

**Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karának
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke**

**Filozofická fakulta Univerzity Komenského
Katedra maďarského jazyka a literatúry**

Lanstyák István

Nyelvi váltakozások a névutók körében

Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések

Szenci Molnár Albert Egyesület

Pozsony

2022

Nyelvi váltakozások a névutók körében

Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések

Jazyková variabilita postpozícií v maďarčine

z hľadiska jazykovej správnosti a jazykovej adekvátnosti

Lektorálta:

Benő Attila (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár)

Horváth Péter Iván (Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest)

Nádor Orsolya (Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest)

Recenzenti:

Prof. Attila Benő, PhD. (Univerzita Babeş–Bolyai, Koložvár, Rumunsko)

Mgr., Péter Iván Horváth, PhD. (Katolícka univerzita Petra Pazmána, Budapešť)

Doc. Orsolya Nádor, PhD. (Reformovaná univerzita Gáspára Károliho, Budapešť)

Tieto skriptá sú určené študentom Katedry maďarského jazyka a literatúry FiF UK v Bratislave. Obsahujú učebný materiál pre predmet Jazykový manažment.

Kiadja a Szenci Molnár Albert Egyesület, Pozsony, 2022.

Vydalo Združenie Alberta Szenci Molnára, Bratislava, 2022.

ISBN 978-80-974359-4-3

EAN 9788097435943

© Lanstyák István

Tartalom

ELŐSZÓ

NÉVUTÓK – BEVEZETÉS	7
A NÉVUTÓK NYELVTANI KÉRDÉSEI	10
1. A névutók szórendi helye	10
2. A névutók ragozása	15
A NÉVUTÓK HASZNÁLATA	21
1. Névutós névszók váltakozása határozóragos névszókkal	21
2. Névutós névszók váltakozása más névutós névszókkal	22
EGYES NÉVUTÓK	24
1. Az <i>alapján</i> névutó	25
2. Az <i>alatt</i> névutó	40
3. Az <i>alkalmával</i> és az <i>alkalmából</i> névutók.....	45
4. Az <i>alkalommal</i> névutó	48
5. A <i>belül</i> névutó	51
6. A <i>céljából</i> névutó	52
7. A <i>dacára</i> névutó	55
8. Az <i>érdekében</i> névutó	58
9. Az <i>eredményként, eredményeképp, eredményeképpen</i> névutók	61
10. Az <i>eredően</i> névutó.....	64
11. Az <i>értelmében</i> névutó	68
12. Az <i>esetben</i> névutó	70
13. Az <i>esetében</i> és az <i>esetén</i> névutó	72
14. A <i>felé/fele</i> névutó	77
15. A <i>felől</i> névutó.....	81
16. A <i>folyamán</i> névutó	85
17. A <i>folytán</i> névutó	86
18. A <i>fölött/felett</i> névutó.....	88
19. A <i>gyanánt</i> névutó	93
20. Az <i>illetően</i> és az <i>illetőleg</i> névutók	97
21. Az <i>iránt</i> névutó	103
22. A <i>kapcsán</i> névutó	109
23. A <i>kapcsolatban</i> névutó	113
24. A <i>kapcsolatosan</i> névutó	116
25. A <i>keresztül</i> névutó	119
26. A <i>keretében</i> névutó és a <i>keretén/keretein belül</i> szerkezet.....	121
27. A <i>kifolyólag</i> , a <i>kifolyóan</i> és a <i>kifolyólagosan</i> névutók.....	129
28. A <i>köszönhetően</i> névutó	138
29. A <i>következtében</i> névutó	141
30. A <i>követően</i> és a <i>követőleg</i> névutó.....	142
31. A <i>létére</i> névutó	148

32. A <i>lévén</i> névutó	151
33. A <i>magasságában</i> névutó	157
34. A <i>megelőzően</i> névutó	161
35. A <i>mellett</i> névutó	163
36. A <i>miatt</i> és a <i>végett</i> névutók	165
37. A <i>nézve</i> névutó	169
38. Az <i>okából</i> és az <i>okáért</i> névutók	172
39. Az <i>okán</i> névutó	176
40. A <i>részére</i> és a <i>számára</i> névutók	180
41. A <i>részéről</i> névutó	181
42. A <i>révén</i> és az <i>útján</i> névutók.....	183
43. A <i>során</i> névutó	189
44. A <i>szemben</i> névutó	191
45. A <i>szempontjából</i> névutó	193
46. A <i>tekintetében</i> névutó	195
47. A <i>tekintettel</i> névutó	197
48. A <i>tekintve</i> névutó	200
49. A <i>téren</i> és a <i>terén</i> névutók	203
50. A <i>területen</i> és a <i>területén</i> névutók	206
51. A <i>túlmenően</i> és a <i>túlmenőleg</i> névutók	208
52. Az <i>után</i> névutó	211
53. A <i>vonatkozásban</i> és a <i>vonatkozásában</i> névutók.....	215
54. A <i>vonatkozóan</i> és a <i>vonatkozólag</i> névutók	218
A JEGYZETBEN EMLÍTETT NYELVI IDEOLÓGIÁK	224
NYELVMŰVELŐ IRODALOM ÉS SZAKIRODALOM	227
VIZSGATÉTELEK.....	242
JELMAGYARÁZAT.....	245

ELŐSZÓ

Ez a kiadvány a névutókkal kapcsolatos nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdéseket tárgyalja monografikus részletességgel. Azokat a legfontosabb nyelvi változókat veszi sorra, amelyek váltakozást mutatnak. A vizsgálat arra irányul, hogy az adott változó egyes változatai, melyeknek azonos a denotatív jelentésük, ill. funkciójuk, miben különböznek stílusérték és általában használati érték tekintetében, milyen stílusú, ill. milyen minőségű szövegekben szokás, ill. célszerű őket használni.

A kötet elsősorban a pozsonyi Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének kiadványszerkesztő szakos hallgatóinak van szánva, és a Nyelvalakítás (FiF.KMJL/A-boED-119/15 – Jazykový manažment) c. tantárgy anyagának az igékre vonatkozó elméleti tudnivalóit tartalmazza. Az itt tárgyalt nyelvi váltakozások ismeretére a másik két oktatási program keretében tanuló hallgatóinknak, a tanár és a fordító–tolmács szakosoknak is szükségük van, csak éppen az ő tanrendjükben nincs olyan kurzus, melynek keretében ezek a kérdések megfelelő részletességgel tárgyalhatók volnának.

A kiadvány érdemi része három kisebb és egy nagyobb fejezetből áll. Az első fejezet nem más, mint egy rövid bevezetés a névutók tanulmányozásába. Azt ezt követő két szerkezeti egység a névutók nyelvtani kérdéseivel, ill. a névutók használatával foglalkozik. Utána 56 névutó és névutószerű utótag egyenkénti bemutatására kerül sor. (Az egyszerűség kedvéért a névutószerűen használt névszókat, vagyis a névutószerű utótagokat a kötetben többnyire szintén névutóknak nevezem.)

A névutók nyelvtani kérdései közül kettővel foglalkozom: a névutók szórendi helyével, valamint a névutók ragozásával. A *névutó* megnevezés azt sugallja, hogy a névutók mindig követik a névszót, melyhez nyelvtanilag kapcsolódnak. Valóban ez a tipikus szórendi helyük, ám a névutók egy része a névszó elé is kerülhet, s így a kétféle szórendi megoldás közt váltakozás jön létre. A névutók ragozása ritkán hoz létre igazi váltakozást, a ragozott formák ugyanis legfeljebb körülírással váltakoznak. Mivel azonban vannak köztük szokatlan alakulatok is, melyek a nyelvhasználóknak gondot okozhatnak, a névutók ragozási kérdéseit sem mellőzhetjük.

A névutók használatával kapcsolatban alapvetően két esetet érdemes megkülönböztetni; ezekkel foglalkozik a következő fejezet. Az egyik esetben a névutóval ellátott névszók határozóragos névszókkal váltakoznak, a másikkban más névutós névszókkal.

A kötet messze leghosszabb fejezetét az egyes névutók bemutatása alkotja. A következő névutók, ill. névutószerű utótagoknak van szentelve egy-egy alfejezet (kivételesen egy-egy alfejezetnek csupán egy része): *alatt, alapján, alkalmával, alkalmából, alkalommal, belül, céljából, dacára, érdekében, eredményeként (eredményeképp, eredményeképpen), eredően, értelmében, esetben, esetében és esetén, felé/fele, felől, folyamán, folytán, fölött/felett, gyanánt, illetően és illetőleg, iránt kapcsán, kapcsolatban, kapcsolatosan, keresztül, keretében (és keretén/keretein belül), kifolyólag (kifolyóan, kifolyólagosan), köszönhetően, következtében, követően (követőleg), léte, lévén, magasságában, megelőzően, mellett, miatt, nézve okából és okáért, okán, részére és számára, részéről, révén, során, szemben, szempont-*

jából, tekintetében, tekintettel, tekintve, téren és terén, területen és területén, túlmenően (túlmenőleg), után, útján, végett, vonatkozásban és vonatkozásában, vonatkozóan és vonatkozólag.

A névutókkal foglalkozó fejezetek után következik azoknak a nyelvi ideológiáknak a jellemzése, amelyek a kötetben főként a nyelvművelői értékítéletekkel kapcsolatban szóba kerültek. Ezeket az ideológiákat zavaró lett volna akár az első, akár az összes előfordulási helyükön meghatározni. Ezért került a kötetben említett nyelvi ideológiák meghatározása egy külön fejezetbe.

A kötet szövege a jobb áttekinthetőség és könnyebb tanulhatóság érdekében nem tartalmaz hivatkozásokat (a hosszabb szó szerinti idézetek kivételével). Ezt némiképp pótlendő, a legfontosabb felhasznált, ill. a kérdés további tanulmányozásához felhasználható nyelvművelő irodalom és nyelvészeti szakirodalom témakörök szerint van rendezve.

A jegyzet legvégén ellenőrző kérdéseket találunk, melyek a hallgatók figyelmét ráirányítják a legfontosabb tudnivalókra, s így megkönnyítik a zárthelyi dolgozatokra, valamint a félév végi vizsgára való felkészülésüket. Ezek egy része egyszersmind vizsgatétel is.

A kötet egy jegyzetsorozat egyik darabja. A sorozat többi része más váltakozásokkal foglalkozik. Azoknak az általános kérdéseknek a tárgyalását, melyekre a sorozat mindegyik darabjának használatához szükségük van a hallgatóknak (és más olvasóknak), egy külön kötetben szándékozom hamarosan közreadni. Ebben lesz szó a váltakozások tárgyalási módjának elméleti keretétől kezdve egészen az olyan gyakorlatibb kérdésekig, mint amilyen pl. a források felhasználásának módja.

Köszönettel tartozom azoknak, akik a jegyzet megjelentetését lehetővé tették: lektoraimnak, Horváth Péter Ivánnak, Nádor Orsolyának és Benő Attilának, továbbá a Magyar Tudományos Akadémiának, amely Domus ösztöndíjprogramja keretében támogatta a témával kapcsolatos kutatásaimat, részben közvetlenül, részben a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézetben működő Gramma Nyelvi Iroda közvetítésével. A nyelvalakítás némely általánosabb vonatkozásával a Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén foglalkoztam a Szlovák Kutatás- és Fejlesztéstámogató Ügynökség APVV-17-0254 számú projektjének keretében.

Köszönet illeti a munkahelyemet is, a Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karának mindenkori vezetését, valamint a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék mindenkori tanszékvezetőjét, akik évtizedekig nyugodt körülményeket biztosítottak nekem a kutatási (és persze az oktatási) munkámhoz. Nem ők tehetnek róla, hogy a minisztérium abnormális követelményeket támasztó minősítési rendszere az elmúlt években egyre inkább lehetetlenné tette az elmélyült kutatást és azt, hogy igazán kiértelmezett munkákat adjak ki a kezemből.

& NÉVUTÓK – BEVEZETÉS

A **NÉVUTÓ** a Magyar grammatika megfogalmazása szerint olyan **viszonyszó**, amely **morfológiai természetű szerkezetet alkot** az előtte álló **névszóval**, ahhoz szorosan, általában hangsúlytalanul kapcsolódik. Funkciójában tehát a **névszói viszonyragokhoz hasonló**, a főnévnek a jelentését határozói viszonyjelentés-mozzanattal bővíti.

A névutó fajtái

A névutóknak nyelvtani szempontból három fajtáját érdemes megkülönböztetni:

1. A névszó **alapalakjához** járuló névutók (ezek az „igazi” névutók), pl.:

alá, alatt alól; fölé, fölött, fölül; mellé, mellett, mellől; mögé, mögött, mögül; elé, előtt, elől; felé, felől; között, közé, közül
ellen, gyanánt, helyett, köré, miatt, múlva, nélkül, óta, szerint, után
ízben, közben, léte, módjára, módra, múltán
alkalommal

2. **Ragvonzó** névutók, melyek ragos névszóhoz kapcsolódnak, pl.:

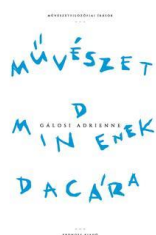
-nál/-nél fogva, -hoz/-hez/-höz képest, -tól/-től kezdve, -ra/-re nézve
-on/-en/-ön/-n át, -on/-en/-ön/-n belül, -on/-en/-ön/-n keresztül, -on/-en/-ön/-n túl; -val/-vel együtt, -on/-en/-ön/-n felül; -on/-en/-ön/-n innen, -on/-en/-ön/-n kívül; -val/vel szemben, -on/-en/-ön/-n végig
-val/-vel kapcsolatban, -val/-vel kapcsolatosan

A második sorban található névutók a **főnévük elé is kerülhetnek**, pl. *a folyón túl: túl a folyón.*

3. **Jeles** névutók, amelyek **birtokos személyjelet** tartalmaznak, s egyaránt járulhatnak **ragtalan** és **ragos** (-nak/-nek ragos) névszóhoz. Pl.:

alapján, céljából, dacára, ellenére, érdekében, értelmében, esetében, folyamán, javára, keretében, következtében, nyomán, okán, részéről, számára, táján. tekintetében, vonatkozásában
--

Ezek elsősorban **birtokos szerkezetből**, ill. annak alaptagjából származnak, ragos névszói névutók. Egyes szám 3. személyű birtokos személyjel található bennük.

A névutók megítélése

A névutó **dinamikus**, folyamatosan **változó** kategória olyan értelemben, hogy ragos névszók-ból állandóan **új meg új névutók** keletkeznek.

Az új alakulatok többnyire egy **ragos névszóból** és a hozzá kapcsolódó **másik ragos névszóból** vagy **határozói igenévből** állnak:

<i>ragos névszó</i>	<i>határozói igenév</i>
az ígéretéhez <u>híven</u>	a támadásra <u>válaszul / válaszolva</u>
az ügygel <u>kapcsolatban</u>	a helyzetet <u>látva</u>
az utasításnak <u>megfelelően</u>	a hajánál <u>fogva</u>

Az **új keletű névutók** többnyire a fönti **3. csoportba** tartoznak. Nemcsak a **régebben keletkezett névutókkal** váltakoznak, hanem **határozóragokkal** is, pl.:

<i>határozórag</i>	<i>hagyományos névutó</i>	<i>újabb névutó</i>
ötször	öt ízben	öt alkalommal
mérkőzésen	mérkőzés alatt	mérkőzés során, folyamán

A nyelvőrök nem nézik jó szemmel a névutók állományának a gyarapodását. Ennek az az oka, hogy az újabb névutókról azt gondolják, hogy **nincs rájuk szükség**, mert ugyanazt a funkciót látják el, mint a hagyományos ragok vagy régebbi névutók, s ezzel fennáll a veszély, hogy **hagyományos párjukat kiszorítják a használatból**. Ezenkívül **terjengősebbek** is hagyományos megfelelőiknél.

Valójában **sohasem igaz**, hogy az új névutóknak vagy névutószerűen használat ragos alakulatoknak teljesen ugyanaz volna a funkciója, mint a régieknek: az új névutók sok esetben **pon-tosabb kifejezésmódot** tesznek lehetővé, vagy olyan **árnyalatot** hangsúlyoznak, ami egy hagyományos névelő használatával nem kerül (annyira) előtérbe.

Ugyanakkor fontos leszögezni: még ha az új névutónak a denotatív jelentése teljesen egyforma volna is hagyományos megfelelőjével, **mindig van köztük stílusértékbeli különbség**: jellemző módon az **újabb névutók formálisabbak a régieknél**. A **régiek** rendszerint **közöm-bös** stílusértékűek, bármilyen stílusú szövegbe beleillenek, az **újak** viszont **valamilyen stílus-ra korlátozódnak**, elősegítve ezzel az egyes stílusrétegek markánsabb differenciálódását.

Egyébként ha az új névutók funkciójukban és stílusértékükben hajszára azonos volnának is a régiekkel, akkor sem volnának helytelenek, s **előbb-utóbb akkor is kialakulna** valamilyen **használati különbség** a régiekhez képest, más társas jelentésére tennének szert (használatuk más-más műveltségi, korosztályi stb. rétegekhez kötődne, más lenne a regionális megoszlásuk, más regiszterekben, szövegtípusokban, műfajokban volnának használatosak jellemző módon stb.).

Ám a gyakorlatban **kezdetől fogva van különbség** a régi és az új közt: az új már **neologizmus** mivoltánál és eltérő hangtesténél fogva is **más konnotációkat** hordoz.

Az a hamis meggyőződés, hogy a nyelvben léteznek szükségtelen, fölösleges nyelvi formák, nem más, mint **nyelvi necesszizmus**, amely a nyelv funkciójának egy szűkített értelmezésén, a **nyelvi kommunikacionizmus** ideológiáján alapul.

Nem valószínű, hogy az új névutók a régiak kihalását okoznák, de még ha így volna is, akkor sem történne semmi olyan, ami nem volna természetes nyelvi folyamat; a nyelvi elemeknek a használatból való kiszorulásától való félelmet a **nyelvi extrudizmus** ideológiája generálja.

Az, hogy az újabb névutók rendszerint **hosszabbak** (nyelvművelői zsargonban: „terjengősebbek”) hagyományos megfelelőjüknél, igaz, de ez **egyáltalán nem baj**. Amint említettük, az újabb névutók különösen a **formális stílusú** szövegekben használatosak, s tudjuk, **a formális stílusba inkább a hosszabb nyelvi elemek illenek**, míg az informálisba inkább a rövidebbek.

Az a meggyőződés, hogy a nyelvi elemek rövidsége, ill. tömörsége abszolút érték, nem más, mint **nyelvi brevizmus**, ill. **nyelvi szintetizmus**.

Valószínű egyébként, hogy az új névutók kialakulásához közvetve maguk a nyelvművelők is hozzájárultak azzal, hogy **számos, idegenszerűnek bélyegzett ragos vonzatot helytelenítettek**, s ezzel arra készítették a beszélőket (és írókat), hogy **inkább körülírásokat alkalmazzanak**, így kerülve el a „gyanús” ragokat.

Pl. a *-nál/-nél* adessivus „túlzott” használatának bírálata is hozzájárulhatott ahhoz, hogy az olyan kifejezések helyett, mint pl. *A férfiaknál ez az arány 15%* sokan inkább azt mondják ma, főleg a formális és a választékos stílusban: *A férfiak esetében ez az arány 15%*.

& A NÉVUTÓK NYELVTANI KÉRDÉSEI

1. A névutók szórendi helye

Amint a nevük mutatja, a névutó jellemző szórendi helye a **névszó utáni**; ezt nevezzük **egyenes szórendnek**. Főntebb azonban láttuk, hogy vannak olyan névutók is, amelyek a **névszó előtt** is állhatnak; ezeket néha **ELŐJÁRÓ NÉVUTÓKNAK** nevezik. Amikor a névutó a névszó előtt áll, **fordított szórendről** beszélünk.

1. Az egyik eset a fönt említett: a **ragvonzó névutók egy része** állhat a **névszó előtt** is:

<u>fordított szórend</u>	<u>egyenes szórend</u>
<u>át / keresztül</u> az Alföldön	az Alföldön <u>át / keresztül</u>
<u>belül</u> a kerítésen	a kerítésen <u>belül</u>
<u>együtt</u> az osztállyal	az osztállyal <u>együtt</u>
<u>túl</u> a határon / a negyvenen	a határon / a negyvenen <u>túl</u>
<u>innen</u> a hatvanon	a hatvanon <u>innen</u>
<u>kívül</u> az ajtón	az ajtón <u>kívül</u>
<u>közel</u> a faluhoz / a tűzhöz / a célhoz	a faluhoz / a tűzhöz / a célhoz <u>közel</u>
<u>szemben</u> / szembe az árral, a szélel	az árral, a szélel <u>szemben</u> / <u>szembe</u>
<u>felül</u> (van) a nyolcvan kilón	a nyolcvan kilón <u>felül</u> (van)
<u>szemközt</u> egymással	egymással <u>szemközt</u>
<u>végig</u> a Dunán / az úton	a Dunán / az úton <u>végig</u>
<u>távol</u> hazájától	hazájától <u>távol</u>

Nézzünk meg néhány példát a *túl* névutó fordított szórendjére az MNSZ2 egyes alkorpuszai-ból!

A Bolyaiakkal a magyarság szinte először emelkedett föl az akkori Európa homlokmagasába, oda, ahová Bartók révén a huszadik században. Első magyar nő-írókat, Bethlen Katát is Erdély szüli. Bethlen Miklóst, Mikes Kelement szintén, s bennük nemcsak a magyar prózaírás két meghatározó mesterét, de egy mindmáig érvényes gondolkodásmódot, jellemet, illetve egy ma is érvényes Mikes Kelemen-i honvágyat. De túl az irodalmon, túl a szellemi méhéskedés korszakos munkáján, Erdély, a hétköznapi Erdély, társadalmi szerkezetében is példamutató országa Kelet-Európának. A hűbériség magyarországi, werbőczys változatai ott nemcsak utálatosak, de ismeretlenek is. Az együtt élő nemzetiségiek pedig, ahelyett, hogy ölnék egymást, egymástól gazdagodnak. (Csoóri Sándor)

A csapat magját három sydneyi veterán alkotja. Kásás mellett a 26 éves Kiss Gergely 14 góljával a legeredményesebb magyar pólós volt a sydneyi olimpián, aki az elődöntőben és a döntőben is mesterhármassal remekelt. A 32 esztendőes Benedek Tibor ugyancsak balkezes, aki a sydneyi döntőben négyszer talált a hálóba, és még túl a harmincon is a gárda egyik legsokoldalúbb játékosa. A kulcsfigura azonban a 6 láb, 7 hüvelyk (201 cm) magas Kásás, ez a minden poszton használható jobbkezes pólós, aki amellet, hogy a csapat leggyorsabb úszója, valószínűleg a világ legjobb távoli bombázója. (sajtó)

A középkori Képes Krónika szerint Géza fejedelem a Duna szigetét annak a Héder nevű sváb vitéznek adta, akitől a Héder nemzetség eredt. A várnak, amelyet ők emeltettek, csak

a helye maradt a park északkeleti szögletében, túl a patakon: a Zsidódomb. Leromboltatva még a köveit is elhordatta a Habsburg király pártján álló Bakics Pál, amikor a török hódoltságban szétszakadó országban Hédervári István az erdélyi János királyhoz csatlakozott. De nem sokkal később a Héderváriak visszakapták javaikat, s megvetették a mai kastély alapjait. (tudományos)

Tehát túl a szubjektumon, túl az erkölcsi megítélésen, a mai jogállami körülmények között azok a személyek, akik a titkosszolgálatokkal szorosan kapcsolatba kerültek, annak tisztjei vagy ügynökei voltak, tevékenységet végeztek, alkalmatlanok arra, hogy politikusok legyenek, vagy a politikai apparátusban működjenek. Tehát ilyen szempontból is teljesen indokoltnak tartom azt, hogy a vizsgálatot a III-as ügyosztály egészére és annak jogelődje egészére kiterjesszék a '89 előtti időszak vonatkozásában. (hivatalos)

Születésnapján avattuk fel a Bubik István Stúdiószínházat és túl a fájdalomon, túl a gyászon, innentől kezdve, éljen bennünk Pista, István, úgy, amilyen volt, az a felhőtlen gazdagság, amit képviselt, az a humor, az a báj, az a hihetetlen életerő, egyszerre volt atléta, zsonglőr, zoké, fogathajtó, kosárlabdás sportember, és egyszerre volt érzékeny, hihetetlen végletekkel is dolgozó bíró, nagyon vibráló személyiség a színpadon és a magánéletben. (besznye)

Amikor például a miniszterelnök megengedett magának egy félmosolyt ama emlékezetes kijelentése mellé, miszerint a sajtó egyensúlyba hozása hosszú, fáradságos, ám élvezetes munka lesz, abban a mosolyban sokan – túl a magabiztosságon – a humorérzék és a bátorság jeleit vélték felfedezni. És úgy értelmezték, mint egy engedékeny, fölényes választ a vicсорító gyűlöletre. (fórum)

Túl a rezsicsökkentésen – drágább lehet az életünk jövőre A CIB Bank elemzői szerint a 2014-ben, az amerikai jegybank szerepét betöltő Fed eszközvásárlási programjának fokozatos kivezetése lesz a meghatározó. Magyarországon az ideinél nagyobb lehet az infláció. (közösségi)

Az idézett példákban – és nagyon sok más példában is – a fordított szórend **stilisztikailag kissé jelölt**, remekül illik a **választékos** stílusú szövegekbe, de nyilván a **bizalmas** stílusú szövegektől sem idegen. Enyhe stilisztikai jelöltsége miatt talán legkevésbé a **formális** stílusú szövegekbe illik, de biztosabb eredményhez komolyan empirikus kutatást kellene folytatni.

Ugyancsak **szórendi váltakozást** találunk az újabb névutószerű szerkezeteknél is:

<i>fordított szórend</i>	<i>egyenes szórend</i>
<u>tekintettel</u> nagypára	a nagypára való <u>tekintettel</u>
	a nagypára <u>tekintettel</u>

Néhány internetes példa az egyenes szórendre:

1. A Nemzeti Választási Iroda (NVI) tájékoztatja a választópolgárokat, hogy a koronavírus-világjárványra tekintettel a helyi járványügyi előírások és egyéb rendkívüli helyzetek a külképviseleti szavazás megtartását befolyásolhatják, vagy akár el is lehetetleníthetik. Kínában, azon belül is Sanghajban, a járványügyi lezárások miatt ellehetetlenült a külképviseleti szavazás.

2. Az induló Mediaworks Tehetséggondozó program már most sikeresnek nevezhető, hiszen a jelentkezők biztatóan nagy száma alapján biztosra vehető, hogy a cég elindítja a képzés második ösztöndíjas kurzusát. A program illetékesei a nagy érdeklődésre való tekintettel ugyanakkor azt a döntést is meghozták, hogy a jelentkezési határidőt október 30-ig meghosszabbítják.

<p>3. A hatalmas <u>érdeklődésre tekintettel</u> a teljes koncertterem megnyitva! / Ripityára repedt ritmusok, adrenalinajzó energiák, agyserkentőként ható zenei struktúrák, képletek – a Battles zenéjét a mategrock kategóriába szokás bepakolni, de cseppet sem kocka a duó experimentális-elektronikus világa, sokkal inkább lábat-testet bemozdító.</p>
<p>4. A Rendelet 5. § (1) bekezdése értelmében a <u>veszélyhelyzetre való tekintettel</u> a jogalkotó az Nftv. 48/A. § a) pontjában meghatározott oklevélszerzési kötelezettség teljesítésének határidejét az alábbiak szerint módosította: /– Abban az esetben, ha az Nftv. 48/A. § a) pontja szerinti oklevélszerzési kötelezettség teljesítésének határideje 2020. március 31-én járna le, a <u>veszélyhelyzetre tekintettel</u> a határidő egy évvel meghosszabbodik, azaz 2020. március 31. helyett 2021. március 31-én jár le. – Abban az esetben, ha az Nftv. 48/A. § a) pontja szerinti oklevélszerzési kötelezettség teljesítésének határideje 2020. augusztus 31-én járna le, a <u>veszélyhelyzetre tekintettel</u> a határidő egy évvel meghosszabbodik, azaz 2020. augusztus 31. helyett 2021. augusztus 31-én jár le.</p>
<p>5. Az interneten keresztül közzétett gyűlöletkeltő kommentekkel foglalkozik a Nemzeti Bűnüldözési Ügynökség (NAKA). Főként szélsőséges bűncselekmények elkövetésének gyanújáról, nemzeti, faji és etnikai alapú gyűlöletkeltésről van szó. Erről a rendőrség tájékoztattott Facebook-oldalán. / „Jelenleg a nyomozóink kiértékelik a bejelentéseket” – közölték. A folyamatban levő <u>nyomozásra való tekintettel</u> egyelőre nem árultak el részleteket.</p>
<p>6. A Forum Hungaricum Nonprofit Kft. 2020. március 31-től a jelenlegi <u>helyzetre tekintettel</u> ingyenesen és bárki számára hozzáférhetővé tette a Magyar Nemzeti Digitális Archivum nevű adatbázisát. A gyűjtemény célja a digitalizált értékek gyűjtése, rendszerezése, és a szerzői jog keretei között a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele, így nyújtva betekintést partnerei állományába. Felfedi a kulturális tartalmakat, amelyeknek holléte egységes adatbázis híján nehezebben lenne beazonosítható.</p>
<p>7. Nem részesülhet válságtámogatásban a közlemény 1.1. szakaszában hivatkozott európai uniós jogi aktusokban meghatározott szankciók, valamint a közlemény elfogadását követően az Európai Unió szervei által az orosz-ukrán <u>konfliktusra tekintettel</u> bevezetett egyéb szankciók hatálya alá tartozó vállalkozás, így különösen nem részesülhet támogatásban a szankciókat bevezető európai uniós jogi aktusokban kifejezetten megnevezett jogalany, valamint az ilyen jogalany közvetett vagy közvetlen tulajdonában vagy ellenőrzése alatt álló vállalkozás.</p>
<p>8. Fenti szolgálati idők természetesen az örökbefogadó anyát is megilletik az örökbefogadott <u>gyermekre tekintettel</u>. / Sőt, a még nem nyugdíjas nagymama és a nagypapa is szerezhethet szolgálati időt unokája gondozása, nevelése időtartamára, ha a nagyszülői gyedet vagy a nagyszülői gyest veszi igénybe a szülők helyett.</p>
<p>9. Az NKFI Hivatal lehetőséget biztosít arra, hogy a Kedvezményezettek a COVID-19 fertőzés okozta <u>humánjárványra és következményeire tekintettel</u> és ahhoz igazodó mértékben a projektjük befejezési határidejét meghosszabbítsák az NKFI Hivatal előzetes engedélye nélkül.</p>

A 8. sz. példában található szerkezetet az írás címe is tartalmazza: *Szolgálati idő gyermekekre tekintettel.*

A 9. sz. példában az írás címében a *tekintettel* fordított szórenddel szerepel: *Tájékoztató egyes határidők meghosszabbításáról, tekintettel a veszélyhelyzetnek a támogatott projektek megvalósítására gyakorolt hatására.* Itt az egyenes szórend nehezkesebb fogalmazással járt volna, s nehezebben érthetővé tette volna a mondatot (*a veszélyhelyzetnek a támogatott projektek megvalósítására gyakorolt hatására [való] tekintettel*).

A JÁRVÁNYÜGYI HELYZETRE VALÓ TEKINTETTEL A SEMMELWEIS EGYETEM ÚJ INTÉZKEDÉSI TERVET ADOTT KI

2020. NOVEMBER 18. SZERDA KÖZZÉTETTE: BOKAYISKOLA

A vélhető nagy érdeklődésre való tekintettel meghosszabbítják az online szavazást az előválasztáson

Néhány internetes példa a fordított szórendre:

Ukrajna, tekintettel megszakadt közvetlen diplomáciai kapcsolatára, felkérte a semleges Svájcot érdekei képviselőit az ellátására Oroszországban – közölte szerdán az alpesi ország külügyminisztériumának szóvivője.

Az ODISYS Bt. az alábbi hivatalos közleményt teszi közzé a mai napon, tekintettel a sajnálatos módon kialakult nemzetközi- és hazai egészségügyi helyzetre.

Joe Biden Vlagyimir Putyinhoz intézett személyes sértéseire a Kreml nem fog válaszolni, tekintettel az amerikai elnök fáradtságára, ingerlékenységére és feledékenységére – jelentette ki Dmitrij Peszkov, a Kreml szóvivője pénteken a sajtónak.

Adriana élő adásban mutatta meg a hátán húzódó sebhelyet, ami tekintettel a fentiekre, sokkal jobban néz ki, mint várható lett volna. Ez viszont talán az egyetlen kellemes fejleménye a vele történeteknek. / A streamer elmesélte, hogy a farokcsontja ripityára tört a földre érkezést követően és több csigolyája is összecúszott, aminek eredményeképp maradandó idegsérülést szenvedett. Október 13-án még a gyógyszerei mellett is leírhatatlan fájdalmat érzett, amikor megpróbált felülni.

Hamilton közel állt ahhoz, hogy megszerezze első futamgyőzelmét 2022-ben, miután a W13-ast a szezon során számos probléma sújtotta, amelyek befolyásolták a Mercedes idei tempóját. / Úgy véli, „túl korai lenne még megmondani”, hogy Verstappen folytatja-e a Red Bull-lal a győzelmi sorozatát, tekintettel a közelmúltbeli szabályváltozásokra, amelyeket azzal a céllal terveztek, hogy a csapatok közelebb kerüljenek egymáshoz a pályán.

Tekintettel arra, hogy a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény által szabályozott fizetési moratórium 2020. december 31-én lejár, szeretnénk felhívni a figyelmét a moratórium lejárataát követően a moratóriummal érintett szerződéseket érintő változásokra.

Különösen címekben gyakori a *különös* (olykor: *különleges*) *tekintettel vmire* fordulat:

A határon túli magyarság demográfiai sajátosságai, különös tekintettel a népszámlálási adatokra

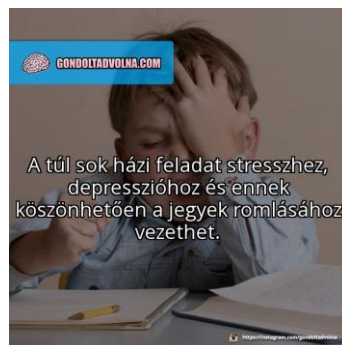
A COVID-19-járvány hosszabb távú pszichológiai hatásai – különös tekintettel a gyerekekre
Antibiotikumok engedélyezése, különös tekintettel a több hatóanyagot tartalmazó készítményekre

2. A másik eset az, amikor a névutó vagy a névutószzerűen használt névszó **birtokos szerkezet** alkot. Névutó esetében a **fordított szórendi megoldás elavult**:

<i>fordított szórend</i>	<i>egyenes szórend</i>
mögötte a bokornak	bokor mögött

Közkeletű viszont a fordított szórend némely újabb névutó esetében:

<i>fordított szórend</i>	<i>egyenes szórend</i>
köszönhetően a jó időnek	a jó időnek köszönhetően
dacára a figyelmeztetésnek	a figyelmeztetés dacára

A fordított szórend létrejöttének okai

A nyelvújítók megítélése szerint a fordított szórend kialakulásában három tényező játszott szerepet:

1. Mondatlélektani okok: e kifejezések második eleme a használat folytán többnyire névutó-szerűen használatos már, de kevésbé köti annak szórendi szabálya. **Ha a közlés érdeke úgy kívánja, könnyebben kerül a névszó elé,** hogy a fontosnak érzett, a továbbiak megértése szempontjából lényeges, iránymutató szó minél előbb a hallgató vagy az olvasó tudatába jusson.

<u>Ellentétben</u> a korábbi rendelkezéssel, szabadon megtekinthető a kastély parkja.
<u>Függetlenül</u> az időjárástól, megkezdjük a tavaszi munkákat.
Szóba kerül sok minden, <u>kezdvé</u> a hétköznapi ügyektől, egészen a világpolitikai kérdésekig.

Amint a nyelvújítók megállapítják, e mondatokban a határozónak a szokásos szórendtől eltérő előrevetése nyilvánvalóan a **figyelemkeltést**, a határozóval kifejezett lényeges körülménynek **váratlan, szöges ellentétnek mielőbbi, azonnali, éles tudatosítását, nyomatékos kiemelését** szolgálja.

Ha a szokásos szórenddel, második helyen állna a névutó, a kifejezés súlytalanabb, lagymagtabb volna, mert háttérbe szorulna a közlés új, fontos elemét vagy meglepő ellentétét tartalmazó határozó.

2. Mondatszerkesztési okok: ezek főként az ilyen típusú szerkezetekben játszhattak szerepet:

a nehézségekre való tekintettel
levelükre való hivatkozással
a történetekkel (való?) kapcsolatban
a történetekkel (való?) összefüggésben
a megállapodással (való?) összhangban

**FONTOS INFORMÁCIÓK
AZ ELÉVÜLÉSEL KAPCSOLATBAN.**

A *való* összekötő elemet korábban **helytelenítette** a nyelvművelés: **ennek elkerülésére** való törekvés folytán jöhettek létre ezek a változatok:

tekintettel a nehézségekre
hivatkozással levelükre
kapcsolatban a törtétekkel
összefüggésben a törtétekkel
összhangban a megállapodással

3. Kontaktushatás, pl. feltehetőleg **eleve német mintára** jött létre az *ennek dacára*, s német mintát követhet a *dacára ennek* szórend is.

A nyelvművelők megítélése alighanem helyes, valóban mindhárom tényezőnek szerepe lehet a fordított szórend kialakulásában. De persze az, hogy az **idegen hatás** is hozzájárult e szórendi megoldás megerősödéshez, **nem baj, nem rossz**.

Arról, hogy az egyes szórendi megoldások milyen stílusokhoz kötődnek, nem sokat tudunk. Jelenlegi ismereteink alapján úgy tűnik, hogy inkább fogalmazási, mintsem stilisztikai kérdésről van szó, de a valóság ennél bizonyára bonyolultabb. Közéleti útmutatás hiányában az egyes szórendi megoldások választásában a **nyelvérzékünk**re támaszkodhatunk.

2. A névutók ragozása

Amint fentebb a példákban láttuk, a hagyományos névutók egy része ún. **irányhármasságot** mutat, a határozóragokhoz hasonlóan:

	<i>Honnan?</i>	<i>Hol?</i>	<i>Hova?</i>
<i>Határozóragok</i>	-ból/-ből -ról/-ről -tól/-től	-ban/-ben -on/-en/-ön/-n -nál/-nél	-ba/-be -ra/-e -hoz/-hez/-höz
<i>Névutók</i>	alól felől/fölül mellől elől mögül közül	alatt felett/fölött mellett előtt mögött között	alá felé/fölé mellé elé mögé közé

Ez a tendencia érvényesül az **egyalakú névutókon** is; az irány kifejezése azáltal válik lehetővé, hogy ezeket **határozóragokkal látjuk el**:

<i>Mikortól?</i>	<i>Mikorról?</i>	<i>Mikor?</i>	<i>Mikorra?</i>	<i>Meddig?</i>
a nyár előttől	a nyár előttről	a nyár előtt	a nyár előttre	nyár előttig
ebéd utántól	ebéd utánról	ebéd után	ebéd utánra	ebéd utánig

Az előtt helyhatározói szerkezetben – amint az első táblázatban láttuk – háromalakú, időhatározói szerkezetekben azonban – ahogy az kiderült a második táblázatból – a hol? (mikor?) kérdésre felelő határozóragokkal fejezi ki a másik két irányt.

	<i>Honnan? Mikortól?</i>	<i>Hol? Mikor?</i>	<i>Hova? Mikorra?</i>
<i>Hely</i>	Elmentem az állomás <u>elől</u> .	Az állomás <u>előtt</u> állok.	Kimentem az állomás <u>elé</u> .
<i>Idő</i>	Két óra <u>előttől</u> vártam a vonat érkezését.	Két óra <u>előtt</u> már az állomáson voltam.	Két óra <u>előttre</u> vártam a vonat érkezését.

Néhány példa az előtt ragozott alakjaira az MNSZ2-ből:

1. Katalin kiment vasalni, számítgatta magában, mikor nem terheli Eleket a kérdéseivel; ha befejezte a mai munkáját, talán csak válaszol neki, megmagyarázza, amit tudni akar. Addig is, mint valami régen olvasott, nagyrészt elfelejtett regény tartalmát, megpróbálta összedolgozni magában Nóra életének epizódjait ezekben az években, amióta már nem érintkezett vele, de sehogy se ment. Ő kerülte Surányinét, az nem kényszerítette rá a barátságát, mikor látta, hogy Katalin elidegenült; csupa hézag volt, amiről az asszony tudott, csak jegyessége előttről voltak emlékei. (Szabó Magda)
2. A volt kultuszminiszter a kormányt ruhazza fel olyasféle képességgel, amellyel köztudomásúan csakis személyek rendelkezhetnek, amint erre éppen ő szolgáltatja ugyanott a bizonyítékot, hiszen neki (illetve Bauer és Eörsi kollégáinak) jut mindenről ugyanaz az eszébe: a bánya. Erről, tudniillik a miniszterelnök apjának tulajdonított „bányaügyekről” fröcsögnek az említett politikusok már hetek, hónapok óta – dačára jogerős bírósági ítéleteknek és hivatalos vállalati cáfolatoknak –, hörögve, levegőért kapkodva és szó szerint fuldokolva a gyűlölettől, napirend előttől napirend utánig és nulla hírértékű „sajttájokon”. (sajtó)
3. Sztárai Baranya nagy reformátoraként kezdte pályáját, majd Tolnán át a Tiszántúlra vezetett útja. Gyulán és Sárospatakon is tevékenykedett. A helvét irány türelmetlenkedése miatt jött el Patakról Pápára. Sztárai képzett teológus, költő, zeneszerző s remek hitszónok volt. Ebbéli képességeit a gyülekezet és a város számára egyaránt kamatoztatta. Van olyan történelmi vélemény is, amely pápai szolgálatának kezdetét 1565 előttre teszi, s így Meliusz Juhász Péter debreceni püspök 1565. évi, a gyülekezetet félpápastának tituláló, kemény dorgátumát Sztárait kritizáló gondolja. Az elfogadottabb évszám mégis az 1567. (tudományos)
4. Mi egyetlenegy tárgyalásról nem álltunk fel. Az utolsó zárószavazás előttig próbáltunk tárgyalni ebben a kérdésben. (hivatalos)
5. Több, mint 40 év ausztriai tartózkodás után, mindig abban a tudatban éltem, hogy minket az osztrákok szeretnek. 56-ba, egészen-egészen csodálatosan viselkedtek az osztrákok, az osztrák nép, a magyar menekültekkel kapcsolatba. És mondom, én mindig abban ringattam magam, hogy szeretnek minket. És karácsony előtt volt az első csapás számomra, mikor kinyitottam az egyik legnagyobb, osztrák újságot, a Kurirt, és abba, a legfelfokozottabb gyűlölet hangján beszéltek Magyarországról. És ez tulajdonképpen karácsony előttől kezdve így megy, folyamatosan. (besznye)
6. Igazán nem szeretnék modortalan lenni, mindazonáltal felteszem a következő kérdést: Tud valaki a háború előttről olyan idézetet említeni a Mancsból vagy a Hetekből, melyben ezen lapok a határon túli magyarokért aggódnak, vagy egyáltalán foglalkoznak velük, vagy megemlítik őket? Mi ez a nagy részvét hirtelen? (fórum)
7. Az arisztokraták életformájából néhány palotabelsőn, díszmagyarban álldogáló főnemesek csoportképén, ill. portréján túl szinte semmi (zárt világ, nem tudsz belépni...). Apropos, díszmagyar: az albumból megtudjuk, hogy milyen drága mulatság volt ez a borzadály (egy-egy garnitúra alig jött ki egy bérház árából). Mellékesen: el tudod képzelni, hogy egy követségi garden partyn mit gondolhatott, mondjuk, egy angol diplomata egy díszbe öltözött magyar

gróf láttán? És milyen lehetett ezt az angol pillantást a kócsagtoll alatt elviselni? Bár a háború előttig a diplomaták is mindenféle jelmezben közlekedtek. Akkor is: Abszurdisztán. (közösségi)

Néhány példa az *után* ragozott alakjaira az MNSZ2-ből:

Ami úgy ment végbe, hogy a házmesterlakásból minden másnap szolgálatba indultam – és átmentem a szomszédos tömegszállásra Katiékhoz. Majd megint másnap vissza – ugyancsak „szolgálatba”. Karácsony utántól egészen mostanáig, január huszonhatodikáig. (Somlyó György)

A fellahok vaktában lőttek, véget nem érő sorozatokat, teljes hevedereket lőttek ki egyszerre. Akkor előrébb vezényeltek bennünket, a gyümölcsösbe, az aknavető sora elé. Azután mi is tüzet nyitottunk karabélyokkal és golyószórókkal, mi is vaktában lőttünk az előttünk fektető domb lejtőire. Jóval éjjel utánig tartott ez a zenebona, akkor kezdtek szétfutni közöttünk a járőrök jelentései. (Kardos G. György)

– És a Herr mit parancsol? – fordul most felém a kofa. Fél kiló görög szőlőt kérek, vacsora utánra szánom. Úgy látom, mérsékelt vásárlási kedvem a kofára valósággal üdítően hat. Köszöni a Herrnek; a viszontlátásra, legyen máskor is szerencséje a Herrhez. (Kertész Imre)

Ha végre sikerült kialudnunk magunkat, vasárnap újra háborúba indulhatunk: az m2 Iwo Jima fővenyére visz el minket, amit újabban Clint Eastwood Oscar-jelölt filmjéből ismerhetünk. Ez viszont egy korábbi változat, szinte közvetlenül a második világháború utánról (1949-ből), John Wayne főszereplésével. (sajtó)

Tegnap este lapzártánk utánig tárgyalt a főváros vezetése, a Budapesti Közlekedési Rt. vezérigazgatója és a Pénzügyminisztérium államtitkára a kialakítandó új BKV-tarifákról. Információink szerint két alapváltozat – egy kétlépcsős és egy előrehozott egyszeri áremelés – szerepelt napirenden. Lapunk úgy tudja, hogy a kétlépcsős emelés egy november elsejével életbe lépő, tizenhét százalékos, majd azt követően jövő január 1-jén esedékes négy-százalékos drágulást jelentene. (sajtó)

Az idén Való világ címmel a válogatott elbeszéléseimet hozták ki, az imprima szerint 4700 példányban. Érted te ezt? Csak itthon 20 ezer könyvtárunk van, és a szomszédban is lehet néhány ezer, ahol magyar könyvek is vannak. Most pedig, mert januárban hetvenéves leszek, A Balogh családot hozzák ki egy kötetben, állítólag bibliapapíron. Ez idő szerint a szokásos közéleti írások mellett, amelyekből nyilván látsz itt-ott valamit, önéletrajzi novellákat írok, részben 1945 előttről, részben utánról. (sajtó)

A 19. századtól kezdve Bekecs már nem volt önálló település, a szomszédos Legyesbénye községhez, majd a második világháború utántól Szerencséhez tartozott. 1956-ban önállósodott újra. Az önállóság hozzájárult a település fejlődéséhez, melyben sokat segített a rendszer is (Bekecs négy község termelőszövetkezeti központja volt). A megye többi településével ellentétben a válság, melybe a rendszerváltás után került az észak-magyarországi községek többsége, Bekecs nem érintette. Ez Szerencs közelségének is köszönhető. (tudományos)

Nagyon örülök az előttem szóló kormánypárti képviselők hozzászólásának, hiszen az, amit itt elmondtak a gyógyfürdőkezeléssel kapcsolatban, mint cseppben a tenger, úgy tartalmazza a mi összes korábbi felvetéseinket, a társadalombiztosítási rendszer átalakításával kapcsolatos aggályainkat. Tavaly március 12-e utántól kezdve indult meg az a folyamat, hogy a társadalombiztosításban – rövid távú, pillanatnyi pénzügyi érdekek szolgálatában – megszüntették bizonyos ellátási formák támogatását, és átalakították bizonyos ellátási formák támogatását. (hivatalos)

Az lenne a kérésünk, hogy a most következő, 36. sorszám alatti napirendet az ebédszünet utánra tegyük át, az összes többit végig tudnánk most tárgyalni, és ebben a tekintetben az a kérésünk, hogy ez az egy maradjon a kérdések és interpellációk utánra. (hivatalos)

Rip: – És most, hogyan jött az elhatározás? „A családom, a gyerekeim nagyon szerették volna, hogyha leszokom a dohányzásról és valahogy elhatároztam, hogy most tényleg le fogok szokni róla. Hallottam hirdetéseket, hogy vannak erre korszerű módszerek és elmentem a körzeti orvoshoz, aki felírt nekem ilyen leszoktató gyógyszert.” Rip: Hogyan kellett szedni? „Volt egy szigorú előírás, első napokban kisebb dózisokban, utána nagyobb dózisban, az elején még lehetett dohányozni és körülbelül két hét utántól nem.” (besznye)

További hasonló névutós szerkezetek:

két órán belülrre, hatályon kívülre, körön kívülre, éjféltől körülre, a határon túlra, a határon túlról

Ezeket a ragozott névutókat a nyelvújítók **nem helytelenítik**, nyilván azért, mert **egyértelmű funkciójuk** van.

Természetesen mi sem helytelenítjük őket. **Közömbös** stílusértékűek, így **bármilyen stílusú** szövegbe beleillenek.

Újabbán gyakran hallani a *múlva* névutó **határozóragos** változatát is:

A tanárnő két hét múlvára kéri a dolgozatokat.
A következő túrát kb. két hét múlvára tervezem.

A beszélő a kijelentés időpontjához képest egy későbbit jelöl meg:

Mikor tervezed a túrát? Két hét múlva vagy két hét múlvára?

A kérdőszóban (*mikorra?*) ugyanúgy benne van a lativus, mint a válaszban: *múlvára*.

Azt is észrevehetjük, hogy egy **hosszabb szerkezetet** helyettesítünk vele:

Két héttel későbbi időpontra tervezem a túrát.

Az új forma valószínűleg jelenleg elsősorban a **besznyében** és a **besznyéhez közel álló írott nyelvi stílusrétegekben** él, de már most elő-előfordul **választékos** stílusú szövegekben is. Legkevésbé alighanem a **formális** stílusú szövegekbe illik.

Példák az MNSZ2-ből:

Leültünk egy pohár őszibarack mellé, a beüvegezett földszinti könyves szobában. Itt mondta el, fojtottan és riadtan, hogy miért nem tud ő egyetlen szót se szólani, se írni Vésziről. Július 9-én ott volt hajnalban a kórház folyosóján, kiment a szobájából cigarettázni, amikor az intenzív osztályról kihoztak egy betakart halottat. Pár perc múlva tudta meg, hogy a legjobb barátja volt. Akkor tüzték ki, hatvan nap múlvára, az ő operációját. (Hubay Miklós)

Tessék időpontot kérni mondjuk hasi ultrahangra, másfél óra telefonálás után egy érdes női hang közli, hogy a honlapon megadott szám – csak itt lehet jelentkezni téves, és unja már, hogy őt zaklatják azzal, mondja tán meg a jót. Aztán annak birtokában már el is röppen az újabb másfél óra, amikor végre öt hét múlvára, délután negyed ötre van egy alkalom. Ha nem jó, tessék szíves lenni csöndben megdöglenni. (sajtó)

Szerintetek megéri megcsináltatni? Lakatos még nem látta, mert mindenki elküld a fenébe, és 3 hónap <u>múlvára</u> vállalnak. Én olyan 150-et szánnék max a dologra, mert ennyiért meg a kocsit jelenlegi értékénél nem hiszem, hogy jobbat kapnék. Szóval valami normális lakatost tudnátok mondani? (fórum)
Tehát ha én mondjuk fél év <u>múlvára</u> vettem volna mondjuk Amszterdamba egy Malév jegyet, és azt elméletileg elbuktam, ennek az új információnak a tükrében mégsem vesztettem el a jegyem árát. (besznye)

Példák az internetről:

Lányok, ha egy kb. 1 hét <u>múlvára</u> adtok randiidőpontot, akkor az egy finom lekoptatás nálatok?
A napi zárás típusú adatbeküldési kérelem a SabeeApp fiókból minden nap, 12 órakor kerül kiküldésre. Ilyenkor az NTAK rendszerétől egy időpontot kér a SabeeApp, amikor az adatokat továbbítani tudja. Előfordulhat, hogy ezt az időpontot 10 perc <u>múlvára</u> kapjuk, de az is, hogy 2-3 óra <u>múlvára</u> .
Amikor belevágtunk az egészbe, elkezdtünk kiadót keresni, és egy év <u>múlvára</u> tűztük ki a szöveg leadásának határidejét. Ezután jött a pandémia, ami megakasztotta a folyamatot. Mi a családdal vidékre költöztünk, és ez kicsit elnehezítette a kommunikációt. Elkezdtünk csinálni egy lemezt is, úgyhogy a Julcsival alakuló munka flowja olykor elakadt, nem tudtuk mindig a kezdeti lendülettel folytatni, mert sem pszichésen, sem más szempontból nem voltunk a topon.
Mára egy olyan oldalt hoztunk, ahol tudsz egy év <u>múlvára</u> vagy 3 vagy 5 vagy akárhány év <u>múlvára</u> küldeni egy levelet saját magadnak. 2020-ból érdemes bármelyik jövőbeli énednek írni :) / Itt tudod megtenni: https://www.futureme.org/ / Tudjuk, ilyenekre nincs időd. De most mégis legyen, mert hidd el, nagyon megható és felemelő ilyet kapni egy régi énedtől!
A 121 éves kálvária felújítása ugyan nem lett kész az előző jelentéshez egy év <u>múlvára</u> , de azért halad.
Milyen vállalkozást álmodtál magadnak 10 év <u>múlvára</u> ?
Az elnök egyébként gyalázatosnak tarja a három év <u>múlvára</u> beígért pedagógusbér-emelést, és aggályosnak nevezte azt is, hogy mindezt a kormány nem a saját költségvetéséből intézné, hanem EU-s pénzekre vár. Holott kötelességük lenne mindezt önállóan intézni, ahogy más országokban is – mutatott rá Szabó.
Felhívtam a fül-orr-gégészetet hogy oda mehetnék-e időponton kívül, mert csak 2 hét <u>múlvára</u> kaptam ugyebár, mert magas lázam és pokoli fájdalmam van, mindezt hüppögve a sírástól mondtam a telefonos kisasszonynak, aki „nagyon sajnálós” hangon közölte, hogy szinte fölösleges oda mennem mert nem fogok sorra kerülni annyian várnak.
Mi a párommal 2-3 év <u>múlvára</u> tervezünk babát, de még nagyon félek az egészsőtől, úgyhogy inkább várok vele.
A debreceni után Magyarország második QR-kóddal ellátott zsidó temetője lett a szegedi. Nemrég 50 sírkőre helyezték el azt a technikai eszközt, amely digitálisan emlékeztet az egykor Szegeden élt közösség legérdekesebbnek vélt tagjaira. Két év <u>múlvára</u> már négyszer ennyi QR-kódos sírkövet terveznek.
Március közepéig nem lesz szabad mozgás. A járvány nagy mértékű terjedésére figyelmeztették a kormányt az előrejelzésre igénybe vett szakemberei. Ennek ellenére néhány hét <u>múlvára</u> tervezi a nyitást a kormány.
Mi úgy döntöttünk, hogy kicsit tovább várunk a frissítésekkel, mert még mindig hisszük, hogy van teljesítmény az autóban ezek nélkül is, csak ki kell hoznunk belőle a pályán, ami néha sikerül, néha nem. Van egy jó csomagunk négy-öt verseny <u>múlvára</u> , ezt illetően magabiztos vagyok.

A névutó ragozása lehetővé teszi két különböző dolog nyelvi megkülönböztetését, vö.:

1. Felhívtam a rendelőt, két nap múlvára kaptam időpontot.

2. Felhívtam a rendelőt, két nap múlva kaptam időpontot.

Az 1. sz. mondat azt jelenti, hogy két nap múlva már mehettem az orvoshoz a kivizsgálásra, akkorra kaptam időpontot. A 2. sz. mondat viszont azt jelenti, hogy csak két nap múlva kaptam időpontot; azt, hogy mikorra, a második mondatból nem lehet megtudni.

Van itt valaki, aki kb.1 hét múlvára nem várja? Mikorra pontosan? Kinek milyen tünetei vannak, ha vannak?

Figyelt kérdés

1 hét múlvára, aug.30-ra vagyok kiírva. Valaki szintén mostában? Semmi jele nincs a szülésnek. Pedig már nagyon elég.

Bár mindenképpen **neologizmusnak** tekinthető a szó többek között igen ritka használata miatt, mégis találkozhatunk már csaknem **220 évvel ezelőtti példával**:

Gordon ezt a maga koholt kérelmet a Gyűlésnek elejbe adá, de azt a Gyűlés négy nap mulvára halasztá. (Molnár János: Némelly nevezetes emberekről. Pest. 1804.)

Ez azt mutatja, hogy a múlvára **lehetséges nyelvi forma volt már korábban** is, de korábban a beszélők valami miatt nem éltek azzal a lehetőséggel, amit ez a forma nyújt a pontosabb kifejezésre.

Bátran használhatjuk a múlva ragos alakjait a **bizalmas** stílusban, s a **választékos** stílusban is, nyelvérzékünk szerint. A **formális** stílusban ma még talán célszerűbb **körülírást** alkalmazni.

& A NÉVUTÓK HASZNÁLATA

Amint az már fentebb is kiderült, a **névutós névszók egyfelől határozóragos névszók**kal váltakoznak, **másrészt más névutós névszók**kal. Ezért két fejezetben tekintjük át az ezzel kapcsolatos helyénvalósági kérdéseket.

1. Névutós névszók váltakozása határozóragos névszókkal

A nyelvújítók alapszabálya a névutók használatával kapcsolatban ez: „Ha az értelem megváltoztatása nélkül a névutót egyszerűbb formával, határozóraggal helyettesíthetjük, akkor erre kell törekedni.”

Természetesen ezzel egyáltalán nem érthetünk egyet. A **beszédhelyzettől**, ill. a **szöveg stílusától** függ, hogy az egyszerűbb forma, a rag-e a helyénvalóbb, vagy pedig a hosszabb, bonyolultabb névutós vagy névutószerű határozós forma.

A nyelvújítóknek ez a magatartása **nyelvi necesszizmusukból**, **nyelvi szintetizmusukból**, **nyelvi szimplicizmusukból** és **nyelvi brevizmusukból** fakad.

Tudjuk, hogy a **hosszabb** alakoknak is megvan a maguk szerepe a nyelvben, főleg a **formális** stílusban. Még a nyelvőrök sem mondják például, hogy az *azonban* kötőszó fölösleges volna csak azért, mert van egy azonos jelentésű rövidebb kötőszó, a *de*. Nem más a helyzet a névutókkal kapcsolatban sem, legfeljebb azok egy része nem olyan régi, mint az *azonban*.

Csak olyankor célszerű a **rövidebb** formát használni, amikor tömörségre törekszünk, különösen a **besznyében**, ill. általában a **bizalmas** és a **választékos** stílusban.

<u>névutós névszó</u>	<u>határozóragos névszó</u>
Jelentést tettünk a <u>cég felé</u> .	Jelentést tettünk a <u>cégnek</u> .
A <u>rádió</u> n keresztül értesült róla.	A <u>rádióból</u> értesült róla.
Az <u>alapítványon</u> keresztül részesült támogatásban.	Az <u>alapítványtól</u> kapott támogatást.
A költő a <u>versen</u> keresztül üzen.	A költő a <u>versével</u> üzen.
A legjobb <u>akarat mellett</u> sem teljesíthetem kérését.	A legjobb <u>akarattal</u> sem teljesíthetem kérését.
Nagy <u>siker mellett</u> játsszák.	Nagy <u>sikerrel</u> játsszák.
A <u>foglalkozás keretében</u> megtárgyaltuk a témát.	A <u>foglalkozáson</u> megtárgyaltuk a témát.
A múlt <u>év folyamán</u> számos helyen keletkeztek az országban viharkárok.	A múlt <u>évben</u> számos helyen keletkeztek az országban viharkárok.
Tüntettek a <u>környezetvédelem érdekében</u> .	Tüntettek a <u>környezetvédelemért</u> .
Mindent megteszünk a jó <u>ügy érdekében</u> .	Mindent megteszünk a jó <u>ügyért</u> .
A <u>gyémántdiplomás</u> ok részére átadták az oklevelet.	A <u>gyémántdiplomás</u> oknak átadták az oklevelet.
A <u>tárgyalás során</u> megállapodtak a fogolycse-	A <u>tárgyaláson</u> megállapodtak a fogolycse-

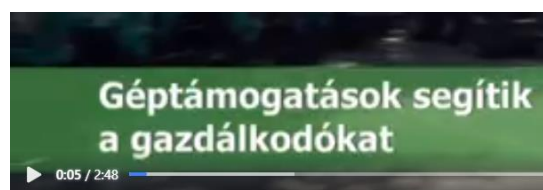
re minden fontos részletéről.	minden fontos részletéről.
<u>Ez alatt</u> azt értem, hogy minden gyermeknek joga van sértetlen környezetben felnőnie.	<u>Ezen</u> azt értem, hogy minden gyermeknek joga van sértetlen környezetben felnőnie.
Vitatkozunk a <u>kérdés fölött</u> .	Vitatkozunk a <u>kérdésen</u> .

A kerülendőnek ítélt kifejezések többsége kifogástalan, csak éppen némelyik **formálisabb** stílusértékű, de vannak köztük még **stiláris szempontból is alapvetően egyenértékűek**.

Gyakran előforduló hibák a kérelem benyújtása során

- Nem került benyújtásra valamennyi, kötelezően benyújtandó dokumentum (kérelem, vállalkozási szerződés másolata, lakcímet igazoló hatósági igazolvány másolata, számlaösszesítő, 1. számú nyilatkozat, az igénylő(k) személyazonosságának igazolására szolgáló dokumentum másolata).

A pályázatok benyújtásánál is segít a Vértesker

Azt tanácsolhatjuk tehát, hogy ha **tömörebb** fogalmazásra törekszünk, használjuk inkább a **ragos névszokat**, főleg olyankor, amikor **nem számít, ha a szövegünk nem nagyon formális**. Ha viszont a tömörségnél fontosabb szempont, hogy a szöveg **formális** legyen, jó szolgálatot tehetnek a **névutós névszók**. **Választékos** stílusban **nyelvérzékünk** alapján döntjük el, hogy a névutó beleillik-e a szövegünkbe.

A névutók használatát választékos szövegekben érdemes volna empirikusan vizsgálni.

2. Névutós névszók váltakozása más névutós névszokkal

A nyelvőrök tisztában vannak azzal, hogy „nem minden esetben lehet ragos formával helyettesíteni a névutós névszokat”, ezért **nem utasítják el az összes új névutót**, hanem csupán azt tanácsolják a nyelvhasználóknak, hogy törekedjenek „a helyességre, a magyarosságra”.

Ebben a tanácsban a **nyelvi purizmus** nyilvánul meg, továbbá a **nyelvi idiomizmus**, valamint a **nyelvi korrekcionizmus** és a **nyelvi standardizmus**.

Valójában nem ilyen ideológiák mentén, hanem a **beszédhelyzet figyelembevételével** kell a szinonimák közt válogatni, figyelembe véve **stílusértéküket**, nem pedig eredendően, a körülményektől függetlenül elutasítani az egyik formát, s mindig a másikat használni.

<i>kifogásolt</i>	<i>ajánlott</i>
1. <u>Heteken keresztül</u> vártam rá, de hiába.	Heteken át vártam rá, de hiába.
2. A baloldali <u>értékek mentén</u> szerveződő párt a szegényebb társadalmi rétegek érdekeit kellene, hogy képviselje.	A baloldali <u>értékek védelmében</u> (szerint, jegyében) szerveződő párt a szegényebb társadalmi rétegek érdekeit kellene, hogy képviselje.
3. A <u>szerződés értelmében</u> járt el, mégis szerződészegéssel fenyegetik.	A <u>szerződés szerint</u> járt el, mégis szerződészegéssel fenyegetik.
4. <u>Autó tekintetében</u> nincsenek különleges	Az <u>autóval szemben</u> nincsenek különleges

elvárásaink, de annak örülnénk, ha egy csendes utcában kapnánk szolgálati lakást.	igényeink, de annak örülnénk, ha egy csendes utcában kapnánk szolgálati lakást.
<u>5. Az elégséges szolgáltatás vonatkozásában nincs megegyezés.</u>	<u>Az elégséges szolgáltatással kapcsolatban nincs megegyezés.</u>
<u>6. Fél tizenegy magasságában</u> válaszolunk hallgatóink kérdéseire.	<u>Fél tizenegy tájban</u> válaszolunk hallgatóink kérdéseire.
<u>7. Mérték után</u> csináltatott nadrágot, mert neki való számot sehol sem gyártanak.	<u>Mérték szerint</u> készítettett nadrágot, mert neki való számot sehol sem gyártanak.

A kerüendőnek ítélt kifejezések **kifogástalanok**. S még **pontoság** tekintetében sem tűnik úgy, hogy pl. az 5. sz. példában a *szolgáltatás vonatkozásában* rosszabb volna, mint a *szolgáltatással kapcsolatban*.

A kifogásolt és a javasolt formák közt csak **stílusértékben** van különbség: a *kifogásoltak* nagy része valamivel **formálisabb**, míg az *ajánlottak* **közömbös** stílusértékűek. Az utolsó, 7. sz. példában a *mérték után* megoldást azért helytelenítik, mert **germanizmusnak** tartják. Nem tudni, a *mérték szerint* mennyire elfogadható alternatíva a beszélők számára; mindenesetre az MNSZ2 adataiból éppúgy, mint a Google kereső segítségével nyert adatokból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy ma leginkább a *méretre készít* (ruhát, bútort stb.) kifejezés használatos.

Bátran választhatunk a két megoldás közül a **beszédhelyzetnek** megfelelően. Ha **formálisabb** stílusú szöveget akarunk fogalmazni, célszerűbb a nyelvőrök által **kifogásolt** névutókat használni, ha viszont **nem fontos, hogy formális legyen** a szövegünk, **tetszésünk** szerint választhatjuk az egyiket vagy a másikat.

Természetesen a való életben előfordul, hogy a beszélő nem a legmegfelelőbb névutót választja, pl. azért, mert járatlan a formális stílusban. De ez nem a névutónak a „hibája”, hanem a beszélőé. A kérdést tehát részben **fogalmazási kérdésként** kell kezelni. Pl. az alábbi két mondat közül a bal oldali csakugyan nem szerencsés:

A város <u>ügyei mellett</u> nem lehet <u>pártpolitika mentén</u> dönteni.	A város <u>ügyeiben</u> nem lehet <u>pártpolitika szerint</u> dönteni.
Ajánlanék <u>karácsony vonatkozásában</u> lemezeket.	Ajánlanék <u>karácsony kapcsán</u> lemezeket.

Kérdés azonban, hogy ezek a mondatok valóban elhangzottak-e, ill. íródtak le, vagy csupán a nyelvújítók találták ki őket.

& EGYES NÉVUTÓK

Ebben a fejezetben áttekintjük azokat a névutókat, ill. névutószerűen használt ragos névszókat és igeneveket, amelyek a nyelvvelők számára gondot okoznak. Egy részük – nem is kicsi – a beszélőknek is gondot okozhat, mivel nemegyszer **több szinonim kifejezőmód áll a rendelkezésükre**: egy – olykor több – határozóragos forma és egy vagy több más névutós, ill. névutószerű képződménnyel ellátott alak.

A ragos megoldás többnyire **közömbös**, a névutós pedig **kissé formális** vagy **formális** stílusértékű. A **természetesség** skáláján pedig a **ragos** és a **névutós** kifejezőmód nemegyszer **természetesebb**, a névutószerű határozók és igenevek használata viszont némelykor **kevésbé természetes, mesterkéltné** vagy **nehézkes**. Épp ezért illenek leginkább a formális stílusba, ahol ezek a más stílusban mesterkéltné ható kifejezések **természetesek** (legalábbis ha a mesterkéltséget nem vesszük túlzásba).

Ebből persze egyáltalán nem következik, hogy a névutószerű határozók közül akár egy is helytelen vagy fölösleges volna, csak arról van szó, hogy tudni kell (még jobb, ha nemcsak tudjuk, hanem „érezzük” is), hogy **melyik milyen stílusú szövegbe való**.

Sokszor erre a nyelvvelői megfogalmazásokból is lehet következtetni, csak éppen **le kell őket fordítani nyelvvelői nyelvről nyelvészeti-stilisztikai szaknyelvre**. Máskor a nyelvvelői megítélést olyan mértékben befolyásolják a **nyelvi ideológiák**, hogy a **kifogásolt és javasolt formák stílusértékének kérdése** a jelenség tárgyalásában **háttérbe szorul**, vagy **meg sem jelenik**.

E fejezet áttanulmányozásának fő célja tehát az, hogy **tisztában legyünk** az egyes névutók és névutószerű képződmények **stílusértékével**, s így képesek legyünk megítélni, hogy milyen típusú szövegbe illenek.

Van azonban egy másik cél is. Léteznek ugyanis névutók, melyeknek:

a) a hangalakja hasonló, s a beszélők – más paronimákhoz hasonlóan – **összekeverik** őket, ami lehet, hogy már nyelvi változáshoz is vezetett;

b) a jelentése hasonló, ill. valamilyen szempontból **ellentétes**, s **emiattné keverik össze** őket a beszélők, ami szintén vezethet nyelvi változáshoz; máskor **nyelvjárási különbségek** is magyarázzák a keveredést, és bonyolítják a helyénvalóság megítélését.

Fontos, hogy tisztában legyünk az ilyen névutók, ill. névutószerű képződmények közötti **denotatív jelentésbeli** (és persze **stílusértékbeli**) különbségekkel, és azzal is, hogy az **átfedés** köztük mennyire jelenti azt, hogy bizonyos kontextusban nyugodtan használhatjuk őket **szinonimként**, ill. mik azok a kontextusok, ahol érdemes őket **eredeti jelentésükben** használni.

Általános eligazításként azt mondhatjuk, hogy az írott nyelvben nemegyszer célszerűnek látszik **megfogadni a nyelvvelők tanácsát**, és a **hagyományos**, ill. a **nyelvvelők által**

javasolt jelentésükben használni ezeket a névutókat és névutószerű alakulatokat. Azt, hogy ez mely konkrét névutóknál van így, az alábbi áttekintésből tudjuk meg.

1. Az *alapján* névutó

Rendkívül gyakori, a névutóvá válás előrehaladott fázisában lévő az *alapján* ragos névszó. Az MNSZ2 találatainak száma csaknem félmillió (!). Érdekes lesz alább az egyéb névutók gyakoriságát ehhez viszonyítani.

1.1. Az *alapján* váltakozása ragokkal és más névutókkal

A nyelvújítók a bevezetőben említett, a **nyelvi szintetizmusban** gyökerező elvükből („ha van azonos jelentésű ragos megfelelője, azt helyesebb használni”) kifolyólag, valamint „túlzott gyakorisága” miatt azt ajánlják, hogy „ritkítsuk” a használatát azáltal, hogy – ahol lehet – inkább **ragos névszót** vagy **hagyományos** névutót használjunk helyette:

<i>alapján</i>	<i>rag vagy más névutó</i>
1. Eredményei <i>alapján</i> egyre nagyobb megbecsülésnek örvend.	<u>Eredményeiért</u> egyre nagyobb megbecsülésnek örvend. <u>Eredményei miatt</u> egyre nagyobb megbecsülésnek örvend.
2. Külseje <i>alapján</i> ázsiaiak vélték.	<u>Külsejéről</u> ázsiaiak vélték. <u>Külseje miatt</u> ázsiaiak vélték.
3. Neve <i>alapján</i> valószínűleg magyar származású.	<u>Neve szerint</u> valószínűleg magyar származású. <u>Nevéből ítélve</u> valószínűleg magyar származású.

A nyelvújítók hozzáállása álságos: „túlzott gyakoriságra” hivatkoznak, de közben az 1. és a 2. sz. mondatban többek között **a *miatt* névutót ajánlják, amely kétszer olyan gyakori**, az MNSZ2 csaknem egymillió találatot ad rá és a toldalékolt alakjaira (pl. *miattam*).

A 3. sz. mondatnál ajánlott *szerint* névutóra az MNSZ2 több mint 2 és negyed millió találatot adott (beleszámítva a toldalékolt formákat is, pl. *szerintem*), tehát egy még gyakoribb nyelvi elemet ajánlanak az *alapján* helyett.

Világos, hogy a valódi indíték az említett **nyelvi szintetizmus**, továbbá a **nyelvi brevizmus** és a **nyelvi szimplicizmus** mellett a **nyelvi konzervativizmus**: az *alapján* „bűne”, hogy nem olyan „patinás”, mint a *miatt*, és kevésbé tömör, kevésbé rövid, kevésbé egyszerű. Ugyanakkor nem veszik észre, hogy az *alapján* még mindig őriz valamit egykori képszerűségéből, nem úgy, mint a *szerint* és a *miatt*.

A javasolt megoldások persze nem rosszak, még ha nem is mindig hajszálpontosan azonos a jelentésük, a *nevéből ítélve* pedig kifejezetten stílusos. Mindezek mind **használhatók**, csak semmi értelme sincs az egyiket a másik ellen „kijátszani”: **bármelyiket választhatjuk** tetszésünk szerint, mindegyik **közömbös** stílusértékű, még az *alapján* is.

Néhány internetes példa az *alapján* használatára:

Elmúlt már az az időszak, hogy Budapest belvárosi lakásáraitól hasra esnénk. Az agglomerációs kiköltözési örület és a nyaralópiac, a vízparti lokáció felfutása egészen átrendezte az erőviszonyokat. Hiába a metró közelsége, és a nagyvárosi infrastruktúra, a négyzetméterárakat egy balatoni panoráma, vagy egy pár száz fős kis falu hangulata már magasabbra repítette. A KSH adatai alapján megmutatjuk a top10 legrágább községet Magyarországon a valós, 2021-ben lezajlott adásvételek alapján.

A jövő héten indulnak az egyeztetések az állami közszolgáltató cégeknél, MÁV-nál, a Volán-nál, a Magyar Postánál és az állami közműveknél a fizetések idei rendezéséről – értesült a Napi.hu. Információink szerint a 2021-ben megkötött bérmegállapodás alapján az idei évre tervezett 5 százalékos béremelés helyett átlagosan 15-16 százalékkal nőhet az érintett munkavállalók fizetése.

A British Museum 2016-ban tette közzé a koponyán végzett mikro CT-vizsgálat adatait, az információk alapján akkor megszületett már egy rekonstrukció. Moraes és kollégái most ezen adatokat elemezték, de eltérő megközelítést használtak a modell létrehozásához: élő emberek CT-vizsgálatai alapján, az anatómiai deformációkat és a statisztikát figyelembe véve dolgoztak.

A német baloldal törvényi szintre emelte a gondolatrendőrséget – Bárki kirúgható bemondás alapján

A LEVER Architecture terve alapján egészülhet ki a Portlandi Művészeti Múzeum

1.2. Az *alapján* kapcsolódása az előtte álló szóhoz

Az *alapján* vagy **ragtalan**, vagy a *-nak/-nek* **dativusragos** szóhoz kapcsolódik, s a kétféle kapcsolódás széles körű váltakozásokat hoz létre. Az alábbiakban részletesebben áttekintjük ezt a váltakozást, az *alapján* névutót mintegy mintapéldánynak tekintve. Ugyanis számos más névutó viselkedik ehhez hasonlóan, azok, amelyek birtokos személyjelet és határozóragot tartalmaznak, és *-nak/-nek* ragos vagy ragtalan főnévhez kapcsolódnak, pl. *céljából*, *dacára*, *ellenére*, *érdekében*, *értelmében*, *esetén*, *kapcsán*, *következtében*, *szempontjából*. Ezeknél a kapcsolódásra nem térünk ki, ill. csak kivételesen.

A váltakozások egy része annak köszönheti létét, hogy az *alapján* és az előtte álló szó viszonya **birtokos szerkezetként** is felfogható (történetileg egyértelműen az), ennél fogva a *valami alapján* szerkezet a birtokos szerkezetekben tapasztalható váltakozásokat „hozza magával”, pl.:

<i>prototipikus birtokos szerkezet</i>	<i>az alapján utótaggal alkotott szerkezet</i>
az egyezmény alapja	az egyezmény alapján
az egyezménynek <u>az</u> alapja	az egyezménynek <u>az</u> alapján
az egyezménynek alapja	az egyezménynek alapján

A váltakozások másik része abból adódik, hogy az *alapján* mindinkább **névutóként** viselkedik, s így analógiásan **ragtalan szóhoz kapcsolódik** olyankor is, amikor hagyományosan – birtokos szerkezetként – a birtokos jelző ragos szokott lenni, pl.:

<i>prototipikus névutós szerkezet</i>	<i>az alapján utótaggal alkotott szerkezet</i>
ez alatt	ez alapján

Amint a példáink is mutatják, **kétféle váltakozásról** van itt szó:

1. A *-nak/-nek* ragos és a ragtalan formák váltakozása, pl.:

<i>ragos változat</i>	<i>ragtalan változat</i>
a reformot ellenzők véleményének (az) alapján	a reformot ellenzők véleménye alapján

2. A *-nak/-nek* ragos formákon belül a határozott névelős és a határozott névelő nélküli formák váltakozása (amikor az *alapján* névszóhoz vagy vonatkozó névmáshoz kapcsolódik), pl.:

<i>névelőtlen változat</i>	<i>névelős változat</i>
a reformot ellenzők véleményének alapján	a reformot ellenzők véleményének <u>az</u> alapján

Az alábbiakban **szófajonként** tekintjük át a váltakozásokat. Azokat az eseteket fogjuk megkülönböztetni, amikor a szó, amelyhez az *alapján* (birtokszóként, ill. névutóként) kapcsolódik **névszó, mutató névmás** vagy **vonatkozó névmás**.

a) Az *alapján* kapcsolódása névszóhoz

A névszók a mai nyelvben rendszerint **ragtalanul** kapcsolódnak az *alapján* névutószerű utótaghoz.

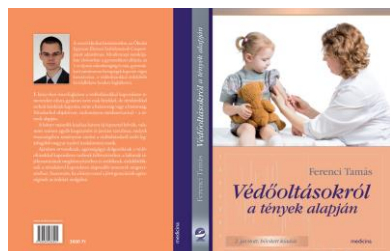
A főigazgató a <u>javaslat alapján</u> kikéri az illetékes szakmai kollégium állásfoglalását.
Alaposabb <u>megfontolás alapján</u> az ilyen terveket el kellett vetniük.
Új kerettanterv készítésére az oktatási miniszter <u>döntése alapján</u> kerülhet sor.
Telkek beépítése kizárólag a szabályozási <u>terv alapján</u> történhet.
Az ideai <u>eredmények alapján</u> az ő győzelme várható jövőre is.
A tagállamok az integrált <u>útmutatások alapján</u> minden egyes országra kidolgozták a nemzeti reformprogramokat.
A bíróságok büntetőjogi <u>szabályok alapján</u> ítélik meg.
Az <u>előírások alapján</u> a változásokat legalább egy héttel korábban kell az érintettek tudomására hozni.
A véleményeket előítéletek, sztereotípiák, <u>feltételezések alapján</u> formálják.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján a búzakivitel tartós fennmaradására lehet számítani.

Valami nagyon nincs rendjén, ha egy embert fogdába csuknak egyszerű gyanú alapján.

Portugália úgy véli, a gyarmatosítás korát nem a mai értékek alapján lehet megítélni.

Az ilyen esetekben **nincs különbség** az egyéb birtokos szerkezetek és az *alapján* birtokszóval alkotott birtokos szerkezetek között, mivel a birtokos jelző általában is rendszerint ragtalanul kapcsolódik a birtokszóhoz (vö. *az asztal alja* és *az asztal alatt*).

1. Mivel a régi nyelvben gyakori volt ilyen esetben is a dativusrag, mind általában a birtokos szerkezetekben, mind az *alapján* szóval alkotott szerkezetben **nagyon szórványosan megjelenhet** a dativusrag. Az MNSZ2-ben csak egyetlen példát sikerült találnunk erre az esetre. Lehetséges, hogy nagyobb odafigyeléssel, hosszabb kereséssel még lehetne találni néhányat, de az egészen biztos, hogy számuk elenyészően alacsony.

Egyik egy különleges pihenőcsarnok, amely különleges körülményeket biztosít az itt pihenő vendégeknek, a másik területen, ami egy egészségcentrumnak a kialakítását célozta meg, visszajelzéseknek alapján lett a gyógy- és élménycentrum 2011-ben az év gyógyfürdője, és hát az élménykategóriában is nagyon ott volt a második hely környékén.

Az idézetből érződik, hogy **hevenyészett** fogalmazású, **rendezetlen** szövegből való, így a dativusragot leginkább **fogalmazási botlásként** könyvelhetjük el.

2. Vannak azonban esetek, amikor a mai nyelvben is kap a **birtokos jelző a birtokos szerkezetben dativusragot**. Mivel az *alapján* útban van afelé, hogy ragos névszóból névutóvá vájon, ilyenkor kétféleképpen viselkedik:

a) van, hogy úgy kapcsolódik az előtte álló névszóhoz, ahogy egy **igazi főnévhez** illik, vagyis az előtte álló szó felveszi a dativusragot, pl.:

<i>prototipikus birtokos jelzős szerkezet</i>	<i>az alapján utótaggal alkotott szerkezet</i>
a vizsgálat kimenetelének (a) figyelembevételével	a vizsgálat kimenetelének (az) alapján

b) van, hogy inkább a névutókhöz húz, s ennek megfelelően az előtte álló szó nem igényel dativusragot, pl.:

<i>prototipikus névutós szerkezet</i>	<i>az alapján utótaggal alkotott szerkezet</i>
a vizsgálat kimenetele szerint	a vizsgálat kimenetele alapján

Ez alapján (ennek alapján ☺) bizonyos esetekben **kiterjedt váltakozás** jön létre a **ragos** és a **ragtalan névszó** közt. Az alábbiakban ezek közül foglalkozunk néhányval, a legfontosabbakkal.

aa) A névszó láncolatos birtokviszony részét alkotja

Láncolatos birtokviszony esetében a szokványos birtokos szerkezetekben az utolsó birtokos jelző rendszerint dativusragot kap, pl. *a vizsgálat kimenetelének (a) figyelembevételére*. Az *alapján* névutószerű utótaggal alkotott szerkezetben **váltakozás** van a ragos és a ragtalan főnév közt, pl. *a vizsgálat kimenetelének (az) alapján : a vizsgálat kimenetele alapján*.

Néhány példa a **ragos főnevekre** az MNSZ2 „hivatalos” alkorpuszából:

A Felek ösztönzik a kísérleti halászatot a marokkói halászati övezetekben, az e megállapodás által meghatározott közös tudományos bizottság irányítása alatt végzett <u>kutatások eredményeinek alapján</u> . E célból bármely Fél kérésére konzultációkat folytatnak, és eseti alapon megállapítják a fajokat (például szivacsok), a feltételeket és más vonatkozó körülményeket. A kísérleti halászati engedélyeket vizsgálat céljaira legfeljebb hat hónapos időtartamra adják meg.
A Bizottság minden évben javaslatot tesz a költségvetési hatóságnak is a szubvenciók összegére és a létszámra azoknál az ügynökségeknél, amelyeket saját maga számára szükségesnek ítél, a tervezett kiadások és <u>bevételek tervezetének alapján</u> , amelyet az igazgatótanács készít el, a 11. pont (1) bekezdésének d) pontja értelmében.
Abban az esetben, ha egy eszköz integráns részként emberi vérvérkészítményeket foglal magában, a kijelölt szervezet, ahová a bejelentést tették, kikéri az Európai Gyógyszerértékelő Ügynökség (EMA) szakvéleményét a készítmény minőségére és ártalmatlanságára vonatkozóan, figyelembe véve a megfelelő közösségi rendelkezéseket, különösen a 75/318/EGK és a 89/381/EGK <u>irányelv rendelkezéseinek alapján</u> .
Az összefonódást így a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítják a bejelentés napjától számított 25 munkanapon belül az EK vállalatfúziós <u>rendelet 10. cikkének (1) és (6) bekezdéseinek alapján</u> .
Az eltelt mintegy 3 <u>hónap vitáinak, érveléseinek alapján</u> , valamint a különböző javaslatok összefoglalása kapcsán megállapítható, hogy komoly és eredményes munkát sikerült végezni, mely remélhetőleg hosszú távon megalapozza egy korszerű, hatékony és jól működő intézményrendszer kereteit.

Mindegyik példában **grammatikus** lenne a szerkezet akkor is, ha az *alapján* előtt névelő is állhatna:

kutatások eredményeinek az alapján
bevételek tervezetének az alapján
irányelv rendelkezéseinek az alapján
rendelet 10. cikkének (1) és (6) bekezdéseinek az alapján
az eltelt mintegy 3 hónap vitáinak, érveléseinek az alapján

Akárcsak az „igazi” névszói birtokos szerkezeteknél, a **névelőtlen** változat itt is **választékossabb**, ill. **formálisabb**, a névelős pedig alapvetően közömbös stílusértékű, de a névelőtlenel összehasonlítva „hétköznapiabb”.

A névelőtlen és névelős formák váltakozásán kívül **váltakozást** tapasztalunk a tekintetben is, hogy az *alapján* előtt álló **névszó tartalmaz-e dativusragot**. A fentebbi mondatok megjelölt részét a mai norma szerint a szerzők így is megfogalmazhatták volna:

kutatások eredményei alapján
bevételek tervezete alapján
irányelv rendelkezései alapján
rendelet 10. cikkének (1) és (6) bekezdései alapján
az eltelt mintegy 3 hónap vitái, érvelései alapján

Nézzünk meg a fentiekhez hasonló, de **ragtalan** példákat, ugyancsak az MNSZ2 „hivatalos” alkorpuszából:

Egy állandó politikai csata színterét fogják jelenteni, ami, úgy gondolom, hogy semmiképpen nem jó senkinek az országban. És még egyszer szeretném a figyelmet arra ráirányítani, hogy mindenképpen a tudományos <u>kutatás eredményei alapján</u> legyenek ezek a területek kijelölve, és ebben mindenképpen nagyon határozott kormányzati intézkedésekre, és gyors intézkedésekre van szükség.
Mint lapunk korábban megírta, a II. kerületi önkormányzat, egy szakmai ad hoc <u>bizottság tervezete alapján</u> négy általános iskolát készül kivonni az oktatási szférából, további intézményeket pedig összevonna.
Az idézésnek tartalmaznia kell a) az (1) bekezdés első albekezdésében említett határozat kivonatát, megjelölve különösen az elrendelt meghallgatás napját, idejét és helyét, valamint a tényeket, amelyekkel kapcsolatban a feleket, a tanúkat és a szakértőket meg kell hallgatni; b) az eljárásban részt vevő felek nevét, továbbá a tanúkat és a szakértőket a 45. <u>cikk (2)-(5) bekezdései alapján</u> megillető igényeket.
Egyébként éppen az elmúlt <u>hetek, hónapok vitái alapján</u> azt tudom mondani, hogy az a bizonyos Laffer-görbe, amely alapján be lehetne bizonyítani, hogy az adócsökkentés bizonyos szituációban több bevételt hoz, van ilyen, ez a közgazdaságtanban 20 vagy 25 éve ismert történet, Magyarországra alkalmazva éppen azt mutatja, és erre a konkrét példák is elég világosak, hogy önmagában az adócsökkentés nem hoz több bevételt, hanem nagyjából éppen annyival hoz kevesebbet, amennyivel az adó rátáját csökkentettük.

A ragtalan megoldás alkalmazása annak a jele, hogy az *alapján* formát a beszélők **inkább névutónak, mint ragos főnévnek** érzik.

A fő nyelvművelő kiadványok ezzel a váltakozással **nem foglalkoznak**. Abból, hogy a Nyelvművelő kézikönyv tudomásul veszi – nem sajnálkozva, hanem tárgyilagosan – az *alapján* névutóvá válását, s a rag hiányának más eseteit nem helyteleníti, arra következtethetünk, hogy nyilván ezzel az esettel sem lett volna bajuk, ha kitérnek rá. Ezzel szemben a Nyelvművelő kézisótár a rag „elmaradásának” alább, a b) és a c) alfejezetekben tárgyalt eseteit helyteleníti, így elképzelhető, hogy ezzel az esettel sem lett volna kibékülve, ha kitér rá.

Szerencsére a nyelvművelők véleményét **nem szükséges figyelembe vennünk**, mivel ez a váltakozás megvan az **iskolázott** beszélők nyelvhasználatában, írásgyakorlatában is. Nyugod-

tan használhatjuk **mindkét formát**. A **ragos** inkább a **nagyon gondozott, erősen választékos** vagy **formális** szövegekbe illik; ma már egyre inkább ez a stilisztikailag jelölt változat. A ragtalan univerzálisabb használatú, **közömbös** stílusértékű.

Kevésbé jelölt a ragos változat, ha **határozott névelő** áll az *alapján* előtt, így stilisztikailag ez a forma megfelelőbb, viszont nehezebb. Nyilván épp ezért terjed lendületesen a ragtalan forma.

A nyolcadikosok eredményei alapján rangsorolták az erdélyi iskolákat

Gyilkosa Ismeretlen - A soroksári tragédia megdöbbentő története a férj elmondása alapján [eKönyv: epub, mobi]

Csikós Klaudia , Gedei Norbert

21. Század Kiadó , Megjelenés: 2014. augusztus 11.

eKönyv

Soroksáron egy este futni indult egy családanya, aki sohasem tért v lemezelenített holttestét a közeli bicikliút mellett a férje találta meg megfojtották. Gyilkosa vagy gyilkosai azóta is ismeretlenek, dacára.

[Bővebb ismertető](#) | [Termékadatok](#) | [Beleolvasó](#)

online ár

Szállítás: Sikeres rendelés után azonn.

ab) A névszónak kijelölő jelzője van

1. Más jellegű a váltakozás, amikor a ragos névszónak **főnévi mutató névmási kijelölő jelzője** van. Nézzünk meg a ragos névszóra néhány példát az MNSZ2 „hivatalos” alkorpuszából:

Tehát azt lehet mondani, hogy amennyiben a Közgyűlés elfogadja ezt a tervezetet, és ennek a tervezetnek alapján minden évben a költségvetésben biztosítja hozzá a forrásokat, akkor 2003-ra megfelelő feltételrendszerű kollégiumi hálózattal tudunk majd büszkélkedni.

A múltkor felsoroltam önöknek több más ügyet is, amelyet az elmúlt négy évben így, a nyilvánosság kizárásával tárgyalt a parlament. Módosító javaslataim tehát a nyilvánosság tekintetében elsősorban ezeknek az indokoknak alapján születtek.

Ott szeretném folytatni, ahol Keresztes Sándor képviselő úr abbahagyta, támogatom Szabad Györgynek azt a javaslatát, amelyik valóban megvizsgálja, objektíven és tisztán, az expó fi-

nanszírozásának minden csínját-bínját. Én azonban annak az előterjesztésnek alapján szeretnék a finanszírozásról beszélni, amelyet a tisztelt kormány terjesztett az Országgyűlés elé, és ebből az anyagból szeretném levezetni, hogy vizsgálhatjuk itt a kérdéseket, de ez szinte csak egy javító állapotot tudhat létrehozni

Ha azoknak a vámeljárást szabályozó rendeleteknek alapján, amelyre az árut bejelentették, a vámhatóság biztosíték nyújtását írja elő, az említett árut nem lehet a szóban forgó vámeljárást alá vonni, amíg nem nyújtottak biztosítékot.

Ilyenkor **nem létezik ragtalan változat**, ragtalanul a szerkezet **agrammatikus**: ** ez a tervezet alapján, * ezek az indokok alapján, * az az előterjesztés alapján, * azok a rendelkezések alapján.* Ilyenek a való életben csak nyelvbottlasként fordulnak elő (s mint ilyenek természetesen javításra szorulnak).

Mégis tapasztalunk az ilyen esetekben is **váltakozást**, de ebben a **mutató névmásnak egy másik változata**, ill. **más mutató névmás** vesz részt: *e tervezet alapján, ezen indokok alapján, azon előterjesztés alapján, a vámeljárást szabályozó azon rendelkezések alapján.*

Hiteles példák az MNSZ2-ből:

Az alelnök azt is elmondta, hogy javasolni fogja Balognak, hogy e tervezet alapján kezdje meg a jelentésének összeállítását a bizottság. (sajtó)

Ezen indokok alapján az e tárgykörben benyújtott módosító javaslatok elfogadását sem tartjuk szakmailag megalapozottnak. (hivatalos)

Az elmúlt évben volt egy egyéni képviselői indítványom, melyről döntött a Közgyűlés, és úgy döntött, hogy felkéri a főpolgármester urat, hogy azon indítvány alapján a jövő évi költségvetésbe egy beruházás első ütemét szíveskedjék beépíteni. (hivatalos)

Amíg az (1) bekezdésben említett rendeletek felfüggesztése érvényben van, a tagállamok a törvénnyel összhangban azon rendeletek alapján zárolt vagy lefoglalt összes forrás és eszköz felszabadításáról rendelkezhetnek, feltéve hogy a követeléssel, zálogjoggal, elmarasztaló ítélettel vagy megterheléssel terhelt források vagy eszközök, vagy bármely, a vonatkozó tagállam törvényei vagy számviteli elvei szerint fizetéseképtelennek bizonyult vagy tekintett személy, társulás, társaság vagy más jogi személy forrásai vagy eszközei zárolva vagy lefoglalva maradnak, amíg azokat a vonatkozó törvényeknek megfelelően fel nem szabadítják.

A fő nyelvművelő kiadványok erről a váltakozásról **sem tesznek említést**. Mivel azonban ennek az esetnek megvan a párhuzama a teljes értékű birtokos szerkezeteknél (*e tervezet alapján, vö. e tervezet alapja; ezen indokok alapján, vö. ezen indokok alapja*), s tudjuk, hogy ezeket a nyelvőrök természetesen **elfogadják**, biztosak lehetünk benne, hogy az *alján* szóval alkotott szerkezetekkel sem volna bajuk, hacsak az nem, hogy az *ezen formális stílusértékű* („hivataloskodó”).

2. Az előzőhöz hasonló az az eset, amikor az *alján* olyan *-nak/-nek* ragos névszóhoz kapcsolódik, melynek jelzője a **nyomatékos maga személyes névmás**. Az MNSZ2 példái:

Tőlem telhető világossággal próbáltam az eddigiekben megindokolni, miért az alkotmányos jogot részletező törvénynek, nem pedig magának az alkotmányszövegnek alapján dolgozom országgyűlési biztostként. (sajtó)

Ez is az egyik vizsgálati tárgy volt, hogy miközben a közúti közlekedési igazgatásról szóló törvény azt mondja, hogy ezek a parkolási társaságok kizárólag úgy juthatnak a bliccelő autósok

adataihoz, hogyha a gépjármű azonosító adataival, többes számban mind a hárommal, – tehát rendszám, alvázszám, motorszám – rendelkeznek, s ezt a három adatot együttesen produkálják a nyilvántartás szervének, addig az alkotmányos megközelítésben semmi probléma nem lenne abból, és mindig is hangsúlyoztam, hogy a magam részéről egyet is értek azzal, hogy ebben a polgári jogi jogviszonyban elegendő jogalap az, hogy valaki – adott esetben a parkolási társulás – bizonyítani tudja vagy valószínűsíteni tudja a jogalapját, és ennek alapján elegendő lenne magának a rendszámnak alapján az adatkérés. (hivatalos)

Ebben az esetben is **agrammatikusnak** számít a ragozatlan főnév: **maga az alkotmányoszövegek alapján*, **maga a rendszám alapján*. Itt azonban a ragos névszónak **nincs hasonló szerkezetű alternatívája**, így szorosabb értelemben vett váltakozásról sem beszélhetünk.

Az MNSZ2-ben sikerült egy adatot találnunk az **agrammatikus** formára. Hosszabban idézzük a szöveget, hogy látni lehessen: nem alacsony nyelvi kompetenciára valló, rendezetlen szövegről van szó:

A tagállamok egyes nem kereskedelmi céllal működő intézmények (a nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárak és hasonló feladatot ellátó intézmények, így például az archívumok) javára kivételt, illetve korlátozást állapíthatnak meg. Ezt azonban a többszörözési jog körébe tartozó különös esetekre kell korlátozni. E kivétel, illetve korlátozás nem vonatkozhat a védelem alatt álló művek és más teljesítmények online szolgáltatásával összefüggésben megvalósuló felhasználásra. Ez az irányelv nem érinti a tagállamok lehetőségét arra, hogy a kizárólagos nyilvános használati jog alól a 92/100/EGK irányelv 5. cikke alapján kivételeket állapítsanak meg. Ennek következtében olyan egyedi szerződések megkötését, illetve engedélyek megadását kell elősegíteni, amelyek kiegyensúlyozott módon részesítik előnyben ezeket az intézményeket, valamint a kultúra terjesztésére irányuló feladatuk megvalósulását. (41) A műsorsugárzó szervezetek által készített ideiglenes rögzítésekre vonatkozó kivétel, illetve korlátozás alkalmazásakor abból kell kiindulni, hogy a műsorsugárzó szervezet nevében és annak felelőssége alatt eljáró személy eszköze is a műsorsugárzó szervezet saját eszközének minősül. (42) Az oktatást vagy tudományos kutatást – beleértve a távoktatást is – szolgáló nem kereskedelmi célú felhasználásokra vonatkozó kivétel, illetve korlátozás alkalmazásakor a tevékenység nem kereskedelmi jellegét maga alapján a tevékenység alapján kell megítélni. Az érintett intézmény szervezeti felépítése, illetve finanszírozási formája e tekintetben nem meghatározó tényező. (43) A tagállamoknak minden esetben szükséges intézkedést meg kell hozniuk, hogy megkönnyítsék a hozzáférést a művekhez az olyan fogyatékosokban szenvedő személyek számára, amely akadályozza őket a művek önálló felhasználásában, és ennek során kiemelt figyelmet kell fordítaniuk a hozzáférhető formátumokra. (44) Az ebben az irányelvben foglalt kivételek és korlátozások alkalmazása során a nemzetközi kötelezettségekkel összhangban kell eljárni.

A szóban forgó szerkezet nemcsak a **dativusrag hiánya** miatt **agrammatikus**, hanem azért is, mert a névutóként használt *alapján a maga* után is megjelenik. A tévesztést nyilván a esetbeli egyeztetést mutató szerkezetek segítették elő, pl. *ez alapján a tevékenység alapján*. Ez az egyeztetés nem agrammatikus (alább is látunk majd rá példát), itt az *alapján* névutóként viselkedik (vö. *e szerint a tevékenység szerint*).

Mivel a nyomatékos *maga* személyes névmásnak nincs alternatívája, nem beszélhetünk váltakozásról; az előbb említetthez hasonló fogalmazási botlások **bármilyen stílusú gondozott** vagy rendezett szövegben **javításra** szorulnak.

Az *alajján* nemcsak **névszóhoz** kapcsolódhat, hanem **névmáshoz** is. A következő két fejezetben ennek a két fő esetét vizsgáljuk meg.

b) Az *alajján* kapcsolódása mutató névmáshoz

A mai nyelvben a mutató névmás ugyancsak kétféleképpen kapcsolódhat az *alajján* névutó-szerű utótaghoz: **dativusraggal** vagy **anélkül**.

A **dativusragos** kapcsolódás a **hagyományos** és a **nyelvművelők által támogatott**. A **ragtalan** kapcsolódás **újabb** keletű.

<i>ragosan (hagyományos)</i>		<i>ragtalanul (újabb)</i>	
ennek (az) alajján	ezeknek (az) alajján	ez alajján	ezek alajján
annak (az) alajján	azoknak (az) alajján	az alajján	azok alajján

Nézzünk meg néhány hiteles példát az MNSZ2-ből mind a két esetre! A példák ezúttal nem alkorpuszonként vannak csoportosítva, mint más esetekben, hanem névmásonként.

Az *alajján* **ragos mutató névmáshoz** kapcsolódik:

A Fővárosi Önkormányzatot jogilag semmilyen felelősség nem terheli ez ügyben, hiszen nem ő hirdette meg, nem ő bonyolította le ezt a lakásépítést. Nem erről van szó. Arra kérem képviselőtársaimat, továbbra sem <u>ennek az alajján</u> próbálják megítélni ezt az ügyet. A 120 lakó, de különösen annak a 42 lakónak az érdekében, akik jelen pillanatban 20-30 százalék közötti készütségi állapotú épülettel rendelkeznek, próbáljunk tényleg megoldást találni. (hivatalos)
Több kritikus, zavar esetén Magyarország számára potenciális veszélyforrást jelentő elem van az Aurul cég működésében – tartalmazza a tiszai kormánybiztos múlt heti nagybányai útjáról készült jelentés. Gönczy János <u>ennek alajján</u> azt javasolja a kormánynak, tegyen meg mindent azért, hogy a jelenleg „próbaüzemben” használt ciános technológia ne kapjon Romániában végleges működési engedélyt. (sajtó)
Abban az esetben, amikor az igényjogosult személy a birtokában levő valamennyi bizonyítékot letette, és közölte azt, hogy más bizonyítékot nem birtokol, a birtokló egység köteles csak <u>ezeknek alajján</u> határozni 60 napos határidőn belül. (hivatalos)
Összesen több mint háromezer ilyen levél érkezett be, és engedjék meg, hogy <u>ezeknek az alajján</u> – mint egy kis mintavétel alajján – néhány példát mondjak el arra, hogyan élnek az idős emberek, melyek azok a leggyakoribb sérelmek és panaszok, és melyek azok a leggyakrabban előforduló diszkriminációs esetek, amelyek őket érik; és nézzük meg, hogy mit kezd ezzel a kormányzat, mit tudott eddig kezdeni, és mit tud ezzel kezdeni a civil társadalom, az egyházak, egyáltalán a társadalom egésze hogyan áll hozzá ezekhez a kérdésekhez. (hivatalos)
Ez az önmaga pedig oly sokszínű volt s oly képlékeny a változatos szerepkörökben, hogy a kristályoptikai vizsgálódás követelményeit is elbírtá. Önáltatás, hibbant arányérzék lenne részemről <u>annak alajján</u> méltatni Kovács György színpadi művészetét, amit zsenge munkám rendezése közben tapasztalhattam, megfigyelhettem a természetéről. (Sütő András)
A választát nem tudom elfogadni annál az alapvető oknál fogva, hogy természetesen a különvéleményeknek semmiféle jogi hatásuk nincs; amit az Alkotmánybíróság határozatban kihirdetett, az az egyértelmű, és <u>annak az alajján</u> egyértelmű, hogy visszaállamosításról nem lehet szó eredményes népszavazás esetén, még akkor sem, ha a Magyar Demokrata Fórum

azt javasolja a választóknak, hogy erre a kérdésre nemmel válaszoljanak. (hivatalos)

Kedves Fe...ati, én mivel nem ismerem személyesen a szóban forgó személyt, – és gondolom, ezzel a topikba írók nagy többsége így van – ezért csak a médiában történt böffenései alapján tudok ítélni, és azoknak alapján elég rossz képet fest magáról az ember. Nem tom. én végignéstem becsülettel a Z-pluszos interjút, és megmondom az őszintét, nem látom okát annak, hogy Elődöt sajnálni kéne.

Amint a példából is látjuk, a **ragos vonatkozó névmás után vagy áll, vagy nem áll határozott névelő**; ez egy újabb **váltakozást** hoz létre. Mint más birtokos szerkezetekben, itt is a **névelős változat kevésbé formális, kevésbé választékos**.

A névelős változat arra utal, hogy itt az *alapján* **ragos névszóként, nem pedig névutóként** viselkedik, hiszen a névutó nem szokott névelőt kapni, akkor sem, ha ragvonzó (nincs pl. *házon a kívül).

Az *alapján* **ragtalan mutató névmáshoz** kapcsolódik.

A törvény szükségességére, az indoklás helyességére, a törvényjavaslat összhangjára az alkotmánnyal, más törvényekkel, beilleszkedésére a hatályos jogrendszerbe, becsült gazdasági és társadalmi hatásaira, valamint az Európai Unió normarendszerével való összhangjára minden előttem szóló kitért, és mi is ez alapján elemeztük a törvényt. (hivatalos)

Ennek a dallamtípusnak egyébként százötven változata ismert különböző énekesektől. A rendszerezési elv végleges kimunkálása Járdányi Pál nevéhez fűződik. A kutatók ez alapján dolgoznak ma is. Járdányi a dallamrajzolatot vette alapul, mert az ősi magyar népzene jellegzetessége, az ereszkedő dallamvonal, erősen megkülönbözteti zenénket a nyugat-európai vagy akár a környező népek zenéjétől. (sajtó)

Ezeket a sorokat a leírtak megtörténte után vettem papírra, pusztán azzal a céllal, hogy ezek alapján egyszer majd részletesebben leírom ezeket a történeteket. Erre mindmáig nem került sor. Kiadom hát így, egyelőre épp csak annyi bővítéssel, amennyit a gépírási sorok közé itt-ott ceruzával betoldhattam. (Illyés Gyula)

Jethro-rajongó sajnálhatja, aki kihagyta, kárpótlásul mondom, hogy aug. végén kijön az új albumuk, erről is nyomtak két számot, ezek alapján szerintem sikerült megőrizniük a Roots színvonalát.

A képviselő szerint nem volna helyes, ha az alapján határoznánk meg a viszonyunkat Európával, hogy éppen milyen vitáink vannak egyes konkrét kérdésekben. „Nekünk nem Európával van vitánk, hiszen Európa mi is vagyunk” – mondta Szájer. (sajtó)

Őn is 15 percen át hivatkozott arra, hogy a sajtóban milyen vélelmek vannak az egészségügy reformjáról. Mi nem a sajtóból szeretnénk értesülni ezekről a reformokról, és nem az alapján kívánjuk megítélni ezeknek a reformoknak a tartalmát. (hivatalos)

Amúgy is látomások gyötörték, és teste gyöngye volt, sokszor írni se bírt, csak diktálni, vagyis a Mester ifjúkori nyavalyája gyötörte. De amit álmódott vagy vizionált, annak jelentőségét érezte, és magát azok alapján elemezte, belső hangjaira figyelt, tudván, hogy azokban üzen az Isten. (Spiró György)

Itt csak címszavakban tudunk hivatkozni arra, hogy azok alapján az adatok és információk alapján, amelyeket eddig sikerült összegyűjtenünk, állíthatjuk, hogy az ingatlan tulajdonosok aránya nemcsak a szocialista országokhoz, hanem a legtöbb gazdagabb nyugati társadalomhoz hasonlítva is magas.

Látjuk, hogy az utolsó példában az *alapján* igazi névutóként viselkedik: részt vesz az **esetbeli egyeztetésben**:

<i>ragok egyeztetése</i>	<i>névutók egyeztetése</i>	<i>az alapján egyeztetése</i>
azokról az adatokról	azok szerint az adatok szerint	azok alapján az adatok alapján

Amint fõntebb már említettük, a Nyelvmûvelõ kézikönyv az *alapsján* névutósodását nem ítéli el, s **nem bírálja** – többek között – az *ez alapján* szerkezetet sem, csak azt jegyzi meg, hogy régebben „mindig ott volt a *-nak, -nek* birtokos személyrag is” (*ennek alapján*).

Sajnos a Nyelvmûvelõ kézisztár – mint sok más esetben is – az elődjénél vaskalaposabb, amikor így fogalmaz (NymKsz.² 2005: 31):

Névmási jelzõjérõl gyakran hagyják a birtokos jelzõ ragját: *ez alapján, ami alapján*. Helyesebben: *ennek alapján, aminek alapján*. De többes számban jó így is: *ezek alapján*.

Ebben a véleményben a nyelvmûvelés **nyelvi konzervativizmusa** mutatkozik meg. A hagyományos formát tekintik helyesnek, az újabb formáról úgy beszélnek, mint amirõl „gyakran hagyják” a ragot. Az *ezek alapján* elfogadásában viszont a **nyelvi uzualizmust** látjuk megnyilvánulni, ami a tudományos nyelvalakításnak is az alapja.

Az *ez alapján* (és a következõ alfejezetben tárgyalt *ami alapján*) helytelenítésében megnyilvánuló szemléletet nem tudjuk elfogadni. Aki ragtalanul használja a névmást, **az nem „hagy le” semmit**, hanem a rendelkezésére álló két változat közül **a ragtalan választja**.

"Mindenki zseni. De ha egy halat az alapján ítélnék meg, hogy milyen jól tud fára mászni, egész életében azt fogja hinni, hogy hülye."
- Albert Einstein

Amint az a táblázatban közölt idézetekből is látszik, a ragos és a ragtalan névszók alapvetően **ugyanolyan típusú és stílusú** szövegekben jelennek meg. Legjellemzőbbek a **formális** stílusú

szövegekre, de kisebb számban megtaláljuk őket **választékos** és **bizalmas** stílusú szövegekben is.

A hagyományos **dativusragos formák bizalmasabb** stílusú diskurzusokban inkább csak **névelős** változatban természetesek, főként egyes számban (*annak az alapján*). A ragos formák inkább az **erősebben formális** és az **erősebben választékos** szövegekbe illenek, főleg, ha azok **gondozottak**.

Ennek alapján (ez alapján ☺) a **ragos** formákat elsősorban az **erősebben formális** és az **erősebben választékos** stílusú gondozott szövegekben ajánljuk használni. Ami **ragtalan** változatokat illeti, ezek **egyes számban** a **kiegyenlített** és bizalmas **stílusú** szövegekben a legtermészetesebbek (*ez alapján, az alapján*), **többes számban** a **formális** és **választékos** szövegekbe is beleillenek (*ezek alapján, azok alapján*).

c) Az *alapján* kapcsolódása vonatkozó névmáshoz

Az *alapján* nemcsak **főnévhez** és **mutató** névmáshoz kapcsolódhat, hanem **vonatkozó névmáshoz** is. Ilyenkor is **széleskörű váltakozást** tapasztalunk a **ragos** és **ragtalan** alakok közt, a ragos változatokon belül pedig a **határozott névelős** és a **névelőtlen** formák közt.

<i>ragosan</i>		<i>ragtalanul</i>	
amelynek (az) alapján	amelyeknek (az) alapján	amely alapján	amelyek alapján
aminek (az) alapján	amiknek (az) alapján	ami alapján	amik alapján

Példáért ismét forduljunk az MNSZ2-höz! A példák itt is névmásonként vannak csoportosítva.

Az *alapján* **ragos vonatkozó névmáshoz** kapcsolódik:

Hát itt van, kérem, a csalás! Mert mi sem csukjuk be: mi is azt a háromszázat érzékeljük, az adódik össze bennünk, ha a szívdobogásunk nem is, voltaképp nem is itt (bökött a fejére), hanem valahol lejjebb (s itt a gyomrára mutatott) a látott kóresetek százaival való konfrontálás után a betegség diagnózisává vagy legalább a gyanújává. Aztán kezdődik el a bizonyítás, az ellenőrzés, annak a három tünetnek a kiemelése, <u>amelynek az alapján</u> a diagnózist felállíthatom vagy esetleg elvethetem. (Németh László)
Ezért a kormányprogramban foglaltakkal összhangban olyan kezdeményezésem dolgozunk, <u>amelynek alapján</u> a jelenleginél nagyobb adókedvezmények illetnék meg a gyakorlati képzést végző gazdálkodó szervezeteket, a vállalkozók szélesebb körét tennék érdekeltté a tanulók fogadásában. (hivatalos)
A rendelkezésemre álló eszközökkel igyekeztem körülhatárolni szemléletem bázisát (amire már korábbi esszéisztikus írásaimban is kísérletet tettem), és ez a munka kényszerített arra, hogy kidolgozzam azokat a jegyzeteimet, <u>amelyeknek az alapján</u> azokhoz a megállapításokhoz jutottam, amelyeket az előadás szövegében tettem. Ez olyan volt, mint egy utólagos ellenőrzési művelet, s abban reménykedem, hogy mások számára is világosabb lesz, hogy mit, miért gondolok így, és nem másként. (Nádas Péter)
Bizottságunk 1995. június 29-én tárgyalta, vitatta meg és fogadta el egyhangúlag azokat a szempontokat, <u>amelyeknek alapján</u> 1996-ban az egyházak költségvetési támogatásban ré-

szesülnek. (hivatalos)
Ez alapjaiban új helyzet volt, s első pillanatban ki is elégtette őket – de mindjárt újabb nehézségek is adódtak. Ugyanis D.-nek az a közlése, <u>melynek az alapján</u> hozzákezdtek A. X.-nek adandó válasza lefektetéséhez, végül is annak az E.-nek a közlésére támaszkodott, akinek Z. kérdésére kell majd válaszolnia, szoros összefüggésben A. X.-nek adandó válaszával; továbbá, amikor E. megtette a válaszát D.-nek, D. még semmi biztosat nem tudott C.-ről, és C. sem D.-ről – ami nélkül viszont B. sem tehetett akkor még biztos kijelentést A. X.-nek adandó (és B.-re, C.-re, D.-re is vonatkozó) válaszára, minthogy akkor még C. sem tette fel A.-nak a perdöntő kérdést... (Mészöly Miklós)
Amint 681-ben Aszparuh elkezdett átvonulni a hegyeken keresztül a bizánci Trákiába, IV. Konstantin úgy határozott, hogy megállítja veszteségeit, és egy olyan megállapodást kötött, <u>melynek alapján</u> a bolgár-törököknek éves hűbéri pénzt fizet. (tudományos)
Mivel a Központi Statisztikai Hivatalnak az 1999-es évről közölt adatai – <u>melyeknek alapján</u> vélelmeztem, hogy az egész éves ráta is kilenc százalék alatt marad – a szigorúan vett munkanélküliségre vonatkoznak, nyilvánvalóan nem tartalmazzák a látens munkanélkülieket és a se nem foglalkoztatott, se nem munkanélküli kategóriák tagjait. (sajtó)
Na, most menj ki, és járd körül a Körépületet, hátha az eszedbe jut valami. Azt szerették volna, ha kitalálok valami mesét, <u>aminek az alapján</u> ők megmenthettek volna. De az egész ügy túl világos volt, nem változtattam a vallomásomon. Nem tehetek mást: letiltottak, és beraktak egy hangárba szerelőnek (Moldova György)
Összességében tehát úgy gondoltuk, hogy amikor a pedagógusok kötelező óraszámának kérdéséről beszélünk, akkor igenis áll rendelkezésre megfelelő szintű, különböző helyről származó szakmai elemzés, háttér tanulmány és anyag, <u>aminek alapján</u> gyakorlatilag ezek a döntések meghozhatók. (hivatalos)
Nem erről szól a történet, hanem arról, hogy ez az aláírásgyűjtés, illetve ez a kérdés, amit önök megfogalmaztak, és az emberekkel aláíratnak, nem felel meg azoknak a kritériumoknak, <u>amiknek az alapján</u> népszavazást lehet kiírni: nem felel meg azért, mert egyrészt az alkotmányba ütközik; nem felel meg azért, mert az OECD-egyezménybe ütközik, mint azt Szabó képviselő úr volt szíves itt cáfolni. (hivatalos)
Minden évben másra felhívó mondat. idén a felhívó mondat úgy szólt, Hősök emlékezete. Volt olyan, hogy Omnia vincit amor, a szerelem mindent legyőz, volt olyan, hogy Aquincum dicsérete, Pannónia dicsérete, különböző hívó mondatok, <u>amiknek az alapján</u> a költők nagyszerű műveket alkottak. (besznye)

Az idézetekből itt is láthatjuk, hogy a helyzet hasonló, mint más birtokos szerkezetekben: a **határozott névelős** változat **kevésbé formális, kevésbé választékos**.

A példákkal azt is szemléltetjük, hogy a ragos vonatkozó névmás után is **váltakozás** van a **határozott névelős** és a **névelőtlen** formák közt.

A *melyeknek az alapján* típusú kapcsolatra az MNSZ2 nem adott találatot, ezért hiányzik a fenti táblázatból. Pótoljuk hát a hiányt az internetről:

A gondolatok szabad asszociációjával kapunk egy olyan jelsort, melyben megkeresvén a jelölteket, azokat, <u>melyeknek az alapján</u> akár egészen szokatlan dolgok kerülnek egymás mellé jellé válván, kapunk egy olyan utalási tartományt, amely ugyanolyan, mint egy mese világa. (doktori disszertáció)
A budapesti agglomeráció funkcionális-szerkezeti típusainak elkülönítése aszerint történt, hogy a fenti munkaerőpiaci ismérvek közül hánynak és <u>melyeknek az alapján</u> került az adott területi egység (kerület, város vagy község) a 65 elemből álló adatsor (rangsor) felső két kvintilisébe. (szakfolyóiratban megjelent tanulmány)

Meg kell jegyezni, hogy az interneten is csak ez a két mai példa található, nem számítva egy régebbit, 1910-ből valót.

Most pedig nézzünk meg az MNSZ2-ből olyan példákat, melyekben az *alapján ragtalan vonatkozó névmáshoz* kapcsolódik. A példák névmásonként vannak csoportosítva.

A kormány szerint a sztrájk veszélyezteti a MÁV-nak azt az eredményét, <u>amely alapján</u> a 16 százalékos béremelésből az 1, 5 százalékos teljesítményarányos javadalmazás kifizethető lenne – közölte Borókai Gábor a kabinet ülése után. (sajtó)
A 47. pontban Szabó Iván és Rab Károly a 11. § (3) bekezdés b) pontjának elhagyását javasolják. Eszerint maradjon el az a rendelkezés, <u>amely alapján</u> az országos kamarák figyelemmel kísérik, és értékelik a különböző vállalkozási és szervezeti formák működését. (hivatalos)
A felügyelet az általuk végzett helyszíni ellenőrzések során feltárhathat olyan tényeket, <u>amelyek alapján</u> az elkövetett szabálysértés és az elkövető személye egyértelműen megállapítható, valamint a társadalomra veszélyesség foka is megítélhető. (hivatalos)
A magyar lakosság számára mindez nagy öröm, hiszen még élénken élnek emlékezetünkben azok az események, <u>amelyek alapján</u> elmondhatjuk, hogy a közoktatás terén a kormányzati és a helyi szándékok sokszor nem estek egybe. (tudományos)
Majd Pető Iván is fontosnak tartotta kijelenteni, mintha mi sem történt volna, hogy a szlovák-magyar alapszerződést olyan etalonnak tekinti, <u>mely alapján</u> számon lehet kérni a kisebbségi jogokat. Képviselőtársaim! Meddig áltatjuk magunkat, akarom mondani áltatják magukat azzal, amit Kovács László a múlt csütörtökön így fogalmazott: „A pozsonyi ratifikációval eszközt kapott a magyar diplomácia és a szlovákiai magyar kisebbség.” (hivatalos)
A különbség csak az, hogy én kérdéseket tettem fel megtérteknek, csoportvezetőknek, presbitereknek és az ezekre kapott válaszok, valamint a prédikációk, melyeket hallottam, adtak egy olyan képet, <u>mely alapján</u> el tudtam dönteni: ez egy olyan vállalkozás, melyet az USA-ban (ahol huzamosabb ideig éltem), már jóval régebben kitaláltak és nagyon prosperáló. (fórum)
Képtelen voltam arra, hogy elég bátorságot, fegyelmet és kedvet gyűjtsek magamban ahhoz, hogy életem legbecsesebb részét különválasszam azoktól az élményektől, <u>melyek alapján</u> mások, sokan, Vietnamban csak egy bűnös, erkölcstelen és ostoba tévedésnek tartják. (Mészöly Miklós)
Kíváncsi vagyok milyen intelligens folyamatokra gondolsz a nem élő szervezetekben (számítógépet kivéve!). Tehát intelligens alatt én értem azt, hogy az adott valami tud időben (vagy térben) előre (pontosabban hátra) „látni” és <u>ez alapján</u> cselekedni. Mint ahogy megbeszéljük, ehhez memóriára (tanulásra) van szüksége és analógiákra (előre letárolt infókra, <u>melyek alapján</u> dönt). (fórum)
Lehet csinálni egy bizottsági ülést, be tud adni a tisztelt MIÉP egy olyan indítványt, egy olyan módosító indítványt, amelyben az alpontokat pontokba szedi, <u>ami alapján</u> lehet külön is szavazni, de azt gondolom, hogy olyan közel vagyunk egy jó megoldáshoz, hogy nyugodtan kérhetem önöket, hogy legyünk végre konstruktívak, és oldjuk meg ezt a feladatot. (hivatalos)
Mindkét csatorna túl akarja teljesíteni a másikat, minden téren. Vagy tévedek? Az, hogy kinek mi tetszik... ízlések és pofonok... Az említett két témád pedig egy a sok közül, <u>ami alapján</u> nem lehet általános véleményt kimondani. Legfeljebb azt, neked nem tetszik. Ne nézd. (fórum)
A mezőgazdasági bizottság ülésén egyértelműen kiderült, hogy az agrártámogatásra vonatkozó elképzelések, <u>amik alapján</u> a pótköltségvetés elkészült, nem voltak igazak. (hivatalos)
Persze jó, hát ezen nagy vita is volt, mindenesetre óriási irodalma van ennek a foglalkoztathatóságnak, utána ezt megpróbálták természetesen, hát azért nyilván, hogy az egyetemen

dolgozó emberek természetesen ezt megpróbálják ugye a saját érdekük szerint formálni, de azért fontos hozzátenni, hogy ugye ezzel csak egy olyan példát akartam mutatni, hogy léteznek olyan mutatók, amik alapján lehet minőséget mérni, ha és nagyon sok minőségfogalom van magyarul. (besznye)

A nyelvújítók ezt az esetet **sem ítélik meg egységesen**. A Nyelvújító kézikönyv nem emel ellene kifogást, a Nyelvújító kéziszlóár szerzői viszont **helyesebbnek tartják** a vonatkozó névmások **ragos változatát**.

Semmi okunk sincs arra, hogy a ragos változatot előnyben részesítsük a ragtalanul szemben. A dativusrag „lehagyása” épp annak a jele, hogy az alján kezd „igazi” névutóvá válni, praktikusabb is így, **gördülékenyebb**.

A helytelenítés mögött leginkább a **nyelvi konzervativizmus**, a **nyelvi standardizmus** és a **nyelvi platonizmus** ideológiája áll.

Egyedül azt kell figyelembe venni, hogy ragos változatok – hagyományosabbak lévén – valamivel **választékosabb**, ill. **formálisabb stílusértékűek**.

Többes számban a nyelvújítók is **jobban elfogadják a ragtalan változatot**. A nagyobb elfogadásnak nyilván az az oka, hogy többes számban a **ragos forma régiesnek érződik**:

<i>ragtalan</i>	<i>ragos</i>
amelyek alapján	amelyeknek (az) alapján
melyek alapján	melyeknek (az) alapján
amik alapján	amiknek (az) alapján

Ezekre a formákra főntebb már láttunk hiteles példákat: a főntebbi táblázatokban egyaránt található egyes és többes számú vonatkozó névmások.

Többes számban egyértelműen a **ragtalan forma** a **jelöletlen alak** valószínűleg minden stílusváltozatban, míg egyes számban ez nem egyértelmű. Nyilván az analógia, tehát a többes szám jelöletlensége is közrejátszik a ragtalan *az/ez alapján* feltűnő terjedésében.

Ennek ellenére mind egyes, mind többes számban **bátran használhatjuk a ragtalan formát nyelvérzékünk** szerint.

2. Az *alatt* névutó

1. Hagományos névutó, **alapjelentése helyhatározói; időhatározói** szerepben olyan időtartam jelölésére használjuk, melynek **egészére kiterjed a történet**. **Ragtalan** névszóhoz kapcsolódik.

<i>helyhatározó</i>	<i>időhatározó</i>
A <u>pad alatt</u> nagy volt a rendetlenség.	Az <u>üdülés alatt</u> rengeteget olvasott.

Ha a történés **előbb is végbemehet**, s **korábban is megszűnhet**, a **(valamin) belül** névutó használatos:

<i>az egész időtartamot kitölti</i>	<i>lehet rövidebb idő alatt is</i>
Ezt a munkát <u>két hét alatt</u> végzi el (szüksége van a teljes két hétre).	Ezt a munkát <u>két héten belül</u> elvégzi (lehet, hogy hamarabb).

2. Az **elvontabb** jelentései közül a Nyelvművelő kézisztár **elfogadja**, sőt: **tősgyökeresnek** tartja a következő, **módhatározói jelentésű kifejezést**:

semmi szín alatt

Szintén **elfogadják** a következő kifejezést:

A gyanúsított megtört a bizonyítékok súlya alatt.

A következő határozós formákról a nyelvművelők azt mondják, hogy „**nem helytelenek**”, ugyanakkor **kiemelik a ragos megoldások tömörségét**:

<i>alatt</i>	<i>határozórag</i>
A cikk / a könyv a saját <u>neve alatt</u> jelent meg.	A cikk / a könyv a saját <u>néven</u> jelent meg.
A nyilatkozat e <u>cím alatt</u> olvasható.	A nyilatkozat e <u>címmel</u> olvasható.

Elfogadhatónak tartják a nyelvőrök a márkanév + alatt szerkezet is: *az Unicum név alatt ismert gyomorkeserű*, de **szebbnek, természetesebbnek** tartják a ragos megoldást:

<i>alatt</i>	<i>határozórag</i>
Az Unicum <u>név alatt</u> ismert gyomorkeserűnek külföldön is jó a hírneve.	Az Unicum <u>néven</u> ismert gyomorkeserűnek külföldön is jó a hírneve.

Nem biztos, hogy a beszélők a javasolt formát szebbnek és természetesebbnek érzik, ezt empirikusan kellene bizonyítani. **Szabadon választhatunk** a két forma között **mindenfajta stílusváltozatban**, valószínűleg mind a kettő **közömbös** stílusértékű.

Az *ért* ige vonzataként váltakozik egymással az *-n/-on/-en/-ön* rag és az *alatt* névutó. A nyelvművelők mindkettőt elfogadják, de a **ragot választékosabbnak** és **magyarosabbnak** tartják. A névutós változatot régebben **purista** okokból helytelenítették, **német tükörfordításnak** tartották.

<i>alatt</i>	<i>-n/-on/-en/-ön</i>
<u>ért valamit valami alatt</u>	<u>ért valamit valamin</u>

Nem biztos, hogy csakugyan ilyen a stílusértékük, lehet, hogy a beszélők többsége nem érez különbséget a két megoldás közt. Amíg meg nem vizsgáljuk empirikusan, használjuk őket nyelvérzékünk szerint.

3. Ezzel szemben **németesnek** tartják a Nyelvművelő kézisztár szerzői a következő kifejezést, és más kifejezésekkel való helyettesítésre (köztük körülírásokra) buzdít:

<i>alatt</i>	<i>más megoldás</i>
kéz alatt vesz, vásárol, elad	magánembertől vesz, vásárol, magánembernek elad alkalmi vételként vesz, vásárol, elad titkon, zugban (rosszalló mellékértelemmel)

A *kéz alatt vesz, vásárol, elad* kifejezések **kifogástalanok, nyugodtan használhatjuk őket**, nincs szükség körülírásokra. Valószínűleg **közömbös** stílusértékűek, így **mindenfajta** szövegbe beleillenek.

nyomozás indult ellene

2020.03.21. 12:33

Vett egy autót kéz alatt, és külön szerzett hozzá rendszámot a veszprémi fiatal

Az idegen eredet miatti helytelenítés **nyelvi purizmus** és **nyelvi idiomizmus**.

Példák az MNSZ2-ből:

Sörök, könyvek, pezsgő, nők, illetve azt nem, kikaparom a tíz szemét – fordítva: a két szemét a tíz körmömmel, de zakót azt vennénk, kéz alatt, egy ősrégi tweedet persze, meg egy olyan mai könnyűt, visszahajtanánk az ujját, nevetségesen potom áron jutnánk hozzá... (Esterházy Péter)

Ajánlottak kéz alatt egy sárkányfejű lámpát, gondoltam, elhozom neked. A szeme is világít, kék, mint a kórtermek lámpája. Bámulatós darab. Aztán mégsem mertem idehozni... Az egész vacak a halálra emlékeztet. (Fejes Endre)

– Márti! Hogy kell köszönni?! Földön ülő, lábatlan óriáshencser a fekhelyem, úgy zsákmányoltam kéz alatt, valami kimustrált telefonszínésznőtől. Hústorony barátom láthatatlan koturnuszon magasodik fölém, és a világért el nem engedi a kislánya kezét. (Határ Győző)

– Remélem, vettél neki is valamit? – Nem én. Ez nem volt szokásban. Albérlő a főbérlőnek? – Mihez kezdenénk, nélküle? – kérdezte Miklós. – Nem is tudom... – Az utolsó pillanatban, mit is lehetne... – A szobaszökőkút! Képzeld, hogy meg lenne hatva! – A szobaszökőkutat nem – mondta Ildikó, hirtelen dühvel –, háromszázötvenet ér kéz alatt. – Hát akkor talán egy almát – javasolta Miklós gúnyosan. – A kisebbek közül, persze. – Sértegetsz? – Ildikó tett a tűzre, a lapáttal helyrekalapálta a meglazult füstcsövet. (Jókai Anna)

Egy MÉH-telepet vezetett vidéken, kellett a pénz, kéz alatt rezet, bronzot adott el kisiparosoknak, megbukott rajta. Öt évet kapott, aztán két héttel a szabadulása után összeverekedett a rendőrökkel, újra megmérték öt évre. Itt a Gyűjtőben halálos őrzőként kezdte, mert erős volt, mint a csírabika, aztán látták rajta, hogy lehiggadt, átrakták épületgépésznek, javította a gépeket, hegesztett. (Moldova György)

Sokkal lassabban és nyugodtabban kell csinálni, s nincs is szükség valami óriási konspirációra. Ha lassabban hajtjuk végre, annak főként az a hátránya, hogy azok, akik úgy érzik, előbb-utóbb rájuk kerül a sor, kéz alatt eladják, vagy eldugják ismerőseiknél a lakásukban lévő értékesebb berendezést. (sajtó)

A kalauzok gyakran találtak fiatal utasoknál gyanús eredetű szelvényeket, amelyek miatt feljelentést is tettek. Elsősorban a VIII. kerületi kapitányságon, mert a nemzetközi vonatok a Keletiből indulnak, ezeken a járatokon utaztak azok a fiatalok is, akik potom pénzért akartak világot látni. Farkas Péter hadnagy, a józsefvárosi kapitányság kiemelt főnyomozója és kollégái korábban nem sokat tehettek a hamisítók ellen. A kalauzok elvették a jegyet, amelyeken név és útlelészám is szerepelt. Az érintetteket tanúként idézték be a rendőrségre, ahol azt vallották, hogy <u>kéz alatt</u> vették a jegyet egy ismeretlentől. (sajtó)
A hiány következménye: robbanásszerűen nő a fekete piac, amelyet a Gázai övezet és Egyiptom közötti alagutakon keresztül folyó csempészet táplál. De vannak olyanok is, akik <u>kéz alatt</u> , aranyárban adják el újra a kiadagolt üzemanyagot (sajtó)
Ennek felhasználásával rajongók elkészítették a Restored International Cut című verziót. Ezt egy ideig ingyenesen terjesztették, majd miután a Warner perrel fenyegetőzött, a hivatalos forgalmazást befejezték, de <u>kéz alatt</u> továbbra is hozzá lehet jutni. (tudományos)
A reparálásnak az alapelve, hogy ha most kellene megvásárolni vagy felépíteni vagy beszerezni, az most mennyibe kerül, és nem az, hogy pár évvel korábban mennyiért sikerült <u>kéz alatt</u> vagy árverés alatt eladni. (hivatalos)
Müller János szóvivő ezért egyelőre annyit mondott csak, hogy szerinte az új szabály arra ösztönzi a tartozókat, hogy ne működjenek együtt a bankkal. Egy civilszervezet a Hitelszövetség már múlt pénteken kérte, hogy állítsák le az árveréseket, azért, mert szerintük átláthatatlan a rendszer, sok ingatlan kel el <u>kéz alatt</u> olcsón. (besznye)
Az ár miatt valószínűsíthető, hogy sokak számára idén is vonzóbb <u>kéz alatt</u> fenőfát vásárolni, aminek csak az a szépséghibája, hogy nincs róla papír és hiányzik a fáról az erdészeti hivatal jelzése. (besznye)
Nagyon nehezen, az akkori rendszer működésének megfelelően, <u>kéz alatt</u> vette barátom a jegyeket! Egyetlen bizonyítékom maradt, a padláson őrzött bakelit lemez! De nem értem Szörényi–Bródy szerzőket sem, hogy adhatták ehhez a szennyhez nevüket! (közösségi)
Valakinek a segítségét szeretném kérni. Látom, hogy itt hozzáértő személyek is vannak, ezért megpróbálom hozzá nem értőként elmagyarázni a problémámat. Vettem <u>kéz alatt</u> egy Galaxy S3 klónt, aminek a kijelzője elsötétedik, ha akár ki-, akár bejövő hívás jön létre. Ezzel még nem is lenne probléma hiszen ez a normális, vagy nem? Viszont utána bármit nyomok, sehogy nem jön vissza, így sem megszakítani nem tudom a hívást, se más egyebet nem tudok csinálni. (közösségi)

A következő kifejezést a nyelvművelők „mesterkéltnek, idegenszerűnek” tartják, s más megoldást javasolnak:

<i>alatt</i>	<i>rag</i>
a felesége <u>hatása alatt</u>	a felesége <u>hatására</u>
a betegség <u>hatása alatt</u>	a betegség <u>(utó)hatásaként</u>

Nem tűnik valószínűnek, hogy a beszélők a hibáztatott formákat mesterkéltnek tartanak, valószínűleg csak az a bajuk a nyelvművelők szemében, hogy **idegen eredetűek**, vagyis ezek megítélésében is a **nyelvi purizmus** nyilvánul meg.

A határozóragos formát amúgy sem kell félteni: az MNSZ2 alig 4 ezer találatot adott a *hatása* (*hatásom, hatásod, hatásuk* stb.) *alatt* változatra, a *hatására* (*hatásomra, hatásodra* stb.) változatra viszont csaknem 58 ezret. Ha leszámítjuk a *hatása alatt áll, van, tart, fejlődik* stb. adatait, melyekben a *hatása alatt* nem helyettesíthető a *hatására* formával, a releváns adatok száma 2 és fél ezer körül lehet.

Nézzünk meg néhány példát a *hatása (hatásom stb.) alatt* változatra!

Arra az esetre, hogy hol húzódjам meg, ha „egy-két napig” tanácsos lesz nem otthon tartózkodnom, némi töprengés után remek helyet találtam; jobbadán még a gyerekkori kioktatások hatása alatt, mintsem a jó szímatommal. Le Tolnába, Cecére nem mehetek: ha komolyan verik a nyomom, már a házmesterné megmondja, hol szoktam – hol szoktunk anyámmal – lenni, ha a kopogásra nem nyílik az ajtó. De itt Pesten, a város másik felében úgy megülhetek, mint bokorban a nyúl, a Ráday utcában; a Ráday utcai református papnöveldeben! Olyan embernél, aki előtt tán alakoskodnom sem kell. (Illyés Gyula)

Noha a tárgyalás megzavarja a hamis tanúzó Jakab „napjainak könnyű unalmát”, s a vádlott titkának fölsejlése (az a tény, hogy Demeter egészen váratlanul nemcsak hogy nem tiltakozik a rágalom ellen, hanem mintegy beismerő vallomást tesz annak súlya alatt) fogékonyá teszi Jakabot saját énjének rejtélye iránt; Demeter érthetetlen magatartásának világánál érthetetlennek tűnik számára saját magatartása is, kérdésessé, hogy miért, miféle belső indíték, miféle észérv vagy miféle téboly hatása alatt hagyta magát rávenni a hamis tanúzásra – ám Jakab groteszk erőfeszítései szorongásában is arra irányulnak, hogy megmentse magának napjai könnyű unalmát. (Bodor Ádám)

A demokráciához – más tényezők mellett – alapvetően szükséges egy kiterjedt nevelési rendszer, mely a polgári társadalom felfogásának megfelelően formálja az új nemzedékek mentalitását. Hiszen amikor az emberek szavaznak és nem tudják, hogy milyen lehetőségek közül választhatnak, akkor a demokratikus politikának semmi értelme sincs, mert a demokrácia lényege a nép akaratnyilvánításának szabad kifejezése. Ezért Afrikában vagy Ázsiában még ma is a Max Weber-i értelemben vett karizmatikus személyiségek szerepe a legfontosabb, mert a tömegek az ő hatásuk alatt cselekszenek, s nem arra figyelnek, hogy ezeknek vagy pártjuknak mi a programja, milyen politikát akarnak követni, ha megválasztják őket. (sajtó)

Viszont egy negyedszázaddal korábban magyar kérdező társának a rangos Valóság című folyóirat hasábjain úgy vallott, hogy a nagybetűs Történelem áldozatának tekinti magát, mint-hogy az a háború elején, 1939-ben elkapta, s végéig markában tartotta. Ennek közvetlen hatása alatt született a francia összeomlásról szóló regénye, amely saját szavai szerint még bizonytalanságot tükröz az, erőszak és nem erőszak kérdésében. A háború azonban megérlelte benne a meggyőződést, hogy az igazságtalanság ellen nincs más eszköz, mint az erőszak. (tudományos)

Magyarországon eddig elsősorban a nagyvárosokban jelentkezett ez a probléma, hála istennek, a kisvárosokban még elenyésző, Budapest és a nagyvárosok összességében mintegy 75 százalékát fedik le a kábítószer-fogyasztásnak. Sajnos, a bűnelkövetésben is mutatkozik a kábítószer hatása. A jelenlegi felmérések szerint 1 százalék a bűnelkövetők közül a kábítószer miatt, illetve a kábítószer hatása alatt követi el ezt a cselekményét. (hivatalos)

Mindenki tudja, hogy a sztrájk egy drága dolog, ezért hosszas tárgyalásokkal meg tudták előzni a sztrájkokat. És ahogy nőtt a gazdaság, azzal nagyjából arányosan emelkedtek a bérek. Azt lehet mondani, hogy valahogy úgy nézett ki ekkor a világ, hogy sztrájkfenyegetés hatása alatt, de sztrájk nélkül, mondjuk azt mondták a munkaadók, hogy legyen 2,8 százalék a béremelkedés, a munkavállalók azt mondták, hogy legyen öt, és akkor megegyeztek mondjuk 4,2-ben. Most ez a szép világ nagyjából a nagy olajválságig tartott, amikor középre húzott a társadalom és jelentős bérnövekedés volt szinte minden területen. (besznye)

Kedves Galadriel! Mondtam én valaha is, hogy úriember vagyok? Ilyet csak ital hatása alatt állíthattam magamról. Mellesleg, szerintem úgy ugrasz, mint egy helyes kis Benetton vipera. A játékot nem ismerem, de előre leszögezem: tuttira jobb lennék Nálad, ha játszánám:))) (fórum)

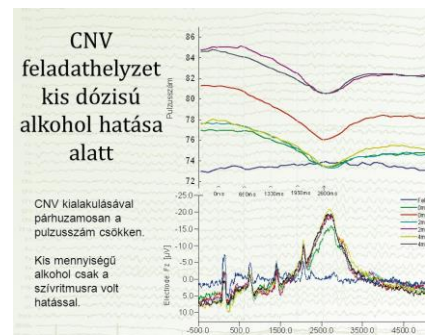
A kardiológussal karöltve ki is derítették, hogy magas a vérnyomásom 150-155 szisztolés értéket mértek, 65-80 közötti diasztolést és 45-56 közötti pulzust. No az utóbbi kettővel

egyáltalán nem foglalkoztak, csak és kizárólag a szisztolés értékkel. A legfrissebb amerikai kutatások szerint akkor lehet magas vérnyomásról beszélni, ha a diasztolés érték tartósan 90 fölött van. Nálam szó sem volt ilyenről. Azonnal kaptam három gyógyszert, melyet „sajnos életem végéig szedni kell”. Mondanom sem kell, hogy mai napig bontatlanul ott van mindhárom a polcon. Az orvosi kommunikáció hatása alatt szinte zombiként én is kiváltottam. (közösségi)

Vezetés drog hatása alatt

- Jellemzői:
  - **Kannabisz:** rontja a vezetéshez szükséges kognitív és pszichomotoros képességeket.
  - **Ketamin, LSD, magic mushroom:** hallucináció, érzékszálódások, kordinációs zavar, valóságtól való elszakadás
  - **MDMA (ecstasy)** megnöveli a bátorságot, félelem érzetet csökkenti
  - Alkohol és illegális kábítószeres szinergikus teljesítménycsökkenést eredményezhetnek
  - Az illegális kábítószeres tartós használata bizonyos kognitív és/vagy pszichomotoros képességek romlását idézheti elő, és a vezetői teljesítmény csökkenését eredményezheti még akkor is, ha a vizsgált alanyból a szer már kiürült.
- Bizonyítás: **csak vérből lehetséges és csak akkor, ha azt le is veszik (Izd. Kórházba beszállított vezető)**

Amint a példából is látjuk, a névutós szerkezet **mindenfajta stílusú** szövegbe beleillik, vagyis **közömbös** stílusértékű.

Szabadon választhatunk a névutó és a rag között. A *hatása alatt* és a *hatására* **közömbös** stílusértékű, a *hatásaként* **választékos** vagy **formális**, így az az informális stílusba nem illik bele.

3. Az *alkalmával* és az *alkalmából* névutók

E két határozóragos főnév egyaránt használatos névutói szerepben, de **nem azonos a jelentésük**.

1. Ha **időpontot** jelölünk vele, akkor inkább az ***alkalmával*** használatos.

<i>névutószzerűen használt ragos főnév</i>	<i>határozórag; mellékmondat</i>
Legutóbbi <u>találkozásunk alkalmával</u> nem állt módunkban megvitatni a kérdést.	Legutóbbi <u>találkozásunkkor</u> nem állt módunkban megvitatni a kérdést. <u>Amikor legutóbb találkoztunk</u> , nem állt módunkban megvitatni a kérdést.

Amint látjuk, a nyelvőrök **jobbnak tartják** a ragos vagy **mellékmondatos** megoldást.

Ezzel sehogyan sem lehet egyetérteni. Mind a három megoldás **kifogástalan**, csak más-más stílusértékű: a *találkozásunk alkalmával* **kissé formális** vagy **kissé választékos**, a *találkozásunkkor* és az *amikor találkoztunk* **közömbös** stílusértékű; az utóbbi, a **mellékmondat** a **beszélt nyelvben** talán a **legtermészetesebb** megoldás. A kérdés empirikus vizsgálatot igényel.

Bátran használhatjuk az *alkalmával* névutót minden **formális** vagy **választékos** stílusú szövegben; a **bizalmas** stílusú szövegekben pedig, ha úgy érezzük, hogy ott **stilisztikailag kissé jelölt** volna, s nem szeretnénk jelölt formát használni, választhatjuk a **nyelvőrök által javasolt** megoldások valamelyikét.

Példák az MNSZ2-ből:

– Nem kételkedem kölcsönös jó szándékunkban – mondta megfontoltan –, ám a színészet veszélyes terület, egy-egy próba <u>alkalmával</u> csúnya dolgok derülhetnek ki az emberről. Ettől sem tart uraságod? (Spiró György)
A BRFK megkezdte annak vizsgálatát, milyen körülmények között tűntek el különböző tárgyak a Budapest Sportcsarnokból a szerdai tüzeset <u>alkalmával</u> . A holmik hiányáról szerdán és csütörtökön a csarnok üzemeltetőjén kívül többen bejelentést tettek a rendőrségen. Arról, hogy milyen cikkekről van szó, a BRFK sajtóügyeletes nem kívánt felvilágosítást adni. (sajtó)
Habsburg Ottó a per újratárgyalásakor tett vallomása azonban világossá tette, hogy a találkozás <u>alkalmával</u> nem történt semmiféle összeesküvés, sem politikai revizionizmus – hangsúlyozta a bíboros. (sajtó)
Általában a mai motorolajok egymással keverhetők, de a keverés nem célszerű. A „keverék” tulajdonságainak bizonytalansága miatt különösen nem ajánlott a szintetikus és ásványi alapolajból készült olajok keverése – még utántöltés <u>alkalmával</u> sem. (tudományos)
A kisebbségi önkormányzatoknak a kisebbségi jogok érvényesítése a feladatuk, de a kisebbségi társadalmi szervezeteknek sem az a funkciójuk, hogy a kisebbségeket megosztó érdekelentéteket a kisebbségi önkormányzati választások <u>alkalmával</u> megjelenítsék. (hivatalos)
Torgyán dr. éppen annyira szélsőséges és elviselhetetlen, mint amennyire azok, akik szerint nem az. Ez a fondorlatos mondattal azt akarnám közölni, hogy a választások <u>alkalmával</u> egy jó csomó ember szavazott az FKGP-re, melynek arculatát minden kétséget kizáróan T. J. határozza meg. (hivatalos)
Nem tartozom azon kiváltságos kaszthoz, akik folyamatosan tehenkedhetnek az interneten s uralkodnak felette; a kérdéseid pedig komolyabb témákat vetnek fel, semhogy kapkodva, trehányul válaszoljon az ember. De az igazi megoldás egy személyes találkozó lehet, valamelyik erdélyi utam <u>alkalmával</u> , mondjuk ősszel. (fórum)
És emlékeztek még a Kék fényből a dadogós házasságszédelgőre? Az egész harkányi medence ezen röhögött egy esti fürdés <u>alkalmával</u> . (fórum)
Ezek az újonnan megismert emberek igazi nehézsúlyú játékosok voltak a szakmájukban: estéről estére illegális, föld alatti kártyapartikat tartottak Bangkokban, az év egy részében pedig a világ nagy kaszinóit járták Hongkongtól Ausztrálián át Japánig – súlyos dollár-ezreket keresve minden egyes kiruccanás <u>alkalmával</u> . (közösségi)
Flegma srác lehet az X-Faktor sztárja // Pál Benjámín már az első találkozás <u>alkalmával</u> kihúzta a gyufát az összes mentornál. (közösségi)

TUDJA BIZTONSÁGBAN ÉRTÉKEIT A MINDENSZENTEK ALKALMÁVAL IS

© 2022. 10. 27. cs - 07:22 Veszprém Megyei Rendőr-őrskapitányság

A pápai rendőrök óvatosságra intik a temetőlátogatókat.

HÚSVÉT alkalmával közhírré tétetik!

Folklórgyűjtések alkalmával készül fotók a Halmos-hagyatékából

A Halmos-hagyaték összesen 4100 db, folklórgyűjtések alkalmával készült papírképet, negatívot és diát tartalmaz. Ezekből adunk i galériánkban.

2. Ha valaminek a **folyományáról, következményéről** beszélünk, inkább az *alkalmából* formát érdemes használni:

Gratuláltam neki kitüntetésé alkalmából.

Úgy látszik, ebben a jelentésében a kifejezést **nem helytelenítik** a nyelvőrök, nyilván azért, mert **nem tudják mással helyettesíteni**.

Természetesen **bátran használhatjuk** bármilyen beszédhelyzetben, bár a **hétköznapi** nyelvben stilsztikailag **egy kicsit jelölt, kissé választékos** vagy **formális**, így ott esetleg más megoldást alkalmazhatunk például:

Gratuláltam neki a kitüntetéséhez.

Példák az MNSZ2-ből:

Ez az, amit jogi nyelven megdönthetetlen tárgyi bizonyítéknak neveznek – mondtam, és akkorát ásítottam, amekkorát tudtam. – Mindjárt elveszem kedvét az ásítástól – ígérte kihallgatóm sértődötten, és vaskos, kötött könyvet szedett elő fiókjából. Vándor Györgyi naplója volt. A Rajk-per tárgyalása alkalmából különböző részleteket olvastak fel belőle hamis vádak alátámasztására. (Faludy György)

Fodor Imre emlékezete Huszonöt éve hunyt el Fodor Imre, a József Attila Színház alapító igazgatója, aki 1956-tól 1975-ig vezette Angyalföld és Budapest népszerű színházát. Az évforduló alkalmából a fővárosi önkormányzat, a XIII. kerületi önkormányzat és a József Attila Színház társulata ma emléktáblát avat az angyalföldi teátrum bejáratánál a legendás direktor tiszteletére. (sajtó)

A korábban sóderkitermelésre használt, teljesen felújított hajó működésbe helyezése alkalmából Nemcsók János, a Balatonnal és a Dunával kapcsolatos kormányzati feladatok államtitkára kiemelte: a Duna vízminőségének óvása azért fontos, mert sok település ivóvizét a part menti kutak adják. (tudományos)

Miniszter úr, a sajtóból értesülhettünk arról, hogy Orbán Viktor miniszterelnök úr a legutóbbi külföldi útja alkalmából iszlám tudományos intézet létrehozásában állapodott meg, és ennek helyszínéül a Pázmány Péter Katolikus Egyetemet jelölte. Az önt kérdező újságírónak ön azt mondta, erre azért van szükség, hogy valamiféle kiegyensúlyozás jöjjön létre az állami és nem állami felsőoktatási intézmények között. (hivatalos)

Bár az olimpiai nap alkalmából beszélgetünk, érdekes egybeesés, hogy 400 nappal vagyunk a londoni olimpia előtt. Sok-e vagy kevés a 400 nap? (besznye)

Figyelem! Augusztus 20 alkalmából van egy kis meglepetés a blogomban. Keressétek MIUI-HUNGARY MSB Artix 2 írást, ahol minden infó megtalálható. (közösségi)

Erdély számos településén megünnepezték kedden a magyar államalapítást, az évforduló alkalmából egyebek között őrüzeket gyűjtöttek, ünnepi szentmiséket, szórványarándoklatozt és koncerteket tartottak. (közösségi)

Példák az internetről:

A mellékelt dokumentumban található a Szlovák Köztársaság elnökének választása alkalmából kiadott Tájékoztató a választópolgárok részére. A választások 2019. 3. 16-án 7.00– 22.00 óráig tartanak (avagy a II. forduló 2019. 3. 30-án).

Mikulás alkalmából mi arra gondoltunk, hogy egy nem mindennapi recept videót osztunk meg veletek. Nézzétek végig, a végeredmény elég ötletes. :) (közösségi)

Sok szeretettel gratulálok ballagásotok alkalmából, és sok sikert kívánok nektek a továbbiakban, és szívből kívánom, hogy minden álmotok valóra váljon!

Az augusztus 20-i nemzeti ünnep alkalmából a pozsonyi Magyar Nagykövetség épületében a Magyar Arany Érdemkereszt állami kitüntetést adtuk át Vörös Máriának, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége alelnökének, valamint Molnár Tamás római katolikus lelkipásztor-nak, a Pozsonyi Főegyházmegye helyettes bírósági helynökének.

4. Az *alkalommal* névutó

1. Az *alkalommal* ragos névszót a nyelvművelők **névutói szerepben teljesen elutasítják**, ill. csak akkor tartják helyesnek, „ha megmarad eredeti jelentése”, vagyis a mondatban csakugyan valamilyen alkalomról van szó:

kedvező alkalommal

2. Helytelenítik viszont számhatározóként.

A **SZÁMHATÁROZÓ** a Magyar grammatika szerint sajátos alfaja az időhatározónak, s az alap-
tagban kifejezett cselekvésnek, történésnek **gyakoriságára, időbeli ismétlésére** mutat rá. Azt
fejezi ki, hogy a cselekvés, történés **hányszor**, ill. **hányadszor** megy végbe.

Úgy vélik, hogy az *alkalommal* már nemcsak a hivatali nyelvben terjed, hanem még az **élőbe-
szédben** is.

<i>névutóként használt ragos névszó</i>	<i>határozórag; más névutó</i>
<u>Két alkalommal</u> is kerestelek.	<u>Kétszer</u> is kerestelek. (tömör, egyszerű) <u>Két ízben</u> is kerestelek. (választékos)

A *két alkalommal* nyugodtan használható, **stílusértékének** megfelelően, akkor is, ha nincs
jelen az 'alkalom' jelentésmozzanat.

Az eredetibb jelentéshez való ragaszkodás mögött a **nyelvi originalizmus** ideológiáját láthat-
juk, a „nyelvi szentháromságot” alkotó **nyelvi konzervativizmus, nyelvi platonizmus és nyel-
vi standardizmus** mellett. A számhatározói jelentésű *alkalommal* kedvezőtlen megítélésében
továbbá szerepet játszhat a magyar nyelv művelésre ugyancsak nagyon jellemző **nyelvi
aformalizmus** is.

Az *alkalommal* számhatározóként leginkább a **formális** és részben a **választékos** stílusú szö-
vegekbe illik. Ezzel szemben a *két ízben* inkább csak a **választékos** szövegekbe való, a *kétszer*
pedig **közömbös** stílusértékű, kiválóan alkalmas a mindennapi beszélt nyelvben való haszná-
latra, de beleillik választékos és formális stílusú szövegekbe is, csak persze nem alkalmas ar-
ra, hogy erősítse választékos, ill. formális jellegüket.

Egyébként is lehetetlen megmondani, hogy egy-egy konkrét mondatban mennyire kell az *alka-
lom* szót szó szerint venni. Pl. az *Egy alkalommal megkérdeztem Jóskától* mondatban vajon a
beszélő ugyanazt akarja mondani, mint ha azt mondaná, hogy *Egyszer megkérdeztem Jóskától*,
vagy erre az eseményre mint alkalomra gondol? De ha egyértelmű is, hogy pusztán számhatáro-
zói szerepben áll az *alkalommal*, akkor sincs semmilyen okunk a helytelenítésre.

Példák az MNSZ2-ből:

Egyszerűen ingerel a lány számomra néma mozdulatainak értelme és estéket kitöltő várako- zása. Délutánonként a házbejárata előtt ólálkodom. Megtudom a nevét. Aztán a telefonszá- mát. <u>Több alkalommal</u> is elhatározom, hogy felhívom. Restelkedem magamban. Tolakodás- nak vélem, amire készülök. (Dobos László)
Az jutott eszébe, hogy őt is milyen gyorsan, alig pár nap alatt összehoronálták Bogárkával. Egy szőke nagynéni, aki ismertetőjelként combnyi vastagságú vörös felsokart hordott, anyás mozdulattal ragadta meg Lötyi kabátjának a gallérját, miután egy <u>alkalommal</u> rúzsba fagyasz- tott mosollyal beinvitálta Bogárék belső szobájába. (Tar Károly)
Legalább tizenöt esztendeje figyelek megkülönböztetett kíváncsisággal a modern finn költé- szetre. Kíváncsiságomat Jávorszky Béla csöndes konoksága szikráztatta föl. <u>Két alkalommal</u> is odacsúztatott elém egy vékonyka könyvet, félig-meddig magánkiadású fordításkötetét, nézzem meg, milyen verseket írnak északon a finnek. Megnéztem őket, és beléjük szeret- tem. Nem azért, mintha az elem csúztatott versek olyan rendkívüliek és lenyűgözően na-

<p>gyok lettek volna. A beat-költők: Corso, Ginsberg és Ferlinghetti lendületesebb és poklosabb verseket írtak. Szabadon tobzódott bennük a kaland, az életvágy, az örület, a nemiség; tünettek a versben, vagy unatkoztak, s földrészeket forgattak nyárson az ifjúság parazsa fölött. A finnek azonban valami egészen mást tudtak. (Csoóri Sándor)</p>
<p>A XX. századi modern magyar költészet nagy alakja gyermekkorában egy részét tájainkon töltötte. Édesapját, a „komor és ritkán nevető” mozdonyvezetőt ugyanis két <u>alkalommal</u> az Ipolyparti városkába, Balassagyarmatra helyezték. 1905 és 1908 között a költő három esztendő telt itt családjával. Ez a kisiskolásként megélt néhány év egész életében mély nyomokat hagyott Szabó Lőrincben, s az általa „tündérvárosnak” nevezett helyet később is többször felkereste. (Csáky Károly)</p>
<p>Immár 31. <u>alkalommal</u> gyűlnek össze építőgépészek megbeszélni szakmájuk eredményeit, gondjait. Az Építőgépész Vállalkozók Országos Szakszövetsége rendezvényén a jelenlevő építőgépészekkel megismertetik a Széchenyi-terv szakmájukra vonatkozatható pályázati lehetőségeit, az EU-harmonizáció várható hatásait. Szó esik azokról a piaci magatartásformákról, etikai szabályokról is amelyeket el kell sajátítani az Európai Unióba igyekvő építőgépész szakmának is (sajtó)</p>
<p>Informátorunk közölte azt is: az ígért segítséget végül mégsem kapták meg. Pedig a cég vezetője, a beszélgetés másik résztvevője, tavaly több <u>alkalommal</u> is nyilatkozott a sajtónak arról, hogy az agrártárca 100 millió forintos támogatást ígért terveik megvalósításához. (sajtó)</p>
<p>Kínában már elindítottak egy programot az elsivatagosodás feltartóztatására. Itt elsősorban az északi országrészen évente 30-40 <u>alkalommal</u> végigsöprő homokviharokat kívánják elkerülni. Kína területének 27%-a sivatag, és évente 2500 négyzetkilométerrel „gyarapodik” a mezőgazdaságilag művelhető vidék kárára. A három nagy sivatag közül az egyik Pekingtől mindössze 180 kilométerre található, és minden évben 1, 8 kilométerrel közelebb kerül a fővároshoz. (tudományos)</p>
<p>Emlékeztetni kell arra, hogy amikor további harmadik országokat jelöltek ki ilyen kötelező előzetes egyeztetésre, az számos <u>alkalommal</u> adott okot arra, hogy az érintett harmadik ország politikai elégedetlenségét fejezze ki. Mivel legtöbb esetben csak egy vagy kevés számú tagállam követel meg egyeztetést, ez hátrányosan hat a többi tagállamra nézve, hiszen nekik a vízumkérelemre adott végső döntéshozatallal várniuk kell addig, amíg az egyeztetést folytató tagállamból válasz nem érkezik. (hivatalos)</p>
<p>Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy én a raktárfőnök kerékpárján tanultam meg biciklizni, de az is előfordult, hogy elcsentük Alexenka távcsövéjét – sőt a pisztolyát is egy <u>alkalommal</u> – és a nagydarab, kövér ember nevetve futott utánunk, amíg el nem csípte azt, akinél a tulajdona volt. (közösségi)</p>
<p>Hmm vagy én jöttem a holdról, vagy ti.:-) Szerintem katasztrofális a netes ügyintézés. Többszöri <u>alkalommal</u> sem sikerült eurót utalnom. A megbízást regisztrálja a rendszer, be is kerül a jövőbeni utalások listájába, aztán egész egyszerűen nem teljesül. A netes felületen megírtam az esetet többször is, amire még sosem válaszoltak ez ideig. (közösségi)</p>

A „szépirodalmi” alkorpuszból vett idézetek jól mutatják, hogy az *alkalommal* választékos stílusú, gondos fogalmazású szövegekbe is beleillik, bár feltételezhető, hogy a **formális** stílusú szövegekben a leggyakoribb.

Nem tűnik valószínűnek, hogy az élőbeszédben is terjedne az *alkalommal* pusztán számhatározói használata, hacsak nem a **formális beszélt nyelvre** gondoltak a szerzők. A **hétköznapi** nyelvtől idegen az *alkalommal* használata ilyen értelemben.

Sajnos ezt a feltételezést nem olyan egyszerű ellenőrizni az MNSZ2-ben, mivel egyenként kellene elkülöníteni azokat a találatokat, amelyekben jelen van az ‘alkalom’ jelentészozzanat, s azokat, melyekben nincs. Ezért a kérdés empirikus vizsgálatához inkább kérdőíves módszert volna érdemes alkalmazni.

Szenczi Molnár Albert Napok – immáron 53. alkalommal

Szolárium első alkalommal

5. A *belül* névutó

1. Alapjelentése szerint **helyhatározói** jelentésű névutó; *-n/-on/-en/-ön* ragos névszóhoz kapcsolódik.

a város határán belül

A *belül* **időhatározóként** még gyakoribb, mint helyhatározóként. Többféle kontextusban használatos.

A Nyelvművelő kézikönyvtár olyankor helyesli a *belül* időhatározói használatát, ha „olyan történetre utal, amelynek van végső határa, de annál korábban is lezárulhat”:

Három napon belül választ adok.
A kölcsönt fél éven belül kell visszafizetni.

Három–öt héten
belül újra pályára
léphet Gulácsi Péter

Magának az **időtartamnak** a jelölésére a nyelvújítók inkább az *alatt* névutót vagy a *-ban/-ben* ragot ajánlják, ezeket **pontosabbnak** tartják:

<i>belül</i>	<i>alatt</i>	<i>-ban/-ben</i>
Két <u>hónapon belül</u> tíz kilót fogyott.	Két hónap <u>alatt</u> tíz kilót hízott.	
Az utóbbi két <u>éven belül</u> többször is jártam külföldön.		Az utóbbi <u>két évben</u> többször is jártam külföldön.

A nyelvújítók által javasolt megoldások nem tűnnek pontosabbnak, csak kissé eltérő szemléletűnek, s kicsit nehezebbek is, különösen a második. Így inkább azt mondhatjuk, hogy a javasolt megoldások **stílusosabbak**: a **bizalmas** és a **választékos** stílusban **természetesebbek**.

Egyébként a **pontoságra** való hivatkozás – a **nyelvi egzaktizmus** ideológiája – itt valószínűleg csak **fügefalevél**, amely a **nyelvi purizmust** van hivatva elleplezni. A nyelvőrök ugyanis eredetileg purista okokból helytelenítették a *belül* időhatározói használatát, **germanizmusnak** tartották.

A fentiek alapján a kínálkozó lehetőségek közül alapvetően **tetszésünk szerint** választhatjuk ki a leginkább odaillőnek érzett névutót, figyelembe véve, hogy a *vmin belül* névutó **közömbös** stílusértékű ugyan, a nyelvőrök által javasolt megoldásokhoz hasonlóan, de a **formális** stílusú szövegekbe **illik bele legjobban**.

Ha az **állítmány idejénél későbbi időpontot** akarunk megjelölni, a Nyelvművelő kézikönyvtár a *belül* helyett a *múlva* vagy a (*valamire*) *rá* formát javasolja használni:

<i>belül</i>	<i>múlva</i>	<i>rá</i>
Leesett az állványról, s <u>két napon belül</u> meghalt.	Leesett az állványról, s <u>két nap múlva</u> meghalt.	Leesett az állványról, s <u>két napra rá</u> meghalt.

Amennyiben a *belül* névutós mondat azt akarja jelenteni, hogy két nap múlva halt meg a szerencsétlenül járt ember, vagyis a balesettől számított második nap végén, jelentéstani szempontból valóban **pontosabbak** a **nyelvművelők** által javasolt megoldások, mivel a *belül* névutóval alkotott szerkezetet használva nem derül ki, hogy a jelzett időtartamon belül mikor halt meg az illető: a *belül* használata nyitva hagyja azt a lehetőséget is, hogy a halál mondjuk már az első napon vagy a második nap elején bekövetkezett.

A nyelvőrök megoldásai ezenkívül a **bizalmas** és a **választékos** stílusú szövegekbe jobban is illenek.

Amikor azonban **nem számít a pontoság**, a *belül* ugyanúgy megfelel, sőt ha például nem tudjuk pontosan, mikor következett be a halál a jelzett időszakon belül, a *belül* a legjobb – mondhatni legpontosabb – megoldás.

2. Külön egységet alkot a *valaminek a keretén/keretein belül* kifejezés. Ezzel alább foglalkozunk, a 27. alfejezetben (avagy a 27. alfejezet keretében, a 27. alfejezet keretén belül, a 27. alfejezet keretein belül ☺).

6. A *céljából* névutó

A *céljából* névutószerűen használt ragos főnév **célhatározóként** használatos.

A **CÉLHATÁROZÓ** a Magyar grammatika szerint egyik típusában azt fejezi ki, hogy az alaptagban megnevezett cselekvés, történés, létezés **milyen cél elérésére irányul**, kinek vagy minnek az **érdekében** megy végbe. Másik típusa azt határozza meg, hogy egy más mondarészben megjelölt személy vagy dolog **alkalmas-e, felhasználható-e** az alaptagban megnevezett **folyamatra** vagy **minőségi szerepre**.

A nyelvújítók nem utasítják el teljesen, csak az „igényes stílusban” javasolják **szinonimák** használatát, mert szerintük a *céljából* „kezdi kiszorítani a választékos *vége*t névutót és a tömör határozóragos alakokat”:

<i>céljából</i>	<i>hagyományos névutó</i>	<i>határozórag</i>
ellenőrzés <u>céljából</u>	ellenőrzés <u>vége</u> t	ellenőrzés <u>re</u>
hitelesítés <u>céljából</u>	hitelesítés <u>vége</u> t	hitelesítés <u>ül</u>
a közvélemény megnyugtata- tása <u>céljából</u>	a közvélemény megnyugtata- <u>vége</u> t	a közvélemény megnyugtata- tás <u>ára</u> a közvélemény megnyugtata- tás <u>áért</u>

A nyelvőrök szerint a *céljából* a **hivatali nyelvben** és a **sajtónyelvben** gyakori.

Támaszkodjunk inkább a **nyelvérzékünkre**. A *vége*t eléggé visszaszorult az írott nyelvből, így sok vidéken már inkább **népiesnek** hat, nem pedig **választékosnak**. A ragos formák közül a beszédhelyzettől függően, ill. sok esetben tetszésünk szerint választhatunk. A **ragos** formák **közömbös** stílusértékűek, míg a *céljából* **kissé formális**, de valószínűleg a **választékos** stílusú szövegekbe is beleillik.

Példák az MNSZ2-ből:

Itt kereste fel őt a tulajdonos, a biztos figyelemelvonás céljából könyvére ülve, s szép lábatit ölébe rakva. Ez alól szökött föl ő éjszaka, a kihűlő szobában elgémberedten, felesége meleg paplana alá, s ez alatt falt bele még egy pillantásnyit írásaiba reggel, mielőtt a házat fehér vesztégzár alá helyező ködbe kicsapott, s Korányival elillant görögjei csapásán a kutatóintézetbe ment. (Németh László)

A különvonaton én voltam az egyetlen magyar filmkritikus; a többi pártfunkcionárius és élmunkás volt. Úgy gondoltam, hogy a várható túrhetetlen filmeket napszemüvegem mögött hunyt szemmel nézem végig, és mert sem bolgárul, csehül, lengyelül, oroszul és románul nem értek, gondolkodni pedig oly intenzíven tudok, hogy a németet sem hallom meg, közben verseket csinállok. Ugyanezt teszem maradék időmben, minthogy nem akarok semmit elérni, és kollégáim is békén hagynak, akik pofafüldőre és érvényesülés céljából mennek a filmfesztiválra. (Faludy György)

Az ennyire gyors átöltözés még Shakespeare-nél is ritka: kimegy Richárd szövegelve, és azonnal bejön a másik ajtón Richmondként szövegelve. Még egy-két sort sem mond más színész közben, időhúzás céljából, mint sok más drámájában. Az átöltözés ebben az esetben csak a legegyszerűbb jelzés lehet. Fel sem merülhet, hogy a közönség ne látná: Richárdot és Richmondot ugyanaz a színész alakítja. (Spiró György)

Az olimpiai csapatból mindössze hat játékosunk maradt, az Európa-bajnokságon nem is lehet más célunk, mint új együttest építeni. Tapasztalatszerzés céljából jöttünk, egyik meccset a másik után ennek szellemében játszunk le. Gratulálok a magyaroknak, Pálinger kiválóan védett. (sajtó)

Klapka György honvéd ezredes értesíti Görgei Artúr, Perczel Mór és Répásy Mihály honvéd tábornokokat, hogy a 6000 főből álló északi mozgó hadsereg parancsnokságát 13-án átvette Mészáros Lázártól, és a főhadiszállást – a kormány székhelyének fedezése céljából – Tokajra tette át. (tudományos)

Az Egyezmény 5. cikk 1. pontjának f) alpontja értelmében törvényes a letartóztatás vagy az őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából, illetve az olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban

kiutasítása vagy kiadatása céljából, feltéve, hogy a szabadság korlátozására törvényben meghatározott eljárás útján kerül sor. (hivatalos)

A másik ugye, hogy lehet csinálni egy ilyen kúrát, és tényleg én is tudok olyat mondani, hogy tíz nap alatt hat kilót lefogy, azt tutira megmondom, de viszont egy hét alatt, hármát biztos, hogy visszahíz, tehát ez a jóhatás nagyon könnyen bejön. Tehát nagyon, és ezért mondom, azért úgy fontoljuk meg, hogy nem fogyókúra céljából használjuk ezeket elsősorban, hanem sokkal komplexebben álljunk hozzá, hiszen a szervezetünk is sokkal összetettebb, ezt tartom egyébként valahol jónak is, hogy az emberek végre elkezdtek ezen gondolkodni, mert végre arra jutottak, hogy talán maguknak kellene a saját egészségük érdekében valamit tenni, csak nagyon nem mindegy, hogy mit meg mikor, tehát ezért tartom én talán ezeket az egynaposokat úgy, hogy ezt egyelőre mindenki bátran próbálgassa, és hogyha már ott megtanult, megismerte magát, akkor belefoghat egy hosszabba. (besznye)

Bocs, de nem én dobtam fel a kérdést, hanem a Gabosz. Gondoltam, akkor már megválaszolom. Ha ennyire nagyon nem érzitek témába illőnek, akkor ezúton adom engedélyemet ahhoz, hogy írjatok a Kekinek, kellemetlen bejegyzések kiszedése céljából. Most elszomorodott az az érzékeny női lelkem. De komolyan. Mingyá' sírok is. Leugrok a topikról egyelőre. (forum)

Én úgy tudom, hogy a művésznőt anno feleségül vette – a család bosszantásának céljából – egy Thurn und Taxis herceg. A villa az ő ajándéka volt. De hogy tulajdonba vagy csak használatba kapta, nem világos. (közösségi)

 GYERMEK GONDOZÁSA CÉLJÁBÓL IGÉNYBE VETT FIZETÉS NÉLKÜLI SZABADSÁG

Elmentheti a gyakran használt nyomtatóbeállításokat rutinszerű nyomtatás céljából a Macen

Beállíthatja, hogy a Nyomtatás párbeszédablak különböző nyomtatási feladatokat is képes legyen kezelni.

ADATKEZELÉSI TÁJÉKOZTATÓ

Ügyintézés céljából történő telefonos visszahívást kérő érintettek személyes adatainak kezeléséről

TAKARÉKBANK ZRT.

Az utolsó képernyőképen található cím önmagában is eléggé ijesztő. Még nagyobb kihívás elé állítja a szöveget megérteni akaró olvasót a folytatása:

A jelen Adatkezelési Tájékoztató célja, hogy a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95146/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679. sz. rendeletének (a továbbiakban: „Rendelet” vagy „GDPR”) való megfelelés céljából átláthatóvá tegye, hogy az érintett által kezdeményezett ügyintézés céljából történő telefonos visszahívás kérés igénybevétele során a Takarékbank Zrt. (a továbbiakban: „Bank”), mint adatkezelő, rendelkezésére bocsátott személyes adatokat a Bank milyen célból, milyen jogalap alapján használja fel, azokba kik tekinthetnek bele, és kiknek kerülnek továbbításra, a Bank azokat meddig őrzi meg, valamint hogy milyen jogok illetik meg az érintett természetes személyeket személyes adataik kezelésével kapcsolatban.

Természetesen nem a *céljából* használatával van itt probléma, hanem elsősorban talán a tömörségre való törekvés vezetett oda, hogy a szöveg első fele nehezen érthető.

7. A *dacára* névutó

A *dacára* névutó német tükörszó (vö. *trotzdem*). Emiatt **régebben helytelenítették**, különösen ha **fordított szórenddel** használták:

<i>egyenes szórend</i>	<i>fordított szórend</i>	<i>más névutó</i>
A tilalom <u>dacára</u> felkelt az ágyból.	<u>Dacára</u> a tilalomnak felkelt az ágyból.	A tilalom <u>ellenére</u> felkelt az ágyból.

Mára ez a **helytelenítés enyhült**, de még mindig azt ajánlják a nyelvőrök, hogy az „igényesebb stílusban” az *ellenére* névutóféle szóval helyettesítsük. A szó **idegen eredete** mellett „**nehézkességére**” hivatkoznak.

Különös, hogy a „nehézkés” *annak dacára* helyett első helyen az *annak ellenére* kifejezést ajánlják, amely **ugyanolyan szerkezeti felépítésű**, és még **hosszabb** is, tehát semmiképpen sem lehet kevésbé „nehézkés” az *annak dacára* kifejezésnél.

Világos, hogy a *dacára* fő „bűne” mégiscsak a német eredete, vagyis ezt a nyelvhelyességi ítéletet a **nyelvi purizmus** motiválja.

További helyettesítési ajánlatok a nyelvművelők részéről: a *bár, noha; mégis, mégsem, mégse; azonban, de, ellenben; ám, ámde, pedig, csakhogy* stb. ellentétes kötőszók:

<i>annak dacára</i>	<i>más megoldások</i>
<u>Annak dacára</u> , hogy az orvos megtiltotta, felkelt az ágyból.	<u>Annak ellenére</u> , hogy az orvos megtiltotta, felkelt az ágyból. <u>Bár</u> az orvos megtiltotta, felkelt az ágyból. <u>Noha</u> az orvos megtiltotta, felkelt az ágyból.

A *dacára* névutó eleve **viasszaszorulóban** van, **nincs szükség helyettesítésre**. Míg az *ellenére* névutóra az MNSZ2 több mint 230 ezer találatot adott, a *dacára* névutóra mindössze kb. 7500-at (tisztítás nélkül). Igazán nem kell a *dacára*-tól féltetni az *ellenére*-t. ☺

Azért is rendkívül visszás azt ajánlani, hogy a *dacára* helyett az „igényesebb” írásokban inkább az *ellenére* formát használjuk, mert a kettő közt hagyományosan **jelentéskülönbség** is van: a *dacára* a **szándékos**, esetleg **bosszantó** ellenszegülést éreztetett, míg az *ellenére* ilyen szempontból semleges volt.

A nyelvőrök tehát **épp az igényes írásban szeretnék megszüntetni az árnyaltabb kifejezés-mód lehetőségét**.

A *dacára* kissé régiesnek, mesterkéltnak, vagy legalábbis formálisnak érződik a mai nyelvben, mindenképpen **stilisztikailag jelölt** a **stilisztikailag jelöletlen, közömbös** stílusértékű *ellenére* névutóval összehasonlítva.

<p>Nekem összevissza nyolc-tíz perc az öt megálló, ahogy megsaccolom... Persze, az is nyereség. Minden perc nyereség, amit nem kell a szállítólevelek közt tölteni. Amikor ilyen derűsen süt a nap, <u>dacára</u> hogy itt az ősz. Naptárilag. Nyáron a napsütés nem izgi. Ilyenkor izgi. Ilyenkor értékes minden perc. Ilyenkor szépek az erdők. (Jókai Anna)</p>
<p>A százados mániákus kávéfogyasztó, minden ellenkezésem <u>dacára</u> belém diktál egy csészevel. – Talán nem hangzik hivalkodásnak, ha azt mondom, hogy a vizsgálat a rendőri munka csúcsa. – A nyomozók ugyanezt állítják magukról. – Látná, hogy néha milyen felületesen elkészített anyagokat adnak át nekünk a nyomozók, az egész „akta” nem áll többől, mint egyetlen lapból. Az ember olvassa, és a dühtől kimegy a dauer a hajából! (Moldova György)</p>
<p>És ha nem tudta a tavalyi nyári melegben, akkor aligha tudja az idei napszúrásos, gutaütéses kánikulában sem, pláne, hogy időközben kicsit rádőlt a Birodalom. Mégis érzi, nem kellene elbliccelnie a megtisztelő felkérést, össze kellene vakarni azt a kis maradék hivatástudatot, s nyilatkozni bölcsen, kicsit talán kisebbségi magyar gerincet ropogtatva, hogy azt mondja: anyanyelv és megmaradás, gyökér és hagyomány, viharverten és herderi átok <u>dacára</u>, megfogyva bár, de törve nem, mert közös haza a magasban, és különben is tizenötmilliónyian, meg hogy korábban nem volt szabad, de most már igen, sőt, az anyaország odanyúl a hónunk alá, ujjé! (vagy éppen még nem nyúlt eléggé oda, brühühű!), meg hogy a határok lebegtetős spiritualizálódása és keresztül-kasul való átjárhatósága úgy is mint európaiházasodás, de nem a hátsó udvaron át, hanem bele egyből a tisztaszobába, mert most már a nagyhatalmak is, hogy csak a kisebbségeken át; és egyáltalán. (Balla D. Károly)</p>
<p>A kormánykoalíció ígéretei <u>dacára</u> ugyanis egyre késik a magyarság számára kulcsfontosságú oktatási törvény módosítása. Márpedig ha ez nem történik meg a nyári politikai szünetig, úgy a következő tanévben minden marad a régiben, azaz megoldatlanul. A koalícióhoz eddig feltétlenül lojális RMDSZ lépéskényszerbe került: még legmérsékeltebb híveinek sem tudná megmagyarázni, miért nem sikerült ezt elérnie. (sajtó)</p>
<p>Az éjjeli adás ideje alatt tévénézőknek viszont a 60 százaléka figyelte az ötkarikás játékokat. Kovács Kokó István bokszbajnokunkért ugyanakkor nemrég több millióan szorítottak az egyik kereskedelmi tévé képernyője előtt, a késő éjjeli időpont <u>dacára</u>. A Magyar Televízió számára a sydneyi olimpia exkluzív közvetítése várhatóan nagyobb ráfizetéssel jár majd, mint amekkorát az egyébként kiemelkedő nézettséget hozó futball Európa-bajnokság nyári közvetítése okozott – szögezi le tárgyilagosan az MTV szóvivője. (sajtó)</p>
<p><u>Dacára</u> a jelenleg hatályos rendelkezésnek, már a kétéves költségvetés módosító indítványairól szavaznak a képviselők. Aztán majd ehhez később hozzáigazítják az államháztartási törvényt. Az itt csak példászerűen felsoroltak azzal a megjegyzéssel értelmezendők, hogy korántsem teljes körű a felsorolás – még a témák tekintetében sem. És mindez akkor, amikor országgyűlési képviselőt tetten érnek vesztegetési pénz elfogadása közben. (sajtó)</p>
<p>A líra, átöröklött tehertételei <u>dacára</u>, városiasabbá válik, s ez a modern világrámlatok felé nyit utat. Igaz, lassú ez a fejlődés, de tagadhatatlan, pontosan kimutatható jelek tanúsítják a tétel igazát. A hazai magyar költészet népünk sorsának alakulásával, világi kultúrájú és szemléletű tömegeink civilizálódásával párhuzamosan válik a modern kultúra részévé, s annak sajátos emberi problémáit tárja a világ elé. (tudományos)</p>
<p>Még egy érdekes kérdés van, amiről megítélésem szerint említést kell tenni, hogy a javaslat nagyon helyesen előírja a kötelező képzéseket, illetve utal arra, hogy fakultatív módon is mindenkor kötelesek magukat képezni az egészségügyi dolgozók, illetve az egészségügyben dolgozók. Azonban, akik az egészségügyben dolgoznak, nagyon jól tudják, hogy ezek a továbbképzések nem filléres továbbképzések, egyre inkább bővül a költségtérítéses jellegű továbbképzések köre, és ezek a költségek egyre magasabbak. <u>Dacára</u> annak, hogy másfél év</p>

<p>alatt, közel két esztendő alatt volt egy jelentősebbnek nevezhető béremelés, még messze nem fedezik ezek a költségek pluszban a továbbképzés költségeit. (hivatalos)</p>
<p>Éppen ezért az én kérdésem arra irányul, hogy milyen elveket terveztek, és hogyan érvényesítették ezt az úgynevezett stabilizáció megtervezésében. A kérdésem, <u>dacára</u> annak, hogy itt hangzik el, a Házban, nem politikai jellegű, hanem tényleg, kifejezetten szakmai jellegű. Nem vitatom azt, hogy mit stabilizáltak, nem vitatom azt, hogy hogyan és milyen eredménnyel, hanem tényleg és kizárólagosan arra lennék kíváncsi, hogy milyen világos és számon kérhető elvek és koncepció alapján hajtották ezt önök végre. (hivatalos)</p>
<p>Borzasztó nagy dolog, hogy az embert nagyon sok siker kíséri végig életébe, ez nagyon keveseknek adatik meg. Világ életemben azt csináltam amit szerettem, rólam azt hiszik, hogy egy örült vagyok aki <u>dacára</u>, hogy már négy gyerekem van, töröm a nyakam mindennap, ez pont fordítva van, én rettentően felelősségteljes vagyok, tehát én tisztába vagyok azzal, hogy mit csinállok. A magánéletemben maximálisan a segítségemre van ez a szakma mert sokkal megfontoltabb vagyok és jobban odafigyelek a dolgokra, a hobbim a repülés, kezdte a sárkányrepüléssel, siklóernyőzéssel, van pilótavizsgám. (besznye)</p>
<p>Ő azt mondta, hogy <u>dacára</u> annak, hogy a polgármestert meggyanúsították, a kerületnek működnie kell és ehhez meg is van a többség. Huszonketten vannak egyébként a képviselők, tehát határozatképesek voltak. (besznye)</p>
<p>1945, ugye, a magyar történelem egyik legnagyobb cezúrája, az azután fokozatosan kiépülő kommunista diktatúra, az egész múltat el akarta törölni, és mint ilyen, természetesen a monarchia is, a népek börtöne volt, osztályuralom volt, elnyomás volt, borzalmas volt. Majd a rendszerváltáshoz közeledve, kezdett ez finomodni és vették észre, egyre többen azt, hogy a monarchia tulajdonképpen egy olyan sok nemzetiségű konglomerátum volt, amely rengeteg konfliktusa <u>dacára</u>, valamilyen módon mégis képes volt, az itteni népeket többé-kevésbé egyben tartani és ez az európai integráció, az Európai Unió valamiféle előképének számíthatott. (besznye)</p>
<p>Bizony nagy szegénységi bizonyítványt állít ki magáról az, aki elintézi a mások mondanivalóját azzal, hogy „hülyeség”. Legalább egy kézzelfogható indokot írhatott volna, de erre nem telt. Azonkívül, hogy fordító vagyok, tanár is vagyok, és mint ilyen korrektomániás. Rebekka hozzászólásai is tartalmaznak fordítási hibákat <u>dacára</u> a hosszú kint tartózkodásnak. (fórum)</p>
<p>Matthias Kunsch, hol vagyol? Hol vagy vagy nem vagy? Szerénységed tiltja, hogy <u>dacára</u> a bírálatoknak a szavadat hallasd, mint egy fárosz, mint egy hős? Jövel. Vagy ellenkezőleg. Elkezdtem olvasni az írásod. Elkapott tőle egy hangulat, egy hang a fülemben, egy íz a számban. Elkapott az első sor végén, és hintába rakott, ami még jó idővel azután is mozgott velem, hogy befejeztem az olvasását. Tetszett nagyon, élveztem nagyon. Hogy mondjam? Vérére vált. (fórum)</p>
<p>Hát, <u>dacára</u> a harminc fokoknak, itt szép nagy havazás indult be... (Zsoltu, caps lock megjegezve...) Mellesleg – bár ez egyáltalán nem ide tartozik –, nekem semmi bajom nincs a kapcsolatommal, sőt kifejezetten happy vagyok... :) Amivel bajom van, az a kitalált szerepkör. Soha senkinek nem mondtam még, és több mint valószínű, hogy nem is fogom, hogy mit is csináljon az életében, sem férfinek, sem nőnek. Ezért, már csak a viszonyosság elve alapján is, ezt várom a többiektől is... (fórum)</p>
<p>Később olasz turisták értetlenségüket fejezik ki, hogy miért folytatunk keresztes háborút az unióval szemben. Az ellenzék hangja természetesen mindig hangosabb, de még így is meglepő a liberális média ereje, amely a sajtószabadság állítólagos megszüntetése <u>dacára</u> sikeresen messze viszi rossz hírünket. (közösségi)</p>
<p>Nem sok mindenben érettek egyet. Tulajdonképpen semmiben. Állandóan veszekedtek, minden nap sértegették egymást. De a nézeteltéréseik <u>dacára</u> egy dolog közös volt bennük: imádták egymást. (közösségi)</p>
<p>Egy napon úgy döntött, megszerzi a lehető legédesebb mangót egyenesen a fa tetejéről. Az a gyümölcs, amit közvetlenül ér a napfény, a legédesebb. Így hát felmászott a fára egészen</p>

odáig, ahol már csak vékony ágakat talált, majd sikerült is néhány pirosas gyümölcsöt megkaparintania, de amikor megpróbált lemászni, megcsúszott és zuhanni kezdett. Szerencsére elkapott egy ágat, miközben zuhant, ennek dacára tehetetlenül csüngött le fáról. (közösségi)

A példából azt látjuk, hogy a *dacára* **stilisztikai jelöltsége** *dacára* 😊 **kiegyenlített és informális** stílusú szövegekben is megjelenhet, legalábbis **írásban**, ahogy ezt főleg a „forum” és a „közösségi” alkorpusz idézetei mutatják.

És az is nyilvánvaló, hogy az alább baloldalt olvasható újságcikk cím stílusos, pedig a formális stílusértékű *dacára* mellett az *egy vagyont költ* **bizalmas** stílusértékű kifejezést is tartalmazza:

NEMZETKÖZI GAZDASÁG

Berlin a válság *dacára* is egy vagyont költ az e-autózásra

A töltőpontok számát Németországban a mintegy 70 ezerről egymillióra kívánják növelni 2030-ig.

MŰVÉSZET
MINDENKÉPP
DACAÁRA

A háború *dacára* Ukrajna rohamtempóban készül az EU-tagságra

Írta: SL · A legfrissebb fejlemények: 21/12/2022 - 14:56

VAIDA GYÖRGY | 2022.12.08 09:33 | Frissítve: 2022.12.08 09:42

Csongrádi Ferenc: A kiesés *dacára* örök emlék a vb

PÉNZ- ÉS TŐKEPIAC

A makrogazdasági kockázatok *dacára* vételen maradt az Opus

8. Az *érdekében* névutó

A Nyelvművelő kézikönyvtár szerint az *érdekében* „**körülményeskedő** névutóféle szó célhatározó kifejezésére”.

érdekében

Mindent megteszünk gyógyulása érdekében.

határozórag; névutó

Mindent megteszünk gyógyulásáért.

Mindent megteszünk gyógyulása végett.

Az MNSZ2 az *érdekében* szóalakra több mint negyedmillió találatot ad. Ezek közt természetesen vannak olyanok is, melyekben az *érdekében* nem névutó, hanem eredeti jelentésében használt főnév, pl.:

A kis nemzeteknek is érdekében áll Közép-Európa megalkotása. (Konrád György)

Az ilyenek azonban az összes találaton belül csak **elenyésző arányban** vannak jelen.

Elég durva dolog egy ennyire elterjedt nyelvi elemet megbélyegezni, még hozzá **mindenféle indok nélkül**.

Az, hogy „körülényesebb” más megfelelőinél, csak akkor indok, ha hiszünk a **nyelvi szintetizmus, nyelvi brevizmus, nyelvi szimplicizmus** ideológiáiban.

Az *érdekében* tipikus és nagyon elterjedt eszköze a **formális** stílusnak, ott teljesen megfelelő nyelvi elem. **Bátran használhatjuk**. Sőt valószínű, hogy a **választékos** stílustól sem idegen, ott is használható.

Néhány példa az MNSZ2-ből:

<p>– Minden erővel védik a saját termékeiket, málnát például nem lehet behozni, zöldséget is alig. A saját paradicsomuk <u>eladása érdekében</u> még olyan távol eső dolgokat is leállítanak, mint a melegágyi káposzta importja. (Moldova György)</p>
<p>Az úgynevezett nyugati hatalmak ötvenhat októberében és novemberében két-három hétig verik a dobokat, a politikusaik szónokolnak, fenyegetőznek, leleplezik a rettegett szovjet birodalmat, de a negyedik és az ötödik héten már szép csöndben ásítanak Magyarország halottjai és romjai fölött. A csehszlovákok „testvéri segítségül” két vagon gumibotot küldenek a karhatalmistáknak, a románok pedig előzékenyen följajánlják siralomháznak az országukat Nagy Imrének és odahurcolt társainak. Hol itt a jó megoldás? A halált halállal tetőzni nem szabad. Az erkölcsöt vagy életösztönt lehet-e inkább mozgósítani <u>megmaradásunk érdekében</u>? (Csoóry Sándor)</p>
<p>Az európai acéltermelők ugyanakkor ahhoz is ragaszkodnak, hogy Amerikának – saját termékének jelentős visszafogása mellett – piaci szabályzókon keresztül kell megindítania a konszolidációs folyamatot saját acéliparában a felesleges kapacitás visszaszorítása és az ágazat teljes <u>szerkezetátalakítása érdekében</u>. (sajtó)</p>
<p>Az olimpiai részvételt még a jövő januári, horvátországi Európa-bajnokságon harcolhatja ki a magyar együttes, amennyiben a Szlovénia elleni szeptemberi selejtezőkön túljut. <u>Ennek érdekében</u> intenzív felkészülést javasolt a testület, <u>amelynek érdekében</u> jövő csütörtökön egyeztetést tart a válogatott játékosokat adó egyesületek vezetőivel. (sajtó)</p>
<p>A tanácsadó testület felvette a kapcsolatot a közép-európai állambiztonsági levéltárakkal <u>annak érdekében</u>, hogy az egykori szocialista országok vélhetően közös alapokon kiépült számítógépes rendszereinek működéséről és jelenlegi használhatóságukról tapasztalatot cseréljenek. (sajtó)</p>
<p>Ilyen körülmények között ebben a történelmi pillanatban óriási jelentősége van annak, hogy a nemzet mennyire képes saját jelenének és jövőjének <u>biztonsága érdekében</u> felismerni teendőinek fontosságát, vállalni a politikai felelősség súlyát, meghozni a szükséges döntéseket és rendületlenül végre is hajtani azokat. (tudományos)</p>

<p>Péter gyakran utazott Európa különböző királyi udvaraiba, hogy támogatást szerezzen az egyiptomi és oszmán előrenyomulás megakadályozása és a Szentföld <u>visszafoglalása érdekében</u>, így ezekre az időkre második felesége, Aragóniai Eleonóra királyné és idősebb öccse, János (1329/30-1375) herceg vitte az államügyeket. (tudományos)</p>
<p>A peron és a jármű közötti rés <u>optimalizálása érdekében</u> a felszálló tereket szilárdan rögzített lépcsőkkel, a peronszintnek megfelelő kimozduló lépcsőkkel, vagy mélyen lévő kimozduló lépcsőkkel lehet felszerelni. <u>Annak érdekében, hogy</u> mozgáskorlátozott személyek könnyen felszállhassanak a járműre, a beszálló terek és az alacsonypadlós rész, lépcsők, vagy rámpák nélküli kivitelben készülnek. (tudományos)</p>
<p>Az 1995-ös modellekből teljesen kiiktatták a számítógépes sebességkorlátozást, míg a későbbi változatoknál 135 mph-ra (217 km/h) korlátozták a végsebességet. Az autó súlyának <u>csökkentése érdekében</u> is tettek lépéseket a mérnökök, többet között az ABS is kikerült belőle. (tudományos)</p>
<p>Meggyőződésem, hogy az emberek nem kívánnak négy éven át lázas politikai légkörben élni, nem akarnak örökösen választási kortesbeszédeket hallgatni a parlamentben. Mi úgy gondoljuk, hogy a sikeres, hatékony <u>kormányzás érdekében</u> a kormányzó pártok elemi érdeke elfogadni azokat az ellenzéki javaslatokat, amelyek ésszerűek és koncepcionálisan nem elmentések a kormány elképzeléseivel. (hivatalos)</p>
<p>A kisebbségi jogok parlamenti biztosa alkotmányos visszasságként értékelte, hogy az egyik hazai kisebbség, konkrétan „a románság” nem tudott országos önkormányzatot alakítani, ezért a probléma <u>megoldása érdekében</u> konkrét jogalkotási javaslatokat fogalmazott meg. (hivatalos)</p>
<p>Éppen ezért a társadalmi stabilitás <u>megőrzése érdekében</u> a lehető leghatározottabban felszólítjuk a kormányt, hogy a jövő évi költségvetési törvényben biztosítsa a rendőrség e kormány által félbehagyott fejlesztéséhez szükséges forrásokat. (hivatalos)</p>
<p>A Nemzeti Egészségügyi Kerekasztal minden törvényes eszközt igénybe fog venni <u>annak érdekében</u>, hogy ne lehessen a globalizált bankoknak és pénzintézeteknek átjatszani az egészségbiztosítási intézményrendszert. (besznye)</p>
<p>Kedves Seki! Sajnos nagyon tanulságos volt, amikor megnyitották a Stasi archívumait. Volt, aki megtudta, hogy a saját házastársa jelentett róla. Úgyhogy bármi elképzelhető. Te már láttad a rólad szóló aktákat? Az pedig, hogy megverték, sajnos szintén nem sokat jelent. Rajkot meg úgy, ahogy volt, feláldozták a <u>cél érdekében</u>. A módszerek a diktatúra puhulásával enyhültek. A verés esetleg csak hitelesebbé tette. (fórum)</p>
<p>Ne Brüsszelből mondják meg, hogy intézzék a saját belügyeiket a tagállamok! Nekem nagyon úgy tűnik, hogy itt valakik felülről mindenáron bomlasztani akarják az európai országokat, mindezt az őslakosok kárára és néhány érdekcsoport <u>hatalma és haszna érdekében</u>... (közöségi)</p>

9. Az eredményeként, eredményeképp, eredményeképpen névutók

Az *eredményeként*, *eredményeképp* és *eredményeképpen* névutószerűen használt ragos névszók. Néhány példa az MNSZ2-ből:

Heltai Jenővel – Heltai Jenőékkel – Genfben találkoztam először, a háború után. Én már régebben kint éltem, s egy szerencsés akció <u>eredményeképp</u> sikerült a háború végén sok-sok magyar író, művészt oda meghívatni. A legjobbakat. Mégis akadt valaki, egy korán disszidált újságíró, aki ezeknek a magyar íróknak rossz hírét költötte. Heltainak fülébe jutott a rágalom, és a maga – akkor láttam, mennyire elismert – nemzetközi nevével és tekintélyével kiállt a magyar irodalom becsületéért. (Hubay Miklós)
Örömmel olvasom egy nemrég megjelent hirdetésben, hogy a margitszigeti Ramada Grand Hotel leleményes szolgáltatásokkal enyhíti azoknak a fiatal pároknak a gondjait, akik fővárosunk e kies vidékén kívánnak örök hűséget esküdni egymásnak. A szálloda igazgatósága vállalja, hogy a násznépet elhozza hazulról a szigetre, sőt haza is viszi a szigetről, amely a Ramada Grand Hotel tevékenységének <u>eredményeképp</u> ezentúl már így nevezhető: „A beteljesült szerelem szigete.” (Kardos G. György)
Ennek az orbáni retorikának egészen biztosan lesz hatása, mégpedig súlyos dollármilliókban és mínuszban számolva. Amit a szocialista kormánynak a sikeres válságmenedzselés <u>eredményeképpen</u> sikerült 2010-ig, a választásokig felépítenie az országimázs és hitbizalom terén, azt másfél év alatt romba döntötte Orbán matolcsyza. (sajtó)
A kézbesítési vélelem beépítése költségmegtakarítást is eredményez, mivel csak azokat a küldeményeket kell térítvényes küldeményben megküldeni, melyek kézbesítéséhez jogkövetkezmény fűződik. A javaslat a fellebbezési eljárásban fő szabállyá teszi a tárgyaláson kívüli elbírálást. Ennek <u>eredményeképp</u> a jogorvoslati eljárásokban a jelenleginél gyorsabban megszülethet a végleges döntés. (hivatalos)
Lakcím hiányában postai úton nem kézbesíthető az ellátás, lakossági folyószámlát sem lehet nyitni, és így sérülhet az ellátatlanul maradó jogosultak szociális biztonságához való joga. Arra tekintettel azonban, hogy az állampolgári jogok országgyűlési biztosának megkeresésére reagálva a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság egyeztetést kezdeményezett a Magyar Postával a lakcím nélküli jogosultak ellátásának postafiókra való utalásáról, az országgyűlési biztos alkotmányos joggal kapcsolatos visszasságot nem állapított meg. Az egyeztetés <u>eredményeképpen</u> a Magyar Posta 1999 februárjától postafiók bérleti lehetőséget biztosít a hajléktalan személyek számára, a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság pedig kérelemre a nyugellátást a postafiókra folyósítja. (hivatalos)
Az eszközpark felülvizsgálata mellett a Katasztrófavédelmi Főigazgatóság munkatársai vizsgálni fogják majd az önkéntes tűzoltó-egyesületek által végzett beavatkozások számát, hatékonyságát, feltételeit. Ennek során vizsgálni fogjuk azt, hogy esetleg milyen módon lenne indokolt a jelenlegi szabályozás felülvizsgálata, és a vizsgálat <u>eredményeképpen</u> vissza fogunk térni erre a kérdésre. (hivatalos)
Az említett tárgyalások <u>eredményeként</u> létrejött megállapodásokat meg kell erősíteni egyrészt az érintett AKCS-államok kormányai, másrészt az Indiai Köztársaság kormánya, valamint a Közösség részéről. (hivatalos)
Magyarország korai történetében az ország egyébként is soknemzetiségű volt, s emellett a különböző telepítések <u>eredményeképpen</u> olyan települések, falvak jöttek létre, amelyeket nem magyar lakosság lakott. Legtöbbször persze maga az alapnév – népnévből alkotott – képzős, összetett vagy más formában fejezi ki ezt a sajátosságot. Ugyanakkor a névdifferenciálódás eszköze is alkalmas lehet erre. (tudományos)
A beruházási projektek csoportjába sorolható minden olyan projekt, amelynek <u>eredményeként</u> valamilyen termék előállítására vagy valamilyen szolgáltatás teljesítésé-

re alkalmas létesítmény jön létre, vagy már meglévő létesítmény kerül átalakításra, bővítés, felújítás, esetleg megszüntetés formájában. (tudományos)
Valóban először a felszíni közlekedést kellene fejleszteni. Pl. az elkerülő körgyűrű minél előbbi befejezésével. Elővárosi vasutak kiépítésével, aminek <u>eredményeképp</u> sok cég (munkahelyek) és lakos kiköltözne. Kétségtelen, hogy itt a kormánynak is volnának teendői. (forum)
Egy kis visszatekintés az elmúlt 2 hónapomról. Jelenleg második hónapja dolgozom a Bethesda Gyermekkorházban. Nálunk, mint egy rendes nagycsaládban, bizony zajlanak a dolgok rendszeresen. Tavaly októberben nyitottunk egy kreatív ajándék ökoboltot. Közben a húgom elkezdte az önkéntes évét Lengyelországban, minek <u>eredményeképpen</u> a nyáron férjhez is ment, egy ott megismert fiatalemberhez. (közösségi)

A nyelvművelők **nem helytelenítik** ezeket a névutószerű alakulatokat, csupán felhívják a figyelmet arra, hogy **jelentéskülönbség** van kialakulóban ezek és a *következtében* között: míg az *eredményeként*, *eredményeképp*, *eredményeképpen* főként **hasznos** vagy **kellemes** dolgokra vonatkozik, addig a *következtében* inkább **káros** vagy **kellemetlen** körülményre utal.

<i>eredményeként</i>	<i>következtében</i>
Az alapítványi <u>támogatások eredményeként</u> folyóiratunk rendben megjelenhet.	A <u>baleset következtében</u> fél szemére megvakult.

Arra, hogy ez így lehet, jól utalnak a következő, idézőjeles példák:

Egy részük gondatlanságból vagy a gyors munka „ <u>eredményeként</u> ”, másik részük annak a hanyag, fegyelmezetlen vagy éppen kényelmes (újság)írói-szerkesztői magatartásnak a következményeként, melyből hiányzik az írott szó tisztelete, a „saját munkám” megbecsülése, és megelégszik a sablonokkal. (Bodnár Gyula)
A kompromisszum állítólag még aznap megszületett, s a kormány sajtóalapjából kiszakított pénzzel nullszaldóssá tették a napilapot, élére 1934 januárjában új, ám befolyás nélküli főszerkesztő, a Bethlen bizalmasának számító külügyi szaktekintély, Ottlik György került. Az operatív irányítást végző felelős szerkesztő viszont Antal István személyes jó barátja, a miniszterelnökség sajtóosztályáról érkezett Bókay János lett. Az inkább írói babérokra pályázó Bókay tevékenységének „ <u>eredményeként</u> ” aztán a megbízhatatlan Budapesti Hírlap példányszáma és befolyása tovább csökkent. (sajtó)
A férfiak hűtlenségének „ <u>eredményeképp</u> ” több utódjuk születhet, míg a nők egyszerre biztosíthatják gyermekük számára a jó géneket és a jó apát. Arra vonatkozólag nincsenek megbízható adatok, hogy a gyerekek hány százaléka születik házasságon kívüli kapcsolatból, azonban árulkodó esetek léteznek. (sajtó)
Az említett pozitív hatások mellett a vegyipar környezetvédelmi mérlege minden bizonnyal negatív abban az értelemben, hogy növekedését a környezetvédelem eddig inkább akadályozta, mint segítette. Ezen a helyzeten célszerű volna változtatni, különben ugyanis nehéz elképzelni, hogy a vegyipar vállalkozik olyan, a környezetvédelem szempontjából fontos lépésekre, mint például a barnaszén kéntartalmának kénsavgyártási nyersanyagkénti hasznosítása. Egy ilyen eljárás „ <u>eredményeként</u> ” a vegyipar a jelenleginél jóval drágábban tudná előállítani a kénsavat, amit nagyrészt maga használ fel. (tudományos)
Megragadnám az egy percet arra, hogy megköszönjem mindazoknak az önkormányzatoknak, parlamenti képviselőknél, közszereplőknél, akik türelemmel viselik azt a helyzetet, hogy itt több mint negyven év és az elmúlt négy év jogi zűrzavarai „ <u>eredményeként</u> ” olyan környezetben kénytelenek élni, ahol szennyezőanyagok vannak, de ezen szennyezések felszámolására a kormány a költségvetésben nem tud megfelelő forrásokat biztosítani. (hivatalos)

Az idézőjel épp azért szükséges, mert az idézetekben szereplő folyamatok eredménye kedvezőtlen a fogalmazó szemszögéből.

Vízrajza

A szétterített hordalék és a hordalékkúpok alakították ki azt az alapformát, amelyen a későbbi eróziós folyamatok eredményeképp kialakult az Őrség jellegzetes dimbes-dombos, patak völgyek által szabdalta tája.

A levegő a magas nyomású terület felől az alacsonyabb nyomású felé mozog, hogy kiegyenlítse a nyomáskülönbségeket, szelet hozva így létre, s ennek eredményeképp légköri cirkulációt.

A **nyelvművelők megfigyelése** valószínűleg **helyes**, de azért érdemes volna empirikusan tesztelni. Az alábbi példák azt mutatják, hogy a *következtében* is vonatkozhat **kedvezően** értékelt következményekre:

Hamar rájött, hogy nagyobb könyvesüzletekbe hiába teszi be a lábát. Egyrészt a nagy könyvmennyiség alaposan kifárasztja, nincs elegendő ereje a koncentrációra, hogy minden címet elolvasson, latolgasson, esetleg belekukkantson a valamit ígérő fedőlapok mögé. Ezért inkább kisebb üzleteket választott, nagy fáradtsággal felkutatta azokat, s örömmel vásárolgatott. Végül már nem múlt el hét, hogy ne vett volna legalább két könyvet. Ennek következtében sokat haladt a magyar nyelv tanulásában. (Szabó István)

Ott a dóm táján, a Piazza del Duomón kezdődött el visszavonhatatlanul a reneszánsz. Megépítette a világ második kupoláját Brunelleschi az ókori Róma Pantheonja után, melyből semmi statikai leírás nem maradhatott. Tanár nélkül, zsenialitása következtében uralkodik a városképen piros világosságával, s mostanra anizsz-jelkép lett. (Ágh István)

A magyar piac méreteiből adódóan nemegyszer fordult elő, hogy egy, csak belső ügyfélkör számára készített vételi, illetve eladási javaslat készítette arra a nagybefektetőket, hogy nagy tételes megbízásokkal jelenjenek meg az adott részvény piacán, ami a külső szemlélő számára hirtelen és látszólag indokolatlan árelmozdulásokat idézett elő. A fent említettekhez kapcsolódva a legutóbb több elemző által vételre ajánlott Pick-papírokat lehet élő példaként említeni, amely piaci hírek szerint egy-két nagy vásárló megbízásainak következtében erősödik hetek óta. (sajtó)

Pusztán a népszaporulatot tekintve az ukránok esetében szaporodásra lehetett számítani, a 2002-es adatok szerint mégis 4411-gyel kevesebben lettek, ami 6,71%-os fogyást jelent. Ennek okaival itt nem kell foglalkoznunk. A cigányok és a törökök csakugyan szaporodtak, amint az várható volt, rajtuk kívül pedig a görögök és a horvátok is, az előbbieknél talán újabb betelepülés következtében is. (tudományos)

A nagyobb termelés és jobb hatékonyság miatti 1999. évi foglalkoztatáscsökkenés következtében a termelékenység 1997 és 1998 között javult. Azonban 2000-ben a termelés visszaesése miatt, a foglalkoztatásban történt párhuzamos csökkenés ellenére, a termelékenység munkavállalónként 398 tonnáról 372 tonnára esett vissza. (hivatalos)

Kedves Nahát! Updike lehet akármennyire jó író, azért az ő szava sem szentírás. A párezer éves civilizáció következtében immáron nem vagyunk állatok, farkastörvényekkel. Mellesleg a nőstények sosem voltak mazochisták, a férfiakban pedig nem az agresszivitás volt a legfőbb döntő tényező. (fórum)

Tesztelés nélkül is **ajánlható** ennek a **különbségtételnek a figyelembevétele**: vagyis **gondozott** és **rendezett** szövegekben célszerű, ha mi is követjük ezt a különbségtételt, ugyanakkor

mások kéziratában **nem szükséges kijavítani**, ha a választott forma nem hordozza az adott jelentésárnyalatot: különösen nem szabad javítani a *következtében* névutószerű alakulatot, mivel az **semleges kontextusban is használatos** (jóllehet az internetes példák felületes átnézése alapján úgy tűnik, hogy az esetek döntő többségében valóban negatív következményekre vonatkozik).

10. Az *eredően* névutó

Az *eredő* folyamatos melléknévi igenév *-en* ragos alakja névutószerű használatban **okhatározói** szerepű. Az *eredően* névutóval rokon szemléletű és jelentésű a *folytán*, valamint a *valamiből kifolyólag* vagy *valamiből kifolyóan*.

Az **OKHATÁROZÓ** a Magyar grammatika szerint az alaptagban megnevezett cselekvés, történet – ritkábban minőség vagy állapot – **létrejöttének okát** fejezi ki.

<i>névutószerű ragos igenév</i>	<i>névutó</i>	<i>határozórag</i>
A fenti pénzügyi <u>szabálysértésből eredően</u> 2000 Ft összegű bírságot szabtam ki.	A fenti pénzügyi <u>szabálysértés miatt</u> 2000 Ft összegű bírságot szabtam ki.	A fenti pénzügyi <u>szabálysértésért</u> 2000 Ft összegű bírságot szabtam ki.

Mivel **ragos** és **hagyományosabb névutós** szinonimái is vannak, a nyelvőrök **helytelenítik**, állításuk szerint **terjengőssége** miatt. Az *eredően* terjedésének véleményük szerint „okvetlenül” gátat kell vetni. Azzal vádolják az *eredően*-t, hogy „hagyományosabb, rövidebb, egyszerűbb nyelvi eszközöket szorít ki a helyükből”.

Ennek a véleménynek a létrejöttében nyilvánvalóan a **nyelvi konzervativizmus**, a **nyelvi brevizmus**, a **nyelvi szimplicizmus** és a **nyelvi szintetizmus** játszik szerepet. A más nyelvi formák kiszorításától való rettegés nem valamiféle valós veszéllyel, hanem leginkább a **nyelvi extrudizmus** ideológiájával magyarázható.

Valójában semmi probléma nincs az *eredően* névutóval, **bátran használhatjuk** stílusértékének megfelelően. Szemben a ragos (*szabálysértésért*) és a hagyományos névutós (*szabálysértés miatt*) megoldással ez a forma (*szabálysértésből eredően*) elsődlegesen **formális** stílusértékű, de valószínűleg beleillik a **választékos** stílusú szövegekbe is.

Szituációból eredően atipikus megállapodások

- Távollévők között létrejött megállapodások (csomagküldők)
- E-kereskedelmi szolgáltatások (interaktív játékok, SMS nyereményjáték)
- Üzlethelységeken kívül kötött szerződések (time-share, amely tartalmából eredően is atipikus, illetve termékbemutatók)

A számítógépes termék meglehetősen zsúfoltak, ráadásul nagy értékű felszerelés van bennük elhelyezve. Ebből eredően mindenféle kergetőzés, lökdösődés balesetveszélyes és anyagi kár okozásával is járhat. Az okozott anyagi kárért a diák felelősségre vonható és azt meg kell térítenie!

A nyelvművelők által idézett fenti példában (*a fenti pénzügyi szabálysértésből eredően*) köznyelvi beszélő szemével nézve az *eredően* használata csakugyan fölösleges „kacifántnak” tűnik, ám az *eredően* használatára **számtalan helyénvaló példát** is tudnánk idézni. Álljon itt néhány ilyen, mutatóba, az MNSZ2-ből:

<p>A büfében elég sokan ácsorogtak. A kiszolgálás éppen szünetelt, mert az egyik nő kávéfőzött, a másik mosogatott. A kávé gőze előtört a gépből, és átjárta a szűk helyiséget. A kávéra várók áhítattal szimatoltak a levegőbe. Varjú nem nagyon szerette a kávé védő embereket. A vállalatnál látta, hogy a legvacakabb értekezleten is vödörszám fogy a fekete. A titkárságon sorban állnak a főzőmasinák, s két-három titkárnő, gépirónő ugrál körülöttük. Varjú nem szerette a feketekávé, és ebből <u>eredően</u> undorodott az egész üggyől. (Bertha Bulcsu)</p>
<p>A mindenképp jó osztályzatokért küzdő szülők magatartásából <u>eredően</u> súlyos ellentétek keletkezhetnek, amelyek akkor ronthatják meg a szülők jó viszonyát a gyermekkel, amikor a legjobban volna rá szüksége. Sokszor volt már a bizalmatlanság, a gyermeki félelem baj okozója. (sajtó)</p>
<p>A szórványintézmények hatékony működéséhez hosszútávon kiszámítható anyaországi támogatásokra van szükség. Ebből a felismerésből <u>eredően</u> jött létre a normatív támogatású „nemzeti intézmények” rendszere. A „nemzeti intézmények” köre azonban, illetve ezen belül a normatív támogatás nagysága is korlátozott, miközben szinte minden szórványközösségnek szüksége lenne hosszútávon kiszámítható finanszírozású intézményekre. (sajtó)</p>
<p>A madárvilágban a tollak színezetét két fő tényező határozza meg. Bizonyos színek a toll szerkezeti felépítéséből adódó fényvisszaverődésből (interferenciából) származnak, mások főként a táplálkozásból <u>eredően</u> a toll anyagába beépülő festékanyagokból. Az íbiszfélék családjának legkisebb tagja, a vörös vagy skarlátibisz (<i>Eudocimus ruber</i>) feltűnő, skarlátvörös színéről kapta a nevét, és színét a tollzatába beépülő, alacsonyabb rendű vízi élőlényekből álló táplálékában levő karotinoidok adják. (tudományos)</p>
<p>Bár az egyiptetűjű ikrek első pillantásra nagyon hasonlóak, testfelépítésük és megjelenésük, viselkedésük és gondolkodásuk tekintetében meglehetősen különbözhetnek egymástól. Más-más sportokat kedvelhetnek, illetve más-más foglalkozást választhatnak. Különböző lehet az aszimmetrikusan elhelyezkedő belső szervek helyzete is. Női ikreknél a nemhez kötött öröklődő betegségek is lehetnek – nem genetikai okokból <u>eredően</u> – eltérőek. (tudományos)</p>
<p>Szükséges a támogatási rendszer átgondolása abból <u>eredően</u> is, hogy nem mindig a szükségleteket igazoló, hanem a települések erőforrásait meghaladó fejlesztési törekvéseket eredményezett, ami sok esetben a hitelfelvételi kényszerrel, majd az ezt követő, több évre kiható eladósodással járt. (hivatalos)</p>
<p>A jogi és közigazgatási bizottság az előbbi határozatból következően – az előbbi határozat az, amikor azt mondja, hogy véleménye szerint koncessziós szerződés akkor is köthető, ha annak megkötésére nézve nem áll fenn jogszabályi kötelezettség, tehát ebből <u>eredően</u> – világos és részletes választ vár arra nézve, hogy a Fővárosi Gázművek koncessziós szerződésbe adása miért hátrányosabb a fővárosra nézve, mint a Fővárosi Gázművek privatizálása. (hivatalos)</p>
<p>A következő évtől a törvényből <u>eredően</u> a nyugdíjak nagysága a makroökonómiai mutatók, a nominálbér és az infláció nagyságától függően alakul. (hivatalos)</p>
<p>Előfordulhat, hogy az állat akár rongyot, labdát, fadarabokat vagy madzagot is bevesz a szájába, tépkedi, rágcsálja. Ezek csak akkor veszélyesek, ha egyrészt rosszul emészthetők, másrészt hogyha hosszú, vékony tárgyról van szó, nevezetesen például ha egy műanyag madzag lecsúszik az állat torkán. Mert azon túl, hogy ezt nem tudja megemészteni, a gyomorból továbbhalad a bélbe, és akadályozhatja részben vagy teljes egészében a bélmozgásokat. Ebből <u>eredően</u> azután lefűződéses vagy bélbetüremkedések keletkezhetnek, tehát zavar támad a beleknek a mobilitásában, és ezt követően az emésztésben is. (besznye)</p>

Nekünk azt kell bizonyítani, hogy igenis létezőnk a kettős vasfüggöny ellenére is megmaradtunk magyarnak. És természetesen ebből az elzártságból eredően vannak olyan értékeink amelyeket másutt már nem nagyon lelnek fel. Na ezeket az értékeket kell nekünk felmutatni. (besznye)

I.
AZ ÉLET
ESETLEGESSÉGÉBŐL
EREDŐEN
IGAZSÁGTALAN

Baleseti táppénz+baleseti
járadék

Nem jogosult baleseti táppénzre az,
aki ugyanazon üzemi balesetből
eredően baleseti járadékban részesül.

Ezekben és a további példák ezreiben semmit sem nyernénk, ha az *eredően-t* *miatt*-tal helyettesítenénk, csak annyit, hogy a stílus **kevésbé volna formális**. Ám mindenkinek szíve joga eldönteni, hogy a mondandóját formálisan, kevésbé formálisan vagy informálisan akarja-e megfogalmazni (legalábbis amikor nem kell magát valamilyen szövegtípushoz tartania).

Semmi szükség nincs az *eredően* visszaszorítására, tetszésünk, ill. a szöveg jellege szerint választhatunk. A **bizalmas** stílusú szövegekben eleve nem használatos ez a névutó, a **formális** stílusúakban stilisztikailag jelöletlen, de hozzájárul a szöveg formalitásához. A **választékos** stílusú szövegekben is használhatjuk, nyelvérzékünkre támaszkodva.

A fenti példák közt nem szerepelnek a „fórum” és a „közösségi” alkorpuszból valók. Ezek közül most nézzünk meg néhányat!

Ja, megvettem a kritika c. újságot, és elkezdtem olvasni a cikket, de olyan ideges lettem tőle, hogy le kellett tennem... Majd még összeszedem a bátorságomat a sok okosság csak úgy túlcsondul... Hínye ilyen az, amikor valakinek egy bizonyos stílusban bizonyos hozzáállású cikket KELL írnia... Nekem ez egy kicsit a Death Slug reklámra hasonlít... „Forgatókönyv még nincs, de majd péntekre összeütünk valamit” ... :)))))) Itt meg: „még nem tudjuk mi van a topikban, de lapzártáig be kell bizonyítanunk, hogy egy csomó pszicho-szociopata tudatalatti félelmeiből, és téveszméiből eredően, meg azért, mert gyerekkorában sokszor bepisilt, ilyen csúnyákat ír...” Hát, biztos bepisítem, de azért még el tudok ettől vonatkoztatni... (fórum)

ZöPö, nyársat honnan szerzünk? A partról vágjunk, és ki-ki magának farag (remélhetőleg nem rá)??? És kell kitűző? Mer' engem meg a Zuramat még nem láttatok, aztán majd jól nem tudjátok, hogy kik is ezek, és majj jól Denes-alteregónak néztek... (Mindezen sok kérdés ellenére a felbukkanásunk nem hundertpercent, kissé kóros mértékű hangulatingadozása-imból eredően. De azért igyexem.) (fórum)

Szlovákiában, ez az utolsó választáson tapintható is volt, a cigány réteg nem nemzeti kisebbség – ebből eredően mint normál állampolgárt kezelik Őket. (fórum)

Hát tudod, először is meg kellene llnem az SZDSZ honlapját (világlapját). :-) Másodszor azért – már csak a topik címéből eredően is – talán természetes lett volna Pető példásan megfogalmazott (és orrvérzésig ismételt) vádjai mellett hallani azt a szövegrészt, ami annyira felháborította őt. Már úgy sajtószabadságilag. (fórum)

Én mégis – konzervatív módon – úgy vélem, hogy a nőgyógyásznak ne legyen merevedése,

<p>ha a húszéves barátnőd nemi szervében babrá; a rendőr ne éljen nemi életet az előállított prostituálttal; a tanító bácsi/néni ne vegzálja a szertárban tanítványát, bármily hegyesen is mered előre a cickója, vagy a kukikája; a lelkész ne a furulyázás gyönyöreire vezesse rá a ministránsfiút, és az istállómaster ne éljen nemi életet a lóval, de legalább is a csődörrel! Mert őnekik elvileg ez a hivatásuk, és ebből <u>eredően</u> nekik kell(ene) hogy több eszük legyen, mintse hogy kihasználják, a tudatlanság, illetve kiszolgáltatottság szülte lehetőséget! Ergo: a homokos dugja fel szíve vágya és gusztusa szerint meleg fosig azonos nemű babájának bármikor, de ott, ahol ezzel nem zavar olyan másokat, akik nem úgy MÁSOK, mint ő! (fórum)</p>
<p>Pilla, csak nem a női buli? Hol és mikor is? (Mert nincs időm végiglapzani a topikot) A Zuram akkor nem jöhet? Mer' akkor képes úgy megsértődni, hogy a végén én sem megyek... Ugye nem most a hétvégén, mert éppen halni készülök a napokban, megfázásból <u>eredően</u>... off. (fórum)</p>
<p>Ha jól vettem ki a szavaidból, akkor szerinted a cigányok olyan, mentalitásukból <u>eredően</u> deviánsok, akik ráadásul még élvezik is a törvényteleniséget, sőt példaként hozzák fel. Mi ez, ha nem fasiszta propaganda? Ugyanaz az elv, mint Hitler Mein Kampf-jában, csak itt nem a zsidók a javíthatatlan „rákos sejt”, hanem a cigányok. Nehogy már te próbáld őket nevelni!? (fórum)</p>
<p>Hamarosan szilveszter... Az óévbúcsúztatókor használt legális petárdák durrogtatásából képződő fény és hanghatásoktól házi kedvenceink annyira megijedhetnek, hogy elmenekülnek, és akár soha többé nem kerülnek elő. Egy ijedt kutya vagy macska a sokkhatás közepette kialakuló félelmében akár marhat vagy haraphat. Jobb felkészülni a durrogásra, minthogy megtörténjen a baj, és sérülést okozzon vagy világnak rohanjon a házi kedvencünk. Egy kis odafigyeléssel megelőzhető lehet, hogy a szilveszteri petárdázásból <u>eredően</u> a háziállatok kapcsán kellemetlen szituációkba keveredjünk. A petárdadurrogások miatt elkóborolt állatok közül sok soha többé nem kerül vissza gazdájához. Legtöbbjük az utcán kóborolva éhen vagy szomjan hal, autók gázolják el őket, de nem ritka, hogy az erdőkből vadászok lövik a szerencsétleneket. Az Orpheus Állatvédő Egyesület arra kéri a háziállatok tartóit, hogy az év utolsó „durrogós” napjaiban kedvenceikre fokozottabban ügyeljenek. (közösségi)</p>
<p>Kérlek Titeket, osszátok meg minél többen! 09.24-én 9:20 perckor a főépület előtt elhagytam a szökőkút párkányán fehér színű Samsung Galaxy S3 típusú mobiltelefonomat. A patintós fekete műanyag tok volt rajta, a hátlap a kamera mellett ütésből <u>eredően</u> repedezett. A telefont amint elhagytam vélhetően egy hallgatótársunk ahelyett, hogy azt a portán leadta volna, magával vitte. (közösségi)</p>
<p>Arról bárki értesülhet a mi leírásainkból, majd videóinkból, hogy ez az ájtatos, gyermek-lélek szakértő milyen vulgáris poénokat kellett megeresszen a gyermekeink előtt a barátaival együtt, sőt a Szilárd kifejezett kérésére is, hogy ezeket, legyenek szívesek, ne a 9 és 11 éves leányaink füle hallatára ellőni, ennek ellenére, talán szándékosan, a nyíltan bevallott tekintély-rombolói ambícióiból <u>eredően</u> (amiről mi jóhiszeműen azt hittük, hogy pusztán a hamis tekintélyekkel szemben végzi ezt a „küldetését”) a másnapi ebédnél szintén a gyermekekkel egy asztalnál ülve a puliszkát merőkanalazván mindenképpen el kellett süsön jól hallhatóan egy szaftos poént az egyik, szintén ott vendégeskedő barátja irányába. (közösségi)</p>
<p>Ugyanakkor túrhetetlen állapotnak tekintem, hogy ha bármely csoport vagy közösség egy demonstrációt szervez a jobb közbiztonságért, annak tagjait másnap megfenyegetik, és az életükre törnek. Ez a cselekmény egyértelműen a bűn melletti kiállás, és ez megint nem a gárdistákat minősíti. A végére hagytam a valkói polgármestert, aki egy kicsit fordítva ül a lovon, így nem csoda, ha rossz irányba megy. Mellékeltem a településre kirakott plakátját, amely a tájokozatlanságából és rosszhiszeműségéből <u>eredően</u> hemzseg a tévedésektől és csúsztatásoktól: Először is tévedés, hogy a rendezvényt a Jobbik szervezte. Másodszor: a rendezvény szervezője épp a polgármester „kérésére” e-mailben jelezte a rendezvényt, tehát az, hogy írásban a rendezvény nem lett közölve, nem fedi a valóságot. Az igaz, hogy ebben a bejelentésben engedély nem lett kérve, hiszen, ahogyan a polgármester is írja, a gyű-</p>

lekezési jog alkotmányos alapjog, így nem kell hozzá területfoglalási engedély, mivel nem egy hetivásár megtartása volt a célunk. Harmadszor: a rendezvény békés célú volt. (közösségi)

Amint látjuk, példáinkban az *eredően* használatát vagy a fogalmazás **játékos-ironikus** jellege vagy érzelmi telítettsége (s ennek megfelelő expresszív, „merész” stílus) magyarázza, vagy pedig **átmeneti**, ill. (főként a nem idézett esetekben) kifejezetten **formális** stílusú szövegekről van szó. E két alkorpusz adatai sem teszik kérdésessé azt, hogy az *eredően* **formális** stílusértékű.

11. Az *értelmében* névutó

Az *értelmében* névutóként használt ragos főnév, **módhatározói** szerepű. **Dativusragot** vonz, de többnyire **anélkül** használatos.

A nyelvújítók **nem tartják helytelenek**, mégis **kerülésére** buzdítanak:

<i>értelmében</i>	<i>más megoldás</i>
a rendelet <u>értelmében</u>	a rendelet szerint
a szerződés <u>értelmében</u>	a szerződés szerint
a szabályok <u>értelmében</u>	szabályosan, szabályszerűen
az utasítás <u>értelmében</u>	

Az *értelmében* névutóval nincs semmi baj, **nem szükséges kerülni**. A nyelvőröket valószínűleg **nyelvi konzervativizmus** motiválja abban, hogy kerülendőnek gondolják.

Az *értelmében* **formális** stílusértékű, jellemző a **jogi szaknyelvben** való használata, ahogy a példákból is kiderül. Természetesen az **informális** vagy a **választékos** beszédben mondhatjuk azt, hogy *rendelet szerint*, *szerződés szerint*, *szabályosan* stb., de a szaknyelvben szakszerűen kell fogalmazni, s ezért ott valószínűleg elvárt az *értelmében* névutó használata.

Az *értelmében* valószínűleg a **választékos** stílusú szövegekből sem rí ki a tárgyalt jelentésben, így azokban is **bátran használhatjuk**, ha stílusérzékünk nem tiltakozik ez ellen.

Arra, hogy az *értelmében* nem teljesen idegen a **választékos** stílusú szövegektől is, az MNSZ2 adataiból is következtethetünk. Néhány példa a „szépirodalmi” alkorpuszból:

Az első útkereszteződésnél felütötték az atlaszt. A falvak nevéből kiderült, hogy hatvan kilométerre vannak még a repülőtértől. A dzsip porfelhőt kavart a rossz utakon Iház őrnagynak úgy tűnt, hogy elsőnek szálltak kocsiba, örömet mégsem érzett... Hátradőlt az ülésen, s igyekezett a jelentésre gondolni, melyben mindennek szerepelni kellett, amit láttak, hallottak vagy átéltek. Előhúzta a noteszét, és feljegyzéseket készített. A szabályok értelmében a kocsiban sem szabadott beszélni, mégis megszólalt: – Hány lövést hallottunk? – Hatot – mondta a fiatal hadnagy a volán felett oldalra pillantva. (Bertha Bulcsu)

A mosolyt a hivatalnokok hordozzák, a cseh, aztán a magyar hivatalnokok: ők máshonnan jönnek hozzánk, valahonnan, akárha az ég magasságából ereszkednének lefelé. És szaporod-

nak, szaporodnak. A harmincas évek végéig ez a nagyközség-város még hivatalnokot is alig termelt magából; megszámlálhatók voltak fél kézen, azok is beosztott írnokok. A bécsi döntés értelmében a Bodrogek 1938 novemberében teljes egészében Magyarországhoz kerül. (Dobos László)

Pétain kormánya kiszolgált a németeket, de ugyanekkor Roosevelt jóindulatát sem akarta elveszteni, és amerikai vízumok tulajdonosaival kesztyűs kézzel bánt, sőt még a koncentrációs táborokból is kiengedte őket. Így régi tervemen nem kellett változtatni: itt maradok Vallyal és barátaimmal, míg a vízumot megkapják, elkísérem őket a hajóhoz vagy a vasúthoz, és a háborút Amár kasbájában töltöm, ha már az angolokhoz nem tudtam átjutni. Optimizmusomban váratlanul ért, amikor október harmincadikán végzés érkezett a rendőrségről. Ennek értelmében harmadnap, november elsején a reggeli vonattal Marrakechbe kell utaznunk, melyet kényszerintézkedési helynek rendeltek számunkra. (Faludy György)

Miután a szerző nehezményezte, hogy én sok linkséget róttam fel neki, a Fővárosi Bíróság annak rendje és magyar szokása szerint kitűzte a tárgyalást. Beszédes Andrásné Kéri Edit feljelentésére, Fekete Sándor ellen, rágalmozás vétsége címén. A magyar törvények értelmében ugyanis, ha valaki tücsköt-bogarat, történelmi ostobaságokat hord össze a sajtóban, s ezt valaki linkségnek nevezi, rágalmozás vétségét követi el (?). (Fekete Sándor)

Ezt a két szót lehetett elvitázhatatlan tisztasággal kibetűzni az itatósán – s most már a vadonatúj itatósán, és nem is égetéssel: – „mon cher”. Tehát férfinak írta, ezen gondolkodni se kellett. Ez volt az egyik eredményem. A másik pedig az, hogy benyúlok valami fiókba, a kactjai közé – nálunk mindig és minden teli volt kactokkal –, s az első kapásra mi kerül a kezembe? Egy fényképes igazolvány, amelynek értelmében a feleségemnek joga van a párizsi ilyen meg ilyen számú postahivatalnál a nevére szóló poste-restante küldeményeket felvenni. Mármost, nem tudom, mért van éppen az ilyesminek ekkora hatása az emberen: az apróhirdetésnek meg a poste-restante leveleknek? Mert engem órákig rázott az undorodás. (Füst Milán)

A parancs értelmében a főkapitányságon húsz géppuskának, nyolcvan golyószórónak, hetvenkét órára elegendő lőszernek és kézigránátnak, ezer fő számára hatnapi élelmiszer-tartaléknak kellett volna lennie. Ezzel szemben mindössze négy golyószóróval, tizenkét órára elegendő lőszerrel, élelmiszer-tartalékként néhány rekesz almával rendelkeztek. Az is időbe tellett, amíg a raktárakban lévő fegyvereket zsirtalanították. A rendőrség éppúgy nem volt felkészülve egy felkelés lehetőségére, mint a többi fegyveres erő. Október 23-a ugyanolyan váratlanul érte őket, mint a politikai vezetést. (Gyurkó László)

Hosszabb részleteket idéztünk, hogy látni lehessen a szövegrészletek stílusát, s egyértelművé váljon: az értelmében névutó, a maga szaknyelvi értelmében, **nem okoz stílusteretést a választékos stílusú szövegekben sem.**

Emléktáblát avattak a beneši törvények értelmében elűzött érsekújvári magyarok emlékére

Ajajj! Bazsi döntése értelmében Theo nem vehet részt a mai játékban
Money or Love - Fogadj a szerelemre!

Erőpál Dániel gazdaság

Adózás: Az új átláthatósági szabályok értelmében a szolgáltatók kötelesek bejelenteni a kriptoeszközügyleteket

Szerző: redaktor | 2022. december 12.

Maszkviselés az új kormányrendelet értelmében

2021.11.19.

Kedves Vendégeink! A legfrissebb kormányrendelet értelmében újra kötelező a termünk előterében a szájmasc használata.

Végül idézzük még teljes egészében Csorba Győző Újszülött c. versét:

Apró öböl s talán az óceán készül belé – – Még azt se tudja hogy ő maga létezik Ha igaz a „Cogito ergo sum” akkor bizony létezése kétségbevonható mert hogy gondolkodik háromnapos fejével ez alig képzelhető Viszont ha ő esetleg az előbbi Descartes-i tétel értelmében a maga számára nincs is: mi akik	kívülről észleljük mi esküvel állítjuk hogy van s legalább olyan valósággal mint mi gondolkodók Tehát van van akármilyen kicsi A bibliai mustármag nyomán képzeljük el jövő sorsát hogy a picinyke magból is miként lehet hatalmas ízelt lény amelyben ezer alakban ő is benne lesz s tőle is mássá válik a világ
---	--

12. Az esetben névutó

1. A Nyelvművelő kézikönyvtár ezt a névutószerű ragos főnevet a **jogi és államigazgatási** nyelvben „gyakran” „szinte” nélkülözhetetlenek tartja, s elismeri, hogy alkalmazása „tulajdonképpen nem is hiba”, **mégis más megoldások alkalmazására buzdít**, arra hivatkozva, hogy „túl-ságosan” gyakori használata „modorossággá válik”:

<i>névutóként használt ragos névszó</i>	<i>más megoldás</i>
ellenkező <u>esetben</u>	különb, máskülönb, egyébként, másként
abban az <u>esetben</u> , ha	ha; akkor, ha
olyan <u>esetben</u>	olyankor; akkor, ha
ebben az <u>esetben</u>	ekkor, akkor
sok <u>esetben</u> számos <u>esetben</u>	gyakran, sokszor
néhány <u>esetben</u> némely <u>esetben</u>	néhányszor, néha, némelykor
ilyen <u>esetben</u>	ilyenkor

A nyelvművelői intelmet lehetőleg **hagyjuk figyelmen kívül**, s használjuk **tetszésünk szerint** az egyes szinonimákat. **Formálisabb** szövegekbe az *esetben* illik jobban, a **bizalmas** vagy **választékos** szövegekbe pedig a **nyelvművelők által ajánlott változatok**, mivel **közömbös** stílusértékűek.

2. Különösen kerülendőnek tartják a nyelvművelők az *esetben* névutót, ha **számhatározót** fejez ki:

<i>névutóként használt ragos névszó</i>	<i>határozórag; más névutó</i>
öt <u>esetben</u> (in fünf Fällen)	ötször öt ízben

Sajnos kontextus nélkül nem tudjuk megítélni a tanács helytállóságát e mondat esetében. Legalább egy teljes mondatot idézhettek volna. Pótoljuk a hiányt néhány példával az MNSZ2-ből!

<p>A kockázat valóban fennállt – senki sem tudja megmondani, mi történt volna erőteljes amerikai fellépés, különösen pedig amerikai katonai mozdulatok esetén. A kérdést azonban más-képpen is fel lehet tenni. Nem állt-e fenn egy harmadik világháború kockázata a berlini légi-híd idején, a három évig tartó koreai háború alatt, vagy a kubai rakétaválság alkalmával? Az Egyesült Államok mind a <u>három esetben</u> vállalta a kockázatot. (Méray Tibor)</p>
<p>Egyedülálló akkor kaphat kölcsönt, ha a jövedelme nem haladja meg a 39 000 forintot. Ebben az esetben feltétel, hogy az igénylő három éve állandó vagy öt évig ideiglenesen erzsébetvárosi lakos legyen. Tavaly 28-an igényeltek kölcsönt, és csak <u>öt esetben</u> utasították vissza a segítséget kérőt. (sajtó)</p>
<p>A cikk <u>három esetben</u> említi a Fidesz közeli cég megnevezést, <u>kétszer</u> a Fidesz közeli gazdasági vállalkozást. A kifejezések használatára éppen Deutsch Tamás teremtett precedenst a Tocsik vizsgálóbizottságban, ahol szintén hasonló kifejezést használt hasonló esetekben. A cikk tartalmából kiderül, hogy amikor egyszer Fidesz-cégről és többször Fidesz vállalkozásról ír, akkor ezt az előbbi kifejezések szinonimájaként, rövidebb formájaként használja, ezért ezek a cikk mondanivalóját nem érintő stilisztikai fordulatok, semmiképpen sem hamis állítások. (sajtó)</p>
<p>Az új törvény ma már arra is ad lehetőséget, hogy a kamarába jelentkezőnek az életmódja, magatartása felől érdeklődjenek: érdemes-e az ügyvédi hivatás gyakorlásához szükséges közbizalomra. Az elmúlt évben csaknem <u>tíz esetben</u> fordult elő, hogy valakit életmódja miatt nem vettek fel, például azért, mert közismerten alkoholista volt, rossz ügyvédi múlttal rendelkezett, vagy korábban már több fegyelmi ügye is volt. (sajtó)</p>
<p>Moszkvában a robbantás nyomán megszorodtak a gyanús tárgyakról szóló bejelentések: az elmúlt 24 órában 91 telefonértesítés érkezett az orosz főváros rendőrségéhez. <u>Tizenkét esetben</u> bombariadót is elrendeltek, egyebek között egy iskolában és a Manyézs tér alatti bevásárlóközpontban, ahol múlt kedden robbant pokolgép – írta az MTI. Politikusi és sajtó-körökben leplezetlenül arról beszélnek, hogy a merénylet hátterében iszlám szélsőségesek állnak. (sajtó)</p>
<p>A gyengébb nyelvtudásba „vetett hit” gyengítheti nyelvi magabiztosságunkat. Arra a kérdésre, hogy észreveszik-e a magyarországi magyarok beszédünkről külföldi magyarságunkat, a megkérdezettek közül hárman válaszolták, hogy szinte soha, hat esetben a „néha igen”, <u>öt esetben</u> pedig az „általában igen” választ karikázták be. (tudományos)</p>
<p>A felvetett, intézeten kívüli szülések mindegyikéhez azonnal indítottak mentőgépkocsit, <u>öt esetben</u> 15 percen belül a mentők a helyszínre érkeztek, míg <u>két esetben</u> később. A szülés <u>öt esetben</u> a mentőgépkocsi kiérkezése előtt, <u>két esetben</u> a mentőgépkocsiban történt meg, részben azért is, mert többször szült asszonyoknál úgynevezett rohamos szülés következett be. (hivatalos)</p>
<p>A rendőrségi akció után havonta ellenőrizték a Pest megyeiakat és mindig találtak valamit, pedig már volt könyvelőm. <u>Öt esetben</u> szabtak ki bírságot, ami mindig megfellebbeztem. <u>Kétszer</u> saját hatáskörben elengedték, <u>kétszer</u> valami fellebbezési hatóság semmisítette meg, <u>egyszer</u> ugyanez jóváhagyta és abból most bírósági tárgyalás van, kb. másfél éve. (fórum)</p>

A példákból látjuk, hogy az „**esetiség**” mint **jelentés-mozzanat** majd minden esetben ☺ **jelen** van, így jelentéstani szempontból sem tekinthető indokolatlannak az *öt esetben* stb. használata az *ötször* helyett.

Ezenkívül vannak bőven olyan esetek is, amelyekben a névutós szerkezet **egyértelműen helyénvalóbb** a ragos névszónál, vagy pedig a ragos névszó **egyáltalán nem helyettesíthető** számhatározóval:

Az MFB Kommunikációs Igazgatósága tájékoztatása szerint a hitelprogram elindulása óta eltelt nyolc hónap alatt mindössze tizenöt kérelem érkezett a bankhoz. <u>Tizenkét esetben</u> engedélyezték a hitelt, összesen 34 millió forintos összegben. (sajtó)
Tavaly október óta több lopás is történt az iszapkatasztrófa sújtotta Devecserben. Összesen <u>tíz esetben</u> indult nyomozás. A tolvajok leginkább kisképeket, kézi szerszámokat, kerékpárokat, autós rádiókat tulajdonítottak el. Legutóbb pedig egy devecseri házból nyílászárók tűntek el. (sajtó)
Néhány napja a Fekete-tenger partján, a dunai kikötőben és a Bukaresthez közeli Prahova megyében is járványszerűen megnövekedett a megbetegedések száma. A fővárosban eddig csupán <u>öt esetben</u> állapítottak meg vírusos agyhártyagyulladást, Erdélyben még nem jelentkezett a kór. A moldvai vírusos agyhártyagyulladás kórokozóját nem tudták azonosítani, mivel nagyon sok vírus között kell keresgélni. (sajtó)
A dán, lengyel, litván és svéd ellenőrök két hét alatt 112 meglepetésszerű szemlét végeztek a tengeren halászó, illetve a partra érkező hajókon. <u>Tíz esetben</u> tapasztaltak jogsértést, elsősorban azt, hogy a bejelentett fogás kisebb volt a valósnál. A műveletet az EU Halászati Ellenőrző Hivatala szervezte. (sajtó)
Gondokat okozott a projektek méretének meghatározása. Néhány esetben egyéni projekteket olyan feladatmeghatározások alá soroltak be, amelyek csak laza kapcsolatban álltak ezekkel. Társfinanszírozásra alig akadt példa (lásd 37. és 38. bekezdés). <u>Tizenkét esetben</u> (a 29-ből) a végrehajtás súlyos késedelmet szenvedett, másrészt a projektmeghatározási és -irányítási feladatoknak a küldöttségre történő átruházása által eredményesebbé vált a projektirányítás (lásd 39. és 40. bekezdés). (hivatalos)
A megegyezés az 1993. január 1-jei, az LBB részére történt részvényátruházás méltányos ellentételezésére vonatkozik. Emellett további <u>öt esetben</u> kötöttek megfelelő megegyezéseket tartományi bankok részére történt vagyonátruházások miatt, amelyeket megküldtek a Bizottság számára. (hivatalos)
Lapunk kormányzati forrásból úgy értesült, hogy az Igazságügyi Minisztériumban nem készül törvényjavaslat a részleges közkegyelem gyakorlásáról. A koalíciós pártok és a kormány úgy ítélik meg: semmifajta ünnepi esemény vagy évforduló nem indokolhat közkegyelmet. Az Orbán-kabinet programjával ellentétes volna egy ilyen irányú lépés – hangoztatták –, nem illene bele a közbiztonság erősítésének koncepciójába. Az elmúlt fél évszázadban <u>tizenkét esetben</u> volt hazánkban amnesztia. (fórum)

A **formális** stílusban valószínűleg nincs probléma a számhatározói használatlaltal, a **bizalmas** és a **választékos** stílusba viszont jobban illik a **közömbös** stílusértékű *ötször*; ezenkívül a **választékos** stílusban a **választékos** stílusértékű *öt ízben* is jó szolgálatot tehet.

13. Az *esetében* és az *esetén* névutó

Az *esetében* és az *esetén* is gyakori névutószerű ragos főnév, amely eredeti jelentésében a nyelvújítók szerint a **feltételes idő- és körülményhatározót** fejezi ki.

Az empirikus adatok alapján úgy tűnik, hogy ez inkább csak az *esetén* változatra igaz, az *esetében* ezzel szemben **feltétel nélküli idő- és körülményhatározói** jelentésű, vagy legalábbis a feltételre való utalás nem hangsúlyos.

A Magyar grammatika szerint az **IDŐHATÁROZÓ** az alaptagban kifejezet cselekvésnek, történésnek, létezésnek – ritkábban dologi fogalomnak – időbeli körülményeit határozza meg. Az időhatározó kifejezheti a cselekvés stb. időpontját, időtartamát, időbeli kezdetét, ill. végpontját.

A **KÖRÜLMÉNYHATÁROZÓ** az alaptagban kifejezett cselekvés stb. más határozóval ki nem fejezett egyéb körülményeit határozza meg.

A nyelvművelők véleménye szerint az *esetében* és az *esetén* keletkezésére **német minta** is hathatott. Ennek azonban a két névutó helyénvalósági megítélése semmilyen kihatása nem szabadna, hogy legyen. Aki nem így gondolja, az hisz a **nyelvi purizmus** ideológiájában.

szükség esetén / árvízveszély esetén végrehajtandó intézkedések
betegség, halálozás, szülés esetén / esetében segély igényelhető
óvás esetén a zsűri azonnal összeül
csoportos lakóház-építkezések esetében kedvezmény adható

1. A nyelvművelőknek legalábbis egy része a német eredet ellenére elfogadja az *esetében* és az *esetén* névutókat, amikor „szükség van rájuk”. Elsősorban az értekezések és jogszabályok nyelvében tartják szükségesnek, mert – ahogy a Hivatalos nyelvünk kézikönyve fogalmaz – „a feltételes idő- és körülményhatározót segítségükkel tömören és szabatosan ki tudjuk fejezni”. A nyelvművelők elismerik, hogy ebben a szerepében nem is szorított ki „más, jobb megfelelőket”.

Ezért tartják helyesnek például a fentebb idézett kifejezéseket, nem javasolnak helyettük semmi mást.

Az **elfogadás** sajnos **nem maradéktalan**: annak ürügyén, hogy e nyelvi formák „túlságosan gyakori” használata „modorossággá” válik, mégiscsak ezek **helyettesítésükre buzdítanak**, akkor is, amikor nyilvánvalóan a fönti jelentésben használjuk őket:

<i>névutószerűen használt ragos névszó</i>	<i>más névutó</i>
1. Rendkívüli körülmények esetén a miniszter igénybe veheti a személygépkocsikat.	Rendkívüli körülmények között a miniszter igénybe veheti a személygépkocsikat.
2. Az ügyész törvénysértés esetén törvényességi óvással élhet.	Ha az ügyész törvénysértést lát / észlel , törvényességi óvást tehet.

Az 1. sz. mondat esetében ☺ a javasolt forma (*rendkívüli körülmények között*) **nem egészen ugyanazt jelenti**, mint a tényforma (*rendkívül körülmények esetén*), de persze helyzeti szinonimaként nagyon sok kontextusban megfelel.

A 2. sz. mondat esetében a **tömörebb** forma (*törvénysértés esetén*) **megfelelőnek látszik**, nem tűnik indokoltnak mellékmondatot alkalmazni.

További érvük az *esetében* és az *esetén* kerülése mellett, hogy ezzel „elkerülhetjük a szóismétléseket és a két szükséges névutó elkoptatását, divatszová válását”.

Ez egy **kifejezetten álságos tanács**, ugyanis az a „veszély”, amit említenek, **a nyelv minden egyes szavára vonatkozik**: bármilyen nyelvi elem esetében a gondozott fogalmazásban igyekezni kell elkerülni a szóismétléseket, és elkoptatott, divatszóvá vált szavak helyett – főleg a választékos szövegekben – kevésbé elkoptatottakat használni.

Valójában **bátran használhatjuk** az *esetében* és az *esetén* névutókat, stílusértéküknek megfelelően: bár empirikus adataink még nincsenek, valószínű, hogy mindkettő leginkább a **formális** stílusú szövegekbe illik, ugyanakkor nyilván a **választékos** stílustól sem idegen. **Bizalmas** stílusú szövegekben eleve inkább a nyelv művelők által is javasolt nyelvi eszközöket szoktuk használni.

Példák az MNSZ2-ből a **feltételes idő-** vagy **körülményhatározóként** való használatra:

Esetében

Vitáinkat később már nem a tehetetlen düh és a kilátástalanság árnyéka kísérte, nem a félmegoldások szemeteskocsija, hanem a jelenségek magyarázata és megértése. Mi volt mégis a fonák ezekben a vitákban? Az, hogy gondolatainkat nem írtuk le. Megteremtettük a beszélgetés műfaját, mert legjobban ez felelt meg töprengéseink érvényesülésének, szabadságának. Nem fából vaskarika-e ez írók esetében? (Csoóri Sándor)

Sokszor zavarta – többnyire az úgynevezett leírások esetében, így fittyed a száj, oly mélabú csillan a fülkarimán –, hogy úgy kellett gondolnia az emberekre: mint állatokra. Zavara nem volt őszinte. (Esterházy Péter)

A reklámszakmának állandó, világszerte ismert problémája a megoldások egyezősége akár konkurens, akár nem konkurens márkák esetében. Ennek nagyon egyszerű az oka, magyarázta kérdésünkre egy névtelenséget kérő reklámszakember. „Nagyon sok reklám készül világszerte. A konkurens márkáknál nyilván hasonló az alkotói asszociációs út is, azaz egymástól függetlenül ugyanarra a megoldásra jutnak a kreatívak. Így összefoglalva annyit lehet állítani: nem minden egyezés lopás, de minden lopás egyezés”, mondta. (sajtó)

Az egyéni vállalkozások esetében eddig nem volt országos regisztrálás, az önkormányzatok „kockás” füzetben, igényesebb helyeken számítógépben rögzítették a vállalkozások jellemzőit. Ezt most egységes, országos nyilvántartás váltja fel. (sajtó)

Talán sohasem készült még el olyan gyorsan egy szakfolyóirat hazánkban, mint az az újra alapított Magyar Jogi Szemle első, próbaszámának esetében történt. Alig két hét leforgása alatt állt fel az ideiglenes szerkesztőség, s gyűjtötte össze az anyagokat. Az idő rövidsége ellenére talán sikerült ízelítőt adnunk abból az általunk elképzelt színes virtuális világból, amelynek hamarosan mindannyian – szerzők, olvasók és szerkesztők is –, részesei leszünk. Nem lehetett azonban olyan rövid az idő, hogy ne fordítsunk gondot a technológiához kapcsolódó joganyag megismerésére. (tudományos)

Noha a rendező tökéletesen elégedett volt korábbi filmjei esetében az Industrial Light and Magic munkájával, két barátjával, Stan Winstonnal és Scott Ross-szal megalapította saját, vizuális effektusokat készítő cégét, a Digital Domaint. (tudományos)

Az államnak itt az a szerepe, hogy ne önkényesen válasszon az alternatívák közül, hanem minden egyes regionális vagy kisebbségi nyelv esetében olyan megfogalmazásra törekedjen, amely a legjobban illik a nyelv jellegzetességeihez és fejlettségi szintjéhez. (hivatalos)

Megítélésem szerint ugyanis kétfajta magatartás lehetséges az adótörvények és egyáltalán a gazdasági ügyek esetében. Jogszerű magatartás, amikor valamelyik gazdálkodó, valamelyik vállalkozó a fennálló jogszabályokkal összhangban, a jogszabályokkal egyetértésben, vagy ha nem is egyetértésben, de mindenképpen jogkövető magatartást tanúsítva végzi a dolgát és próbálja megtalálni a számításait. (hivatalos)

Az energiaárak kiszámíthatatlanok, ill. az viszont biztosra várható, hogy az élelmiszerek esetében még további árhullámok fognak érkezni. Ugye a feldolgozott élelmiszereknél, húsáraknak, a kenyéráraknak az emelkedése várható. Azt viszont nem tudjuk, hogy a kőolaj világszerte hogy fog alakulni. (besznye)

Az erdélyi és a vajdasági magyarság esetében az ottaniak elképzelése – bár nem ugyanolyan módon – az autonómia. A kezdeményezés tehát tőlük származik, senki nem bujtogatta őket Magyarországról. Nem értek Veled egyet, hogy csupán a magyar irredenták akarnának hátrámódosítást. A vajdasági magyarok is azt akarnak. De vigyázat!!! Csurka Pista állandóan a Mo-hoz csatolásról beszél. Ezt viszont már nem biztos, hogy akarják a vajdaságiak. A hátrámódosítás úgy is elképzelhető, hogy simán autonómiát kap a Vajdaság, anélkül, hogy azon nyomban Mo-hoz kerülne. (fórum)

Esetén

Szükségem lesz sofőrre – mondta –, aki nem fél taposni a gázpedált, baj esetén defektet javít. Tudja, hová kell nyúlni a motorban. Nem kell gyújtogatnom, rabolnom, embert ölnöm. Fuvarosnak szerződtem. – A kockázat nagy, a munka nehéz. De ha nem fognak el, átszökünk a határon. Több pénzt adok, mintha Németország teljes hőmennyiségét vagonokba lapátolnád. (Fejes Endre)

A föld keskeny szalagokra szakad, a kiemelkedő bakhátak tetején néhol két krumplibokor alig fér el egymás mellett, a víz levezetésére meghagyott barázdák a földterület 25-30 százalékát is elveszik haszon nélkül, csak igen jó időjárás esetén terem rajtuk valami. Ez a művelési mód mégis sokáig egyeduralkodónak számított az Őrségen. (Moldova György)

Egyébként voltak elérhetőbb céljaink is. Például föl szerettük volna robbantani a Kolozsvár közelében, a Bükk-erdőn áthaladó elektromos távvezetékét. Ha jól belegondolok, ez azért nem volt merő ábránd. Siker esetén mi valószínűleg soha nem találkoznánk, de még jeltelen sírom helye is ismeretlen volna mindenki számára. Végül is csak a röpcédulázásig jutottunk. (Bodor Ádám)

Az új Mt. szerint valamennyi munkavállaló egységesen 7 munkanap szabadságról rendelkezhet. Ez 20 nap alapszabadság esetén már egyharmadnak felel meg. A szabadságot – eltérő megállapodás hiányában – úgy kell kiadni, hogy tartama legalább összefüggő tizennégy napot elérjen. (sajtó)

Fény derül egy olyan esetre is, amely során amerikai katonák büntetés nélkül megúszták egy olyan menekülési akciót, amelyben több afgán civil meghalt. Az egyik dokumentum azt írja le, hogy az afgán civilek milyen anyagi természetű kompenzációt kapnak sérülés esetén. Az anyagok körülbelül 100 olyan esetet említenek meg, amikor civileket katonai ellenőrzőponthoz lőttek le. (sajtó)

A támogatás havi egyenlő részletekben, minden hónap 15. napjáig fizetendő vissza, lakásépítés esetén a megállapodás megkötésétől számított 13. hónaptól, lakásvásárlás és pénzügyi kölcsön törlesztése esetén 4. hónaptól kezdődően. A megállapodásban rögzített visszafizetési ütemtől történő elmaradás esetén a hátralékos összeg után a Ptk. szerinti késedelmi kamatot kell fizetni. (hivatalos)

Fellegi Tamás elmondta: egyszerre kell érvényesíteni a megújuló energiaforrások növekedésével, az energiatakarékossággal, valamint az energiahatékonysággal kapcsolatos szempontokat a Paks Atomerőmű bővítésével. Pozitív döntés esetén jövőre ki lehet írni az atomerőmű bővítésére szükséges közbeszerzési pályázatokat. (besznye)

Ha észak-atlanti katonai szövetségünk tengerentúli Újvilágát szeretnénk meglátogatni, telefonálhatunk méregdrágán a budapesti amerikai nagykövetségre, a vonal túlsó végéről majd eligazítanak. Ha szépen beszélünk, még vízumot is adnak. Még jó, hogy baj esetén nem a mi katonáinknak kell megvédeniük az Egyesült Államok biztonságát. Telefonálhatnak vízumért derék honvédeink... (fórum)

Szia Bence, kétéves hűségnyilatkozat vállalása esetén a hűség lejártá előtt leghamarabb 5 hónappal van lehetőség készüléked cseréjére Bónusz Program keretében. Amennyiben a legutóbbi készülékvásárlás óta nem telt el 19 hónap, abban az esetben új számlás vagy feltöltőkártyás előfizetéssel van lehetőség készülékvásárlására. (közösségi)

Az idézett példák alapján úgy tűnik, hogy az *esetében* esetében 😊 a **hangsúly magán a körülményen van, nem a feltételelességén**. Ezzel szemben az *esetén* esetében **nyilvánvalóbb a feltételelességre való utalás**.

Bizonyára csupán **tendenciáról** van szó: sok esetben mindkét névutó használható, a feltételelesség hangsúlyozása vagy nem hangsúlyozása **szubjektív** tényező.

Ugyanakkor vannak esetek, amikor erősen elkülönül a két névutó. Pl. a *szükség esetén* kapcsolatra több mint 12 ezer találatot adott az MNSZ2, a *szükség esetében* kapcsolatra viszont mindössze 38-at (tisztítás után). A *baj esetén* kapcsolatra az MNSZ2 közel 800 találatot adott (tisztítás nélkül), ezzel szemben a *baj esetében* kapcsolatra 0-t, s a *bajok esetében* kapcsolatra is csak 2-t (tisztítás után).

Címlap > Repülőjegy foglalás, repjegy keresés, hasznos információk léginazáshoz > Légi utasok jogai, légitársaságok kártérítési felelőssége repülőjárat törlés vagy késés esetén

Légi utasok jogai, légitársaságok kártérítési felelőssége repülőjárat törlés vagy késés esetén

Gyors segítség hirtelen szívleállás esetén

Katasztrófatípusok - Mit tegyünk földrengés esetén

Mit tegyünk tünetek esetén

2. Mikor gondolják a nyelv művelők úgy, hogy nincs szükség az *esetében* és az *esetén* névutókra?

Amikor **egyszerű időhatározói jelentésük** van; ilyenkor **természetesebbnek** mondják a *-kor* ragos főnevet:

<i>névutóként használt ragos névszó</i>	<i>határozórag</i>
1. Lakásigénylés <u>beadása esetén</u> hozza magával személyi igazolványát!	Lakásigénylés <u>beadásakor</u> hozza magával személyi igazolványát!
2. <u>Kirándulás esetén</u> segített a főzésben.	<u>Kiránduláskor</u> segített a főzésben. <u>Kiránduláson</u> segített a főzésben.
3. <u>Eső esetén</u> az előadás elmarad.	<u>Ha esik/ha esni fog/ha eső lesz</u> , az előadás elmarad.

Az 1. sz. mondat valóban nem szabatos, legalábbis az *esetén* névutóval, az *esetében* valamivel megfelelőbb lenne (formálisabb szövegben):

Lakásigénylés beadásában hozza magával személyi igazolványát!

A nyelvőrök által javasolt *beadásakor* mesterkéltséget és **nem is pontos**, mert nem az időviszonyon van a hangsúly, leginkább talán a *beadásához* illene a mondatba:

Lakásigénylés beadásához hozza magával személyi igazolványát!

A 2. sz. mondat (*Kirándulás esetén segít a főzésben*) akkor **a nyelvművelők szabályainak is tökéletesen megfelel, ha bizonytalan, hogy lesz-e kirándulás**. Ha viszont **rendszeresen van kirándulás**, és mégis így utal a beszélő a tényállásra, akkor valóban **szabatosabbak** a nyelvőrök által javasolt megoldások (*Kiránduláskor...*, *Kiránduláson*).

A 3. sz. mondat viszont (*Eső esetén az előadás elmarad*) teljesen **kifogástalan: formális** stílusban ez a **szokványos** és **természetesen** kifejezőmód. A **kevésbé tömör** mellékmondatos megoldás (*Ha esik...* stb.) a **besznyében** szokásos. Mind a kettő megfelelő kifejezési eszköz, csak **más-más stílusú szövegekben**.

A bírált mondat (*Eső esetén az előadás elmarad*) valójában még a nyelvművelők által felállított szabályok szerint is helyes kell legyen, hiszen itt **feltételhez van kötve** az előadás elmaradása: nem tűnik úgy, hogy egyszerű időhatározásról lenne szó. Ha nem feltételről van szó, akkor miért fejezne ki az *eső* szó időt (mármint időt a szó 'tempus', 'time' értelmében)?

Elég sajátos, hogy **a nyelvművelők maguk nem tudják a saját maguk által felállított szabályokat alkalmazni**. Hogyan várhatják hát el, hogy a hétköznapi beszélők ezt megtegyék?

14. A *felé/fele* névutó

1. A *felé* névutó szoros kapcsolatban áll a *felől* névutóval; a *felől* névutó a *Honnan?* kérdésre felel, a *felé* névutó pedig a *Hová?* kérdésre. Mindkettő alapjelentése szerint **irányt** jelző névutó. **Ragtalan névszóhoz** kapcsolódnak.

A *felé* névutó – főleg összetett határozószók utótagjaként – *fele* változatban is él; a **váltakozás** főként az **informális** stílusra jellemző, azon belül is a **besznyére**; az erősebben **formális** és az erősebben **választékos** stílusban inkább a *felé* változat használatos, bár a kérdést szükséges volna empirikusan vizsgálni.

rövid tővéghangzóval	hosszú tővéghangzóval
fele	felé
befe	befelé
estefe	estefelé
odafe	odafelé

A hosszú *á* és *é* hangok szóvégi rövidülése **sok száz éves folyamat** a magyarban, a legtöbb esetben már végbement; hasonló a váltakozás még a *hová*: *hova* kérdő és *ahová*: *ahova* vonatkozó határozószókban, de ott a *hova* már közömbös stílusértékű.

A lélek halhatatlansága

- Boldogság vágya
- „Felfele” való nyitottság
- „Személy” halhatatlansága, nem csak a testetlen léleké.
- Ha az ember „csak” lélek lenne a teste „felesleges” volna. Ennek a léleknek nem kellene megváltás, mert halhatatlan lenne.

2. A *felé* névutó hagyományos magyar nyelvi kifejezőeszköz, így természetesen a nyelvőrök helyesnek tartják, de csak **hely-** és **időhatározói** szerkezetekben. Elutasítják azonban **részes-határozói** használatát ‘valakihez, valamihez’, ill. ‘valakinek, valaminek (a számára, részére)’ jelentésben, jóllehet elismerik, hogy „hivatali és közéleti nyelvünkben meglehetősen sokszor találkozhatunk” ezzel az esettel.

A Magyar grammatika szerint a **RÉSZESHATÁROZÓ** azt fejezi ki, hogy az alaptagban megnevezett cselekvés, történés – ritkábban dolog vagy minőség – **kinek vagy minek a részére (javára, kárára) megy végbe.**

<i>felé</i>	<i>más megoldás</i>
Kérést intéz az igazgató <u>felé</u> .	Kérést intéz az <u>igazgatóhoz</u> . Megkéri az <u>igazgatót</u> (arra, hogy)...
Javaslatát továbbítottuk a <u>minisztérium felé</u> . Javaslatát továbbítottuk az illetékes <u>főhatóság felé</u> .	Javaslatát továbbítottuk a <u>minisztériumba</u> . Javaslatát továbbítottuk az illetékes <u>főhatósághoz</u> .

Maga az a tény, hogy „meglehetősen sokszor találkozhatunk” vele a **hivatali** és **közéleti** nyelvben, arra enged következtetni, hogy **formális** stílusban a *felé* ilyen használata **helyénvaló**, még akkor is, ha hivatali szövegekhez nem szokott embernek ez a használat furcsának, mesterkéltnek tűnhet.

Valóban furcsa volna azonban a *felé* ilyen értelmű használata az **informális** vagy a **választékos** stílusban, de ott valószínűleg nem is használatos (az alább említett egyházi kontextuson kívül), bár természetesen ezt a feltevést jó lenne empirikus adatokkal bizonyítani.

Nézzünk meg néhány példát az MNSZ2-ből!

Szintén új elem, hogy az említett szervezeteknek két napjuk van arra, hogy hozzájáruljanak az engedély megadásához. A folyamat felgyorsítása érdekében a szervezeteknek a hozzájárulást elektronikus úton vagy telefaxon kell megtennie a légiközlekedési igazgatóság felé. Az engedélyt az NKH továbbra is csak akkor adhatja meg, ha ahhoz a külügyminiszteren kívül az IH, az NBH, a KBH és a KFH hozzájárul – közölte a szóvivő. (sajtó)

Aki mégis elmulasztotta volna (bár alig hiszem): Tímár független kisgazda-, földmunkás- és polgári párti honatya felvetéssel élt a T. Ház vezetősége felé a nyolc órán túlterjeszkedő ülés idején a népképviselőknek tepertős pogácsávali elláthatósága iránt. (sajtó)

Aligha vitatható, hogy a választópolgárok előtt csak a kérdőívek visszatartása jelentette az egyetlen lehetőséget annak közlésére a politikai osztály felé, hogy csak előzetesen kinyilvánított alkotmányozási terv, társadalmi méretű, több párt általi részletes alapelv ismertetés és

<p>azt követő választás után lehet (és szabad) az országnak Alkotmányt alkotni. (sajtó)</p>
<p>Bencze Tamás edző is jelezte a <u>vezetőség felé</u>, hogy gondok vannak Horváth edzőmunkájával, aki szerinte a meccseken sem tette magát oda olyan keményen, ezért a játékosnál arról érdeklődött, terhes-e, de nemleges választ kapott. (tudományos)</p>
<p>Az elnök 1967-ben közvetlenül neki alárendelt ellenőrzési osztályt hozott létre mert korábban az „ellenőrzés minőségét rontotta, hogy az osztályvezető megszurte az <u>elnök felé</u> a kapott információkat”. (tudományos)</p>
<p>A magyar parlamenti képviselők és pártjaik eddigi javaslatai 1990-től kivétel nélkül el lettek utasítva, és a kormány sem hajlandó tárgyalni a magyar közösség legitim képviselőjével. Az eddigi petíciókat és a helyi népszavazások eredményeit a kormányzat szintén nem veszi tekintetbe. Az <u>Európa Tanács felé</u> pedig csak látszatsmegoldásokat fogantatosítanak. (tudományos)</p>
<p>Az igazgatóság a tagállamok állampolgárai közül nevezi ki az intézet igazgatóját. A tagállamok a főtitkár/főképviseelő elé terjesztik jelöltjeiket, aki továbbítja a jelöléseket az <u>igazgatóság felé</u>. Az igazgatót három évre nevezik ki, a megbízás egy alkalommal további két évre meghosszabbítható. (hivatalos)</p>
<p>A pénzbeli támogatás felhasználása ellenőrizhető. Ha az ellenőrzést végző megállapítja, hogy a támogatás nem a gyermek érdekében került felhasználásra, javaslatot tesz az <u>Egészségügyi és Szociális Osztály felé</u> a támogatás módjának megváltoztatására. (hivatalos)</p>
<p>Tehát amikor azt ígértük, hogy szigorú összeférhetlenségi szabályokat alkotunk, és ezt mielőbb hatályba léptetjük, ezzel tulajdonképpen a kormánypárti <u>képviselők felé</u> mindenképpen, de én azt hiszem, hogy az ellenzéki pártok <u>frakcióképviselői felé</u> is kinyilvánítottuk azon szándékunkat, hogy addig is, amíg ilyen törvény nem születik, lehetőség szerint senki ne töltsön be olyan funkciót, sem közéleti, sem gazdasági funkciót, amely egy hamarosan hatályba lépő összeférhetlenségi törvénnyel esetleg összeütközésbe kerülhet. (hivatalos)</p>
<p>Ennek a továbbfejlesztése nem közgyűlési hatáskör, de mindenképpen lépéseket tettünk, és főleg a kórház határozott lépéseket tett az <u>Egészségügyi Minisztérium felé</u>, hogy megváltoztassa ezeket a hbcs-besorolásokat, hogy ne sújtsa olyan nagyon ez a dolog a Péterfy Sándor utcai Kórházat. (hivatalos)</p>
<p>A három parlamenti képviselő egy hónappal ezelőtt kilépett az MKP parlamenti frakciójából, mint mondták: ezt figyelmeztetésnek szánták a pártvezetés, konkrétan Csáky Pál <u>elnök felé</u>, hogy változtasson vezetési stílusán. (besznye)</p>
<p>Idén július 10-én indult el a megyében az első ellenőrzés, mondta dr. Gabi Géza, igazgatóhelyettes. Ha a parlagfű borítottsága eléri az 5 százalékot, akkor mindenképpen eljárás indul a mulasztóval szemben. A jelenlegi törvények szerint a földhasználót nem kell előzetesen felszólítani. Az érintett egy levelet kap, melyben értesítik, hogy megbüntetik a parlagfű miatt. Ezt követően azt még megteheti, hogy gyorsan lekasálja a területét, majd ennek tényét jelzi az <u>igazgatóság felé</u>. (közösségi)</p>

A **hivatali nyelven** és az ahhoz kötődő **sajtónyelven** kívül használatos még a *felé* némely **egyházi közösségek** nyelvében, a *szolgál valaki felé* szókapcsolatban ‘szolgálatképpen imádkozik érte, lelkipondozza, tanítja stb.’. Ez a használat az adott közösségekben megszokott, s ezért teljesen **helyénvaló**.

Néhány példa az és az internetről:

1. Vannak angyalaink. A *Zsidó 1:14* kijelenti, hogy az angyalok célja, hogy szolgáljanak felénk. Az Ószövetségben a *91. Zsoltár* tanít az angyalok emberek felé való szolgálatáról. Némelyek felismerték ezt az igazságot, és továbbvitték a gondolatot azt állítva, hogy szólhatunk az angyalainknak és azok engedelmeskedni fognak a parancsainknak. Az Írásban nincs erre utaló utasítás, példát sem találunk erre vonatkozólag. Az angyalok oltalmazó tevékenységei

közül sok megelőző jellegű a 91-es Zsoltár szerint, ezeket nem tudnánk hatékonyan megparancsolni.
2. Én voltam az, akinek a rokona a koporsóban feküdt, de a jelenlévők <u>felém</u> mégis én <u>szolgáltam</u> . Mi lett volna, ha jönnek, és ők <u>szolgálnak felém</u> , lélekben megerősítenek egy kicsit? És sorra találkozhatunk ilyen esetekkel.
3. Ezért nem válasz az, ha valaki nem tetszik nekem – egy hívő csinál valamit –, akkor hozzávágok egy bibliaverset. Nem biztos, hogy ez tesz bármit. Arra van szüksége, hogy bátorítsam abban, hogy keresni kell az Urat. Szüksége van Rá, aztán lehet, <u>szolgálhatok felé</u> az Igével.
4. A hitoktatás nevelési célja: Az ifjúság bevezetése a keresztény életbe, hogy az Egyházon belül, azon adott helyi keresztény közösség öntudatos tagja legyen, melyben <u>szolgálnak felé</u> , és áldásul lehet – keresztény közösségén belül és kívül egyaránt – embertársai számára.
5. 21 éves keresztény egyetemista fiatalember vagyok, aki nem győz hálát adni Istennek azért a leírhatatlanul csodálatos munkáért, amit vele és körülötte tett. Különösen örülök annak, hogy Vivien felkínálta ezt a lehetőséget, hogy segítsem ezt a fajta szolgálatát az online felületeken, ahol Isten igéjét, igazságát igyekszünk hirdetni. Őneki jól jött a segítség, nekem jól jött a lehetőség, tehát az Úr kegyelméből mind a ketten örömmel <u>szolgálunk felétek</u> , örömmel hirdetjük az evangéliumot!
6. Ez minden, amire szükségük van, hogy valaki hajlandó legyen elveszíteni az életét. Azt hiszem, mind megoszthatnánk hasonló bizonyosságot, hogy meglepett minket, mennyire szerettek és <u>szolgáltak felénk</u> . Megláttuk Krisztust másokban, amikor szerettek minket, amikor türelmesek voltak velünk, amikor nem azt mondták nekünk, hogy mit kéne tenni, hanem láttak és adtak egy nagy ölelést például. Kegyelemmel <u>szolgáltak felénk</u> .

A 2. sz. idézetben a változó mindkét változatát megtaláljuk: először a *-nak/-nek* ragosat, aztán pedig a *felé* névutósat. Azt, hogy az első esetben nem a *felé* névutó szerepel a szerkezetben, kellően megmagyarázza a homonímia: a *felé* névutóval a kifejezés nagyon esetleg, sőt elsőre talán érthetetlen volna: „a jelenlévők fele felé mégis én szolgáltam”.

Példák az MNSZ2-ből

1. Hisszük, hogy azt a keveset, amit segíteni tudunk, Isten megszázszorozza áldásával, mert csomagjaink átvételekor a betegségtől eltorzult arcok örömtől sugároznak, és ezért a pillanatnyi örömeért megéri <u>szolgálni feléjük</u> , mert ekkor törli le a sírás nyomait arcukról Istenünk. (sajtó)
2. De ha kételkedem a saját gyülekezetemben, és azokban, akik <u>szolgálnak felém</u> , akkor hogy kaphatnék áldást? Isten nem a kételkedésemet, hanem a hitemet áldja meg. (fórum)
3. Amiket elődeitek megtettek bizonyítják nem a töretlenségeteket, hanem a biztos megújulás szükségességét. És én gazdagabb vagyok, mert mindent megvizsgállok, ami jó, azt megtartom. Ezért Ti is <u>szolgáltok felém</u> , meg mások is. De Ti nagyra vagytok magatokkal, <u>nektek</u> nem lehet <u>szolgálni</u> , azt hiszitek gazdagok vagytok, mindenetek megvan, holott kincseteket rozsdá eszi (kellenek is a milliárdok a fenntartáshoz) feneketek meg kilátszik (igazságos cselekedeteitek, ami ruha, igencsak hasadozik, ha van egyáltalán). (fórum)
4. Én nem tartom maffiózóknak azokat, akik az én tizedbefizetésemet elköltik. Mert azért fizetek tizedet, hogy akik <u>szolgálnak felém</u> a gyülekezetben, anyagilag el legyenek látva. Tehát ha az egészet hazaviszik, nekem az is jó, mert cserébe én megkapom a gyülekezetben azt, amiért oda járok. (fórum)

A 3. sz. példában a fentihez hasonló váltakozást találunk, csak itt először a névutós formát találjuk (*szolgáltok felém*), utána a ragosat (*nektek nem lehet szolgálni*).

Egy példát **egyházon kívüli** kontextusra is találtunk az MNSZ2-ben:

Köszönet és hála mindazoknak, akik segítettek kis csoportunknak a kirándulását, a szállást az ellátást! A csoport tagjainak a sikeres fellépéseket! Hálával tartozunk az utazásszervezőknek az „Erdély” gyöngyszemeinek bemutatásáért! A sofőrnek külön köszönjük azt a türelmet, amivel szolgált felénk! (közösségi)

Persze könnyen lehet, hogy a szöveget olyan ember írta, akire ez a szóhasználat egy egyházi közösségben „ragadt rá”.

15. A *felől* névutó

A *felől* névutó szoros kapcsolatban áll a *felé* névutóval; a *felől* névutó a *Honnan?* kérdésre felel, a *felé* névutó pedig a *Hová?* kérdésre. Mindkettő alapjelentése szerint **irányt** jelző névutó. Ragtalan névszóhoz kapcsolódnak.

A víz felől fúj a szél.

1. A *felől* **vonzatként** is használatos. Némely esetben a nyelvőrök **bizonyos mértékben elfogadják** ugyan, de arra biztatják az olvasót, hogy „árnyaltabb” megoldással éljenek:

<i>felől</i>	<i>más névutó</i>	<i>rag</i>
érdeklődik valaki <u>felől</u>	érdeklődik valaki <u>iránt</u>	érdeklődik valaki <u>iról</u>
érdeklődik valami <u>felől</u>	érdeklődik valami <u>iránt</u>	érdeklődik valami <u>iról</u>

Ez esetben **egyáltalán nem tűnik árnyaltabbnak a javasolt forma**, ezek egyszerűen **alternatív**, de némileg **eltérő stílusértékű** megoldások: a *felől* valószínűleg **kissé formális**, a másik kettő **közömbös** stílusértékű. Érdemes lenne azonban **empirikus** vizsgálatot folytatni a stílusérték pontosabb megállapítására.

Mindenesetre annyi egyértelmű, hogy **formálisabb** stílusú szövegekben **mindhárom** megoldás megfelelő, **bizalmas** vagy **választékos** szövegekben jobbnak látszik az *iránt* névutó vagy a *-ról/-ről* rag.

Hasonló a megítélésük a következő kifejezéseknek is:

<i>kifogásolt</i>	<i>ajánlott</i>
intézkedik <u>valami felől</u>	intézkedik <u>valamiről</u>
a <u>díjszabás felől</u> kiadott rendelet	a <u>díjszabásról</u> kiadott rendelet

A nyelvőrök nem utasítják el őket teljesen, de a „**hivatali zsargonhoz**” kötik, s jobbnak, mert oldottabbnak tekintik a jobb oldali oszlopban található *valamiről* vonzatot.

Az *intézkedik* ige valóban használatos a *felől* vonzattal, bár az MNSZ2 példáinak száma nagyon alacsony, nem éri el a 40-et; ezzel szemben az *intézkedik valamiről* adatainak száma az MNSZ2-ben százszor több, csaknem 4000.

Példák az *intézkedik valami felől* használatára:

1. Mert vidéki lévén, és mérhetetlenül távol a pesti kávéházakban szerveződő „irodalmi élet-től”, nekem fogság után, az első menetben, ilyen munkákban kellett gondolkodnom, hogy kenyerem is legyen. Elég ironikusan, mondhatnám, provokatívan rendelkezett felőlem a sorsomat irányító angyal. Kíméletlenül gyűjtöttem be a burgonyákat azoktól, akiknek ma-guknak sem igen volt; asszisztáltam a sváb kitelepítésnél, amelyik a lebonyolítást illetően sok helyen alig különbözött a klasszikus deportálástól – látnunk kellett, hogy a kollektív büntetés furorjával ártatlanokat is visznek, és bűnösök intézkednek a sorsuk felől. (Mészöly Miklós)
2. Az éjszakát kemény, szűk és szokatlan fekhelyemen javarészt álmatlanul töltöttem: hall-gattam az ivóból fölhallatszó részeg gajdolást, kacagást, lábdobogást, síp- és hegedűszót, majd amikor ezek a hangok már elültek, valami egér motoszkálását füleltem a falban, és igyekeztem nem gondolni rá, milyen látvány fogad majd bennünket a házban a lepecsételt ajtó mögött. Másnap reggel, még mielőtt apám a városházára indulhatott volna, hogy a ház állapota felől tudakozódjék, s ha lehetséges, a kapu fölnyitása felől intézkedjék, Lang Mátyás állított be fogadóbeli szállásunkra. (Rakovszky Zsuzsa)
3. Ma már szinte elképzelhetetlen a magyar történelemnek e rövid, vállalkozó kedvtől lükte-tő korszaka, mikor is csaknem az egyik napról a másikra tetemes vagyonokra lehetett szert tenni. Érthetetlen, hiszen a magyar gazdaságtörténet a középkor végnapjaitól kezdődően inkább a különböző eredetű pangások és hosszantartó szükségállapotok története. S hogy mégis létezik ilyen korszak, azt abból tudjuk, hogy jobbra azokban az iskolákban tanulunk, azokban a közintézményekben intézkednek felőlünk, azokban a kórházakban gyógykezeltet-jük magunkat, és azokban a csatornáknál folytatjuk a szennyvizet, amelyek akkor épültek. Lehet, hogy kevesen szívelik ezeknek az épületeknek a pöffeszkedő stílusát, de mindenki élvezi tartósságuk előnyeit. (Nádas Péter)
4. Krajcer elmondta, hogy a gyűjtemény már biztonságban van. Egy részét a betléri kastély-ban helyezték letétbe, más tárgyakat a Kassai Szlovák Műszaki Múzeumban, és néhány tárgy a krasznahorkai várban maradt, de ezek biztonsága felől is intézkedtek. A munkálatok elke-zdődtek, a statikus felmérte az állapotokat, készül a dokumentáció és a pontos terv, hogyan fogják átmenetileg lefedni a várat, hogy megelőzzék a további károkat. (sajtó)
5. A hasonló rendellenességek akár használhatatlanná is tehetik a böngészőt a reklámodla-lak folyamatos megnyitásával, az azokra való átirányítással. Ha online fizetésre is alkalmas hitelkártyát, bankkártyát használunk, akkor árulkodó jel lehet, ha ismeretlen okból kezd csökkenni a rajta tárolt pénz mennyisége, mivel a kémprogramok, vagy az adathalászatra irányuló támadások célpontja a bankkártyaadatok, netbanki információk megszerzése. En-nek egyik módja az, hogy a PC-re fészkel be magát egy kémprogram, ám ha ilyesmiről érte-sülünk, természetesen először a kártya letiltása felől célszerű intézkedni. (sajtó)
6. Nem javult helyzete bátyja, Titus trónra lépésével sem. Igaz, további kitüntetésekét ka-pott, bátyja egyre gyakrabban szerepeltette érmeiken, és azt hangoztatta, hogy ő a társa és jövődöbeli utódja. Hivatali hatalmat azonban ő sem adományozott neki. Domitianus ráadá-sul meg volt győződve arról, hogy apjuk eredeti szándéka szerint a hatalmat megosztva kel-lett volna kormányozniuk, csak Titus, a gyakorlott kézíró, átírta Vespasianus végakarátát. Amikor 81-ben meghalt bátyja, Domitianus annak rendje és módja szerint intézkedett Titus istenné avatása felől, amivel tovább emelhetette családját tekintélyét. (tudományos)
7. A mai jogból jórészt hiányoznak a régi jogban még létező, meglévő külön jogszabályok, amelyek az egyes zálogjogi formákat részletesen szabályozták. Ilyen jogszabály volt a jelzá-logjogról szóló 1927. évi XXXV. törvény (Jt.), amelyet az 1987. évi XXII. – deregulációs – tör-vény helyezett hatályon kívül. A jogalkotó e hiányt azóta sem pótolta, bár már maga a hatá-lyon kívül helyező jogszabály, illetve az 1075/1987. (XII. 29.) MT. határozat is intézkedett a hiánypótlás felől. (tudományos)
8. Ugyancsak az említett kormányhatározat írta elő, hogy a vizsgálat során feltárt, az MTV

<p>gazdálkodásával és működésével kapcsolatos rendellenességek megszüntetése <u>felől intézkedik</u> az MTV elnöke. Kérdezem ezért, igaz-e, hogy az MTV elnöke nem állította fel azokat a belső bizottságokat vagy más testületeket, amelyek feladatául azt szabta volna, hogy készítsék elő a gazdálkodással és gyártással kapcsolatos szabályozások alapelveit? (hivatalos)</p>
<p>9. Hol van az a több mint 804 millió forint, amit – a Kormányzati Ellenőrzési Iroda vizsgálati jelentéséből idézve – egy törvénytelen és szabálytalan eljárás során fizetett ki az ÁPV Rt. dr. Tocsik Mártának, és amely összeg visszafizetéséről a kormány döntése értelmében az ÁPV Rt.-nek 15 napon belül kell intézkednie, hogy felszólítsa Tocsik Mártát a pénz visszafizetésére? Érthetetlen, hogy ebben a helyzetben miért van szükség 15 napos gondolkodási időt hagyni az ÁPV Rt.-nek arra, hogy a pénz visszafizetése <u>felől intézkedjen</u>, akkor, amikor önk múlt pénteken már a szükséges büntető <u>feljelentésről intézkedni</u> tudtak ebben az ügyben, azonnali lépésre nem tudták elszánni magukat. (hivatalos)</p>
<p>10. Amennyiben nem fizeti be a bírságot, a jegyzőn keresztül adók módjára kerül behajtásra, jogi személynél pedig az APEH az, aki <u>intézkedik</u> a <u>felől</u>, hogy ez a pénzösszeg ez behajtásra kerüljön. (besznye)</p>
<p>11. A megoldás egyik része egészen biztosan ez, annyit tennék hozzá a professzor úr mondataihoz, hogy ez az általam donorfelelősnek nevezett szakasszisztensnek, mindenféleképpen a helyi orvosi hierarchiától függetlennek kell lennie. Ez előfeltétele annak, hogy ő simán és minden gond nélkül tudja figyelni az agyhalottá váló embereket, és tudjon <u>intézkedni</u> a gondozásuk <u>felől</u>. (besznye)</p>
<p>12. Köszö az infót! Na ez a könyvtár és a fájlok ott figyelnek a gépemen! Mindjárt <u>intézkedek felőlük!</u> (fórum)</p>
<p>13. Szerintem nem lesz különösebb katasztrófa 2000-ben, csak a szokásos dolgok jönnek... Bár lehet, hogy súlyosabb lesz, mint eddig... Nostradamus engem izgat, pláne, hogy idén júliusra/szeptemberre (értelmezés kérdése) háborút jövendöl pontos évszámmal – és ahogy elnézem Koszovót, lehet benne valami. Emleget egy kékturbános férfit is – tudja valaki, milyen színű Szaddam vagy bin-Laden turbánja? Az Y2K is zavar kicsit, pláne amikor mindenki kijelenti, hogy <u>intézkedtek</u> a probléma elhárítása <u>felől</u>. Ez gyanús... Legközelebbre a hitetleneknek előkeresem azt a prófécia, ígérem. (fórum)</p>

A 9. sz. példa jól mutatja a váltakozást: az *intézkedik* először a *felől* névutóval, aztán a *-ról/-ről* raggal van használva, ugyanabban a mondatban. A példák közt két másik igével is megtaláljuk a névutós vonzatot: az 1. példában: *rendelkezett felőlem*, a 2. példában: *a ház állapota felől tudakozódjék*.

Luther megoldása: a kommunikáció irányítása

Luther rájön, hogy neki magának kell irányítania a kommunikációt
„Elhatároztam, hogy kiadok egy könyvet a búcsú hasznáról és káráról [...] mert nincs tovább kétségem afelől, hogy az embereket megtévesztették.”
Luther az első bestseller-szerzővé válik.

UNIVERSITAS SCIENTIARUM SZEGEDIENSIS
Művelődési Intelligencia Kutatócsoport

Egységesítés

- **Egységes definíció:**
- **Bizonytalanság = információ hiánya: a befogadó nem lehet biztos valamely információban**
- **vs. tény = a befogadó biztos afelől, hogy az információ helytálló (és a világban is helytálló)**
- **vs. tagadás = a befogadó biztos afelől, hogy az információ téves (és a világban is téves)**

Az *intézkedik valamiről* természetesen nem eredendően jobb, mint az *intézkedik valami felől*, ahogy a nyelvőrök gondolják, csupán **más stílusértékű**: míg a kifogásolt *valami felől* kissé **formális** stílusértékű, a javasolt *valamiről* stílusértéke **közömbös**.

A nyelvőrök fönti második példájához annyit, hogy *valami felől* hozott, kiadott *rendelet* kifejezésnek egyelőre nem sikerült nyomára bukkannunk, bár az alapige, a *rendelkezik*, valóban kaphat *felől* vonzatot is, a megszokottabb *-ról/-ről* rag mellett.

Összefoglalóan elmondhatjuk: a *felől* névutót **bátran használhatjuk** vonzatként stílusértékének és jelentésének megfelelően, vagyis mindenekelőtt a **formális** stílusú, de **alighanem** a választékos stílusú szövegekben is.

2. Hasonlóan ahhoz, ahogy a nyelvőrök a *felé* névutót elutasítják részeshatározói értelemben, a *felől* névutót is elutasítják **eredethatározói** értelemben: „**pongyolának**” és „**kerüldőnek**” tartják:

<i>felől</i>	<i>rag, más névutó</i>
A <u>lakosság felől</u> több bejelentés érkezett.	A <u>lakosságtól</u> több bejelentés érkezett. Esetleg: A <u>lakosság részéről</u> több bejelentés érkezett.

Amint a *felé* névutó esetében, itt sem jogos a kifogásolás: a *felől* névutó ilyen használat a **formális stílus** jellegzetes eleme. **Bizalmas** vagy **választékos** stílusban persze jobban tesszük, ha a nyelvőrök által javasolt ragos vagy *részéről* névutós formát részesítjük előnyben.

Néhány internetes példa a *felől* használatára:

A polgármesternek rendkívüli sajtótájékoztatót kellett összehívnia, mert a hétvége óta záporoznak a <u>lakosok felől</u> a bejelentések, hogy idegenek portyáznak a város határában. Toldi Balázs nyugtatta a lakosokat, hogy a külterületi gyártelepen elszállásoltakat már vizsgálják a hatóságok. Szarvas, Csabacsüd, Szentés környékén címerezik a kukoricát a vendégmunkások, egy agrárvállalkozó foglalkoztatja őket, a telepet pedig annak tulajdonosától szabályszerűen bérlé.
Szervezetünk vezetősége 2017-ben ismét Erdélybe szeretne tanulmányi kirándulást szervezni. A tervek szerint Erdély más híres nevezetességeit fedeznénk fel. Míg lesz érdeklődés a <u>lakosok felől</u> részt venni ilyen tanulmányi kirándulásokon, addig mindent megteszünk annak érdekében, hogy a kirándulások megvalósuljanak.
Egercsehi polgármesteréhez, Kovács Andrásához számos megkeresés, panasz érkezik a <u>lakosok felől</u> , ezért hatósági megoldást sürget a rend helyreállítása érdekében. Többek közt hozzá fordult az a férfi is, aki szerint a betelepült család tagjai terrorizálják azokat, akik a községben születtek.
Az utóbbi években az autizmusban <u>érintettek felől</u> egyre több kritika éri (jogosan) azoknak a szimbólumoknak a használatát, melyeket hagyományosan az autizmushoz kapcsolunk. Az önérdékérvényesítő csoportok, az autista emberek azt fogalmazzák meg, hogy a puzzle minta és a kék szín jelentésének az eredetével van a probléma.
Az említett betegségekben <u>érintettek felől</u> érkező, egyre növekvő igény kielégítése céljából Magyarországon elsőként egy olyan hálózat alapítottunk, mely erős szakorvosi háttérrel komoly hangsúlyt fektet az életmód orvoslásra, méghozzá orvos, dietetikus és mozgásterapeuta együttes közreműködésével.
A feljelentés egyébként a <u>vádlott felől</u> indult, miután az igazgató közölte vele, hogy az üzenetek küldésének ténye a tudomására jutott. A valótlan tartalmú feljelentésben a tanár azt állította, hogy ilyen üzeneteket nem küldött, ha mégis az ő profiljáról küldték ezeket, akkor ismeretlen tettes azt feltörhette. A félrevezető feljelentés alapján nyomozás is indult.

16. A folyamán névutó

A *folyamán* ragos névszó névutószerű használatban ‘**valamivel egy időben, annak tartama alatt**’ jelentésű.

A nyelvőrök szerint a **hivatali** nyelvben használatos. Szabályos fejleménynek mondják, de „terjengőssége miatt” jobbnak tartják helyette a **határozóragot** vagy a **rövidebb névutót**.

<i>folyamán névutó</i>	<i>rövidebb névutó</i>	<i>ragos névszó</i>
a hét folyamán		a héten
a tanácskozás folyamán	a tanácskozás alatt a tanácskozás közben a tanácskozás során	a tanácskozáson

Nem igaz, hogy jobb lenne a rövidebb forma, **csak akkor jobb, ha rövidebben akarjuk magunkat kifejezni**. A rövidség nem abszolút érték: abszolutizálása a **nyelvi brevizmus** ideológiájára megy vissza. Többféle indítéka is lehet annak, hogy a beszélő vagy a fogalmazó inkább terjengősebben szeretné magát kifejezni.

A lehetséges indítékok egyike a **formálisabb fogalmazásra** való törekvés: a **formálisabb** nyelvi formák gyakran **terjedelmesebbek** közömbös, választékos, de főleg bizalmas stílusértékű megfelelőiknél.

Tetszés szerint választhatunk, az egyes megoldások **stílusértékének** megfelelően. A *folyamán* azon kívül, hogy **formálisabb** stílusértékű, mint a nyelvőrök által javasolt megfelelők, alkalmas arra, hogy **jobban hangsúlyozza a folyamatosságot**.

A táblázatban feltüntetett lehetőségek közül *tanácskozás folyamán* és *a tanácskozás során* **enyhén formális** stílusértékű, de a **választékos** szövegekbe is beleillik, sőt valószínűleg a **nem teljesen informális beszélt nyelvi szövegekbe** is. A többi megoldás **közömbös** stílusértékű, bármilyen stílusú szövegben használatos.

HIVATALOS STÍLUS

Életünk folyamán nem kerülhetjük meg a hivatalos nyelvhasználatot.

Elképzeltető, hogy a *folyamán* a **választékosabb** és a **kissé bizalmas** szövegekben inkább csak akkor jelenik meg, ha a beszélő **csakugyan hangsúlyozni akarja a folyamatosságot**, a **formális** szövegekben viszont a **folyamatosság hangsúlyozása nélkül is** meg szokott jelenni, formális stílusértékénél fogva. Ezt a feltevést azonban empirikusan kellene vizsgálni.

17. A *folytán* névutó

A *folytán* **okhatározói** szerepű névutó. A Nyelvművelő kézisztár szerint a *valamiből folyik* 'ered, következik' szemléleti alapján jött létre. Kéletkezési módját és jelentését tekintve a *valamiből kifolyólag*, ill. *valamiből kifolyóan*, továbbá az *eredően* határozóragos névszókkal rokon.

Helyességét régebben kétségbe vonták, ma már azonban a nyelvőrök **nem kifogásolják a használatát.**

Egyik névutós szinonimája a *következtében*. Mind a kettő **formális** stílusértékű, de a *folytán* talán jobban illik a **választékos** szövegekbe is. Ha **tömörebbek** akarunk lenni, érdemes a *folytánt* választanunk akár **formális**, akár választékos a szöveg; ha **nem számít a tömörség**, a *következtében* is éppoly megfelelő a **formális** szövegekben. **Közömbös** stílusértékű szinonimaként használható természetesen a *miatt* is.

Indiába tartott, de egy véletlen folytán a mai Brazíliát fedezte fel egy portugál expedíció

2022. április 21. 15:50 Múlt-kor

Baleset folytán váltak elérhetővé a Mercedes-ügyfelek adatai

Jellemző, hogy a nyelvművelők a *folytán*-nak csak a **közömbös** stílusértékű szinonimáira hívják fel a figyelmet:

<i>folytán</i>	<i>szinonimái</i>
ennek folytán	így ezért emiatt tehát

Mint szinte mindegyik újabb névutószerű ragos névszónál, itt is arra buzdítanak a nyelvőrök, hogy ha „határozóragos vagy régebbi, hagyományos névutós megoldás is lehetséges, inkább ezt válasszuk”:

<i>folytán</i>	<i>más rag vagy névutó</i>
<u>Betegsége folytán</u> sokat hiányzott.	<u>Betegsége miatt</u> sokat hiányzott.
<u>Tüdőbaj folytán</u> halt meg.	<u>Tüdőbajban</u> halt meg.
A vezetőség <u>javaslata folytán</u> ...	A vezetőség <u>javaslatára</u> ...
<u>Eredményei folytán</u> többször is kitüntették.	<u>Eredményeiért</u> többször is kitüntették.

Az idézett példában nem tűnik a *folytán* a legmegfelelőbbnek, **még formális kontextusban sem**. Ez valószínűleg azért van, mert az összes példát **maguk a nyelvművelők találták ki**. Nézzünk meg ezért hiteles példákat az MNSZ2-ből!

Amikor nemrég a megtisztelő kéziratkérésre sajnálkozva azt feleltem, hogy kiadásra alkalmas verset most nem tartok számon asztalfiókomban, sejtelmem sem volt róla, hogy merő véletlen folytán nemsokára kezembe kerül egy Block Notes feliratú füzetecske, 1937-ből, első itáliai és franciaországi utazásom jelentéktelen jegyzeteivel s többek közt egy kiadatlan

vers kéziratával. (Jékely Zoltán)
Akkor végre kimondhattam magamban a megváltó szót, a rövid diadal, de egyben a sürgős visszavonulás szavát is: Szegény... A szivacs duzzadni kezdett, saját megindultságom a könynyekig megindított, és ezzel törlesztettem valamennyit az apám fenyegető <u>szere- te folytán</u> állandóan rám nehezedő adósságból. (Kertész Imre)
Nem világos, hogyan kerültünk vissza a millenniumi kocsira. Valószínűleg mindannyiunkat azonnal elnyomott az álom. A többiről a fekete doboz tudósít. Alig egy óra múlva – géphibás szemafor <u>jelzése folytán</u> – szembekaptuk a kaposvári szovjet szanitécek teljes sebességgel száguldó kórházvonatát. Fölocsúdni, élettől búcsúzni nem lehetett időnk. (Mészöly Miklós)
Míg a magnó szól, megint arra gondolok, mennyire idegenkedtél mindig a gépektől, egy év alatt többet költöttél taxira, mint egy jó kocsi ára, s mikor barátaid már sorra beszerezték maguknak ezt a hasznos játékszer (amely hasznossága és <u>játékossága folytán</u> egyaránt oly üdítő), te kijelentetted, hogy amíg taxi és taxisofőr létezik, addig neked megfelel az. (Somlyó György)
Mert a felvétel után a filmrendező végignézi az anyagot. Aztán vágja, szerkeszti – és itt jön a rendezői koncepció, világlátás, vélemény sugallás –, vagyis a valódi emberek által elmondott igazi történeteket és helyzeteket tetszőlegesen rövidíti, alakítja, előbbre teszi a később mondottakat, változtat a sorrenden, rövidít a szövegeken, más kontextusba helyezi a megszólalókat. Még az is előfordulhat, hogy az elhangzott mondat ellenkező értelmezést nyer az önkényes <u>szerkesztés folytán</u> . (sajtó)
Ki propagálta, hogy a valamikor hónapokig elhúzódó nyugdíj-megállapítás – amennyiben az iratok és adatok rendben vannak – napokon belül megtörténhet? Ráadásul – épp az intézményi hálózat, a kirendeltségek számának <u>növekedése folytán</u> – az ország minden részében. (sajtó)
A két fiú erősen dolgozott. A kelténél több kópiát készítettek, hátha valamelyikük <u>tűz foly- tán</u> elveszne, hogy legyen helyette nyomban más. Az apa ezalatt elkészítette a reklámot, a propagandát, a meghívókat és mire 1895 karácsonya közeledett, majdnem minden készen állott az induláshoz! (tudományos)
A kárpátaljai református egyház önálló története az első világháború befejeztével kezdődik. Ugyanis addig a Magyarországi Református Egyház Tiszántúli Egyházkerületének része volt a reformáció kezdete óta. Az első világháború után a <u>trianoni békeszerződés folytán</u> sok magyarlakta terület, így Kárpátalja is idegen fennhatóság alá került. (tudományos)
A 13. század során keletkezett falut először Opag néven említették. <u>Fekvése folytán</u> jelentős településsé vált, több esetben megyegyűlést is tartottak a községben, többek között itt választották ki Nyíregyházát Szabolcs vármegye székhelyének. (tudományos)
Alaptalan a felperes hivatkozása a szabálysértési eljárási törvényre, mivel az a jelen ügyben nem alkalmazható és nincs jelentősége annak sem, hogy a számviteli törvény hatályos <u>ren- delkezései folytán</u> a felperesi gazdálkodó szervezet a mérlegében hogyan tudja beállítani a szennyvízbírságot. (hivatalos)
Azok az emberek, akik azt hitték, hogy őket a társadalom becsüli, hiszen a legnehezebb fizikai munkát végzik azért, hogy ez az ország épüljön; ezek az emberek találták szembe magukat a folyamatos előítéllettel, hiszen a munka elvesztése a társadalmi megbecsülés elvesztésével jár – hiszen 1990-ben még bizonyos kormánypárti képviselők összecserélték a fogalmaikban a munkanélkülit a munkakerülővel! Meg kellett tanulnunk azt, hogy bizony ezek a munkanélküli emberek nem munkakerülők; de <u>képtelenségük folytán</u> nem tudnak újra munkába állni. (hivatalos)
De hogyha kicsit nagyképű és beképzelt lennék, akkor azt is mondhatnám, hogy ennek a 30 százaléka a temerini magyarságnak és lelkületének roppant jól jött, hogy Temerinben, részben magyar önkormányzat volt a 3,5 évben, és e két körülmény szerencsés <u>összejátszá- sa folytán</u> , hatalmas lendületet vett a határon túli együttműködés. (besznye)
László Edit: – Miért választottad ezt a pályát? Nagy László: – Az édesanyám, hét évvel ezelőtt

huny el egy orvosi műhiba folytán, és akkor döbbsentem rá, hogy valamit, muszáj tenni ez ellen. És a másik, mi az, amivel a legjobban szolgálhatom saját nemzetemet, vagy a családomat éppen. (besznye)

Ami még létezik: a permetszer... Ez inkább kertben hatásos. Érett mánást, valami végzetessel. És Te kiteszed a Méreggel Permetezve táblát... Na most ha a kedves éjjel szüretelő nem tudja, elolvasni, vagy az éjszaka, vagy saját sötétsége folytán... és eszik belőle... Hát, Te kitted a táblát... / A dologban egy ciki van: mi van, ha valaki eladásra lop... Szerintem én nem tehetek róla, hogy mondjuk az a mérgezett meggy kinek az asztalára/konzervébe kerül – a vegyszerezett meggyet én tuti nem adtam el... a maga jogellenes cselekményeiért pedig mindenki vigye csak el maga a balhét... (fórum)

És én sem hiszem, hogy a létező összes tudást 1 Mber elsajátíthatja... óriási a tudáshalmaz és ehhez képest 1 Mberélet nagyon rövid. Szerintem fizikai képtelenség lenne... de minek is sajátítaná el egy ember az összes tudást? Még ha valahogy meg is tenné, nem maradna ideje energiája azt hasznosítani... Mert csak úgy cél nélkül meg minek felhalmozni a tudást? Egyébként ha mégis lenne valami csoda folytán egy ilyen ember, nem hagynák életben. Túl nagy lenne a hatalma... Az összes többi ember félné tőle, vagy irigyelné... Szóval nem tudna életben maradni tovább. Szvsz. (fórum)

A példákból látjuk, hogy a *folytán* szépen belesimul nemcsak a **formális**, hanem a **választékos** stílusú szövegekbe is, sőt a **bizalmas** stílusú szövegekben sem okoz stílustörést.

A jogtalan támadó azt kockáztatja, hogy a védekezés folytán ő lesz az, aki elveszíti az életét - interjú a jogos védelemről

2020.01.29. - 10:23

Saját vagy családtagjaink élete olyan érték, amit minden áron meg szeretnénk védeni. De jogszertben milyen eszközöket alkalmazhatunk, hogy megelőzzünk egy jogtalan támadást és meddig mehetünk el védekezésünk során a támadóval szemben? A Kúria joggyakorlat-elemző csoport vizsgálja a jogos védelem gyakorlati kérdéseit, a szakértői grémium a napokban összesíti a vizsgálat eredményeit. A jogkérdés e heti riportjában dr. Kónya Istvánnal, a Kúria elnökhelyettesével beszélgettünk a jogos védelemről.

Először tisztázzuk a fogalmat, hogy mit is kell jogos védelem alatt érteni.

Eredményes ügyészi fellebbezés folytán rács mögött a fegyverarzenált tartó férfi - a Nógrád Megyei Főügyészség sajtóközleménye

2022. július 8., 8:23

Feszülten várod, hogy hátha valami csoda folytán vesz egy levegőt

Elnézést, brutális szakmai hiba folytán benéztem a nap internetes népművészeti slágerét

18. A fölött/felett névutó

1. Hagyományos névutó, amely **ragtalan névszóhoz** kapcsolódik. Alapjelentése **helyhatározói**: a vele ellátott névszóban megjelölt helynél, mértéknél, átvitt értelmű szintnél **magasabbra** utal, az *alatt* ellentétéként:

A város fölött felhők gyülekeznek.

Húszezer forint fölött a pénzküldemény csak személyesen vehető át.

Környezete fölött áll erkölcsileg.

Két alakváltozata van: *fölött* és *felett*. A kettő elvben egyenrangú, az *e*-ző lehetenyivel **formálisabb** (de nem feltétlenül választékosabb!), legalábbis a köznyelvi beszélők számára. A nyelvújítók szerint a *fölött* változat a gyakoribb. A *fölött* nagyobb gyakorisága inkább csak az **informális**, esetleg részben a **választékos** stílusra vonatkozhat.

A nyelvújítók véleményét a két alakváltozat gyakorisági arányáról az MNSZ2 adatai nem támasztják alá: a *felett* formára csaknem 95 ezer, a *fölött*-re pedig több mint 60 ezer találatot kaptunk.

A nyelvőrök azt tanácsolják, hogy a kettő közül **ne a stílusérték**, hanem a **jóhangzás** alapján válasszunk.

Mivel a stílusértékbeli különbség köztük minimális, a nyelvőrök tanácsát bátran **elfogadjuk**: ha a szövegkörnyezetben az *e* hangok dominálnak, **gondozott írott** szövegben célszerűbb a *fölött* formát választani, ha *ö* hangok dominálnának (ami ritka), akkor a *felett* változatot. A besznyében eleve a *fölött* látszik gyakoribbnak, legalábbis az **informális** stílusú diskurzusokban.

2. A fölött/felett névutó vonzatként is használatos. Néhány ige után a nyelvőrök is elfogadják helyesnek, pl.:

örkődik <u>valaki, valami fölött</u>
gyászbeszédet tart <u>valaki fölött</u>
ítélkezik <u>valaki, valami fölött</u>

NORMÁL [139 kb]   NAGY [4641 kb]

DKA-089200

A turini gyászünnepély : Veress József orosházi evang. lelkész gyászbeszédet tart Kossuth koporsója fölött a valdensiek templomában / rajzoló **Kimnach László**

fénykép, újságrészlet

Vasárnapi Ujság

Magyar történelem 1791-1867, Halál fénykép, jelenetkép, tömeget ábrázoló kép, temetés, Kossuth Lajos (1802-1894), gyászbeszéd, Turin, 1894

Felvidéki és délvidéki szemmel Rómában, mely fölött egy titkos kéz örködik

f Megosztás Facebook-on

t Tweet 76

Az elmúlt hét legolvasottabb cikkei

Településeink polgármesterei - Frissített: a teljes lista

2022. 05. 30.

Megyei és önkormányzati választások Szlovákiában 2022

2022. 05. 09.

Más esetben viszont vonzatként **nem tartják helyesnek**, mivel a **német über** előjárószóval alkotott kifejezések tükörfordításának tekintik. Ilyenkor **magyarosabbnak** tartják a **ragos** névszó vagy **más névutóval alkotott szókapcsolat** használatát:

<i>fölött</i>	<i>más megoldás</i>
aggódik, bánkódik valami <u>fölött</u>	aggódik, bánkódik <u>valamin</u> aggódik, bánkódik valami <u>miatt</u>
csodálkozik, mosolyog valami <u>fölött</u>	csodálkozik, mosolyog <u>valamin</u>
határoz valami <u>fölött</u>	határoz <u>valamiről</u> határoz <u>valamiben</u> határoz valami <u>felől</u>
tanácskozik valami <u>fölött</u>	tanácskozik <u>valamiről</u>

A nyelvőrök által említett, a *fölött* névutóval alkotott formák ma csakugyan **mesterkéltnek** tűnnek, nyilván abban az időben, amikor az értelmiségiek nagy része magyar–német két-nyelvű volt, ezek természetesnek érződhettek.

Ezek közül talán az *aggódik* és a *bánkódik vmi fölött* hangzik **legkevésbé mesterkélten**, nézzük meg ezért az MNSZ2-ben, milyen példák vannak rájuk a mai használatból!

Aggódik valami fölött/felett

1. A mindennapi kenyér megszerzése csaknem lehetetlen dologgá változott; a német kormány meg tehetetlenül nézte, miként megy tönkre még jobban az ország. Friedrich pap családja is megsínylette a válságot, igaz, nem túlságosan. Abban a szerencsés helyzetben voltak, hogy nem kellett sokat aggódnuk a mindennapi előteremtése felett, szerencsére a hívek adományai biztosítottak számukra egy elviselhető életmódot (Szabó István)

2. A törzsőrmester elmagyarázta Vidaynak, hogy ezt a kellemetlen helyzetet nem ő idézte elő, és reméli, nem lesz komolyabb következménye az egésznek. Bár igen halkán beszélgettünk sorsunk fölött aggódva, még az első megálló előtt haragosan reánk reccsent egy pocakor vasutas. – Hé, ti, ott a sarokban! Itt még nincs Kolozsvár, hogy magyarul karatyoljatok! (sajtó)

3. – Sajnos azt kell mondjam, a cseléddé válás korszaka már itt van – jelentett ki Torgyán József egy, az elszegényedés, a cselédsors fenyegetettsége fölött aggódó kérdésre. – A veszély nagyon erősen jelentkezik a mai gazdaságpolitikában. Elég, ha arra utalok, hogy a közársasági elnök úr közvetlen környezetéből ki hogyan kaparintott meg kétezer hektárnyi földet. (sajtó)

4. Nem szeretnék ugyanis, ha a végszavazás elhalasztása azt a képzetet keltené a nyugdíjasokban, hogy bizonytalanná válik a nyugdíjmelés és az özvegyi nyugdíjak kiterjesztése – tépelődnek most az időzítéséről a beadvány felelős őrzői, hezitálásuk okát adva. Sajnálatosnak tartva, hogy nem maga a kormány kért előzetes normakontrollt. Ezzel ugyanis – érvelnek, némi politikai naivitással, a kabinet presztízse fölött aggódva – elkerülhető lett volna, hogy a parlament utólag kényszerüljön megváltoztatni az alkotmánysértőnek minősülő rendelkezéseket. (sajtó)

5. És valóban, még a vécék is tele voltak a klímaváltozás, a globális felmelegedés meg az emberiség sorsa felett aggódó emberekkel, akik azért gyűltek össze két hétre a holland fővárosban, hogy megegyezzenek: hogyan hajtsák végre az egyes országok a három éve Kyótóban elfogadott jegyzőkönyvet, azaz ki mennyivel csökkentse az éghajlatváltozásért felelős üvegházgázok kibocsátását. (sajtó)

6. A veszélyes munkahelyek többletköltségeket rónak az európai munkáltatókra és munkavállalókra. Az Európai Unióban óránként átlagosan 17 polgár hal meg munkahelyi balesetek vagy foglalkozási megbetegedések következtében. A sérült és beteg munkavállalók, és a betegségük felett aggódó vagy elvesztésüket gyászoló családtagok szenvedése természetesen nem fejezhető ki pénzben. (sajtó)

<p>7. Ez a törvény (amennyiben érvénybe léphetne) enyhíthetné az amúgy is feszült magyar-szlovák viszonyt. Fico figyelmeztetett, hogy a politikai helyzetért nemcsak a kormány felelős, hanem valamennyi alkotmányjogi személy, így az államfő is. Fico aggódott a törvénytervezet további sorsa <u>felett</u>. (sajtó)</p>
<p>8. Felhívtuk az irodáját, de csak annyit tudtak mondani, hogy nem jött be dolgozni. Családunk pánikba esett, én még aznap délután bementem hivatalába, a miniszter elnök fogadott, aki maga is aggódott Péter sorsa <u>fölött</u>. Természetesen megígérte, hogy mindent el fog követni. Sajnos még a miniszter elnök hatalma sem volt elegendő ahhoz, hogy a megszálló szovjet hatóságoktól valamilyen segítséget kapjon. (tudományos)</p>
<p>9. Aki egy intézmény iránt kezdettől ellenszenvvel viseltetett, a vész helyzetben sem tudja békévé oldani haragját. S akkor is kilóg a lóláb, amikor a nemzet sorsa <u>felett</u> aggódni látszva gyávának próbál láttatni másokat. Nagyon jól érzékelem a mai helyzetet, fáj a „nehéz napok” súlya. Épp ezért tantesületem tagjaival s diákjaink szüleivel én is ott voltam azon a tiltakozó nagygyűlésen, melyet Ipolyság főterén tartottak június 29-én. (tudományos)</p>
<p>10. Összességében: igen aggódunk a társadalombiztosítás egész területe <u>fölött</u>, éppen a nyugdíjasok, a betegek, a szociális területek ellátása miatt. Ezért a Kereszténydemokrata Néppárt ehhez a törvényjavaslathoz nem tudta igenlő szavazatát adni. (hivatalos)</p>
<p>11. Úgy gondolom, az előbbieik tükrében nagyon is praktikus igazsággá válik, nagyon is gyakorlati értelmet nyert a demográfiai viszonyaink alakulása <u>miatti aggódás</u>. E problémák tükrében könnyen belátható, hogy amikor a népesség fogyása <u>felett</u> aggódunk, amikor szóvá tesszük, hogy a nemzet évente több tízezres létszámmal fogyatkozik, akkor nagyon is gyakorlatias jelentőségű tendencia tölt el minket aggodalommal. (hivatalos)</p>
<p>12. Tisztelt Képviselő Úr! Megható az az aggodalom, amellyel önök, Áder János képviselőtársával együtt, a törvények betartása <u>felett</u> aggódnak. Szeretném megismételni és leszögezni, hogy igen, a törvényeket mindenkinek be kell tartani. (hivatalos)</p>
<p>13. Nem vagyok „jobboldali”; ennek ellenére nem hiszem, hogy bárki is dorgálást érdemelne azért, mert hazája sorsa <u>felett</u> aggódik, hacsak nem szélsőséges nacionalista ideológia alapján teszi ezt. (Én – remélem ezt Te is elismered – nem ennek szellemében említettem a magyar népesség csökkenésének problémáját (fórum)</p>

A releváns találatok száma alacsony, a legtöbbje szerepel a fenti táblázatban.

A 11. sz. példában a vizsgált szerkezet **szinonimaként** jelenik meg, miután az előző mondatban a mai nyelvben megszokottabb *miatt* névutót találjuk.

Bánkódik valami fölött/felett

<p>Annyi mindenképpen tény, hogy a gyermek Petőfi csakugyan nagy megfigyelője lehetett a madárvilágnak, verseiben minduntalan felbukkannak az erre utaló képek, hasonlatok. Hogy csak a fenti idézetnél maradjunk, a kirabolt fészek <u>fölött</u> bankódó kisleányok kinek ne jutna eszébe a Palota és kunyhó híres szakasza [...] (Fekete Sándor)</p>
<p>Túl sok mindent láttunk már ebben a műfajban. Ha a látvány csak-csak elmegy, a többi csapnivaló. A karakterek archaizáló dialógusai mögött semmilyen tartalom vagy érzelm nincs, Eragon szeretett unokabátyja nyomtalanul eltűnik a színről, a legyilkolt nagybácsi teteme <u>fölött</u> bankódó hős (Star Wars, Pókember etc.) egy perc alatt megfeledkezik gyászáról. Nincs idő, se energia történetre, karakterekre. (sajtó)</p>
<p>Az első emeleten diafilmeket vetíthetett magának az ifjú vendég, gyönyörködhetett az aranyhalas akváriumokban, de volt valódi mozi is, ahol a bordó bársonnyal kárpitozott fotelket meg is magasíthatták, hogy a kisebbek is zavartalanul élvezhessék az oktatófilmeket és az ifjúsági műveket. Hasonló gondossággal rendezték be a borbélyműhelyt is, sőt arra is ügyeltek, hogy a hajvágás <u>fölött</u> bankódóknak legyen néhány játék a kezük ügyében. (sajtó)</p>

A Csutinál az orosz szuperbajnokságon játszó Jevgenyij Alekszejev volt a legnevesebb távollevő nagymester. A kiegyensúlyozott erőviszonyok mellett a várakozásnak megfelelően sok döntetlen született. Az Aquaprofit nagyobb arányú győzelmet remélt, a zalaegerszegiek a kihagyott esélyek <u>felett</u> bánkódtak. Három játszma végződött csak döntéssel. (sajtó)
Bár hangsúlyozza, hogy „egy becsületes történelmi ítélet nem hagyhatja figyelmen kívül az adott pillanat kulturális föltételeit, amelyek hatása alatt sokan jó lelkiismerettel vélhetik, hogy az igazság melletti hiteles tanúságtétel magával hozhatja a másik véleményének elfojtását vagy legalább kizárását”, Róma püspöke világosan megállapítja: „az enyhítő körülmények figyelembevételével nem menti föl az egyházat a kötelezettség alól, hogy nagyon bánkódjék annyi gyermeke gyöngesége <u>fölött</u> , akik eltorzították arcát.” (tudományos)
A mágus nem bánkódik a veszteség <u>fölött</u> , mert csak a valótlant lehet elveszíteni. Ám veszíts el mindent – a valódi mindig megmarad! A pusztulás és a szerencsétlenség romjai között rejtett kincsek bújnak meg. Amikor a romokba nézel, nézz alaposan! (fórum)
A dunai hidak lebombázása <u>felett</u> nem kell bánkódnia. Mit érnek az olyan hidak, amelyek nem összekötnek, nem a népek közötti megértést, barátságot szolgálják, hanem rajtuk tankok, kamionok dübörögnek át, azért, hogy elnyomjanak, megfélemlítsenek, vagy az elnyomó államgépezet hű csatlósainak, pribékjeinek utánpótlást vigyenek? Semmit. Így a NATO jogosan bombázza őket. A vajdasági magyarságnak pedig, ha szívből akarja a szebb jövőt (márpedig akarja), be kell rendezkednie a kivárára, a túlélésre. (fórum)
Egy egyén akkor nyer lelki hasznot igeolvasásából, amikor azt eredményezi benne az Ige, hogy bánkódjék bűnei <u>felett</u> . A köves-talajhoz hasonlított igehallgatókról az van mondva, hogy „hallják az Igét, és mindjárt örömmel fogadják; de nincs gyökere bennük...” (Máté 13,20. 21); ámde azokról, kik meggyőzettek Péter prédikálása alatt, az van följegyezve, hogy „szívükben megkeseredének” (Csel 2,37). (közösségi)
III. Konrád császárnak, aki tanácsért és imádságért fordult hozzá, mert „rég nem úgy élek, ahogyan élnem kellene” – írta, ezzel a tömör megjegyzéssel zárja válaszáát: „Javulj meg, hogy ne kelljen napjaid <u>felett</u> bánkódnod.” Barbarossa Frigyes meghívta egy tárgyalásra ingelheimi palotájába, s 1163-ban kiváltságlevelet állított ki kolostora számára, de a császár minden kedveskedése sem akadályozta meg Hildegárdot abban, hogy világosan kifejezze rosszallását, amiért a császár megakadályozta az egyházszakadás felszámolását azáltal, hogy újabb ellenpápát állított. (közösségi)
„Ha a rossz érzés oka a lelkedben rejlik – tulajdonoddá, elválaszthatatlan részeddé lett –, ugyan ki akadályozhatná meg hogy hibás felfogásodat magad orvosold? Amikor nem teheted meg, amit helyesnek tartasz, nem okosabb-e megújult erővel tevékenykedni, mint <u>felette bánkódnia</u> ? Ha megtetted, amit tenned kell, az eredménytelenség oka nem benned rejlik. A dolgokat elfogadni tudni annyi, mint helyesen értelmezni. Ha ezt megértetted, semmi <u>felett</u> nem kell <u>bánkódnod</u> : az út a te utad, a természet mérte rád – neked csak járnod kell rajta.” (közösségi)

A *bánkódik vmi fölött* még kevesebb találatot ad, mint az *aggódik vmi fölött*. Nyilván visszazoruló nyelvi formákról van szó, melyek leginkább a választékos szövegekbe illenek.

Mivel a nyelvőrök által ajánlott megszokott formák valóban **természetesebbek**, amennyiben természetességre törekszünk, megfogadhatjuk a tanácsukat. Ha viszont kimódoltan formálisak, mesterkéltek akarunk lenni, akkor a hibázott formák a megfelelőbbek.

A nyelvőrök által ajánlott megoldásokon kívül viszonylag gyakori vonzat az *aggódik* esetében az *-ért*, erre több mint 4600 találatot ad az MNSZ2. A *bánkódik* igéhez viszont az MNSZ2 adatai szerint nagyon ritkán kapcsolódik *-ért* ragos névszó (a releváns adatok száma 11).

19. A gyanánt névutó

A *gyanánt* névutó **választékos** stílusértékű névutó, eredeti jelentése 'úgy, mintha az volna'. **Megtévesztésen, tévedésen, jelképesen** stb. alapuló **helyettesítést**, állapotot fejez ki:

A gyúródeszkát használta <u>rajztábla gyanánt</u> .
Régi pénzt adott <u>új gyanánt</u> .
Nénémet <u>anyám gyanánt</u> szerettem.
Tanár <u>gyanánt</u> alkalmazták, pedig még nem volt diplomája.

Érdekes, hogy a *gyanánt* névutónak **nincs informális megfelelője**, ezért az informális stílusban – ha pontosak akarunk lenni – csak **körülírást** tudunk alkalmazni:

1. A gyúródeszkát használta úgy, mintha rajztábla volna.
2. Régi pénzt adott új helyett.
3. Úgy szerettem a nénémet; mintha anyám lett volna.
4. Mintha már okleveles tanár volna, úgy alkalmazták.

A 2. sz. mondat **pontatlan**. Ugyanis az eredeti verzióban (*Régi pénzt adott új gyanánt*) a *gyanánt* azt sugallja, hogy **szándékosan, megtévesztésképpen** adta a régi pénzt új helyett. Ezzel szemben a *Régi pénzt adott új helyett* jelentheti azt is, hogy **tévedésből, figyelmetlenségből** adta.

A Nyelvművelő kézikönyv erről az esetről a következőket írja: „A *gyanánt* névutó olykor a **szándékosságot** is jelzi: aki *orvosság gyanánt* ad a betegnek mérget, az gyilkos szándékú; aki *orvosság helyett* ad, az csak szörnyen gondatlan.” Egy további példa:

<i>gyanánt</i>	<i>ragos megoldások</i>
Eladó <u>gyanánt</u> alkalmazták	<u>Eladóként</u> alkalmazták. <u>Eladónak</u> alkalmazták. <u>Eladóul</u> alkalmazták. <u>Mint eladót</u> alkalmazták.

Az *eladó gyanánt* itt a hagyományos szabály szerint arra utal, hogy **jogtalanul, a törvényt megszegve, csalásképpen** vagy esetleg **tévedésből** alkalmazták az illetőt eladóként. A ragos változatok és a kötőszós megoldás **ezt nem sugallják**, de persze nem is zárják ki. (Meg kell azonban jegyezni, hogy az *eladóul* a mai nyelvben nem megfelelő alternatíva, régiessége okán.)

Néhány példa a *gyanánt* **eredeti jelentése** szerinti használatra az MNSZ2-ből:

Az első mondat, melyet ma hallottam, ez volt: Pityukám, ha te krokodil lennél / engem mind megennél. – A kisfiam énekelte ezt nekem ébresztő <u>gyanánt</u> . Állt az ágyam mellett, és nézett. Hogy melyikünk a krokodil, ez a Pityu, még nem dőlt el. Kilenckor rendben lementem a bányába dolgozni. Fél tízkor rémülten becsörtet a krokodilos gyerek, hogy kivonásnál mindig marad-e egy? – Holnap kezdődik az iskola. A kérdést provokációnak tekintem, nem válaszlok. Méghogy marad-e egy. Mitudomén. Sose marad semmi, fiam. (Esterházy Péter)
Láttam menekülő vonatját, / utca-sort futni éji méccsel. / Láttam vagon-várost, maláji /

dzsunkák <u>gyanánt</u> ringva a létben. // Száz útját a szétszóratásnak. // Deportáltak és hadifoglyok / lassú menetét messzi dombra / giliszta-rángással – hova? / Tudd te a választ: földbe? tűzbe? (Illyés Gyula)
Igen, és „Nem!” – mondtam én rögtön és azonnal, habozás nélkül és úgyszólván ösztönösen, mert egészen természetes immár, hogy ösztöneink ösztöneink ellen működnek, hogy úgyszólván ellenöztöneink működnek ösztöneink helyett, sőt <u>gyanánt</u> ; és mintha ez a „Nem!” nem eléggé határozott „Nem!” lett volna, vagy mintha biztos lett volna következetlenségben, a feleségem csak nevetett rajta. (Kertész Imre)
Na, most a 1353-as adományvonal az azért egy nagyszerű eszköz, mert ugye, itt 250 forinttal bárki támogathatja ezt a... Mv: Ha felhívja ezt a számot? Gáncs Kristóf: Ha felhívja, hogy 1353, ez a segélyszervezetnél 250 forintként jelentkezik. Ami azért óriási dolog, mert hogyha itt kiszámoljuk, hogy mondjuk negyven ilyen hívásból egyetlen gyereknek tényleg jelentős támogatást tudunk adni. Tehát, hogyha itt a hallgatók ilyen reggeli torna <u>gyanánt</u> a 1353-at felhívják, és ezt sokan megteszik, akkor itt a szép magyar mondás szerint a sok kicsi sokra megy, ez valóban érvényesülhet. (besznye)
Én ugyan szeretem azt a kaját, amit itt kínai <u>gyanánt</u> árulnak, de ez inkább pszeudokusztomizált gasztrocúsztatás az európai ízlelőbimbók megnyerésének az irányába, mintsem kínai kaja – érdemes EU-n kívül is belekóstolni a kínaiba: igen exotikus benyomást kelt, mert ott a mindenkori helybeliek ízlése szerint van csinálva; naná, mert az igazít nyilván senki sem enné. (fórum)
Bizonyára sokan észrevettétek, hogy új állás lehetőség merült fel. Semmi mást nem kell munka <u>gyanánt</u> végezni, kizárólag szeszt fogyasztani! Engedjétek meg, hogy megmutassam számotokra, nagyon sok ember által ismert és szeretett barátunk motivációs levelét. (közösségi)
A videó rögzítése alatt, közúti veszélyeztetés lehetősége nem állt fenn!!! Mindennemű vád (gyors hajtás, közúti veszélyeztetés, felelőtlen magatartás, szándékos veszélyeztetés) felhasználásához a jelen videó nem használható fel, bizonyíték <u>gyanánt</u> !!! A videóban rögzített képi illetve hangsáv, minden jog fenn tartva. Engedély nélküli használat esetén jog sértés miatt polgári perrel védve! Lakott területeken max. 60 km/h!!! A videóban látott esetleges felelőtlen magatartásra utaló események, nem szándékosak!!! (közösségi)

Amint a bemutatott példák is érzékeltetik, a *gyanánt* ma (szinte?) kizárólag **tárgyat, fogalmat**, azaz **nem személyt** jelentő névszóhoz kapcsolódik.

Ennek fényében az alfejezet elején olvasható példák („anyám *gyanánt*”, „tanár *gyanánt*”) valószínűleg nyelvművelői kreációk.

A nyelvművelők **helytelenítik** a *gyanánt* névutó használatát, **ha az más jelentéssel**, más névutók funkciójában fordul elő. Helytelennek tartják a **puszta helyettesítés** vagy **állapot** kifejezésére: sajnos nem igazán derül ki, hogy ezen mit kell érteni. A puszta helyettesítésre ez a példájuk:

<i>gyanánt</i>	<i>más megoldás</i>
<u>Cukor <i>gyanánt</i> sót tett a teájába.</u>	<u>Cukor <i>helyett</i> sót tett a teájába.</u>

Mivel itt **tévedésről** van szó, elvileg ennek a mondatnak **helyesnek kellene lennie a nyelvművelő szabály szerint**, mégis a *helyett* névutó használatát javasolják.

Az állapotra a fönt már más összefüggésben említett példát hozzák:

<i>gyanánt</i>	<i>ragos megoldások</i>
Eladó <u>gyanánt</u> alkalmazták.	<u>Eladóként</u> alkalmazták. <u>Eladónak</u> alkalmazták. <u>Eladóul</u> alkalmazták. <u>Mint eladót</u> alkalmazták.

Az alábbi mondatok mintha abba a kategóriába tartoznának, amelyet a nyelvművelők **hely telenítenek**: nincs jelen a 'mintha az volna' jelentésmozzanat:

A cári uralom szinte leküzdhetetlen nehézségeket hagyott hátra <u>örökség gyanánt</u> : a közlekedés teljes szervezetlenségét, kenyérhiányt, tüzelőhiányt. De az orosz nép tudja, mit jelent szenvedni. Elmondta, hogy most tért vissza a frontról. Látott embereket, akik hosszú hónapok óta vannak távol a családjuktól, és derékig állnak sárban és vízben. A tetvek egész testüket elborítják. Napokig nem kapnak más ennivalót, csak egy kis darab fekete kenyérhajat. Nincs elég fegyverük, hogy az életüket megvédhessék. Asszonyt nem láttak, ki tudja, mióta. (Gyurkó László)
Nálunk ez a politikai és társadalmi áramlat a fajta védelméből az okmányyszerű kereszténység védelmévé változott, mintha a magyar fajta azonos volna mindazoknak a keresztény vallásúaknak összességével, akik a magyar állam keretei között <u>honpolgár gyanánt</u> élnek. (Tamási Áron)
1991. november 27-étől ismét lehet temetkezni a tamásfalvai temetőben a temető jelenlegi határain belül mindaddig, amíg van hely a sírok számára. E döntés révén a temető kegyeleti <u>hely gyanánt</u> megmaradhat az utókor számára. (Csordás János)
Normatív állami hozzájárulásként, vagyis a kötelező önkormányzati feladatok végrehajtásához – ilyen többek között az iskolai oktatás, az egészségügyi ellátás, a helyi úthálózat és a köztemető fenntartása – ebben az évben 271 milliárdot biztosítanak, a ciklus első évéhez képest 22 százalékkal többet. Különbféle egyéb központosított <u>támogatások gyanánt</u> 52, címzett és céltámogatásként 42, az önkormányzati tűzoltóság fenntartására pedig 11 milliárdot folyósítanak. (sajtó)
Minket elsősorban az a gyarmatbirodalom érdekel, amit „népi demokrácia” <u>gyanánt</u> könyvelt el a világ 1949 óta. Vagyis azoknak a közép- és délkeleti államoknak a sorsa, amelyeket Sztálin Vörös Hadserege vett birtokába 1944-1945 folyamán. (sajtó)
Asztalos János fellebbezett, és sikerült is bebizonyítania, hogy az elutasító határozat indoklása minden alapot nélkülözött. Panaszának 1999 végén helyt adtak, és értesítették arról, hogy az állam – <u>kárpótlás gyanánt</u> – kiutal neki tízezer forintot. (sajtó)
A mostani időszakban leginkább csak a gyerekek betegednek meg, de három-négy nap alatt, zömében szövödménymentesen ki is heverik. Egyelőre még mindig csak a Dunántúl bizonyos területein lehet járványról beszélni. <u>Megelőzés gyanánt</u> még mindig érdemes beszerezni a védőoltást – tanácsolta Melles Márta. (sajtó)
Bizonyos, hogy Magyarország letiprására legfontosabb harceszközként – szinte <u>iskolapélida gyanánt</u> – a légierők ígérkeznek, mert laksűrűsége folytán, közlekedési hálózata, iparának Budapesten való tömörülése és általában a főváros kedvezőtlen katonaföldrajzi fekvése miatt a légitámadások igen hatásosnak látszanak. (tudományos)
A nedves kézzel formált kis rudacskákat zsemlemorzzában meghempergetjük, és a 170 fokos forró olajban szép pirosra megsütjük (6-7 perc). A felesleges olajat lecsöpögtetve, <u>köret gyanánt</u> kínáljuk, vagy főételnek fogyasztjuk majonézes mártással és párolt rizszel. (tudományos)
Udvarlás közben mélyen előre hajol, szárnyait teljesen széttárja, szétterpesztett faroktollai az égnek merednek. <u>Fészkelőhely gyanánt</u> vízközelségben levő nagy fák üregeit használja. Fé-

szekalja egy-két tojás. A tojó egyedül költ, közben a hím végig eteti. A fiókagondozásban a hím is aktívan részt vesz. (tudományos)

Tájékoztatom a tisztelt képviselő-testületet, hogy a főjegyző úr észrevételét, mely a 011-es számot viseli, az előterjesztő befogadta, tehát arról nem kell külön szavaznunk. A 011-es módosításról, amit a főjegyző tett észrevétel gyanánt, nem fogunk szavazni, mert az előterjesztő befogadta. (hivatalos)

Csak példa gyanánt említem, hogy ha a bűnelemzésben nyomban vagyon elleni bűncselekményről van szó, akkor mellőle nem hiányozhat az élet elleni bűncselekmény sem, és a vagyon elleni bűncselekmény mellett lenne a helye a szintén erre vonatkozó, úgynevezett megélhetési bűnözésnek is. (hivatalos)

Egy megrázó élményem fűződik egy húsbolt kirakatához is, amelyekben karácsonyhoz közel dekoráció gyanánt egy egész döglött malac volt, a szájában citrommal, a szeme helyén lyukak, iszonyú volt! Hangulatosnak szánták. (fórum)

Ragika! Csak néhány dolgot, így bevezető gyanánt: Ha jól sejtem, akkor Te olyan „amerikás” magyar vagy. Idegenbe szakadt hazánk fia, meg ilyenek. Így van? Ha Amerikában élsz (tfh USA), akkor te amerikainak érzed magad? (Állampolgárságodat nem firtatom.) Viszont tudnod kellene (vagy legalábbis sejteni), hogy mit gondolnak az amikről a nem amerikai többiek (az intelligensebbje persze). Szerintem azt, hogy hülyék (az a bizonyos nagy átlagos amerikai). Ez szerintem tény. Ennyit az amerikai hülyékről. (fórum)

Egy vicc is volt a találatok közt ebben a jelentésben:

Az öreg székely kegyetlenül be van nyomva, mint a rajzszőg, s a kocsmából hazafelé tart a szekéren bóbiskolva. Ezt meglátja a rendőr, s megállítja a fogatot. – Bátyám, maga olyan részeg, hogy majd lefordul a kocsiról, szerencsétlen ló meg csak megy a feje után, még baleset lesz belőle. Az öreg székely csak mordul rá egyet. A rendőr intézkedés gyanánt a következőket mondja: – Bátyám, látva a jelenleg állapotát, mit szólna ahhoz, ha most elvinném a lovát? A székely meghúzza a vállát, s közli: – Mit szólhatnék? Rendőr vejem még úgysem volt!:) (sajtó) & (közösségi)

A gyanánt használatára vonatkozó példák egy részének felületes átnézése alapján úgy tűnik, hogy az e kategóriába tartozó találatokból **több** van, mint azokból, amelyekben a gyanánt az eredeti, azaz ‘mintha valami volna’ jelentésmozzanatot is tartalmazza

A kortárs művészet csimborasszója - A srác, aki vonós hangszereket használ festővászon gyanánt

OLCSÓ ARANY ÉKSZEREK MEGLEPETÉS GYANÁNT

Meg szeretnéd lepni magadat valami széppel, de jelenleg nincsen túl sok pénzed? Semmi probléma, csak nézz körül a kínálatunkban, mert itt olcsó arany ékszerek kaphatók. Te döntöd el, hogy nyakláncot, fülbevalót, karkötőt, gyűrűt, medált, bokaláncot, karperecet vagy valami mást szeretnél.

Hatvanba kilenc játékos érkezett erősítés gyanánt

Éppen ezért ezt a használatot **sehogy sem tarthatjuk helytelennek**, hanem el kell fogadnunk azt a tényt, hogy a *valami gyanánt* névutós szerkezet a **formális stílusban** a *valamiként*, a 'mintha valami volna' jelentésmozzanat nélkül is használatos.

20. Az *illetően* és az *illetőleg* névutók

A *valamit illetően* és a *valamit illetőleg* szerkezetek 'valamire vonatkozóan' jelentésűek. Amint látjuk, **tárgyragos névszóhoz** kapcsolódnak.

<i>illetően</i>	<i>ragos megoldás</i>
Az erőmű <u>megépítését</u> <i>illetően</i> még nem tudok nyilatkozni.	Az erőmű <u>megépítéséről</u> nem tudok nyilatkozni.

A Nyelvművelő kézikönyvtár szerint az *illetően* „a hivatali zsargon körülménykedő szava”. Ebből a megbélyegző megfogalmazásból egyértelmű, hogy a nyelvőrök milyen sorsot szán(ná)nak neki. A Hivatalos nyelvünk kézikönyve „fölös töltelékszónak” titulálja az *illetően*-t; a szerzők véleménye szerint „nehézkességével, körülményességével nem válik javára a stílusnak”.

Szó sincs róla, hogy az *illetően* és az *illetőleg* körülményeskedők lennének, csupán **formális stílusértékűek**. Nem zárhatjuk ki persze, hogy azért nem érezzük őket körülményeskedőnek (különösen az *illetőent*), mert az elmúlt évtizedekben terjedtek el jobban.

Az *illetően* elterjedtségét jól mutatja, hogy az MNSZ2 csaknem 55 ezer találatot ad rá. (Az *illetőleg* változat elterjedtségét *illetően* 😊 nincsenek adataink, mivel az *illetőleg* forma kötőszóként is használatos: a kettőre együttesen több mint 35 ezer találatot adott az MNSZ2, de ennek valószínűleg aránytalanul nagy része a kötőszóra vonatkozik, nem a névutóra.)

Nézzünk meg néhány példát!

Illetően

1. A jövőt illetően nem sok elképzelése volt, vagyis nem több, mint nekem. Kijelentette, tartjuk magunkat továbbra is úgy, hogy a sztálinistákkal semmiféle kompromisszumot nem kötünk, és tartjuk magunkat egy, a nyugatiakénál is becsületesebb szociáldemokráciához, ha ez ugyan még jelent valamit. Amikor ezt mondta, a tavaszi napfény széles, ezüst csíkot nyomott homlokára. (Faludy György)

<p>2. Szellemi exhibíciója nem engedte, hogy kiegyensúlyozott álláspont-összegezésig jusson el; s önkínzó őszintesége azt is megszólaltatta magából, ami önmagával is szembeállította. Mit kendőzni – a Kisebbségben skatulyázása szerint jószerivel ő maga is a „hígak” közé sorolódhat; nemcsak belső pólusainak teljes háztartását <u>illetően</u>, de esetleg az alaposabban számba vett vérségi származását <u>illetően</u> is. (Mészöly Miklós)</p>
<p>3. Hétvégén tanácskozik az Európai Bizottság A hét végén tartandó tanácskozások jelentik az utolsó esélyt arra, hogy Oroszország és Ukrajna igazolja saját szavahihetőségét és komolyságát a gázügy megoldására irányuló elkötelezettségét <u>illetően</u>, és ezzel bebizonyítsa magáról, hogy hitelt érdemlő kereskedelmi partner – jelentette ki pénteken Brüsszelben az Európai Bizottság szóvivője. (sajtó)</p>
<p>4. Jóslatokba egyelőre nem érdemes bocsátkozni a voksolás végkimenetelét <u>illetően</u>, az azonban kétségtelen tény, hogy a kampány már elkezdődött, s kisebb szünetekkel több hónapon keresztül tartani fog. Anton Rop a jelek szerint nem is tétlenkedik. A közelmúltban keményen nekiment a szociáldemokraták és kereszténydemokraták alkotta ellenzéknek. Agresszív és felelőtlen kampánnyal vádolta e pártokat. (sajtó)</p>
<p>5. Az utóbb következő, szakértő szerzők tollából származó tanulmányok majd eligazítást adnak az egyes tanulmányok elméleti súlyát <u>illetően</u>, valamint nyilvánvalóvá tesznek olyan problémákat, melyre egy ilyesféle pretextusnak nem tiszte kitérnie. (tudományos)</p>
<p>6. A rendező ezúttal klasszikusabb bűnfilmet készít, fordulatai lassan adagolódnak, nem csattannak a nézők arcába, mint eddig. Újabb kirakóst akar összerakni, ám a sorozatgyilkos korát akarja kiemelni, s a befejezésben úgy érzi, állást kell foglalnia a mai napig szabadlábban lévő bűnöző kilétét <u>illetően</u>. (tudományos)</p>
<p>7. Szándékainkat <u>illetően</u> talán szükségtelenül, de mégis újlag hivatkozom arra, hogy természetesen amikor arra gondoltunk, hogy rendezni kell az igazságszolgáltatás dolgozóinak évtizedeken keresztül méltatlanul alacsony sorban tartott javadalmazását és előmeneteli rendszerét, mi sem volt természetesebb, mint hogy a legfőbb ügyész úrral egyetértve, az ő igen nagy örömeire szolgálóan az ügyészeket a bírókkal azonos mértékben és módon, teljesen azonos formában abban a kitüntető gyors, mielőbbi törvényi szabályozásban részesítettük, amely a jelenlegi áldásos hatását megmutatva, a pályaelhagyási folyamatot most már megfordította. (hivatalos)</p>
<p>8. Tulajdonképpen a jószomszédi viszony alapjait már 1925-ben lerakták, amikor Észtország elfogadta az első kulturális autonómia-törvényt Európában. Ha valakinek voltak még kételyei Észtország jelenét <u>illetően</u>, ezek eloszlottak akkor, amikor 1997. január 30-án az Európa Tanács Parlamentjének Közgyűlése határozatot hozott, hogy be kell fejezni Észtországban az emberi jogok betartásának megfigyelését. (hivatalos)</p>
<p>9. Az európai parlamenti választás nemcsak a jelenlegi képviselőknek jelentenek megmérést. A voksolás után megújítják az Európai Unió bizottságát, vagyis a kontinens, amolyan kormányát is, amelynek feje a portugál José Manuel Barroso. Ő eddig mindig kitérően válaszolt, ha kérdezték a jövőt <u>illetően</u>, egészen máig. (besznye)</p>
<p>10. Teljes a bizonytalanság az EP-ben a jövőendő biztosok így Kovács László sorsát is <u>illetően</u>. A frakcióvezetők mai találkozóján ugyanis nem sikerült közös álláspontot kialakítani. Helyzetmagyarázat Brüsszelből Keleti Miklóstól. (besznye)</p>
<p>11. Lesz jobb, sokkal jobb is, a kapcsolatokat <u>illetően</u> tényleg csak egy ócska közhellyel tudok szolgálni: rengeteg nő van a világon. Amúgy meg inkább saját magadban rendezd le ezt az egészet, gondolkodj el azon, hogy mit csináltál rosszul, hiszen a törtétek végül is már csak következmények és tanulj a saját károdon. (fórum)</p>
<p>12. Nem tudom, hallottál-e róla, de a tatárjárás után kevesebben voltunk, mint ahányan ma egy átlagos vidéki városkában élnek. És mégsem halt ki a magyar nemzet! Tehát ezzel ne is riogass, mert ez nagyon ócsó. Attól félek, nem vagy igazából járatos a magyar történelem ezen korszakát <u>illetően</u>, mert ha az lennél, még csak véletlenül sem hoztad volna fel példaként e történelmi kort, hogy ezzel is egy újabb öngólt rúgj Magadnak... (fórum)</p>

A példák közt nagyon nehéz volna olyat találni, amely kifejezetten nehézkes, körülményeskedő, vagy töltelék-szó jellegű volna, sőt vannak esetek, amikor nemhogy nem helyettesíthetők ragos névszóval, hanem kifejezetten a tömörebb megfogalmazást szolgálják. Ilyenek a 2., 3., 6., 7., 8., 10., 11. sz. idézetek.

Nézzünk meg néhány további példát, melyekben az *illetően* szót csak radikálisabb átfogalmazással (s ezáltal a közlés tartalmának részleges megváltoztatásával) lehetne kiküszöbölni.

Eredeti mondat (MNSZ2)	Lehetséges átfogalmazás
1. Reménykedett abban, hogy mesterséges amnéziája – <u>saját múltbeli közszereplését illetően</u> – egy egész nép emlékezetére kiterjeszhető. (Jókai Anna)	Reménykedett abban, hogy mesterséges amnéziája, <u>az, hogy nem akar emlékezni saját múltbeli közszereplésére</u> , egy egész nép emlékezetére kiterjeszhető. (Jókai Anna)
2. A velencei vízi csendőrség egyik helyszínre érkező járőre ultrarövid hullámú rádiókészüléken írta le a tüneteket a mentőszolgálat központjának, ahonnan szintén rádión kapott utasítást <u>a teendőket illetően</u> . (sajtó)	A velencei vízi csendőrség egyik helyszínre érkező járőre ultrarövid hullámú rádiókészüléken írta le a tüneteket a mentőszolgálat központjának, ahonnan szintén rádión kapott utasítást <u>arra nézve, hogy mit tegyen</u> . (sajtó)
3. Ezek az adatok azonban egyáltalán nem relevánsak <u>az etnikai összetételt illetően</u> . (tudományos)	<u>Arra nézve, hogy Zabola etnikai összetétele milyen</u> , ezek az adatok egyáltalán nem mondanak semmit. (tudományos)
4. Hiszen lehetséges mondjuk, hogy egy adott területre az állampolgárok közül senki nem fog semmit sem juttatni, vagy az is lehetséges, hogyha juttatnak is valamit, annak <u>összegét, nagyságát illetően</u> mindenképpen a legteljesebb bizonytalanságban leszünk. (hivatalos)	Hiszen lehetséges mondjuk, hogy egy adott területre az állampolgárok közül senki nem fog semmit sem juttatni, vagy az is lehetséges, hogyha juttatnak is valamit, teljesen bizonytalanok vagyunk a tekintetben, <u>hogy a juttatás mekkora összegű lesz</u> . (hivatalos)
5. Egervári Sándor szövetségi kapitány bizakodó a <u>mérkőzést illetően</u> . (besznye)	Egervári Sándor szövetségi kapitány bízik <u>benne, hogy a mérkőzést megnyerik</u> . (besznye)
6. A <u>saját korosztályomat illetően</u> , márcsak azért sem hiszek igazán a kontraszelekció érvényesülésében, mert a negatív szelekció létezésének logikáját követve, egy csomó egyetemi társam nem lehetett volna egyetemista. (fórum)	<u>Ha a saját korosztályomat nézem</u> , márcsak azért sem hiszek igazán a kontraszelekció érvényesülésében, mert a negatív szelekció létezésének logikáját követve, egy csomó egyetemi társam nem lehetett volna egyetemista. (fórum)
7. Ha kétségek merülnek fel <u>a vízminőséget illetően</u> , akkor ivásra és főzésre is ajánlott a palackozott víz vásárlása. (közösségi)	Ha <u>az emberek kételkedni kezdenek abban, megfelelő-e a vízminőség</u> , akkor ivásra és főzésre is ajánlott a palackozott víz vásárlása. (közösségi)

Az 2. sz. idézettel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az átfogalmazást csak a tágabb kontextus teszi lehetővé: abból tudjuk meg, hogy magának a járőrnek volt teendője, nem mondjuk egy másik személynek, akinek a neve, tisztsége a korábbi mondatnak lehetett volna az alanya.

A 3. sz. példába szintén a tágabb kontextus alapján tudtuk belefogalmazni Zabola község nevét: „Zabola jelenlegi etnikai összetételéről az 1992-es összeírásból nyerhetünk képet. Ez alapján még jelenleg is a magyar etnikum van túlsúlyban 1653 fővel (58 %), a románság 1022 fővel (38%) és a cigányság 165 fővel (6%). Ezek az adatok azonban egyáltalán nem relevánsak az etnikai összetételt illetően. Miután az itt élő magyar nyelvű cigányok többségében magyarnak vallják magukat, ez megmutatkozik az összeírásban is. Ténylegesen a magukat cigánynak vallók száma eléri a 700 főt.”

A 4. sz. szövegben lehetnénk némileg tömörebbek (*teljesen bizonytalan, hogy...*), de ezzel eltüntetnénk a mondatból a személyességet, ami pedig fontos lehet a beszélő számára. Ezért nem sikerült találnunk a feltüntetettnél tömörebb megoldást.

Ami az 5. sz. idézetet illeti, annak folytatásából – a szövetségi kapitány nyilatkozatából – derül ki, hogy a magyar csapat legyőzni szeretné a hollandot, nem csupán – mondjuk – „derekasan helytállni a küzdelemben”. Ha ezt a fenti módon explicitáljuk, csökkentjük a kapitány nyilatkozatának erejét, mivel mondandója lényegét előre „kikotyogtuk”. Ezenkívül a bizakodás tárgya elvben más is lehetett, mondjuk az, hogy a mérkőzés alatt ne essen az eső. Az explicitálás folytán az utána következő idézet már nem hat az újdonság erejével, így a szöveg kevésbé lesz stílusos, vagy legalábbis kevésbé érdekes.

Látjuk tehát, hogy az átalakított mondatok „**barátságosabbak**” ugyan (mivel kevésbé formális stílusúak, vagy pedig nem is formálisak), de **tömörebbek nem lettek**, éppen ellenkezőleg, mivel a **mondatrész helyett mellékmondatot** kellett alkalmazni. Márpedig a nyelvőrök azt sugallják a fenti idézetben, hogy az *illetően* a „körülményeskedő”, vagyis terjedősebb megoldás, s ehelyett inkább tömörebb megfogalmazásra próbálják rávenni az olvasót, anélkül hogy ebben segítenének neki.

S azt is látjuk, hogy az átfogalmazás által részben a tartalom is megváltozik, s ez a változtatás – legalábbis az 5. sz. példában – határozottan nem tesz jót a mondatnak.

A kéziszótár meg sem említi, hogy sok esetben az *illetően* nemhogy nem „körülményeskedő”, hanem épp **a körülményes megfogalmazást segít elkerülni**.

Vagyis a szerzők félrevezetik azt a nyelvhasználót, aki elhiszi nekik, hogy az *illetően* körülményes, ugyanakkor **magára hagyják** annak a problémának a megoldásában, hogy akkor most hogyan is fogalmazzon, ha nem szeretne körülményeskedő lenni, sőt esetleg ragaszkodni szeretne a kevésbé explicit vagy személytelen fogalmazáshoz.

Illetőleg

1. Ehhez ragaszkodtunk, mert e történetek az államrendőrséget tették nevetségessé, és mert az ÁVO példás büntetések kilátásba helyezésével tiltott el ettől. A tilalmat azzal indokolták, hogy államtitkokat árulunk el vele, ami miatt újabb, tizenöt évig terjedő fegyházbüntetéssel sújthatnak. Vagy egyszerűen kijelentették: szétverik a pofánkat, ha nem hagyjuk abba a destrukciót. Állítólagos büntetteinket illetőleg a tábor több mint ezer lakója különböző csoportokba oszlott. (Faludy György)

2. Baco csak annyit jegyzett meg, hogy továbbra is figyelemmel tanulmányozzák a magyar fél által az utolsó alkalommal beterjesztett három megoldási változatot. Utána Nemcsók következett, keményen bírálta a szakmailag nivótlan sajtót, a távlati terveket illetőleg pedig bejelentette, hogy az adott Duna-szakaszon kidolgozzák a szennyvíztisztítás alapelveit és a Balatonon már bevált módszerekkel megszervezik a biológiai szűnyogirtást. (Moldova György)

3. Elek sebzett hiúsága megnyugodott, mert Anyuci ravasz volt, de Katalin ártatlan; zokogása és odabújása azt jelentette, megérti férje magatartását, s ez valahogy mégse volt közömbös dolog további életük menetét illetőleg. Odaölelte hát magához a lázadót, s úgy zárta le az epizódot, ahogy a legkönnyebb és legtermészetesebb volt mindkettőjük számára, mert magyarázkodni neki se volt kedve, persze egészen más okokból, mint Katalinnak. (Szabó Magda)

<p>4. A szakhatóságok szerint a Nagymihályi, Töketerebes, Kassa-vidéki, Iglói és az Eperjesi járásban éleződött ki legnagyobb mértékben a helyzet. A somosi hulladékégető vezetői optimisták a jövőt <u>illetőleg</u>. A cég igazgatója biztosra veszi, hogy sikerül korszerűsíteni a részleget és ismét beindulhat a hús- és csontlisztgyártás. (sajtó)</p>
<p>5. A római helytartók és katonák óriási vérfürdőket rendeztek. Ekkor pusztult el az egyetlen templom is a zsidó országgal együtt. Jézus azt is emlegette az utolsó ítélettel kapcsolatban, hogy azon mindenkinek le kell számolni. Csak a felebaráti szeretet és az irgalmasság cselekedeteiről lesz a számadás. Az is világos, hogy a szeretet elleni egyik legnagyobb bűn a gyilkosság! Ezért aztán a gyilkosok lesznek az ítélet napján a legnehezebb helyzetben, az ő leszámolásuk lesz az egyik legszigorúbb leszámolás. A katolikus egyház törvényei is szigorúak a gyilkosságot <u>illetőleg</u>. (sajtó)</p>
<p>6. Ukrajna nagyobb része – Oroszország közvetlen hatásának szférája. Galíciát és egyes más nyugat-ukrajnai területet fenntartás nélkül a német erőhatás övezetéhez sorolják (ezzel újra alaptalan ellentéteket szítanak vallási alapon az ukrán régiók között). Realizmus és tudományos analízis hiányában, kapcsolódva a nem rejtett törekvésekhez Ukrajna feldarabolását <u>illetőleg</u>, részeinek fokozatos elhódításával találkozhatunk az orosz geostratégiai koncepciókban. (tudományos)</p>
<p>7. A torony tetején egy szobor állt. A szobor kilétét <u>illetőleg</u> több vita is van a történészek között: egyesek szerint Poszeidónt, a tengerek istenét ábrázolta, mások szerint Zeuszt, a főistent. A torony fontosságát az ókorban jelzi az is, hogy a képe szerepelt a római pénzérméken, ahogyan manapság is szokás a forgalomban levő bankjegyeket, érméket híres épületekkel, személyek arcképével díszíteni. (tudományos)</p>
<p>8. A legutolsó gondolat itt, amit legyen szabad elmondanom, tisztelt Ház, az, hogy ez a hozzáállás, ez az intézményes javaslat, intézményre vonatkozó javaslat, amit én a tisztelt Házhoz hozok, megfelel annak, amilyen irányba az Európai Unió halad. Ezelőtt négy-öt évvel még olyan európai uniós gazdaságpolitika létezett, különösen a földgazdálkodást <u>illetőleg</u>, amely úgy volt profitorientált, hogy az egyes földegységet, tehát hektáranként azt támogatta; ma már mindinkább a táj, a népesség, a társadalom és a földnek mint tájéknak a társadalmat alkotó szövete is egyben. (hivatalos)</p>
<p>9. Úgy gondolom, hogy az Őry képviselő úr által elmondottakkal majd komolyabban foglalkoznunk kell. Én biztos vagyok benne, hogy ezt a pontot <u>illetőleg</u> még némi egyeztetések után lehetséges, ezt az előterjesztők nevében természetesen én egymagamban nem tudom eldönteni, hiszen sokan vagyunk, de végig kell gondolnunk. (hivatalos)</p>
<p>10. Úgy gondolom, hogy az elkövetkezendő évek jogfejlődésének egy nagyon fontos kérdése lesz Európában, hogy sikerül-e szabályozni és javítani a kisebbségi nyelveknek a használatát <u>illetőleg</u> a védelmét. Az Európa Tanácsnak van egy nagyon fontos eszköze, ez a nyelvi jogok kartája, megnyíltak most a liszaboni szerződés elfogadásával annak a lehetőségei, hogy ez az Európa Uniónak is immáron az eszközévé váljon. (besznye)</p>
<p>11. Mindenképpen azt gondolom, hogy kifelé megyünk a gödörből. Tehát az ideai esztendőben a tavalyi nagyon szerény, az 1%-ot alig meghaladó növekedés után egy 2.5-3%-os növekedés várható, azonban ez se jelent valami dombot vagy hegyet. Nagyobb már, mint az Európai Uniónak az átlaga, de jóval elmarad a velünk együtt csatlakozott új tagországoknak a teljesítményétől. A címetek <u>illetőleg</u>, hogy rosszabb a teljesítmény, ez nem tudom, hogy mire vonatkozott. (besznye)</p>
<p>12. Skacok! Nem kellene valahogy konkrétabb vizekre evezni? Mármint a hímbuli helyszínét <u>illetőleg</u>! Valahogy nem ártana nem túl messze menni attól a Trafótól! (Ami nemtom hol van.) Van esetleg a környékén valami hasonló csehó? (fórum)</p>
<p>13. Egyrészt, hamisítják – hamisították – azt itthon is – és veszik, mint a cukrot. Másrészt: volt és szokott lenni botrány egynémely pártpolitikusok diplomájának létét, illetve keletkezésének mikéntjét <u>illetőleg</u>. Valahogy nálunk ilyenkor a magyarizáció jön, nem pedig az, hogy a párt saját arculatának elrontását megelőzendő ejti az ürgét. Esetleges kártérítési kö-</p>

telezettség mellett. Esetlegesen ha közalkalmazotti jogviszonyban állt és diplomásként fizetést vett fel, akkor a csalásra vonatkozó büntetőjogi tételek is játszhatnának. No mind1. (fóúm)

14. A spontán gyulladás áldozataiban és a tragédia körülményeiben csak kevés közös vonás található: az áldozatok között sok az idős, beteg vagy alkoholos befolyás alatt álló személy, akik valószínűleg nehezen tudnának elmenekülni a lángoktól. A kutatók dolgát az is nehezíti, hogy az öngyulladást csak nagyon kevesen élik túl, így homályban tapogatóznak a tragédiát megelőző pillanatokban történeteket illetőleg. (közösségi)

15. Léteznek éttermek, gomba módra szaporodnak és születnek újak, aztán van, hogy eltűnnek, van, hogy fennmaradnak, és olyan is előfordul, hogy generációkon keresztül szárnyalnak. A nemrég megnyílt nem mindennapi étterem, még a nevét illetőleg is különlegesnek bizonyul, ő az Élet étterme. Ottjártunkkor különös dolgokat tapasztaltunk, megízleltünk valami új életterzést, és nem csak képletesen, hanem szó szerint is belekóstoltunk az egészségbe. (közösségi)

Látjuk, hogy az *illetőleg* is belesimul a **formális** stílusú szövegekbe, nem tűnik körülményeskedőnek, még csak nehézkesen sem. Sőt még az **informális** stílusú 12. és 13. sz. példában is „jól érzi magát” (igaz, a 12. számúban stíluselemnek is tekinthető).

E példák közt is számot olyat találunk, ahol épp az **átfogalmazással kapnánk sokkal nehezebb mondatot**.

Mindezek alapján azt mondhatjuk, hogy mind az *illetően*, mind az *illetőleg* névutót nyugodtan használhatjuk **formális** vagy **kissé formális** szövegekben, még a **beszélt** nyelvben is. Nagyon valószínű, hogy a választékos stílusú szövegeknek legalábbis bizonyos típusaiba is beillik, így **választékos stílusú** szövegekben is használhatjuk, ha a nyelvérzékünk nem tiltakozik ellene.

A két szinonima között bizonyára az *illetőleg* valamivel **formálisabb**, mint az *illetően*, bár az MNSZ2 adatai alapján nehéz volna bizonyítani, hogy az *illetőleg* formálisabb stílusú mondatokban jelenik meg, mint az *illetően*. Lehetséges, hogy csupán azért érezzük az *illetően* változatot formálisabbnak, mert az *illetőennél* **összehasonlíthatatlanul ritkább** használatú.

Ha szeretjük a **tömör** fogalmazást, bizonyos esetekben használhatunk a két névutó helyett **ragos névszót**, sok más esetben azonban a **tömör fogalmazást épp e névutók használata teszi lehetővé**.

A *valamit illetően* és a *valamit illetőleg* **formális** stílusértékű szinonimái közé tartozik a *valamire vonatkozólag* és a *valamivel kapcsolatban*.

A nyelvművelők **ezek használatát sem támogatják**, ehelyett inkább **ragok** használatát szorgalmazzák:

<i>illetően</i>	<i>ragos megoldás</i>
Rögzítést nyert a <u>továbbképzést illetően</u> az intézet feladatköre.	Rögzítették az intézet feladatait a <u>továbbképzésben</u> .
Az egyes tárcák képviselői kifejtették álláspontjukat a továbbképzés anyagi <u>előfeltételeit illetően</u> .	Az egyes tárcák képviselői kifejtették álláspontjukat a továbbképzés anyagi <u>előfeltételeiről</u> .

A kinevezést illetőleg még nem döntöttek.

A kinevezésről még nem döntöttek.

Csak akkor helyettesítsük raggal, ha **tömörebbek akarunk lenni**. Nem rosszak az ajánlott formák, de **ízlés kérdése** is, ki mit részesít előnyben. Semmiképpen sem nyelvhelyességi, sőt a **formális és választékos** stílusú szövegekben nem is helyénvalósági kérdés.

Az alábbi jobb oldali képen a címben az *illetőleg* szerepel, a leadben pedig annak egyik szinonimája, a főntebb is említett *kapcsolatban*:

A túlzott alkoholfogyasztást illetőleg nyugodt volt az idei húsvét

Húsvét hétfőn nyolc alkalommal kellett beavatkozniuk a mentőknek túlzott alkoholfogyasztás miatt. Az utóbbi években ez volt a legnyugodtabb év ebből a szempontból – tájékoztatta a TASR híriggynökséget Alena Krčová, az Egészségügyi Mentőszolgálat Művelési Központjának (OS ZTS) szövegírója.

Megegyezés a rövidített munkaidőt illetőleg

Megegyezés született a rövidített munkaidővel kapcsolatban. A szociális partnerek és Christine Aschbacher (ÖVP) munkaügyi miniszter abban egyeztek meg, hogy a bezárni kényszerült vállalkozások dolgozóinak esetében a nulla órás rövidített munkaidőre is lehetőség lesz a jövőben.

21. Az *iránt* névutó

1. Elvont jelentésű hagyományos névutó, jelentése az értelmező kéziszótár szerint: 'valakihez, valamihez, a hozzá való viszonyában'; 'valakiről, valamiről, valaki, valami felől', 'valakire, valamire vonatkozóan, valaminek a tárgyában'. Ez utóbbi jelentést az értelmező kéziszótár „pongyolaként” bélyegzi meg. Az *iránt* névutó **ragtalan** névszóhoz kapcsolódik.

Az *iránt* érdekessége, hogy **eredeti irányt jelölő szerepe a köznyelvben megszűnt**; ennek emlékét csupán a *toronyiránt* 'egyenesen előre' határozószó őrzi.

Ma a köznyelvben elvont viszonyok jelölésére szolgál, csupán a **népnyelv** őrzi eredetibb irányjelentését:

népnyelvi

Megy az erdő iránt.

köznyelvi

Megy az erdő irányába.

2. Átvitt értelemben elsősorban akkor tartják a Nyelvművelő kézisztár helyesnek, ha **barátságos** érzésekre utal. **Negatív** érzelmekkel kapcsolatban véleménye szerint inkább az *ellen, szemben* névutókat használjuk.

A Nyelvművelő kézikönyv őszintén beismeri, hogy ez a különbségtétel **megszűnőben van**, s úgy fogalmaz, hogy ez a megkülönböztetés „még most is jó szolgálatot tehet, érdemes igazodni hozzá”:

<i>barátságos érzés</i>	<i>negatív érzés</i>
baráti érzésekkel viseltetik <u>valaki iránt</u>	ellenszenvet érez <u>valakivel szemben</u>
barátságot / szerelmet / vonzalmat stb. <u>érez valaki iránt</u>	nehéztelést / haragot / gyűlöletet stb. érez <u>valakivel szemben</u>

Ezzel a hozzáállással **egyetérthetünk**: azt javasoljuk, hogy **gondozott** szövegben igyekezzünk **különbséget tenni** a nyelv művelők tanácsának megfelelően. Mások kéziratába csak akkor javítsunk bele, ha azt az illető láthatólag **gondozottnak** szánta. Egyébként az alternatív kifejezési eszközök **stílusértéke egyforma**, mindegyik alapvetően **közömbös** stílusértékű, bár a *szemben* mintha egy lehelettel választékosabb, ill. formálisabb volna.

Az élet igazsága!

A gyerekek iránt érzett szeretet olyan mint a szerelem csak mélyebbről jön, boldogság tölt el ha rá gondolsz és mosoly ül az arcodra bárhol is legyél...és a legjobb, hogy tudod ez örökké tart!

azeletigazsagai.net

Az élet igazsága!

Akinek lelkéből, embertársai iránt szeretet, törődés és tisztelet árad, ott érdemes megpihenni, hogy erőt meríts saját lelked megtisztulásához.

azeletigazsagai.net

Az érdekesség kedvéért megemlíthetjük, hogy a **közömbös** mind az *iránt*, mind a *szemben* vonzattal kapcsolódhat, bár az *irántunk* való közömbösséget inkább negatívan értékeljük, mint pozitívan. Az MNSZ2 adatai szerint mégis a **közömbös valaki iránt** csaknem négyszer gyakoribb, mint a **közömbös valakivel szemben**.

A zöldtárca közömbös a környezeti terhek megoldása iránt

A környezetvédelmi Minisztérium jelenlegi vezetése közömbös a környezeti terhek iránt – véli Anna Zemanová (SaS) képviselő.

A többség közömbös a romákkal szemben

2020 / 06 / 21 / PEREI DÓRA

#TÁRSADALOM #REPREZENTATÍV FELMÉRÉS

3. Vonatként a nyelvművelők helytelenítik, ha ragos szinonimáik is vannak:

<i>íránt</i>	<i>rag</i>
lelkesedik <u>valami iránt</u>	lelkesedik <u>valamiért</u>
vágyódik <u>valami iránt</u>	vágyódik <u>valamire</u>
gondoskodik <u>valaki, valami iránt</u>	gondoskodik <u>valakiról / valamiről</u>
jogot formál <u>valami iránt</u>	jogot formál <u>valamire</u>

Nézzünk meg példákat az *íránt* névutós formákra az MNSZ2-ből!

Lelkesedik valami, valaki iránt

<p>Érdeklődése mindinkább a természettudomány, azaz a botanika és a közügyek, azaz a népelete felé fordul. Környezetében mindenki ezek <u>íránt lelkesedik</u>. Sógórával, Diószegi Sámuellel még a tudós Földi életében s nyilván annak buzdítására vagy példájára eltökéli egy magyar fűvészkönyv kiadását. „Minden figyelmemet a fák, füvek, virágok vonták magukra” – írja Kerekesnek. (Illyés Gyula)</p>
<p>A másik rossz hír a fizikai billentyűzettel szerelt mobilok <u>íránt lelkesedőket</u> lombozhatja le, hiszen a vállalat szerint erre sincsen különösebb igény, inkább a virtuális klaviatúrákat próbálják használhatóbbá tenni – bár ez természetesen még nem jelenti azt, hogy a jövőben egyáltalán nem készülhet QWERTY-s modell. (sajtó)</p>
<p>Az utolsó három történeti szín már a jövőben játszódik, Madách három utópiát hozott létre, amit Fourier, francia író, filozófus elképzelése és ötlete alapján írt meg. A tökéletes elképzelt társadalmat mutatja be. Ádám kezdetben <u>lelkesedik</u> a kollektivista társadalom <u>íránt</u>, ahová Luciferrel, mint az ezredik falanszterből érkező tudósjelöltek érkeznek meg. (tudományos)</p>
<p>Kérem, hogy tartson ki amellet, amit itt megfogalmazott. Remélhetőleg a privatizáció <u>íránt</u> amúgy nem túlságosan <u>lelkesedő</u> magyar humán értelmiség legalább a nemzeti filmvagyon megőrzéséért hálás lesz önnek. (hivatalos)</p>
<p>Nem lehet persze megakadályozni, hogy bizonyos rétegek mindig is <u>lelkesedjenek</u> az ilyen téveszmék <u>íránt</u>, egyszerűen csak meg lehet növelni azoknak a számát, akik ezzel szemben immunisak lesznek. Ennek az egyik módja az, ilyen emléktúra, amire most elmentünk, miszerint ha ez egy maradandó emlék marad az ifjúságban is, amíg él, tehát beléjük vésődik, akkor megjelenhet ez a kép akkor is előttük, amikor látják, hogy valami ostobaság történik a világban, a fajgyűlölet hova vezetett. (besznye)</p>
<p>Mert gondoljunk csak utána kicsit. Ha mi, kárpátjaiak lennénk hasonló helyzetben, mi sem <u>lelkesednénk</u> feltétlenül az <u>íránt</u>, hogy sok – egyébként a nyelvünket beszélő és a kultúrkörünkbe tartozó... relatíve hátrányos helyzetű friss állampolgárt – vegyünk a nyakunkba. Jól írta valaki (név nélkül, asszem :-)) alább, hogy a jólétnek sok káros következménye van, mely ugyanakkor hozzá is járul a jólét fenntartásához: az elért eredmények féltése, az anyagi javakhoz és szociális fejlettségi szinthez való feltétlen és akár önző ragaszkodás stb. (fórum)</p>
<p>Köszí, jó cikk lett! Már régóta kíváncsi voltam az A10 képességeire, és ugyan én eléggé <u>lelkesedem</u> az AMD-s APU-k <u>íránt</u>, azért az igazat megvallva nem kellett volna, hogy meglepetést okozzon a teszt. Hiába, a külön gpu, ddr5-tel egyértelműen többet ad. Viszont a fogyasztás az, ami sajnálatos... (közösségi)</p>

Az *íránt* nyilván ebben a használatban is **közömbös** stílusértékű, bármilyen stílusú szövegbe beleillik. Nem lehet azt mondani, hogy a szövegek, melyekben használják, rossz fogalmazásúak volnának. A két változat közt a legfőbb különbség a **gyakoriságban** van: *a lelkesedik valamiért, valakiért* ragos megoldás az MNSZ2 adatai szerint mintegy 20-szor gyakoribb, mint *a lelkesedik valami, valaki iránt*.

Vágyik valami iránt

Mégis, Izrael vonzerejét jelzi, hogy évente már hárommilliónál is több turistát fogad, akiket főleg a szent vallási zarándokhelyek, a kulturális örökség és persze a tengerpart csábít az országba. A Siratófal, a Világörökség részét is képező Maszada, illetve a Sziklatemplom mindig a leglátogatottabb helyszínek között van, a városok közül pedig Jeruzsálem, a főváros Tel-Aviv vagy Szafed is kiemelkedő fontosságú. De az aktív turizmus iránt vágyó is jól érezhetik magukat Izraelben, mivel sivatagi szafarihoz, hegymászáshoz, kerékpározás és gyalogtúrához egyaránt vannak ideális terepek. Egy izraeli körutazás vagy tengerparti nyaralás elég népszerűnek számít a magyarok körében is, bár az országban zajló események miatt a közelmúltban csökkent az Izraelbe utazók száma. (sajtó)

Egyre több egészségturizmus iránt vágyó ember igényli ezt a fajta sportot. És ide költöztek hozzánk Finnországból, tizenhat családunk van, akik egyszerűen generálják ezt a fajta egészségügyi sportolást, biciklitúrákat tesznek, bevonják a helyieket, a gerezdlakiakat is. Tehát előbb-utóbb a mi fiataljaink is erre fognak elmozdulni. (besznye)

Olyanfajta szabadság, ami iránt még most is vágyunk, a gondolatnak és a művészetnek a szabadsága, és a kifejezésmódnak a szabadsága iránt, nem voltak egyformák a fiúk sem, nem véletlen felbomlottak egy bizonyos idő után, de mégis, amit alkottak így együtt, ami ránk maradt, az már az egyetemes kultúra része, pontosan olyan klasszikusokká váltak, mint Mozart a maga korában. (besznye)

Azon gondolkodom így éjjel, hogy én régen néztem a hupikéktörpikéket. Ugye Aprajafalvába csak férfiak vannak De van egy nő. Törpilla. Na most ezek a férfiak biztos vágnak a nők iránt. De érdekes mód, sosem keresték a nőket. De viszont nem mentek gyilokra sem Törpilla miatt. Nem furcsa? Szerintem de. De én rá jöttem a válaszra... A titok nyitja nem más, mint hogy Törpilla a falu kurvája!!! Ennyi. (közösségi)

A *vágyik valami iránt* még **sokkal ritkább**, mint a *vágyik valamire*, a fenti táblázat az összes releváns találatot tartalmazza. Ezek alapján az *iránt* használatát akár vonzattévesztésnek is tekinthetjük.

A nyelvőrök által említett másik két szerkezetre – *gondoskodik valaki, valami iránt* és *jogot formál valaki, valami iránt* – egyetlen releváns találatot sem adott az MNSZ2. Az előbbire volt ugyan két találat, de azok idézetek voltak a 19. század közepén íródott szövegekből.

Mindezek alapján azt javasolhatjuk, hogy minden esetben a **ragos formákat** érdemes választani. A névutós formát esetleg csak a *lelkesedik* ige esetében hagyhatjuk javítatlanul, különösen ha a szöveg csupán **rendezett**, nem pedig gondozott szándékozik lenni. A többi esetben az *iránt* névutós változat használatát ma **nyelvbottlásnak, vonzattévesztésnek** tekinthetjük.

4. Nem kifogásolják a nyelv művelők a következő vonzatot, amivel természetesen egyetértünk:

érdeklődik valaki/valami iránt

Elképzelhető, hogy a mai szövegekben épp az *érdeklődik valaki, valami iránt* analógiás hatásának tudható be – legalábbis az esetek egy részében – a *lelkesedik valaki, valami iránt* és a *vágyik valaki, valami iránt* használata.

2. A realizmus fázisa

- Szakmája iránt elkötelezett, kooperatív együttműködés a kollégákkal, érdeklődik a kliens fejlődése iránt.
- A távolságtartás és részvét egyensúlyának megteremtésén fáradozik.
- Kreatív tervek, kezdeményezések iránti nyitottság.

Az iskolaérettség legfontosabb jellemzői

- Nem csak a mozgásos játékok kötik le a figyelmét, szereti, ha **olvasnak neki**, szívesen **nézeget könyveket, érdeklődik a világ dolgai iránt**, összefüggésekre **kérdez**, lehet társasjátékozni vele, szívesen **rajzolgat, irogat**
- Képes egytől tízíg eligazodni a számok között
- Térfogalma kialakult, ismeri a következő fogalmakat: lenn, fenn, jobbra, balra, elől, hátul

14

- Pistike jegyei rendben vannak, de túlzott érdeklődést mutat az ellenkező nem iránt...

5. Néhány példa az *iránt* használatára **jogi**, ill. **hivatali nyelvi** szakszövegekben (*kérelmet/indítványt nyújt be/terjeszt elő valami iránt, intézkedik valami iránt, pert/keresetet/eljárást indít valami iránt* stb.):

Aztán egyszer csak, 1962 júliusában megjött az értesítés. A KAPOSVÁRI MEGYEI BÍRÓSÁG. R. 518/1962/2. szám. Bertók László Nagyatád Zrínyi u. 47. Rehabilitáció iránt benyújtott kérelmi ügyében értesítem, hogy – mivel a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a büntetése hátralevő részét 1956. V. 16-án kegyelemből három évi próbaidőre feltételesen felfüggesztette, és a próbaidő kedvezően telt el – a 8/1959. I. M. sz. rendelet 5. §. értelmében az 1959. évi 39. tvr. alapján mentesült a büntetőjogi következmények alól. Kaposvár, 1962. évi július hó 10. napján. (Bertók László)

Az ügy elbírálása szempontjából nem tekinthető relevánsnak Leó Leó úr sajnálatos testi hibájára való hivatkozása sem. Köztudomású ugyan, hogy a Lánchíd kőoroszlánjaiból a tervező kifejejtette a nyelvet, de célzatos ferdítés volna annak sugalmazása, hogy a mai plurális demokráciában csak és kizárólag bizonyos nyelvmunkákkal: fecsegéssel vagy nyalással lehet érvényesülni. Ilyen körülmények között a jog érvényesülésének szabad folyást kell engednünk. Az előírt 15 nap elteltével Leó Leó urat rosszhiszemű, engedély nélküli lakónak minősítjük, és eltávolítása iránt intézkedni fogunk... (Moldova György)

Félmilliárd forintos kártérítési pert indított a hévízi színhelyű Royal Big-Bau Kft. a keszthelyi önkormányzat ellen, mivel a város polgármesteri hivatala – egy júliusban meghozott helyi tilalmi rendeletre hivatkozva – elutasította a cégnek az úgynevezett élménypark építése iránt benyújtott kérelmét. A Zala Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője alkotmányellenesnek tartja a szóban forgó rendeletet, mert visszamenőlegesen a folyamatban lévő ügyekre, így a hévízi cég májusban megkezdett építkezésére is kiterjesztették. (sajtó)

Ha a fentiek miatt a törvény erejénél fogva a korábbi férj (jelenlegi férj) neve kerül az anyakönyvbe (akkor is így van, ha ez ellen minden érintett tiltakozik), az apaság megdöntése iránt pert kell indítani a bíróságon a gyermek megszületése után. Ha az élettárs a perben az apaságát elismeri, az eljárás gyakorlatilag csak formai jellegű. Amennyiben a bontóper már folyamatban van, akkor általában néhány hónap alatt be is fejeződik (főleg ha nincs különösebb vita a felek között). (sajtó)

Ha a házastársak közösen terjesztenek elő a házasság felbontása iránt kérelmet, elhatározásuktól függ, hogy melyikük minősül felperesnek, illetve alperesnek. A keresetlevélben – egyebek mellett – fel kell tüntetni a házasságkötésre és a házasságból származott, életben levő gyermekek születésére vonatkozó adatokat is. Ezek igazolására csatolni kell a házassági, valamint a gyermekek születési anyakönyvi kivonatát eredetiben. (sajtó)

Hell korának csillagászai között nagy tekintély volt. Midőn a magyar királyi egyetemet 1777-ben Nagyszombatból Budára helyezték át, csakhamar egy csillagvizsgáló létesítése végett történt intézkedés. Hellt hívták meg Bécsből, hogy evégre alkalmas helyet válasszon, és az

<p><u>épület föllállítására</u> <u>iránt intézkedjék</u>. A csillagvizsgálót a királyi palota fölé építtette, melyet anélkül is egyetemi helyiségül avattak fel. A felügyeletet is Hell vállalta magára, s az ott történt észleletek 1780-tól Hell bécsi s Bode berlini Tudósításában vannak feljegyezve. (tudományos)</p>
<p>Egy oklandi bíróságnál indított perben(3) bíróság tervezési hibára hivatkozva helyt adott a felperes <u>kártérítés</u> <u>iránt indított keresetének</u> az alábbi eset kapcsán. Felperes egy autóbuzsón utazván az egyik kanyarban, melybe a jármű túlságosan nagy sebességgel fordult be, lerepült az ülésről, annak következtében, hogy elérhető közelségben nem volt a buszon olyan kapaszkodó, melyben megfogódzkodhatott volna, s emiatt sérüléseket szenvedett. Mivel az autóbusz minden ülése mellett, a felperes ülését kivéve, az utas ülő helyzetében is elérhető kapaszkodó volt, a bíróság azt állapította meg, hogy a baleset tervezési hibára vezethető vissza, tekintve, hogy az autóbuzsón minden ülés mellett megfelelő kapaszkodási lehetőséget kell biztosítani. (tudományos)</p>
<p>Miután a kft. a felvett hitelt 2001 decemberében kimerítette, anélkül, hogy kamat- vagy bérletdíj-fizetési kötelezettségének egyszer is eleget tett volna, további <u>341 millió forint</u> <u>iránt nyújtott be hitelkérelmet</u> – igen, az MFB-nél. Ez összesen 769 millió. Ha így történt, az érintett vállalkozót nem érheti szó azért, mert élt az állami pénzügyi megdöbbenő nagyvonalúságával, de igenis elmarasztható az ország bankja, amiért nem megbízásához hűen bánt az adófizetők pénzével. (hivatalos)</p>
<p>November 19-én a nyomozó hivatal a beadványt a Budapesti Rendőr-főkapitánysághoz rendelte átadni. Az iratok elküldésére azonban ügyviteli hiba miatt ténylegesen nem került sor. Elrendeltem annak a vizsgálatát, hogy az áttételi határozat törvényes-e, továbbá hogy az iratok továbbítása miért maradt el. A mulasztó személy példás felelősségre vonása <u>iránt intézkedtem</u>. A mulasztásért a képviselő urat illő tisztelettel megkövetem, és intézkedtem, hogy a feljelentés érdemi elintézéséről tájékoztatást kapjon (hivatalos)</p>
<p>A jogérvényesítés megkönnyítését szolgálja az illetékek előzetes lerovása alóli mentesülés. Ilyen jogosultságot biztosít a javaslat a társasházi közösség részére, ha a tulajdonostársal szemben közös költség megtérítése <u>iránt</u> indít bírósági eljárást, valamint az állammal szemben felmerült kártalanítási igény érvényesítésére irányuló eljárásra. (hivatalos)</p>
<p>Panaszolta, hogy benyújtott kérelmeire nem kapott választ, továbbá kifogásolta a helyszínen eljáró ügyintéző magatartását. A vizsgálatra az Alkotmány szociális biztonságot garantáló rendelkezésének megsértése, illetve annak veszélye miatt került sor. A vizsgálat során az országgyűlési biztos megállapította, hogy panaszos által <u>különböző szociális juttatások</u> <u>iránt előterjesztett kérelmei</u> között valóban található olyan eset, amikor a kérelem elbírálatlan maradt. (hivatalos)</p>
<p>A hatóságok is már egy héttel ezelőtt elkezdték az esetnek a vizsgálatát, így a dorogi városi rendőrkapitányság is nyomozást folytat az ügyben. Úgy gondolom, hogy ez a nyomozás fogja tudni megállapítani azt, hogy pontosan hogyan következhetett be ez az üzemzavar, ez a meghibásodás és milyen régóta folyt ez a szennyezőanyag, vagy ezek a veszélyes hulladékok milyen régóta szivárogtak a kenyérmezei patakba. Erre vonatkozóan a rendőrségi vizsgálat megfelelő iránymutatással fog szolgálni. Büntetőeljárás is van folyamatban a Dorogi Városi Rendőrkapitányság nyomozása folytán. Ezenkívül a Felügyelőségünk is <u>rendkívüli szennyvízbírság kiszabása</u> <u>iránt intézkedik</u>, mielőtt a harmadfok készülségnek vége lesz és valamennyi adat rendelkezésünkre áll. (besznye)</p>
<p>Tehát ez azt jelenti, hogyha bemegy valaki, hogy most a sukorói ügyben pert akarok indítani, ez nem biztos, hogy eredményre fog vezetni, de úgy, hogy a földhivatal, a hatósági eljárásában észlel valami gondot, jelez az ügyészség részére, az ügyészség pedig úgy ítéli meg, ez <u>semmisség</u> <u>iránt pert</u> kell indítani, egy ilyen keresettel biztos foglalkozna a bíróság. (besznye)</p>
<p>Katonáné Pehr Erika: – Az otthonteremtési támogatásnál idén nyitotta ki a parlament azt a lehetőséget, hogy hosszútávon lakás-előtakarékossági programra fordítsa ezt a fiatal, ennek a pénznek az adott részét, esetleg albérlet, hosszú távú rendezésére, lakásfelújításra. Rip: –</p>

És valóban erre is fordítják? Katonáné Pehr Erika: – Igen, a statisztika évek óta számunkra visszajelzést ad, hogy mintegy ezer gyermek, aki kifejezetten az otthonteremtési támogatás iránt nyújt be igényt, milyen célra fordítja, sőt szándékainkban áll, hogy ezt az otthonteremtési támogatás igénybevételi lehetőségét ne 25 éves korig, hanem a fiatalok 30 éves koráig tegyék lehetővé, hiszen addigra már lesz munkahelye, befejezi a tanulmányait, és akár a hitelintézetek is partnerként állnak mellé. (besznye)

A felszámolási eljárás tekintetében akkor egyszerűbb a dolgunk, ha azt valaki más megindítja. Ebben az esetben, ha még fennáll a munkaviszonyunk, a felszámolótól – aki a munkáltatói jogok gyakorlását is átveszi – megkapjuk a kellő tájékoztatást, és munkabérünk kifizetése iránt intézkedik a munkáltató esetleges vagyonából. Ha más nem indítja meg az eljárást, és ezt nem is akarjuk megvárni, a munkabérrel kapcsolatos tartozás miatt mi is kérhetjük a munkáltató székhelye szerint illetékes törvényszéktől a felszámolás megindítását. (közösségi)

A jogi szaknyelvi használat helyénvalóságát jogi végzettség nélküli személy nem tudhatja megítélni. Ha ilyen szöveggel találkozunk, és szerkesztenünk kell, a szaknyelvi használatnak feltétlenül utána kell nézni, ill. jogász szakemberrel kell konzultálni.

2020. évi LXX. törvény
a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt
indított gyorsított pererről *

THE HUNGARIAN JOURNAL OF NUTRITION MARKETING

A FENNTARTHATÓ FOGYASZTÁS IRÁNT ELKÖTELEZETT
FOGYASZTÓI CSOPORT, A LOHAS SZEGMENS JELLEMZŐI

Kérelem anyakönyvi kivonat kiállítása iránt	Szerv azonosítója:	
	Szerv megnevezése:	
	Eljáró ügyintéző:	
	Ügyintéző elérhetősége:	tel: e-mail:
	Iktatószám:	
	EAK ügyazonosító:	

Végül egy történeti?, hadászati? szaknyelvi példa, melyben – laikus szemmel olvasva – a vonzat szokatlanul hat, és hasonló ellenőrzésre szorul, mint amit főntebb a jogi szaknyelvi használattal kapcsolatban javasoltunk.

Szepessy 1685 májusában, Ónodon halt meg. Így nem érte meg azt, hogy a várat még ebben az évben, szeptemberben, a magyarországi török uralom és Thököly fejedelemségének felszámolása iránt indított háborúban a császáriak elfoglalták. Szepessyt a Habsburg-ellenes küzdelem annyira meghatározó szereplőjének tartották, hogy I. Lipót császár portai követe „Haupt-rebell”, „fő-lázadó” kifejezéssel illette. Az is igaz, hogy az 1672 és 1678 közötti időszakban, amikor a bujdosók nem értek el kiemelkedő sikereket a császáriak ellen, akkor emiatt a labancok – egy kicsit vaskosan – úgy élcelődtek, ő a „nagy pipájú, de kevés dohányú” Szepessy Pál. (tudományos)

22. A *kapcsán* névutó

A *kapcsán* névutószerűen használt ragos főnév pontosabban meg nem határozott körülmény kifejezésére használatos:

Az eset kapcsán a rendőrség bezárta a mulatót.

A Nyelvművelő kézikönyv „kissé hivatali nyelvi ízűnek” mondja, s arra buzdítja az olvasókat, hogy „ha lehet”, **helyettesítsék raggal** vagy **hagyományos névutóval**.

<i>kapcsán</i>	<i>más megoldás</i>
1. Még nem olvastam a <u>merénylet kapcsán</u> felvett jegyzőkönyvet.	Még nem olvastam a <u>merényletről</u> felvett jegyzőkönyvet. Még nem olvastam a <u>merénylet után</u> felvett jegyzőkönyvet.
2. Nagyon bosszantó az utasítás <u>végrehajtása kapcsán</u> tapasztalt felületesség.	Nagyon bosszantó az utasítás <u>végrehajtásában</u> tapasztalt felületesség. Nagyon bosszantó az utasítás <u>végrehajtásakor</u> tapasztalt felületesség.

A *merényletről* (1. sz. példa) pontosabb, valóban ajánlható; a *merénylet után* mást jelent, de persze pragmatikai szinonimaként használható lenne, ha szükséges. (De miért lenne szükséges?)

A *végrehajtásában* és *végrehajtásakor* (2. sz. példa) **nem felel meg a hivatali nyelvi úzusnak**. Ha már szinonimát keresnénk, leginkább a *végrehajtása során* lenne a legmegfelelőbb.

Morawiecki: az ukrajnai háború kapcsán eltér a lengyel és a magyar álláspont, de az érdekeink közösek

for: Fehérkő - 2022.10.13.

Boris Kollár is reagált a Zochová utcai tragédia kapcsán

2022. október 3. hétfő - 09:28

Bibliai esték sorozat-
Tények és vallomások a Biblia kapcsán

2017. április 20. (csütörtök) 18 órakor

Reformáció

az **Őszövétségtől napjainkig**

Előadó: **Dr. Varga Gyöngyi** docens
Evangélikus Hitudományi Egyletem
Őszövétségi Tanácsok

Helyszín: Lamberg-kastély, olvasóterem
Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Lamberg-kastély Kulturális Központ
8060 Mór, Szent István tér 3. Tel.: +36-87-1386, www.lambergkastely.hu

A *kapcsán* nagyon gyakori névutó, az MNSZ2 csaknem 111 ezer találatot ad rá. Stílusértéke valószínűleg **kissé formális**, de valószínűleg nem rí ki a **választékos** és a **kissé bizalmas** stílusú szövegekből sem. Ennek fő oka rendkívüli gyakorisága lehet.

Az MNSZ2 adatai és az internetes adatok is arra utalnak, hogy a *kapcsán* stílusértéke közelít a **közömböshöz**. Néhány példa:

<p>Borotválkozunk, mosakszunk, reggelizünk, s eközben csupa olyan világügy ömlik elénk, amelyhez eredetileg semmi közünk, a következményeikkel azonban, mint a legszemélyesebb dolgainkkal, föltétlenül számolnunk kell. Hatásuk úgy ér hozzánk, mint a sugárzás. Így leszünk végül áldozatok olyan történések <u>kapcsán</u>, amelyekben még távoli tanúk se voltunk. (Csoóry Sándor)</p>
<p>De én nem irodalompolitikával akarok itt foglalkozni, különben is lényegesebb kérdésekről volt szó, a lényegesebb kérdéseket illetően pedig nekem mind inkább mechanikus nézeteim vannak, már nem egyszer jeleztem is őket, a kis és a nagy formák játéka, libikókája <u>kapcsán</u>, ezeknek a mozgásoknak a peremén lévő közösségek, ún. nemzetiségek viszont úgy lebegnek e történések közepette, mint a parafadugók, ha szerencsénk van, az új nagykereten belül találják magukat, ha nem, akkor csak tendálhatnak arrafele, tovább élve furcsa életüket, amelyre már rég külön szerveik fejlődtek a parafaszerű külső ellenére, igen, nem irodalompolitikával akarok foglalkozni, azt a regényt szeretném tovább mesélni (írni). (Tolnai Ottó)</p>
<p>Amikor büntettünk, a humanizmus is vezetett bennünket. Mert amikor kemény intézkedésekre kényszerültünk, azt mondtuk: inkább egyes embereket tartunk most kordában, sem hogy később még több egyszerű, elbolondított ember legyen az áldozata – akár saját ostobasága, akár megtévesztés miatt – olyasminek, amit nem is ő kezdeményezett. Képtelenségnek, sőt képmutatásnak tűnik humanizmusról beszélni a büntetés <u>kapcsán</u>. De tény, hogy a kormányzat szabadon engedett minden politikai elítéltet, amint a rend annyira megszilárdult, hogy a szabadon bocsátottak akkor sem jelentettek volna politikai veszélyt, ha ismét a rendszer ellen fordulnak, amire egy-két kivételtől eltekintve nem is került sor. (Gyurkó László)</p>
<p>Tizenötezer rendőr készül az Egyiptom–Algéria pótselejtezőre Nagy erővel készülnek a szudáni házigazdák Algéria és Egyiptom labdarúgó-válogatottjának szerdán esedékes világbajnoki pótselejtezőjére. A két együttes szombati, kairói összecsapása <u>kapcsán</u> kialakult helyzet miatt igencsak feszült hangulatúnak ígérkező találkozót szükség esetén 15 ezer rendőr biztosítja. (sajtó)</p>
<p>Az 1994-ben lemondott világkiállítás <u>kapcsán</u> még jövőre is 300 millió forintot kell kifizetnie a költségvetésnek – tudta meg a Magyar Hírlap. Annyi azonban bizonyos, hogy az elmúlt évek alatt az expóhoz kapcsolódó beruházások lassan mind elkészültek: '94 óta infrastruktúrára, környezetvédelemre és ingatlanhasznosításra összesen 19, 4 milliárd forintot költöttek. (sajtó)</p>
<p>Úgy gondoljuk, hogy az ismertetett jogesetek <u>kapcsán</u> sikerült bemutatnunk azokat a költségvetési gazdálkodás területén jelentkező működési zavarokat, amelyek nagymértékben meghatározzák a települési, illetőleg a kisebbségi önkormányzatok közötti viszonyt. (hivatalos)</p>
<p>A hivatalból indult vizsgálat egy gyermekotthonban tapasztaltak <u>kapcsán</u> megállapította, hogy az átmeneti szabályokat tartalmazó 1/1991. (I. 31.) NM-rendelet értelmében a különleges gyermekotthonok működésére a nevelőotthonokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. (hivatalos)</p>
<p>Azzal kapcsolatban szeretnék ügyrendi megjegyzést tenni elsősorban elnök úrnak, kérés formájában, ami az utolsó interpelláció <u>kapcsán</u> történt. Bár nem vagyok fogadatlan prókátora senkinek, és szeretném elkerülni azt a látszatot, hogy Torgyán Józsefet védendő szövegek fel ügyrendi kérdésben, mindenestre szeretném aláhúzni azt: függetlenül attól, hogy egy képviselővel mennyire értünk egyet általában véve vagy egy adott konkrét kérdés felvétele <u>kapcsán</u>, minden, ebben a Házban ülő képviselőt megilleti az elnök részéről a tisztességes, egyenlő bánásmód lehetősége és joga. (hivatalos)</p>
<p>Júniustól kezdődően a kedvezménytörvény <u>kapcsán</u> megjelenő cikkek száma fokozatosan</p>

csökken, majd októberben jelentkezik az újabb csúcspont, egészen pontosan október második felében, amikor megjelenik a Velencei Bizottság jelentése. (tudományos)
A parlagfű hosszú virágzási időszaka miatt az allergia kezelése még a külföldi utazással is csak kivételes esetekben, elsősorban gyenge allergiánál jelenthet megoldást. Allergia kezelése immunterápiával: Az allergia kezelése többnyire inkább preventív, de az allergia kezelése <u>kapcsán</u> szóba jöhet még a szervezet allergiás reakcióképességének javítását, átprogramozását célzó specifikus allergia kezelése un. immunterápiás eljárásokkal. Az allergia kezelése ez esetben injekciók sorozatából áll, egy hónapon át az allergén kivonatát kell felszedni növekvő dózisokban. (tudományos)
Az indukció hagyományos elméleteinek bírálata, s részben egyes típusainak ismertetése <u>kapcsán</u> érintett elveket a tanulmány második részében koherens rendszerbe foglalja egybe. Kiindulópontként ismételt hangsúlyozza, hogy az induktív általánosításnál nemcsak az egyes tapasztalati adatokat vesszük tekintetbe, hanem az új ismeretet a valóságra vonatkozó egységes felfogásunkba próbáljuk beilleszteni. (tudományos)
Az az érdekes, hogy nagyon éles viták folytak, de elsősorban a Pozsgay-féle bejelentés, a népfelkelés preferálása <u>kapcsán</u> volt vita. Magáról a többpártrendszer elfogadásáról nagyon kevés, tehát az, ami legfontosabb döntés volt ekkor, azt szinte vita nélkül fogadta el a Központi Bizottság. (besznye)
Szabó József nyugalmazott rendőr alezredes.: – Szeretnék életeket menteni. A jó idő <u>kapcsán</u> többen elővették már a motorokat, és azt próbálnánk segíteni, hogy ez az átállítás ez ne legyen túl hosszú, legyen egy kicsit simább. Többen meghaltak ebben az évben már motorozás közben. (besznye)
Építő hozzászólásaiddal sikerült a kibontakozó vitát röpködő félmondatok zagyvalékává süllyesztened. Csak így tovább! Egyébként arra próbáltam rávilágítani, hogy maga a kérdés feltevés provokatív. A magasan tisztelt coclib oldal ugyanis a zsidókat érintő témák <u>kapcsán</u> kezd kifogyni az érvekből, csak magukat ismételtetik (lásd többi topik), így előkerül a régi-új lejárató taktika, személyeskedni kezdenek, rászállnak egyesekre, aki nem veszi védelmébe a zsidókat, lefasztyázzák. (fórum)
Bálint András nyilatkozott, lemondása <u>kapcsán</u> , asszem MH-ban: Schwajda és Hámori dolgozták ki a „Szolnoki Gondolatot” már a nyáron, ez a Nemzeti koncepciójának megváltoztatását tartalmazta, azóta ezzel házaltak a kormánynál, ebből persze őt, (BA-t) már kihagyták. (fórum)
A MIÉP egyértelműen árt a kormánynak. Vettem a fáradságot és végigolvastam az elmúlt két hónapban tett napirend előtti felszólalásaikat. Kapitálisabbnál kapitálisabb marhaságokkal jönnek, itt van például a frankfurti könyvvásár <u>kapcsán</u> rendezett őrjöngésük: össze-vissza hazudoznak. Engem a MIÉP mindig az SZDSZ-re emlékeztet: ők is ügynököt sejtene az ellenvélemény megfogalmazója mögött. (fórum)
Tegnapelőtt este óta, azaz 36 óra alatt 120-an osztották meg, kb. 300-an lájkolták, sok százan szóltak hozzá, vagy chateltek rám Mesterházy lemondása <u>kapcsán</u> . A felvetés eljutott több tízezer emberhez. Összesen 5-en, azaz ÖTEN keltek a védelmére. Közülük 3 fizetett pártalkalmazott, egy lelkes aktivista, egy pedig egy idősebb néni, ki Attikát gyermekkor óta szereti. (közösségi)

Meg kell említeni, hogy az **igazi szépprózában** a **kapcsán** **alig fordul elő**: az MNSZ2 „szépirodalmi” találatainak zöme nem igazi szépirodalmi munkákból, hanem esszékből és irodalmi témájú tanulmányokból való. Ez a tény azt a feltételezést erősíti, hogy a **kapcsán (kissé) formális, de nem választékos** stílusértékű.

Ugyanerre utalnak a **kapcsán** relatív gyakorisági adatai is az MNSZ2-ben: messze a leggyakoribb a „hivatalos” alkorpuszban, utána következik a „beszélt nyelvi” és a „sajtónyelvi” holtversenyben. Ez utóbbi két alkorpusz relatív gyakorisága nagyjából megegyezik az egész

MNSZ2-n belüli relatív gyakorisággal. Ennél alacsonyabb a „közösségi”, a „fórum” és a „tudományos”, de ezek nem térnek el jelentősen egymástól; ez után következik a „szépirodalmi” alkorpusz, melyben a *kapcsán* relatív gyakorisága csaknem 7-szer kisebb az átlagosnál és csaknem 15-ször kisebb, mint a „hivatalos” alkorpuszban.

Talán meglepőnek tűnhet a „beszélt nyelvi” alkorpuszban az átlagon felüli gyakoriság, ám ha tudjuk, hogy ez a korpusz rádióműsorokból áll, azonnal megoldódik a rejtély: a „beszélt nyelvi” alkorpusz tulajdonképpen a „sajtónyelvi” alkorpuszsal rokon, nem pedig az igazi besznyével.

A fenti adatok alapján azt mondhatjuk, hogy a *kapcsán* kiugróan gyakori a „hivatalos” alkorpuszban (az átlag dupláját éri el), átlagos gyakoriságú a „sajtónyelviben” és a „beszélt nyelviben”, az átlagosnál jóval ritkább a „közösségi”, a „fórum” és a „tudományos” alkorpuszokban (fele olyan gyakori, mint az MNSZ2 egészében); elenyészően alacsony az előfordulása a „szépirodalmi” alkorpuszban (bár abszolút számokban ez még mindig több mint 1500 találatot jelent).

23. A kapcsolatban névutó

A *kapcsolatban* névutószerűen használt ragos névszó; **hasonló** jelentésű, mint a föntebb tárgyalt *kapcsán* és az alább ismertetett *kapcsolatosan*. A három közti használati különbség kimutatása hasznos kutatási téma lenne.

A Nyelvművelő kézikönyv szerint a **valóságos kapcsolat**ról szólva **kifogástalan**:

rokon kapcsolatban van valakivel
szerelmi kapcsolatban van valakivel
üzleti kapcsolatban van valakivel
a tanú kapcsolatban áll a vádlottal

Ez a használat azonban – ahogy ezt a kézikönyv is jelzi – nem tartozik tárgyunkhoz, mivel itt a *kapcsolatban* **nem névutószerűen használatos**, hanem szokásos főnévként.

Névutószerű használatban a *kapcsolatban* ragos főnevet a kézikönyv **elfogadhatónak** tartja:

Az elhangzottakkal kapcsolatban nincs több kérdésem.
--

A *kapcsolatban* névutószzerű használatának elfogadása azonban **korántsem feltétlen**: a nyelvújító kiadványok arra biztatják a nyelvhasználókat, hogy a *kapcsolatban*-t inkább „valamilyen egyszerűbb formával” pótolják:

<i>kapcsolatban</i>	<i>ragos névszó</i>
1. Az <u>időponttal kapcsolatban</u> azt javasoljuk, hogy...	Az <u>időpontra</u> azt javasoljuk, hogy... <u>Időpontul</u> azt javasoljuk, hogy...
2. A <u>szállással kapcsolatban</u> mindent megbeszéltünk.	Mindent megbeszéltünk a <u>szállásról</u> .
3. Felelősséget vállal <u>valamivel kapcsolatban</u> .	Felelősséget vállal <u>valamiért</u>
4. Az ügy <u>tárgysorozatával kapcsolatban</u> nincs több hozzászólás.	Az ügy <u>tárgysorozatához</u> nincs több hozzászólás.

Az 1. sz. példa esetében az „egyszerűbb formák” **nem megfelelőek**, az *időpontra* önmagában furcsa, az *időpontul* régies, mesterkéltséges; talán az *időpontra nézve*... lenne a legmegfelelőbb forma.

A 2. sz. példában a *mindent megbeszéltünk a szállásról* szintén **szokatlan** tűnik (bár akadnak rá példák az interneten és az MNSZ2-ben is).

A 3. és a 4. sz. példában valóban szabatosabb az egyszerűbb *felelősséget vállal valamiért*, ill. *az ügy tárgysorozatához nincs hozzászólás*.

PRAKTIKUS TUDNIVALÓK
ÚJ CSALÁDTAG ÉRKEZÉSÉVEL
KAPCSOLATBAN

„Magyarország támogatja a gyermekvállalást.”
(Magyarország Alapítványja)

CSALÁDBARÁT ORSZÁG
csalad.hu

A NAV álláspontja a telekocsizás adózási kérdéseivel kapcsolatban

Mr1 Kossuth Rádió - Napközben c. műsor
2016. március 31-i adás részlete

Nemzeti Adó-
és Vámhivatal

Minél több haragot cipelsz a szívedben a múlttal kapcsolatban, annál kevesebb hely marad a jelen szeretete számára.

Az élet igazsága!

Néhány példa az MNSZ2-ből:

Nézzük egymást, Takács Imre várakozva figyel. Megszólalok: – Milyen a közérzeted? – Nem jó. Mondjam, hogy rossz? Én most valóban azon a ponton vagyok, hogy a műhelylyel kapcsolatban dűlőre kell vinnem, amit mondtam. Elmegyek a vezetőkhöz, hogy segítsenek nekem ebben. (Bertha Bulcsu)

Ezzel kapcsolatban én úgy vagyok, hogy az eszemmel értem, és tulajdonképpen helyesnek is tartom, hogy bizonyos esetekben, az ízlés megfelelő határáig, egy tisztára személyes ügyből

<p>– mondjuk egy születésnapból – politikát és közügyet is csinálnak. (Gyurkó László)</p>
<p>A bérreform várható hatásával kapcsolatban a szakember azt prognosztizálta, hogy az nem rontja a magyar ipar versenyképességét, mert a termelékenység javuló évi üteme jóval magasabb lesz, mint a bér-, illetve a reálkereset növekedése. (sajtó)</p>
<p>Kétségtelen, van némi pánik az érintettekben a NAT-tal kapcsolatban, ismerte el a napokban a művelődési miniszter egy sajtóbeszélgetésen. Ám úgy vélekedett, hogy e félelem alapítvány, mivel jövőre is ugyanazok a tanárok fogják tanítani a gyerekeket, mint az idén, és nem valószínű az sem, hogy módszereik, stílusuk megváltozik. Az iskola a társadalom egyik legkonzervatívabb szervezete. Nem kell tehát tartani attól, hogy egy csapásra képes módszert és hangnemet váltani. (sajtó)</p>
<p>A Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság vállalja azt, hogy nem támaszt semmilyen igényt, kérést vagy beterjesztést és nem módosít vagy von vissza semmilyen, az 1994. évi GATT XXIV. 6. és XXVIII. cikkei szerinti engedményt a Közösség jelenlegi bővítésével kapcsolatban. (hivatalos)</p>
<p>A honvédelmi bizottság szeptember 11-én és szeptember 16-án az államtitkár úr által most előterjesztett határozati javaslatot megtárgyalta. A határozati javaslattal kapcsolatban a honvédelmi bizottság fontosnak tartotta hangsúlyozni, mivel első alkalommal került sor ilyen nagy létszámú, a NATO-parancsnokság által tervezett, többnemzetiségű légi köteléknek szeptember 19-e és november 15-e között különböző időpontokban történő légtér-igénybevételére, valamint a harci helikopterek vonatkozásában várható, minden valószínűséggel magyarországi légi bázisok igénybevételére, ellátó és kiszolgáló feladatok teljesítésére. (hivatalos)</p>
<p>A gyártók bocsánatot kértek, visszavásárlásokra is sor került. Ugyanakkor radartesztjeiket rendszeresen a cégben hirdető Valentine One nyeri meg, ezzel kapcsolatban felmerült némi kritika a lap pártatlanságát illetően. (tudományos)</p>
<p>A jobbkios országgyűlési képviselő azt is elmondta, pártja alkotmánybírósági beadványt nyújt be a ma megjelent kormányrendelettel kapcsolatban, amely szankcionálja, ha valaki a rendőrséggel való egyeztetési kötelezettség megszegésével polgárőr-tevékenységet folytat. (besznye)</p>
<p>Én még erről nem olvastam, bár találkoztam elég sok cikkel ezzel a betegséggel kapcsolatban, hogy a sport az veszélyeztető lenne erre a kórképre. A sportolóknak az az egy szerencséje van, hogy sokkal nagyobb izomtömegből fogy el az izom mennyisége, amennyi az idegsejt pusztulás következménye. Tehát egy magasabb szintről indulnak. (besznye)</p>
<p>Magával a készülékkel kapcsolatban egyáltalán semmi panaszom nincs, a sok előlap-csere mit sem árt neki, ezt napi tapasztalatból mondhatom. Az itt említett kijelzőhiba a kezdeti példányokra lehetett jellemző, az enyém kb. 5 hónapos, és ilyesmi soha nem fordult elő. A szolgáltatásai egészen tuttik... lennének, ha közben nem volna ott összehasonlításként a 6110-es is. De ott van! És azon a híváscsoportosítás. hát az valami naccérú! (fórum)</p>
<p>Az engedéllyel kapcsolatban teljesen igazad van, de én tényleg ott tartok, hogy milyen jó lenne egy kisház a telekre, az hogy ehhez pénz kell meg engedély meg okmánybélyeg még segédálmomban sem fordult meg. Kész faházra pedig azért gondoltam, mert lehet, hogy naivan, de úgy gondolom, hogy ezt lehet a leggyorsabban felhúzni, magát a házat már nem kell tervezni, és nem megy el sok hónapom az „építkezéssel”, amihez nincs kedvem 20 nm miatt. (fórum)</p>
<p>Moraney szerint, az első alkalommal mindössze 78 csillagrendszer képviseltette magát. Az a 78, csak alig több mint a rendszerek fele, többségi határozattal elfogadta, hogy semmilyen lépést nem tesz veletek kapcsolatban, a problémák ellenére sem. Úgy gondolom, nagyon fontos, hogy pontosan tudd, miért nem akarnak semmiféle lépést tenni veletek kapcsolatban. (közösségi)</p>

A *kapcsolatban* még kevésbé tűnik formálisnak, mint a *kapcsán*, csaknem közömbös stílusértékű, bár a nagyon informális szövegekre nyilván sokkal kevésbé jellemző a használata, mint a kiegészített és formális és választékos stílusú szövegekre. Rokonnak látszik a *kapcsán*-nal abban, hogy ennek használata sem jellemző a „szépirodalmi” alkorpuszban az „igazi” szépirodalmi szövegekre.

Gondozott szövegben célszerű a szinonimáival váltogatni, esetleg pontosabb ragot, névutót használni. Nem azért, mert a *kapcsolatban* ragos névszó névutószerű használatával valami baj volna, hanem a stílus változatossága kedvéért. Ugyanis a *kapcsolatban* tág jelentésénél fogva gyakran válik „mindenes” névutóvá, amely olyankor is elsőnek jut eszünkbe, amikor volna pontosabb, stílusosabb megfelelő.

NAGYVILÁG

Itt az amerikai bejelentés a háború befejezésével kapcsolatban

0860 / 2022.11.01. 13:14

Az Európai Bizottság vasárnap fog dönteni a magyar jogállamisági eljárással kapcsolatban

Holnap délelőtt tájékoztatja a nyilvánosságot a magyar jogállamisági eljárás hozott döntéséről Johannes Hahn, az Európai Unió költségvetési biztosa – kö:

Megcáfolták a híreszteléseket a dió árával kapcsolatban

2022. október 31., hétfő 15:48:00 / Agroinform.hu

Webkérdező

Nem kell lemondanod a kedvenc diós süteményedről.

RÉGIÓ | 2022. december 2. 17:40

A rendőrség az első hóval kapcsolatban figyelmeztetett!

Az utolsó képen egy cikk címe olvasható („A rendőrség az első hóval kapcsolatban figyelmeztetett”). A leadben ugyanez a tartalom egy másik névutószerű utótag segítségével van megfogalmazva:

A rendőrök arra vonatkozóan adtak tanácsot, hogyan közlekedjünk az utakon.

24. A kapcsolatosan névutó

A *kapcsolatosan* egy további szinonimája a *kapcsán* és a *kapcsolatban* ragos névszóknak. Esetleges jelentésbeli különbségüket nem ismerjük, érdemes lenne ezzel kapcsolatosan (ezzel kapcsolatban, ennek kapcsán ☺) empirikus kutatásokat folytatni. Feltehetőleg a *kapcsolatban* és a *kapcsolatosan* használata nagyon közel áll egymáshoz, a legtöbbször (mindig?) felcserélhetők egymással, legalábbis a köznyelvben (a szaknyelvekben nem biztos, hogy így van).

A nyelvművelők a „lazább utalásra” a *kapcsolatban* formát részesítik előnyben:

kifogásolt

Az ellátással kapcsolatosan több kifogás hangzott el.

ajánlott

Az ellátással kapcsolatban több kifogás hangzott el.

Nincs okunk a *kapcsolatosan* változatot rosszabbnak tartani a *kapcsolatban* változatnál, a kézikönyv sem indokolja véleményét. Valószínűleg azért részesítik előnyben a *kapcsolatban*

formát, mert egy szótaggal rövidebb. Csakhogy a *kapcsolatosan* alighanem a **változatosság kedvéért** jött létre, s éppen ezért **kontraproduktív lenne a másikkal helyettesíteni**.

Akárcsak a *kapcsán* és a *kapcsolatban* kapcsán ☺, ebben az esetben is **szinonimák** használatát javasolják a „körülmények pontosabb meghatározására”:

<i>kapcsolatosan</i>	<i>más megoldás</i>
A <u>határidővel kapcsolatosan</u> nem tudtunk megegyezni.	A <u>határidőről</u> nem tudtunk megegyezni.
X.Y.-nal <u>kapcsolatosan</u> kilakoltatást rendeltek el.	Elrendelték X.Y. kilakoltatását.

A **javasolt** formák valóban **jobbnak** tűnnek, amennyiben szabatosan, stílusosan akarunk fogalmazni. Ám nem feltétlenül szükséges pontosnak lenni, aki ezt hiszi, az a **nyelvi egzaktizmus** híve.

Nagyon sokszor **nincs szükség a körülmények pontos közlésére**, ezért fontos, hogy a nyelvben olyan kifejezőeszközök is legyenek, amelyek lehetővé teszik a **pontatlanabb, specifikálatlanabb** közlést.

Milyen furcsa fiú – mondta a kézbesítő néni, akinek már voltak tapasztalatai fiatal írókkal <u>kapcsolatosan</u> . Az írásai is nagyon furcsák – mondtuk mi is fejcsóválva, s próbáltuk összerakni a piros-zöld-indigókék írógépszalagokról áruklodó kéziratlapokat, amelyek valahogy sohasem illeszkedtek egymáshoz. (Kardos G. György)
Csendesen kikelt az ágyból, felhúzta a bakancsát, s felegyenesedett. Soha nem tapasztalt izgalom kerítette hatalmába, kétségei támadtak az akció kimenetelével <u>kapcsolatosan</u> , tartott a sikertelenségtől. (Csordás János)
A csalások, amelyekkel <u>kapcsolatosan</u> a szóban forgó ausztriai kereskedelmi társaság neve is felbukkant, rendőrségi vizsgálat tárgyát képezik nemcsak Csehországban, de – mint ismeretes – Magyarországon és Ausztriában is. (sajtó)
A kulturális szignálokkal <u>kapcsolatosan</u> sok szó esett a nemi szerepekről abban a vonatkozásban, hogy ezek a szignálok a nemi szerep kifejezői. Itt kell megemlíteni, hogy a két nem szinte minden nem verbális kommunikációs csatornán át állandóan közöl olyan jelzéseket, amelyek egyrészt a nemi szerepet tükrözik, másrészt ennek kvázi „aktivizációs állapotát”, vagyis azt, hogy a személyiség milyen mértékben igyekszik ezt a szerepet előtérbe tolni az interakcióban. (tudományos)
Elvileg egyet lehet érteni Kövér László felvetésével, azonban szeretném felhívni a tisztelt Ház figyelmét arra, hogy az interpellációval <u>kapcsolatosan</u> azért van egy főszabály, amely úgy szól, hogy az alkotmányban meghatározottakhoz feladatkörükben lehet interpellációt intézni. (hivatalos)
A szülők nem tudnak megnyugodni addig, amíg az igazságra fény nem derül. Egymillió forintot ajánlott fel Kiss Gyula és felesége annak, aki érdemi információval tud szolgálni gyermekük, Gábor nyolc évvel ezelőtti eltűnésével és halálával <u>kapcsolatosan</u> . Az akkor 17 éves fiatalembernek Egerben vészett nyoma és később, egészen pontosan fél évvel később Dunaújvárosnál találták meg a holttestét. (besznye)
Általánosságban el lehet mondani, hogy természetesen bármelyik önkormányzati rendelettel <u>kapcsolatosan</u> felvethetők alkotmányossági aggályok. Akinek ilyen aggálya van, az írhat az Alkotmánybíróságra egy indítványt és az alkotmánybíróság pedig el fogja bíráltni, adott esetben erre számtalan példa volt, megsemmisített önkormányzati rendeleteket, mert azok, vagy az alkotmányba, amelyik rendelkezésébe ütköztek, vagy hát ezen keresztül egyébként

magasabb rendű jogszabállyal nem voltak konformak, tehát erre a jogrendszer be van rendezkedve, azt, hogy egy-egy konkrét önkormányzati rendeletben, egy-egy konkrét paragrafus alkotmányos vagy nem alkotmányos, azt persze most nem tudjuk eldönteni. (besznye)

A *kapcsolatosan* használatáról egyelőre ugyanazt mondhatjuk, mint a *kapcsolatban-éről*: szintén **csaknem közömbös stílusértékű**.

Erre is érvényes, hogy használata **nem jellemző** a „szépirodalmi” alkorpuszban az „igazi” **szépirodalmi** szövegekre. A **nagyon informális szövegekre** nyilván **kevésbé jellemző** a használata, mint a **kiegyszerített** és **formális** stílusú szövegekre, de azért nem nehéz példákat találni használatára informális szövegekből sem:

Valószínűnek tartom, hogy ha ilyen jellegű jogszabályváltozás történik, azt a sajtón és a médiákon keresztül „reklámozni” fogják. A jogszabály szövege viszont a Közlönyben olvasható. Ezt elvileg mindenhol meg lehet venni és egy-egy szám nem is kerül sokba. Most ne kérdezz vissza ilyeneket, hogy – ezek szerint akkor mindenkinek ezentúl a napilapja helyett közlőnyöket kell hazacipelnie az újságárustól? –, mert ez meddő vita lenne. Én sem szoktam onét beszerezni. És van olyan jogszabály nem is egy, amiről halvány dunsztom sincs! Az úttal kapcsolatosan: Meg kell tudni, hogy kinek a kezelésében van az adott út, vagy útszakasz. Alapvető fogózkodó, hogy az egyes számjeggyel jelzett útvonalak nagy része az Állami Közútkezelő Kht megyei kirendeltséghez tartozik (legtöbb esetben). (fórum)

Ha valaki képes a sarkára állni, és kimondani a saját véleményét, amiben hisz, és érvekkel alá tudja azt támasztani, akkor nehéz a véleményétől eltéríteni. De ha valakit a szülei (ez nem akar bántás lenni) úgy neveltek, hogy fogadjon el feltétel nélkül mindent, amit tőlük hall, és ezt ne merje megkérdőjelezni, akkor az illető nagy valószínűséggel oda fog húzni, ahova irányítják. És ha balra irányítják, akkor igen keményen ott is maradhat. Ha 56-tal kapcsolatosan is a baloldal véleményét hallja mindig, akkor elég nehéz meggyőzni, hogy másnak (pl. nekem), más a véleménye a dologról. (fórum)

Amikor ma bejöttem a munkahelyemre a biztonsági őr – meglátta a kezemben a Könyvet – sajnálkozva (szinte teljes elkeseredéssel) újságolta, hogy a Multiplexekben már december 31-ig minden jegy elkelt „elő-elővételben” 3.000 Ft foglaló letétele mellett... Ezt neki A H.M. Duna Plazában és a Pólus Odeon-ban mondták!!! SZVSZ ez a lehető legnagyobb f***-ság, amit valaha is hallottam... Valaki utánaszámolt egyáltalán, mit is jelentenének ezek a számok... Napi kb. 10-15 000 jegy 105 napon keresztül?!?!? Ha valaki tud valami tényleg megbízható infót ezzel kapcsolatosan S.O.S írjon vissza, hogy megnyugtathassak egy jobb sorsra érdemes biztonsági ört... (fórum)

Ha van valaki, aki nem feltétlen az ellenséged, csak egyszerűen rossz vele a kapcsolatod (pl. főnök), és szeretnéd ha legalább semleges lenne. Akkor szerezz be egy olyan fotót amin ő látható, még jobb ha mindketten rajta vagytok. Ezt a képet helyezd el a család, egészség területére a lakásban. Nem kell kirakni, elég ha ott berakod egy szekrénybe vagy egy könyvbe. Nálunk ez pl. tutira bevált a férjem főnökével kapcsolatosan, odáig állandóan nyaggatta, utána viszont ez megszűnt és egész normálisan tudtak kommunikálni. (fórum)

Emlékszel, mikor megismerkedtünk? Soha nem gondoltam volna, hogy fontos leszel számomra. Emlékszel a vicceinkre? Mindig megnevettettük a másikat. Emlékszel arra, hogy miket ígértél a jövővel kapcsolatosan? Bármit megtettem volna, hogy valóra váljanak. Emlékszel, mikor azt mondtad, hogy más vagyok, mint a többi? Szerinted más volt a gondolkodásom, mint a legtöbb embernek, és mindig meg tudtalak vigasztalni. (közösségi)

A csajok azt mondják, hogy nem szeretik az olyan testet, mint a tiéd, az átlagos jön be nekik. Mit tapasztaltál ezzel kapcsolatosan? (Átlag alatt olyat értek, aki edz 3x egy héten.) Zyz: Az egyetlen dolog, amit nem szeretnek, az a tény, hogy az én testem nagyobb figyelmet kelt, mint az övéjük, mikor sétálunk egymás mellett. Mindig mondják nekem a lányok, hogy a fiúk

nem őt nézik meg, hanem engem. lol (közösségi)

Mert nem véletlen az, hogy pont itt Székelyföldön kellett megjelenjen egy ilyen minden hájjal megkent szabadsághírnök, aki az autonómiával kapcsolatosan nekünk júliusban határozottan kijelentette, hogy nem hisz Székelyföld autonómiájában. Érdekes módon sokkal inkább hisz valami másban, aminek az eléréséről, a székelyek és az erdélyi magyarok számára (is) a tradíció, a tudás, a család, a vagyon elvetésén keresztül lát megvalósulni. (közösségi)

Ennek örömeire szükségem lenne kilenc emberre, akik segítenének nekem az egyik posztomban!:) Ha segítenél, írd e-mailt nekem: [...] Nem kell nagy dologra gondolni, csak egy egyszerű kérdésre várok választ, és nincsenek rossz válaszok. Az első kilenc ember e-mailje ér, kiírom, ha összejött, hogy ne küldjetek feleslegesen!:) A másik pedig, hogy ha esetleg van valamilyen kérdésed, kíváncsian vagytok valamire az oldal működésével kapcsolatosan vagy tőlem szeretnétek valamit kérdezni, akkor esetleg összehozhatunk egy ilyen válaszoló posztot is, szívesen válaszolok bármire.:) (közösségi)

A *kapcsolatban* szinonimájához hasonlóan **gondozott** szövegben ezt is célszerű a **szinonimával** váltogatni, esetleg **pontosabb** ragot, **névutót** használni. Nem azért, mert a *kapcsolatosan* ragos névszó névutószerű használatával valami baj volna, hanem a **stílus változatossága kedvéért**.

25. A keresztül névutó

A *keresztül* hagyományos névutó, amely *-n/-on/-en/-ön* ragos névszóhoz kapcsolódik.

1. Hagományos létére a nyelvművelők **nem lelkesednek érte**, nyilván azért, mert rövidebb szinonimája is van, az *át*. A fenntartások alapja tehát a **nyelvi brevizmus** ideológiája, emellett szerepet játszhat a **nyelvi szintetizmus** és a **nyelvi szimplicizmus** ideológiája is. Leginkább **hely- és időhatározói** funkcióban fogadják el.

Nyelvünk őrei a *keresztül* névutót **helyhatározói** szerepben mondják a **legtermészetesebbnek** (nem az összes névutó, hanem az összes szerep közül):

Az erdőn keresztül érkeztek.

2. Nyomatékosító **időhatározóként** is elfogadják, mivel állításuk szerint ilyen mondatokban a *keresztül* **nyomatékosabb**, mint rövidebb hangtestű szinonimái:

<i>keresztül</i>	<i>át</i>
Öt <u>órán keresztül</u> faggatták.	Öt <u>órán át</u> faggatták. Öt <u>óráig</u> faggatták.
Egész <u>éjszakán keresztül</u> zuhogott.	Egész <u>éjszakán át</u> zuhogott. Egész <u>éjszaka</u> zuhogott.

A nyelvújítók állítása az *óráig*, ill. az *egész éjszaka* formára kétségtelenül igaz, ezek csakúgyan kevésbé nyomatékosak, mint a *keresztül*. A **nyelvi brevizmust** itt tehát felülírja a **nyelvi egzaktizmus**, a pontosabb, árnyaltabb közlésre való törekvés.

Dicséretes, hogy valamilyen formában a nyelvújítók is érzékelik a *keresztül* előnyeit, s bár nem kedvelik ezt a névutót, **stílusossága** okán **legalább ilyen kontextusban elfogadják**. Ezzel természetesen egyetértünk.

Ám az **egyáltalán nem nyilvánvaló**, hogy az *át* kevésbé volna nyomatékos, mint a *keresztül*.

Mindenesetre mivel a *keresztül* hosszabb, mint az *át* vagy az *-ig*, a **hangalakjánál fogva jobban érzékelteti a folyamatosságot**, ilyen értelemben **stílusos** is. **Nyelvérzékünk**re és pillanatnyi **hangulatunkra** támaszkodva választhatunk a rendelkezésünkre álló szinonimák közül.

3. Mint annyi más névutó és névutószerű használatú ragos névszónál, a nyelvújítók itt is az **elvontabb** használatot kifogásolják.

Így kerülendőnek tartják **mód-** vagy **eszközhatározóként**:

<i>kerülendő</i>	<i>egyszerűbb</i>
A <u>rádión keresztül</u> értesült a tragédiáról.	A <u>rádióból</u> értesült a tragédiáról.
Egyik <u>rokonán keresztül</u> jutott álláshoz.	Egyik <u>rokonán révén</u> jutott álláshoz. Egyik <u>rokonának segítségével</u> jutott álláshoz. Egyik <u>rokonának közvetítésével</u> jutott álláshoz.

A *révén* éppenséggel **stílusos**, nem baj az sem, ha azt választjuk, de a *segítségével* és a *közvetítésével* tulajdonképpen **körülírás**: hogy miért lenne jobb a körülírás, azt még nyelvújítói aggyal gondolkozva is nehéz megérteni.

Semmi okunk sincs a mód- vagy eszközhatározói használat kerülésére. Mivel a példánkban említett minden szinonima **közömbös** stílusértékű, szabadon választhatunk közülük ízlésünknek, tetszésünknek megfelelően.

A rendőrség az iskolákon keresztül figyelmezteti a szülőket

Takáts Tamást vízvezeték-szerelő barátján keresztül gyógyította meg a Szentlélek

24.hu | 2020. 02. 21. 08:00

**Orosz dezinformációs szakértő:
az elit az arcunkba hazudott
a médián keresztül, ezért omlott
össze a bizalom**

FINTA MÁRK + Kérem a szerző cikkeit e-mailben

2022. július 26., 16:40 ma7 | MTI

**Megáll az ész! Futárszolgálaton
keresztül rendelt drogot a drogdíler**

Futárszolgálaton keresztül rendelt drogot egy, a napokban elfogott magyar drogdíler. A rendőrségi akció során 20 ezer adag kábítószer piacra kerülését akadályozták meg - közölte a rendőrség vasárnap a honlapján.

26. A keretében névutó és a keretén/keretein belül szerkezet

a) Keretében

A *keretében* névutószerűen használt névszóval is ugyanaz a helyzet, mint a legtöbb újabb keletű, névutószerűen használt alakulattal: a nyelvvelők **nem tartják hibásnak**, használatukat mégis **korlátozni** szeretnék.

Ez esetben például a Hivatalos nyelvünk kézikönyve szerzői ezeknek a szerkezeteknek a használatát ilyen feltételekkel bátyázzák körül: „A *keretében* névutószerű használatban nem hibás, ha nem élünk vele túlságosan gyakran, sablonszerűen, és ha nem szorít ki nyelvünkől régi jó ragokat vagy névutókat.”

Honnan tudná a hétköznapi nyelvhasználó, hogy sablonszerűen él-e a *keretében* névutóval, s főleg azt, hogy kiszorít-e „régijó” ragokat vagy névutókat a használatból? Ha komolyan veszi a nyelvvelők véleményét, akkor a biztonság kedvéért soha nem fogja ezt a névutót a szájára venni.

A sablonszerű nyelvhasználat helytelenítése azért is **álságos**, mert a **formális** stílusú szövegekre, azon belül talán még inkább a **hivatali** nyelvi szövegekre nagyon is jellemző a **sablonság**, a **formulaszerű kifejezések** használata.

Ennek elsősorban az **egyértelműségre** és a **nyelvi gazdaságosságra** való törekvés az oka. A hivatalnok is időt és energiát takarít meg, ha jól bejáratott sablonokat használ, s a címzett is könnyebben megérti a sablonos szöveget, mivel már sokszor találkozott vele.

A **stilisztikai változatosság** a **szaknyelvekben hátrány**, mert ellene dolgozik a szöveg egyértelműségének. Ha kap is némi szerepet, ez sokkal korlátozottabb, mint más regiszterekben. A hivatalos levéltől vagy irattól a címzett nem azt várja, hogy gyönyörködtessen, hanem azt, hogy minél gyorsabban megértse, mi a teendője, mit akar tőle a hivatal.

Az alábbi mondatokban tartják fölöslegesnek a *keretében* használatát:

<i>keretében</i>	<i>más megoldás</i>
1. A <u>vita keretében</u> tisztázódtak a körülmények.	A <u>vita alatt</u> tisztázódtak a körülmények. A <u>vita során</u> tisztázódtak a körülmények. A <u>vita folyamán</u> tisztázódtak a körülmények. A <u>vita közben</u> tisztázódtak a körülmények. A <u>vitán</u> tisztázódtak a körülmények.
2. Az <u>előadás keretében</u> beszámolt az úrkutatás legújabb eredményeiről.	Előadásában beszámolt az úrkutatás leújabb eredményeiről. Az <u>előadáson</u> beszámolt az úrkutatás legújabb eredményeiről.
3. A megyei <u>szövetség keretében</u> ágazati választmányok működhethetnek.	A megyei <u>szövetségben</u> ágazati választmányok működhethetnek.

Az 1. sz. mondat esetében egyet is lehet érteni, hogy a javasolt formák többsége ha nem is „helyesebb”, de **stílusosabb**, elsősorban a *szórán* és a *folyamán*. De ez nem jelentheti azt, hogy a *keretében* „szükségtelen” volna, ill. úgy „szükségtelen”, mint minden más nyelvi elem, amelynek szinonimái vannak.

A 2. sz. mondatban egyéni ízlés és szemlélet kérdése, hogy az *előadás keretében* vagy az *előadásában* formát választjuk. Az *előadáson* jelentéstani szempontból nem tűnik megfelelőnek.

A 3. sz. mondatban a *keretében* jelentéstaniilag is odaillő, így formális kontextusban a mondat nemcsak **stilisztikai** szempontból kifogástalan, hanem **szabatos** is. Informális kontextusban, hétköznapi nyelvben pedig a **javasolt** változat a jobb, a stílusértékénél fogva, bár valószínűleg a *szövetség keretében* sem okozna feltűnő stílusterést még egy **bizalmas** stílusú szövegben sem.

2022. szeptember 29., 11:01 ma7 | TASR

Büntetőeljárás keretében vizsgálja a rendőrség a szerdai kassai tragédiát

SZÉKELY ERIKA

Országos Szaktanácsadási Központ a NAK keretében

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Budapest, 2014. október 10.

Green Credit Finance Zrt. SZÉCHENYI TERV

Hitelek, akár évi 4,5 %-ért, az Új Széchenyi Hitel Program keretében

Farkas Máté
arbitrázs vezető
Piac & Profit Pénz, az otthon?
Szakértőnként, 2014.01.30.

ÁRVÍZVÉDELMI GYAKORLAT KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT KERETÉBEN

Nyugodtan használhatjuk ezt a formát nyelvérzékünk szerint, főként **formális** és esetleg **választékos** stílusban.

A **bizalmas** stílusba a *keretében kevésbé illik bele*, de hát ez minden olyan szóra áll, amely kifejezetten **formális** stílusértékű. Ez nem azt jelenti, hogy bizalmas stílusú szövegekben ne jelenhetne meg, csak azt, hogy ez viszonylag ritka. Az MNSZ2 adatai közt egy kis keresgélés után ilyeneket is lehet találni a „fórum” alkorpuszban:

1. Miért akarod magadat „harsányan röhögve” internálni? Olyan vagy mint TGM vagy Kornis Mihály, akik időnként odaállnak a Duna partjára hátha valaki belelövi őket. De mindig meglepődnek, hogy sohasem történik meg. Másnap meg bosszankodnak ezen egy cikk keretében a népszabiban. Ne szarj be senki sem tör a szaros kis életedre, nem ér az egy fabatkát sem.

2. Hát, ha nem olvasok bele akkor teljesen lemaradok. Nu, szóval én is nagyon szeretem a Friends sorozatot. Sajnos amióta az HBO ilyen idétlen műsorrendet vezetett be, azóta rendszeresen lemaradok róla. Reggel elalszom, este későn érek haza. Video meg nincs. Volt itt szó egy Alaszka nevezetű sorozatról. Erre nem nagyon emlékszem. Némi infót lehetne kapni róla? Ja és Twin Peaks. Meg van eredeti nyelven a teljes TV sorozat. Valamikor télen vettem meg az interneten keresztül. Azóta már végnéztem egy hosszú hétvége keretében egy kölcsönvideón. Nagyon jó volt.

3. Halihó! A 7végén érdekes élményben volt részem. Egy jutalomút keretében eljutottam a bécsi City Clubba. Ez egy ménkű nagy üvegpiramis, benne minden mi csak szem-szájnak ingere: pálmafák, medencék, tenispályák, vendéglők, meg hasonló nyomorúságos dolgok. Mit ne monnyak, kicsit csorgott a nyálam... Volt persze két szauna is. Egy ruhás meg egy meztelen.

4. Én nem tartom jónak, hogy a gyerekeket bármiféle vallásos beállítással neveljék, de ha jobban belegondolok, még mindig jobb, mint ha sehogy sem nevelik. Nem tudom, hogy a cserkészmozgalomban mennyire dominál a vallás, és hozzá kell tennem, hogy én megrögzött (legalábbis egyelőre) ateista (pontosabban panteista) vagyok. Egyébként pedig még jól emléxem arra az időre, amikor mi az úttörőmozgalom keretében akadályversenyekre jártunk. Francot se érdekelt akkor az ideológia, csak a buli, a szabadban a mozgás fogott meg engem. Én voltam Csillebércen meg Zánkán is, de mindegyikből csak a buli maradt meg bennem.

5. Az anno olyan gyorsan lehalt topikot még én indítottam. Örülök, hogy van utódja. Én tavaly érettségiztem, ott voltam a BÁL-on, de (a mi táncunktól eltekintve) nagyon szar volt.:) És 800 Ft. Vicc. A szalagavatók is feleennyibe kerülnek. Az Old Boyson már nem maradtam, de nem hinném, hogy sokat vesztettem. Tavaly volt a Városmajori Napok keretében az egyik nagyszünetben Gerendás Péter, az pl. tök jó volt, de nem hiszem, hogy most az Old Boys volt a legjobb megoldás.

6. A „minden áron megúszni szándékozók” hozzászólásait olvasva egyre inkább az az érzésem, hogy ők egészen egyszerűen félnek. Lehet mindenféle ideológiát találni rá, a fő ok ez. De hogy valamilyen módon önmaguk előtt is megőrizték a látszatot, kitalálnak valami „fedősztorit”, amivel frappánsan meg lehet indokolni a döntést. Mert a mondás szerint: „Mindennek két oka van. Egy jól hangzó ok, és egy valódi...” Mert lehet hivatkozni az elvesztegetett évekre, a kieső keresetre meg ilyesmikre. De ha egy indián felnőtté avatási szertartás keretében át kellene úszniuk egy gyors folyót, a vízallergiások száma statisztikai ugrást mutatna...

7. Anélkül, hogy magyarázkodni kezdenék, vagy írásaim (nem csak erre gondolva) valóság-tartalmát (amely nem sok) firtatnám, csak azt szerettem volna közölni (némi szórakoztatás keretében), hogy számomra a nevezett hölgy imidzse hogy jön át a képcsövön. Azt szeretném kérdezni, hogy miért hívja magát Sylvianak (S-sel és Y-nal), ha ilyen értelmes.

8. Védencem, Szabó Aurél, aki mellett narrátori funkciókat látok el, szeretne néhány napra (maximum néhány hétre) menedékjogot kapni önöknél. Remélem az alábbi információ szigorúan köztünk marad: Védencem tagja egy, a jó ügy érdekében tevékenykedő titkos világ-szervezetnek, s ezen minőségében folyamatos harcban áll az emberiség ellen irányuló özszeesküvő csoportokkal. Bármilyen hihetetlen, de mindez nem a képzelet szüleménye! Az utóbbi napokban kissé forró lett védencem lába alatt a talaj, szüksége van egy kis nyugalomra. Mindezt legegyszerűbben egy zárt osztály keretében lelheti meg, mivel ott a hihetetlennek tűnő történetét és jogos paranoiás reakcióit gond nélkül tudomásul veszik. A sok téveszmés szuperhős között valószínűleg fel sem tűnik majd egy tényleges szuperhős, így az önök intézménye kitűnő álca. Kérem feltétlenül őrizték meg az önökre bízott információkat, mert értsék meg, a világ sorsa a tét!

9. Szerencsére nem saját tapasztalatból, hanem az egyik barátom példája alapján mondhatom, hogy ilyen esetben (legalábbis nála) nem támadt fel az apai ösztön. A gyerek kb. 8 éves, és azóta nem volt rájuk kíváncsi. Ehhez még annyi tartozik hogy őt egy férjfogó akció keretében tették apává. (Nem fizet gyermektartást sem.) Mivel saját példa szerencsére nincs, ezért csak elméletben mondom hogy valószínűleg én sem foglalkoznék a nem kívánt apasággal.

10. Helyzet: baráti sátorozás. Tájvédelmi területen kialakított camping. Minek az? Vagy védjük a tájat, vagy campingoltassunk. Na mindegy. Méteres csalánban, kakaslábfűben meg fekete ürömben verünk cölöp. A világ szúnyogtermésének háromnegyed része (copyright Fekete István). A WC valszeg zöldmezős beruházás keretében NEM valósult meg. Fürdőhelyiség félkomfort: világoskék öntöttvas nyomós kút (ismerős, nemde?). A part: övig érő sár. Odavezető útra Lada Nivát ajánlok, de bemenni nem lehet vele (ui. csalán és kakaslábfűvédelmi körzet). Ár: 500 Ft/nap/sátor. Elutazás: pánikszerűen. Közben díjmentes leszidatás, mert belopóz autóval, cuccolni. Bejártam Európát sátorilag, vízitúráztam Felső-Tiszán, Alsó-Dunán s Bodrogon, lakatlan szigeten és homokpadon, de ilyen tré helyen még életembe' nem jártam. Társaság sem pótol hangulatot, sajna.

Amint a példákából láthatjuk, az esetek egy részében a *keretében* **stíluselem** (leginkább a 7–10. idézetben). Az ilyen esetek aztán **utat nyithatnak a kevésbé jelölt használt számára is.**

Nem szabad elfelejtenünk, hogy a *keretében* **rendkívül gyakori** névutószerű utótag: az MNSZ2 csaknem 113 ezer találatot ad rá, miközben valószínűleg elenyésző azoknak a találatoknak a száma, ahol a *keretében* főnévként, szó szerint értelmezendő (pl. „nem az eredeti keretében van a festmény, új keretbe tettük”).

b) Keretén/keretein belül

A *valaminek a keretén/keretein belül* kifejezést a nyelvőrök fölöslegesen **terjengősnek** és **nehézkésnek** mondják, s a **hivatalos** nyelvhez kötik:

fölsőlegesen terjengős és nehézkes	egyszerűbb
a <u>vállalat keretén belül</u>	a <u>vállalatnál</u>
az <u>intézmény keretén belül</u>	az <u>intézményben</u>
A problémát <u>csoportgyűlés keretén belül</u> is megvitatjuk.	A problémát <u>csoportgyűlésen</u> is megvitatjuk.

Tény, hogy **terjengős**, és akár azt is elfogadhatjuk, hogy **nehézkés**, de az nem igaz, hogy fölösleges volna, hiszen van úgy, hogy terjengősen szeretnénk fogalmazni, főleg a **formális** stílusban. Néhány példa:

Kereten belül

- 1.** Bandika és az összes papagájok a kirakatban és a tengerimalacok és a nápolyi selyempincsik, akik néha beméltóztattak a kirakatba, és a szíami macskák... mind-mind fogságban született háziállatok voltak. Fogalmuk sem volt: állattársaik élnek a napvilágban, amelyek szabadok, amelyeknek maguknak kell élelmüket, vackukat, küzdelmesen, de boldog függetlenségben megszerezniök maguknak, és a párjukat szintén nem gazdájuk jelöli ki számukra, hanem maguk választják, maguk küzdenek meg érte. Hát igen! Bandikának és kis fogolytársainak fogalmuk sem volt erről és beletörődtek sorsukba. Legfőleg annak keretén belül éreztek jó érzést, bűt, örömet, ernyedtséget, fölhangoltságot... De hát azért lényük mélyén ott lappangott egykori szabad őseik életrezdülete. És őket is elfogta a vágy: el, el, el, el! Messze! Máshová!... És csikarta idegeiket a kalitkacsömör. (Tersánszky Józsi Jenő)
- 2.** Nincsen olyan akciójuk, amely ne lenne reakció, és nincsen olyan reflexiójuk, mely ne maradna önreflexió. A kultúrák ilyen értelemben mozdulatlanok. A viszonyossági relációkban az adott civilizációs szint keretén belül mozgok. Reflexióimmal és önreflexióimmal legfeljebb gyengítem vagy erősítem ezeket a kereteket, és a sokaság szerveződése vagy mozgalmi se tesznek mást; akcióikkal és reakcióikkal átrendezik a saját keretén belül adottat. A kölcsönösségi relációkban két ember mozog az antropológiai szintek között. Elhagyják az adott civilizációs szintet és visszatérnek hozzá; közös élményük egyszerre archaikus és utópisztikus. (Nádas Péter)
- 3.** Mindezt csupán a kiállítás keretétől említem meg, jelezve azt a minőségi erőt, mely lehetővé tette e háromféle törekvés alapvető egységét, mélységes egymásra utaltságát. Különös és ritka egyensúly uralja ezt a világot, az absztraktban „mutatva föl” a kimondhatót, a konkrétban a kimondhatatlant, s a képzelet pazarló játékában a valóság talpig aranyban didergő mulandóságát. Megnyitóm szűkös keretén belül természetesen nem vállalkozhatom teljességre. Legszívesebben arról beszélnek hát, ami a kiállítás anyagából – hármas egységből – leginkább megragadott. A lenyűgöző szépségű kálváriatorozatról. (Pilinszky János)
- 4.** – Mi jut eszedbe erről a szóról: idő? – Nem tudom, ez a kérdés-e az, amire egy napilap olvasói kíváncsiak, de megpróbálom rá válaszolni... Több síkja van. Van egy köznapi jelentése. Ez tartalmazza a különféle történelmi dátumokat, eseményeket, a nagyobb korszakokat. És van egy közvetlenebb, személyesebb idő, ami az emberi élet, a család keretén belül létezik, a születések, a házasságok, a különféle iskolai végzettségek megszerzésének az ideje, az az idő, amelyben az egyén élete mozog előre... De nekem van egy harmadik időm is, ami az előbbieknél sokkal tágabb, ami szinte tragikus valóság, egy filozófiai értelmű idő, ha az időt be lehet sorolni a filozófiai problémák közé. (Csorba Győző)
- 5.** A bizottsági elnök szerint ez a terv azért is lényeges, mert így a fiatal értelmiségi kör egy része is a városban tartható. Az elképzelések szerint a szükséges tervek a nyár folyamán elkészülnek, s legkésőbb szeptemberre a pályázat is beadható formában lesz. A korábban szintén a Széchenyi-terv keretén belül pályázati pénzt nyert Aidinger utcai 80 lakásos társasház várhatóan október-november táján már készen áll, a város viszont a környéken egy újabb 120 otthonos épületet kíván kialakítani. A két épületből álló egység összértéke 640 millió forint, a beruházás 70 százalékára kíván pályázni Pécs, és összesen 180 millió forint önrészre lesz szüksége (ebben a keretben azok a garázsok is benne vannak, amelyek építését az állam a program szerint nem támogatja). (sajtó)
- 6.** A hajnali órákban elindul az első két vonatszerelvény Magyarország felé, s ezzel a cseh-szlovák-magyar lakosságcsere keretén belül kezdetét veszi a szlovákiai magyarok kitelepítése. Eddig azonban Magyarország már 46 083 magyar menekültet volt kénytelen befogadni

Csehszlovákiából. A csehszlovák fél ezt megelőzően már egyoldalúan hazatelepített 8612 vagyontalan magyarországi szlovákokat. (tudományos)

7. Az Európai Közösség, az Európai Közösséget létrehozó szerződésben ráruházott hatáskör keretén belül eljárva, biztosítja, hogy pénzeszközöket, vagyoni értékeket vagy gazdasági erőforrásokat vagy pénzügyi vagy ezzel kapcsolatos egyéb szolgáltatásokat sem közvetve, sem közvetlenül nem bocsátanak a mellékletben felsorolt személyek, csoportok és szervezetek rendelkezésére. (hivatalos)

8. Maga a miniszoknya is ugye egy forradalmi esemény volt a ruházkozásban, némi iróniával mondhatnám, oda engedett betekintést, ahova annakelőtte csak egy házasságlevéllel lehetett betekinteni. De a kiállítás keretén belül nagyon sokan a korszak tanúi közül vallanak erről a korszakról, a magyar zenei élet csillagai, tehát akik annakidején meghatározták a magyar könnyűzene világát, beszéltek arról, hogy mit jelentett számukra '68, milyen volt ez a magyar valóság 1968 táján. (besznye)

9. Én kb. egy hete jártam az erőműben (Dunaszigeten), az egyetem bemutatása keretén belül vittek körbe minket, és minden pontosan elmagyaráztak. Ez egy egész napos program volt, és szerepelni fog a vizsgaanyagban, Úhgy tényleg odafigyuztam. Nem írkálom ide le, miért is, de higgyétek el, kellett volna ide az a rohadt mű. (fórum)

10. Egy kis élménybeszámoló a füredi Marinás napjainkról. :) A hét első napja az indiánok földjén telt, a gyerekekkel indián kellékeket készítettünk, a szülőkkel közösen pedig egy hatalmas totemoszlopot is. Délután indián túrára indultunk Apacsföldre. Miután a gyerekek kiállták az összes próbát, kis indiánokká avattuk őket a totemoszlop körül. :). Kedden mozaikképeket készítettünk különböző anyagokból, és sokat sportoltunk családi olimpiánk keretén belül. Szerdán a nagy melege való tekintettel strandolós-vízi sportos napot tartottunk a lelkes résztvevők nagy örömeire. Csütörtökön kreatívkodtunk, arcot festettünk, amik között a legnagyobb sláger a pókember, a pillangó, a tigris és a Dracula volt. Pénteken nagy népszerűségnek örvendett úszóversenyünk a Balatonban, délután pedig a Marina Toto-val igyekeztünk egy kicsit felfrissíteni az agytekervényeket. (közösségi)

Amint az 1., a 3. és a 4. sz. példa mutatja, a *keretén belül* **nem feltétlenül rí ki a választékos stílusú szövegekből sem**, s ugyancsak **beleillik** az olyan **kiegénylített** stílusú szövegekbe is, mint amilyen a 5. sz., a 8. sz., 9. sz. vagy a 10. sz. idézet.

A VárosFa program keretén belül ültették el a fákat Karcagon

2022. OKTÓBER - EGYESÜLETI

Rendhagyó áhítat keretén belül adták át a tornatermet

Keretein belül

Hiszen Keresztury a Dunántúli hexameterek-ben nem oktalanul kötődik a hagyományokhoz. Pontosabb kifejezés híján azt mondhatom: hazát teremt magának. Múltból, emlékekből, eszményien szép tájból, némileg eszményiesített emberekből s a maga ideáiból. Egy dolgos, tisztességtartó, pannon hazaeszményt teremt, melyben a jövőért való fáradozásnak tere és

becsülete van, a munkás életnek messze ható értelme. Minden nemzedék, minden kor formál magának ilyen cselekvésre ösztönző ideált. Kereszturyé oly nosztalgikus – megilleti a változó világ tisztelgése. Hogy mit változott korunkban a vers, mérhetjük akár e cikk esetleges keretein belül is. A szancköltészetől indultunk, egy „keskeny vágányú” sors szancköltészetétől, s íme, most Somlyó György A mesék könyve című kötetéről beszélve, a gondolat nemzetközi vonalait befutó prózaversig értünk. (Lengyel Balázs)

Aki sokat hallat magáról, annak nagy esélye van arra, hogy nem állhatják. A zsidók sokat törődtek azzal, hogy mások mit gondolnak róluk, de magukról, együttélési kísérletükről a többiekkel, saját polgárosodásukról nem sokat gondolkodtak. Azt remélték, hogy a törvény betűje az ő egyenlő jogait biztosítani fogja. Egy darabig biztosította, aztán nem. Holnap, a közhangulat nyomására hatályn kívül lehet helyezni a tegnapi törvényt, és az egyenjogú polgárokból páriánépet, barakknépet, csíkos ruhásokat lehet csinálni a jogállam keretein belül, törvényesen. (Kontrád György)

Bárhogy is legyen, valamiképpen meg kell állítanunk a további emigrálást. Hitem szerint az RMDSZ-nek erre a jelenségre nagyobb gondot-figyelmet kell fordítania. Jól tudom, hogy az elmúlt hónapokban milyen országos feladatokkal szembesült ez a szervezet, nagy vonalokban azt is látom, hogy mi mindennel küszködik, s mivel kell még az elkövetkezendőkben szembenéznie. De úgy gondolom, hogy ezzel a fájó jelenséggel – annak jogi, gazdasági, politikai vonatkozásaival – akár különleges, rendkívüli bizottság keretein belül is, foglalkoznia kell, állandóan és minden lehetséges eszközt megragadva, hiszen a jelen körülmények között ez a legnagyobb veszedelem. Minden egyéb emellett másodlagossá válhat, mert hiszen a csónak alól elmegy a tenger. Igen, itt ülünk egy csónakban, és egyszer csak észrevesszük, hogy elment alólunk a tenger. (Sütő András)

Szerzőink csak angyalt és ördögöt ismernek: az egyik megdicsőül szűzies tisztaságában, a másikat testileg-lelkileg romlásba dönti a titkolnivaló bűn. Mivel azonban a nemi ösztön kiélésének teljes tilalma az emberiség kihalásához vezetne, egyetlen formában mégis kénytelenek engedélyezni, a házasság keretein belül. A gyakorlati megoldás: hogy a fiatalok elkerülhessék a bűnös ösztön zaklató kísértéseit, házasodjanak minél előbb. (Gyurkó László)

Az ellentétek csírája (szerintem) két tényezőben nyilatkozhatott meg – az egyik a keresztényi dogmarendszeren belüli hangsúlyeltolódások: az interpretációs lehetőségek konfliktuális egyensúlyzavarai, melyek (elsősorban) zártkörű megítélés, illetve (esetenként) nyilvános egyházi elítélés alá estek; a másik a fentiekkel gyakorta összefüggő népi eretnek mozgalmak megléte, melyek eredetüket tekintve sokszor keletibb vagy ószövetségből indíttatást tartalmaztak, bár lényegileg többé-kevésbé kapcsolódtak a keresztényi eszmerendszerhez, amelylyel, ha (természetesen) főleg nem is a dogmatikai érvelés keretein belül, de gyakran társadalmi szinten direkt vagy indirekt módon szembeszegülnek. A két fenti tényező és a rajtuk keresztül (bennük) megnyilvánuló tendenciák nem hanyagolhatók el, hiszen ezek valamelyest a reformáció előjátékát képezik. (Kovács András Ferenc)

Az MNSZ2 „szépirodalmi” alkorpuszából azért idéztünk több példát, hogy lássuk: még ez a formális stílusú nehézkes kifejezést sem átallják írók sem használni formális, sőt olykor formális–választékos, vagy – kivételesen – választékos stílusú szövegekben.

Nézzünk most meg találatokat más alkorpuszokból!

Az ACM projekt céljai között szerepel többek között, hogy lehetővé tegye az adózók számára, hogy megtekintsék az adóhatóságnál nyilvántartott alapadataikat akár 5 évre visszamenőleg, illetve nyomon követhetővé váljon az adózói bevallások beérkezése, feldolgozottságuk állapota is. Egyik várhatóan igen fontos szolgáltatása lesz, amely felsorolja a fontosabb hiányzó, be nem adott bevallásokat, melyeket az adózónak pótolnia szükséges. A projekt keretein belül folyamatban van egy olyan szolgáltatás fejlesztése is, melynek segítségével az

adózó meg tud győződni arról, hogy érvényes megbízólevél alapján folytat-e nála ellenőrzést a magát adóellenőrként bemutató személy. (sajtó)

Az első világháborúban 36 helyi lakos esett el. A háború befejezésével a falu Csehszlovákiához került. Az érsekség birtokait elkobozták, és részben felparcellázták. Az első bécsi döntés után ismét Magyarország része lett. A falubeliek közül 29-en vesztették életüket a harcmezőkön. 1945. március 26-án a község felszabadult, májusban pedig visszacsatolták Csehszlovákiához. Az ún. lakosságcsere egyezmény keretein belül kb. 300 magyart telepítettek át, valamint 282 embert deportáltak Csehországba, akik 1948-ban végül visszatérhettek. Helyükre többségében Nyíregyházáról és Pilisszentlászlóról telepítettek szlovák nemzetiségű családokat. (tudományos)

A helyi Önkormányzati szervek a törvény által megszabott hatáskörük keretein belül határozatokat hoznak, melyek teljesítése az adott területen kötelező. A helyi önkormányzati szervek határozatait, amennyiben azok nem felelnek meg Ukrajna Alkotmányának, illetve törvényeinek, a törvény által meghatározott rendben hatályon kívül helyezik, egyidejűleg bírósághoz fordulva az ügyben. (hivatalos)

Ez a típusú ellátási forma átkerül a Munkaügyi Központ döntési hatáskörébe, akinek még pályáztatni is kell ezeket a státuszokat, így nem kizárt az, hogy lesz egy olyan átmeneti állapot, amikor ezek az emberek, akik a közmunkaprogram keretein belül jól dolgoztak, most hónapokon keresztül nem juthattak munkához. (besznye)

Mária semmiféle közbenjárásra és imára nem alkalmas. Jézus megmondta: aki megvall engem az emberek előtt, azt megvallom az Atyám előtt. És az is megvan írva, hogy egy a közbenjáró (1Tim 2:5). Akkor hogy jön a képbe Mária? Nincs Mária-imádás? Ez hogy lehet? Kb. egy fél éve láttam egy katolikus híradóban, hogy dicséret keretein belül szabályos Mária-imádás folyt. De otthon találtam ilyen füzetet is, amiben ilyen szövegek voltak leírva. Ezt csak nem kellene letagadni. (fórum)

Készítettünk szélforgókat, papírsárkányokat is, de a kézműveskedés mellett két új programmal bővült a palettánk; megtartottuk az első meseolvasásunkat a sóbarlangban, valamint felavattuk az új X-box játékokat egy minibajnokság keretein belül. Volt még a héten egy vízi minidiszkónk is az új gyermekmedencében, mesetornáztunk egyet, valamint villámjátékokkal is szórakoztattuk a lurkókat. A jövő hét is sok izgalmat tartogat számunkra, hiszen készítünk saját akváriumot, megismerkedünk a tündérek és varázslók világával, valamint lesz kalóznapunk is, ahol egy igazi kincskeresésre indulunk kis kalózzainkkal! (közösségi)

A valaminek a keretén/keretein belül **formális stílusértékű**, a **hétköznapi nyelvben nem** használatos, és a **választékos** szövegekbe **sem** igazán illik bele. A kettő nagyjából azonos gyakoriságú; az MNSZ2 adatai szerint a *keretein belül* valamivel gyakoribb, mint a *keretén belül*.

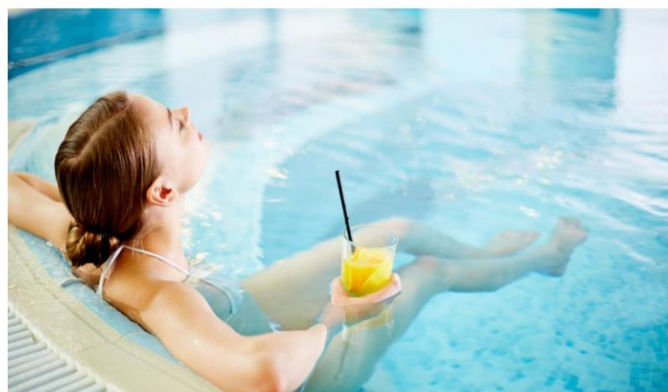
Törvényeket kell elfogadni a helyreállítási terv keretein belül meghatározott összeg kifizetéséhez

A jelenlegi kormánypártoknak támogatni kell a törvények elfogadását.

✚ Török Máté 2022. 08. 30. | 17:58 Mentsd el!

HÉVÍZI NYARALÁS KEDVEZŐ AJÁNLAT KERETEIN BELÜL? FŐSZEZONI AJÁNLATUNKKAL LEHETSÉGES!

A szóban forgó kifejezés valóban **formális** stílusú, így ha **bonyolultan** szeretnénk fogalmazni, jó szolgálatot tesz. Ha **egyszerűbben**, a közember számára is érthetően szeretnénk fogalmazni, célszerűbb az azonos jelentésű *keretében* névutószerű utótagot használni, amely – amint láttuk – ugyancsak formális stílusértékű, csak egyszerűbb.

Ebből következően a *keretén/keretein belül* kifejezést **bátran használhatjuk a formális stílusban**, ám a **választékos** és a **bizalmas** stílusba inkább valamelyik egyszerűbb szinonimáját érdemes választani, többek között a nyelvőrök által javasoltakat.

Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy ha nem akarunk nehézkesen fogalmazni, a **formális** stílusban is kereshetünk **más, egyszerű megoldást**. Ezzel elősegíthetjük például, hogy szövegünket könnyebben megértsék a kevésbé iskolázott olvasók (ha azoknak is szánjuk).

27. A kifolyólag, a kifolyóan és a kifolyólagosan névutók

A *kifolyólag*, a *kifolyóan* és a *kifolyólagosan* **okhatározói** jelentésű, névutószerűen használat határozóragos névszók. A három közül a *kifolyólag* a gyakori; az MNSZ2 adatai szerint legalább tízszer nagyobb a gyakorisága a *kifolyóan* formával összehasonlítva, a *kifolyólagosan* még ez utóbbinál is ritkább. A *folytán*, valamint az *eredően* névutókkal rokon rokonok, mind szemléletükre, mind jelentésükre nézve.

1. A nyelvművelők mind a *kifolyólag*, mind a *kifolyóan* formát **körülményesnek** tartják, s arra biztatják a nyelvhasználót, hogy még a **hivatali** és a **közéleti** stílusban is **helyettesítsék** őket valamilyen „rövidebb, természetesebb” megoldással:

<i>kifolyólag, kifolyóan</i>	<i>miatt</i>
Rossz egészségi <u>állapotából kifolyólag/kifolyóan</u> korábban ment nyugdíjba.	Rossz egészségi állapota <u>miatt</u> korábban ment nyugdíjba.
Az állami támogatás <u>csökkenéséből kifolyólag</u> számos munkatársunkat el kellett bocsátani.	Az állami támogatás csökkenése <u>miatt</u> számos munkatársunkat el kellett bocsátani.

Semmi okunk sincs rá, hogy még a hivatali, közéleti stílusban is helyettesítsük a *kifolyólag*, *kifolyóan* formákat. Ha **formálisan** akarunk fogalmazni, a *kifolyólag* megfelelő megoldás, még akkor is, ha a *miatt*, mivel **közömbös** stílusértékű, szintén használható hivatalos, közéleti közegben is.

Nem befolyásolható kockázati tényezők

- **Nem** (még nem tisztázott okokból kifolyólag a szélütés 25 százalékkal magasabb arányban fordul elő férfiak, mint nők körében. A nők 4-5 évvel később szenvednek el valamilyen stroke eseményt, mint a férfiak)
- **Életkor** (az esetek 4/5-e 65 éves kor felett)
- **Családi kórelőzmény**

plasztika.koec.hu

Mellkisebbités – ha mellméretéből kifolyólag fájdalommal küzd

Fő célja

- A 245/2008 Köznevelési Törvényből kifolyólag
- Fő célja: az optimális kognitív, szenzomotoros és szociális – érzelmi fejlettségi szint elérése az iskolai művelődésre és a társadalmi életre.

Még inkább kerülendőnek tartják a nyelvőrök a nehézkes, terjengős *abból kifolyólag, hogy...* szerkezetet:

<i>kifolyólag</i>	<i>mivel</i>
<u>Abból kifolyólag, hogy</u> külföldön tartózkodik, nem vehet részt az ülésen.	<u>Mivel</u> külföldön tartózkodik, nem vehet részt az ülésen.

Valóban **nehézkes, terjengős** lehet ez a névutó bizonyos kontextusokban, úgyhogy ha valaki nem akar szándékosan nehézkes vagy terjengős lenni, csakugyan jobb, ha elkerüli az *abból kifolyólag, hogy* szerkezetet. Ám ha az a szándéka, hogy nehézkes vagy terjengős legyen, ez a kifejezőeszköz épp megfelel céljainak.

Néhány példa az MNSZ2-ből:

Kifolyólag

Milyen demokrácia lenne az, amelynek harcosait magasabb érdekek jegyében nem szabad bírálni? Milyen elv az, amely megengedi, sőt, megköveteli, hogy bizonyos kiválasztottokról csak jót legyen szabad mondani, valami pontosan nem is érthető, magasabb szempontból <u>kifolyólag</u> ? Ismerős, nagyon ismerős elv – semmilyen változatban nem érdemes felújítani, nemes cél érdekében sem... Meg kell értenünk: nincs társadalmi szükséglet sem ideológiai pápa, sem kritikai próféta, sem művészeti megváltó iránt. (Fekete Sándor)
Amikor az osztályvezető-helyettes meghallotta, hogy az Adonis Klubba invitálják egy kis beszélgetésre, majd kiejtette kezéből a telefonkagylót, s meg sem kérdezte, hogy kicsoda és mily okból <u>kifolyólag</u> . Mintha szárnya nőtt volna, úgy röpült a találkozóra, mit sem törődve a polgármesternél összehívott osztályvezető-helyettesi értekezlettel, valamint feleségének tett ígéretével, hogy húsz deka marhafelsált vásárol a másnapi vacsorához a piacon. (Gyurkó László)
Rég volt, igaz se volt talán, Galsai Pongráccal pöffeszkedtünk Szigliget bájdús alkotóházában tíz évvel ezelőtt, elvetve magunkat a hús asztalok körül, adva egymás alá lovat, mellyel tulajdonképpen sehova sem akartunk eljutni. Kedveltük egymást, már csak humorból <u>kifolyólag</u> is. (Gyurkovics Tibor)
Szörnyen bánt, hogy a múltkor nem beszélhettünk, annál is inkább, mivel épp akkor jelenlegi szomorú helyzetéből <u>kifolyólag</u> tízszeres szüksége lett volna egy vigasztaló szóra, meleg részvétre. De akkor olyan iratot kellett fogalmaznom, amely teljes gondolkodásomat igénybe vette, és én jóformán meg se hallottam, hogy kiről van szó, csak mikor már kint volt. Bocsás-sa meg, és tudja be annak a körülménynek, hogy a nehéz szellemi munka a maga Margit nénijét már szinte megöli. (Szabó Magda)
A nyelvi kapcsolatokhoz való ragaszkodás sok másod-harmad generációs fiatalt eltaszított a közösségi munkától. Velük szemben kötelessége az óhazának is, hogy őket magához kapcsolja. Vonatkozik ez természetesen nemcsak a kivándoroltakra, de minden határon túli magyarra is, akár ők lépték át a határt, akár a határ lépett át rajtuk. A szórványban élő magyar közéleti vezetők számára – életkörükből <u>kifolyólag</u> – még tíz-húsz év áll rendelkezésre, hogy a következő generációt felkészítsék a nyugati és keleti diaszpóra magyar életének irányítására. (sajtó)
Mindez arról jutott az eszembe, hogy mértékletességem dacára megint elég szarul vagyok, mióta lejárt az egyéves absztinenciám, s valami félreértett büszkeségből <u>kifolyólag</u> a gyógyszerre nem akarok visszaállni semmiképp. (Ez pedig onnan jutott az eszembe, hogy mindenről az jut az eszembe, hogy szarul vagyok.) (sajtó)
A központi lapok a hangadók, amelyek köztudottan olyan médiatömbök részei, amelyek már

<p>eleve alárendeltek valamely politikai csoportosulásnak. Ez a második, a médiakutatás hipotézisének az igazolása. III Az írott sajtó az aktuális kormány szócsöve: ebből <u>kifolyólag</u> a kormány befolyása a közvélemény alakítását illetően nagyon magas, így joggal feltételezhető, hogy a státustörvény által gerjesztett hatások (pl. etnikai összetűzések) mellett más hasonló tevékenységekért is felelős lehet. Megfogalmazható tehát ez a kissé politikai-publicisztika ízü következtetés is, bár nem tartozik szorosan a kezdeti hipotézisek körébe. (tudományos)</p>
<p>Különösen az oktatás területén a támogatások a korábbi összegek többszörösére nőttek. Hozzá kell tennünk azonban, hogy az oktatásba fektetett források megtérüléséhez lényegesen hosszabb idő kell annál, hogy az elmúlt évek beruházásainak eredményei érzékelhetőek legyenek. A magyar nemzetpolitikával szemben fújó sokféle ellenzél tehát a statisztikák alapján túl erősnek bizonyult, kimutatható konkrét számbeli előrelépést a szülőföldön maradási támogató politika nem tud felmutatni. E tanulmány keretei között nincs arra lehetőség, hogy elemezzük, hányféle okból <u>kifolyólag</u> zajlott így ez a folyamat. (tudományos)</p>
<p>Az épületek üresen maradnak, az, akinek a tulajdonában áll, előbb-utóbb nem tudja fenntartani a fűtést, az őrzést, biztosítani a folyamatos karbantartást, az ereszt kijavítását, és az épületek nemcsak elpusztulnak, de folyamatosan veszítenek az értékükből is, amiből <u>kifolyólag</u> az értékesítésük is megnehezül, illetve, ha megnehezül, akkor potom áron is elkelhetnek – lássuk például a Károlyi Mihály utcai ingatlan esetét. (hivatalos)</p>
<p>Rip: – Gyalogosokat sem engednek már be erre a területre, látom elég kétségbeesetten állnak itt. Nem tudnak hazamenni? „Szeretnénk hazajutni és egyszerűen nem tudunk.” Rip: – És nem is tudták, hogy ezt. „Tudtuk, csak hát még jár a villamos előzőleg, reggel, és azt gondoltuk ebből <u>kifolyólag</u>, hogy még mindig jár.” (besznye)</p>
<p>És pláne egy fiatal megzavarjon akinek nincsenek tiszta fogalmai, aki saját életkorából <u>kifolyólag</u> nem bír olyan élettapasztalattal, amellyel meg tudná különböztetni, hogy mi nekik lesz rossz a következménye, vagy minek lesz jó a következménye. (besznye)</p>
<p>Azt hiszem, nem én vagyok az egyetlen itt a T. Asztalnál, aki nem programozó, hanem egyszerű mezei felhasználó, magyarul JÚZER. És emberekkel foglalkozom a munkámból és a hobyból <u>kifolyólag</u>, mégis, eszem ágában nem lenne őket befűzni egy MLM-be, és mint ahogy már korábban is írtam, én vásárlóként benne vagyok az egyikben, de nem lenne po-fám a kollégáimnak rátenni azt a potom 30%-ot az én vételáramra. (fórum)</p>
<p>Szia Kismókus, lányt szeretünk volna, de fiú lett, mi tagadás, ebből <u>kifolyólag</u> még most is dagad a férfiúi kebel... (Pedig tényleg az egészség a lényeg) Bár állítólag fiúk mamásak, a lányok inkább papásak (lehet válogatni). (fórum)</p>
<p>Pont azért, mert tudom, hogy őt esetleg bántja, ha egy külső szemlélődő azt látja, ott ül egy férfival, aki aztán nyálcsorogva más nőket bámul. Azon pedig még nem kaptam magam, hogy buliban félre... smárolnék, ahol van olyan lány, akit ez a társasági-partneri viszonyok értelmezéséből <u>kifolyólag</u> bántana. (Magyarán úgy adná ki magát a dolog, hogy rosszul esnek neki bizonyos pillantások.) (fórum)</p>

A példák alapján megállapíthatjuk, hogy a *kifolyólag* nem nehézkes, legfeljebb egy kicsit hosszabb, mint a lehetséges szinonimái. A **formális** stílusba épp ezért tökéletesen beleillik, de látjuk, hogy **más stílusrétegekben** is előfordulhat. Az adatok alapján úgy tűnik, hogy a *kifolyólag* – állítólagos „nehézkessége” ellenére – még az **informális** stílusú szövegekből sem rí ki.

Bár még további empirikus vizsgálatokra van szükség, ezek valószínűleg megerősítik majd, hogy a *kifolyólag* csaknem **közömbös** stílusértékű. Ennek ellenére nyilván **tipikusan a formális stílusú szövegekben** fordul elő.

<p>Népem hű fiának tudom magam, s mint ilyen, nemcsak hogy egy ujjal sem kívánok ártani ennek a szép városnak, hanem fokozottabban örvendek a fejlődésnek. Úgy értem, fokozottabban, mint egy bármely jóakarátú angol vagy indiai például. Abból a múltbeli összetartásból <u>kifolyóan</u>, mely tud igenis jó irányba is fordulni. (Illyés Gyula)</p>
<p>Tette ezt arra hivatkozva, hogy ahhoz az előző kormány titkosszolgálatokat felügyelő miniszterének hozzájárulására van szükség. Ez azonban teljes képtelenség. Nikolits István nem magánemberként rendelkezett bizonyos iratok felett, hanem miniszteri hatásköréből <u>kifolyóan</u>, ezért ma kizárólag utódának a joga, hogy a közzétételhez hozzájáruljon. (sajtó)</p>
<p>Úgy-e tudják, a képernyő jobb felső sarkában kié az egyelőre tartósan kibérelt hely? Semjén Zolté. Jár neki a „testvérpárt” vezéri (bocsánat, csak alvezéri) jogán, és jár neki azért, mert ugyanebből <u>kifolyóan</u> miniszterelnök helyettes. Rászolgál. Egész arcbereendezését így alakította ki. Szinte érzi, a dolgozó operatőr mire ér oda az ő ábrázatához, mikor mutatják Orbán Viktor fölött kicsit eltolva, máris megjelenik ajkain a mennyei mosoly, (igazi hamisítatlan mennyei, az apostolok sugallják), a korábban kincstárinak mondott optimizmus, és mindezt kiegészíti a bólogatás (sajtó)</p>
<p>Nem esküszöm, hogy ezentúl smink nélkül nem lépek ki az utcára, de ha kifestem magam, biztosan sokkal magabiztosabban fogom azt tenni. A munkám jellegéből <u>kifolyóan</u> – biológusként dolgozom egy laborban – nem igazán praktikus a smink, de kaptam hasznos tanácsokat Lyntől a hivatalos alkalmakon való megjelenéshez. (sajtó)</p>
<p>Még 45-ben megfogadtam, hogy addig nem megyek a Szovjetunióba, amíg itt lesznek a megszálló csapataik. Ennek megfelelően máig sem utaztam keleti szomszédaink irányába. Ez nem ment mindig könnyen, mert munkakörömből <u>kifolyóan</u> a keleti utazások lehetőségében nem volt hiány. De sikerült megúsznom. (tudományos)</p>
<p>Ugyancsak más szempontokat jelent a cigányság saját elnevezéseinek, illetve a nem cigány környezet, vagy éppenséggel a tudomány által alkotott elnevezések rendszere. A cigányság diaszpórikus jellegéből <u>kifolyóan</u> egy népcsoport nagy földrajzi területen szétszórva él, ugyanakkor szűkebb területen több népcsoportoz tartozó közösség él egymás közelében. Ez tovább relativizálja népcsoportok kategóriáját. (tudományos)</p>
<p>Abban az esetben, ha az elismerést azért vonták vissza, mert a piaci szereplők szervezete a 2. cikk (2) bekezdésében említett feltételeket szándékosan vagy súlyos hanyagságból <u>kifolyóan</u> sértette meg, a visszavonás attól a pillanattól lép hatályba, amelyiktől az elismerés feltételei már nem teljesültek. (hivatalos)</p>
<p>Ez azt bizonyítja, hogy az Alitalia jelenlegi pénzügyi előrejelzése erősen függ ettől a volatilitástól. Ez még fontosabbnak bizonyul, ha figyelembe vesszük, hogy az Alitalia 2004 őszén, amikor az előrejelzések kidolgozásra kerültek, pénzügyi helyzetéből <u>kifolyóan</u> nem tudta biztosítani az árfolyam és üzemanyagár – kockázat lefedését, ennek következtében a helyzet bármilyen nemű súlyosbodása közvetlen kihatással lesz a társaság számláira; a jelenlegi intézkedés 55 USD árig biztosítana fedezetet, így a veszteség konkretizálna. (hivatalos)</p>
<p>Veress Annamária, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főosztályvezető-helyettese: – Menedékkérői státuszukból <u>kifolyóan</u> szállásra, ellátásra jogosultak a befogadóállomáson, amennyiben elhelyezésük más módon nem megoldott, illetve erre ők rászorultnak minősülnek. (besznye)</p>
<p>Nagy az érdeklődés a fiatalok alapvetően érdeklődő emberek, tehát az a trükkje a dolognak, amit a civilsziget próbál megvalósítani a szolgáltatók oldaláról, a mi oldalunkról hogy itt olyan dolgokat kell felmutatni, ami egy ilyen környezetben természetes módon érdekli a fiatalokat. Az élőkönyvtárat erre hoztuk létre, ebben a környezetben él csak. A tavalyi év szigeti sikeréből <u>kifolyóan</u> próbáltuk másutt megvalósítani a Széchenyi Könyvtárban, valamilyen könyvtár az Esélyegyenlőségi Minisztériumtól nem működött, mert az más résztvevők-</p>

kel. (besznye)
Már majdnem szuper:) A probléma azért még fennáll. Csak a leveleim jöttek át, a Personal Address Book-om nem. Ez egy .pab kiterjesztésű fájlban van benne, azonban nem látom, hogyan tudnám ezt a párszáz címet áthozni Netscape alá, hogy ne kelljen a partnereket egyesével begépelgetnem. És akkor most jön a hab a tortára:) A gépem szerverhez csatlakozik, nem közvetlen dial-up internet-elérésem van. Ebből <u>kifolyóan</u> a szerverről szedi le a leveleimet. A felhasználói nevem és a mail-címemben megadott név azonban különböző. Hogyan tudom akkor beállítani a netscape-t, hogy ne keresse automatikusan az internetes kiszolgálómat külsőben, hanem a belső hálózatról szedje le a leveleimet. (fórum)
Gondoljatok a klinikai halálból visszajöttek élménybeszámolóira, volt, aki többször öngyilkos akart lenni, hogy átérezhesse újra azt a fantasztikus szeretetet, ami körülvette. Az örök szó is értelmezhetetlen ma még nekünk, de Isten eleve a tér-idő rendszerünkön kívül él, nincs ott idő, az örök szónak egész más tartalma lehet. Az eleve elrendelésben is ezért nem hiszek, mert Isten bármikor rápillant az időtengely bármely pontjára és remekül tudja, hogy pl. te szabad akaratodból <u>kifolyóan</u> hogyan döntöttél a következő percben, és ha akarja, akkor ezt ezer évvel korábban akár meg is írathatja egy prófétával. (fórum)
Nagyon jó irányban kezd el gondolkodni, aki ráébred arra, hogy erre csakis a globális pénzrendszer urai képesek, kik könnyedén felvásárolták a világ teljes médiahálózatát és az összes jelentősebb politikai pártot, hisz nekik érdekük, hogy a törvényhozásban olyan emberek ülhessenek, akik mindezen dolgokat sosem fogják megkérdőjelezni. Így fonódott össze a korrupt politika a pénzvilág mögött álló korrupt érdekekkel az elmúlt 300 év folyamán. Ebből <u>kifolyóan</u> nagyon könnyen megérthető, hogy miért beszélnek a politikusok módszeresen az államadósságok becsületes visszafizetéséről, holott tudják azt, hogy magának a pénzrendszernek a korrupt működése a bajok fő forrása. (közösségi)
Tök jó, hogy az atlatszo.hu magát (és a Kétfarkú Kutya Pártot) élteti abból <u>kifolyóan</u> , hogy legyőzték az Egyenlítő blogot (akikről eddig is mindenki tudta, hogy a Piroslappal együtt MSZP kézivezérelt) a Goldenblog-szavazáson. Csak arról feledkeznek el, hogy a Soros-pénz és az E2014-gyel fenntartott jó kapcsolat, őket egyáltalán nem teszi „függetlenné” (oknyomozóvá meg pláne). (közösségi)

Érdeemes megjegyezni, hogy a *kifolyóan* névutóra a „szépirodalmi” alkorpusznak mind a 10 találat a **Illyés Gyulától** való. Mivel tudjuk, hogy Illyés – sajnos – komolyan vette kora nyelv-művelőinek véleményét, elképzelhető, hogy elhitte: a *-lag/-leg* rag helytelen, s ahol van alternatívája, ott inkább azt érdemes használni. Ugyanez a megfontolás persze a többi szerző esetében is fennállhat.

A többi adat alapján úgy tűnik, **hogy nincs feltűnő különbség** a *kifolyólag* és a *kifolyóan* használata közt, eltekintve természetesen attól, hogy a *kifolyóan* jóval **ritkább**.

A kettő közül a *kifolyólag* formát ajánlhatjuk általános használatra, de ha valakinek jobban tetszik a *kifolyóan*, azt is használhatja, valószínűleg nem sokan fognak fennakadni rajta.

2. A *kifolyólag* névutószerű utótagnak létezik egy terjedelmesebb változata: a *kifolyólagosan*. Erre az MNSZ2 18 találatot ad, ami nagyon alacsony szám (összehasonlításképpen: a *kifolyólagból* több mint 7800, a *kifolyóanból* mintegy 60). A találatok közt 2 „szépirodalmi”, 2 „sajtónyelvi”, 1 „beszélt nyelvi” találunk a többi – 13 előfordulás – a „fórum” alkorpuszból való.

Idézzük először azokat, amelyek *nem* a „fórum” alkorpuszból valók, bővebb kontextusban!

1. Az esküdtek terroristának, repülőgéprablónak kijáró riadalmas undorral vizslatják és merénylőnek tekintik. Az asztrológus minden ékesszólását összeszedi, hogy meggyőzze őket az ellenkezőjéről. Mi tagadás, az vagyok, Penhaligon úgymond – és bár maga sem tud róla (bizonyára csak a nagyobb nyomaték kedvéért:) versben beszél – merénylő vagyok ámde nem felbérelt nem őrült nem önjelölt gonosz hanem azzá kit a Menny maga érlelt: planéták szent akaratóból vagyok az meg se születtem s már ők magosan ígyen deleltének – a sors kusza mély ádá az együttállásából kifolyólagosan lettem a kiszemelt végrehajtó személy a Skorpió a Majom és a Teknősbéka legyűró erejével szembe’ nincs habozás előmbe hozott Vadam a Mennyegek martaléka – gyilkot Odafentről nyom kezembe a Kaszás Hogy menteni csillagjártas renomémat belevitt vón’ a kétségbeesés?! ha kinek ilyes durva gyanúja támad: látszatnak-magyarázatnak mi kevés! (Határ Győző)

2. Különben mi bajunk a politikával? Az is csak egy szegény kis fogalom, szabad neki te-nyészni, szövetkezni, orvtámadni és felsülni is. Van jó tanács, néptanács, nagytanács, rossz tanács, atyai tanács, és van epekő, zsírkő, sírkő, kilométerkő: – csak azt szeretném demonstrálni, hogy se jelentésanilag, se formai szempontból, se egyéb nyelvtenyésztési-legeltetési-oltási-ápolási-örkődési elvből kifolyólagosan nem tekinthetjük lehetetlennek (pláne egy erre magát kifejleszteni kívánó zárt rendszeren belül) bármelyik szó jelzős, határozós, képzős viszonyát, félrelépését, megtermékenyülését egy másikkal, ha az valami picike új változat, fogalom, árnyalat különválását, kiválását, megkülönböztetését megkönnyíti, s főleg ha az új kifejezés befogadtatik. Lásd: tanoda, óvoda... Mert különben a rendszer megdőlt, de káderpolitika például igenis van. Iskolapolitika is. Irodalompolitika nemkülönben, és érdekes módon megint az irodalom sanyargatását jelenti, csak most más eszközökkel (Lászlóffy Aladár)

3. Hogy teszem azt valaki nem egy lógó fülű kutyát óhajt sétálópartnernek, hanem egy színészt, akiről nem szőr vagy bolha ragad rá, hanem kultúra. Mondjuk, így szól a még szabadlábban vizsgálat alatt álló-élő bankigazgató egy vasárnap reggel a feleségéhez: – Tudod, édes, ma nem megyünk képtárba, sem színházba nem vonulunk ki. Ehelyett béreljünk néhány órára egy képzőművészt és egy színészt. Velük sétálunk, nekünk jót tesz a friss levegő, nekik pedig a népszerűség, nézők közé kerülnek a mi művészetpártolásunkból kifolyólagosan. Megéri az a pár ezer lej. Nos, mit szól az ötletemhez? (sajtó)

4. A teraszon ücsörögve most is hol lufit fúj, hol füttyülni próbál, s közben jókat kacarászik. Ajánlat: Indul a NYÁR! Fesztiválok, utazás, napszúrás és fagyimaffia! Metálos plüssmaci, lufival Magányosan a sárkányok közt – riport Nyílnak a strandok – sok fotó! Nemzőverseny a valóságshow-ban csongors Titokzatos jelek Mire felébredtek, rejtélyes üzenetek lepték el a Villát, javarészt Milo kapta Marcsitól, de hogy mit jelent, arra együtt sem jöttek rá. Csaba, aki tegnap igen sokat rosszalkodott, ma a szaunában ébredt. Valamilyen rejtélyes okból kifolyólagosan, korábban, mint a többiek, így aztán egy darabig kóválygott a Villában, majd behuppant a pezsgőfürdőbe. Milo és az öreg cigányember a hangszórókból együtt szomorkodtak, hogy „Ugy elmossa jaz eső”. Na, hál’ Istennek „Feltekintek jaz égre,” ez az utolsó napom a Villában, „Kisangyalom!” (sajtó)

5. Igyekszünk, mondhatom én is, mert én is az vagyok, látássérült, kialakítani magunknak ilyen praktikus dolgokat, ami esetleg megkönnyíti az életünket és nem feltétlen ezek a drága eszközök megvételével kell ezt nekünk megtenni. Elnök úr tervei között szerepel, hogy még lejjebb menni, még tovább menni, adott esetben Mátészalkát vettük most célba, hogy kivinni a szolgáltatásokat, minél közelebb azokhoz az ügyfelekhez, akik nehezen mozdulnak ki a betegségükből, a fogyatékoságukból kifolyólagosan amúgy is nehezen mozdulnak ki. Akarja ő is, mert természetszerűleg csak akkor lehet együtt dolgozni, ha mindkét fél részéről megvan a szándék. (besznye)

A szövegösszefüggésből kiderül, hogy az 5. idézetet kivéve a *kifolyólagosan* **stilisztikailag erősen jelölt, ironikus** vagy **játékos** szövegekben fordul elő; több esetben más, **stilisztikailag jelölt** nyelvi formák is vannak a szövegrészletekben.

Csak az 5. idézetben van „komolyan gondolva” a *kifolyólagosan*, de a szöveg **élőszóban** hangzott el, s tudjuk, hogy a beszédtervezés igényessége miatt a besznye bizonyos válfajai kifejezetten kedvelik, igénylik a redundáns alakokat.

Most nézzük meg fórumok példáit!

<p>No kedveseim, hát arról lenne szó, hogy én megpróbáltam mindenfélét mondani, de egy valódi lord felajánkozása miatt belém fagyott a szó! Biztos, hogy nincs vacsi? Ja, és ami a próbát illeti, illetve nem illeti, merthogy nincsen, akkor most bent vagyok??? Szabad egy lordot visszautasítani? És ha meggondolja magát az a felsőházi nemes, akkor boszorkányságosságomnál <u>kifolyólagosan</u> csinálhatok békát, mármint királyfi híján a lordból Lord Oberon? (ezenközben esdeklő pillantását Oberonra függeszti, és várja, hogy a többiek is szívesen lássák a varázsolást) Na? Ki kér vacsira békacombot?</p>
<p>Én ezt így ismertem: Kútágásra szállott a sas, Engem babám ne csalogassál, Mert ha engem csalogatni fogol, Meghalok a búbánatból <u>kifolyólagosan</u> Biztos más tájegység.</p>
<p>A: A férfikönnyeknél egy szebb van, a férfitakony. Mi ez itt, buzi oldal? Nincs gusztustalább, mint egy pityergő férfi. Két esetben sírhat egy férfi: Először amikor másodszorra nem megy, másodszor amikor előszörre sem. A férfi alkotásra, harcra, küzdelemre teremtett, nem fürdős kurvának. Sosem fogok sírni. B: Ja, alkot meg harcol meg ilyesmi, oszt jól meghal ötvenévesen a levezetés nélkül maradt feszültségekből <u>kifolyólagosan</u>. Kell az nagyon. Ezért élnek a nők tovább...</p>
<p>Egy érett nő szerint... ez mégiscsak 1 lyó kis team, mer ugyi mellik Topik dicsekedhet majnem tejjes megjelenési indexxel? És ha ugye darabonként górcső alá veszem a csapatot is meglehetősen a kedvencek aránya irányombul <u>kifolyólagosan</u> :) Szóval ne veszícscsétel el a csüggédeseteket híveim.</p>
<p>Na, kérem szépen, én éppen ezért nem Nagykövetelőzők, mert annak prezentálnia kell re, és politikussi állás, nekem viszont a degusztációs elfekvés lyobban es, amiből majd preferálhatok re a befolyásból <u>kifolyólagosan</u>. Ha meg még ezzel a sokkal biztonságosabb osztással is gond lenne, akkor az előbb a precóban lyelentkezett a Gombperc hírlakó, aki esetleg a maradék prezentálást protokollálja – mégiscsak méltóságos úr, nemde? – én meg addig nyugodtan ihatok és a Trebitsch-féle revolúciós palotafelfordulás esetén is szépen csendben evolucionálhatok a fokaimat, továbbá szagerthetek és lyól távol mindenféle sajtótól, ami tejtermék, és a helyzet forródsodásakor még képes nekem szaladni, mert korrumpiálok és ilyesmi, így viszont ettől függetlenül lóghatok és felfüggeszteni sem lógnak egy lámpaoszlopra.</p>
<p>Reggel a csipás-pizsamás tejjes léccámú tsaládi összviháncolás idején a gyűrött-langyos párnákon szaloncukor termett... :) És ez jel, és mától lőn bizonytalanság és várakozás és zsebek és zoknik kutatása és a fogkrém is ünneplőruhában érkezik majd az anygalkák jóvoltjából <u>kifolyólagosan</u> karátsonyig... :) Elkényeztetett egy gyülevészet, teljes konszenzus csak gomba, sajt és vanília ügyben adódhatik... A Legnagyobb Ugrifüles családlátogatása tisztelettyére gomba főzetik. Ezen elgondolkodám. Enciklopédia elő, kicsinyt utánakurkásztam a dolognak. Biz, amit megettünk, a gombák termőtestje, a spóratartó tok volt. A gombák alkottyák az élőlények sötét alvilágát – halál, betegség, elmúlás, enyészet részesei. Ezek az élőlények táplálékukat oszlásban lévő anyagokból nyerik. Élesztőgomba, üszög, penészgomba – senki se tuggya pontosan, hány különböző faj van, vagy tán annál is több.</p>
<p>Bocsánat mindenkitől, aki feltétlenül számított rám:) de sajnos nem áll módomban megjelenni ezen a neves eseményen magánügyből <u>kifolyólagosan</u>. :(((((((Bocsika még egyszer.</p>

Érezteek jól magatokat helyzettem is. Üdv, Allia.
Gyengélkedett az internet nepeküben. Ezért nem tettem tiszteletem, nem neveltlenségéből kifolyólagosan. Na. Üdv Lord_Oberon.
Wágner úr Máris biztosra veheted azt az állást ott az udvarnál. A jövődöbelimmel ugyan még nem beszéltem meg a dolgot (most a kikötőben mászkál ingoknita terrában vagy mi-ben, s ezen okból <u>kifolyólagosan</u> sűrűn verik), de tutira el van intézve. Persze én akkor is kapom a vodkámát, igaz?
Érintettségem okából <u>kifolyólagosan</u> én már születése előtt is együtt tudok érezni azzal, akit ezzel a névvel sújtanak... Orosz ismerőseim nem is bírták elviselni, hogy e nyilvánvalóan feminin nevet marcona hím viseli, ezért átkereszteltek „Attilcsik”-ká. Akkor már inkább Kocsárd vagy Taksony.
Kedves! Az jó, hogy tegnap odamentél, és azóta ott foglalod a helyet, de mi honnan tudjuk meg, hol van az az ott? ;-)) Persze, írtad, hogy majd biztosan megmondod, de nékem bokros teendőimből <u>kifolyólagosan</u> (nem pakkról van szó:) alig-alig lesz időm mosmán belenézni a gépbe, oszt akkor CD-fű nekül maradok még a végén. :(((Rádásul holnap sem tudok elmenni a talira :(, úgyhogy teljesen le vagyok máris lombozódva. Léccives önts ide egy kis vizet! :)
Kormánylistát (most mi van a Pintérrel büntetett vagy nem büntetett előéletű Zemplényiből <u>kifolyólagosan</u> ?)
Ez az én rongyos pongyolám az oka neki, hogy nem vagyok értve! Nekem adád a testjét, a lelkét fenntartván magácskádna, de ládd, az édes test elporlott az kisülések által (sajna csak közvetve általam, mea culpa, hamu fejre, legyen ez örökkön-örökké tanulság, érett topiktar-sim! (gyöngébbek kedvéért ez 1 gondolat) :) Na, most a lelke újrafölosztásáért esedezem, hamá te vagy az illetékes boszikaeltvársnő ez ügyből <u>kifolyólagosan</u> ... :))))))

Látjuk, hogy ebben az alkorpuszban az összes példa **stilisztikailag jelölt**, ugyancsak **ironikus** vagy **játékos** szövegekből való, s a legtöbb szövegben számos más stilisztikailag erősen jelölt szó, fordulat vagy vicceskedő helyesírási megoldás is található.

A **zoológiai módszer** alkalmazásával (kutyafuttában és lóhalálában ☺) átnézett internetes példák ugyanezt mutatják.

Az MNSZ2 adatai közt nem voltak formális stílusúak, márpedig nyilvánvaló, hogy a *kifolyólagosan* formális stílusú nyelvi forma. Ezért formális stílusú szövegeket kerestünk az interneten. A Google keresőjével erre a háromra sikerült rátalálnunk:

A gyűjtemény feldolgozása több szakaszban történt. A legelső munkafolyamat volt magának az anyagnak a feltérképezése, válogatása, előzetes beletározása, előkerülési körülményeinek és a lelőhelyeknek a tisztázása. Magángyűjteményről lévén szó, a leltározást szerény körülmények közt lehetett megvalósítani. Helyszűkéből <u>kifolyólagosan</u> a különböző lelőhelyek különböző időpontokban történő gyűjtései más-más helyen voltak raktározva, ezek rendszerezése csupán a leltározást követően történhetett meg. (múzeumi évkönyv)
Mindezek megerősítik azt az elméleti feltevést, hogy a szociális képességek, beleértve a viselkedésfelismerést, a kapcsolatteremtési és -tartási képességeket is, a serdülőkor végéig intenzíven fejlődnek, később pedig állandó személyiségjellemzőként funkcionálnak, s lényegében az elért képességszint megszilárdulási folyamatai dominálnak az ifjúkorban. / Ugyanakkor azt is be kell látnunk, hogy a fentebb említett képességek mutatói minden esetben a francia értékek alatt maradtak. Éppen ebből <u>kifolyólagosan</u> egyik pedagógia feladatunk lehet ezek fejlesztése. (doktori értekezés)

Dopamin D₂ receptor trészerekkel végzett vizsgálati anyagból kiemeltük egy 37 éves MPTP okozta Parkinson-kór betegünk anyagát, akinek 28 éves korában kezdődött a betegsége. 11CNMSP radioliganaddal végzett „On” és „Off” Dopa PET vizsgálatok alapján teszteltük azt a hipotézist, hogy az L-Dopa-terápia hatására csökken a dopamin D₂ receptorokhoz az N-metilspiperon kötés. A betegünk szakmájából kifolyólagosan nagy dózisú (kilogrammmok) MPTP-t szintetizált, amikor az anyag toxicitása még nem volt kellően ismert. A beteg klinikumában a bal láb, mindkét oldali kéz tremor, nehezített írás, járás, markáns rigiditás, jellegzetes testtartás, profúz szaliváció és mimikaszegénység szerepelt. (doktori értekezés)

Ezekben a szövegekben láthatólag **semmi nyoma az iróniának** vagy a **játékosságnak**. Bár a példák száma nagyon alacsony, logikusnak látszik feltételezni, hogy a *kifolyólagosan* beleillik a formális stílusú szövegekbe.

Egy példát arra is találtunk, hogy alapvetően **formális** stílusú szövegben – egy jegyzőkönyvben – ironikus a *kifolyólagosan* használata.

Polgármester Asszony nem baj, ha eligazodik az ingatlan árbecslés és az ingatlan árak vonatkozásában, tekintetében, de legalábbis kifolyólagosan. Hiszen, ha valaki egy árverésen, szemfüles módon megszerez egy telket, mélyen áron alul, attól, hogy ez egy NAV árverés volt és csak egy induló volt, az nem jelenti azt, hogy drágábban vette, mint ahogy lehetett volna. A 100 millió forint nettó árat jelent és úgy tudom, hogy a FEV IX Zrt. az ÁFÁ-t vissza tudja igényelni. Tehát a 100 millió forint, az 100 millió forint. Ahogy az előterjesztésben is szerepel. A harmadik megjegyzésem, ahhoz, hogy bárki tároljon, ezen a telken bárminemű eszközt mondjuk vízi járművet, – ilyen ez a sárkányhajó is, talán kettő is, meg még maradtak ott régi roncshajók is, ma eveztem éppen arra, úgyhogy láttam, hogy őrzés hiányában is rendben van a telek, még füvet se kell nyírni egyelőre – minden hajóbérlésnek van egy ára, meg kell velük állapodni. Ehhez nem hiszem, hogy kell az Önkormányzat, hiszen FEV IX Zrt. kezelésében, birtokában van, szerintem Igazgató urat semmi nem akadályozza meg, hogy megállapodjon, vagy ne állapodjon meg. Akkor el kell szállítani onnan a hajókat. Nagyjából ilyen bonyolult ez a kérdés.

Nyilvánvaló, hogy itt szabályt erősítő **kivételről** van szó. A jegyzőkönyv szóban elhangzott vitát önt írásos formába, s mivel az ülés konfliktusos volt, érthető, hogy az indulatok ironikus fogalmazásmódban is kifejeződtek. A szövegen egyébként is átüt beszélt nyelvi jellege.

Sikerült két példát találni az olyan **nem formális** stílusú szövegekre, melyekben **nincs** okunk **iróniára** gyanakodni:

A buzikat és a homoszexuálisokat úgy általában azért nem fogadják el az emberek elsősorban, mert maskarába bujkálnak, reklámozzák magukat elég undorító módon. A cigányok, zsidók gyűlöletének is vannak alapjai: előbbiek, mint előző postomban megtalálható linkekből is kiderül, már évszázados történelmükkel megalapozták jó hírüket, míg a zsidók elsősorban nagypolgári pozíciójukból kifolyólagosan keltettek fel irigységet ugyanúgy, mint jogos gyűlöletet politikai szerepvállalásukból adódóan (tanácsköztársaságok az 1. világháború után). (blogbejegyzés)

A témája nagyon jó: a gyógyítás. A választott éra, a XI. század legeleje is jó döntés, hiszen így a katolikus egyház akkori alapelveitől kezdve Avicennán át a perzsákig, az iszlámig és az örökös, sajnos kiirthatatlannak tetsző antiszemitizmusig, az akkori Angliáig minden benne van. Ebből nagyon nehéz lenne gyenge történetet csinálni. Anélkül, hogy spoileroznák, csak annyit mondhatok, hogy noha hihető az, hogy egy orvos, státuszából kifolyólagosan, főleg egy

természetesen nagyon tehetséges orvos, a legfelsőbb körökben mozog és így, ha akarja, ha nem, mindenféle izgalmas és halálos dolgok történnek meg vele, a végén már túl sok a kiválasztottaknak járó esemény. (könyvbemutató)

Az első szöveg alapvetően **bizalmas** stílusú ugyan, de – témájánál fogva (a feminizmusról szól) – előfordulnak benne **formális** stílusú nyelvi eszközök is, ebből kifolyólagosan 😊 nem egyértelmű, hogy benne a *kifolyólagosan* jelölt elem volna.

A második szöveg **enyhén választékos**, s a *kifolyólagosan* használata itt sem tűnik ironikusnak, vagy más módon jelöltnek. Ilyen szórványos adatokból azonban nem vonhatunk le meg-alapozott következtetést.

Összességében a *kifolyólagos* névutószerű utótagról azt mondhatjuk, hogy az a *kifolyólag*nál jóval **formálisabb** stílusértékű. Formális stílusú szövegekben is **nagyon ritka** használatú, feltehetőleg sok beszélő még ott is **mesterkéltnak** érzi. Nem csoda hát, hogy más stílusú szövegekben – legalábbis azokban, amelyeket sikerült feltárnunk – szinte mindig **ironikus, parodisztikus**, legjobb esetben is **játékos** használatú.

Ha hangsúlyozottan formális, mesterkéltné szöveget kívánunk létrehozni, a *kifolyólagosan* jó választás lehet, de számolnunk kell vele, hogy az olvasók egy része esetleg a szót, ill. a szerzőjét tudálékoskodónak, fontoskodónak fogja gondolni. Mások formális stílusú szövegeiben nincs okunk javítani, amennyiben a szöveg egyébként jó fogalmazású, s így nem kell arra gyanakodnunk, hogy a szerző a formális stílus elégtelen ismerete miatt használta épp ezt a szinonimát.

28. A köszönhetően névutó

A *köszönhetően* ragos névszó névutószerű használatban **dativusragos névszóhoz** kapcsolódik. Eredetileg csak **pozitív megítélésű** dolgokra vonatkozhatott (amiket meg szokás köszönni), idővel azonban elkezdte ezt az eredeti jelentését elveszíteni.

Má már hallani, olvasni lehet olyan mondatokban is, amelyekben **negatív megítélésű** dolgokra vonatkozik.

<i>köszönhetően</i>	<i>más megoldás</i>
1. Az <u>árvíznek köszönhetően</u> hatalmas károk keletkeztek.	Az <u>árvíz következtében</u> hatalmas károk keletkeztek. Az <u>árvíz miatt</u> hatalmas károk keletkeztek.
2. A <u>robbanásnak köszönhetően</u> az épület összedőlt.	A <u>robbanás következtében</u> az épület összedőlt. A <u>robbanás miatt</u> az épület összedőlt.
3. A <u>balesetnek köszönhetően</u> hárman sérültek meg.	A <u>baleset miatt</u> hárman sérültek meg. A <u>baleset következtében</u> hárman sérültek meg. A <u>balesetben</u> hárman sérültek meg.

Az ilyen használatot a Magyar nyelvhasználati szótár „stilisztikai, szóhasználati hibának” tartja, s ezért **kerülendőnek** minősíti.

A *miatt* névutó nem formális stílusértékű, és ma már **szokatlan** a *baleset miatt* formális stílusú szövegben (l. a táblázatban a 3. sz. példát). A *baleset következtében* valóban **megfelelő** megoldás.

A *balesetben közömbös* stílusértékű, így bármilyen stílusú szövegbe beleillik, viszont **nem azonos a jelentése**: ha azt mondjuk: *balesetben halt meg*, akkor **a halál a baleset során állt be**, míg *baleset következtében a kórházban is meg lehet halni*, ahova a baleset után szállítottak.

Empirikus kutatások híján nem tudni, hol tart a nyelvi változás, mennyire deszemantizálódott a *köszönhetően*, ill. mennyire változott meg a jelentése, mennyire érződik vagy nem érződik még az alapszó ‘hála’ jelentése, így nehéz megmondani, valóban szóhasználati hibáról van-e szó.

Bár a deszemantizálódásán nem kellene csodálkoznunk, mivel a *köszönhetően* meglepően **gyakori** (az MNSZ2 csaknem 100 ezer találatot ad rá), a felületesen átnézett véletlen minta mégis azt mutatja, hogy a találatokban **szinte mindig jelen van a pozitív jelentésmozzanat**. Az ellenpéldák keresése túlzás nélkül tú keresése szénakazalban.

Ilyenek kerültek hosszas keresgélés után elő:

1. A gazdasági válság – bár évekre megnyomorította a háborúban vesztes, hadisarcot nyögő államok gazdaságát – nem a hagyományos baloldali erők, a kommunista és szociáldemokrata párt megerősödését eredményezte, hanem az előző években a Hitler szervezőmunkájának és Cion Bölcsőinek pénzének köszönhetően egyre szervezettebbé vált NSDAP-t, a Német Nemzeti Szocialista Munkáspártot tolta egyre inkább előtérbe. S hogy kik jelentették a zsidó szabadkőműves mozgalom és a Hitler közötti az összekötő kapcsot? A válasz megdöbbentő: a Warburg család. (fórum)

2. Vikoca, dont vörri! Az én Uram 21-néhány éves koráig vidéki neveltetésű szüleinek köszönhetően konzekvensen elkövette a „suk-sük” hibát... Miután én az ilyesmitől hidegrázást kapok, udvariasan megpróbáltam rávezetni, hogy miként van ez helyesen... Osztán most már érti, hogy mitől kaptam én régebben hidegrázást... Szóval, ha az embert érdekli, hogy helyesen beszéljen, akkor az addig látens módon megtanult helyes nyelvtant fogja alkalmazni (főleg ha van némi nyelvérzéke). Nekem vesszőparipám, hogy a magyar nyelv szabályainak megfelelően beszéljek, de – itt a T. asztalnál is – gyakran a stílus, a lazaság, a mondanivaló stb. stb. stb. felrúgom az egészet. (fórum)

3. Egyszerűen fogalmazva, amikor alternatív szakemberek, vagy úttörő orvosok sikerrel kezdik el gyógyítani a rákot, vagyis a hagyományos és jóváhagyott sztenderd orvosi kezeléseket kikerülve, a meghatározó és irányadó orvosi bürokrácia, karöltve a gyógyszeriparral, elkezdik azt az orvost üldözni, vagy bíróság elé citálni, a sikerekről szóló információkat pedig nem engedik napvilágot látni. Eközben több száz, ha nem több ezer hal ember hal meg az egészségügyi rendszer sztenderd kezelésének és a mérgező daganatellenes szereknek köszönhetően. A hagyományos ellátás egy konszenzust jelölő iránymutatás, amit az orvosi bizottság bürokratái, az orvosi eszközök gyártói és a gyógyszeripari cégek igényeinek megfelelően alakítanak ki. A rákra vonatkozóan ez vagy műtétből, vagy sugárzásból, vagy mérgezőanyagok testbe juttatásából áll (kemoterápia). (közösségi)

4. Több szakvezető azt nyilatkozta most, hogy ennél többet tudunk. Talán igaz, de kevesebbet, mint amit ezek a csoportkörös bravúrok jelentettek. A magyar foci helye valahol reálisan az augusztusi búcsúnál van most, ha nem változik semmi. Ott ahol búcsúzni szoktak a most még versenyben lévő izlandi, luxemburgi, montenegrói csapatok. De nem ott, ahol a rendszerváltáskor hasonló lemaradással forduló, ám mára futballjukat megújító románok, lengyelek, csehek, szlovákok. Mi ezekhez képest se vagyunk már sehol, köszönhetően a leépülést tovább gyorsító rendszerváltáskori tolvajlásoknak, ahol a pályák nagy részén plázák és benzinkutak épültek. Mindettől függetlenül egy sportember, ha kimegy a pályára, azért megy, hogy nyerjen és mindent megtesz a sikerért, amit csak tud. Ha jobb az ellenfél, akkor meghajol és gyakorol tovább, hogy jobb legyen. (közösségi)

5. Egyszer egy lány átment egy másik suliba. A beilleszkedéssel nem volt gondja, mivel elég könnyen ismerkedik, szinte azonnal jóban lett a többiekkel. Egy év elteltével összejött egy sráccal. A srácnak ez egy baromi nagy előrelépés volt, hiszen az előző barátnője egy balesetnek köszönhetően vízbe fulladt. Jól megvoltak együtt. A közös haverokkal is gyakran szerveztek kisebb bulikat, az egyik srác garázsában. (közösségi)

6. Egymás hegyén-hátán, szeszélyesen elrendezett sírkövek fogadják a látogatót a prágai régi zsidótemetőben. A temetőt 1439 és 1787 között használták: a 15. század elejétől egy rendelkezésnek köszönhetően a zsidók a prágai zsidónegyedben, a Josefovon kívül nem temethették el a halottaikat, ezért kénytelenek voltak rétegesen temetkezni. 12.000 fejfa őrzi körülbelül 100.000 prágai zsidó örök álmát, méghozzá úgy, hogy a holttestek 11-12 rétegben fekszenek egymáson. A viszonylag kis alapterületű temetőben a már elhantolt tetemeiket rendre mélyebbre süllyesztették; a sírkövek elmozdítását azonban a héber törvények tiltják, így azok a helyükön maradtak, bár sok helyütt megsüllyedtek vagy megdőltek. Így jöhetett létre ez a komor kőtenger, százezer holttest őrzője. (közösségi)

Jelzésértékű, hogy csak a „fórum” és a „közösségi” alkorpuszból sikerült ellenpéldákat találnunk. Alacsony számuk miatt ezek **botlásnak** is tekinthetők.

Ezenkívül némely példában a *köszönhetően* esetleg **stíluselem** is lehet, az **irónia** eszköze, de ez csak akkor volna egyértelmű, ha a *köszönhetően* idézőjelbe volna téve (de nincs).

Még egy példát idézhetünk, ezúttal az internetről:

Az 54 évesen elhunyt Lisa Marie Presley halála felveti a kérdést, hogy ki öröklí Gracelandet, és mi marad a hírhedt, 100 millió dolláros örökségből, amelyet állítólag teljes egészében elköltött, mi több, 2016-ban már 16 millió dolláros adóssága volt. / 1993-ban, a 25. születésnapján kb. 36 milliárd 675 millió forintnyi dollárt örökölt, de azt állította, hogy az szinte teljesen elveszett a rossz pénzkezelésnek és a kedvezőtlen befektetéseknek köszönhetően. Graceland azonban megmaradt.

Gondozott szövegben mindenképpen célszerű követni a **nyelvművelők tanácsát** (a szöveg stílusától függetlenül), s a **pozitív megítélésű** dolgokra a *köszönhetően*, a **negatív megítélésű** dolgokra pedig a *következtében* névutószerű ragos főnevet használni.

A *köszönhetően* ragos névszó **jelentésváltozását** bizonyára az is elősegíthette, hogy a *neked köszönhetem*-féle kifejezéseket gyakran használjuk **ironikusan** negatív dolgokkal kapcsolatban:

Azt, hogy idegbeteg lettem a főnökömnek köszönhetem.

Innen már csak egy lépés, hogy ezt mondja valaki:

A főnökömnek köszönhetően lettem idegbeteg.

A *köszönhetően* valószínűleg **kissé választékos**, ill. **kissé formális** stílusértékű, de valószínűleg nem okoz stílusterést **bizalmas** stílusú szövegben sem.

29. A *következtében* névutó

A *következtében* ragos határozó névutószerű használata a Nyelvművelő kézikönyv szerint az **értekező prózára**, a **hivatali** és a **sajtónyelvre** jellemző. Ez valószínűleg meg is felel a valóságnak, bár érdemes lenne ezt a megfigyelést is empirikusan tesztelni.

Amint fentebb láttuk az *eredményként* és társai bemutatásában, a *következtében* általában **kellemetlen dologra** vonatkozik (mint az alábbi példákban is), míg kellemes vagy hasznos dologról szólva az *eredményként* vagy *eredményeképp*, ill. *eredményeképpen* használatos.

A nyelvművelők alapvetően **elfogadják** a *következtében* névutószerű alakulatot, pedig **német kontaktushatást** is feltételeznek létrejöttében.

Ennek nyilván rendkívüli gyakorisága az oka, vagyis ez esetben – helyesen – a **nyelvi uzualizmus** ideológiáját követik, amely felülírja a **nyelvi purizmust**.

Persze, mint annyi más esetben, ahol lehet, az **egyszerűbb megoldásokat** támogatják, **nyelvi szintetista** és **nyelvi brevista** beállítódásuknak megfelelően:

<i>következtében</i>	<i>rag vagy hagyományos névutó</i>
1. <u>Agyvérzés következtében</u> halt meg.	<u>Agyvérzésben</u> halt meg. <u>Agyvérzéstől</u> halt meg.
2. Az esős <u>idő következtében</u> elmaradt az előadás.	Az esős <u>idő miatt</u> elmaradt az előadás.

Nem formális szövegben **ugyanolyan megfelelőek a rövidebb formák is** (az *agyvérzéstől* kivételével), viszont az *agyvérzés következtében* nagyon gyakori kollokáció, gyakoribb, mint az *esős idő következtében*.

Vagyis az 1. sz. példánál valóban tetszés szerint érdemes választani, a 2. sz. példa esetében a **javasolt** forma talán **gyakoribb, természetesebb**.

További formális stílusértékű szinonimái az *eredően*, a *folytán*, a *valamiből kifolyólag* vagy *valamiből kifolyóan*.

30. A *követően* és a *követőleg* névutó

A Nyelvművelő kézikönyvtár szerint a *követően* és a *követőleg* a **hivatali** és a **régebbi közéleti** zsargon névutószzerűen használt szava.

A kettő közül a mai nyelvben a *követően* összehasonlíthatatlanul gyakoribb: az MNSZ2 a *követően* változatra csaknem 225 ezer találatot adott, míg a *követőleg* változatra alig 160-at (tisztítás nélkül).

A „zsargon” emlegetése itt valószínűleg csak a **megbélyegzést** szolgálja. Valójában a *követően*, ill. a *követőleg* egyszerűen az *után* névutó **formálisabb** beszédhelyzetben, stílusban használt változata. Nem tűnik úgy, hogy régebben gyakoribb lett volna, de meg kellene empirikusan vizsgálni.

A *követően*, *követőleg* névutókat „terjengőségük” miatt a nyelvművelők kerülendőnek tartják.

<i>követően</i>	<i>után</i>
Az <u>előadást követően</u> kérdések hangzottak el.	Az <u>előadás után</u> kérdések hangzottak el.
November <u>15-ét követően</u> már nem fogadunk el újabb megrendeléseket.	November <u>15-e után</u> már nem fogadunk el újabb megrendeléseket.

E névutók épp „terjengőségük” miatt **nagyon jól beleillenek a formális stílusba**, ahol teljesen **megszokottak**. Semmi okunk nincs arra, hogy a formális stílusban kerüljük őket. **Infor-**

mális stílusban természetesen **kevésbé használatosak**, s a **választékos** stílusban is bizonyára az *után* névutó a gyakoribb, bár ezt addig nem állíthatjuk biztosan, amíg empirikusan meg nem vizsgáljuk.

Néhány példa az MNSZ2-ből:

Követően

<p>1. Amikor a halálhírt <u>követően</u> átöltöztem, és fényesített cipővel a lábamon már azt a bizonyos tiszta zsebkendőt kerestem, már pontosan tudtam, hová kell mennem. A konzul a Csitadze utcában lakott, a közelből indult a drótkötélpálya a város fölé emelkedő Mtacminda magaslatai felé. A vaskerítést és a vaskaput belülről zöldre mázolt hullámbádog borította, hogy akárki ne láthasson a kertbe. (Bodor Ádám)</p>
<p>2. Az öregember hetedik emeleti lakás ablakából nézi a zimankót. Idegenül. Városba költözését <u>követően</u> egy lócán ülve órákig nézett farkasszemet az irdatlan méretű panelházzal. Újabban ablakba állva nézi a világot. „Innen felülről ez is más, a hóesés. Földszintes ház ablakából érezni, ahogy földet ér a hó, néhány éve még hallottam a neszezését is. Ez más tél.” (Dobos László)</p>
<p>3. A Váci úton mentünk Jani Lajos unokatestvéremmel. Sötét volt, nedves hideg. A Tizenháromház rengeteg ablakán csak itt-ott fény; pislán visszahúzódó, mintegy lesben álló. Minden szavát elhittem. Tavasz óta nem találkoztunk. De most, ezt <u>követően</u> több napot együtt töltöttünk, reggeltől estig. (Illyés Gyula)</p>
<p>4. Mikor kinyitotta az ajtót, áporodott nedvesség csapta meg Borsos arcát. Krákogott, egy pillanatra megtorpant, de aztán elszánta magát és beljebb lépett. Kinyújtott karral tapogatózva megtalálta a villanykapcsolót. A mennyezetről egyetlen villanykörte lógott le egy szál csupasz dróton, fényköréből csótányok, százlábúak és kemény hátú fekete bogarak futottak szét, eltűntek a fal réseiben. Több jel is mutatta, hogy ezt az erőfejlesztő szobát az egykori széntároló kamrából alakították ki – valószínűleg azt <u>követően</u>, hogy az épületben áttértek az olajtüzelésre. (Moldova György)</p>
<p>5. Kaliforniát <u>követően</u> Európában is megkezdődött a villanyáram liberalizáció utáni áremelkedése: jövőre 50 százalékkal többért lehet szerződést kötni, s a napi csúcsfogyasztáskor igényelt áram már most kétszer annyiba kerül, mint néhány hónapja. (sajtó)</p>
<p>6. A Malév ezt <u>követően</u> azt is készséggel elfogadta, hogy részben hibás a történetekért; elsősorban amiatt szórt fejére hamut a cég, hogy nem tudott jobban kommunikálni az ügyben, nem tudta tájékoztatni az utasokat a felmerülő problémákról. (sajtó)</p>
<p>7. Az elmúlt napokban a déli órákban két hajléktalan férfi egy buszmegállóban várakozó úrral szóba elegyedett, akit, mikor távozni akart, a vállánál fogva visszahúzták és megütöttek. Óráját, pénzét, cigarettáját elvették, kis híján a lábán lévő cipő is a támadók zsákmányává vált. Ezt <u>követően</u> egy helyi járaton utazó 73 éves hölgyet fenyegettek meg, mondván, hogy elveszik a táskáját. A sértett felszólította őket, ne zaklassák, mire az egyik gyanúsított leköpte, majd pofozkodásra került sor. Az elkövetőket letartóztatták, büntetésük akár kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés is lehet. (sajtó)</p>
<p>8. Történt pedig, hogy a múlt ősszel a Mecsek-oldalon gázbevezetés történt, így a Bálics-tető dűlőben és a Kutas közben is. Nagy volt az öröm, hiszen mindenki már régóta várta a gázt. Meglepően gyorsan, szakszerűen meg is történt a bekötés. Sajnos, itt véget is ért a történet jó oldala. Az út visszaállítása eredeti állapotába enyhén szólva nem sikerült: keskenyebb lett – gyengébb és vékonyabb aszfalttal. Szakértő nélkül is, szemmel látható volt a különbség a korábbi út és az új, silány fércmunka között. Ezt <u>követően</u> leültünk a Pécsi Városüzemeltetési és Vagyonkezelő Rt. városüzemeltetési csoportjának vezetőjével, hogy megpróbáljuk a vállalkozót rávenni arra, amire egyébként is köteles, és amiért a pénzét is megkapta. A hiányosságokat elismerték, de helyreállítás nem történt, mondván, nem jó az időjárás és majd ta-</p>

vasszal kiderül, hogy tényleg olyan rossz-e az út. Az út, ahelyett, hogy télen magától megjavult volna, csak még rosszabb lett. Kitént az összecsapott, silány munkavégzés, a régi tartós út és az újonnan készült toldozgatás közti különbség. (sajtó)
9. Éppen az említett teljességre való törekvés szükségessége diktálja ugyanakkor azt, hogy ezt <u>követően</u> – mintegy ellenőrzés gyanánt – egy „lentől fölfelé” irányuló nézőpont alapján is újra felépítsük a tevékenységi struktúráját. (tudományos)
10. A háborút <u>követően</u> ismét a két hatalmi tömb közötti ütközőzónába sodródtak Közép-Európának a függetlenség és nemzeti érdek nevében egymástól elszakadt és egymással ellenséges viszonyba került kis államai. A világháború befejezését <u>követően</u> , 1946-ban jelenik meg a korszak talán legkiemelkedőbb magyar politikai gondolkodójának, Bibó Istvánnak egyik legismertebb műve A kelet-európai kisállamok nyomorúsága címmel. (tudományos)
11. A Fővárosi Közgyűlés egyetért azzal a javaslattal, hogy a szervezeti és gazdasági reorganizáció az átalakulást <u>követően</u> valósuljon meg, és annak végrehajtására – a Társaság igazgatóságával egyeztetett – programot kell készíteni. (hivatalos)
12. Az illetékes osztály nyomozást rendelt el ismeretlen tettesek ellen rablás bűntette miatt. Az elkövetők – egy nő és két férfi – alaposan gyanúsíthatók azzal, hogy az utcán megtámadták és bántalmazták a sértettet, majd készpénzét eltulajdonították és elmenekültek. A rendőrség a közterületről előállított négy nőt, akik a sértett által adott személyleíráshoz hasonló kinézetűek voltak. Az előállítás okát velük csak a kényszerintézkedést <u>követően</u> közölték. Az előállítottakat felismerésre bemutatás céljából felsorakoztatták, és a sértettnek bemutatták. Ő egyikükben sem ismerte fel támadóját, ezért a panaszost és társait elbocsátották. A panasz kivizsgálása során megállapította a rendőrség, hogy a felismerésre bemutatást ugyan szakszerűtlenül hajtották végre, azonban egyebekben a törvényi előírásoknak megfelelően jártak el. (hivatalos)
12. Szombaton és vasárnap rendezik az Arany Nyíl történelmi íjászversenyt a diósgyőri várban. A látványos felvonulást <u>követően</u> a résztvevők történelmi íjakkal is versenyeznek, sőt, a megszokottak mellett most még a vár kazamatájában található célokra is lőnek majd. (besznye)
13. Valóban a fokokon jut ki a víz alapvetően, először legalábbis, mert ez egy meder, ami kapcsolatot tart az árterület, illetve a főmeder között, és, ugye, ezek voltak feliszapolódva, ezeket kellett most a projekt keretében kitisztítani, illetve zsilipekkel szabályozni. Tudjuk a víz ott-tartózkodását, tehát le kellett zárni ezeket az árkokat, és így nem jut közvetlenül vissza a főmederbe, az árhullám levonulását <u>követően</u> , hanem egy darabig még a területen tartózkodik a víz, ez a lényege a dolognak. (besznye)

Látjuk, hogy a *követően* nem rí ki a „szépirodalmi” alkorpuszból vett idézetekből (1–4. sz. példák), s hasonlóképpen belesimul a 7. sz. és a 8. sz. példákba, melyek **választékos–formális** átmeneti stílusúak.

Érdeemes összehasonlítani a 7. és a 11. idézet stílusát: mindkettő hasonló bűncselekményről számol be, az előbbi **választékos–formális**, az utóbbi **formális** stílusban; a *követően* egyikből sem rí ki.

A 13. idézet **szóban** hangzott el, ami a megfogalmazáson látszik is, ugyanakkor **szakszerű fogalmazásmódja** miatt ha nem is formális, de legalábbis **kiegyenlített** stílusúnak tekinthető. Ebbe is beleillik a *követően*.

A „fórum” és a „közösségi” alkorpuszokban is többnyire **formális** stílusú szövegekben fordul elő a *követően*, de célzatos kereséssel olyan szövegeket is lehet találni, amelyek többé-

kevésbé **informálisak** vagy **átmenetiek** (informális és formális, esetleg informális és választékos között).

Nézzünk meg néhány példát az MNSZ2-ből!

<p>Amikor anyám lépteit hallottam, a macskát gyorsan bevágtam a klozettba. Ez a hülye meg órákig képes volt egy helyben ülni odabenn. Aztán alibiből bementem a dolgomat végezni, ami abból állt, hogy kb. 25-ször megmutattam a macskának az ajtónyitás műveletét. Föl-emeltem, mancsa rá a kilincsre, ajtó kinyílt. Aztán belefáradtam az oktatásba, és kijöttem. Fél óra múlva puffanást hallottam a mellékhelyiség felől, aztán negyed óra múlva még egyet, amit <u>követően</u> megjelent a vadállat a szobában. Anyámnak megmondtam, hogy azt nem tiltotta meg, hogy megtanítsam ajtót nyitni. (fórum)</p>
<p>A képen látható matrózok a vérengző Kapitány elől menekülnek, aki az összes rum elfogyasztását <u>követően</u> azt a parancsot adta, hogy mindenki hajtogassa élére az alsógatyáját! Azonban ez a gatyák állapotából következően lehetetlen feladat, márpedig a parancs megtagadása vízvásra ítéletet von maga után. (fórum)</p>
<p>Majdnem leestem a székről, amikor láttam egy az ír lótenyésztésről szóló filmet, amelyben az ipse (a versenystálló tulajja) elkészítette a mindenféle gabonából megkiegészítőkből (reszelt répa stb.) álló abrakot kedvenc hátságainak, majd komótosan kinyitott egy üveg guinnesset, amellyel meglocsolta a masszát. :-DDDDDDDDDDDD Ezt <u>követően</u> elhelyezte a „vájlingot” a lovak vályújában, s talán mondanom sem kell, hogy négy lábú barátaink mohón nekiestek. (Hüm-hüm, ha ló lennék, azt mindenképpen az íreknél tenném...) :-))) (fórum)</p>
<p>Amíg te itt kedvedre sikogathatsz „félelmeidről”, gyalázva és rágalmazva másokat, és mindezeket <u>követően</u> nyugodtan hajthatod álmokra vérgőzös fejed: jogállam vigyázza álmodat. (fórum)</p>
<p>A Deutsche Welle német rádióállomás egy szemtanú beszámolóját sugározta, aki látta Koszovóban Sandokan-t, amint éppen kaszabolta a szerb katonákat, miközben a holdfény megcsillant a kardján, és perzselő pillantásával az összes albán nőt meghódította. A szemtanú ezt <u>követően</u> gyorsan rohant a határhoz, hogy megossza élményét a német rádióhallgatókkal. (fórum)</p>
<p>Vajnai úr a saját csúsztatásaiból aztán rám, a sajtóra, a demokráciára nézve messzemenő következtetéseket von le – de hát azok vizsgálata ezt <u>követően</u> már értelmetlen. Megpróbál provokálni is (mint az oviban: azért nem mondod, mert nem is tudod, beee...), ám a szavaim eltorzítása nekem bőven elég, hogy kijelentsem: körülbelül ennyit ért meg számomra az ügy. (fórum)</p>
<p>Most sem terveztem ilyesmit, de amikor a választások első fordulója után láttam az MSZP-szimpatizánsok gúnyos, kárörvendő arcát, úgy éreztem, nagyon ellenszenvesen viselkednek. Ezt <u>követően</u> már jobban odafigyeltem az eseményekre, és Orbán Viktornak a Testnevelési Egyetemen tartott beszéde akkora hatást gyakorolt rám, hogy eldöntöttem: levelet írok Pokorni Zoltánnak... (közösségi)</p>
<p>Szia Dávid! A szolgáltatás aktiválását <u>követően</u> érdemes átnézni a telefonod beállításait, ehhez az oldalon találsz segítséget. A helyes internetes profilt le is küldheted készülékedre egy konfigurációs üzenetben, ha ellátogatsz a Távbeállítás oldalra (Ha a beállítások megfelelőek, érdemes egy ki-, majd visszacapcsolást is elvégezni a telefonon. (közösségi)</p>
<p>Azért dolgozunk, hogy minél több megkínzott, éheztetett kutya/cica kerüljön jó gazdihoz testi-lelki rehabilitációját <u>követően</u>, de nem megszabadulni akarunk tőlük. A gazdijelölteket ellenőrizzük és amennyiben még nem ivartalanítottuk az állatot, ivartalanítási kötelezettség van. Senkivel nem szeretnénk vitatkozni, miért kell „megfosztani a kutyát a kalandozás örömeitől”, mert ezen kalandozás gyümölcseit utána nekünk kell elhelyezni, vagy rossz esetben, kocsi alatt, gypmesteri telepen végzik. (közösségi)</p>
<p>Ha szeretnétek maradandó élménnyel megajándékozni az ifjú arát, feltétlenül várunk ben-</p>

neteket táncstúdióinkban, ahol megalapozhatjátok a lánybúcsú hangulatát. Amit kínálunk: egy behűtött pezsgő és egy igazi felejthetetlen élmény. Az egyórás rúdtáncoktatás után mindannyian kedvet kaptok majd, hogy átpörögjétek az egész éjszakát. A kedves menyaszszony pedig felkötheti a szoknyáját: extra feladatokkal kedveskedünk neki. Ha kívánjátok, fodrászunk és sminkmesterünk egyedi külalakkal is megajándékoz benneteket! A lánybúcsút követően e-mailen küldünk fotókat számotokra a buli emlékezetes pillanatairól. Ha végeztetek és további mókára is kedvet éreztetek, a StarLimoval 10%-kal olcsóbb fuvart biztosítunk a következő bulihelyszín eléréséhez. (közösségi)

A követően elfogadhatóságát **informális** jellegű szövegekben azzal magyarázhatjuk, hogy ez a névutó **rendkívül gyakori**: az MNSZ2, amint fentebb láttuk, csaknem 225 ezer találatot ad rá. Az ilyen gyakori nyelvi formák stílusértéke könnyen eltolódik a **közömbös** felé, s válik így elfogadhatóvá mindenfajta stílusban.

Ez a folyamat azonban még nem ment végbe, az **informális besznyében** valószínűleg a követően **nem használatos**.

Nézzünk most példákat az MNSZ2-ből a követőleg változatra!

1. De azt követőleg, hogy rajztáblámat a magam tervezte állítható csóállványra felraktam, éppen ez tette lehetővé a rajztábla megrendelését, hogy rábukkantam az eszményi „héderre”, melynek nekem-valósága máig ábrándossá tesz s azzal harmadfél esztendőre vége szakadt annak a rémálomra emlékeztető cigányéletnek, melynek ha sokat nem is, azt az egyet köszönhetem, hogy meglaktam fővárosunk minden-de-minden kerületét, a rossebes kvartáloktól a villanegyedekig, a lágymányosi lápos limbuszoktól az előkelő palotasorokig, s hogy én ott ne laktam légyen, nincs olyan. (Határ Győző)
2. Jelentős előnyöket ígértek az úgynevezett „nagybefektetők”-nek. A legalább hárommilliárd forint értékű termék előállítását szolgáló és legalább száz új munkahelyet létesítő beruházók az üzembe helyezést követőleg akár tíz évig is mentesülnek a társasági adó alól. A helyi önkormányzatok pedig az iparüzési adót engedhetik el. (Moldova György)
3. Maléter legendája pedig valószínűleg abban gyökeredzik, hogy ő volt az egyetlen főtiszt, aki harcba szállt a felkelők oldalán. Szerepe ezáltal lett igazán jelentős ezekben a napokban. A fegyverszünetet követőleg a magas, délceg honvéd ezredes nemcsak az újságírók egyik kedvence volt, látogatói közé tartozott néhány külföldi diplomata is, személye az érdeklődés középpontjába került. (Gyurkó László)
4. Egy héttel a kulturális bizottság meghallgatása után, július 3-án Gombár Csabát a Miniszterelnöki Hivatalba hívták, ahol Kajdi József államtitkár kívánta átadni neki a kinevezési okmányokat. Gombár bement ugyan a Parlamentbe, de a kinevezési okmányok átvételét megtagadta. Az iratokat ezt követőleg iratmegsemmisítőbe tették. (sajtó)
5. Tudta, hogy az írógépet milyen célra kérték tőle kölcsön, olvasta az azon készült egyik ellenséges tartalmú iratot, majd ezt követőleg is a szervezet rendelkezésére bocsátotta írógépét. Nem volt az ellenséges csoport beszervezett tagja, de az eljárás során bizonyítottnak látták, hogy tudatos tevékenységével előmozdította a szervezkedés célkitűzéseinek megvalósulását. Végül a szervezkedés vezetéséhez való segítségnyújtás miatt vonták felelősségre. (tudományos)
6. Az államosítás után a textilgyárak a Textilipari Igazgatóság (TIG) főhatósága alá kerültek, amely több osztályra tagolódott. A Magyar Pamutipar a Budapesti Pamutipari Központhoz tartozott, amely egy évig működött. Ezt követőleg, 1949-ben az MPI élére új vállalatvezető került, Nagy Józsefné (a későbbi könnyűipari miniszter) személyében, aki a háború után vidékről jött Budapestre és munkásként a Magyar Pamutiparnál helyezkedett el, majd a hábo-

<p>rú után a konyha vezetője lett. (tudományos)</p>
<p>7. Bármelyik leendő fogadó ország kérheti, hogy a Bank a forrásaihoz való hozzájutást korlátozott célokra az ezen Megállapodás hatálybalépésétől kezdődő három (3) évi időszakra biztosítsa. Az ilyen kérelmet előterjesztését <u>követőleg</u> haladéktalanul ezen Megállapodás szerves részeként kell mellékelni. (hivatalos)</p>
<p>8. Minden ilyen módosítás hatályba lép a harmincadik napon azt <u>követőleg</u>, hogy az Egyezmény valamennyi részes állama értesítette a letéteményest arról, hogy a módosítást elfogadja. (hivatalos)</p>
<p>9. A Bank a tagok összes szavazati jogosultságának legalább háromnegyedét képviselő Kormányzók legalább kétharmadának igenlő szavazatával beszüntetheti műveleteit. A Bank műveleteinek ilyen beszüntetését <u>követőleg</u> a Bank haladéktalanul megszünteti valamennyi tevékenységét, kivéve a vagyona rendes értékesítésével, megóvásával és fenntartásával és kötelezettségeinek rendezésével kapcsolatos tevékenységeket. (hivatalos)</p>
<p>10. A terület az természetesen, mivel a belterületek mindenütt mentesítésre kerültek most is már élhető. Itt az ingatlanoknak a megépítése, ami határidőhöz kötött. A kormányhatározat alapján június végéig kell az ingatlanokat megépítenünk. Ezt <u>követőleg</u> már csak az emlékhely és az emlékpark, nem említem a külterület mentesítést, mert az egy elhúzódnóbb dolog, de az emlékpark és az emlékhely megépítése van hátra és ezt október 4-én fogjuk felavatni. (besznye)</p>
<p>11. Marosi Antal: Mit fognak csinálni a bemutatkozó katonák? Kun Szabó István: 13 órai kezdettel az előljárók fogadása. Ünnepi beszéd, utána zászlószalag-adományozás, ezt <u>követőleg</u> egy fegyelmezett, katonás menet a Városligeti Napozórétre. (besznye)</p>
<p>12. Az állami szervek ebben az időszakban részben a területileg illetékes államigazgatási hivatalok, részben a megyei önkormányzat a törvény szerinti kötelezettségét teljesítve, és természetesen a katasztrófavédelem szervezetei is helyszínen minden segítséget megadnak a gyors rendeletalkotáshoz, illetőleg a támogatási szerződések minél ütemesebb megkötéséhez, ez egy, reményeim szerint egy viszonylag gyors, belátható időn belül lezáruló folyamat, azt <u>követőleg</u> persze aztán elkezdődik a magánszemélyeknek a lakhatási kérdésének a megoldása, hogy most lakást vásárol-e, vagy nekiáll építkezni, és ehhez kapja meg a szükséges támogatást az önkormányzattól. (besznye)</p>
<p>13. Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945 január 4-i rendeletében előírta minden közalkalmazottat igazoló eljárás alá kell vonni annak megállapítása végett, hogy 1939 szeptember első napját <u>követőleg</u> tanúsított magatartása sértette-e a magyar nép érdekeit. A Gyömrői Nemzeti Bizottság úgy határozott, hogy e feladattal Krutka Jakabot, Jeney Ákost és Katona Andrást bízzák meg. (besznye)</p>
<p>14. A kivitelezői tender kiírása, a pályázatok elbírálása után, múlt év szeptemberében kezdődött meg az építkezés, és néhány hét múlva, július 31-én kerül sor a műszaki átadásra. A nyitást augusztus végére tervezik. Az üzemeltetés feladatát ezt <u>követőleg</u> a Teküz Kft. végzi. A háromszintes, összesen mintegy 4100 négyzetméteres épület egymáshoz csillag alakban kapcsolódó három szárnya száz fekvőbeteget fogadhat. (fórum)</p>
<p>15. Én megpróbálom a topikhoz kapcsolódni. Egy kastély, ahol a bejáratnál IL-DI vár, s csak „rajta keresztül” tudnék beljebb jutni. Ahol is Kispecak és Kicsi-Lány egyszerre vár, hogy kényeztessen (mind a filmekben, először finom eledelekkel tömnek, majd illatos fürdőt készítenek, megmosdatnak). Ezt <u>követőleg</u> egész éjszaka alkalmaznánk a szendvicsmódszert – magyarul senki sem aludna, pihenne. Mivel azért ez elég fáradtságos elfoglaltság, ezért hajnalban mindhárman elaludnánk – egészen délig. (fórum)</p>
<p>16. Könnyen belátható, hogy a két értékelő rendszer (az „antinacionalista” és a „nacionalista”) köszönőviszonyban sincs egymással; ez is arra mutat rá, hogy a (hangoztatott) okok mindkét oldali áttekintése után feltétlen kívánatos a szintézis elvégzése, ezt <u>követőleg</u> pedig a fogalmak (annak, hogy ki antiszemita, mi az antiszemitizmus?) újragondolása. (közösségi)</p>

Az empirikus adatok is azt mutatják, hogy a *követőleg* névutó is **formális** stílusértékű. A „fórum” alkorpuszban mindössze két találat volt a *követőleg* névutóra, a „közösségi” alkorpuszban pedig csak egy. A „fórum” alkorpuszból vett első példa (14. sz.) nyilvánvalóan vendégszöveg, a másik pedig (15. sz.) kiegyenlített stílusú, ezért nem rí ki belőle a *követőleg*.

2022. szeptember 25., 18:21 ma7 | MTI

Kiderült, mihez kezdhet Federer a visszavonulását követően

Egyik edzője, Ivan Ljubicic szerint Roger Federer szakkomentátorként és mentorként folytathatja pályafutását, miután péntek este a Laver Kupán visszavonult a tenisztől.

JELENTŐS BERUHÁZÁST KÖVETŐEN MAGASABB FORDULATSZÁMON FOLYTATJA MAGYARORSZÁGI MŰKÖDÉSÉT A LEGO

27.09.2022

Az ifjító metszést követően gyógyulnak a hársok

Megnőtt a bejegyzett élettársi kapcsolat bevezetésének támogatottsága a Vár utcai lövöldözést követően

31. A létére névutó

A címben szereplő *létére* névutót úgy tekintjük, mint amely reprezentálja a más birtokos személyjelekkel alkotott formákat is: *létemre, létedre, létünkre, létetekre, létükre*.

A nyelvújítók szerint a *létére* névutó **szembeállítás**, pontosabban **megengedést** fejez ki. A mai **választékos** nyelvben véleményük szerint **csakis megengedő állapotározói** értelemben használható:

<i>létére</i>	<i>szinonimái</i>
Fiatal <u>létére</u> hamar elfáradt.	<u>Annak ellenére</u> , hogy fiatal, hamar elfáradt. <u>Noha fiatal</u> , hamar elfáradt. <u>Jóllehet fiatal</u> , hamar elfáradt.
Öreg <u>létére</u> átússza a Dunát.	<u>Annak ellenére</u> , hogy öreg, átússza a Dunát. <u>Noha öreg</u> , átússza a Dunát. <u>Jóllehet öreg</u> , átússza a Dunát.

Nézzünk meg néhány internetes példát a **hagyományos jelentés** szemléltetésére!

Nem volt ez valamiféle tudatos bezárkózás, inkább ilyen az alaptermészetem. Otthon is visszafogottságra neveltek, ami, elismerem ellenkezik a manapság elvárt, kitárulkozó sztárnormával. Volt egy időszak, amikor gondolkoztam azon is, nem üthet-e vissza a közönség részéről, hogy zenész létemre túlságosan polgári életet élek. Felmerült bennem a kérdés: vajon nem értelmezhető ez a visszahúzóds úgy is, hogy számomra talán érdektelen a közönséggel

tartott kapcsolat. Holott ez nem volt igaz, hiszen a siker hajtja az embert, csak épp a vele járó külsőségek nem érdekeltek.

Sokszor törted már azon a fejed, hogy vajon férfi létedre felvehetsz-e ékszereket? Nehezen boldogulsz a divat és stílus világában és segítség kellene a döntéshez? Ennek érdekében összegyűjtöttünk néhány tanácsot, amelyeket mindenképp érdemes megfontolnod, mielőtt ékszer vásárlásra adnád a fejed!

Nem tudja, hogy Diósgyőrben miért nem számoltak vele, de most már csak az érdekli, hogy a Vasast bennmaradáshoz segítse tavasszal. Védő létére bombagólokot szerez, a legemlékezetesebb találatát Dibusz Dénesnek lőtte 60 méterről, amivel nem mindenki szimpátiáját nyerte el.

Törökbalint más szempontból is kitüntetett pozícióban van. Egyrészt rendezett a gazdasági helyzetünk, másrészt nagyon jó csapatot sikerült az évek alatt összekovácsolni, és jól felszerelt az intézet. Harmadrészt vidéki szakkórház létünkre egyetemi szintű háttérintézményünk van: együttműködünk az 1-es számú Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézettel, oda küldjük a szövetmintákat.

Két opció áll előttünk: vagy tábor előtt vásárolunk be, vagy tábor közben. Előbbi esetében nem szabad elfelejteni, hogy a gólyatáborban nem lesz hűtő. Utóbbinál pedig előre bizonyosodjunk meg afelől, hogy elhagyhatjuk a tábort. Mégis miért ne bókláshatnátok ki-be fel-
nőtt létetekre? A szervezőket terheli minden felelősség, ha bármi történik veletek a tábor ideje alatt.

Az asszony Lengyelországban született, és New Yorkban él, a férfi Magyarországon született, Budapesten él. Kettőjükben az a közös, hogy 1944-ben, Budapesten, üldözött zsidó létükre zsidókat próbáltak menteni. Izrael 1956 óta a Világ Igaza címmel tünteti ki azokat a nem-zsidó embereket – ha így jobban tetszik: azokat a gójokat –, akik a gyilkos zsidóüldözés idején zsidókat mentettek. 2014 januárjáig 810 magyar kapta meg a kitüntetést. / Néhány éve azonban zsidómentő zsidók is részesülhetnek elismerésben. Hiszen a segítségnyújtás értékét nem csökkenti az, ha a segítő maga is segítségre szorul.

Az alábbi képek láttán vizuálisan is bevésődhet, mit jelent a *létére*. A bal oldalin az ellentét a 77 év és a képen látható énekesnő között mellbevágó (de amellet nagyon kellemes). A másik képen látható állat nem annyira dekoratív, de ott is nyilvánvaló az ellentét emlős mivolta és aközött, hogy tojást rak:

Emlős létére tojást rak

2017. április 25.

A hangyászsun a legkülönösebb állatok egyike. Emlős létére ugyanis tojásokkal szaporodik. Jelenlegi állataink 2013 januárja óta láthatók az Ausztrál osvény szomszédságában. Szép időben még a kifutóra is kiengedjük őket.

Az elmúlt napokban néhányszor már alkalmas volt az időjárás arra, hogy a kifutóra is kiengedjük a hangyászsunokat. Ezek az állatok az Ausztrál osvénynél laknak, de az ott élő Bennett-kenguruk és emuk mellett sokan észre sem veszik őket.

Ezért barátkozom inkább fiúkkal, mint lányokkal nő létemre

Érdeklődés Interjú Nagyvilág Szóvádkert Sport

Agárdi Edina alföldi lány létére síoktatóként is megállja a helyét

56 éves létére lelépett a férjem egy 19 éves alkalmazottjával. Kikészültem, de az igazi meglepetés csak ezután jött...

Család

2022. szeptember 5.

„Zsidó létemre én is Soros György ellen vagyok!”

Ha a cselekvés és a *létére* névutóval jelzett körülmény között **nincs ellentét**, a nyelv művelők szerint a *létére* alkalmazása **pongyolaságnak** minősül. Bár **klasszikus íróinknál** számos példa van a *létére* szónak ilyen értelmű használatára is, a mai köznyelvi norma szerint ebben a jelentésben véleményük szerint csak a *lévén* fogadható el.

Nem tudni, mi a helyzet a mai gondozott írásművekben, empirikusan kellene tesztelni. Addig is nézzünk meg néhány internetes példát, melyben ellentét híján valószínűleg erről a pongyolának tekintett használatról van szó:

1. Elkötelezett kertész létetre őszintén szeretem és tisztetem az állatokat. Amikor nem régen erről egy iskolában beszéltem, egy diáklány felállt és megkérdezte, hogy melyek a kedvenc állataim. Mire én azt válaszoltam, amit gyerekkorom óta folyamatosan vallok: a lovak, a kutyák és a madarak! Ezen utóbbiak közül pedig különösen az itt fészkelő madarak, amelyek nehezen vészeli át a zord tél hideg napjait, a hófúvásokat, az élelem szűkösségét és a napfény hiányát ezért igényt tartanak az emberek segítségére is.

2. Nő létére elsőként interjúvolhatta meg a tálibokat, most mégis elmenekült Afganisztánból // A riporter ugyanakkor azt mondta, szívesen visszatérne, ha biztonságban érezheti magát. / Beheshta Arghand, a TOLO hírtelevízió műsorvezetője nőként elsőként készíthetett a tálibok szóvivőjével interjút, most azonban arra kényszerült, hogy elhagyja Afganisztánt – írja a CNN.

3. Már 3 hetet magunk mögött tudunk. Terveztünk, felállítottunk egy költségkeretet, kigondoltuk/megvettük már az ajándékokat, képeslapokat írtunk. Háziaşşzony létünkre még EGY nagyon fontos dolog maradt, amit meg kell terveznünk. És az nem más, mint hogy mit eszünk?! Na, mit? :) Rajtunk múlik, hogy a család éhen ne haljon Szentestén, és mindenki teli pocakkal punnyadozhasson (vagy ne) a kanapén, miközben Kevin-ék mennek a tévében.

4. Nő létetekre mit tennétek? Közeledjek vagy fussak? (beszélgetős fórum) / Nem voltam biztos egy férfivel kapcsolatban, ezért hezitáltam, nem akartam vele találkozni, nem akartam elfogadni a meghívást, amikor felhívott magához vacsorára. Feldühítettem, majd kijelentette, hogy neki ez így nem jó, nincs értelme, hogy fárasza magát, mert ő elkezdett ragaszkodni hozzám, de én folyton elutasítom. / Nem tudom mit vár, hogy én lépjek felé, én mozduljak rá?

Meg kell jegyezni, hogy türelem kell az ilyen példák megtalálásához, úgy tűnik, az internetre nem sok olyan mondat kerül fel, amely ezt a használatot példázza.

Az 1. sz. példa nem egyértelmű: nehéz ugyan ellentétet látni a kertbarátság és az állatbarátság közt, de nem lehetetlen. a 2. sz. példában az első mondat a cikk címe, utána következik a lead, majd a cikk első mondata: ott az átfogalmazás („nőként”) a bizonyítéka, hogy nincs szó ellentétről.

Formális és választékos stílusban célszerű a **javasoltnak megfelelően** használni, vagyis **megengedő állapothatározói** értelemben.

<i>kifogásolt</i>	<i>ajánlott</i>
<u>Öreg léte</u> re bottal jár.	<u>Öreg lévén</u> bottal jár.
<u>Ügyvéd léte</u> re ismeri a törvényt.	<u>Ügyvéd lévén</u> ismeri a törvényt.
<u>Nyomdamérnök léte</u> re a magyar papírpénz hazai gyártása mellett szállt síkra.	<u>Nyomdamérnök lévén</u> a magyar papírpénz hazai gyártása mellett szállt síkra.

A **gondozott**, sőt a **rendezett** szövegekben csakugyan érdemes odafigyelni a különbségre. A **hétköznapi** nyelvben viszont természetesen nincs ilyen elvárás.

32. A lévén névutó

A *lévén* a *van* létige határozói igeneve, amely névutószerű használatban **előrebocsátott ok** vagy **természetes magyarázat** kifejezésére szolgál:

<i>lévén</i>	<i>körülírás</i>
<u>Fiatal lévén</u> még jól bírja a megerőltető munkát.	<u>Mivel fiatal</u> , még jól bírja a megerőltető munkát.
<u>Nem lévén pénze</u> , kölcsön kellett kérnie.	<u>Mivel nincs pénze</u> , kölcsön kellett kérnie.
<u>Beteg lévén</u> nem tudott eljönni.	<u>Mivel beteg</u> , nem tudott eljönni.

Nézzünk meg néhány internetes példát a nyelvőrök által is elfogadott használatra:

Örömmel segítünk Önnek, hogy őrsegi pihenése alatt egy percig se unatkozzon, és tartalmas legyen a családi vakáció. / Ha szeretné a kikapcsolódás idejére magával hozni kutyusát, néhan kutyusait, nem kérdés, hogy <u>kutyabarát szálloda lévén</u> a család kedvencét is szeretettel és extra szolgáltatásokkal várjuk.
Hardver, szoftver, akadálymentesség – a Gépház, <u>informatikai műsor lévén</u> , általában erről szól, de közelgő idejé utolsó adásunk egy kicsit talán másról is. Szeretettel hívjuk minden kedves hallgatónkat egy ünnepi hangulatú, karácsonyi, évösszegző Gépház adásra, ahol a megszokottaktól eltérően most teljesen élőben jelentkezünk, hogy hallgatóinkkal beszélgethesünk, és tekintsük át az eltelt évet.
Az AMD a Mantle API-t a 2013-as esztendő őszén jelentette be. A technológia képességeit az alábbi oldalon részletesen elemeztük, de természetesen <u>API-ról lévén szó</u> a kihasználása direkt támogatást igényel a fejlesztőktől, emellett a hardver szempontjából is GCN architektúrára épülő AMD Radeon grafikus vezérlőre van szükség.
Sebők Zoltán, a fiatal, tehetséges agysebész, lakásán tiltott műtétet végez egy fiatal nőn, a

szeretőjén, aki belehal az operációba. Zoltán, tisztában lévő következményeivel, elutazik vidéken élő apjához, hogy elbúcsúzzék tőle. Az öreg Sebők és Zoltán közötti ellentétet, a fiú kétségbeesett cinizmusát a kettejük közötti mélységes szeretet oldja fel.

A Fejér megyei Zichyújfaluban hatvan éve működik nyolcosztályos általános iskola. Az alig ezerlelkes községben a helyi intézményben tanul minden iskoláskorú gyermek, de kis falu lévén kevesen vannak.

Támadók lévén legalapvetőbb mérőszámuk a gól, amiből eddig ők ketten szereztek a legtöbbet: egyaránt öt-öt találattal pályáznak az Aranycipőre, miközben a gólpasszokban is jeleskedtek, Messi három, Mbappé két alkalommal szolgálta ki csapattársait – ezért és ennyivel vezeti az argentin a góllövőlistát.

Az üvegbékafélék az álcázás mesterei: éjszakai állatok lévén nappal világos leveleken alsznak, szinte tökéletesen áttetsző testük miatt viszont alig lehet észrevenni őket. Ily módon képesek elkerülni a ragadozókat.

A Lánchídon korábban problémát jelentett, hogy a buszok külön sáv nem lévén könnyen beragadtak a forgalomba. Kovács Kázmér szerint a 30 km/órás sebességkorlátozásnak nincs értelme, „mert ha nem lehet haladni, akkor szükségtelen, ha pedig nincs jelentős forgalom, akkor teljesen értelmetlen ezt a helyzetet kialakítani”.

A lakásban ismert jelenség lehet az is, ahol radiátoros a fűtésrendszer, vagy kályhával fűtenek, ott a meleg levegő könnyebb lévén, felfele áramlik, így alakul ki a hőmérsékleti rétegződés, amely aztán akár 10 – 12°C-os hőkülönbséget is elérhet a padló és a mennyezet szintje között.

Egyetemváros lévén a gödöllőieket is érinti: a lakáskiadás jövedelméből adózni kell

2022-08-23 10:48:29

Tweet

Ajánlom 0

A kiadó ingatlanok piacának csúcspontja augusztusra és szeptemberre esik, évek óta ilyenkor keresnek a legtöbben bérelhető házat, lakást, ezért nem árt tisztázni a hosszútávú lakáskiadás szabályait. Egyetemváros lévén, a gödöllői lakáskiadók különösen érintettek lehetnek ebben a kérdéskörben.

Gubanc a Lidl áruházban – megfosztottak az alapvető élelmiszerektől – csütörtök lévén csütörtököt mondott a kassza – áfás pech miatt bezártak

by Szánka István · 2016.07.07 · Hozzászólások · Megtekintés: 760

Facebook · Twitter · LinkedIn · Mentés · Email

Évelő lévén elvirágzása után kiültethetjük

Amint a *lévén* kodifikált jelentésében olykor megjelenik a *létére*, ez **fordítva is előfordul**: a *létére* helyén is megjelenhet a *lévén*, vagyis a *lévén* ellentét kifejezésére van használva.

Ezt a nyelvművelők különbözőképpen minősítik: az egyik munka **pontatlanságnak**, egy másik **logikai hibának**, egy további **szótévesztésnek** (hasonló hangzású szavak felcserélésének) tekinti:

<u>helytelenített használat</u>	<u>elfogadott használat</u>
Orvos <u>lévén</u> magára hagyta a sebesültet.	Orvos <u>létére</u> magára hagyta a sebesültet.

A két névutó váltakozásával kapcsolatosan egyelőre nincsenek empirikus adataink, így nem tudjuk megmondani, mennyire elterjedt a váltakozás. Felületes gyorskereséssel nem sikerült az interneten példát találni a kifogásolt használatra, de ez persze nem feltétlenül jelenti, hogy ez a használat marginális; alaposabb vizsgálatra volna szükség.

Addig is reálisnak látszik elvárni, hogy **gondozott** és **rendezett** szövegben, **formális** és **választékos** stílusban a kodifikált normának megfelelően használjuk a két névutót, azaz a *lévén* formát ok megadására használjuk, a *létére* formát pedig olyankor, amikor ellentét van a cselekvés és a *létére* névutóval kifejezett körülmény között.

A nyelvőrök arra is felhívják a figyelmet, hogy a *lévén* újabban **okhatározói kötőszóként** is használatos, (tag)mondat élén, vagyis a *mert* vagy *mivel* stb. szinonimájaként:

<u>helytelenített használat</u>	<u>javasolt használat</u>
Nem hallottuk a csöngetést, <u>lévén</u> egyikünk sem volt otthon.	Nem hallottuk a csöngetést, <u>mert</u> egyikünk sem volt otthon. Nem hallottuk a csöngetést, <u>mivel</u> egyikünk sem volt otthon.
<u>Lévén</u> fertőző beteg, nem szabad meglátogatni.	<u>Mivel</u> fertőző beteg, nem szabad meglátogatni.
<u>Lévén</u> az én eszközem a fényképezőgép, ezzel mutatom be az országot, amelyben élek. (rádióriportban)	<u>Mivel</u> az én eszközem a fényképezőgép, ezzel mutatom be az országot, amelyben élek.
Indulnunk kell, <u>lévén</u> mindjárt sötétedik.	Indulnunk kell, <u>mert</u> mindjárt sötétedik. Indulnunk kell, <u>mivel</u> mindjárt sötétedik.

Ezt a használatot a Nyelvművelő kézikönyv helyteleníti, a Magyar nyelvhasználati szótár nem ajánlja, a Nyelvművelő kézisztár viszont nem értékeli, ami arra utalhat, hogy nyíltan nem helyteleníti, vagyis – vonakodva bár, de – elfogadja.

Nézzünk meg néhány internetes példát a kifogásolt használatra!

Kezdjük azzal, hogy a torna színvonala ezúttal is ötcsillagosnak nevezhető, <u>lévén</u> öt kiemelkedő együttes vetélkedett egymással: a mieink és a hazaiak mellett a horvátok, a montenegróiak és az olaszok voltak a mezőny tagjai. / A sort folytathatjuk azzal, hogy a háromnapos torna beosztása alapján a magyar válogatott játszott a legrosszabb ritmusban a találkozóit, <u>lévén</u> az első és a második napon egyaránt két meccse volt, és ő lett a harmadik napra a pihenő csapat.
Páratlan, de Janus-arcú népszerűség a meseillusztrátoroké, mert bár az ő képeiket ismerik a legtöbben – <u>lévén</u> gyerekkorában mindenkinek van mesekönyve –, a szakma könnyűszerrel elfeledkezik róluk. Ahogy a rajongótáboruk is: az időközben hálátlanná vált felnőttek.
Tavaly ősszel debütált a Motorola két elérhető árú E-szériás készüléke, szeptemberben a Moto E20, októberben a Moto E40. Előbbi száz euróra lett beárazva, utóbbi pedig pont a Moto G-széria alá, 140 euróra. Hazánkban is hivatalos forgalomban van a két eszköz, de <u>lévén belépőszintű, tök egyszerű mobilokról van szó</u> , alig lehetett hallani róluk.
Az Orbán-kormány már a kebeltárs Tarlós Istvánnal is hosszan huzakodott a híd felújítás állami támogatásáról. Először azt kérték, hogy legyenek szélesebbek a járdák a hídon, de

kiderült, hogy ezt nem bírná el erre lecsíptek egymilliárdot, mondván, hogy azt majd a híd-hoz kapcsolódó közterek felújítására költheti a város. Vagy mégse, lévén az idén a Széchenyi teret egyszerűen átadták a baráti V. kerületnek.

2021-ben érkezett az FC Barcelona csapatához Memphis Depay, teljesen ingyen, s csak némi aláírási pénzért az Olympique Lyontól. Azonban a jó kezdés után már nem találta meg jó formáját, az pedig külön rosszul festett a pedigréjében, hogy a Barca eredményei elkezdtek javulni. / Az akkori rezsim roppant előrelátónak tűnhet, lévén csak két évre szerződtették Depayt, így a már nyáron is kiebrudalni kívánt csatárt legkésőbb júliustól ingyen küldhetik el a munkanélküliek táborába.

Az 1961-es Ferrari 250 GT California a gyűjtők egyik legnagyobb vágyalmának számít, lévén mindössze ötvenhat darabot gyártottak belőle. Ebből adódóan egy ilyen ritkaságért akár 15-17 millió dollárt is elkérhetnek (már ha a tulaj egyáltalán hajlandó megválni tőle).

Volodimir Zelenszkij a sajtótájékoztatón kijelentette, hogy köszönetet mondani érkezett az ukrán emberek nevében az amerikai elnöknek és az Egyesült Államok polgárainak az elmúlt hónapokban nyújtott támogatásért. Mint fogalmazott, jó hírekkel tér haza, lévén a most bejelentett pótlólagos katonai csomag legerősebb eleme a Patriot-rendszer, ami jelentősen növeli majd az ukrán légvédelem hatékonyságát.

Mivel (lévén ☺)nem volt nehéz az interneten példákat találni erre a használatra, úgy néz ki, **nyelvi változás** van folyamatban: a *lévén* elindult a kötőszóvá válás útján, s mint ilyen **választékosabb** szinonimájává kezd válni a *mert*, *mivel*, *mivelhog* kötőszóknak.

Folyamatban lévő nyelvi változásról *lévén* szó ☺ kockázatos nyelvhasználati tanácsot adni: **nagyon gondozott** szövegben talán célszerűbb a hagyományosabb **kötőszókat** használni (a felsoroltakon kívül a *minthogy* is szóba jöhet, amely szintén választékos). Egy konzervatívabb ízlésű beszélő az új formákat **bántó fogalmazási hibának** érezheti.

Az, hogy **formális** stílusú szövegekben mennyire használatos kötőszói szerepben a *lévén*, külön vizsgálatot igényelne. A **bizalmas** stílustól viszont valószínűleg idegen.

A Nyelvművelő kézikönyvtár azt is megjegyzi, hogy **terjed** a *lévén*, *hogy* szerkezet is, amely **okhatározói** jelentésű.

<i>terjedő változat</i>	<i>a nyelvőrök által javasolt változatok</i>
Nem kapták meg az üzenetet, <u>lévén, hogy</u> nem voltak otthon.	Nem kapták meg az üzenetet, <u>mert</u> nem voltak otthon. Nem kapták meg az üzenetet, <u>mivel</u> nem voltak otthon. Nem kapták meg az üzenetet, <u>mivelhog</u> nem voltak otthon.
Indulnunk kell, <u>lévén hogy</u> mindjárt sötétedik.	Indulnunk kell, <u>mert</u> mindjárt sötétedik. Indulnunk kell, <u>mivel</u> mindjárt sötétedik.

Bár ennek a formának a nyelvművelői megítélése ugyanolyan, mint *hogy* nélkülinek.

Az internetes adatok arra utalnak, hogy kötőszóval a szerkezet **jóval gyakoribb**, s nagyon valószínű, hogy a legtöbb beszélőnek **nincs kifogása** a használatára ellen. Nézzünk meg ennek a feltevésnek az alátámasztására először néhány internetes példát:

Sokféle függőség létezik, lévén, hogy a természetünkönél fogva érzelmeket táplálunk egyes tevékenységek iránt. Van, aki a kávézás rabja, van, aki az alkoholé, van, aki az extrém spor-

tokról képtelen szabadulni, míg mások az internetezéstől.
<u>Lévé</u> n, <u>hogy</u> Afroman humorista, és persze nagy stoner is, füves vicceket is iktatott a közleménybe, magát „Cannabis Commander in Chief”-nek és „Pot Head of State”-nek nevezi. Utóbbi egy szójáték a „head of state” címmel, ami államfőt jelent az amerikai politikában.
Rég neveztek el vagy át utcát Zselízen, ám a jövőben erre ismét sor kerülhet, <u>lévé</u> n, <u>hogy</u> az elmúlt időszakban a város több ingatlanfejlesztést is kilátásba helyezett. Az Amfiteátrum mögött új lakópark, a Kert utca mögötti mezőgazdasági területen pedig egy új utca nyílik a jövőben, de a város több más pontján is terveznek új lakórészeket.
Mint mondta, sokan a kivágott fák helyére a még nem megfelelő méretűek közé ültetnek új csemetéket, ők megvárják, amíg kifogy a tábla, vagyis, amikor egy adott területen az azonos korú fákat kivágják, majd beszántják és megművelik a területet, és az egészbe telepítik az új facsemetéket. Így könnyebb a fák ápolása, hiszen gépekkel is megközelíthetők. Ami pedig nem utolsó szempont, <u>lévé</u> n, <u>hogy</u> hatalmas a munkaerőhiány, így igyekeznek gépesíteni.
A BKK is jelentős szerepet vállal a turizmus kiszolgálásában. A külföldről Budapestre érkező turisták és a belföldön kirándulók körében is kimondottan népszerű a közösségi közlekedés a fővárosban, <u>lévé</u> n, <u>hogy</u> rendkívül jónak mondható nemzetközi szinten is Budapest közösségi közlekedési hálózata.
A skate-pálya rendeltetészerű működtetésének és fenntartásának leghatékonyabb módja az volna, ha üzemeltetését, felügyeletét sportklub vagy más szervezet látná el. <u>Lévé</u> n, <u>hogy</u> a témában érintettek kis- vagy fiatalok, szüleik, pártfogók bevonása elkerülhetetlenné válik. Viszont megteremthetnék az alapjait annak, hogy a sportág az önkormányzat támogatásával gyökeret verjen városunkban.
Érdeklődésünkre a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság sajtóügyeletese elmondta: <u>lévé</u> n, <u>hogy</u> a jelzett út nem autópálya vagy országos közút, így az ott elhelyezett KRESZ-táblák nem tartoznak a hatáskörükbe. Ezeknek a kihelyezéséről, levételükről az önkormányzati hatóságnak kell gondoskodnia.

E szerkezet **nagyobb elterjedtségéből** következően itt nincs szükségünk olyan mértékű óvatosságra, mint a *hogy* kötőszó nélküli esetében: nyugodtan használhatjuk, főleg **választékos** és **formális** stílusú szövegekben.

Erre utalnak az MNSZ2 adatai is: egyszerű kereséssel tisztítás nélkül több mint 600, részletes kereséssel (a beállítások szerint a *lévé*n kontextusaként a *hogy* tőle jobbra kell elhelyezkedjen, más szó közbeiktatódása nélkül). Példák:

Pedig van itt valami nagyon furcsa, legalábbis a magam számára igen különös, elgondolkodtató – <u>lévé</u> n <u>hogy</u> irodalomról, művészetekről tünődöm –, nem elhanyagolható dolog. A tudomány új eredményeit nem képes végérvényesen megsemmisíteni sem az ostoba értetlenség, sem a szándékos rosszakarat. (Fejes Endre)
Ahogy nem jutott eszébe senkinek, hogy megpróbálja elmondani nekem, mi volt Izráel, ki volt József, vagy mi bajunk volt nekünk, debrecenieknek, ami miatt szomorúan ültünk a babiloni vizek mellett a fűzfáknál, ahová a hegedűnket akasztottuk, olyan természetességgel énekelt apám a Sionról, amely szónak az én fülem számára semmi értelme nem volt, amelyet hallásom azonnal átalakított Simonra, <u>lévé</u> n <u>hogy</u> Simon nevű embert többet is ismertem otthon, Siont meg egyet sem. (Szabó Magda)
A szovjet mesejátékot Elbert János fordította találékonyan, Brandt István írta az ügyes verseket, Kocsár Miklós szerezte a zenét, a rendező Nyilassy Judit pedig koreográfustól bábjátékosig, akit csak lehetett, az előadás szolgálatába állított. A Koldus és királyfi kellemes és korszerű zenéjét Daróci Bárdos Tamás szerezte, a versek pedig nem véletlenül költőiek, <u>lévé</u> n <u>hogy</u> Kormos István írta őket. Szinte Gábor díszletei és jelmezei mesterien egysze-

rúék és hangulatosak, rendkívül könnyen és gyorsan átrendezhető. (Spiró György)
Na, nálunk volna tanú, bizonyíték abban a szúrásban, minden, ami kell: mi nem volnánk ismeretlen tettesek. Nekünk elég, ha három percig tilosban parkolunk, ha a Hajdúböszörményen átvezető néptelen főúton 52 km/óra sebességgel száguldozunk. Erre van kapacitás, technika és emberanyag: erre lecsap a bűnüldözés – efféle súlyos kihágás, ugyebár, mégsem elnézhető. Beálltam a kocsisor végére a város határában, a kanyar után, ahol a szervek lesben álltak, hogy a törvény legteljesebb szigorával sújtsanak le ránk. Már javában zajlott a tettenérés, <u>lévén hogy</u> a főúton pöfögő traktorokon kívül minden egyes átutazót bemért a traffipax természetesen. Teljes joggal, ismertem be ott a sorban, körülbelül tizennegyediként, hiszen a világon nem volt, nem lesz, és nincsen az az autós, aki egy hosszú, egyenes, jól belátható kisvárosi útszakaszon – melyen rajta kívül per pillanat nulla darab mozgó jármű, s egy darab élőlény, egy hazuról elkolbászolt kendermagos tyúk látható – ötvennel araszolna. (sajtó)
Ükunokáink gondolatvilágára rá sem ismernénk, s nemcsak azért, mert hiányozni fog belőle minden ma még dédelgetett nosztalgiánk, hanem mert az elme munkafogalmai megújulnak-cicserélődnek. Még retteghetünk a fundamentalista iszlám felhorgadásától, <u>lévén hogy</u> a harcolni vágyó iszlám plusz a tömegpusztító fegyver félelmes kombináció; de – ha azt a másik békát valahogyan lenyeljük, és Kína ipari terjeszkedését mint behódolt piac engedelmesen abszorbeáljuk – akkor még tanúi lehetünk a csodának: a balkanizálódás tendenciái lelohadnak-visszatarakodnak, és ükeink világszerte megérhetik az országhatárok hallgatóságos leépülését. (sajtó)
Ez az idegszerkezet, amely összehangol, összefüggésbe hoz és megteremt egy külső és belső csoporttevékenységet, először is az idegrendszer három részén keresztül nyilvánul meg: a) Központi idegrendszer b) Érzékelő idegrendszer c) Periférikus idegrendszer Szoros összefüggésben van az energia-aspektussal, <u>lévén hogy</u> az energia a berendezést a test éltetésére használja, hogy létrehozza összehangolt tevékenységét és működését, és hogy értelmes összefüggést teremtsen a világgal, amelyben szerepe van. (tudományos)
November 4-én hajnali 3-kor találkozott a BT krízistanácsa, megtárgyalandó az újabb szovjet beavatkozás fejleményeit. Ekkor az USA egy, a Szovjetuniót elítélő határozattervezetet nyújtott be, amely azonban nem került elfogadásra, <u>lévén hogy</u> a BT egyik állandó tagja, maga a Szovjetunió azt nem támogatta. A helyzet megoldására az ENSZ egy korábbi, 1950-ben kelt határozata jelentett kikaput, amely egyébként jól mutatja a nagyhatalmak a háború után nagyon korán megmutatkozó egymás iránti bizalmatlanságát. (tudományos)
Vannak ugyanis olyan dolgok, amelyeknek nem számít az idő múlása, amelyek nem évülnek el. Ilyenek az ember személyhez fűződő jogai, hogy megismerje azokat az adatokat, amelyek vele kapcsolatosan keletkeztek, és ilyen az igazság megismerésére való jog. Ezek ugyanolyan erősen megállnak ma is, mint amilyen erősen megálltak hat évvel ezelőtt. Ezért is szükséges, hogy ez a törvény végre megszülessen, és lehetőleg minél szélesebb kör kerüljön be az átvilágítás alá, <u>lévén hogy</u> az Alkotmánybíróság nem mondta ki azt, hogy feltétlenül szűkíteni kell. A parlamentnek kell eldöntenie, hogy milyen utat követ. (hivatalos)
Úgy gondolom, emiatt az anyagon végig a folyamatosság és a szocialista tervgazdasághoz való visszatérés szemlélete tükröződik, amely biztosan súlyos konfliktusokat fog okozni a kormányprogram végrehajtásánál. A folyamatosságnak örülünk, <u>lévén hogy</u> nagyon sok elemét az Antall-kormány agrárpolitikájának átveszi az új program, sőt örömmel mondhatom, hogy a szerzők kitűnően ismerik az Antall-kormány agrárpolitikáját, <u>lévén hogy</u> számos mondat szó szerint ugyanaz ebben a programban, mint az előzőben. (hivatalos)
Most már többedszer mondja, hogy vagyont nem adunk el. Ellenkezőleg gyarapítjuk. De hát ez elhatározás kérdése? Nagyon sok önkormányzatnál arra hivatkoznak, hogy valahonnan elő kell teremteni a működéshez szükséges összegeket, s <u>lévén hogy</u> a központi támogatás, illetve a járandóság, az évről évre csökken, hát ezt ellensúlyozni kell. (besznye)
Rip. Meg lehet védeni valahogy? BGy: Mindenféleképpen törekedni lehet rá és én szerintem,

<p>én azt gondolom, továbbra is, <u>lévén hogy</u> ugye az előző riportokat hallgatva, mindenféleképpen az erősödött meg bennem, hogy valóban tényleg szükséges, mert nem várhatjuk el feltétlenül mástól, hogy megvédje. (besznye)</p>
<p>Há nem tom, hogy mi lett, azéé nem írtam meg. Merthogy hétfőn már nem volt aki szemmel tartsa őket, <u>lévén hogy</u> lány gazdijai is munkába mentek. Annyit lehetett látni, hogy reggel még ellenségeskedés volt, estére viszont ők lettek a legjobb barátok (kergetőzés, egymás fülének szaglászása, fújás, köpködés nélkül) Lány abbahagyta a hempergőzést, pasi után nyervákolást. Ezek szerint vagy elmúlt a tüzelés magától és összehaverkódtak, vagy tényleg történt valami. Szemtanúk nem voltak. Állítólag kb. 2 hét múlva kiderül, hogy mi van kis-macskaügyileg. (fórum)</p>
<p>A több éves felkészülés is hihető, mivel volt precedens Boszniában, hát készítettek terveket hasonló esetre. Bejött nekik. Csak nem azért, mert a szerbek ugyanazt a játékot játszották ismét? A kurdok kissé más probléma. Egyrészt a kurd menekültek nem közvetlenül árasztják el Európát (jönnek azok is, de nem egyszerre egymillió. – ((()). Másrészt a kurdokat a törökök izomból le tudják rendezni, <u>lévén hogy</u> van erős hadseregük és elhatározásuk is. Itt meg a NATO-n kívül senki nem tudja leállítani a szerbeket. Ez van. (fórum)</p>
<p>K: Hova mentél először külföldre? F: Nem tudom pontosan, de <u>lévén hogy</u> az osztrák határtól 10 percre nőttem fel, 99% hogy Ausztriába. Valószínűleg banánért mentünk. Éljen a nyolcvanas évek!:) (közösségi)</p>
<p>Bakonyban jártunk! Pozsony után másnap korán keltünk, mert egy bakonyi túra volt tervben. Így nem igazán maradt idő a pihenésre, amit én nagyon is megéreztem az elején, <u>lévén hogy</u> Pozsonyba alvás nélkül mentem. De azért menjünk, majd csak felébredek valamikor. (közösségi)</p>

Látjuk, hogy a *lévén, hogy* szerkezet használatára **informális** vagy **kiegyenlített** stílusú szövegekből is akadnak példák, ezekből az adatokból azonban **nem** vonhatjuk le azt a következtetést, hogy a *lévén, hogy* **közömbös** stílusértékű volna.

33. A magasságában névutó

A Nyelvművelő kézikönyv még nem ismeri. A Nyelvművelő kézisztár szerint névutószerű használatban 'körülbelül ott', ill. 'körülbelül akkor' jelentésű.

<u>magasságában</u>	<u>más névutó</u>
<u>Cegléd magasságában</u> még jól húzott a kocsi.	<u>Cegléd táján</u> még jól húzott a kocsi.
<u>Tatabánya magasságában</u> baleset történt az M1-es autópályán, ezért ott lassú az előrehaladás.	<u>Tatabányánál</u> baleset történt az M1-es autópályán, ezért ott lassú az előrehaladás.
<u>Öt óra magasságában</u> meglátogatlak.	<u>Öt óra tájban</u> meglátogatlak. <u>Öt óra körül</u> meglátogatlak.
Legközelebb tíz <u>óra magasságában</u> mondunk híreket.	Legközelebb öt <u>óra körül</u> mondunk híreket. Legközelebb öt <u>óra tájban</u> mondunk híreket.
Úgy <u>szerda magasságában</u> beszéljünk meg találkozót.	Úgy <u>szerda táján</u> beszéljünk meg találkozót. Úgy <u>szerda környékén</u> beszéljünk meg találkozót.
Úgy <u>ötödik magasságában</u> kiderült, hogy az orosz az ciki.	Úgy <u>ötödikben</u> kiderült, hogy az orosz az ciki.

A Magyar nyelvhelyességi lexikon és a Magyar nyelvhasználati szótár a szót a **hajózási szaknyelvből** származtatja:

Az Egyenlítő magasságában hajóztunk.

A hajózási szaknyelvből a *magasságában* használata a szerzők feltevése szerint áttért a **térbeliség más eseteire** is:

Tatabánya magasságában baleset történt az M1-es autópályán, ezért ott lassú az előrehaladás.

Eddig a pontig a két említett munka szerzői „érthetőnek”, sőt „elfogadhatónak” tartják a jelentésváltozást.

Csak hogy ám a jelentésváltozás – fittyet hányva a nyelv művelők véleményére – nem állt meg itt, hanem **áttevéődött az idősíkra is, órákra és napokra**:

Legközelebb öt óra magasságában mondunk híreket.

Úgy szerda magasságában beszéljünk meg találkozót.

A felvázolt jelentésváltozás **reális** és egyszersmind teljesen **természetes**, semmi okunk nincs kárhozatalni. Hasonlóan alakult ki a *tájt, tájban, táján, környékén* névutó szerű alakulatoknak is időre vonatkozó jelentése (*öt óra tájt, ez idő tájt, ebéd tájt; öt óra tájban, vacsora tájban*). A különbség csupán az, hogy a *tájt, tájban, táján, környékén* vízszintes dimenzióban jelenítik meg a térviszonyt, illetve a időjelentést, a *magasságában* viszont függőleges dimenzióban. Ezért érződhet szokatlanabbnak, ez azonban nem lehet ok a helytelenítésre.

A *magasságában* elutasítását időre vonatkozó jelentésében a **nyelvi konzervativizmus**, a **nyelvi originalizmus** és a **nyelvi izomorfizmus** ideológiájával lehet magyarázni.

A Nyelv művelő kéziszótár szerzői csak a **bizalmas** stílusba valónak tartják, de a kéziszótár szerzői szerint „túl gyakori alkalmazása ott is modorosság”.

Nem valószínű, hogy csak **bizalmas** stílusú szövegekbe illene, sőt talán épp ezekbe illik bele a legkevésbé. Ennél feltehetőleg **sokkal széleskörűbben** használatos. Sőt a szlovákiai magyarban inkább **választékosnak** ható kifejezés.

Nem végeztünk alapos empirikus vizsgálatot, ám rákeresve az MNSZ2-ben az *(óra) magasságában* szókapcsolatra a „szépirodalmit” kivéve minden alkorpusból kaptunk hiteles példákat, igaz, a tudományosból csak egyet:

Munkagép vágott el egy gázvezetékét Hódmezővásárhelyen szombat délelőtt. Emiatt tíz ház öt lakóját kellett ideiglenesen elhelyezni. A gázvezeték reggel 9 óra magasságában, egy munkagép vágta el Hódmezővásárhelyen. Emiatt tíz ház öt lakójának kellett ideiglenes szállást biztosítani, és amíg a helyzet nem rendeződik, az érintettek az idők nappali intézetben maradnak. (sajtó)

Hétfőn reggel 6 óra magasságában egy szolgálatba tartó határrendész Szegeden figyelt fel 4 gyanús személyre, akiről kiderült, hogy Koszovóból érkeztek, és jogszerű magyarországi

tartózkodásukat igazolni nem tudták. Illegálisan lépték át ugyanis az országhatárt. Velük szemben is eljárás indult. (sajtó)
Bár a rohamjárőrök már útnak indultak, a támadást még mindig leállíthatta volna. Ő azonban sem ekkor, sem 2 óra múlva, amikor – még a századtörzs megindulása előtt – a harc félbeszakítását elrendelő első parancsot kézhez vette, nem tette ezt meg. Ehelyett a századtörzsnek is parancsot adott az indulásra, a támadásba induló bakák pedig a velük tartó cigánybanda kísérete mellett rázendítettek a „Megüzentem a cselák királynak, hagyjon békét a szép Magyarországnak” kezdetű nótára. A csehszlovák határvédelem viszonylag hamar, hajnali három óra <u>magasságában</u> észlelte a betörést, ekkor hallatszottak az első lövések, s repültek az égre az első jelzőrakéták. (tudományos)
Tóth képviselőtársunk ezzel kapcsolatban itt felelevenített egy régi emléket, amely valamikor, egy költségvetési vita hajnali öt órája <u>magasságában</u> zajlott, amikor egy képviselőtársunk videokamerát használt az ülésteremben. Én egyébként azt sem éreztem bajnak és hibának. Azt gondolom, hogy nem kell félni attól, hogyha egy képviselő meg akarja örökíteni az itt zajló ülést. (hivatalos)
Nonszensznek tartom, hogy nincs módunk a vitában reagálni akkor az elhangzottakra, amikor valóban elhangzanak. Koltai Ildikó órákkal ezelőtt, fél 11 <u>magasságában</u> tett olyan kijelentéseket, amit nem lehet szó nélkül hagyni, nekem pedig most a tévéidő lejáratja után van először alkalmam, hogy kétpercesre időt kérjek. (hivatalos)
– Ez kilenc óra előtt történt, vagy kilenc óra <u>magasságában</u> , plusz, mínusz öt perc. Vita volt, kiszaladtak és hát gondolom, bent elkezdődött a tettelegesség és az utcán fejeződött be. A Misi, az még élt, amikor... ő még mozgott, azt láttam. A másik az már sajnos mozdulatlan volt. Lövést hallottak egyértelműen, és szúr biztos, hogy volt. (besznye)
Apropó: nem tudod járnak már a vonatok? Mert tegnap még mondogatták a rádióban, hogy talán ma. A Híradóban nem mondtak semmit erről. És ma is síri csönd. A legyobb, hogy a személy, amivel hazafelé szoktam menni Miskolcra jön. Tegnap felhívom a péceli MÁV állomást, úgy öt óra <u>magasságában</u> , hogy 18:05-kor megy-e a vonat Hatwan felé. (Ekkor szoktam Pécelre érkezni). A kedves bácsi először letette, aztán megmondta, hogy igen megy. (fórum)
Párom elkészítette a vacsit, mely magyaros lecsó rizs körettel. A desszert, illetve a nasi még csak most fő, olyan 20 óra <u>magasságában</u> lesz kész. Főtt kukorica lesz majd a film alatt jó lesz rágcálni... (közösségi)

Ebből következően úgy tűnik, hogy a szó **közömbös** vagy **kissé formális** stílusértékű, s ennek megfelelően eléggé széleskörűen használható. Valószínűleg a **választékos**, sőt a **bizalmas** stílusú szövegekből sem rí túlságosan ki, ahogy ezt az utolsó példánk is bizonyítja.

Mivel a mondás szerint „egy példa nem példa”, nézzünk meg még néhányat a „fórum” és a „közösségi” alkorpuszból!

Visszaérve a tethelyre már kész volt a kaja és vártuk kaviatékát. Akiktől csak üzenet jött, hogy ott vannak a romoknál csak mi nem vagyunk ott! Közben befutott eomer, + né és más-képp + gitár. Gulyást felhabzsoltuk. Hmmm... még Malackám is belakott belőle, pedig igen válogatós fajta! Aztán ebéd utáni szieszta, beszélgetés, gitározás, énekelgetés, nagy röhögések, HJM menetrendszerinti botlása, illetve esése, kaviaték várása. A hangulatot visszadni nem tudom...:((((Egyszerűen: rulez!!! És úgy 4 óra <u>magasságában</u> a völgy felől megjelentek ketten! Naná, hogy kaviék is megérkeztek! Így aztán a programból ez a napirend a továbbiakban kimaradt. Száz szónak is egy a vége: köszönöm nektek ezt a napot! (fórum)
A Lehár hétfőn már nem járt:) Ezért jöttem a 19:00-ással. Mert gyorsvonatot nem akartam kockáztatni, hiszen 5-6 óra állás nem menne nekem. Apropó: nem tudod járnak már a vonatok? Mert tegnap még mondogatták a rádióban, hogy talán ma. A Híradóban nem

mondtak semmit erről. És ma is síri csönd.. A legyobb, hogy a személy, amivel hazafelé szoktam menni Miskolcra jön. Tegnap felhívom a péceli MÁV állomást, úgy öt óra magasságában, hogy 18:05-kor megy-e a vonat Hatvan felé. (Ekkor szoktam Pécelre érkezni.) A kedves bácsi először letette, aztán megmondta, hogy igen megy. Kisétálok a Keletibe. A vonat 50 percet késik. Hát végül is igaza volt a MÁVos bácsinak, ment, de mennyivel később!!! És ezt már ötkor tudnia kellett, mert 16:50-kor jön át Miskolcra Pestre. Hogy miért felejtette el mondani? Nem jött rá, hogy késik? (fórum)

Hehe, ha kell valakinek a Best of Communism anyaga mp3-ban, megkaphatja. Mi is, amikor kellően részegek voltunk, hatalmas partyt csaptunk vele, a buszmegállóból bámultak fel az emberek ijedten olyan 11 óra magasságában, hogy mi a fene van, munkásörgyülés? :-))) (fórum)

Megmáztunk egy jókora emelkedőt is. A második napra azt írták, hogy elég fárasztó lesz, mert összesen 335 méter szintkülönbséget kell legyűrni 13,8 km alatt. Ez önmagában nem feltétlen lenne baj, de amikor már 10 km óta megy az ember kitartóan emelkedőn felfelé, akkor kezd kicsit eleget lenni:) Nekem legalábbis egy idő után már nagyon elegendő volt... Díszes km-kő, rajta a mágikus 78,1 km-rel, illetve egy kissé kidekorált útjelzőtábla, gyalogos pilgrimek számára (a biciklistáknak más módon van) Végül délután 5 óra magasságában értük el Palas de Rei-t. 3 napi gyaloglás (1 nap Barcelona, 2 nap Camino), összesen mintegy 55 km megtétele után végre sikerült letusolni a szállodában! Olyan szagom volt már, mint egy hajléktalannak, mikor levettem a bakancsomat, mintha 10 db ecetes uborka ontotta volna magából az „ínycsiklandó illatot”... utáltam egy légtérben lenni saját magammal! :) (közösségi)

Csajokat én egyedül elaltattam, lefeküdtem kettőjük közé, és szépen elaludtak. Olyan jó volt, egy kis csönd, nyugiban is tudtunk beszélgetni. Miután felbredtek Emma elmesélte Miának az Öreg néne őzikéjét, Mia meg teljesen ledöbbsent, mert azt hitte kamuzok a blogba, hogy milyen szépen mondja.: PPP Pedig nem is, gyönyörűen érthetően, hangsúlyozva elmondta, persze ott sem sikerült felvenni az egészet.: D Mikor már kezdett valamelyest húlni a levegő lementünk a játszóra is, majd mi onnan indultunk haza 6 óra magasságában. Annyira jól éreztük magunkat! (közösségi)

Most pillanatnyilag már teljes a nagyüzem nálunk... megyek mindjárt reggelit adni az aprónépnek, majd egy adag ruhát adok Tusinak mosásra, és 9-re Brigit viszem, (majd hozom) angolra. Késő délelőtt valamikor 11 óra magasságában Tibiékhez megyünk; a fiúknak van egy kis munkájuk az udvaron. (A nagy kutyaházra tesznek téliesített tetőt). És egyúttal sütogetni is fogunk. Úgyhogy igazoltan nem leszek ma. Pötyikém! (közösségi)

A „szépirodalmi” alkorpuszból a tényleges használatra nem találtunk példát, viszont a **meta-nyelvire** egyet igen. Érdemes idézni:

Nem tudom, Dzsosikám, ennyi év távlatából tudod-e még, mi az a REF, hiszen annyi valódi hajléktalant, homeleszt láttál, ahogy azóta egyszer mi is, éppenséggel New Yorkban, ahol először próbáltad megvetni – nemcsak Magyarországot, de a lábadat is e sárgolyón hazánk után. Homelessünk ott feküdt békességesen a nagy amerikai metropolis közepén, egy járdából kigőzölgő lyuk fölött, hogy a Central Parkban aluszkáljon, melegedjék. Rongyaiba burkolódzva láthatóan elég jól elvolt a hajnali három óra „magasságában”, ahogy manapság mondják az időkörményt, senki sem zavarta, boldog volt, száján angyali mosoly vibrált, és az Újvilág üdvösségében – tente-tente – aludta azt a történelmet, amit nem mondunk skizofrének, hiszen állítólag az amerikaiak azt élik, amit érdemelnek, szabadságosan, önfeledten, keep smiling és boldogságra rendelve. (Gyurkovics Tibor)

A *magasságában* névutót bátran használhatjuk tulajdonképpen bármilyen stílusú szövegben, de legjobban talán a **kissé formális, kissé választékos és kissé bizalmas** stílusú szövegekbe illik.

A nyelvőrök által is javasolt **szinonimák is tökéletesen megfelelőek**, azokat is választhatjuk kedvünk, hangulatunk, tetszésünk szerint. Mások kéziratában nincs okunk javítani a *magasságában* névutót, hacsak esetleg nagy stílusterést nem okoz, de ilyen eset előfordulására kicsi az esély.

Sajátos és meglehetősen humoros, hogy a nyelvőrök azon bosszankodnak: e kifejezés jelentése **eltolódott a hely síkjáról az idő síkjára**, aztán pedig épp olyan kifejezésekkel javasolják helyettesíteni, amelyek **szintén a hely síkjáról tolódtak át az idő síkjára** (*táján, környékén*).

BALESET MIATT TELJES ÚTLEZÁRÁS VAN AZ M0-ÁS AUTÓÚTON TÖRÖKBÁLINT MAGASSÁGÁBAN

© 2018. 09. 30., v - 22:49 Pest Megyei Rendőr-Főkapitányság

Négy személy megsérült, egy férfi életét vesztette a balesetben.

34. A megelőzően névutó

A *megelőzően* a *követően* ellentétes jelentésű párja. Közömbös stílusértékű szinonimái: *korábban, ezelőtt, előzőleg*.

<i>megelőzően</i>	<i>előtt</i>
A rendszerváltást <u>megelőzően</u> nagy nehézségekkel járt a nyugati országokba való kiutazás.	A rendszerváltás <u>előtt</u> nagy nehézségekkel járt a nyugati országokba való kiutazás.

A Nyelvművelő kézikönyvtár szerzői a *megelőzően* névutót ugyanúgy ítélik meg, mint a *követően*-t: „terjengőssége” miatt **helytelenítik**.

A **nyelvi szintetizmus**, a **nyelvi brevizmus** és a **nyelvi szimplicizmus** ideológiája gátolja a nyelvőröket abban, hogy a *megelőzően* névutót elfogadják. Még inkább számolhatunk a **nyelvi aformalizmus** hatásával.

A *megelőzően* névutóról ugyanazt mondhatjuk el, amit elmondtunk a *követően* és a *követőleg* névutókról: ez is **épp „terjengőssége” miatt illik nagyon jól bele a formális stílusba**, ahol teljesen megszokottak.

Semmi okunk nincs arra, hogy a **formális** stílusban kerüljük őket. **Informális** stílusban természetesen **nem használatosak**, s a **választékos** stílusban is bizonyára az *előtt* névutó a gyakoribb, bár ezt a feltevést is empirikus adatokkal kellene bizonyítani.

a) Mekkora a részvények értéke az osztalékfizetést megelőzően, majd az osztalékfizetést követően?

Részvények száma kibocsátás előtt: 1100 db
RÉ árfolyama = 150000 Ft/1100 db = 136,4 Ft/db

a.) Osztalékfizetés után, részvénykibocsátás előtt:

Piaci érték (eFt)			
Nettó forgatóke	40	Adósság	0
Befektett eszközök	110	Saját tőke	139
Osztalékfizetés	-11		
	139		139
Árfolyam = piaci érték / darab			
Árfolyam =	126.4 Ft/db		

Az emberiség a legutóbbi 20 évben több energiahordozót és természetes nyersanyagot használt föl, mint azt megelőzően több ezer éves történelem során.

Nézzünk meg az MNSZ2-ben néhány példát az atipikus használatra, amikor a *megelőzően* **bizalmas** stílusú szövegben jelenik meg!

A jóindulatod lenyűgöző, bár szerintem előbb-utóbb ráfizetsz – ha eddig még nem tetted meg olykor. :-) Most mit szólasz ahhoz, hogy értesülések szerint (jó kis kifejezés) pusztán a nyomdának százmillió nagyságrendű kártérítést kell fizetniük a Kurír megszüntetése miatt? Nincs tudomásom a Postának, terjesztési cégeknek járó szerződészegés miatti büntikről, de láttam már életemben ilyen irományt néhányat, úgyhogy megsaccolom: legalább 300 millió teherről van szó, ami nincs, ha nulla forintért eladják például Szűcs Gábornak a lapot... Pi-cinyt cáfolja álláspontodat az is, hogy három nappal a bezárást megelőzően Auth úr mostani álláspontommal szinkron véleményt adott elő nyilvánosan... Lehet, hogy szóltak „odafőnről” – erről azonban nincsenek értesüléseim, csak rosszindulatból feltételezem – ahogy (Veled ellentétben) szokom. (fórum)

Tetszik a stílusod, és teljesen elfogadhatóan érvelsz. De hadd tegyek hozzá valamit. Szerintem kifejezetten jól jönne az „országgyűléses macera” egy-egy NATO-akciót megelőzően, mert addig legalább a működőképesség látszatát fenntartani sem képes hadseregünk legalább kicsit felkészülhetne a dologra. A katonák mélyítenék nem létező angolnyelvtudásukat, a technikára pedig fel lehetne rakni néhány olyan kütyüt, amivel legalább valóban kapcsolatot lehetne tartani a tősgyökeres NATO-országok hasonló eszközeivel. (fórum)

A Fec által vázolt elő(d)élete miatt is megérdemelné a végrehajtandó szab.vesztést. Ezért írtam én korábban, hogy a vádnak alaposabban utána kellene járnia mit, mikor, hol követett el elődke ezt megelőzően. Ez is bizonyítja, hogy jobban veszélyes a társadalomra, mint az, aki első szabálytalankodásával okoz balesetet, mondjuk 20 év balesetmentes vezetés után. (fórum)

Szerencsére nem ugyanaz a célcsoportja a Friderikusz Szubjektívnek, mint a Szörnyeknek vagy miknek. A Szubjektív a maga nézettségével és közönségarányával, a maga műsoridejében, valamint a fikázók bánatára, bizony jó pozícióban van. Az 50% feletti nézettséget pedig soha többé nem érheti el semmiféle televízióműsor; az csupán a Magyar Televízióban volt lehetséges, annak monopolhelyzetében, a kábel- és kereskedelmi televíziócsatornák színre lépését megelőzően, 6-7 évvel ezelőtt. Azóta bizony temérdek műsorkészítő örülne rettene-

tesen az itt bőszen penetrázott 30% körüli nézettségnek. (fórum)
Másfél óráig szenvedtem, mire a szomszédok kijöttek és kihívták a mentőket. Kúsztam, csúsztam, másztam a fájó lábammal. Bekopogtam az ablakon, csöngettem, kiabáltam magyarul, szerbül, de senki sem jött ki. Todorović Kata azt mesélte, valamivel két óra után valaki elkezdett megállás nélkül csöngetni nála. Ő egyedül él, nem mert kimenni. Ezt <u>megelőzően</u> hallott kerécsikorgást, de azután csend lett. Amikor valaki elkezdett csöngetni nála, akkor ő úgy hallotta, hogy egy hang azt kiabálja, segíts. Valentin csengetett és ő kiabált magyarul is meg szerbül is, hogy segíts Katica. Végül valaki mégis meghallotta a szerencsétlen fiú kiáltásait. (közösségi)
Az történt ugyanis, hogy néhány hónapos kihagyást követően azt gondoltam, hogy eljött az idő egy rom-cserére. Ezt persze <u>megelőzően</u> jól körüljártam, aztán (az általad kreált) CWM alól feltettem egy újabb, szebb, és reményeim szerint jobb romot. Természetesen mind a régebbiről, mind az újról is készítettem egy mentést. Aztán használtam egy hétig az újat, majd felmerült egy Skype-gond (ez már megoldódott), és gondoltam, visszateszem a régit. Ez azonban nem jött össze, mert MD mismatch gond kapcsán leállt a restore. (közösségi)

Az idézett példák a **szokatlan** használatot szemléltetik, amikor a *megelőzően informális* vagy **kiegyenlített** szövegekben jelenik meg. Mivel viszonylag gyakori nyelvi formáról van szó (az MNSZ2 közel 25 ezer találatot ad rá), érthető, hogy a párjához, a *követően*hez hasonlóan veszíteni kezd formális jellegéből.

35. A *mellett* névutó

A *mellett* **hagyományos** névutó, amely **ragtalan névszóhoz** kapcsolódik. Alapjelentése **helyhatározói**.

A Nyelvművelő kézikönyvtár helytelennek tartja a *mellett* névutót, ha **ragok „helyett”** használjuk:

<i>mellett</i>	<i>rag</i>
lámpafény <u>mellett</u>	lámpafénynél
jótállás <u>mellett</u>	jótállással
kedvező feltételek <u>mellett</u>	kedvező feltételekkel
nagy részvét <u>mellett</u>	nagy részvéttel
a legjobb akarat / szándék <u>mellett</u>	a legjobb akarral, szándékkal

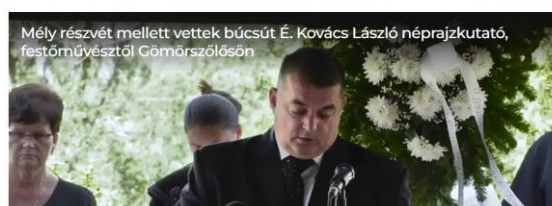
Milyen feltételek mellett kaphat Magyar igazolványt?

2019-05-02

Mély részvét mellett vettek búcsút É. Kovács László néprajzkutató, festőművésztől Gömörszőlősen

2022-08-09 Arnyagárnok, Kiemelt

Nincs okunk kerülni a névutós megoldásokat, a szöveg **stílusa**, ill. sokszor **tetszésünk** szerint választhatjuk akár a **névutót**, akár a nyelvművelők által javasolt **ragos** formát. Bátran támaszkodhatunk **nyelvérzékünkre**.

A legtöbb esetben a kifogásolt mellett névutós forma **kissé formális** vagy **formális** (pl. *a legjobb akarat, szándék mellett*), míg a javasolt közömbös stílusértékű (*a legjobb akarattal, szándékkal*). Ilyenkor persze **nincs teljesen a tetszésünkre bízva** a választás, hanem figyelembe kell venni **a szöveg stílusát**.

A Nyelvművelő kézikötet szerint *váll váll mellett* kifejezés is **szemléletes**, de még jobb, mert tömörebb ez: *vállvetve*.

Mind a kettő **választékos** stílusértékű, **tetszésünk szerint** választhatunk.

A *mellett* névutó **megengedő** értelemben való használatát a nyelvőrök **kissé idegenszerűnek** tartják:

kissé idegenszerű	magyarosabb
Minden jó <u>tulajdonsága mellett</u> (is) unalmas alak.	Minden jó <u>tulajdonsága ellenére</u> (is) unalmas alak.

A nyelvőrök explicit módon nem nyilvánítanak véleményt, de mivel az *idegenszerű* negatív jelző, nyilván **nem támogatják** a *mellett* névutó ilyen használatát. Ugyanakkor az *ellenére* használatát ilyen értelemben is **kissé idegenszerűnek** tartják, így **csöbörből vödörbe** esünk, ha a másikat használjuk.

Valójában nyugodtan választhatunk **tetszésünk szerint** a két lehetőség közül. Az *ellenére közömbös* stílusértékű, így **többféle szövegbe** beleillik, a *mellett* **kissé választékos**.

A Nyelvművelő kézikönyv szerint a *mellett* névutó „nem helytelen” ‘valamin kívül, felül’ értelemben, de „hagyományosabb és választékosabb” erre a célra a (*valamin*) *kívül* v. *felül* névutó:

<i>mellett</i>	<i>más megoldás</i>
1. A <u>futás mellett</u> az úszást is kedveli.	A <u>futáson kívül</u> az úszást is kedveli.
2. A bíróság a vádlottakat a <u>szabadságvesztés-büntetés mellett</u> kártérítés megfizetésére is kötelezte.	A bíróság a vádlottakat a <u>szabadságvesztés-büntetésen felül</u> kártérítés megfizetésére is kötelezte.

A nyelvőrök által javasolt megoldás egyáltalán **nem tűnik választékosabbnak**, főleg nem a *futáson kívül*. Inkább **fordított** a helyzet.

Az 1. sz. példában a *futáson kívül* **közömbös** stílusértékűnek látszik, míg a *futás mellett* **kissé választékosnak** vagy **kissé formálisnak**.

A 2. sz. példában *büntetésen felül* pedig **ugyanolyan stílusértékűnek** látszik, mint a *büntetés mellett*, bár hasznos volna empirikus vizsgálatot folytatni ennek a nyelvérzékünk által diktált

ítéletnek az ellenőrzésére. Ugyanakkor formális szövegekben is használatos a közömbös stílusértékű *vmin kívül*.

Nyugodtan választhatunk **tetszés szerint** a kínálózó lehetőségek közül.

Pénz és akarat mellett tettek kellene a romák felzárkóztatásához

Infostart
2009. augusztus 10. 16:19

A nagyon sok pénzen és a politikai akaraton kívül valódi tettekre lenne szükség a hátrányos térségekben élő romák felzárkóztatására. Kóczé Angéla szociológus szerint ezeken a helyeken a második-harmadik generáció nő fel úgy, hogy soha nem látta az anyját vagy az apját dolgozni.

36. A *miatt* és a *végett* névutók

1. Mind a *miatt*, mind a *végett* a **hagyományos** névutók közé tartozik. A *miatt* eredeti funkciója a nyelvújítók szerint **okhatározói**. Párba szokták állítani a *végett* névutóval, melynek a köznyelvben **célhatározói** szerepkört tulajdonítanak.

Példák a *miatt* névutóinak a nyelvújítók által is elfogadott **okhatározói** használatára:

Fáradsága <u>miatt</u> kihagyta a meccset.	kiváltó ok
Az <u>olvadás miatt</u> megemelkedett a belvív.	kiváltó ok
Áramszünet <u>miatt</u> kikapcsolt a gép.	kényszerítő ok
<u>Miatta</u> összedőlhet a világ!	megengedő ok
<u>Emiatt</u> megfizetsz!	viszonzó ok

A **viszonzó ok** érzékeltetésére a nyelvőrök inkább az *-ért* rag használatát javasolják:

<u>miatt</u> névutó	<i>-ért</i> rag
<u>Emiatt</u> megfizetsz!	<u>Ezért</u> megfizetsz!

A nyelvújítók által javasolt **ragos** megoldás **természetesebbnek** tűnik, de a kérdést empirikusan kellene vizsgálni.

Okhatározói funkcióban a *miatt* névutót nyugodtan használhatjuk **nyelvérzékünk** szerint. **Viszonzó ok** megnevezésére érdemes az *-ért* ragot a nyelvújítók tanácsának megfelelően előnyben részesíteni.

Példák a *végett* névutóinak a nyelvújítók által is elfogadott **célhatározói** használatára:

<u>Tanulás végett</u> ment egyetemre.
Magához vette unokáit <u>gondozás végett</u> .
Bekukucsáltam a szobába, kíváncsiságom <u>kielégítése végett</u> .
A teendők <u>megbeszélése végett</u> találkoztak.

A **végett célhatározói** használata a névutó denotatív jelentése szempontjából nem vet fel problémát, csak azt kell figyelembe venni, hogy a **végett** mintha visszaszorulóban volna, számos kontextusban **régiesnek** vagy **népiesnek** hat.

HKL Hűtéstechnika

A félreértések elkerülése végett...

2019/6. lapszám | Lantos Tivadar | 861 | Tetszik 0 | Megosztás

Erősödik a nyomás a brit Konzervatív Párton belül Johnson lemondatása végett

Az, hogy a jobb alsó képen olvasható cím esetében véletlenül sincs szó okhatározói használatról, kiderül a leadből, amely így szól:

Egybehangzó vasárnapi brit sajtóbeszámolókat szerint egyre többen követelik a kormányzó brit Konzervatív Párton belül is Boris Johnson miniszterelnök távozását.

2. A nyelvőrök szerint – amint láttuk – a köznyelvben a **miatt okhatározói** szerepű, a **végett** pedig **célhatározói**. Ám főleg a **bizalmas** köznyelvben a **miatt** is használatos **célhatározóként**, ugyanakkor a **végett** a **nyelvjárások** egy részében, valamint a **kevésbé iskolázott városi beszélők** nyelvhasználatában is **okhatározói** szerepű is lehet.

A történeti adatok pedig azt mutatják, hogy a **végettnek** amióta adatok vannak rá a **régiségből**, **mind a két jelentése megvolt**, a **célhatározói** is, az **okhatározói** is.

Ennek a „keveredésnek” az lehet az oka, hogy az **ok** és a **cél** nem mindig válik szét egyértelműen egymástól. Erről Fejes László (2015) így ír:

A cél és az ok kifejezésének egybeesése teljesen általános jelenség a nyelvekben. Gondoljunk arra, hogy ha tejért megyünk a boltba, akkor a tej ok és cél is: ok, mert

nincs, kell stb., cél, mert meg akarjuk szerezni. Ha kedvenc együttesünk miatt megyünk el egy fesztiválra, akkor az együttes ok is (ott lesz), cél is (azért megyünk, hogy őket is meghallgassuk). Mivel különösebb következmények nélkül tarthatunk valamit oknak és célnak is, az ok és a cél kifejezésére szolgáló eszközök a legtermészetesebb módon fejezik ki a másik jelentést is a világ bármely nyelvében. A magyarban az *-ért* rag leginkább a célt jelöli, de a kérdőszóval alkotott *miért?* kapcsolata kérdezhet okra és célra is. Sőt, ha az ismertebb nyelvekre gondolunk, megállapíthatjuk, hogy ez más nyelvekben is így van: a *miért?*-nek elég egy idegen nyelvű megfelelőjét megtanultunk, nem szokott külön kérdőszava lenni a célnak és az oknak. A magyarban a *miért*ből fejlődött *mert* pedig kifejezetten okra, nem pedig célra utal.

A *miatt* célhatározói használata

A Nyelvművelő kézikönyvtár megítélése szerint a *miatt* **célhatározói értelemben** való használata **kissé pongyola, választékos beszédben kerülendő**. A Magyar nyelvhelyességi lexikon és Magyar nyelvhasználati szótár szerzői vaskalaposabbak: ők a köznyelvben **elfogadhatatlannak** tartják a *miatt* célhatározói használatát, **csak a nyelvjárásokban** nem helytelenítik.

A Nyelvművelő kézikönyvtár szerzői a *miatt* helyettesítésére a *vége*tt névutót vagy az *-ért* ragot ajánlják:

<i>kifogásolt</i>	<i>ajánlott</i>
A pénz <u>miatt</u> jöttem.	A pénz <u>vége</u> tt jöttem. A <u>pénzért</u> jöttem.

A nyelvőrök kétfajta megítélése közül a Nyelvművelő kézikönyvtáréval teljesen egyetérthetünk. A hétköznapi nyelvben, a **bizalmas** stílusban teljesen megfelelő a *miatt* **célhatározói funkcióban is**, az ok és a cél – amint említettük – különben sem válik szét mindig egyértelműen (ezt

a nyelvőrök is elismerik). **Választékos** vagy **formális** stílusú **gondozott** és **rendezett** szövegekben viszont valóban **célszerűbb** más nyelvi eszközt választani.

De mi legyen ez a „más” nyelvi eszköz? Gondot jelent, hogy a *végett* visszaszorulóban van, és ezért sokak számára már **inkább népiesnek tűnik, semmint választékosnak**. Az idézett példa esetében egyértelműen *A pénzért jöttem* a legjobb megoldás, mert ez a forma **közömbös** stílusértékű, így a **választékos** és a **formális** stílusba is beleillik.

További lehetőség – amelyre meglepő módon maguk a nyelvőrök (konkrétan a Magyar nyelvhelyességi lexikon és a Magyar nyelvhasználati szótár szerzői) hívják fel a figyelmet – a **céljából** vagy az **érdekében** névutószzerű használatú ragos főnevekre mint lehetséges szinonimákra, bár közben megjegyzik, hogy ezek „terjengősebbek”:

Az ügyintézés meggyorsítása végett szerdán hosszabbított ügyfélfogadást vezettünk be.

Az ügyintézés meggyorsítása céljából szerdán hosszabbított ügyfélfogadást vezettünk be.
Az ügyintézés meggyorsítása érdekében szerdán hosszabbított ügyfélfogadást vezettünk be.

Úgy tűnik, hogy a nyelvőrök is érzik már, hogy a *végett* a köznyelvből visszaszorulóban van; ez magyarázhatja engedékenységüket.

Mélységesen egyetértünk azzal, hogy a *végett* szinonimájaként a **céljából** és az **érdekében** is bátran használható, különösen a **formális** stílusban, de a **választékosban** is.

A *végett* okhatározói használata

Ami a *végett* névutó **okhatározói** használatát illeti, ezt a Nyelvművelő kézikönyv szerzői **vulgárisként** bélyegzik meg:

<i>végett</i>	<i>miatt</i>
<u>Betegség végett</u> zárva.	<u>Betegség miatt</u> zárva.
A sok <u>eső végett</u> csak későn kezdhettünk hozzá az aratáshoz.	A sok <u>eső miatt</u> csak későn kezdhettünk hozzá az aratáshoz.

Szó sincs róla, hogy a *végett* okhatározói értelmű használata köznyelvben vulgáris volna, kerülni is csak a **formális** és **választékos beszélt** és **írott nyelvben** látszik szükségesnek.

Mivel a csallóközi nyelvjárás is azok közé tartozik, amelyekben a *végett* okhatározói szerepben is használatos, munkánk során könnyen találkozhatunk ilyen használattal a kéziratokban is. **Választékos** és **formális** stílusú szövegekben az okhatározói *végett*-et *miatt*-ra kellene **javítani**, esetleg valamilyen **más megoldást alkalmazni**.

3. Amint láttuk, a Nyelvművelő kézikönyv szerzői nem helytelenítik a *végett* névutót, mégis – ha a vele alkotott névszói szókapcsolatnak **ragos alternatívája** van – **inkább azt** ajánlják használni:

<u>végett névutó</u>	<u>-ért rag</u>
<u>Ellenőrzés végett utaztak ide.</u>	<u>Ellenőrzésre utaztak ide.</u>
<u>A pénz végett jöttünk.</u>	<u>A pénzért jöttünk.</u>

Mindennap meg kell inni egy Aszpirin+ az infarktus megelőzése végett, ...

Rapid trf. artériából vénába
(gyors kivitelezés az alvadás kivédése végett)

Barátság

- típusai:
  - haszon, önérdék végett
  - élmény végett
  - jó: érdektelen és rokonszenv alapú
- a barátság előfeltétele az erénynek
- élethez szükség van rá.

37. A *nézve* névutó

A **formális** stílusértékű *nézve* névutó **tekintethatározóként** használatos, **-ra/-re viszonyragos** névszót vonz:

Az ügy reá nézve hátrányos következményekkel járhat.

A Magyar grammatika szerint a **TEKINTETHATÁROZÓ** azt fejezi ki, hogy az alaptagban foglalt megállapítás milyen szempontból, milyen megszorítással érvényes.

A Hivatalos nyelvünk kézikönyve tekintethatározói funkcióban **elfogadja**, de óva int attól, hogy „merő divatból” használjuk. Vagyis a kézikönyv szerint ne használjuk, ha a **-ra/-re** vagy egyéb viszonyragos főnév is elegendő.

<i>nézve</i>	<i>más megoldás</i>
Ez a technika <u>hazánkra nézve</u> új.	Ez a technika <u>hazánkban</u> új.
Intézkedünk kell <u>arra nézve</u> is...	Intézkedünk kell <u>arról</u> ...

Mindenkinek szuverén joga, hogy tekintethatározót vagy más megoldást szeretne alkalmazni; **semmi okunk** sincs arra, hogy tekintethatározó helyett helyhatározót használjunk, vagy fordítva. Az ilyen tilalomfáknak semmi értelmük sincs.

A *nézve* névutó **kissé választékos**, ill. **kissé formális**, de a választékos és a formális stílusú szövegek mellett valószínűleg jól beleillik a **kissé bizalmas** stílusú szövegekbe is. Ezt a feltevést azonban még empirikus vizsgálatokkal kellene alátámasztani vagy cáfolni. Addig is, amíg ilyen vizsgálatra sor kerülhet, nézzünk meg néhány példát az MNSZ2-ből:

De miért ne jönnének rá a németek, hogy a legalapvetőbb nemzeti ügyük egyszersmind a nemzetközi rendszernek is a kulcskérdése? Csináltak már nekünk két háborút, csináljanak most egy rendes békét. Nemzeti felelősségük van a többiekkel szemben, tartoznak nekünk

<p>saját létüknek mint kérdésnek a megoldásával. Azt a szerepet, hogy eddig mindkét tömbben ők voltak a stréberek, abbahagyhatják. Ez tulajdonképpen rájuk <u>nézve</u> is megalázó volt, nekünk is kényelmetlen. Meg kell találniuk autonóm helyüket az európai népek családjában. (Konrád György)</p>
<p>A dolog úgy áll ugyanis, hogy én 1923-ban elutaztam Amerikába, s Kuncz pedig éppen ez idő tájban jött vissza ide, Erdélybe. Radikálisnak ismert írói múlt állott már akkor a háta megett. Széles látókörű és franciás ízlésű esztétikus volt, soktudású, nyugatos irodalompolitikus. És Budapestről jött, ami még manapság is valami babonás tekintély- és értéktöbbletet jelent az erdélyiek számára. S mindezekon felül holmi missziós feladat műfelhőit gyúrták alakja köré. Tehát egészen legendás lehetőségei voltak arra <u>nézve</u>, hogy ha nem is egy missziót, de legalább egy nagyon fontos feladatot betöltsön Erdélyben. (Tamási Áron)</p>
<p>A helyi iskolában külön osztályokban tanítják a roma gyerekeket, külön vécét használhatnak, külön (műanyag) poharából ihatnak az ebédlőben. A többiek „busmannak” nevezik roma társaikat. A kisebbségi ombudsman szerint „a hátrányos megkülönböztetés nem csupán a roma gyerekek önértékelését rontja, és akadályozza, hogy egyenlő esélyekkel fejlődjenek, hanem káros az egész társadalomra <u>nézve</u> is, hiszen az együttműködés helyett a kirekesztésre épülő társadalom hosszú távon működésképtelen”. (sajtó)</p>
<p>Beigazolódni látszanak a linux-rajongók által már évek óta hangoztatott jóslatok: a linuxé a jövő. Így tűnik legalábbis az elmúlt időszak mobilos trendjeit <u>nézve</u>. A Samsung a világ második legnagyobb mobilgyártójaként nemhogy követi, mint inkább maga is teremti a divatot. Eddig a saját, zárt rendszerű platformjuk mellett Android, Symbian és Windows Mobile-alapú készülékeket is kiadtak, ezek mellé érkezik hamarosan egy újabb. (sajtó)</p>
<p>Az alakiség meghatározó funkcióval rendelkezik: az anyag sokféleségét egyensúlyozandó alakítja ki a megfelelő kontrasztot s a hozzá fűződő esztétikai élményt. Amint láttuk, a költemény érzelmi töltete (tréfás hangneme) közvetlen szerkezeti összhangban van az epikai sík jellegével, viszont az alaki összetevőre <u>nézve</u> ez nem érvényes. Az alaki tényező versenytársi viszonyban van az epikaival, s annak – az epikai objektivitás s a lírai, alaki szubjektivitás kontrasztjáról lévén szó – kiküszöbölésére törekszik. (tudományos)</p>
<p>Egy fészekben kb. 2000 lódarázs él, ebből nagyjából 150 teletelhet át, amelyek a következő évben építhetnek fészket, ha meg vannak termékenyítve. Télen a fészek üresen áll. Franciaországban megfigyelték, hogy néhány madárfaj ezt kihasználva lerombolja a fészket. Ennek azonban a darazsakra <u>nézve</u> gyakorlatilag semmilyen káros következménye nincsen, tekintve, hogy a fészek üresen áll, a királynők pedig új tavasszal fészket építenek. (tudományos)</p>
<p>(4) Azt a védett, illetőleg fokozottan védett növény- és állatfaj egyedét, annak bármely fejlődési alakját, származékát, védett ásványi képződményt, amelyre <u>nézve</u> az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértést elkövették, el kell kobozni. (5) Ha a (4) bekezdésben felsorolt természeti érték állami tulajdonban van, akkor azt a nemzeti park igazgatósága lefoglalja, és az állam tulajdonosi jogait gyakorló szerv döntéséig gondoskodik a megőrzéséről. (hivatalos)</p>
<p>Annak érdekében, hogy meg tudják fontolni a jövőre <u>nézve</u>, fenntartják-e ezt a véleményüket, szeretném elmondani önöknek, hogy ma Magyarországon címzett és céltámogatások keretében 17 milliárd forintot fizetünk ki olyan településeknek, ahol az ellenzékhez tartozó polgármesterek és ellenzéki többségű képviselő-testületek vannak, és 6 milliárd forintot oda, ahol kormánypártiak vannak. (hivatalos)</p>
<p>22 év után ez az első olyan kormányprogram, amelynek nincs kisebbségpolitikai fejezete – mondta Kelemen Hunor RMDSZ elnök még a szavazást megelőzően, miután a szövetség vezetői délelőtt találkoztak a leendő kormányfővel, és nyilvánvalóvá vált, hogy az új hatalom eltökélt, megszünteti a magyar egyetemi kart Marosvásárhelyen, és a magyarokra <u>nézve</u> hátrányosan meg kívánja változtatni a választási rendszert, további a kisebbségi törvényt úgy akarja mielőbb elfogadni, hogy abból kikerül az egyetlen lényeges pont, a kulturális autonómiára vonatkozó rész. (besznye)</p>
<p>Még visszatérve egy kicsit, hadd mondjam azt, az előbb említette, hogy a szomszéd hango-</p>

san hallgatja a zenét, ez egy jó példa arra nézve, hogy most hogyan állíthatjuk ellentétben ezzel a BÉM üggyel, tehát, ha a szomszéd hangosan hallgatja a zenét, akkor zavar mondjuk egy, kettő, mondjuk 4-5 embert, itt azért több száz emberről van szó. (besznye)

A cikkből kiderül, hogy az egyházakat meg kívánják különböztetni egymástól. Az is kiderül, hogy ez a megkülönböztetés hátrányos azokra az egyházakra és tagjaira nézve, amelyeket nem tekintenek történelminek és tízezernél kevesebb tagja van. Mindezt azért teszik, mivel az egyházak privilegizált támogatásban részesülnek. Ez utóbbi természetesen hátrányos megkülönböztetést jelent a hasonló állami feladatokat kiváltó, de nem egyházi szervezetekkel. (fórum)

Valaki nem ad szeretetet, nem tudja, nem akarja kimutatni, mert az már kötöttséget jelent, viszont másiktól elvárja a szeretet megnyilvánulásait. A féltékenység valóban rettenetesen megalázó tud lenni. Arra nézve is, akire féltékenyek, mert tudja, hogy ok nélkül féltékeny a másik, és arra nézve is, aki féltékeny, mert az nem csak a társát marcangolja, hanem leginkább önmagát, és ez rettenetes érzés lehet, amolyan „ördögi kör”, ami aztán tényleg a kapcsolat végéig vezethet, hiába türelmes és elfogadó a másik. (fórum)

Dobd ki magadból az aggodalmaskodást naponta akár százegyszer is, míg meg nem szokod, hogy Istennel számolj, Őrá nézve készítsd terveidet. (közösségi)

A szálkásítás közben elkövethető legnagyobb hiba a túl gyakori vagy túl nagy volumenű edzés abban a reményben, hogy még szálkásabb fizikumot érzünk el. A túledzés következtében megnő a kortizolszint, aminek kellemetlen hatása van a fizikumra nézve. A kortizol jelenlétében csökken a tesztoszteronszint, ami elég rossz hír. Emellett kisebb és gyengébb is lesz tőle. A kortizol megnöveli az aminosav felhasználást is energiaként, ami csúnyán igénybe veszi az immunrendszert is. (közösségi)

Bátran használjuk **nyelvrzékünk** vagy akár **hangulatunk** szerint a *nézve* névutót nemcsak a **választékos** és a **formális** stílusú szövegekben, hanem még a **bizalmas** stílusúakban is; ezekben valószínűleg a legtöbb esetben nem okoznak stílustörést.

Erre utalnak a „fórum” és a „közösségi” alkorpusz idézett találatai, melyek legalábbis kissé bizalmas stílusúak, mégsem rí ki belőlük a *nézve*.

KÖVETELMÉNYEK A KONSZENZUS TARTALMÁRA NÉZVE

A feleknek a lényeges kérdésekben kell megállapodniuk.
MI LÉNYEGES? (essentia negotii)

- amit a törvény lényegesnek minősít
- amit a felek bármelyike lényegesnek minősített

ÁLTALBAN NEM LÉNYEGES:

- amiről diszpozitív szabály rendelkezik (*naturalia negotii*)

205. § (1) – Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez. (*megállapodást pótló funkció*)

Accidentalia negotii: magában véve nem lényeges pont, de ha bármelyik fél kijelentette, hogy erre *nézve* is meg kell állapodni, akkor lényeges (i.e. *essentia negotii*)

Fenntarthatóság

A KISOSZ nyilatkozatot tesz arra *nézve*, hogy a Konzorcium által megfogalmazott nyolc szakmai terület eredményét és elterjesztését sajátos eszközeivel támogatja, azt a maga számára bevezetésre javasolja

A magyarországi választások a Felvidékre *nézve* is meghatározóak!

For: PPK FB - 2021.12.07

Megosztás a Facebookon

Az évértékelt leghíresebb cikkei

- Már történt a Csenedok-küldetésének névnapja 2022.12.06.
- A bói patikussegédi állí gyógyszereszek atyja cír 2022.12.02.
- Ételről és életről - Vass Laurával 2022.12.24.

Akárhogyan is fejeződik be a háború, a kárpátaljai magyarokra *nézve* nem lesz jó vége

VÁGI BARBARA / 2022.11.13. 15:39

38. Az *okából* és az *okáért* névutók

E két ragos főnév többnyire **célhatározói** jelentésű szerkezetben használatos.

tanulság okából említem

példának okáért idézzük

A Nyelvművelő kézisztár az *okából* és az *okáért* névutókat **kissé régiesnek**, ill. **mesterkéltnak, hivataloskodónak** mondja. „Természetesebbnek” és „egyértelműbbnek” tartja a *miatt* és a *végett* névutókat, az *-ért* ragot, valamint az *érdekében* és a *címén* névutószerű ragos főneveket.

Ez lehetséges, hogy így is van, ám példát nem hoz a kézisztár, ennek okából ☺ nehéz megítélni állításuk igazságtartalmát, legalábbis addig, amíg empirikus kutatások nem igazolják vagy cáfolják a feltevést. Tény azonban, hogy az interneten nem nehéz az *okából* és az *okáért* névutószerű utótagokkal alkotott **régebbi példákat** találni.

Mivel azonban számunkra a mai használat megismerése a fontos, idézzünk néhány példát az MNSZ2-ből:

Okából

Gondolta a fene. Szeretem ezt a mondatot. Nem csupán tőmondatok iránti olthatatlan von-zódásom okából. Bár, be kell vallanom, mindig lelkesít, ha hallom. Ha olvasom, talán még inkább. S hogy mily mély a vonzalmam, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a hiányát szomorúan, egyre szomorúbban veszem tudomásul. Számomra a tőmondat annyit jelent, hogy valaki állít valamit. Magyarázkodás, szépítés, torzítás, félelem nélkül. Tudja, mit mond. S ami talán még fontosabb, nem akarja, hogy többféleképpen lehessen érteni. Nem akarja sem önmagát, sem mondanivalóját másnak tüntetni föl. (Fejes Endre)

Riadóztatták tehát az erre rendelt derék honvédeket, rendőrt, tűzoltót, mentőt, de még a fináncokat is, hogy erőst szirénázó gépi járművekkel vagy kéz a kézben, csatárláncot formálva pásztázzák végig a ködbe burkolt vidékeket, az eltévedt emberek felkutatása okából. (Gyurkó László)

Nevettünk, aztán változatosság okából a torkunkat szorongatni kezdte a részvét, mert Arnolphe szenvedett, úgy szenvedett, belesápadva, mintha József Attila egyik hasonlata volna, a nagyon fájra. Van-e szerelmi féltésnél emésztőbb férfifájdalom? (Hubay Miklós)

Számomra szellemének közvetlen jelenléte még 1946-ban (és tovább is) oly közeli volt, hogy bevezetőmnek magától értetődően írtam fölébe címül: Babits után. Ám nemcsak pusztán a közelség okából. Valódián jelölte ez a cím közös kiindulásunkat, másfelől jelképezte némileg programunkat is, hogy az előttünk járó két nemzedékkel szemben a Babits képviselte művészi teljességigényhez és egyetemességhez kívánunk visszatérni. (Lengyel Balázs)

A mi magyar kultúránkban, gondolkodásunkban, még kivételesen gazdag líránkban is szembeűnően kevés a metafizikus árnyalat, nemcsak a gondolati, filozófiai tartalmakból, hanem a kedély, az emóció vibrálásából is hiányzik az a transzparencia, áttetszőség, amit egyszerűség okából vallásos hangoltságnak szoktunk nevezni, s ami a világ nagy irodalmaiban bizony mindenütt, különféle módosulatokkal megtalálható. (Nemes Nagy Ágnes)

Ezt két okból hangsúlyozhatta: részint a nemzetközi közfelháborodás miatt, másrészt annak okából, hogy a végrehajtás iszonyatos mennyiségű építőanyagot igényel. Közben folyta-

tódnak még a gigantikus méretű bukaresti átalakítások; az elnöki palota sincs készen, s még nem fejeződött be az erdélyi városok etnikai arculatának radikális megváltoztatása, amihez ugyancsak sok tízezer tömbházlakást kell még felépíteni. (Sütő András)
Nehezen érhető, hogy ilyen tapasztalt politikustársaság, miért haragította magára szinte a társadalom minden rétegét, és vajon miért nem tekinti olyan fontosnak a társadalmi egyensúlyt, mint a pénzügyit – már csak a <u>politikai praktikum okából</u> is. (sajtó)
Csurka István bölénykoponyájával együtt az MDF néhány nemzeti liberálisának picinyke fejét is levágta, mivel tudta, hogy e fejek birtokosai keveset számítanak az adott politikai mezőnyben. Debreczeni persze megbocsát példaképének, de azt már nem tudja észérvekkel elmagyarázni, hogy Antall József miért húzta-halasztotta oly sokáig Csurka kizárását a pártból. Holott az MDF bukásának ez volt az egyik – talán legfőbb – oka. A szerző a korszak sok alapvető eseményét megkerüli vagy megszeépíti. Részint tudatlanságból, részint a hőse iránti <u>rajongás okából</u> . (sajtó)
„Egy szinttel lejjebb”, önkormányzati szinten, szép példát produkált a tizenegyedik kerület szocialista önkormányzata is: elhatározták, hogy <u>spórolás okából</u> megszüntetnek egy – egyébként a kapacitását teljesen kitöltő – iskolát, éspedig azt, amelyik a „legpiacképesebb”. (sajtó)
Eszerint, a kiindulási pontul szolgáló kérdésre, melyik ismeret a legbecsesebb, nincs más felelet, mint a tudomány (science). Bármerre tekintünk is, csak ez lehet a döntő válasz. Közvetlen <u>összetartozás okából</u> éppúgy, mint az élet vagy egészség megőrizhetése szempontjából a legfontosabb ismeretfaj a tudomány. (tudományos)
Szeretném megjegyezni, hogy a <u>személyes érintettség okából</u> adott válasz nem ad lehetőséget újabb személyeskedésekre. (hivatalos)
Sőt, tekintettel arra, hogy a képviselő úr tulajdonképpen belebocsátkozott az ajánlás 13. pontjának tárgyalásába, az <u>összefüggés okából</u> javaslom és indítványozom, hogy a Ház ennek megfelelően, ezt akceptálva a 13. pont tárgyalását is kapcsolja ide. Tehát javaslom, hogy egy határozattal ezt ügyrendileg szavazzuk meg. (hivatalos)
Én most nem tudom eldönteni azt, hogy ki és milyen indokolással fog dönteni abban a kérdésben, hogy fölterjeszt valakit a köztársasági elnök úrhoz címzetes államtitkári beosztás, kinevezés <u>elnyerése okából</u> , <u>elnyerése végett</u> . (hivatalos)
A pszichológus hasonlaltal egyet értek, bár oda az ember előre megfontolt szándékkal megy, és bízik jó esetben az illetőben, és valószínűleg többször fog vele találkozni. Míg a vadidegennek csak lelkünkön való <u>könnyítés okából</u> mesélünk magunkról. (fórum)
Téleg fura érzés (a telefon a tükör mellett van!), mikor tükörbe nézek és egy mikulás néz vissza, holott néhány nappal ezelőtt – ma már ez sem szokás – a restiben kérték a Sziget egy pohár 2, 10-es sör <u>kiadása okából</u> . Az ilyen dumáktól feláll a szőr a hátamon: „minden kornak megvan a maga szépsége” Hát??! Keresem... Keresem..., de vagy megvan, vagy nincs, nem görcsölök a boldogságtól, hogy reggel időbe telik mire összeszerelem magam. (fórum)

Az átnézett találatokból és azok számából úgy látszik, hogy az *okából* **viszonylag ritka** előfordulású: **stilisztikailag jelölt**, de **nem kifejezetten régies**, inkább csak a *miatt* **formálisabb**, olykor **modorosnak ható** szinonimája (akár ok-, akár célhatározói értelemben; a kettő sokszor összemósódik).

Semmi okunk nincs az *okából* kerülésére, ha a szöveg stílusának megfelel. Ha valakinek az egyéniségéhez illik a **modorosság**, az még a **kissé bizalmas** stílusú szövegekben is bátran használhatja.

Látjuk, hogy jól ismert íróink is éltek ezzel a nyelvi eszközzel. Bár inkább **formális** stílusértékű, a **választékos** stílusú szövegekből sem feltétlenül rí ki.

Természetesen mások kéziratában nem javítjuk, mindenkinek szíve joga, hogy egyszerűbben vagy bonyolultabban, akár modorosan is akar-e fogalmazni.

Okáért

Varjas Elemért eladdig világeletemben nem láttam, hírét sem tudtam. A Gellérthegy utcában <u>biztonság okáért</u> megnéztem néhány fényképét. A legsikerültebb képén sima arcú fiatalember, bátyja mellett ült, egy padon csaknem fő fő mellett. Itt a fogházban bozontos, fekete szakállú óriás tolakodott ki elém a szoros csoportból. (Illyés Gyula)
Hát, jöhet a mehet – közöltem keresetlenül, ők meg rátették a hátamra az „alig van ez talán még kétszáz kiló is”-t. Először nem is éreztem a súlyt, nekiindultam, hát nem tudtam fel-emelni a lábamat. Minden idegem megfeszült, központi idegrendszerem távírója küldte a parancsot a lábmozgató izmokhoz, de azok üvöltöttek: „Igen, ti ott, a központban tudtok utasítást adni, de gyertek ki a területre, aztán nézzétek meg a helyzetet konkrétan. Szempontjaink nekünk is vannak!” Tartottam egy kicsit a hátamon a csomagot <u>virtus okáért</u> , de aztán igen csendesen felszóltam: – Vegyétek le, Kalina szaki! – Levették. Truman mondta is, hogy nemigen vihető át ez a bála. (Moldova György)
„Sosem kellett volna ennek így végződni – írta –, ha egy bizonyos mást nem végez. Tudod, kit gondolok”. – S <u>biztonság okáért</u> hozzátette: „keresztanyámat”. De ahogy a levelet megírta, a megilletődése el is múlt. A Veron eldicsekedné a dolgot, s ha a keresztanyja fülibe megy, nem hagyja rá a házacskáját meg a félhold szőlőt az anyai jussuk mellett. (Németh László)
– Ez nyúl! – felelte nagy örömmel apám. – Nyúl, ugye? – Ez az, bizonisten. Igen jól játszott apám is, mert, <u>nagyobb bizonyosság okáért</u> , még meg is tapogatta a tapsifülest. – Hol tudád fogni? – kérdezte nagy csodálkozással. Erre a kérdésre úgy éreztem, hogy valami különös melegség lepi el az egész testemet. A képzeletem egyszerre által is törte a valóság szürke felhőit, s a nyúlfogás részletei ragyogni kezdtek előttem. (Tamási Áron)
Egy hárommázsás bomba például pár méterrel az elkészült hannover-würzburgi ICE-vágány alatt várt arra, hogy üssön az órája. Amikor most kiásták és a <u>biztonság okáért</u> a helyszínen felrobbantották, 400 méteres körzetben csapódtak be a szilánkjai. Elképzelni is szörnyű, mi lett volna, ha a bomba megvárja a vonatot. (sajtó)
Általában a szónoklat művészetének szabályait meg kell ismernie annak, aki mester akar lenni, mert hogy valaki hatásra tegyen szert, tisztában kell lennie az anyaggyűjtés, elrendezés, a bizonyítékok kellékeivel, mert csak így tudja megítélni, hogy mi árthat az ügynek fölösleges voltánál fogva. A <u>gyakorlás okáért</u> kigondolt feladatokban is szem előtt kell tartani a valószínűség kellékeit. (Ciceronianus. Művei I. 1002. D.) Mindennek azonban az induktív eljárás útján kell történnie. (tudományos)
Ha más nem is, a november 20-án készített parlamenti jegyzőkönyv emlékezik arra, hogy a polgári ellenzék stílusának szokatlan voltáról már szóltam. Most a másik oldalról, a kormány és környezete stílusáról kell mondanom néhány gondolatot, nemcsak a <u>párhuzamos-ság okáért</u> , hanem azért is, mert féléves lett a Medgyessy-kormány, s mert ez idő alatt stílusának sajátosságai szavakban és tettekben is egyre kontúrosabban, élesebben nyilvánultak meg. (hivatalos)
– Csökkentsék a kedvezményeket, tiltsák be a különböző, teljesen felháborító oligopolisztikus gyakorlatokat, <u>ennek okáért</u> az előző kormány minden szemrebbenés nélkül megengedte a bankoknak, hogy a kamatképzésre, kamatemelés kiszámítását üzleti titokként kezeljék. Hát ilyen nincs. A világon nincs. (besznye)
Nagyon sok olyan publicista van (maradjunk <u>egyszerűség okáért</u> ennél a szónál) akit én személy szerint nem szeretek mind a jobb mind a bal oldalon. Neveket kár említeni, mert ez a vélemény erősen szubjektív, mert aki nekem nem tetszik, nem jelenti azt, hogy az nem tehetséges. (fórum)
Nyugodj bele, aki eddig bunkó volt, az az marad ezután is, csak egy kicsit bekonspirál, már

csak a net nyújtotta tréfák okáért is, az eddigi szarháziként megismert neve alatt kicsit szám-bánomozik (megjavul), majd egy eddig ismeretlen név alatt kezdi előlről, esetenként még önmaga szépen viselkedő nevét is támadóan pocskondiázva! (fórum)

Az adatok alapján úgy tűnik, hogy az *okáért* csakugyan régies, mai szövegekben elég ritkán fordul elő, s ott általában **stilisztikailag jelöltnek** érezzük. Látjuk, hogy **jó nevű szerzők** is használták.

Viszonylagos ritkasága miatt **nehéz megmondani, milyen stílusú szövegekbe illik** leginkább, mindenesetre **nincs okunk mások kéziratában javítani**, még akkor sem, ha netán **modorosnak** éreznénk. A **modorosság** lehet **szándékolt** is, vannak beszélők, akiknek az egyéniségéhez éppenséggel illik a modoros stílus.

Megítélésük aszerint is különbözhet, hogy az *okáért* **szabad szókapcsolatban** fordul-e elő vagy **állandósult szókapcsolatban**. Lehetséges, hogy a *példának okáért* állandósult szókapcsolatot a beszélők kevésbé érzik régiesnek, modorosnak, mint a szabad szókapcsolatokat. (A *példának okáért* szókapcsolatra az MNSZ2.

A nyelvművelők nem említik, de sok esetben a *kedvéért* a **legkézenfekvőbb szinonimája**, az összes példánkban helyettesíthető volna vele. De persze nincs szükség helyettesítésre, szabadon választhatunk a mindenfajta stílusváltozatban **stilisztikailag jelöletlen, közömbös** stílusértékű *kedvéért* és a **stilisztikailag jelölt, régiesen, esetleg modorosan ható okáért** közt.

A „körülmenyeskedő” *példának okáért* kifejezés helyett a Nyelvművelő kézisótár szerint jobbak a következők:

körülmenyeskedő	jobb
<u>példának okáért</u>	<u>példaként</u> példa <u>gyanánt</u> például

Akik már vásároltak...

- Nézze meg hazai vásárlóink házaft!
- Néhány ötlet az egyéni megjelenésre

- **Itt van példának okáért**
- Rita és Dani mobilháza akarja látni?

Kontextus nélkül nem lehet megítélni, jobbak-e: nyilván bizalmas stílusú szövegekben jobb a *például*, formális és választékos stílusú szövegekben pedig egyéniségünknek, ízlésünknek, pillanatnyi kedvünknek megfelelően választhatunk a *példának okáért*, *példaként*, *példa gyanánt* közt.

Ám a *példa gyanánt* verzióról meg kell említeni, hogy az – amint föntebb elmondtuk – a nyelv-művelés hivatalos álláspontja szerint ilyen jelentésben „helytelen”, hiszen ebben nem azt jelenti, hogy ‘mintha példa volna’.

39. Az *okán* névutó

Az *okán* az *ok* szó birtokos személyjeles és *-n* ragos alakja. A nyelvújítók megfigyelése szerint **néhány évtizede bukkant fel** nyelvünkben; ha ez így van, ebben jelentősen különbözik az *okából* és az *okáért* névutóktól, amelyek a régi nyelvből „maradtak ránk” mintegy megőrzött régiségként.

Külföldi nyaralás okán kért szabadságot.

További különbség, hogy míg az *okából* és az *okáért* meglehetősen **ritka**, addig az *okán* **összehasonlíthatatlanul gyakoribb**. Ennek folyományaként a Magyar nyelvhasználati szótár divatszónak titulálja.

„divatszó” használata	ajánlott átfogalmazott változat
A „Fradi-szív” emlékjelvényt vehette át a tavalyi Magyar Kupa-döntő <u>okán</u> három játékos.	A „Fradi-szív” emlékjelvényt vehette át az a három játékos, <u>aki kitűnt játékával a társai közül a tavalyi Magyar Kupa-döntőben</u> .

Természetesen az ajánlott **átfogalmazásra egyáltalán nincs szükség**, hacsak nem akarunk újabb részleteket közölni az olvasóval. (A két mondat – részben eltérő tartalma okán ☺ – nem is egymás megfelelője.)

Az *okán* funkciója **okhatározói**, ebből kifolyólag a hagyományos *miatt* névutóval és *-ért* raggal váltakozik, legalábbis a nyelvújítók állítása szerint. Empirikus kutatás nélkül azonban nincs okunk elhinni, hogy az *-ért* ragos alakok csakugyan szinonimái-e az *okán* névutónak.

A környezet okán kialakuló konfliktusok jellemzői:

1. Döntő szerepük lehet konfliktus helyzetek kialakulásában a negatív környezeti változásoknak és az természeti erőforrások növekvő hiányának.
2. Kezdetben nehezen látható a változások okozta instabilitás.
3. A hatások szociális- és gazdasági problémákkal ötvöződik, ami bonyolulttá teszi a helyzetet.
4. Általában fejlődő, vagy átalakulóban lévő társadalmak, régiók esetében vezet fegyveres konfliktushoz.
5. A környezetvédelmi politika fontos a konfliktusok elkerülése érdekében.

A Magyar nyelvhasználati szótár nem az említett nyelvi eszközökkel helyettesíti az alábbi példájában, hanem a mondatot **radikálisan átfogalmazza**:

<i>okán</i>	<i>átfogalmazva</i>
A „Fradi-szív” emlékjelvényt vehette át a tavalyi Magyar <u>Kupa-döntő okán</u> három játékos.	A „Fradi-szív” emlékjelvényt vehette át az a három játékos, <u>aki kitűnt játékával a társai közül a tavalyi Magyar Kupa-döntőben</u> .

Lehet, hogy az eredeti mondat szerencsétlen fogalmazású, de a javasolt változat **nem a megfelelője**, mert elég nagy köztük a tartalmi eltérés.

Nézzünk meg néhány példát az **MNSZ2**-ből!

<p>Gyakran kapok olyan leveleket, amelyekben képviselőramoznak engem is. Hol fölszólítanak valamilyen magasztos ügy képviselőjére, hol kioktatnak. Kezdetben feszélyezett ez az idétlen melléfogás, hiszen ilyen alapon plébános úrnak is hívhatnának, vagy Für Lajossal régóta tartó <u>barátkozásom okán</u> tábornok úrnak is, de újabban már csak mosolygok a makacs félreértésen: végül is nem ez a legkártékonyabb tévhit Magyarországon. (Csoóri Sándor)</p>
<p>Camus átírata nyugat-európai módon elszikárítja az életgazdag regényt; ebből Wajda Krakóban megcsinálhatta a maga lelki lángolásokban tobzódó, szó szerint ködös, csaknem orosz előadását (ő nálunk jobban érzi az orosz irodalom mélységeit, ehhez a lengyeleknek, <u>történelmi tapasztalataik okán</u>, általában is inkább van érzékük, mint nekünk). A kaposvári előadás nem ennyire intenzív, vannak benne időnként lankadások. (Spiró György)</p>
<p>Remete tanár úr embertársaival kapcsolatban barátságos és tartózkodó volt. Hajlamait nem titkolta és nem szégyellte. Ám mindig vigyázott, nehogy másoknak a terhére legyen. Társasága nemcsak a vele rokonlelkűekből állott. Remete tanár úr közszeretettel örvendett. Nemcsak a vele született, majd tökéletesre fejlesztett <u>udvariassága okán</u>. Remete tanár úr igen művelt ember volt. A vele való társalgás mindenkor lebilincselő (Gyurkó László)</p>
<p>Azzal tisztában kell lennie, milyen bonyolult rendszer kiépítését igényli ez a fajta pénzforgalom, s akik valószínűleg nem pénz „hiányában” vagy <u>szakmai fejlettségük okán</u> nem tették meg ezt, hanem sokkal inkább azért, mert a magyar polgárok idegrendszerének kímélése ma még kevésbé fontos számukra arra a maradék tíz-húsz évre, amíg ebben a formájában a csekkforgalom megszűnik. (sajtó)</p>
<p>Abban még mindenki egyetért, hogy a Vajdaság 1974-ig – az „autonómia” kiszélesítéséig – nem volt több, mint ami 1988 óta (a kiszélesített autonómia eltörléséig), azt azonban mindenki elfelejti, hogy a két évszám közötti, aranykornak tekintett időszak a vajdasági magyarság számára csupán az anyagi előrehaladás területén hozott jót (és azt is csak úgy 1979-ig). Ugyanis éppen ebben az időszakban kezdett el rohamosan csökkenni e kisebbség száma részben az asszimiláció, részben a <u>természetes fogyás okán</u>. (sajtó)</p>
<p>Pedig az 1996 áprilisa óta zsinórban százkét hetet a világranglista tetején töltő amerikai Sampras pozíciója az ATP-pontszámítás <u>sajátossága okán</u> már az ausztrál nemzetközi bajnokság óta „remegett”. Ehhez elég volt annyi, hogy Pete címvédőként kiessen a melbourne-i negyedöntőben. (sajtó)</p>
<p>Derült, enyhe és szélcsendes reggelre ébredhettünk ma és a nap további részében is kiváló időben lesz részünk. <u>Ennek okán</u> többfelé számíthatunk az utak javításából adódó forgalomkorlátozásokra, az M5-ösön például többfelé is dolgoznak. Országszerte 7° C körül mozog a hőmérséklet, de a mai napon 20-24 °C közötti értékekre számíthatunk. (sajtó)</p>
<p>Mindezek ellenére a sírban valószínűleg temetkezésre mégsem került sor, az egyes feltételezések szerint – Szennefer magas <u>rangjának és tekintélyének okán</u> – a király engedélyezhette, hogy a Királyok Völgyének egyik nem használt sírját (II. Amenhotep anyjának, Meritré-Hatsepsutnak készült KV42-t) használja végső nyughelyül. (tudományos)</p>
<p>A velvicsia (<i>Welwitschia mirabilis</i>) a leplesmagvúak (Gnetophyta) törzsébe tartozó velvicsiák (<i>Welwitschopsida</i>) osztályának egyetlen faja. Rendszertani <u>különállása okán</u> a növényrendszertanban elfoglalt hierarchiája nem egyértelmű: egyes rendszerezők szerint nem külön osztály, csak a gnétumok (Gnetopsida) osztályának egyik rendje (<i>Welwitschiales</i>). (tudományos)</p>
<p>Visszatérve az eredeti, fő napirendhez, a jelentést már többen illették különböző jelzőkkel. Azt gondolom, ez korrekt szakmai anyag, azonban van néhány olyan pontja, amelyikhez azért érdemes néhány kommentárt hozzáfűzni, már csak a <u>pontosítás okán</u> is. (hivatalos)</p>
<p>Hogy a gazdálkodók milyen súlyos árat fizetnek az eltékozolt évekért, a <u>versenyképtelenség okán</u> hányan fognak kiszorulni az egységesülő európai piacról, megbecsülni is félelmetes, de téved az, aki azt hiszi, hogy az agrárválság elhúzódása csak az agráriumban dolgozókat érinti.</p>

(hivatalos)

Egyébként Biskut én az egyik legnegatívabb figurájának tartom az '56 utáni magyar történelemnek, és nem csak az '56-os sortüzek okán, hanem ami tevékenysége a magyar gazdaságra, a gazdaságpolitikára, agrárpolitikára kiterjedt is. (besznye)

Egyetértek veled, a jelennel kell(ene) foglalkozni, s ezt gond nélkül meg is tehetnénk, ha a sajtó nem mulasztotta volna el tisztázni viszonyát a múlthoz. Csakhogy elmulasztotta. Fontos, hogy legalább utólag megtegye ezt, hiszen óriási hatalom van a kezében, ami fölött – lássuk be – egyetlen kontroll van: a közvélemény, amelynek szerintem igenis joga van tudni, hogy kik befolyásolják a véleményét. S ha már a sajtó önmagával szemben nem érzi kötelességének ezt a tisztázást, akkor legalább az olvasóival szembeni kötelesség okán megtehetné ezt. (fórum)

Hosszas telefonálgatás kezdődött az árokparton ülve a magatehetetlen kutya felett, miközben minimum 20 ember haladt el mellettünk, akik közül senki, egy ember meg nem állt megkérdezni, hogy mi a baj, tudnak-e segíteni. Végül szereztünk autót, és eljutottunk a blö-kivel az állatorvoshoz, ahol kiderült, nincs szó balesetről, a kutya nagyon öreg, hátsó lábaira vélhetően betegsége okán nem tud ráállni, így jelen állapotában nem tud közlekedni. Mindezek alapján vélhetően nem önszántából került az árokba, hanem a teherré vált öreg jószágától gazdája szabadulhatott meg ilyen módon. (közösségi)

Koronavírus okán

SCHUBERT OKÁN KÉRDEZTÉK A KARMESTERT, DE A KARMESTER IS KÉRDEZTE A KÖZÖNSÉGET...

Extra higiénia és biztonság

A Covid-19 által beállt új helyzet természetesen a Blanco kozmetikát is érinti. Ez számokra nem lesz különösen látványos, hiszen a tisztaság és higiénia eddig is alapfeltétel volt nálam. Ennek ellenére most ezekre még hangsúlyozottabban odafigyelek, melyek közül néhány dolgot ki is emelek.

Család-barát: A közelgő gyereknap okán, a gyermekeké lesz a főszerep

A május 27-i adás tartalmából.

Megosztás Tweet

Útlezárások szerdától a Tour De Hongrie okán

2022.05.10. 09:14

15 napos felmondás – az előfizető szerződészegése, díjtartozása okán

Önmentő tréning okán dobta bele 8 hónapos babát a vízbe az úszásoktató
MOKKA

Kempingünk műszaki hiba okán jelenleg nem üzemel, köszönjük megértését!

📅 2022.06.05. 📁 Egyéb kategória

Technikai hiba okán jelenleg kempingünk nem fogad vendégeket, a hiba elhárításán jelenleg is dolgozunk. Köszönjük szíves megértését!

TÖBB MINT 15 MILLIÁRD FORINT MARAD BENT ÉVENTE A RENDSZERBEN AZ 1%-RÓL VALÓ NEM RENDELKEZÉS OKÁN

KÜLFÖLD

3 NF

NÉMETORSZÁG BANÁNKÖZTÁRSASÁG, ÍRJA A BILD A GYÓGYSZERHIÁNY OKÁN

Németország banánköztársaság. Kifakadt a Bild rovatvezetője a gyógyszerhiány miatt.

A jobb alsó képen a címben az újszerű *okán*t használta a szerző, a leadben pedig – nyilván a szóismétlés elkerülése végett – a közömbös stílusértékű, hagyományos *miatt* névutót.

A példák alapján úgy látjuk, hogy az *okán* **formális** és **választékos** stílusértékű, mind a formális, mind a választékos stílusú szövegekbe beleillik.

Azt, hogy az *-ért* ragos főnevek szinonimái volnának, példáink nem igazolják, valószínűleg a nyelv művelők állítása mögött a **nyelvi szintetizmus** és a **nyelvi brevizmus** ideológiája áll.

A Magyar nyelvhasználati szótár (MNySz. 2007: 191) a következőképpen ítéli meg az *okán* névutót:

Szükségességéről megoszlanak a vélemények: vannak, akik divatjellege miatt stílustalannak érzik, míg mások a *miatt* névutónál választékosabbnak tartják, és ezért használják még az esszé nyelvben is.

Az utóbbiakkal érthetünk egyet, tehát azokkal, akik **választékosnak** tartják; semmi okunk kerülni, inkább ellenkezőleg: **bátran használhatjuk**, ha **választékosabban** vagy **formálisabban** akarunk fogalmazni.

Az *okán* legáltalánosabb megfelelőjének a **miatt** látszik, amely **közömbös** stílusértékű, s már csak ez utóbbi rendkívüli gyakorisága okán ☺ is érdemes a gondozott választékos stílusú szövegekben az *okán* névutót (vagy más szinonimájakat) választani.

40. A részére és a számára névutók

A *részére* és a *számára* ragos főnévből alakult névutók **részeshatározó** kifejezésére.

<i>számára/részére</i>	<i>dativus</i>
Elküldték az igazolást az <u>ügyfél számára</u> .	Elküldték az igazolást az <u>ügyfélnek</u> .
Elküldték az igazolást az <u>ügyfél részére</u> .	

A Nyelvművelő kézisztár szerint „sokszor hivatalos ízűek”; további „bűnük”, hogy a szerzők véleménye szerint „-nak, -nek rag rovására terjednek”.

Azt, hogy „hivatalos ízűek”, azaz formális stílusértékűek, mintegy **vádként** fogalmazzák meg a nyelvújítók. „Bűnüket” csak tetézi, hogy nem átallanak egy rag rovására terjedni. Pedig csupán arról van szó, hogy **munkamegosztás** alakult ki a névutók és a rag között: a **névutók formális** stílusértékűek, a **rag** viszont **közömbös** stílusértékű.

Ebből következik, hogy ha növelni akarjuk a szöveg formalitását, a **névutókat** célszerű használni, ha viszont **nem fontos**, hogy a szöveg **formális** vagy **választékos** legyen, használhatjuk a **dativusragot**.

Ugyanakkor szükségeseknek tartják a nyelvőrök a *részére* és a *számára* névutókat akkor, ha **közvetve adunk** valakinek valamit, tudatunk valamit valakivel:

Adok neked egy kerékpárt a <u>nővéred részére</u> .
Van egy jó hírem az <u>öcséd számára</u> (, mondd meg neki).

A nyelvújítók szerint a *részére* és a *számára* névutó között **nincs éles jelentéskülönbség**. Úgy látják, hogy **konkrét, birtokba vehető tárgyakról** szólva inkább a *részére*, **elvont fogalmakról** szólva a *számára* a gyakoribb.

Két <u>turbinát</u> gyártanak az <u>erőmű részére</u> .
<u>Számára</u> könnyebb <u>munkát</u> kell biztosítani.

Kétes, hogy reális-e ez a jelentéskülönbség, empirikus vizsgálatra volna szükség. Addig is, amíg nem állnak rendelkezésünkre empirikus adatok, nyugodtan használhatjuk a két névutót saját **nyelvérzékünk** szerint, hiszen még a nyelvőrök szerint sincs a kettő közt éles jelentéskülönbség.

VÉDŐÖLTÖZET BÁDOGOSOK RÉSZÉRE

FOTÓPÁLYÁZAT FIATALOK RÉSZÉRE

07. 25. 2022 Hírek a városból

Csillárok fiatalok számára

41. A részéről névutó

A *részéről* személyjeles határozószó **eredet-** vagy **tekintethatározói** funkcióban használatos.

A Magyar grammatika szerint az **EREDETHATÁROZÓ** azt az állapotot, személyt, dolgot jelöli meg, amelyből vagy amelytől az alanyban, tárgyban stb. megnevezett személy vagy dolog **ered, származik, létrejön**.

A **TEKINTETHATÁROZÓ** ugyanazon munka szerint azt fejezi ki, hogy az alaptagban foglalt megállapítás **milyen szempontból, milyen megszorítással érvényes**.

A Hivatalos nyelvünk kézikönyve ilyen mondatokban érzi a legtermészetesebbnek; ezzel nyilván implicit módon azt akarja mondani, hogy ezeket nem helyteleníti:

A szakszervezet részéről sok segítőkészséget tapasztaltam.

Az ő részükről nem fenyeget ilyen veszély.

Persze az, hogy implicit módon mondja csak a kézikönyv, hogy nem helyteleníti, szintén **jelzésértékű**. Nyilván mégsem akarja az olvasókat a *részéről* használatára buzdítani, attól tartva, hogy majd olyankor is ezt a névutót választják, amikor volna más lehetőség.

A Nyelvűvelő kézikönyvtár szerint ez a névutó „általában elhagyható, s ezzel a közlés egyszerűbbé és személyesebbé tehető”.

Ebben a megállapításban van egy előfeltevés, hogy ti. nekünk MINDIG egyszerűsége és személyességre kell törekednünk. Ez természetesen nem így van: aki ezt így gondolja, az a **nyelvi szimplicizmus** és **nyelvi perszonalizmus** ideológiájában hisz.

<i>részéről</i>	<i>más megoldás</i>
1. Az <u>igazgatóság részéről</u> érdeklődés mutatkozik a javaslat iránt	Az <u>igazgatóság</u> érdeklődik a javaslat iránt.
2. A <u>magam részéről</u> semmi kifogásom sincs a dolog ellen.	(Nekem) <u>semmi kifogásom</u> (sincs) a dolog ellen.

Lehet, hogy az 1. sz. mondatnak a nyelvőrök által javasolt változata valamivel személyesebb, de épp ezért **kevésbé illik a formális stílusba**. A 2. sz. mondat javított verziója semmivel sem

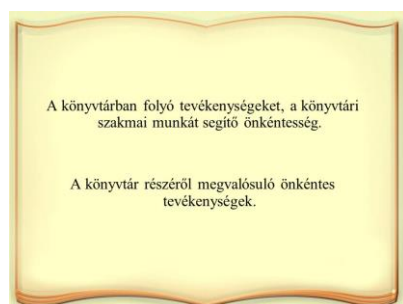
személyesebb, csak éppen **nem enyhén formális** vagy **választékos**, hanem **közömbös** stílus-értékű.

Ezek tehát más-más közegbe való formák, **mindegyik tökéletesen helyénvaló és szükséges** a maga közegében. A szöveg hangulata és stílusa szerint választhatunk.

Néhány internetes példa a **részéről** használatára:

A török vezetés a húzódozását azzal indokolja, hogy a két tagjelölt állam „terrorszervezeteket” támogat, mint például a betiltott Kurdisztáni Munkáspártot (PKK). Vannak azonban olyan vélemények is, hogy az ódzkodásban szerepet játszhat a felfüggesztett fegyverexport a NATO-partnerek részéről .
„Ez szuper kezdeményezés, viszont szerintem nem elégséges. Segítene, ha lenne olyan kezdeményezés az iskola részéről , amikor szakember beszélget végzős vagy akár kisebb diákokkal, és mi feltehetünk olyan kérdéseket, amelyek a saját helyzetünkre reflektálnak” – nyilatkozta a diák. Hozzátette, számára nagyon nehéz volt eldönteni, hogy iskola után milyen pályát válasszon, még most is gyakran megkérdőjelezi a döntését.
A politikus képeket is csatolt a bejegyzéséhez, amelyeken az észak-koszovói Rudar utcáin hömpölygő embertömeg látszik. A bejegyzés szerint a szerb nép az egység és összetartás erejével válaszolt arra a terrorra, amelynek a pristinai kormány részéről van kitéve.
Másfél milliárd forintnyi állami támogatásból – és hárommillió forint törzstőkével – a 2022-es évben összesen nulla, azaz 0 kilogramm adományt sikerült kiosztania az állami élelmiszermentő központnak, az Élelmiszermentő Központ Nonprofit Kft-nek. „Tájékoztatjuk, hogy az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről szóló 2008. évi XLVI. törvény alapján az ÉMK felé az élelmiszer-kiskereskedők részéről élelmiszer-felajánlás 2022-ben nem történt.” – válaszolta a szervezet az Átlátszó kérdésére. Az egészségügyi veszélyhelyzet miatti szabályok okán – vagyis a koronavírus-járvány miatti nehézségek és a járvány elleni védekezés jegyében meghozott intézkedéseknek megfelelően – 45 nap alatt.
Kezdetben csak egy hobbi volt. Mindenkit tanácsokkal láttam el a környezetemben. Először 2004-ben merült fel az a kérdés az egyik barátnőm részéről , hogy miért nem ezzel foglalkozom. Elhessegettem a gondolatot, de nem hagytam nyugodni. A gyermekem születése után, amikor felkeltem hozzá egyik éjjel, szembejött velem egy képzés, és abban a pillanatban jelentkeztem is rá. A tanfolyam sikeres elvégzése után még egy évig kutattam a témában, és fejlesztettem magam. Ezután váltam hivatásos stílustanácsadóvá.
Örök klasszikus, ami megunhatatlan! Én legalábbis nem tudom megenni. Tudom, a csaj döntésképtelen és hisztis, mégis az egész történet valahogy magával sodor. Miért? Mert a lelke mélyén minden nő azt szeretné, ha egy férfi úgy küzdene érte, ahogyan Noah küzdött Allie-ért a film elejétől a végéig. / Ez egy olyan szerelem a férfi részéről , ami nem ismert akadályt.

1, Napi ügyek - MENTŐK

- A mentők feladatai
- ☐ Mentésirányítás részéről
- a megfelelő számú és prioritású egységek küldése
- jó kikérdezés, helyismeret
- megfelelő számú kapacitás rendelkezésre állása
- ☐ Kivonulók részéről
- A mentőegységek időbeni kivonulása és a beteg magas szintű ellátása
- Az egységes segélyhívó – 112 - jelenlegi helyzete

Kiadó szoba Budapest - Határozott idejű bérleti szerződés felmondása bérlő részéről

ÁSZF-Nyilatkozat gyógyszerár részéről (felmondással érintett szolgáltatótól való függetlenségről - szerződéskötés esetén)

Újabb súlyos baki a FIFA részéről, a drukkerok egy része őrzöng

A Nyelvművelő kézikönyvtár szerint „egy-két ritkulóban levő udvariassági kifejezésben, ill. tréfás kiszólásban is előfordul a *részéről* egyes szám 1. személyű alakja, s ezekben nem is helyettesíthető mással”.

Részemről a szerencse!

Részemről a fáklyásmenet!

A megfogalmazás azt sugallja, hogy jobb volna mással helyettesíteni, vagyis a szerzők ezeket is csak **jobb híján** fogadják el.

A mai nyelvben a *Részemről a szerencse* udvariassági kifejezést valószínűleg nem nagyon használja senki, de érdemes lenne empirikusan megvizsgálni, milyen közegben fordul elő az internetes forrásokban. Az MNSZ2 adatai és az interneten található adatok arra utalnak, hogy *Részemről a fáklyásmenet* szlenges szó-lás is nagyon ritka lehet a mai nyelvben.

Szia. Ugye nincs kedved ismerkedni.

Semennyire sincs.

De jó, mert nekem sincs. Nagyon megkönnyebbültem.

Gondolj bele, milyen gáz lett volna, ha nem kérdezel rá, és véletlenül összejövünk!

10:21

Pont erre gondoltam én is. Nagyon örültem, szia.

Seen

Részemről a szerencse!

42. A révén és az útján névutók

1. A *révén* ragos névszót közvetett **eszközhatározóként** használjuk, a **cselekvésben segítő, közvetítő személy** nevét fejezzük ki vele.

Férje révén jutott be az üzembe.

A Magyar grammatika szerint az **ESZKÖZHATÁROZÓ** azt fejezi ki, hogy az alaptagban megnevezett cselekvés, történés, állapotváltozás stb. milyen eszközzel megy végbe, kinek vagy mi-nek a segítségével valósul meg.

Az *útján* ugyancsak közvetett **eszközhatározóként** használt névutó. Alapjelentése szerint olyankor használatos, ha a **közvetítő nem személy**, hanem intézmény, testület stb.

Az Akadémia útján kapott külföldi ösztöndíjat.

A *révén* és az *útján* a főnévhez **dativusraggal** vagy ragtalanul kapcsolódik.

Ha **személyről** van szó, a Nyelvművelő kézikönyvtár szerint a *révén* mellett használható az *útján* is, **de nem fordítva**:

Juli révén/útján szerzett magának férjet.

Apróhirdetés útján szerzett magának férjet.

Az *útján* helyett, tehát amikor **nem személy**, hanem **dolog** vagy **elvont fogalom** használatos eszközként, a nyelvőrök a *révén*-t **kerülendőnek** tartják.

<i>ajánlott</i>	<i>kifogásolt</i>
Szülei <u>révén</u> hamar megtanult angolul. Szülei <u>útján</u> hamar megtanult angolul.	
Hirdetés <u>útján</u> ismerkedett meg későbbi párjával.	Hirdetés <u>révén</u> ismerkedett meg későbbi párjával.

A budapesti német nagykövet a férje révén bizonyosodott meg arról, hogy Németország még létezik

Magyar Hang | 2022. november 01. | 17:13 | Külföld

Szerződéskötés közvetítők útján

Önálló kereskedelmi ügynöki szerződés

Irányelv, jogszabály
- 86/653/EKG irányelv az önálló kereskedelmi ügynökökre vonatkozó tagállami jogszabályok összehangolásáról
- Az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény

Önálló kereskedelmi ügynöki szerződés
Az ügynök állandó, tartós megbízás alapján, de mégis megbízójától függetlenül, azaz önállóan üzletszerűen foglalkozik meghatározott ügyletek közvetítésével, esetlegesen szerződést is köt, akár saját, akár megbízója nevében, de mindig megbízója javára. A szerződés jellemzője a visszerbesség.

Jogviszony alanyai
Az önálló kereskedelmi ügynöki szerződés egyik alanya az önálló kereskedelmi ügynök, s a vele szerződő személy bármely jogalany lehet.

Jogviszony tárgya
Áruk adásvételének, vagy az árukra vonatkozó más szerződés közvetítésére irányul (közvetlen tárgy), de az ügynök a megbízó külön felhatalmazása esetén jogosultta válhat azok megkötésére is (saját, vagy megbízója nevében)

Közvetített tárgya lehet

- szolgáltatások,
- vagyoni értékű jogok,
- értékpapírok,
- törzsei ügyletek közvetítése is.

Nem tudni, az élő használat mennyire követi a nyelvművelői szabályt. Annyi tény, hogy az MNSZ2 találatából vég nélkül lehetne idézni példákat arra, hogy a *révén* nem személy közreműködésére vonatkozik. Ilyenek például a következők:

Vésziben a tárgyilagosság szeretetével párosul. Leltározása visszafogott; nem hivatalnokként elidegenedett, de nem is elérzékenyült. Mint vers-eszménye kialakításában, itt is jellemzi a szolid pontosság. Annyit mond, ami még biztos, ellenőrizhető, „rálapátolástól” mentes. Inkább kevesebbet, mint többet. Inkább lefelé licitál, mint felfelé. De mert szavaival történt valami, mert érzelmi aurájukban kiteltek: visszafogottságának nemcsak hitele, hanem hatékony érzelmi háttere, mélysége van. A Farsangi király az önmagukon túlmutató tárgyak révén egy életút múzeuma. (Lengyel Balázs)

Flaubert görcsöket kapott, mikor megölte Emmát, érezte, amint hat a méreg. Hogy Jókai naponta játszott a gondolattal: mi lesz, ha mégis rátalálnak, nem is vitatható. Rettgése, amelyet számtalanszor kivetített a regényeibe, oly sokféle, oly iszonyú, oly szomorúan modern, hogy külön elemzésre vár egyszer, távlataival, mélységeivel. Az író felfogta hatás nem misztikus folyamat, inkább matematikai jelenség: egy már voltaképpen meglévő milyenségnek mennyisége emelkedik hatványra a hatás révén (Szabó Magda)

<p>A bankok megtisztítását és privatizálását korábban az IMF követelte az infláció leszorítását célzó terv részeként, mivel féltő volt, hogy a korrupció és nepotizmus sújtotta szektor előbb-utóbb magával rántja az egész gazdaságot. Az infláció fokozatos csökkenése <u>révén</u> egyre nyilvánvalóbbá vált néhány bank gyengesége, amelyek korábban könnyen megéltek a három számjegyű áremelkedésnek és a magas hozamú államkötvényeknek köszönhetően. (sajtó)</p>
<p>Nem mondható el ugyanez azonban a fészketek újraépítő és élénkítő tojásokat rakó tojók-ról. A kutatók úgy vélik, hogy a madarak a saját antioxidáns alapú védekezésük csökkentése <u>révén</u> valamiképpen átcsoportosítják a tojások színezésére használt biliverdint. A hatás azokban a madarakban válik mérhetővé, amelyeket már amúgy is jelentős stresszhatás ért, mivel újra kellett építeni a fészketek. Feltehetően ez önmagában is csökkentette némiképp az antioxidánszintet. (sajtó)</p>
<p>Ugyanakkor ez az iskolai filozófia semleges volt a nemzeti kérdése iránt, hiszen amikor a modern nemzeti ideológiák a nyilvános diskurzus részét kezdik képezni, az iskolai filozófia Felső-Magyarországon csupán propedeutikai szerepet játszott. Sajátságos esettel állunk szemben, hiszen a magyar filozófia korábban kezdődik, mint ahogyan az iskolai filozófia magyar nyelvűvé válik. Vagyis a Felső-Magyarországi iskolai filozófia a 19. század második felében csupán nyelve <u>révén</u> válik a magyar filozófia részévé. (tudományos)</p>
<p>Kiszélesítették a Kerepesi utat és felépült a zuglói oldalon több ütemben a Füredi úti és a Kerepesi úti lakótelep Örs vezér tér utáni része, a kőbányai oldalon pedig a Gyakorló utcai panelházas lakótelep. Az eredetileg a Népstadionig (az állomás mai neve Stadionok metróállomás, a stadioné Puskás Ferenc Stadion) tervezett kettős metrót a környékbeli lakótelep építkezések <u>révén</u> ide költöző több ezer ember miatt hosszabbították meg még átadása előtt. (tudományos)</p>
<p>Egy másik technikát a társasági adóval kapcsolatban említenék, ahol is az SZDSZ javaslata szerint beruházói adókedvezménnyel biztosítani kellene ezt. Ez is a Pénzügyminisztériummal egyeztetett megoldás lenne, amelyről a minisztérium illetékesei azt mondták, hogy ez támogatható javaslat. Tehát egy beruházói adókedvezmény <u>révén</u> azt kellene biztosítani, hogy – ha a beruházó költségeinek egy részét, egy meghatározott részét kulturális kiadásokra, műalkotás megrendelésére fordítja –, akkor az adóalapja ezáltal csökkenthető. (hivatalos)</p>
<p>A sajtó <u>révén</u> köztudottá vált, hogy a Mizo Baranyatej Rt. gazdálkodása ellehetetlenült. A cég jelenlegi kötelezettségállománya valahol 8 milliárd forint körül mozog, ebből közel 3 milliárd rövid lejáratú bankhitel, amely teljes egészében biztosítékokkal fedezett. Tudomásunk szerint mintegy 4-4,2 milliárd forint a szállítók felé fennálló tartozás, ennek az összegnek a legnagyobb részét a tejtermelők követelése teszi ki. Így néz ki a jelenlegi helyzet a Mizónál, és a cég háromhavi tejpénzzel tartozik a termelők többségének. (hivatalos)</p>
<p>Nem tudom, mennyire igaz, de én már sok-sok évvel ezelőtt valami olyat hallottam, hogy a dohánygyárak gépsoraikat pillanatok alatt át lehet állítani lőszergyártásra, pl. a cigi vastagsága 7, 62 mm körül van. (Én soha nem dohányoztam, na meg nem is mértem.) Mindenesetre eléggé eszemem dolognak tűnik nekem ez. Lehet, hogy csak a nikotinhiány <u>révén</u> akarják a YU katonák harci morálját csökkenteni. -:))) (fórum)</p>
<p>Orbán Viktor elhallgatja, hogy a visszafizetés egyedüli nehezítő tényezője a saját felesleges költsége volt, a miatta keletkezett pénzügyi lyukat pedig két forrásból igyekeznek betömni. A kormány az idén ugyanis a végtörlesztésként tállalt IMF-nek szóló visszafizetés összegének kétszeresét vette fel a dollárpiacon államkötvény kibocsátása <u>révén</u>, ráadásul bő kétszeres kamatot vállalva. Ezzel a művelettel Orbán Viktor kizárólag a nemzetközi nagybankok zsebébe tömi degeszre, s fedezetként csak a magyar családok többlépcsős kizsigelését tudja felmutatni – írta Szanyi Tibor. (közösségi)</p>

Esetleg **gondozott** szövegben lehet értelme a nyelvművelők útmutatásának megfelelően a *révén-t inkább személy*, az *útján-t* pedig **inkább dolog** kifejezésére használni, de még ott sem valószínű, hogy bárkit is zavar, ha a *révén* dologra vonatkozik. Valójában szabadon választhatunk a *révén* és az *útján* közt, bármilyen helyzetben.

2. Bár a Nyelvművelő kézikönyv nem hibáztatja sem a *révén-t*, sem az *útján-t*, mégis mindkettővel szemben előnyben részesíti a **ragos** formát:

<i>kevésbé ajánlott</i>	<i>ajánlott</i>	<i>még jobban ajánlott</i>
Egy <u>barátom útján</u> értesültem a dologról.	Egy <u>barátom révén</u> értesültem a dologról.	Egy <u>barátomtól</u> értesültem a dologról.

Nincs **semmi okunk** arra, hogy a **ragos formát általánosságban**, beszédhelyzettől függetlenül, **előnyben részesítsük** a névutós formákkal szemben.

Általában véve, ha **tömörek** akarunk lenni, és nem számít a szöveg formalitásának vagy választékosságának mértéke, érdemes a **ragos** formát választani. Ha viszont **növelni** szeretnénk a szöveg **formalitását** vagy **választékosságát**, nyilvánvaló, hogy a ragos megoldás nem megfelelő, hanem ebben az esetben valamelyik **névutót** érdemes inkább választanunk, míg ugyanis a **ragos** forma **közömbös** stílusértékű, addig a *révén* **kissé formális** és **kissé választékos**, az *útján* pedig **formális**, ill. **választékos**.

Ám még abban az esetben is, ha inkább tömörek akarunk lenni, észre kell venni, hogy a nyelvőrök által javasolt forma **pontatlan**. A *barátomtól* ugyanis **nem az eszközt** fejezi ki, hanem az **eredetet**, így **nem ugyanazt jelenti**, mint a *barátom révén* vagy a *barátom útján*.

Persze számos helyzetben nincs jelentősége, melyik jelentésmozzanatot emeljük ki, csak éppen azért furcsa a kézikönyvnek ez a hozzáállása, mert máskor nagyon fontosnak tartja, hogy ne fejezzük ki magunkat pontatlanul, a pontosabb kifejezést helyesebbnek tartva a pontatlannabbnál, a **nyelvi egzaktizmus** ideológiájának megfelelően.

3. Előfordul, hogy **nem közvetítés** kifejezéséről van szó; ilyenkor a nyelvművelők véleménye szerint „csak módjával” kellene használnjuk az *útján-t* és a *révén-t*.

<i>révén, útján</i>	<i>más megoldás</i>
1. Baleset <u>révén</u> halt meg.	Baleset <u>következtében</u> halt meg.

2. Az eseményről a sajtó útján értesültünk.

Az eseményről a sajtó**ból** értesültünk.

Az eseményről a sajtó útján értesültünk típusú fogalmazás – s még néhány hasonló – a nyelvújítók szerint már **széltében-hosszában el van terjedve**, ezért – a **nyelvi uzualizmus** jegyében – nyelvünk őrei elfogadják, csupán azt kötik az olvasó lelkére, hogy az útján kedvéért ne feledkezzen el a másik, ragos lehetőségről.

Míg a 2. sz. mondat tehát még a nyelvújítók szerint is elfogadható, addig az 1. sz. mondat csakugyan furcsa, inkább **szótévesztésről**, azaz **fogalmazási botlásról** lehet szó, mint tényleges használatról.

Az alábbi internetes idézet elején az útján a nyelvújítók által csak vonakodva elfogadott jelentésben használatos, a másik útján, az idézet végén, viszont konkrét közvetítőre utal:

A Diszkont Kincstárjegy aukció útján kerül forgalomba hozatalra. A Diszkont Kincstárjegy aukciók nyilvános ajánlattétel közzétételével kerülnek meghirdetésre. A 3 hónapos Diszkont Kincstárjegy aukciókra minden héten kedden, a 6 hónapos Diszkont Kincstárjegy aukciókra minden héten szerdán, míg a 12 hónapos Diszkont Kincstárjegy aukciókra minden második héten csütörtökön kerül sor, a pénzügyi teljesítés pedig mindig az aukciót követő hét szerdán esedékes. Az aukción közvetlenül kizárólag az Elsődleges forgalmazók vehetnek részt. A befektetők az Elsődleges forgalmazók útján tehetnek aukciós ajánlatot.

Néhány további internetes példa az útján használatára az elsődleges, a nyelvőrök által támogatott jelentésben:

A vádlott a sértettre azért haragudott, mert az általa befolyásos személynek tartott sértett, noha a vádlott szerint lehetősége lett volna rá, mégsem tett semmit a fia érdekében. A sértett ezekről a fenyegetésekről az ismerősei útján értesült, azonban azt nem vette komolyan.

Az ország lakossága a véleménynyilvánítás szabadságát és az információhoz való jogot, a közügyek intézésében való közvetlen vagy választott képviselőik útján történő részvételt, valamint a gyülekezési jogot tartja a legfontosabbnak.

Az amerikai elnök, az ENSZ-főtitkár és az Európai Unió elnöke is élesen elítélte a 35 halálos áldozatot követelő hétfői moszkvai merényletet. Barack Obama szerint a tett „felháborító”, és a szóvivője útján közölte, hogy az Egyesült Államok kész megadni Oroszországnak mindazt, amire szüksége lehet a nyomozásban. Az elnök az amerikaiak nevében együttérzéséről biztosította az orosz népet.

Fagyasztott spenótot hívott vissza és vont ki a forgalomból magas kadmiumtartalom miatt a Metro üzletlánc, a termékből az Európai Unió (EU) több tagállamába, így Magyarországra is szállítottak – közölte a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal kedden honlapján. A Nébih, a bolgár hatóság bejelentése alapján, az Európai Bizottság gyorsriasztási rendszerén (RASFF) érkezett riasztás útján értesült az esetről.

Internetes példák az útján használatára a nyelvőrök által **kevésbé támogatott** jelentésben:

Albin Kurti koszovói kormányfő közölte, hogy a Pristina ellenőrzése alatt álló rendőrség bontja el az észak-koszovói szerbek által emelt barikádokat, amennyiben erre a NATO irányítása alatt álló KFOR nem hajlandó. A KFOR parancsnoka szerint mindenki tartózkodjon az erőfitogtatástól, párbeszéd útján kell megoldást találni.

Amennyiben Ön külföldön élő magyar állampolgár, akkor elektronikus kapcsolattartás útján

<p>itt jelentheti be a már nyilvántartásba vett külföldi lakóhelye címének megváltozását. A bejelentés díj- és illetékmentes.</p>
<p>Számos vállalkozás számára a változásokhoz való alkalmazkodás, a megnövekvő működési költségek finanszírozása kizárólag külső forrásból valósítható meg. Ezek egyrészt történhetnek egyedi hitelből, vissza nem térítendő támogatásokból (európai uniós forrásból) és <u>pályázat útján</u> 0%-os beruházási kölcsönből.</p>
<p>Iskolánk két tanulója eredményesen szerepelt a versenyen: / Shemirani Dária – a 6-10 éves korcsoport, irodalmi kategória, megyei II. helyen végzett, míg Fehér Zonga Szofi – a 6-10 éves korcsoport, irodalmi kategória, megyei I. helyen végzett. / Így Zonga pályaműve bekerült az országos döntőbe is, ahol online <u>eredményhirdetés útján</u> tudta meg, hogy országos III. helyezett lett. / A lányok felkészítő tanára: Pirigyi Szilvia volt.</p>
<p>A hangulat baráti volt és megható, hiszen a nyitánnyal búcsúra is sor került, a verseny egyik főszervezője, Szamosi Attila mostantól versenyzőként folytatja pályafutását az NBBH történetében. / A 113 csapat ezúttal is <u>sorsolás útján</u> tudta meg, hogy melyik helyszínen teheti próbára saját magát és csalijait a 190 órán át tartó versenyben, ami 30 Balaton körüli településen zajlik.</p>
<p>A törvény meghatároz számos mentességi okot is az ajándékozási illetékre vonatkoztatva. Ezek közül a leggyakrabban felmerülő eset a családon belüli ajándékozás. Az ajándékozott mentesülhet az illeték alól, ha az ajándékozó egyenes ági rokon (szülő, gyerek, unoka, abban az esetben is, ha <u>örökbefogadás útján</u> jött létre a rokoni kapcsolat), illetve akkor is ha a házastársa, vagy a bejegyzett élettársa. Ilyen esetekben a bejelentési kötelezettség terhe alól is mentesül az ajándékozott.</p>
<p>A bejelentő munkaviszonyát a [...] Zrt. 2020. március 20. napján kelt azonnali hatállyal felmondással megszüntette. A felmondást <u>e-mail útján</u> közölte a munkáltató. A bejelentő a felmondás jogszerűségét vitatta, ezért megkereste dr. XY ügyvédet és részére e-mailben elküldte a felmondást tartalmazó munkáltatói e-mailt és a csatolmányban magát a felmondást is.</p>
<p>A halastavat a férfi és lánya bérbe adta a férfi cégének, majd a férfi a cég képviselőjében 2009 júliusában támogatás iránti kérelmet nyújtott be egy központi állami hivatalhoz. A vádlott a kérelemhez csatolt két másik cégtől származó árajánlatot a tervezett rekonstrukciós munkákra. A férfi eltitkolta a támogatást elbíráló és folyósító állami szerv elől, hogy – alvállalkozói szerződés, gép bérbeadása és <u>munkaerő-kölcsönzés útján</u> – valójában a saját cége fogja a munkákat elvégezni, amely a pályázatból kizáró oknak számít.</p>
<p>A tárgyalások után a megállapodás szövegével kapcsolatban nyitva maradt kérdések többfordulós levelezésben tisztázásra kerültek, és az Egyesült Arab Emírségek külügyminisztériuma végül 2013. február 14-én kelt <u>jegyzéke útján</u> tájékoztatta hazánkat abu-dzabi nagykövetségünkön keresztül, hogy emírségi részről készek a megállapodás aláírására.</p>
<p>A megalapozott gyanú lényege szerint az elkövetők <u>vesztegetések útján</u> részben a magyar állami költségvetésből, részben európai uniós támogatásból finanszírozott – és a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program keretében kiírt – pályázatokkal kapcsolatban követtek el korrupciós bűncselekményeket. A benyújtott kérelmekkel igényelt támogatás összértéke mintegy tíz milliárd forint.</p>
<p>Az amerikai igazságszolgáltatás szerint Pratt pornográf felvételek audiovizuális előállításával foglalkozott, és 17 millió dollárt kaszált az illegális tevékenységből. Azzal is megvádolták, hogy 2012 és 2019 között kiskorú lányokat és fiatal nőket toborzott <u>megettésztés útján</u>.</p>

Az útján névutót minden, a nyelvőrök által elfogadott vagy kifogásolt jelentésben bátran használhatjuk **nyelvérzékünk** szerint.

KFOR: A Koszovó északi részén kialakult helyzetre párbeszéd útján kell megoldást keresni

SZMSZ | 2022-12-23 20:29 | Balkán, Koszovó-dosszié, Nagyvilág | hír

43. A során névutó

A *során* ragos főnévi eredetű névutó; eredeti jelentésében **hosszabb folyamat, történés, esemény** jelölésére használatos. **Szinonimái:** *alatt, közben, folyamán.*

A puszta *-n, -on/-en/-ön* vagy *-ban/-ben* rag helyett használva a Nyelvművelő kézikönyvtár **környelményesnek, terjengősnek** mondja:

<i>során</i>	<i>ragos megoldás</i>
a következő <u>napok során</u>	a következő <u>napokon</u>
	a következő <u>napokban</u>

Ha **nem** az a célunk, hogy **formálisan** fogalmazzunk, valóban jobbák a **ragos** formák; csak hogy a *során*-t épp azért használják, hogy valamivel **formálisabb** legyen a szöveg. Természetesen a **ragos** formák a **formális** szövegbe is beleillenek, mivel **közömbös** stílusértékűek.

Infekciókontroll a rehabilitációs ellátás során

Dr. Farkas Péter, Dr. Dénes Zoltán, Nagy Béla,
Dr. Belinszkaja Galina, Gróf Kinga, Dr. Cserhádi Péter

Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet, Budapest

A test belső energiájának változása a hőcsere során

Zmena vnútornej energie telesa pri výmene tepla

Egyes kiemelt tömeges balesetek során szerzett tapasztalataink

Göndöcs Zsigmond

A képeken látható példákban a nyelvőrök valószínűleg **helytelennek** minősítenék a *során* használatát, mivel nem tűnik úgy, hogy fontos lenne a folyamatosságot kiemelni.

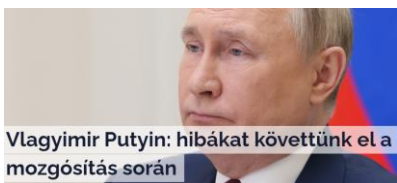
A *során* alkalmazásának egyik oka az lehet, hogy a nyelvművelők **megbélyegezték a -nál/-nél határozóragot**. Erre utal, hogy a középső szöveg szlovák fordításában épp a *-nál/-nél* ragnak megfelelő *pri* előjáró van használva. Egy gyakorlott fordító valószínűleg a másik kettőt sem adná vissza a *során*hoz közel álló jelentésű *počas* szóval, hanem beérné valami egyszerűbbel.

Elborult a szlovák rendőr agya, amikor meglátta, hogy a bírságolás során videózza őt a fickó

2022. OKTÓBER 26. | 11:37 | REGIO

Megnézés 210

Vlagyimir Putyin: hibákat követtünk el a mozgósítás során

Kezdés

Az AdMob szolgáltatásra való regisztráció során előforduló hibák

KÖZÉLET

Erre mindenképpen figyeljünk az őszi választások során!

A polgármesterjelöltek és a megyeielnök-jelöltek listáján egy jelölt sorszáma lehet bekarikázni.

TASR | 2022. szeptember 12. 13:45

Tweet | Megosztás 5

CÉGVILÁG

Mire érdemes odafigyelni a számlaválasztás során?

A bemásolt képernyőképeken található címekben – jelentésénél fogva – megfelelő volna a *-nál/-nél* rag (*kérelem benyújtásánál, regisztrációnál, bírságolásnál, választásoknál, mozgósításnál, számlaválasztásnál*), ha a nyelvújítók üldöztetés következtében nem szorul volna vissza a formálisabb és választékosabb stílusú szövegekből.

Bátran használhatjuk a *során* névutót elsősorban **formális** stílusú szövegekben, de valószínűleg beleillik a **választékos** stílusú szövegekbe is.

A *során* rendkívül gyakori: az MNSZ2 közel 400 ezer találatot ad rá!. Ez lehet az oka, hogy sok más, ritkább névutónál kevésbé formálisnak érződik. Ezért van az, hogy a fenti címek egyikében a *során* jól megfér a bizalmas stílusértékű *elborult az agya* szólással és *fickó* szóval.

A *során* névutóval alkotott szerkezetek **ragos** szinonimái **közömbös** stílusértékűek lévén **bármilyen stílusú szövegbe** beleillenek, csak éppen **nem járulnak hozzá** a szöveg formális vagy választékos voltaához.

Csaknem 1200 embert vettek őrizetbe Oroszországban a tegnapi tüntetések során

Eddig csaknem 1200 embert vettek őrizetbe Oroszország tucatnyi városában szerdán, mert tiltakoztak Vlagyimir Putyin tegnapi bejelentése ellen.

Szerdán hat kárpátaljai katona esett el az ukrán ellentámadás során

A legfiatalabb katona 26, a legidősebb 39 éves volt

KOMJÁTHY LÓRÁNT | 2022. SZE. 01. 20:47 | 0 | 2

Mi vár ránk az országos tesztelés során?

HÍREK | Publikálva: 2020. október 23 - 07:06

A honvédelmi tárca most kisfilmben mutatja meg, pontosan mire számíthatunk az előtűnk álló két hétvégén.

Közúti jármű előzetes eredetiségvizsgálata során közreműködő szervezetek engedélyezése iránti kérelem

Mérések, értékelések, versenyek a tanév során

A 2022/2023-es tanév tervezett versenyeiről, illetve a mérésekről, vizsgákról a csatolt táblázatokból tájékozódhatnak

Szeretné a téli szezon során sílécce állítani a gyermekeit? Olvassa el, hogy erre mikor van a legmegfelelőbb alkalom és hogyan kezdjen neki.

Újabb férfi őrizetben, aki intézkedés során harapta meg a rendőrt - a Központi Nyomozó Főügyészség sajtóközleménye

2022. szeptember 29., 12:13

A bemásolt címekben nem vagy nemcsak a *-nál/-nél*, hanem más ragok vagy hagyományosabb névutók volnának használhatók a *során* szinonimájaként, ha a szövegezők nem törekedtek volna formálisabb stílusú megfogalmazásra, pl. *tüntetések*en, *ellentámadások*ban, *tesztelés*en, *eredetiségvizsgálatában*, *pályafutásom alatt*, *a tanév alatt*, *intézkedés közben*, *szezonban*.

Természetesen a formálisabb stílusra való törekvés, s így a *során* névutó használata is, minden esetben **tökéletesen helyénvaló**.

 # 44. A szemben névutó

1. A *szemben* a gyakori névutók közé tartozik; az MNSZ2 több mint 300 ezer találatot ad rá. Alapjelentése **helyhatározói**. A főnév, amelyhez kapcsolódik *-val/-vel* ragot kap. Szórendi szempontból sajátága, hogy nemcsak a **főnév után** állhat, hanem olykor **előtte** is:

<i>a főnév után</i>	<i>a főnév előtt</i>
a bejárattal <u>szemben</u>	<u>szemben</u> a bejárattal

2. Amint annyi sok más névutó és névutószerűen használt ragos főnév, a *szemben* névutó is használatos helyviszony jelölésén kívül **elvontabb körülmény** kifejezésére:

Keményen védekezik a támadással <u>szemben</u> .
Önmagával <u>szemben</u> is szigorú volt.
Ez igazságtalanság volt a gyermekkel <u>szemben</u> .

Ezt a használatot a nyelvőrök **nem helytelenítik**. Hangsúlyozzák azonban, hogy a *szemben* névutó átvitt értelemben inkább csak **ellenséges viszonyra** utalhat:

bizalmatlan valakivel <u>szemben</u>
durva valakivel <u>szemben</u>
ellenséges valakivel <u>szemben</u>
szemtelen valakivel <u>szemben</u>

TISZTESSÉGTELEN VOLT A BANK

veled szemben ???

FELHÍVÁS!

Oszd meg!

Barátságos viselkedéssel kapcsolatban használni a nyelvőrök véleménye szerint „**nem szabatos, de nem is súlyos hiba**”. Ilyenkor pontosabb ezt mondani: *valaki iránt*.

<i>szemben</i>	<i>iránt</i>
elnéző valakivel <u>szemben</u>	elnéző valaki <u>iránt</u>
szíves valakivel <u>szemben</u>	szíves valaki <u>iránt</u>
udvarias valakivel <u>szemben</u>	udvarias valaki <u>iránt</u>

Ezt a különbségtételt **gondozott** szövegben érdemes érvényesíteni, stílusától függetlenül, vagyis a **választékos** és a **formális** stílusú szövegekben éppúgy, mint a bizalmas stílusúakban.

A *szemben* és az *iránt* közt nincs nagyobb stílusértékbeli különbség, mindkettő alapvetően **közömbös** stílusértékű, bár lehet, hogy a *szemben* nagyon kevésbé **formálisabb**, ill. **választékosabb**.

3. A nyelvőrök véleménye szerint a *szemben* névutós vonzat helyett sokszor egyszerűbb, természetesebb a ragos névszó:

<i>szemben</i>	<i>határozórag</i>
Ellenáll a <u>kísértésekkel szemben</u> .	Ellenáll a <u>kísértéseknek</u> .

Egyetérthetünk a nyelvőrökkel abban, hogy ebben az esetben a **ragos** megoldás **természetesebb**, a névutós erőltetett.

Gondozott és **rendezett** szövegben, továbbá olyankor, amikor **természetesek** akarunk lenni, jobb a **ragos** változatot használni. Persze ha **mesterkélt** szeretnénk fogalmazni, a *szemben* forma megfelel.

Elvárások a szakdolgozókkal szemben....

Nyírbátor, 2012. április 13.
 ea: Cserbán Józsefné, igazgató
 „Viktória” Módszertani Ápoló-
 Gondozó Otthon - Hodász

**KOMPLEX ELVÁRÁSOK A JÖVŐ CSALÁDI HÁZÁVAL SZEMBEN
 A FALAZATOK SZEMPONTJÁBÓL**

Fülöp Zsuzsanna Ph.D
 okl. építészmérnök,
 okl. épületszigetelő szakmérnök

45. A szempontjából névutó

A szempontjából ragos névszó **különféle funkciókban** használatos névutószerűen; **dativusragos** vagy **ragtalan** névszóhoz kapcsolódik.

A szempontjából formára az MNSZ2 több mint 73 ezer találatot ad. Néhány példa:

1. Napról-napra színesebb egyéniség, egy percre sem egyhangú, kérdez, folyton kérdez, és én vagyok az, aki neki megválaszol, a legalapvetőbb dolgokat tőlem tanulja! S nincs a háttérben másik nagyszülő! Ez az idősebb férfiak előnye, mármint <u>házasság szempontjából</u>, hogy nincs mögöttük papa-mama. Ezt hangosan nem merném kimondani, pláne Lóránt előtt, de hogy ne is gondoljam, arra még nem vagyok képes. (Jókai Anna)
2. A sajtófeladatokat nem központi bizottsági üléseken, hanem a színpadok mögött dolgozzák ki, adják tovább, hajtják végre, sokszor úgy, hogy maguk az újságírók sem tudják, kiknek a kezében válnak eszközöké. A jelenlegi <u>hatalom jövője szempontjából</u> szomorú, ha ezeket a mechanizmusokat még nem hozta működésbe, sőt a nyilvánosság előtt próbálja semlegesíteni az ellentábor propagandistáit. (sajtó)
3. A gregorián korális különleges helyet foglal el a nyugati zenetörténetben, mégpedig többrendbelileg is. Magas <u>zenei színvonala és repertoárjának gazdagsága szempontjából</u>, csakúgy, mint a <u>nyugati zenetörténeti fejlődés egészére tett alapvető hatása szempontjából</u>, mint ahogy a kéziratos dokumentáció megismételhetetlen és szinte áttekinthetetlen gazdagsága folytán is. (tudományos)
4. Az országgyűlési biztos az OBH 9100/1996. számú ügyben kifejtette, hogy a <u>gyermeknek egészséges fejlődése szempontjából</u> nem csak az anyai gondoskodásra, hanem az apa nevelésére is szükség van. A külön élő szülőnek, jelen esetben az apának alkotmányos joga, hogy a gyermekével kapcsolatot tartson fenn, és a másik szülő kötelessége e kapcsolattartás biztosítása. (hivatalos)
5. Hát igen, csak azt gondolom, hogy a <u>pénzügyi rendszer szempontjából</u> az első világháborúig a pénzrendszereknek a lényegéhez hozzá tartozott, hogy volt egy fémfedezet, általában aranyfedezet és valamilyen szabályt alkottak a fedezet és a kibocsátható pénztömeg között. Nagyjából 1931-ben felfüggesztettek mindenfajta kapcsolatot a nemesfémkészlet és a pénztömeg között. Ettől a pillanattól kezdve mindenfajta külső korláttól függetlenül a bankrendszer teremti a pénzt. (besznye)
6. Janus, a Balaton szelet jó! Nagyon jó! De ugye nem csak egyre gondoltál? A kék nagyon édes szerintem, a pirosat sokkal jobban szeretem. Bár <u>csoki szempontjából</u> olyan vagyok, mint a Gombóc Artúr: szeretem a lapos csokoládét, a kerek csokoládét, a szögletes csokoládét, a lyukas csokoládét, a töltött cso... (fórum)
7. Várja... akkor helyesbíték. A váz jó testelésnek... vagy mégsem olyan jó. A fogyasztók nem érnek hozzá a vázhoz, ezért mindenképpen testvezeték kell nekik. Most egy kicsivel több vezetékkel szerelve csak növeled a biztonságot. Plussz a csatlakozási pontokat egy kis forrasztással is biztosíthatod, és így még stabilabb és nem ég be a laza saru. Ezt bárki megcsinálhatja saját örömeire, és a <u>motorja elektromos megbízhatósága szempontjából</u> kis pénzért. (közösségi)

A szempontjából névutószerű viselkedését jól mutatja a 2., 3., 4. és 7. példa: a -nak/-nek rag hiánya jelzi, hogy a beszélők a szempontjából szót **névutóként** kezelik. Igazi birtokos jelzős szerkezetben ugyanis ki kellene tenni a ragot:

<i>prototipikus birtokos szerkezet</i>		<i>névutószerű szerkezet</i>	
a hatalom jövőjének (a) szempontja	*a hatalom jövője szempontja	a hatalom jövőjének (a) szempontjából	a hatalom jövője szempontjából
zenei színvonalának (a) szempontja	*zenei színvonala szempontja	zenei színvonalának (a) szempontjából	zenei színvonala szempontjából
gyermek fejlődésének (a) szempontja	*gyermek fejlődése szempontja	gyermek fejlődésének (a) szempontjából	gyermek fejlődése szempontjából
motorja megbízhatóságának (a) szempontja	*motorja megbízhatósága szempontja	motorja megbízhatóságának (a) szempontjából	motorja megbízhatósága szempontjából

A „prototipikus birtokos szerkezet” első oszlopában találjuk a mai nyelvben használt **dativusragos birtokos szerkezeteket**; a második oszlopban a nyelvtani szempontból helytelen, agrammatikus formákat, melyekben a láncolatos birtokos szerkezet utolsó tagjához **nem kapcsolódik dativusrag**.

A „névutószerű szerkezet” oszlopai azonos típusú adatokat jelenítenek meg: az első oszlop **dativusragos** formákat tartalmaz, a másodikban pedig **ragtalan** formákat.

A különbség a prototipikus és a névutószerű szerkezet közt az, hogy míg a prototipikus birtokos szerkezetnél a ragtalan formák nem használatosak, addig a névutószerű szerkezet esetében mind a ragos, mind a ragtalan formák közkeletűek, és széles körű váltakozást mutatnak.

Ami a *szempontjából* nyelvművelői megítélését illeti, használatát a nyelvőrök általában véve **nem kifogásolják**, maguk is elég sűrűn élnek vele. A Nyelvművelő kézikönyv csak az ellen emel kifogást, ha a *szempontjából* ragos névszót „fölöslegesen” használjuk, „szinte töltelék-szó gyakoriságával”. A kézikönyv egyetlen példát hoz, kontextus nélkül:

<i>szempontjából</i>	<i>más megoldás</i>
a beteg nyugalma <u>szempontjából</u>	a beteg <u>nyugalmáért</u> a beteg nyugalma <u>miatt</u> a beteg nyugalma <u>érdekében</u>

Kontextus nélkül lehetetlen megítélni, hogy a javasolt formák megfelelőbbek-e. Az ilyen nyelvhelyességi tanácsok fabatkát sem érnek, pontosabban: rendkívül **károsak**, mert elbizonytalanítják azt az olvasót, aki komolyan veszi a nyelvművelői intelmeket, miközben **semmiféle fogódzót** nem kapnak a nyelvőrök szerinti helyes használatra nézve.

Miért vonzó a startup a befektetők szempontjából?

Géni Csaba
Az igazságosság tagja, vállalkozási
CORE VENTURE Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt.

NYV-ANALÍZIS
Miképpen él a nyelvhasználat?
Budapest, 2014. március 5.

LISZKA JÓZSEF

HATÁRVIDÉKEK

Határok és határtalanságok az összehasonlító folklorisztika és etnológia szempontjából

Forum Kiadó Kiadóktól Budapest - Szeged

KONFERENCIA
A MAGYAR KÉPESÍTÉSI KERETRENDSZERRŐL
OKTATÁSI HIVATAL
BUDAPEST, 2013. JÚNIUS 27.

A KÉPESÍTÉSI KERETRENDSZER A FELNŐTTKÉPZÉS SZEMPONTJÁBÓL

Dr. Farkas Éva

A *szempontjából* szót nyugodtan használhatjuk névutóként szinte mindenfajta szövegben, mivel **közömbös** stílusértékű. Persze akinek „szavajárása” a *szempontjából*, és „mindenes szóként” használja, az jól teszi, ha gondozott fogalmazású szövegekben ügyel rá, hogy válto-gassa a szinonimáival.

46. A tekintetében névutó

A *tekintetében* ragos főnév, amely **tekintethatározóként** használatos; **formális** és **választékos** stílusértékű. Szemléletére és jelentésére nézve rokon névutók a *tekintve*, *tekintettel va-lamire*, *valamire nézve*. A rokon jelentésű névutók közt említhetjük az előbb tárgyalt *szempontjából*t is, ez utóbbi azonban közömbös stílusértékű.

<i>tekintetében</i>	<i>nézve</i>
Látszatra jelentéktelen, de a <u>következmé-nyek tekintetében</u> sorsdöntő esemény tör-tént.	Látszatra jelentéktelen, de a <u>következmé-nyekre nézve</u> sorsdöntő esemény történt. Látszatra jelentéktelen, de a <u>következmé-nyekre nézve</u> sorsdöntő esemény történt.

Mint annyi más esetben, itt is **hibáztatják** a ragos főnév használatát, **ha egyszerűbb nyelvi formák is a beszélők rendelkezésére állnak:**

<i>tekintetében</i>	<i>ragos névszók</i>
1. Hiányosságok vannak az <u>áruellátás tekin-tetében</u> .	Hiányosságok vannak az <u>áruellátásban</u> .
2. Nem tett semmit a fennakadás <u>megszün-tetése tekintetében</u> .	Nem tett semmit a fennakadás <u>megszün-te-tésére</u> . Nem tett semmit a fennakadás <u>megszün-te-téséért</u> .
3. A kockázatok és <u>mellékhatások tekin-té-ben</u> kérdezze meg orvosát, gyógyszerészét.	A <u>kockázatokról</u> és <u>mellékhatásokról</u> kérdez-ze meg orvosát, gyógyszerészét.

Egyetérthetünk a nyelvújítókkal abban, **hogy még formális és választékos stílusban sem szükségszerű a tekintetében** használata az idézett esetekben, **természetesebbek, gördülé-kenyebbek** a **ragos** megoldások. Ugyanakkor a 2. sz. mondat nem tűnik valódinak: valószínű-leg a nyelvújítók találták ki.

Néhány példa a **valódi** használatra:

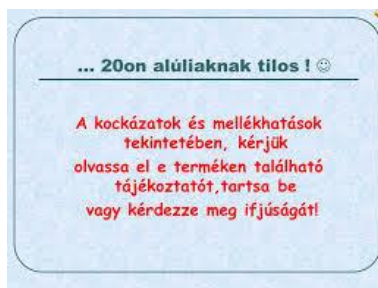
Nála magának az alkotás folyamatosságának, szakadatlan bőségének kell örülni a biztosan várható ritkább remekművek vagy az állandó magas nivó igénylése helyett. Nála (aki dolgo-zás tekintetében nyilván a Petőfi-, Puskin-, Burns-féle poéták közé tartozik) egyáltalán nem hiba, hogy gyenge, sőt rossz verseket is ír. (Szabó Lőrinc)

UNESCO-statisztikák szerint naponta ezer ember öli meg magát földünkön, s további nyolc-ezer kísérel meg öngyilkosságot. Ami még akkor is nagy szám, ha tudjuk, hogy e kísérletek egy része csak ijesztgetés. Mindenesetre a végigvitt öngyilkosságok tekintetében hazánk a lista élén álló nyolc ország között foglal helyet. Elég régóta tartva ez esetben nem kívánatos élenjáró szerepét. (Fekete Sándor)

A következő villamosmegállóban találkoztak. Feld tanár úr zavarban volt, mielőtt elindult otthonról. Még sosem volt ilyen helyzetben. Nem a nőket illetően. Az még csak-csak. Hanem az <u>albérlet tekintetében</u> . (Gyurkó László)
Amikor én ma éjszaka együtt voltam vele, nem vettem észre, hogy hiányt szenvedett volna <u>öltözék tekintetében</u> . Nyakkendő nem volt rajta, de különben... (Hubay Miklós)
Lehetséges-e, hogy a mai Magyarországból – amely alighogy felszabadult egy vallásellenes, de az ideológiai <u>elkötelezettség tekintetében</u> tulajdonképpen a vallási állam mintáját követő, hosszú ateista uralom alól – most, szinte átmenet nélkül keresztény Magyarország legyen? (sajtó)
A mintegy 300 milliárd forint hatású adócsomag Vértes András szerint a nemzetközi pénzügyvilág számára is elfogadható és hiteles, mivel ekkora nagyságrendű változás az, amit „felsziszszénés” nélkül el tudnak fogadni. Az elnök kifejtette: a csomag nem rendezi át a társadalom különböző csoportjai között a jövedelmeket és a terheket, s nem hoz nagy változásokat az <u>adókulcsok tekintetében</u> sem. (sajtó)
Az európai népek írásában további döntő lépés akkor történt, amikor az egyes hangokat külön-külön jelekkel érzékeltették. Ennek következtében a jelek száma mindössze 25-30-ra csökkent. Nem minden nép alakította ki önállóan írását. Legtöbbször a más népeknél bevált írásjeleket vették át, és a maguk céljára módosították vagy bővítették. Az európai népek ábécéje nem okvetlen európai eredetű. Ha az európai nemzetek ábécéjének betűi sorrend, <u>alak és jelentés tekintetében</u> meg is egyeznek egymással, ez semmi esetre sem az együttes fejlődésre, hanem a közösen igénybe vett idegen forrásra vall. (tudományos)
Számomra több szempontból is fontos és tanulságos volt a találkozó, hiszen Írország és Dublin városa jó példaként állhat előttünk Európai Unió <u>csatlakozásunk tekintetében</u> . (hivatalos)
Amennyiben egy tagállam úgy találja, hogy egy adott <u>termék vagy termékcsoporthoz</u> tekintetében, a Szerződés 36. cikkével összhangban, az egészség és biztonság védelme és/vagy a közegészségügyi előírások tiszteletben tartása érdekében szükséges azok hozzáférhetőségét korlátozni vagy betiltani, illetve külön feltételekhez kötni, bármilyen szükséges és indokolt átmeneti intézkedést megtehet. (hivatalos)
Az EUROPOL-lal és az INTERPOL-lal való <u>adatkapcsolat tekintetében</u> az Európai Unió bűnüldözési információs rendszere és a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezete keretében megvalósuló együttműködésről és információcseréről szóló törvény adatkezelési szabályait kell alkalmazni. (hivatalos)
Az <u>anyagok tekintetében</u> sajnos évek óta azt tapasztaljuk, hogy a növekvő infláció, a rettenetesen emelkedő árak, amik a nagycsaládosokat sokkal jobban sújtják, mint egy kisebb családot, azok nagyobb mértékben emelkednek, mint amennyire a családtámogatásokat emelik, mert emelik minden évben, ez igaz, de három dolog van, ami a családi költségvetésben lényegesen nagyobb arányt képvisel, mint kiscsaládban. Ilyen az alapélelmiszerek ára, a közműdíjak és a közlekedés. (besznye)
Azt hiszem igazatok van. Azoknak, akik a nagy újdonságok hiányáról panaszkodnak. A játékkategóriák eléggé letisztultak mára, és <u>ezek tekintetében</u> szerintem nem lehet mostanában nagy áttörésre számítani. A legnépszerűbb kategóriák az FPS-ek és az RTS-ek, és ez nem mostanában fog változni, úgyhogy ha pénzt akarnak keresni, ezekben a kategóriákban fognak újszerű cuccokat kihozni. (fórum)
Az adózási módja a társasági adóban és a személyi jövedelemadóban ugyanaz, mint más tevékenységek esetében, és az <u>áfa tekintetében</u> is az általános szabályokat kell alkalmazni. Ha cégben végzed főállásban, vagy egyéni vállalkozóként, az drágább, mert annak a közterhe több, mivel a járulékalap magasabb. (közösségi)

Az átnézett példák alapján úgy tűnik, hogy a szerzők **indokoltan** használják a *tekintetében* névutószó ragos névszót.

A *tekintetében* ragos névszót bátran használhatjuk **formális** és **választékos** stílusú szövegekben. Mint annyi más névutóként használt ragos névszó esetében, a *tekintetében* esetében is azt kell a használat során mérlegelni, hogy inkább tömörek akarunk-e lenni, vagy inkább formálisak. Ha inkább **tömörek**, akkor választhatunk **ragot** is (ha van megfelelő), de ha inkább **formálisak** vagy **választékosak** akarunk lenni, akkor a *tekintetében* tökéletesen megfelel.

47. A tekintettel névutó

A **formális** és **választékos** stílusértékű *tekintettel* ragos névszó névutószerűen is használható: a *valamire való tekintettel* szerkezetben **elmaradhat a való kapcsolóelem** (*valamire tekintettel*), s **megcserélődhet a két tag szórendje** (*tekintettel valamire*):

<i>hagyományos használat</i>	<i>névutószerű használat</i>
Más fontos <u>megbízására való tekintettel</u> felmentették állásából.	Más fontos <u>megbízására tekintettel</u> felmentették állásából. <u>Tekintettel</u> más fontos <u>megbízására</u> felmentették állásából.
Megrendült egészségi <u>állapotára való tekintettel</u> felmentették állásából.	Megrendült egészségi <u>állapotára tekintettel</u> felmentették állásából. <u>Tekintettel</u> megrendült egészségi <u>állapotára</u> felmentették állásából.

A Nyelvművelő kézisztár **szabályosnak** a *megbízására való tekintettel, állapotára való tekintettel* és a *tekintettel megbízására, tekintettel állapotára* változatokat tartja, a *megbízására tekintettel, állapotára tekintettel* formákat „egyelőre még” **nem**.

Ahogy arra az *egyelőre még* utal, valójában nincs szó szabálytalanságról, csupán arról, hogy némelyek számára a **való kapcsolóelem nélküli valamire tekintettel** talán még **szokatlan**.

A Nyelvművelő kézisztár a *valamire tekintettel* formát a „közéleti zsargonra” mondja jellemzőnek: a szóhasználatból is látszik, hogy nem viszonyul pozitívan ehhez a formához (és általában a formális stílushoz).

A valamire tekintettel valóban a **formális** és a **választékos** stílusra látszik jellemzőnek. Erre utalnak az alábbi véletlenszerűen áttekintett példák az MNSZ2-ből:

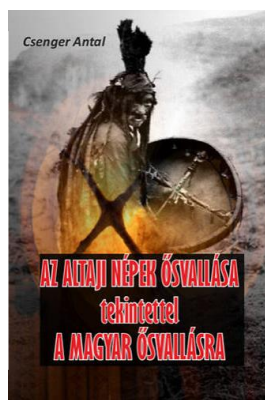

De Petri kiváló <u>képességeire tekintettel</u> mégsem tudok megtakarítani itt egy megjegyzést: hihető-e, hogy a nőikkel való viszály az alapprobléma, amelynek eredménye meghatározza egész közérzetünket? (Lengyel Balázs)
Vasárnap lévén mindenki aludt még, apró hortyogások kapcsolódtak Ludwighoz. Nem szeretek vonaton enni, nem szeretek elemózsiát magammal vinni, talán csak a rántott jércével tennék kivételt a gyermekkori <u>emlékekre tekintettel</u> . (Esterházy Péter)
Bizottsági tájékoztatás szerint Patten tárgyalásainak középpontjában az a segélycsomag áll majd, amelyet az Európai Unió a tél <u>közeledtére tekintettel</u> ajánlott fel Szerbiának az ottani demokratikus fordulat után. (sajtó)
Az országgyűlési biztos ajánlást fogalmazott meg az országos tisztí főorvosnak: a korábban kiadott szabályzat-ajánlást módosítsa úgy, hogy az e területen dolgozók az ÁNTSZ valamennyi megyei intézetében részesüljenek illetménypótlékban. Az országos tisztí főorvos közleményben tudatta: az ombudsmani <u>ajánlásra tekintettel</u> újra megvizsgálják a kérdést. (sajtó)
Surján elmondta, hogy éppen az említett <u>okokra tekintettel</u> a magyar küldöttség tagjai egységesek voltak Szlovákia megítélésében. Egyúttal hozzátette: először fordult elő, hogy nemcsak Magyarország, nem csupán az európai kereszténydemokraták, hanem a visegrádi országok nevében ő személyesen nyilvánított véleményt, ekként előmozdítva azt is, hogy majd a decemberi helsinki csúcson az Európai Unió részéről is hasonló értékelés szülessen, amikor arról lesz szó, hogy Szlovákia bekerüljön-e a Brüsszellel csatlakozási tárgyalásokat folytató országok első körébe. (sajtó)
1940-ben a mezőhegyesi cukorgyárban kapott munkát, de mivel egy bérkövetelési sztrájkban alig 17 évesen vezető szerepet játszott, ezért mint fiatakorút, elbocsátották. Ebben az évben már tagja volt a munkásotthon ifjúsági tagozatának, ami lényegében a Kommunisták Magyarországi Pártjának fiatalok számára létrehozott szervezet volt. A leventemozgalomban való részvételt szabotálta, ezért a <u>háborús időkre tekintettel</u> a rendőrség előállította és pár napi fogdával büntette. (tudományos)
Ennek a nagyfai intézetnek az a jelentősége, hogy ide olyanokat visznek be, akiknél 6 hónapnál hosszabb ideig tartó kezelés is szükséges, vagy pedig olyanokat, hogy az <u>előzményekre tekintettel</u> , többször volt már elvonó kezelésen, nem lehet remélni attól, hogy nem egy ilyen szigorú, zártrendszerű intézményben a gyógyulás bekövetkezik. (tudományos)
Viszonylag ritkán fordul elő a panaszjog önálló megsértése. Esetenként azonban a panaszjog sérelmére negatív hatásköri összeütközés miatt került sor. Az egyik ügyben a feltételes szabadságra bocsátott panaszos útlevelet kért, de ehhez a <u>feltételes szabadságra tekintettel</u> előzetes hozzájárulásra volt szüksége. (hivatalos)
A Fővárosi Közgyűlés tudomásul veszi az engedély nélkül megvalósított „Hét Vezér” szoborcsoport létét, és annak csekély városképi <u>jelentőségére tekintettel</u> nem kezdeményezi annak lebontását. (hivatalos)
Elmarad a családi pótlék idejének emelése, amelyről fél éve hoztak törvényt – ezt a <u>gazdasági válságra tekintettel</u> javasolta a kormány, az MSZP és az SZDSZ képviselői pedig megszavazták. Most már csaknem biztos, hogy szeptember 1-től természetben lehet adni a családi pótlék felét, ha ezt a helyi jegyző indokoltan tartja. Ugyanis bár ezt több kormánypárti képviselő szeretne volna törvénybe venni, erről végül nem szavaztak. (besznye)
A villányi születésű Teleki Zsigmond szőlőnemesítő nevéhez fűződik az új, ellenálló fajtáknak a kinemesítése, amelyeknek segítségével megkezdődhetett Európa-szerte a szőlőültetvények újratelepítése. Egy nemzetközi zsűri 1987-ben az akkor még községi rangú Villánynak, a magas színvonalú <u>szőlő- és borkultúrára tekintettel</u> adományozta a Szőlő és bor városa címet. (besznye)

Komolyra fordítva a szót, nem gondoljátok, hogy a jelenlegi ár- és belvízhelyzetre tekintettel, számítva még földrengésre stb., természeti katasztrófákra, a személyi jövedelemadókból egy ilyen katasztrófa-alapra kellene felajánlani inkább 1-2%-ot, legalább alternatíve? (fórum)

Érdekelne továbbá személyes véleményed arról is, hogy van-e olyan határ a lap tartalmára és a megjelenő zenekarokra tekintettel, amit akkor sem lépnétek át, ha a magazin léte lenne a tét. (fórum)

- Tekintettel arra, hogy szorgos munkás és bárki másnál többet végez, komoly probléma, hogy képtelen pihenni, lustálkodni. Be kellene látnia, hogy nem lehet örökösen dolgozni, jobb, ha megtanul lazítani. Számára kemény dió a pihenés.

Borralaló és hálapénz

A munkavállaló

- a munkáltató előzetes hozzájárulása nélkül
- harmadik személytől díjazást
- a munkaviszonyban végzett tevékenységére tekintettel
- nem fogadhat el, vagy nem köthet ki.

A munkavállalót munkaszerződés vagy munkaviszonyra vonatkozó szabály alapján megillető munkabért csökkenteni nem lehet arra tekintettel, hogy a munkavállaló a munkáltató előzetes hozzájárulásával a fentiekben meghatározott díjazásban részesült.

A Nyelvművelő kézisztár az alábbi **szinonimákat** említi, azonban nem elismerőleg, hanem inkább elítélőleg, mivel a szerzők véleménye szerint ezek „elég nehézkesek”:

<i>tekintettel</i>	<i>egyéb megoldások</i>
valamire tekintettel	(valaminek a) tekintetbevételével (valaminek a) figyelembevételével (valamit) tekintetbe véve (valamit) figyelembe véve

Nincs probléma a nehézkesebbnek mondott szinonimákkal, főleg ha csakugyan szinonimaként, a **változatosság** kedvéért vagy egy **jelentésárnyalat pontosabb kifejezéséért** alkalmazzuk.

Jobbára ezek is **formális**, ill. **választékos** stílusértékűek, akárcsak a *valamire tekintettel*. Az első kettő (*figyelembevételével*, *tekintetbevételével*) formálisabb a másik kettőnél, a *tekintetbe véve* pedig kicsit formálisabb a *figyelembe véve* változatnál.

A kézikönyv a „nehézkes” szinonimák helyett a **miatt** névutót ajánlgatja (a *miatt* névutót – úgy látszik – nem félti az „elkoptatástól”, pedig amellet is, hogy annyi formális stílusértékű szinonimája van, rendkívül gyakori, az MNSZ2-ben csaknem egymillió van belőle).

<i>tekintettel</i>	<i>miatt</i>
<u>Tekintettel</u> a borús időre, esernyőt is vitt magával.	A borús idő <u>miatt</u> esernyőt is vitt magával.

A **miatt** **közömbös** stílusértékű, így valóban használható „nemcsak a köznyelvben”, hanem a **formálisabb** stílusokban is.

Ha viszont **erősíteni** akarjuk a szöveg formalitását, jobb, ha a **tekintettel** szót vagy valamelyik **szinonimáját** választjuk, mivel – amint jeleztük – ezek is **formális**, ill. **választékos** stílusértékűek.

A *valamire tekintettel* kifejezést tehát **bátran használhatjuk formális és választékos** stílusú szövegekben, **tetszésünk** szerint választhatunk a rendelkezésünkre álló szinonimák közül.

Külön érdemes megemlíteni a **különös tekintettel valamire** fordulatot, amely nagyon népszerűnek látszik előadások, tanulmányok, könyvek címében.

48. A *tekintve* névutó

A formális stílusú (*valamit*) *tekintve* szerkezet is **tekintethatározói** jelentésű, **szinonimája** a *tekintetében* és a *nézve* ragos névszóknek:

A színét tekintve megfelelne ez a bútor, de a formája nem tetszik.

Tekintve a körülményeket, a legjobb lesz csöndben maradni.

A Nyelvművelő kézikönyvtár szerint „olykor a köznyelvben is használjuk”. Nyilván „a köznyelvben” itt a **formálisabb** vagy **választékosabb** köznyelvet kell érteni. A fogalmazás módja a *tekintve* implicit elfogadására utal.

Az MNSZ2 átnézett adatai is alátámasztani látszanak a Nyelvművelő kézikönyvtárnak azt az állítását, hogy a *tekintve* névutó használatos a (formálisabb, ill. választékosabb) köznyelvben is. Néhány példa ezek közül:

Nagybátyám az életben is mintha hódolóan lengő cipruslombok alatt lépett volna Hungária asszony dicséretén kinyújtott tenyere alá. Dölyfösnek éreztem, s ráadásul színészkedőnek.

Törtetőnek; sőt árulónak, <u>származását tekintve</u> . Holott – később ébredtem rá – épp ezzel volt tán legjobban hű a származásához. (Illyés Gyula)
A kéményseprő felesége <u>külsejét tekintve</u> eléggé távol állt a versekből elképzelt Elviráktól, ablakokban mutatkozó, fodrokba bújt hölgyektől; szakácsnő-termetű, derék asszony volt, szakácsnő a kicsi hegyi település szanatóriumában. A férj igen csendes, cingár emberke volt, szakmájában igen ritkán találni heveskedő, indulatos embereket. Csendes napjaiban egyetlen dolog nyugtalanította: egy nagyon régi és nagyon távoli országból származó, kopott színű térkép. (Bodor Ádám)
A mai fiatalok nehéz <u>jövőjét tekintve</u> – mások ugyan az ő nehézségeik, mint a mieink – csak szemérmesen és módjával panaszkodhatunk. (És főképp a tények rögzítése kedvéért.) Hiszen az utolsó tíz évben mégis elértünk egy olyan helyzetet, még a hivatal is kénytelen volt elismerni. Díjakat kaptatok, Ágnes és Pilinszky is, Te is. Még jómagam is. Igaz, mellőzésekkel a díjak szinte nivótlanná váltak volna. (Lengyel Balázs)
<u>Motivációjukat tekintve</u> ők még a szent együgyűség boldog állapotában éltek, mégis, ebbeli tudatlanságukhoz képest eléggé tudatosan láttak hozzá a rancune és az irigység országos integrálásához, hogy majdan (értékrendjükben az „aljasság” erkölcsi fokáról a „harcos, osztályöntudatos tisztesség” fokára emelve) a rancune és az irigység roppant rezervoárokban összegyűjthető – és a rendszer „tömegbázisának” csúfolt, a neheztelésben kéjelgő és az irigységben vájkáló, „átpolitizált” kispolgároknak mint kimeríthetetlen tömeglélektani üzemanyag bármikor reaktiválható, berobbantható legyen. (Határ Győző)
A Fidesz-kormány megalakulását kísérő találgatásokban neve rendre előkerült a környezetvédelmi tárca várományosaként. Szakmai <u>előéletét tekintve</u> ennek az ellenkezője lett volna meglepő: a szabadkai születésű pártalelnök évekig volt a Fidesz környezetvédelmi szakértője. (sajtó)
A sajtótájékoztatón kiosztott összegzés szerint 2008-ban a festékes <u>bördaganatot tekintve</u> 2610 új megbetegedést regisztráltak, a legtöbbet a 60–69 éves korcsoportban, de figyelmeztető jel, hogy már a 15–19 évesek között is előfordul évi húsz eset. (sajtó)
A hidegháborús időszak ideológiai áramlatainak igen sajátos dokumentumai találhatóak az 1996 óta rendszerezés alatt álló Magyar Rádió Központi Irattárában, elsősorban az „Elnökségi levelezés” valamint az „Agitációs-propaganda Főosztály” iratai között. Hasonlóképpen az intézmény fő <u>profilját tekintve</u> periférikus jellegű anyagok lelhetők a Hadtörténelmi Levéltárban is. (tudományos)
Esélyt kell adni annak is, hogy egy új lokális állapot szomszédsági kapcsolatain keresztül olyan távolra ható folyamatokat indukálhasson, amelyek a <u>kép egészségét tekintve</u> közelebb visznek a jó megoldáshoz. A valószínűtlen lokális kimenetek esélyét csökkenteni kell: a képpontok többnyire a valószínűbb állapotokat vehetik fel. E sztochasztikus optimalizálási folyamat eredetijét Metropolis és társai már 1954-ben használták molekulák energiaállapotának leírására. (tudományos)
Ez a költségvetés azonban hemzseg azoktól a hiányosságoktól, amelyeket a Fidesz és a korábbi ellenzék pártjai joggal kértek számon a dilettánsnak kikiáltott MDF-kormányon négy éven át. A betervezés <u>formáját tekintve</u> nincs lényeges különbség a mostani kormány és a korábbi kormány költségvetései között (hivatalos)
Csak a célok egyértelmű meghatározásával lehet a személyes adatok feldolgozásának arányosságát és adekvátságát helyesen értékelni, ami – <u>tekintve az adatok</u> (beleértve a biometrikus adatokat is) <u>jellegét</u> és a tervezett feldolgozási művelet <u>nagyságrendjét</u> – kulcsfontosságú. (hivatalos)
Én is egy hétköznapi ember vagyok tulajdonképpen, aki nyilván küszködik a saját munkájával, a hivatallal, a benzin árával, az autóbalesettel, a koccanással, szóval mindenfélével. De a <u>lényegét tekintve</u> igen, én arra törekszem, hogy ha elolvasok egy szerepet, és akkor elmélyülök benne, akkor arra törekszem, hogy <u>igenis, az személyes legyen</u> . (besznye)
Magyarország számára mind uniós elnökségi munkánkat, mind pedig a Széll Kálmán terv

fogadtatását tekintve kedvező hírekről számol be Brüsszelből Keleti Miklós. (besznye)

Szerintem ott sántít a dolog, hogy míg Szent István egy félig nomadizált, harci és pogány társadalmat keresztényített tűzzel-vassal, s így sikerült elkerülni a magyarság pusztulását, addig Kádár János rendszerében csak módszereiben és eszközeiben lett egy kevés eltérés a Rákosi-féle szisztémától. Ugyanaz a műsor, legfeljebb a bárzongoristát cserélték ki a Kádár-ék, pontosabban felakasztották. Céljait tekintve a Kádár-rendszer a Rákosi-rendszer folytatása. (fórum)

Szisszka: Az én kisebbikemnél is nagy a vonatszerelmem. ;) Karácsonykor lesz 3 éves. A favonat meg a Thomas OK, van elegendő készlet. ;) Most hallok Tőled először olyat, hogy „lego vonat” ... Rákerestem, hát, szerencsére még kicsi hozzá, tekintve az árat de a duplo vonat az akár jó lehet... ha belebotlasz majd valami jó ajánlatba, légy szíves oszd meg. :) Engem érdekelne, lehet, hogy mást is. :) (közösségi)

Bár a Nyelvművelő kézikönyvtár első olvasásra elfogadónak látszik, újra csak azt látjuk, hogy hagyományosabb nyelvi eszközökkel való helyettesítésre buzdít, amikor a *(valamire)* nézve és a „kissé régies és népies” *(valamire)* nézvést névutókat ajánlja helyette.

Valójában **nincs szükség helyettesítésre, tetszésünk szerint** válogathatunk a rendelkezésünkre álló szinonimák közül.

A fentebb említetteken kívül még ilyenek a *figyelembe véve* és a *tekintetbe véve*, amelyeket a Nyelvművelő kézikönyvtár **hivatali nyelvek** nevezi (valójában ezek inkább egyszerűen **formálisak, sőt választékosak** is).

KÖZLEMÉNY | 2021. június 8. 10:24 **Realit**
Az elmúlt hét hónapot tekintve áprilisban haltak meg a legkevesebben

„Zeneileg gyors és fogós a szám, stílusát tekintve modern amerikai metálférfi zenét idéz”

2022. november 28. hétfő, 05:59

#shockmagazin tweetelése

Ajánlom 5

Shock!

Heads Will Roll címmel jelenik meg február 17-én a finn Oceanhoarse új albuma. A Pryopen című dal máris meghallgatható a lemezről.

Testét tekintve bálna, de üvöltése már az F1-et idézi

Japánból érkezik a megoldás a halkán duruzsoló V12-es motorok felélesztésére.

Magyarország az export mennyiségét és összetételét tekintve is a világ élvonalában van
A magyar gazdaság a tizedik legkomplexebb a világon, írja az MIT Egyetem.
Csehország a nyolcadik, Szlovákia a tizenhatodik, a Lengyelország pedig a huszonhetedik a listán.
Sok összetett terméket exportálunk Németországba, Ausztriába és Svájcba, részben ezért előzzük meg az USA-t, Hollandiát és Angliát.
A nemzetközi rendszerben elfoglalt pozíciónk az egyik legmasszívabb gazdasági, társadalmi tény, ami az ország viszonyait alakítja.

Forrás: atlas.media.mit.edu
kép forrása: http://gyor2017.hu/gallery

ÖSSZKÉP
AZ INSPIRÁLÓ TUDÁSERT

49. A téren és a terén névutók

A *téren* és a *terén* **formális** stílusértékű nyelvi elemek; **elvontabb határozói viszonyt** fejeznek ki. A Nyelvművelő kézikönyvtár szerint használatuk a **hivatali** és a **sajtónyelvre** jellemző.

hivatali és sajtónyelv	tömörebb
Fegyelmi téren még van mit fejlődünk.	(A) fegyelemben még van mit fejlődünk.
A fegyelem terén még van mit fejlődünk.	

A nyelvőrök által javasolt forma (*fegyelemben*) **tömörebb** ugyan, de ha növelni akarjuk a szöveg formalitását, **inkább a kifogásolt** formákat célszerű választanunk.

A kettő közül a *téren* formával itt nem szükséges foglalkoznunk, mivel az nem lehet névutó: a névutónak ugyanis nem lehet jelzője. Ahogy a Magyar grammatika is megállapítja: a névutó önmagában szintaktikai kapcsolat alkotására nem alkalmas, sohasem mondatrész, s nem is bővíthető.

A Hivatalos nyelvünk kézikönyve a *terén* formáról explicit módon közli: „nem helytelen kifejezés”, a művelt fogalmazásból sem mindig rí ki, pl.:

a tudományok terén elért eredmények

Furcsának tűnhet az a kitétel, hogy a *terén* a művelt fogalmazásból sem mindig rí ki, mert **azt sugallja, hogy ezt a névutót inkább a műveletlen emberek használják**. Ez természetesen **nem így van**, hiszen a *terén* **formális** stílusértékű. E furcsa fogalmazásmód azt akarja sugallni, hogy a *terén* **használata többnyire kifogásolható**, hiszen – úgymond – csak néha illik bele a „művelt fogalmazásmódba”. Ezzel **nem lehet egyetérteni**.

Az előbbinél nyíltabb kifogást is megfogalmaznak a Hivatalos nyelvünk kézikönyvének szerzői: meglátásuk szerint a *terén* névutóval alkotott kifejezés gyakran „körülmenyeskedő, terjengős”.

<i>terén</i>	<i>más megoldás</i>
1. a <u>leszerelés terén</u> folyó tárgyalások	a <u>leszerelésről</u> folyó tárgyalások a <u>leszerelés ügyében</u> folyó tárgyalások
2. a <u>honvédelem terén</u> szerzett érdemek	a <u>honvédelemben</u> szerzett érdemek

Az 1. sz. példában csakugyan **jobbnak, stílusosabbnak, sőt pontosabbnak** tűnik a *leszerelésről*. A 2. sz. példában az **eredeti változat** (*honvédelem terén*) **jobbnak tűnik, kissé erőltetett** a javasolt változat (*a honvédelemben*).

A táblázatban szereplő szinonimákon kívül a *terén* névutónak vannak **más rokon értelmű megfelelői** is. A Hivatalos nyelvünk kézikönyve a *dolgaiban* ragos névszót javasolja a *terén* kiváltására. A Nyelvművelő kézikönyvtár szerzői is említenek szinonimákat, de ezeket nem javasolják használni, mert ezek „még körülményesebbek”:

valamilyen területen   valaminek a területén

valamilyen <u>tekintetben</u>	valaminek a <u>tekintetében</u>
valamilyen <u>vonatkozásban</u>	valaminek a <u>vonatkozásában</u>

Mindezek helyett a nyelvőrök szerint „többnyire” elegendő – s így stílusosabb is – a tömör **ragos** forma.

Ezt az állítást sajnos nem hihetjük el a nyelvművelőknek „becsszóra”: **bizonyítékokra** volna szükség.

Valószínűleg **sokszor csakugyan megfelelő** a **közömbös** stílusértékű **ragos** alakulatok használata is, ám ha **kifejezetten formális szöveget** írunk, épp az ilyen elemek alkalmasak arra, hogy használatukkal **növeljük a szöveg formalitását**.

Nézzünk meg néhány példát a *terén* használatára az MNSZ2-ből!

<p>Reggel, de nem hajnalban, mint máskor, bejött értem egy fegyőr, kikísért az üzemi területre és ott magamra hagyott. Kis festékes bödönömmel és ecseteimmel egymagam dolgoztam a kiürült műhelyekben. Nem rendkívüli kezűgyességgemmel, különösen a számok pingálása <u>terén</u> mutatott szakmai rutinomnak köszönhetően érdemeltem ki ezt a kivételezést, de nem is pusztá véletlenségből történt mindez velem. Szégyen ide vagy oda, nekem protekció volt a szamosújvári börtönben. (Bodor Ádám)</p>
<p>– No, mert bitang ez az élet – kezdtem el egy új hangot. Erre már az igazgató is elpirult egy kicsit. – Hogy gondolja meg, nem gyalázat-e, amit itt el kell viselni az embernek? S hát még az érzelmek <u>terén</u> – akartam még mondani neki. Csak ekkor elhallgattam. Mert egy egész egyszerű és világos látomás állt a szemem elé. (Füst Milán)</p>
<p>Papp Mária rámutatott arra, hogy a szennyvízelvezetés és -tisztítás <u>terén</u> évtizedes elmáradásban vagyunk Nyugat-Európától: a közműolló folyamatosan nyílik, s uniós csatlakozásunk egyik komoly gátját képezheti. (sajtó)</p>
<p>Vagy az az állítás, hogy az egyik rezsim (a kommunista) humanista célkitűzései felől legalább hitegetni próbált, míg a másik nyílt volt és brutális – ez persze nem tudni, miért mentené a kommunizmust, de ráadásul nem is igaz, Hitler színlelés és elhallgatás <u>terén</u> <u>semmivel</u> sem maradt el a kommunista vezetők mögött. (sajtó)</p>
<p>Így voltak empirikus vizsgálatok is, nevezetesen az agrárszociológia <u>terén</u> (a Központi Bizottság irányítása alatt több ezer parasztbirtokon végeztek vizsgálatot, állítólag Lenin sugallatára), az ipari munkásság körében, valamint a bűnözés meg a bürokratizálódás okainak felderítésére. (tudományos)</p>
<p>Az újszülött és a csecsemő gondozásának egyik legfontosabb – és szintén természetesnek, ösztönösnek tartott – eleme a szoptatás. Ezen a <u>terén</u> budapesti egészségügyi interjúalanyaink tapasztalata gyökeresen eltér mindhárom vidéki mintánk válaszóliétól. A beszélgetések alapján úgy tűnik, hogy a tradicionális életforma fenntartása és a szélsőségesen hátrányos gazdasági helyzet a szoptatás <u>terén</u> – egymást erősítő, de nem egymásból következő feltételek. (tudományos)</p>

E rendelet célja olyan ösztöndíj rendszer működtetése, amely lehetőséget ad a művészetek, a tudományok <u>terén</u> a város érdekeit szolgáló értékteremtő, feltáró, kutató munka ösztönzésére. (hivatalos)
A veszély ismérveit és határértékeit a hazai és a nemzetközi ismeretek és adatok figyelembevételével rendszeres időközönként meg kell állapítani, ki kell egészíteni, és felül kell vizsgálni, lehetőleg számot vetve minden olyan növekedéssel, amely a munkahelyen a foglalkozás gyakorlásából eredő veszélyek <u>terén</u> abból következett be, hogy a munkavállalók egyidejűleg több ártalmas tényező hatásának voltak kitéve. (hivatalos)
Ezt miniszter úr pontosan tudja, hogy két olyan tartós tendencia jelentkezett, amely a világ-gazdasági prognózisok szerint 15 évig biztos, hogy fennmarad, ez India és Kína megemelkedett élelmiszer fogyasztása, minőségi élelmiszerek <u>terén</u> , valamint sajnálatos módon az energetikai szektor a megújuló energia egy jó részét a mezőgazdaságból szeretné kivonni, előállítani. (besznye)
Szóval itt, ami az alkotmányossági tanulsága ennek az ügynek, hogy a jogállamiságnak egy alapintézménye, sajtószabadsága, a rádió- és televíziófrekvenciák műsorszolgáltatói pályázatainak az elosztása <u>terén</u> , nincs jogállami szabályozás 96 óta gyakorlatilag és 2007 óta az alkotmánybíróság, amióta ezt kimondta, azóta nem született meg új Médiatörvény, nem orvosolták ezt az alkotmányellenes helyzetet, illetve egy kísérlet volt erre, nagyon nagy konszenzussal. (besznye)
Sok mindenben meg kell hajolnom előtted. Első mondatomban – ne feledd – azzal nyitottam, hogy a rendben igenis van trend. Te sem cáfolhatod az egyre nagyobb társadalmi egységek létrejöttét! Más kérdés, hogy mindig vannak olyan erők, akiknek érdekük, hogy konzerválják az éppen meglévő állapotokat. A vezetési típusok <u>terén</u> szintén tapasztalható egyfajta evolúció, gondolj arra, hogy a csakis görögök valószínűleg meg rövid időre a demokrácia intézményét – vagy legalábbis azt, amit ők demokratikusnak neveztek, mert, ugye az nem egészen volt hasonló a maihoz. (fórum)
Piszkos Fred, mondataidat olvasva az jut eszembe, hogy az ilyen kis sokattudóknak köszönhetően alakult ki rólunk, szerbekről olyan kép, mint amit már az unalomig dörzsölnek a Goebbels-féle híradók az agyunkba. Derék csávó vagy, tájékozott, ideje, hogy helyet keress magadnak Viktor bácsi mellett, biztosan te is olyan kitűnő érzékkel és módszerrel rendelkezel a hátsó felek tisztítása <u>terén</u> , mint a Nagy Vezér. (fórum)

Az átnézett példák alapján úgy tűnik, hogy a *terén* csakugyan a **formális** stílusra jellemző elem; az átnézett „szépirodalmi” példákban is többnyire formális jellegű szövegekből, szövegrészekből vannak rá példák. A kiírt két „szépirodalmi” példa (Bodor Ádámé, Füst Miláné) a ritka kivételek közé tartozik.

A *terén* névutót jó szívvel **ajánlhatjuk** használatra a **formális stílusú** szövegekben. **Előnye** sok más, korábban említett névutóhoz képest **tömörsege**: ezt tehát olyankor is használhatjuk, amikor tömörek is szeretnénk lenni, s mégis formálisan szeretnénk fogalmazni.

50. A területen és a területén névutók

Amint fentebb láttuk, a *területen* és a *területén* a *téren* és a *terén* szinonimái közé tartozik. Itt is megállapíthatjuk, hogy a *területen* valójában nem tartozik a témánkhoz, mivel a *téren*hez hasonlóan bővítménye is van a szóban forgó használatban, vagyis nem tekinthető névutónak. Mivel azonban jelentése rokon a névutószerűen használt *területén* formáéval, s mivel a nyelvőrök is együtt tárgyalják őket, az alábbiakban a *területen* formára vonatkozó megállapításokat sem mellőzzük.

A Nyelvművelő kézikönyvtár úgy tudja, hogy a *valaminek a területén németesség* is, de terjedését elsősorban a hasonló szerkezetű és szemléletű *valaminek a terén, vonalán, vonatkozásában, tekintetében analógiája* segíti.

Mindezeket a kézikönyv kerürendőnek tartja, arra való hivatkozással, hogy „nehézkessé tesszük” stílusunkat. A *nehézkessé* valószínűleg a *formálissá* nyelvművelői megfelelője.

A Hivatali nyelvünk kézikönyve szerint a *területen* és a *területén* jellemzően a **hivatali** nyelvben (főleg a rendeletekben), továbbá a **politikai** és **gazdasági** szaknyelvben fordul elő. A Nyelvművelő kézikönyv a **sajtónyelvet** is említi, mint amelyre jellemző a *területen* és a *területén* használata.

Mivel a *területen*-t és a *területén*-t a Hivatalos nyelvünk kézikönyve „nehézkessé, terjedősé” tartja, egyszerűbb, hagyományosabb megoldásokat javasol helyette:

<i>kifogásolt</i>	<i>ajánlott</i>
az oktatás <u>területén</u>	az oktatás <u>ban</u> az oktatás <u>terén</u>
a szervezés <u>területén</u>	a szervezés <u>ben</u> a szervezés <u>tekintetében</u> a szervezés <u>terén</u>

Jellemző, hogy a kézikönyv szerzői még csak egy mondatnyi kontextust sem tartanak szükségesnek feltüntetni. Ez **nyelvi autonomizmusukból** következik: a *területén* használatát nyilván minden kontextusban rossznak tekintik.

Vegyük ezért még hozzá a Nyelvművelő kézikönyv példáját, mely legalább egy rövid mondatnyi kontextusban közli példáit (igaz, a kontextussal nem sokra megyünk, mivel csupa közböns stílusértékű szót tartalmaz):

<i>területén</i>	<i>ragos megoldás</i>
Oktatási <u>területen</u> új módszereket kell bevezetni. Az <u>oktatás területén</u> új módszereket kell bevezetni.	Az <u>oktatásban</u> új módszereket kell bevezetni.

A Nyelvművelő kézikönyvtár **további szinonimákat** is említi:

<i>területen</i>	<i>más ragos névszó</i>	<i>ragos névmás</i>
ezen a <u>területen</u>	ebben a <u>dologban</u> ebben a <u>kérdésben</u> ebben az <u>ügyben</u>	<u>ebben</u>

Lehet, hogy néha csakugyan elegendő az *ebben*, de ezt „becsszóra” kell elhinnünk, mivel egyetlen példát sem közölnek a szerzők még egy mondatnyi kontextusban sem.

A „tartalmasabbnak” mondott formák (*dologban, kérdésben, ügyben*) semmivel se tűnnek jobbnak.

A *területén* névutószerű alakulatra, ill. a *területen* főnévre ugyanaz érvényes, mint a korábban említett, névutószerűen használt ragos névszókra: formális stílusértéküknél fogva a **formális** stílus jellegzetes elemei, ott hasznos szerepet töltenek be, de ott is **változtatni** lehet őket más, hasonló jelentésű **szinonimákkal**.

Érdeemes még megjegyezni, hogy **formális** stílusú szövegekben is használható a nyelv művelők által ajánlott legtöbb szinonima. Sok függ attól is, *mennyire* formálisak akarunk lenni, hiszen a **formalitásnak fokozatai** vannak, éppúgy, mint az informalitásnak meg a választékoságnak is.

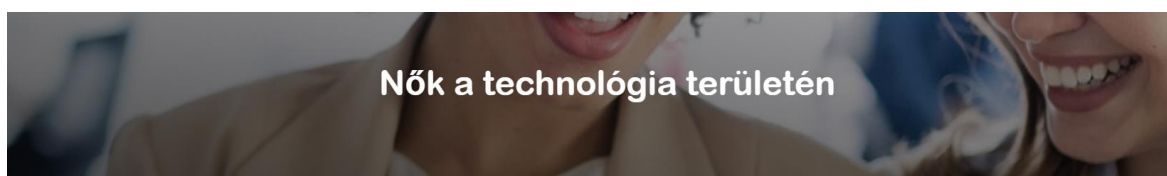

Ha csak **enyhén formálisak** szeretnénk lenni, jó szolgálatot tehetnek a nyelvőrök által ajánlott **egyszerűbb formák**, azok, amelyek **közömbös** vagy **formális** stílusértékűek.

A *területen* és a *területén* **formális stílusú szövegeken kívül valószínűleg széleskörűen nem használatosak**, bár ezt a feltevést is érdemes volna empirikusan tesztelni.

ÚJABB SIKERES ÖSSZEFOGÁS A KORASZÜLÖTT MENTÉS TERÜLETÉN!

51. A *túlmenően* és a *túlmenőleg* névutók

A *túlmenően* és a *túlmenőleg* névutószerűen használt ragos melléknevek, *-n/-on/-en/-ön* ragos névszót vonzanak. A *túlmenően* sokkal gyakoribb a *túlmenőleg* változatnál: az MNSZ2 a *túlmenően*-re több mint 10 ezer, a *túlmenőleg*-re alig 100 találatot ad (tisztítatlanul).

Bár főntebb a *téren* és a *területen* kapcsán hangsúlyoztuk, hogy a névutónak nem lehet bővítménye, a *túlmenőent* mégis névutószerű utótagnak tartjuk annak ellenére, hogy olykor-olykor bővítménnyel is előfordul. Míg azonban a *téren* és a *területen* mindig jelzőt igényel az adott funkcióban, a *túlmenően* esetében **marginális, kivételes** használatról van szó. Példa az MNSZ2-ből:

Locke gondolkodásának fordulatait feltárni egyszerre könnyű és nagyon munkaigényes feladat. Az angol gondolkodó egész életében sokat és igen rendszeresen dolgozott, emellett a szellemi termékeivel, magával a szellemi munkával szemben érzett természetes lelkiismeretességén, mintegy szakmai becsületen messze túlmenően önreflexió jellemezte. (tudományos)

A Nyelvművelő kézikötő ezt a két névutószerűen használt ragos főnevet a **hivatali** nyelvre tartja jellemzőnek.

Valójában **mindenfajta formális stílusra** jellemző, így **más szaknyelvekre** is, nemcsak a hivatali nyelvre.

Arra hivatkozva, hogy „nehézkés”, a kézikötő arra buzdít, hogy „ne alkalmazzuk gyakran”. Ezen *túlmenően* ☺ szinonimákat is javasol helyette: *kívül, felül*.

<i>túlmenően</i>	<i>más megoldások</i>
Az <u>elmondottakon túlmenően</u> ... (ritkán így is: <u>túlmenően az elmondottakon</u>)	Az <u>elmondottakon kívül</u> ... Az <u>elmondottakon felül</u> ...
Ezen <u>túlmenően</u> az értekezlet személyi ügyeket tárgyal. Ezen <u>túlmenőleg</u> az értekezlet személyi ügyeket tárgyal.	Ezen <u>kívül</u> az értekezlet személyi ügyeket tárgyal. <u>Ezen felül</u> az értekezlet személyi ügyeket tárgyal.

A javasolt névutók, jóllehet tömörebbek, nem eredendően jobbak, hanem más, **közömbös** stílusértékűek: bármilyen stílusú szövegbe beleillenek, szemben a *túlmenően*-nel és a *túlmenőleg*-gel, amelyek csak a **formális** stílusba illenek igazán.

További javasolt szinonimák: *ráadásul, még, tetejében*. Az utóbbiról (*tetejében*) megjegyzi, hogy **bizalmas** stílusértékű, ami igaz is; a másik kettő (*ráadásul, még*) **közömbös**. Ezekhez még hozzátehetjük a *túl* névutót mint önként adódó, némileg kevésbé formális szinonimát.

Önmagában nincs baj azzal, hogy a kézikönyv felsorolja a szinonimákat, csak hát kilóg a lóláb: a felsorolással arra akarja az olvasókat buzdítani, hogy **kerüljék a *túlmenően* és *túlmenőleg* formákat**. Semmi indokot nem látunk azonban arra, hogy a rendelkezésünkre álló szinonimasort szűkíteniük kellene.

Igazán akkor volna értelme a felsorolásnak, ha a szerzők konkrét mondatokon szemléltetnék az egyes szinonimák közti stilisztikai, használati különbséget, és azt egyértelműen meg is fogalmaznák.

A közösségi jogforrásokon túlmenőleg az Európai Bíróság által esetjogi módszerekkel kialakított doktrínák tartják össze

úgy, mint:

- **Közvetlen hatály;**
- **Közvetlen alkalmazhatóság;értelmezési kötelezettség;**
- **Kölcsönös elismerés;**

Reklámozás célja

A reklámozás végső célja önmagában az eladás, de ezen túlmenően egyéb célok is megjelenhetnek.

1. forgalom növelése
2. piaci pozíció stabilizálása
3. új termék bevezetése
4. fogyasztók tájékoztatása
5. érdeklődés fenntartása

Kiemelkedően közhasznú szervezet esetében ezen túlmenően:

- a létesítő okiratnak tartalmaznia kell a közfeladatot, amelyet ellát
- tevékenységének és gazdálkodásának legfontosabb adatait a helyi vagy országos sajtó útján is nyilvánosságra kell hoznia

Bátran használhatjuk formális stílusú szövegekben a *túlmenően* szót; óvatosabban kell bánnunk a *túlmenőleg* formával, amely ritka mivolta miatt stilisztikailag jelöltnek, modorosnak, mesterkéltnek érződhet; ezért ha nem akarunk ilyen stílushatást kiváltani, inkább a *túlmenően* változatot érdemes választani.

Néhány példa a *túlmenően* használatára az MNSZ2-ből:

Meggyőződésem, hogy olyan társadalomban, amelyben a legjobb értelemben vett reformeszmék megvalósulhatnak, Tamási Áron is visszakerül az őt megillető helyre. Az ő szépirodalmi munkáin túlmenően közügyi írásai ma is ragyogó példái az író etikai tartásának. Tamási Áron a társadalmi igazságot nem az éledező, sőt élesített osztályharc, hanem a humánus jegyében tudta elképzelni. Nagyon sok érvényes eszmét lehet ma is közkinccsé tenni az ő „jégtörő” gondolataiból. (Sütő András)

Ha bárki úgy gondolná, hogy itt valamiféle életidegen moralizálás folyik, nagyon téved: a morális finnyáság hiánya súlyosan és minden tekintetben visszaüt. Hiszen ilyen győzelem után befektetett milliárdokra, közel ezer munkahely megteremtésére és az üzleti partnerek érdekeire hivatkozni legalábbis szemfogatás. De mindezen túlmenően a hivatásuk iránti tisztelet is a tiszta verseny megkövetelését kívánta volna a két győztestől. (sajtó)

A nyugat-európai országokban már évekkel ezelőtt kiirtották ezt a veszedelmes növényt, nálunk azonban egyre jobban terjed. Az 5 millió hektárnyi privatizált földterület tulajdonosainak jelentős része ugyanis nem műveli a birtokát, így szabadon burjánzik rajta a gyom. Vanak vidékek, ahol a parlagfű már összefüggő mezőket alkot, társadalmi méretű problémává növelve az allergiás megbetegedések következményeit. A kellemetlen tüneteken túlmenően

az allergia komoly betegséget is kiválthat. Tudományos vizsgálatok szerint az allergiások 30 %-a idővel asztmássá válik. (tudományos)
A végrehajtás során mind a jogerős ítéletben, mind a felülvizsgálati eljárás során hozott ítéletben foglaltakat figyelembe kell vennie az alperesnek és a felperesnek egyaránt. Azon kérdésére, hogy milyen újabb jogi lehetőségük van jogos követelésük érvényesítésére, mellékelem másolatban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. perújításra vonatkozó szabályait. Nagyon sajnálom, hogy fenti <u>tájékoztatáson túlmenően</u> hatáskör hiányában nem lehettem segítségére. Kérem szíves megértését és válaszom tudomásulvételét. (hivatalos)
Miközben tiszteletteljesen gratulálok az Aranyoroszlán életműdíjhoz, mely életműdíj nem az első az Ön életében, csak bennem van a kisördög, hogy mennyire blokkolja egy művészt, amikor az életművéért kap díjat, hiszen még mi mindennek előtt áll, hogy mást ne mondjak, 15-16-ig biztosan tervez? Önt hogy érinti, <u>azon túlmenően</u> , hogy persze örül és beállítja a többi közé? (besznye)
A támogatás egyrészt javította az oktatási intézmények működési feltételeit, másrészt hozzásegített ahhoz, hogy a cigány származású gyerekek napközbeni ellátásban is részesüljenek a felzárkóztató, tehetséggondozó programok mellett. Lehetőség nyílt továbbá olyan szakképzést nyújtó iskolák támogatására, amelyek a cigány fiatalok munkaerő-piaci esélyeit növelik. Támogatást kaptak <u>ezen túlmenően</u> jogvédő irodák, közösségi házak, kisebbségi önkormányzatok és a cigányság társadalmi integrációját segítő egyéb intézmények. (fórum)
Kedves Robi! Megszólíttatásom okán írom ezt a levelet. Mindenekelőtt szeretném leszögezni: semmi nem predesztinál arra, hogy valamely intézmény – legyen az bár kulturális területen – adminisztratív ügyeiben, így az első számú vezető megválasztásában véleményt nyilvánítsak. Sokkal fontosabbnak tartom a művészi függetlenséget, az alkotás szabadságát különösen akkor, ha egy jelentős tehetségről van szó, aki nehezen túri a béklyót. Jóllehet azt hinnénk, hogy Szörényi Leventét és Alföldi Róbertet a <u>körülönbségen túlmenően</u> világnézet, értékrendbeli, ízlésbeli, kifejezés-eszközbeli, tehát szinte minden elválasztja egymástól, mégis azt kell mondanom, hogy van egy valami, talán a legfontosabb, ami összeköt bennünket: a művész felelőssége kortársai és az eljövendő nemzedékek iránt. (közösségi)

Az idézett és a nem idézett példák is egyértelműen a *túlmenően* **formális** stílusértéke mellett szólnak. **Egészen kivételesen** volt csak található egy-egy **bizalmas** stílusú szöveg, melyben előfordul, például ez:

Én csak azt vettem észre, hogy iszonyatosan nagyot sebez, ha a háta mögül lopakodó üzemmódban támadom meg az ellenfelet. Persze lehet, hogy van saját trükkje is ezen túlmenően. (Asszem van valami dagger of backstabbing is, bár én már előbb abba hagytam... Valahol a vége felé lehet megszerezni.) (fórum)

Az idézett szövegrészletben való előfordulást a **témája** magyarázhatja: a számítógépes játékokról szóló diskurzusokban **szaknyelvi** (formális) és **beszélt nyelvi** (informális) elemek keverednek, az ilyen szövegek tehát **bizalmas–formális átmeneti stílusúak**.

Végül nézzünk meg néhány internetes példát a mai nyelvhasználatban ritka *túlmenőleg* változatra:

A német egyetem klasszikus, nagy hagyományokkal bíró intézmény. Oktatási és kutatási kínálatában a modern matematika és informatika számos területe található meg. A Németország nyugati felében jellemző módon az egyetemnek rengeteg külföldi hallgatója van, ami igazi multikulturális tapasztalatszerzésre ad lehetőséget. Az ERASMUS kapcsolaton túlmenőleg matematikus szakos hallgatóinknak lehetőségük van bekapcsolódni a Szegedi

Tudományegyetem a Paderborni Egyetem integrált matematika képzési programjába.
Lépcsőfokoknál a tervezők és a kivitelezők a VINPRO-STEP terméket választhatják. A négy- szögletes kialakítású profil megvédi a burkolat szélét és <u>ezen túlmenőleg</u> még bordás fellépő felülettel is elláttuk, amely csúszásgátló tulajdonságú.
Az egyén saját magáról kap szakszerű visszajelzést, megtudhatja, hogy koronavírussal fertő- zött vagy nem, átesett-e már esetleg korábban és tünetmentesen egy ilyen fertőzésen. Ezt nagyon fontos tudni neki, a családjának, de még a munkahelyének is. A <u>teszten túlmenőleg</u> pedig egyéb laboratóriumi, biológiai paramétereket is nézünk.
Az Új Világ Néppárt miniszterelnök-jelöltje kül- és biztonságpolitikai kérdésekben a további uniós integráció híve, Oroszországgal szemben a kevesebb, de szigorúan betartott szankció- kat támogatja. Jelenleg az északi tagállamok és Németország álláspontjával megegyezően inkább ellenzi, hogy az EU egy <u>alkalmon túlmenőleg</u> is közösen vegyen fel hiteleket, de ki- emeli, hogy ha az elgondolásnak egyértelmű többsége lesz, Magyarországnak is csatlakoznia kell.

Az átnézett példák alapján nem volt érezhető különbség a két forma használatában, mind-
kettő használata a **formális** stílusú szövegekre jellemző. Az, hogy a *túlmenőleg* változatot a
Word helyesírás-ellenőrzője aláhúzza, nem azt jelenti, hogy valami baj volna vele, csak azt,
hogy a helyesírás-ellenőrző nem tökéletes. ☺

52. Az *után* névutó

Az *után* **hagyományos** névutó konkrét értelemben **hely-** és **időhatározó** részeként használá-
tos, de különféle **elvontabb** körülmény jelölésére is alkalmas. **Ragtalan névszóhoz** kapcsoló-
dik. **Közömbös** stílusértékű.

1. **Helyhatározói** értelemben az *után* névutó **közvetlen szomszédságra** utal:

A templom <u>után</u> fordulj balra!
Ne fuss olyan székér <u>után</u> , amely nem vesz fel!

A nyelvőrök ezt a **helyhatározói** használatot nem kifogásolják, amivel természetesen egye-
tértünk.

2. Kifogástalannak tartják az *után* **időhatározói** használatát is, amikor **időpontra** vonatkozik, amivel szintén egyetértünk:

3 óra <u>után</u>
1989 <u>után</u>

3. Ha az *után* névutó nem időpontot, hanem **időtartamot** jelentő főnévhez kapcsolódik, **ide- genszerűnek** bélyegzik, és **kerülendőnek** tartják:

<i>után</i>	<i>más megoldások</i>
1. Egy <u>hét után</u> hazajött.	Egy hét <u>múlva</u> hazajött. Egy <u>hét elteltével</u> hazajött.
2. Három <u>óra</u> ('180 perc') <u>után</u> abbahagyta.	Három <u>óra múlva</u> abbahagyta. Három <u>óra múltán</u> abbahagyta.

Semmiel se tűnnek rosszabbnak a kifogásolt változatok. A 2. sz. példában az *után* névutót esetleg akkor érdemes elkerülni, ha fennáll a félreértés veszélye, vagyis ha a hallgató úgy is értelmezheti, hogy 3.00 vagy 15.00 után hagyta abba.

Nézzünk meg néhány olyan példát az MNSZ2-ből, melyben **időtartamot** jelentő főnévi szerkezethez kapcsolódik az *után*!

Az a „rettenetes” hideg is, amiről beszélnek – csöndben ismétlem, nehogy meghallják Európában –, plusz tizenhárom fok volt. Ettől didergett egész Havanna. Az újságok úgy írnak ilyen alkalmakkor az időjárásról, mint valami politikai botrányról. Nagy betűkkel, főcímben hozzák a hírt: hideg, hideg, hideg! Három nap után azonban ez is elmúlt. Az összekoccanó fogak próbálnak újra mosolyogni. Lobognak a kieresztett ingek, veritékeznek a külföldiek. (Csoóri Sándor)

Szállodai szobánk ablaka a hotelközpont lépcsőire nyílt, s így egész éjjel hallgathattuk, hogy a szinte egybefüggő karavánban ordító, danolászó vagy éppen üres üvegek földhöz verésével szórakozó turistatársak mekkora ricsajt tudnak csapni. Egy hét után átmenekültünk az öböl túlsó oldalára, több kilométer messzire a szállodaközponttól. Bár ne tettük volna, itt a változatosság kedvéért diszkósztárok zavarták álmunkat. S ha a hihetetlen hangerővel támadó zenekarok néhány percre elcsitultak, s csalóka reményünk nyílt az elalvásra, kempingező társaink biztosították a zajutánpótlást: noha éjjel tizenegy és reggel hat között elvileg bezárják a tábor, a valóságban legalább éjjel két óráig tartott a bárokból – nemritkán részegen – hazafurikázók sok decibeles produkciója. (Faludy György)

1936-ban férjhez mentem. Attila már három esztendeje udvarolt nekem, apám is megkedvelte a nagydarab, barna szemű fiút, igaz, titokban kinevette esetlenségét. Így ő is támogatta házasságunkat. Magam valahogy nem voltam biztos ebben a lépésben, de mégis megtettem. Alig egy év után véget ért minden. Attila értésemre adta, hogy nem bír elviselni engem, személyiségem. Azt mondta, sokkal egyszerűbb lányra vágyik, és én igazat is adtam neki. Nem voltam az a személy, aki az ő igényeit kielégítheti. (Szabó István)

Már 11 éves korában New Yorkba szökött szerencsét próbálni, ám újságárúsításnál nem jutott feljebb, és parkokban éjszakázott, ezért rövid úton hazatért és visszairatkozott az iskolába. Onnan azonban egy csínytevése miatt kirúgták, s dolgozni kezdett az apja szappanüzemében. Egy év után fölcsapott a családi vállalkozás termékeinek vándorárusává, majd ebbe is beleunva 1880-ban a coloradói aranyláz híre ragadta magával, ám csak Kansas Cityig jutott, ahol pincérkedéssel kereste meg a Philadelphiába való visszaút árát. (sajtó)

A 11 vádlott között vannak ügyvédek, bankalkalmazottak és egy nyugdíjas katonatiszt is. Különösen nagy kárt okozó, üzletszerűen elkövetett csalás, közokirat hamisítás, vesztegetés, sikkasztás, a számviteli fejelem megsértése és magánokirat hamisítás miatt emeltek vádat Peitler Miklós vállalkozó és tíz társa ellen még 1995-ben. Jogerős ítéletet ma hoztak ügyükben, négy és fél év után. (sajtó)

1989 januárjában betétjáratként 20A gyors jelzéssel Keleti pályaudvar és Újpest, Munkásotthon utca között új vonalat indítottak, ez azonban 1990. december 11-én, alig két év után megszűnt. (tudományos)

Az adatvédelemmel kapcsolatban sok tekintetben egyetértek Boross Péter képviselőtársammal. Úgy érzem, hogy valahogy a gyakorlati helyzettől és a technikai helyzettől eltérő és „az eszme győzelme a józan ész felett” típusú megoldás az, amikor a közterületen felvett

adatokat <u>három nap után</u> meg kell semmisíteni. Ez egy abszurd dolog. Ráadásul a bűnüldözés szempontjából rendkívül fontosak lehetnek. (hivatalos)
Ez mindenkinek jó. Jó annak, aki haza kívánja hozni a pénzt Magyarországra, jó az államnak, adóbevétele van, és jó a költségvetésnek, hiszen a forrásait állampapír piacról tudja biztosítani. Emellett garanciákat nyújtunk, aki hazahozza, az innen kezdve legalizált és tiszta pénz lehet, hogyha <u>két év után</u> használja fel. (besznye)
Teltek a hetek, nagy beszélgetések zajlottak a barátokkal, akik sokat segítettek megbillent önbecsülésem helyreállításában. Rengeteg gondolkodás, de már tisztuló fejjel. Nem vagyok kevesebb senkinél, nem vagyok hibás. Lassan visszaálltam a régi kerékvágásba, dolgoztam, barátok közé jártam. Tudtam, hogy hosszú meccs lesz, de rendbejöttem. És ami a legfontosabb: nem akartam kutyaharapást szőrivel gyógyítani. De azért gondolhatod, hogy ezek után én is félttem. Nem bújtam el a világ elől, csak óvatos voltam, védekeztem. Majdnem <u>három év után</u> tudtam újra férfit nézni. (fórum)
Lecseréltem a fészbukos oldalunk képeit. Úgy gondolom, hogy <u>egy év után</u> ez kijár. Már csak azért is, mert többen vagyunk, és komolyabb dolgokról is szó esik. A nagy képen Ti vagytok, a kicsin pedig egy ötletizáló, melyben az új és reményteljes világot szimbolizáló növény növekszik. (közösségi)

Az idézett és a nem idézett példákban **nehéz kivetnivalót találni**. Nyilván azért nem érezzük őket rossznak, mert **az időhatározók csak dekontextualizáltan jelentenek időtartamot**, valójában **tevékenységet, történést** stb. jelentenek, amely bizonyos ideig tartott. Az első négy mondat leegyszerűsített változatát véve példának:

<i>implicit megfogalmazás</i>	<i>az implicit megfogalmazás explicitálása</i>
... Három nap után az is elmúlt.	... Három nap <u>fagyoskodás</u> után az is elmúlt.
... Egy hét után átmenekültünk az öböl túlsó oldalára.	... Egy hét „ <u>álmatlankodás</u> ” után átmenekültünk az öböl túlsó oldalára.
... Alig egy év után véget ért minden.	... Alig egy év házasság után véget ért minden.
... Egy év után felcsapott vándorárussá.	... Egy év <u>munka</u> után felcsapott vándorárussá.
... Jogerős ítéletet négy és fél év után hoztak.	... Jogerős ítéletet négy és fél év <u>pereskedés</u> után hoztak.

Nyugodtan használhatjuk az *után* névutót időtartamot jelentő határozókban is, **bármilyen stílusú és gondozottságú** szövegben.

Egy hét után sikerült megfékezni az erdőtűzet Franciaország délkeleti részén

Egy hét után sikerült megfékezni hétfőre az idei legnagyobb franciaországi erdőtűzet, ám teljesen eloltani még mindig nem tudták, hat út továbbra is lezárva marad - adták hírül a francia hatóságok.

Fél év után újra közlekedhetünk a komáromi Monostori hídon

Íme: SZÉ - 2021.09.29.

Megosztás a Facebook-on 100 Tetszik

Az elmúlt hét legjobban

- Dóra először 2021.
- Új bronz Léván 2023.
- Isme Lovaváros 2023.
- Tess pápa 2023.

Félsz hírek

- Sacher csokibomba is
- SZ benyújtott projekt a Nagyszombat megyét

Foto: Szalai Erika/Felvidék.ma

4. Szemben az előzőekben tárgyalt szerkezettel, a nyelvújítók **jónak** tartják a következőket:

az egyhetes tanfolyam után
kétórás szünet után

Pénztártól való távozás után reklamációt nem fogadunk el!

Az elfogadásnak itt nyilván az az oka, hogy a *tanfolyam* és a *szünet* **nem időtartamot jelentő főnév**.

Természetesen egyetértünk az elfogadással. A névutós szerkezet ilyenkor (is) **közömbös** stílusértékű, így bármilyen stílusú szövegbe beleillik, s korlátozás nélkül használható.

5. Számos igének az *után* a vonzata. A nyelvőrök az *után* névutót „némely” ige vonzataként **idegenszerűnek** gondolják, s emiatt a **kerülendőnek** minősítik:

<i>kifogásolt</i>	<i>ajánlott</i>
elnevez valamit <u>valaki, valami után</u>	elnevez valamit <u>valakiről, valamiről</u>
érdeklődik <u>valaki, valami után</u>	érdeklődik <u>valaki, valami felől</u> érdeklődik <u>valaki, valami iránt</u>
megy a <u>dolga után</u>	megy a <u>dolgára</u>
ítél <u>valami után</u>	ítél <u>valamiből, valamiről</u>
<u>méret/mérték/divat után</u> készít(tet) ruhát	<u>méret/mérték/divat szerint</u> készít(tet) ruhát
törekszik <u>valami után</u>	törekszik <u>valamire</u>
következtet <u>valami után</u>	következtet <u>valamiből, valamiről</u>

A Victoria Beckham után elnevezett tehén lett a világ legdrágábbja

2021.02.10.

- BUDAPEST

Világrekordot jelentő áron, 262 ezer fontért, vagyis mintegy 106,4 millió forintért árverezték el a Victoria Beckham angol popénekesnő-dalszerző után Poshpice-nak nevezett tehént Közép-Angliában. A brit Limousin Cattle Society tenyésztőegyesület szerint a világon ekkora összeget sosem adtak még ennek a marhafajtának egy egyedéért, az ár a korábbi brit és európai rekord kétszeresét meghaladta.

Öltöny és Ing Mérték Után

Öltönyök mérték után

Őn is megérdemli, hogy végre pontosan olyan legyen a megjelenése, amelyet szeretne: abból az anyagból, pont olyan fazonban, ami Önnek tetszik - és éppen az Ön méretében...

*Ne az arcról ítéld,
ne a külső után,
a lélek mutatja meg,
kik vagyunk igazán,
ne az arcot nézd, a
lelket keresd,
s a lelkén keresztül
az embert szeresd.*

Mindenegyben blog

Minden egyes igét és vonzatát külön-külön meg kellene vizsgálni, hogy feltárhassuk az esetleges használati, stílusértékbeli vagy denotatív jelentésbeli különbségeket.

Addig is, amíg ez nem történik meg, a nyelvérzékünkre támaszkodhatunk. Kontextus nélkül nehéz megítélni, hogy akár csak ezekben a kifejezésekben melyik vonzat a megfelelőbb.

A táblázatban találhatóak közül egyedül a *következtet valami után* szokatlan, ennek használatát nagyközönségnek szánt szövegben **nem ajánljuk**.

A többi **szinonimaként** kezelhetjük, s a **nyelvérzékünkre** támaszkodva választhatunk közülük. (Az egyik fönti mém szinonimként tartalmazza a ragot és a névutót, s ugyanahhoz az *ítél* igéhez kapcsolódik mindkettő: *Ne az arcról ítélj, ne a külső után...*)

A magyar nyelv szlovákiai változataiban használatos a *valaki után megy* kifejezés, különösen olyankor, amikor hivatalos ügyben keresünk valakit.

szlovákiai magyar	közmagyar
El kell mennem a <u>főnök után</u> , s beszélnem vele arról, hogy ez így nem mehet tovább.	El kell mennem a <u>főnökhöz</u> , s beszélnem vele arról, hogy ez így nem mehet tovább.
Misad tanárnő küldött a tanár <u>úr után</u> .	Misad tanárnő küldött a tanár <u>úrhoz</u> .

Ezt a használatot szlovákiai magyar viszonylatban **nincs okunk kifogásolni**, különösen **élőszóban**.

53. A vonatkozásban és a vonatkozásában névutók

A *vonatkozásban*, ill. *vonatkozásában* is a **formális** stílus jellegzetes kifejezőeszközei közé tartozik, névutószerű használatban, **elvontabb határozói viszony** kifejezésére. Névutószerű utótagnak csak a *vonatkozásában* tekinthető, mivel a *vonatkozásban* főnév bővítményt kap a szokásos használatban.

1. A Nyelvművelő kézisztár többé-kevésbe elfogadja olyankor, amikor **nem helyettesíthető raggal**, bár ebben az esetben is inkább rövidebb (névutószerű) ragos főneveket ajánl helyette:

vonatkozásban névutószerű ragos névszó	más megoldás
<u>Egészségügyi vonatkozásban</u> feladataink a következők...	Egészségügyi feladataink a következők... Az <u>egészségügy terén</u> feladataink a következők... <u>Egészségügyi téren</u> feladataink a következők...

A *vonatkozásban* tökéletesen beleillik a hivatalos stílusba, de általában is a formális nyelvhasználatba, **nincs szükség rövidebb formával való helyettesítésre**; ugyanakkor ha **tömörsegre** és **könnyebb érthetőségre** törekszünk, célszerű lehet **rövidebb** formát használni.

Más stílusú – **bizalmas** és **választékos** – szövegekben valóban érdemes a természetesebb, **kevésbé formális** formát választani. A *vonatkozásban, vonatkozásában* ezekből kirírna, **stílus-törést** okozna.

2. Ha a *vonatkozásban, vonatkozásában* **konkrétabb határozói** szerepben fordul elő, a nyelvőrök **kerülendőnek** tartják:

vonatkozásban, vonatkozásában	<i>más megoldás</i>
1. A problémát <u>kiskereskedelmi vonatkozásban</u> az okozza, hogy... A problémát a <u>kiskereskedelem vonatkozásában</u> az okozza, hogy...	A problémát a <u>kiskereskedelemben</u> az okozza, hogy...
2. Borsod <u>megye vonatkozásában</u> csökkent a balesetek száma.	Borsod <u>megyében</u> csökkent a balesetek száma.
3. <u>Antennarendszer vonatkozásában</u> nincs pénzünk.	Az <u>antennarendszerre</u> nincs pénzünk.

Az 1.sz és a 2. sz. mondatban a bírált forma valóban **fölöslegesen mesterkél**t, így legtöbbször érdemes átfogalmazni, pl. a javasolt módon.

A 3. sz. mondat viszont **megettévesztő**, nem lehet megmondani, milyen stílusréteghez tartozik. A *vonatkozásában* formális stílus eszköz, ez után ilyesmit várnánk: (*Antennarendszer vonatkozásában*) *nem áll rendelkezésünkre elegendő anyagi eszköz*. Ehelyett az inkább bizalmas stílust asszociáló *nincs pénzünk* következik.

Azzal viszont egyetérthetünk, hogy a **formális stílusban** is **jobb lenne kevésbé mesterkélten fogalmazni**.

Az egyik esetben a nyelvőrök két megoldást is javasolnak a *vonatkozásában* kiváltására:

1.	2.	3.
Aggodalmunk a termelés <u>visszaesése vonatkozásában</u> nem vált be.	A termelés <u>visszaesésével kapcsolatos</u> aggodalmunk nem vált be.	Tartottunk a termelés <u>viszsaeséstől</u> , ám aggodalmunk alaptalannak bizonyult.

A második megfogalmazás valóban **jobbnak** tűnik, a harmadik azonban már **más stílusú**, másrészt nem világos, hogy a *beválik* ígét miért kellett egy bonyolultabb szerkezetre cserélni.

Példák az MNSZ2-ből a *vonatkozásában* változatra:

<p>Mi a mama kedvenc étele? Ezt Remete tanár úr nem tudta. A Fácánban mindig húslevest evett meg rántott húst tört burgonyával. Hozzá csemege uborkát. De amit Pintér tanárnő mondott, abban volt igazság. Mind az étel minősége és ára, mind pedig a családi mibenlét <u>vonatkozásában</u>. Így aztán telefonon közölte a mamával, hogy a következő pénteken náluk vacsoráznak, nem a Fácánban. És megkérdezte, mi a mama kedvenc étele. A mamát természetesen majd megütötte a guta. (Gyurkó László)</p>
<p>„Nagyon szép”, mondtad. S esetleg meg is ismételted még, a balzaci Nucingen báró beszédmódorában, „Natyon szep”, a triviálisan idézőjeles torzítással még jobban kiemelve a vélemény komolyságát (mert a komolyságot közvetlenül nemigen viseltük el önmagunk és egymás <u>vonatkozásában</u>). – Meghallgatnál egy részletet? – kérdezed még hunyt szemmel, s még mindig céltalanul babrálva a magnetofonon. (Somlyó György)</p>
<p>A politikában mindenképpen jelen van hosszú idő óta egy olyan erő, amely olyan kontrasztelekciót hajtott végre a kulturális, művészeti életben, a rádióban, sajtóban, televízióban, a különböző szerkesztőségekben, az egész kulturális szerkezet <u>vonatkozásában</u>, amely végül is nem alkalmas arra, hogy permanensen érzékelje a valóságot. (Sánta Ferenc)</p>
<p>A kormány egyik legfőbb feladata tehát az, hogy új piacokat igyekezzen szerezni a vállalkozások számára, elsősorban olyan célországok <u>vonatkozásában</u>, mint például Kína, India. (sajtó)</p>
<p>Politikai döntés nélkül nem került volna sor arra az október 23-i brutális, sok <u>vonatkozásában</u> törvénytelen és értelmetlen rendőri fellépésre, terrorra – jelentette ki Kontrát Károly, a Fidesz országgyűlési képviselője vasárnapi sajtótájékoztatóján. (sajtó)</p>
<p>Az előzetes adatokról még az év nyarán közzétett vaskos füzet a nemzetiségek <u>vonatkozásában</u> ugyanis, hiányosságai ellenére (az anyanyelvi számok kimaradása például több mint érthetetlen) már most is bővebb információkkal szolgál, mint amit az 1977-es tapasztalatok alapján remélhettünk. (tudományos)</p>
<p>Ez a határozat négy pontban foglalkozott az Általános Rendezési Tervvel: az elsőben általában Budapestre vonatkozóan, a második pontban általánosságban a XXII. kerület vonatkozásában, a harmadikban részleteiben az 1:20000 léptékű területfelhasználási lappal, a negyedik foglalkozott az egyeztetési folyamattal. Általánosságban Budapest <u>vonatkozásában</u> rögzítette a határozat – amiről itt már korábban is szó volt –, hogy a jelenlegi jogi környezetben korainak tartja Budapest Általános Rendezési Tervének elfogadását. (hivatalos)</p>
<p>Be kell hogy jelentsem, hogy a látványok tekintetében nem én képviselem a város jó ízlését. De annyira azért képes vagyok e tekintetben, hogy ízléstelennek minősítsem Tirts Tamás képviselőtársam hozzászólását egy történelmi műemlék és a koalíció érzékenységének <u>vonatkozásában</u>. (hivatalos)</p>
<p>Közműhálózatot létesíteni és felújítani (különösen a csatornák és gázvezetékek <u>vonatkozásában</u>), s azokat üzemeltetni csak úgy lehet, hogy azok szivárgásmentessége biztosítható legyen. (hivatalos)</p>
<p>Ennek az elgondolásnak a második variációjához kötődik az az álláspont, amelyik egy hihe-</p>

tetlenül szigorú összeférhetlenséget kíván megállapítani a gazdasági társaságok vezető tisztségviselői és a képviselők vonatkozásában, vagyis hogy minden gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének, igazgatótanácsi tagjának, felügyelőbizottsági tagjának a pozíciója összeférhetetlen lenne a képviselőséggel. (hivatalos)

Az energiafű termesztésével viszonylag gyorsan lehet hozzájutni energia-nyersanyaghoz, ha az energiaerdő vonatkozásában pedig olyan gyorsan növvő fákat ültetnek, amelyek két-három év alatt lehetőséget biztosítanak az energetikai felhasználásra, és nem kell a meglévő erdőket kipusztítani. (besznye)

Harmadik szempontból az vagyok, ahogyan mások látnak engem és amit mások gondolnak rólam. Különösen igaz ez a fiatalokra, hiszen ők azt tanulják, hogy ha nem úgy öltözködsz, ahogyan mások elvárják, és ha másoknál nem vagy menő, akkor biztos veled van a gond. Vagyis az önképed mindig attól függően változik, hogy a másik éppen hogyan tekint rád és soha nem leszel önmagad. Ez különösen érvényes a nőkre, főleg a család vonatkozásában. (közöségi)

Az átnézett adatok alapján úgy tűnik, hogy a *vonatkozásában* **nem nagyon lépett ki a formális stílusból**, bár vannak rá példák (kevés) a „szépirodalmi” és a „személyes” alkorpuszból is. A **formális stílusban** viszont **igencsak gyakori**.

Ennek alapján használatát leginkább a **formális stílusban** ajánljuk, ott azonban minden korlátozás nélkül. A rendelkezésünkre álló **szinonimák** közül **szabadon választunk**. Mások kéziratában, ha a szöveg formális stílusú, semmiképpen sem javítjuk. Ha nem formális, csak akkor javítjuk, ha egyértelmű stílusterést okoz.

Honeywell

54. A *vonatkozóan* és a *vonatkozólag* névutók

A *vonatkozásában* névutószerű ragos főnévhez hasonlít a *vonatkozóan* és a *vonatkozólag* is. A kettő közül jóval gyakoribb a *vonatkozóan*: az MNSZ2 a *vonatkozóan* formára több mint 40 ezer találatot adott, a *vonatkozólag* formára viszont alig 4 ezret.

A Nyelvművelő kézikönyvtár **hasonló módon** ítéli meg ezeket is, mint a *vonatkozásában*, sőt itt **explicit** módon leszögezi, hogy **néha valóban szükség van rájuk**, ugyanakkor sok esetben „pontosabb és tömörebb helyettük a határozóragos vagy a hagyományos névutóval szerkesztett forma”.

<i>vonatkozóan, vonatkozólag</i>	<i>más megoldás</i>
a költségekre <u>vonatkozóan</u>	a <u>költségekről</u>

a költségekre <u>vonatkózólag</u>	a költségek <u>felől</u> a költségekre <u>nézve</u>
-----------------------------------	--

Sajnos ilyen kevés kontextus mellett nem tudjuk megítélni, hogy valóban megfelelőbbek-e a javasolt formák, valószínűleg igen.

Nézzünk meg ezért néhány példát az MNSZ2-ből a *vonatkózóan* formára:

Soldatić telefonált Szántónak: gépkocsit küldött érte, azonnal menjen a nagykövetségre. Ott közölte, hogy Belgrádból megérkezett a válasz a menedékjog-kérelemre. De nem a családtagokra <u>vonatkózóan</u> . A szovjet támadás bármelyik órában megindulhat, ezért a jugoszláv kormány hajlandó menedékjogot adni Nagy Imrének s mindazoknak, akiket ő megnevez. (Gyurkó László)
– Ki is vagy te tulajdonképpen? – kérdezte, mintha váratlanul megbánta volna, hogy maga mellé ültette, hirtelen zavarában Köves, aki hasztalan törte a fejét, hogy valamilyen magyarázattal vagy igazolással szolgáljon a kilétére <u>vonatkózóan</u> , végül ennyit mondott csupán: – Ki volnék? – és vállat vont. – Kövesnek hívnak – tette még hozzá; furcsa volt hallania a nevét, annyira jelentéktelenül, már-már megvetően csengett. (Kertész Imre)
A vizsgálat megállapításai alapján az országgyűlési biztos általános helyettese az önkormányzat jegyzőjének ajánlást tett arra <u>vonatkózóan</u> , hogy a jövőben a pályázati kiírásokban külön hívják fel a figyelmet arra, hogy amennyiben a pályázó a lakást nem tekinti meg, ennek jogkövetkezményeit neki kell viselnie. (sajtó)
Egy nappal a választás előtt a palesztin vezetés közölte: hogy győzelme esetén kész tárgyalóasztalhoz ülni Saronnal, ha tiszteletben tartja azokat a kötelezettségeket, amelyeket elődei vállaltak a palesztin-izraeli viszály békés rendezésére <u>vonatkózóan</u> . (sajtó)
Az Afrodité görög eredetű női név. A görög mitológiában a szépség és a szerelem istennője. Képzett nevek Afrodita: Az Afrodité latinósított változata. Gyakorisága Az 1990-es években az Afrodité igen ritka név volt, míg az Afrodita szórványosan fordult elő. A 2000-es években egyik sem szerepel a 100 leggyakrabban adott női név között. A teljes népességre <u>vonatkózóan</u> a 2000-es években az Afrodité és az Afrodita nem szerepelt a 100 leggyakrabban viselt női név között. (tudományos)
Ugyanebből az okból, még ha általában tiszteletben tartjuk is egy cselekvőképtelen páciens döntését valamely orvosi kezelés elutasítására <u>vonatkózóan</u> , ha az elutasítás téves hitre épült, visszavonható. (tudományos)
A rendszerváltást követően a honvédség státusát és működését 1993, illetve 1996 óta mind a hivatásos állományú, mind a sorkatonák helyzetére <u>vonatkózóan</u> törvény szabályozza. A törvények végrehajtását biztosító alacsonyabb szintű kiegészítő jogszabályoknak azonban nem mindegyike készült el, és nagyon elavult a napi működést szabályozó szolgálati szabályzat is. (hivatalos)
Az országgyűlési biztos a rendelkezésre álló iratanyag alapján megállapította – s ezt állapította meg a Fővárosi Közigazgatási Hivatal is –, hogy az újságcikkekben említett képviselő-testületi határozat nem volt törvénytörő, az nem tartalmazott hatósági jogkörben elbírálandó kérdésre <u>vonatkózóan</u> semmilyen rendelkezést. (hivatalos)
És azt, hogy honnan, melyik országokból, mekkora érdeklődés van, erre <u>vonatkózóan</u> vannak-e becslések? Tehát például a magyar igazolványokkal kapcsolatos procedúrák erre valamilyen jelzést adhatnak-e? (besznye)
Ha valaki olyan újságot akar megjelentetni, ahol a történet egyik fele a hírforrás (és ez esetben mindegy, hogy az hiteles vagy nem) szerint így vagy úgy történt, a másik felét pedig deklarálta az újság találja ki, – ennek megfelelően nem vonhat le belőle semmiféle következtetést sem a konkrét szereplőkre <u>vonatkózóan</u> , sem általánosítva, – akkor legfeljebb a „Kacsá” nevet adhatná neki, az meg ugye már foglalt (legalábbis volt valaha ilyen című lap). (fórum)

Még egy kérdés: a szerviznek lehet kérvényt benyújtani, cserére ill. visszavásárlásra vonatkozóan? (közösségi)

Lehet, hogy a *mai* fiatalok *tegnapi* tanácsokat kapnak a *holnapi* munkájukra vonatkozóan? Még elképzelni is szörnyű ennek következményeit!

James C. Cotham

BankRáció.hu

A *vonatkozóan* használatára nézve ugyanazt a tanácsot adhatjuk, mint főntebb adtunk a *vonatkozásában* használatára: a *vonatkozóan* is leginkább a **formális** stílusba illik, ott minden korlátozás nélkül használhatjuk. A rendelkezésünkre álló **szinonimák** közül **szabadon választunk**. Mások kéziratában, ha a szöveg formális stílusú, természetesen nem javítjuk.

Ha **nem formális** kontextusban fordulna elő, csak **akkor javítjuk, ha egyértelmű stílustörést okoz**.

Most pedig következzenek a példák a *vonatkozólag* formára, ugyancsak az MNSZ2-ből!

Az ön személyére felesleges szót vesztegetnünk. Ismerjük az életét, a legapróbb részletekig. Tudjuk felmenőit, iskoláit, végzettségét, eddigi tevékenységét, anyagi helyzetét, párkapcsolatait, ha szabad így kifejeznem magam, lakása berendezését, étkezési szokásait és így tovább. Ezekre vonatkozólag tehát kérdéseim nincsenek. Inkább a klub némely alapszabályáról mondanék egyet-mást, ha megengedi. Pracli megengedte, noha érdekelte volna, honnan ismerik az életét ilyen alaposan, mikor csak előző este jelentkezett. Természetesen nem tudhatta, hogy Rottenbiller Lipót, megszűnően a pártállam s ezzel kapcsolatban pártinstruktori tevékenysége, biztos, ami biztos, magával vitte a Magyar Atlétikai Szövetség káderlapját. No meg az Adonis Klubnak is megvoltak a maga információs csatornái. (Gyurkó László)

Az orvostudomány igen magas fokon állott nálunk. Két hónapja sincs, hogy az angolok megtaláltak egy 4000 éves orvosi könyvet, amely pontosan leírja számos betegség tüneteit, gyógyítását, és meglepő útmutatással szolgál a csontforrasztásra vonatkozólag. Sebészeink ismerték a test legapróbb részeit, a vérkeringést, az érzéstelenítést, a hipnotikus gyógyítást; gyógyítottak az elektromossággal, operálták a hályogot, boncoltak halottakat, és ismerték a viviszekciót, amit állatokon és halálra ítélt gonosztevőkön végeztek. És hallgassa csak meg, mit ír Celsus a bacilusokról: „...Kiszáradó mocsarakból bizonyos parányi lények kerülnek a levegőbe, melyeket szabad szemmel nem lehet látni, és amelyek az orron vagy a szájon keresztül a testbe jutva, nehéz betegségeket okoznak”. (Szabó Lőrinc)

De vagy nem volt puskája neki, vagy a bátorsága csak a nyomorgatásig terjedt, mert ismét sarkon fordult, és bément a garázsba. Mi boldogok voltunk, s tovább heverésztünk. A beszéd is megindult közöttünk, s olyan szívéllyességgel felelgettünk egymásnak, mintha testvérek lettünk volna. Az egyik kihirdette, hogy az összetartásban van az erő; a másik pedig azt indítványozta, hogy a jövőben is, bármi adja elé magát, fekdjünk le a földre. A titkos jelle vonat-

<p><u>kozólag</u> is megállapodtunk: vagyis kimondottuk, hogy abban a percben, amikor a szóke fiúnak a száján felhangzik a jövőben a „tutu”, akkor mind a négyen összefutunk, és hasra vetjük magunkat a földön. (Tamási Áron)</p>
<p>– Hát... kérem, akkor kollégák vagyunk, mi írók vagyunk Budapestről, és hogy így... egy magyar költővel itt és így találkozunk, az... talán ismerjük is egymást... – dadogtuk eszméletlenül. A Palicsi-tónál ilyenek a költők? Kosztolányi is erős volt, az igaz, no de ennyire? Közben a szóke bajszos mosolya kissé szélesebbé vált. – Maguk pesti írók? Nem vagyok költő. Öntő vagyok. Vasöntő. Még néhány józan, csöndes tanáccsal látott el bennünket a havas úti autókázásra <u>vonakozólag</u>, és továbbment. (Nemes Nagy Ágnes)</p>
<p>Az aranytartalék Németország megszállásakor a francia zónában előkerült és hazajutott. S miután 1950 júniusában én lettem az elhurcolt magyar javak hazahozatali bizottságának az elnöke, ennek az útját közvetlen közlelől nyomon követhettem. A másik részét az aranyrak, amit nem tudtunk igazolni, hogy az magyar állami tulajdon – hiszen az magánszemélyeké volt – kivitték Amerikába és állítólag átadták az ottani zsidó szervezeteknek. Erre <u>vonakozólag</u> azonban a mai napig semmilyen bizonyíték nem került elő. (sajtó)</p>
<p>Sokan panaszkodnak, hogy a fiatalok már keveset olvasnak, ami a klasszikus szépirodalomra <u>vonakozólag</u> valóban igaz is, de máshogy, más formában azért mégis olvasókká válnak. Már csak a szülőknél és pedagógusokon és persze a tömegtájékoztatóon múlik, hogy a megfelelő körülményeket miként teremtik meg. Magyarországon már két évtizede rendezik meg a Bod Péter könyvtárhasználati vetélkedőt, amibe az idén távúton a kassai magyar IPARI is bekapcsolódott Fülöp Éva könyvtáros ösztönzésére és előkészítő munkájának köszönhetően. (sajtó)</p>
<p>Ezért vannak a kérdőívben csak a megkérdezett személyre vonatkozó véleménykérdések. A kérdőív megszerkesztésénél az intergenerációs folyamatok feltárására törekedtünk, ezért a megkérdezett testvéreire, házastársa testvéreire, gyermekeire és unokáira vonatkozó néhány mutatót valamennyi potenciális érintett személyre <u>vonakozólag</u> feltártuk. Ezért ezeket az adatokat táblázatszerűen rögzítjük. (tudományos)</p>
<p>A penge stabilan támaszkodott a nyélre, nem lehetett sem előre-, sem hátrafelé elmozdítani. Ezt alsó végének sajátos: z keresztmetszetű kiképzése biztosította. A szabadalmi leírás szerint „ez a késszerkesztés használat közben a legnagyobb biztonságot nyújtja a létező különbözőféle késkonstrukciókkal szemben. Az esetleges pengebecsapások a fennforgó késnél rögzített helyzetben kizártak, lehetetlenek”. A zsebkes anyagára és formájára <u>vonakozólag</u> nem volt megkötés. A szabadalom megemléltette, hogy a nyélborítások készülhetnek elefántcsontból, teknőcből, szaruból, sima, cizellált vagy nikkelezett fémből, s ezek nem befolyásolják a szerkezeti felépítést. (tudományos)</p>
<p>Elnézést kérek, főpolgármester úr, azt hiszem, egy kicsit már fáradtak vagyunk ez után a hosszú, bár érdemdús tárgyalás után. Nem tudom, nem találtam meg írásban azt a módosító indítványt, amely azt mondja a 2-7. pontra, hogy felfüggeszti azok végrehajtását. Ezt a módosító indítványt nem kaptam meg írásban, és úgy tudom, déli 12 óráig lehetett leadni a módosító indítványokat erre <u>vonakozólag</u>. (hivatalos)</p>
<p>A politikai légkör kedvezőtlen befolyására <u>vonakozólag</u> nem tudjuk megkerülni az Alkotmány 6. szakaszában kimondott elveket. A nemzeti kisebbségek etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitásának megőrzését, fejlesztését és kifejezését biztosító alaptörvény eredetileg feltételezi a megfelelő szakaszokba illeszkedő, a hazai hagyományoknak eleget tevő, a jelenlegi társadalmi tapasztalattal összhangban levő és Románia által elfogadott nemzetközi dokumentumokban kifejezett jogok további biztosítását is. (hivatalos)</p>
<p>Nekünk, a liberális, neoliberális gazdaságpolitikával szakítani kell. A most megjelent programra <u>vonakozólag</u> egy jó PR-fogásnak tartom. Furcsállom egyébiránt, hogy ez túlnyúlik a választási cikluson, tehát 2010 után. Én úgy gondolom, hogy az lett volna a célszerű, hogy egy rövid, két éves gazdasági programot nyújt be a kormányfő, de úgy vettem észre, ahogy olvastam, mint hogyha a kezét egy kicsit fogták volna a szabad demokraták. (besznye)</p>

Nem, nem mondtak erre vonatkozólag semmit, hogy ha látják, akkor mi legyen. Ez azért érdekes, mert a lakókat nem telepítették ki, tehát a lakásaikból valóban a hideg ellenére nézegetnek kifelé az utcára, hogy mi ez a sok rendőrautó, és ők is így a sajtótól, meg a tömegtől értesültek, hogy valószínűleg a lépcsőházban bujkál egy bankrabló. De a rendőrség most itt a helyi sajtótájékoztatón erre <u>vonatkozólag</u> nem mondott semmit. (besznye)
Voltál Prágában? Merhogy úgy tűnik, megmutatom a lányomnak a jövő héten, de nemtom, hogy szálloda vagy mi legyen? 12 éve voltam utoljára, de a Staropramen íze még mindig a számban van. Van valami tipped szállásra <u>vonatkozólag</u> ? Esetleg árak? Kösz! (fórum)
Ejnye, Ragika! Miért beszélsz ilyen durván? Bántottalak? Ezt édesanyádtól tanultad, vagy az egyházi iskolában, ahova állításod szerint jártál? Pontosán az érveket írtam le, arra <u>vonatkozólag</u> , hogy műveletlen vagy, aki még helyesen írni sem tud. Kár, hogy nem vetted észre, sőt, a mosdatlan beszédeddel még rá is tettél egy lapáttal. Az állat már régen kibújt belőled, a nicked kitalálásakor. A német újság a Frakfurter Allgemeine Zeitung, egyébként. A cikket nélküled is ismerjük. Mai nyelvtan leckénk: a magyar, német, angol stb. melléknévként kis betűvel írandó! A mondatod tehát helyesen: „A magyarok mindent elkövetnének, hogy ne tartozzanak a Balkánhoz.” Legközelebb a helyes központozásról fogunk tanulni. (fórum)
Eleinte mástól kapjuk azeledelt, de nem élőködhetünk állandóan másokból. Nem másoktól kell elvárunk, hogy imádkozzanak helyettünk, nem másoknak kell meghozniuk a döntéseket a mi életünkre <u>vonatkozólag</u> . Nem másoknak kell megharcolniuk a mi harcainkat. Mindenki akinek Isten száját adott, az tud imádkozni. Aki a másik embertől tud kérni, az tud a Mindenhatótól is. Azzal a szájjal, amivel szidni tudjuk egymást, azzal imádkozni is tudunk. (közösségi)
Azért pár óra alatt csodálnám, ha a merülésre <u>vonatkozólag</u> tapasztalataid lennének Kell pár ciklus mindig mire beáll. De a sebesség és testreszabhatóság nem rossz benne. (közösségi)

Bár az MNSZ2 találatai azt mutatják, hogy a *vonatkozólag* jóval ritkább, mint a *vonatkozóan*, **stilisztikailag** használatuk **nem látszik lényegesen különbözni**. Ez is, akárcsak „ikertestvére”, **formális** stílusértékű, ennek ellenére – amint láthatjuk – még Tamási Áron népies szövegéből sem rí ki. (S Tamási Árontól ez csupán egy a nagyon sok találat közül.)

Ebből következően ezt is **korlátozás nélkül** használhatjuk, akárcsak a *vonatkozóan*, természetesen stílusértékének megfelelően, vagyis elsősorban **formális** stílusú szövegekben.

...zoztató leírás a főtt burgonyából
...áltható burgonyapor, illetve burgonyaliszt
gyártására vonatkozólag

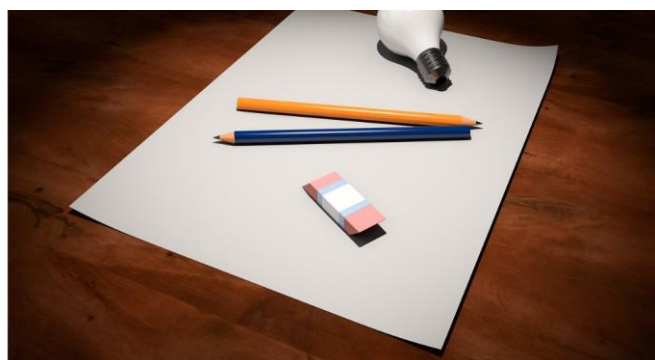
Nyomda: Springer Nyomda
Kötés típusa: tűzött
Terjedelm: 11 oldal
Nyelv: magyar
Méret: Szélesség: 14.00cm, Magasság: 21.00cm
Súly: 0.10kg

POLGÁRMESTERI HIVATA...

Új eljárásrend az irányított égetésekre vonatkozólag

Írta: Tassy Dóra — Frissítve: 2020. február 26.

Aktuális tájékoztatás a járványhelyzetre vonatkozólag

Parkolás tájékoztató a koronavírus időszakra vonatkozólag

Módosítás: 2020. március 17.

AZ ALAP

- AZ ÁLLATORVOSI KAMARA
ÁRJEGYZÉKE AZ EGYES
ÁLLATORVOSI
SZOLGÁLTATÁSOKRA
VONATKOZÓLAG
- MINIMÁLIS SZINT

[Kezdőoldal](#) > [Footer-Meta](#) > [Tájékoztatás a szerzői jogra vonatkozólag](#)

Tájékoztatás a szerzői jogra vonatkozólag

& A JEGYZETBEN EMLÍTETT NYELVI IDEOLÓGIÁK

Nyelvi aformalizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a nyelv formális változatainak használata eredendően negatív jelenség. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a formális, de nem választékos stílusértékű („hivatalos ízű”) nyelvi formák eredendően rosszabbak, mint választékos, közömbös vagy más stílusértékű megfelelőik.

Nyelvi autonomizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a közlések megítélhetők nyelvhelyességi szempontból a beszédhelyzetre és a szövegösszefüggésre való tekintet nélkül. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a nyelvi formák helyessége önmagában is megítélhető, a használati kontextustól függetlenül.

Nyelvi brevizmus. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a rövidebb nyelvi formák eredendően helyesebbek a hosszabb nyelvi formáknál.

Nyelvi egzaktizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a tartalmilag pontos, félreérthetetlen közlés abszolút érték. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a denotáció szempontjából pontosabb, egyértelműbb, félreérthetetlen nyelvi forma eredendően helyesebb, mint az, amely kevésbé pontosan, elnagyoltan, homályosan, félreérthetően utal a denotátumra.

Nyelvi extrudizmus. Az a meggyőződés, hogy egyes nyelvi formák azért veszélyesek a nyelvre nézve, mert képesek más formákat kiszorítani a nyelvhasználatból, és így a nyelvi rendszerből is.

Nyelvi idiomizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az olyan nyelv, nyelvváltozat vagy nyelvi közlés, amely nagymértékben „őrzi”, ill. tartalmazza az adott nyelvre sajátosan jellemző nyelvi formákat, eredendően értékesebb annál, amely ilyeneket csak kisebb számban tartalmaz. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az adott nyelvre sajátosan jellemző nyelvi formák eredendően helyesebbek azoknál a formáknál, amelyek sok más nyelvben is megvannak, különösen pedig azoknál, amelyek idegen nyelvek hatására jöttek létre. A magyar nyelv vonatkozásában a magyar nyelvre jellemző nyelvi formák a nyelvi idiomizmus hívei szerint azért rendkívül értékesek, mert „magyar gondolkodásmódot”, „magyar szemléletet” tükröznek, amit az idegen mintára keletkezett közvetett kölcsönszavak „megzavarnak”.

Nyelvi izomorfizmus. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az egyetlen funkcióval, ill. jelentéssel rendelkező nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint azok, amelyeknek több funkciójuk, ill. jelentésük van.

Nyelvi kommunikacionizmus. Az a meggyőződés, melynek hívei a nyelvi közlés funkcióját valamely tartalom átadására szűkítik le, s nem vesznek tudomást a nyelv egyéb fontos funkcióiról, mint amilyen az identitásjelző vagy az esztétikai funkció.

Nyelvi konzervativizmus. Általánosabb nyelvi ideológiaként megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a nyelv hagyományos formái különleges értéket képviselnek, megőrzésük társadalmi, sőt kulturális és nemzeti érdek. Hívei nem riadnak vissza az olyan nyelvalakító tevékenységtől sem, melynek célja a nyelvi változások fékezése vagy akár visszafordítása. Nyelvhelyességi ideológiaként *makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az archaikusabb, több régies formát tartalmazó nyelvek vagy nyelvváltozatok (pl. nyelvszigetek, nyelvjárásszigetek, nyelvcsaládok peremhelyzetű nyelvei, peremnyelvjárások) eredendően értékesebbek a nagyobb változáson átment nyelveknél, nyelvváltozatoknál. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a hagyományos, a nyelvben régebb óta meglévő nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint az újabban létrejöttek vagy bekerültek.

Nyelvi korrekcionizmus. Általánosabb nyelvi ideológiaként megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a nyelvhelyességi szabályok követése minden igényes közlés alapkövetelménye, s rendkívül fontos, hogy minden beszélő elsajátítsa ezeket a szabályokat és alkalmazza őket nemcsak a formális, hanem lehetőleg az informális nyelvhasználatában is. Nyelvhelyességi ideológiaként *makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a nyelvhelyességi szabályokat követő beszédmód nyelvileg is nagyobb értékű, mint az ezeket a szabályokat kevésbé vagy egyáltalán nem követő beszédmód. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a nyelvhelyességi szabályoknak megfelelő nyelvi forma eredendően helyesebb annál, amely megsérti a nyelvhelyességi szabályokat.

Nyelvi necesszizmus. Nyelvhelyességi ideológiaként *makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy két vagy több szinonim nyelvi forma közül az egyik – a hagyományos, kodifikált, standard – forma szükséges és helyes, a később kialakult egy vagy több forma viszont fölösleges, és így kevésbé helyes vagy helytelen.

Nyelvi originalizmus. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az etimológiai szempontból elsődleges vagy ahhoz közelebb eső hangalak vagy jelentés eredendően helyesebb annál, amely később jött létre, ill. amely jobban különbözik tőle.

Nyelvi platonizmus. Az a meggyőződés, hogy a nyelvnek van egy ideális formája, amely mindegy független a tényleges közlésekben található nyelvi alakulatoktól. Egy-egy nyelvi forma helyessége tehát nem függ attól, mennyire elterjedt, és kik használják.

Nyelvi purizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a hagyományos, nem idegen eredetű nyelvi formákat előnyben részesítő beszédmód eredendően értékeesebb, mint az, amely nagyobb számban tartalmaz idegen eredetű nyelvi formákat.

Mikroszinten megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a hagyományos, nem idegen eredetű nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint az idegen eredetű nyelvi formák. Hasonlóképpen az idegen minta nélküli, belső keletkezésű nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint azok, melyeket idegen mintára alkottak.

Nyelvi standardizmus. Általánosabb nyelvi ideológiaként megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a standard nyelvváltozat kiemelkedő szerepű, a műveltség megszerzésének elengedhetetlen eszköze, a nyelv legfontosabb változata, nyelvileg magasabb rendű más nyelvváltozatoknál, a helyesség zsinórmértéke, a társadalmi előrehaladás pótolhatatlan eszköze, s ezért minden embernek elemi érdeke, hogy azt elsajátítsa és használja. Nyelvhelyességi ideológiaként *makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a standard nyelvváltozat eredendően értékeesebb, magasabb rendű, fejlettebb, jobb, sőt szebb a többinél. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a standard nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint a más nyelvváltozatokhoz tartozó formák. Képviselői a standard nyelvváltozat normáját „a normának” nevezik, s az összes többi fölé helyezik.

Nyelvi szimplicizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a közlés egyszerűsége abszolút érték. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az egyszerűbb szerkezeti felépítésű nyelvi formák eredendően helyesebbek a bonyolultabbaknál.

Nyelvi szintetizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a közlés tömörsége (tartalmi azonosság mellett) abszolút érték. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a szintetikus nyelvi formák eredendően helyesebbek az analitikusaknál.

Nyelvi uzualizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az elterjedtebb nyelvek, nyelvváltozatok nyelvileg eredendően értékeesebbek a kevésbé elterjedteknél.

Mikroszinten megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az elterjedtebb (azaz nagyobb földrajzi területen, több társadalmi rétegben, több beszédhelyzetben, többfajta nyelvi kontextusban

stb. használt), ill. a nyelvhasználatban gyakrabban előforduló nyelvi forma eredendően helyesebb a kevésbé elterjedtnél, ill. ritkábban előfordulónál.

& NYELVMŰVELŐ IRODALOM ÉS NYELVÉSZETI SZAKIRODALOM

A NÉVUTÓ

A névutó általános kérdései

1. Bárczi Géza 1974. Ragok, névutók. / 28. *Nyelvművelésünk*. Budapest: Gondolat. 73–75.
2. Dér Csilla Ilona 2012. Mennyire prototipikus névutók a ragvonzó névutók a magyarban? Tolcsvai Nagy Gábor–Tátrai Szilárd szerk., *Konstrukció és jelentés. Tanulmányok a magyar nyelv funkcionális kognitív leírására*. Budapest: ELTE. 11–29.
3. Grétsy László szerk. 1976. A bővítményekkel kapcsolatos nyelvhelyességi kérdések. *Mai magyar nyelvünk*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 55–56.
4. HivKk. 1978. névutók szerepe és használata. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 241–243.
5. É. Kiss Katalin 2006. Mondattan. A határozószói kifejezés. Kiefer Ferenc szerk., *Magyar nyelv*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 137–138.
6. É. Kiss Katalin 2006. Mondattan. A névutói kifejezés. Kiefer Ferenc szerk., *Magyar nyelv*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 135–137.
7. Kovalovszky Miklós 1977. Elöljáró névutók. *Nyelvfejlődés, nyelvhelyesség*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 201–203.
8. Minya Károly 2011. A névutókkal kapcsolatos újítások. *Változó szókincsünk. A neologizmusok több szempontú vizsgálata*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 90.
9. MGr. 2000. A névutó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 259–263.
10. MNySz. 2007. névutó. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 180.
11. Nadasdy Ádám 2007. Névutó. Kálmán László–Nadasdy Ádám, *Hajnali hárompercesek a nyelvről*. Internet. 131–132.
12. Nadasdy Ádám 2008. A névutó. *Prédikál és szónokol. Újabb írások, beszélgetések a nyelvről 2003–2007*. Budapest: Magvető. 207–210.
13. NyKk. II. 1985. névutó. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 299–303.

A névutók és ragok váltakozása

1. Bachát László 2002. A névutós formák előretörése. Balázs Géza–A. Jászó Anna–Koltói Ádám szerk., *Éltető anyanyelvünk. Írások Grétsy László 70. születésnapjára*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 46–49.
2. Bencédy József 1968. A határozók és névutók helyes használata. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 94–95.
3. Kemény Gábor 2009. Az analitikus kifejezésmód érvényesülése újabb nyelvhasználatunkban. *Magyar Nyelvőr* 133/ 3, 263–274.

4. Kovalovszky Miklós 1953. Nyelvünk újabb belső fejleményeinek nyelvhelyességi kérdései. III. Lőrincze Lajos szerk., *Nyelvművelésünk főbb kérdései*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 191.
5. Kovalovszky Miklós 1977. Ragok – névutók. | Elöljáró névutók. *Nyelvfejlődés, nyelvhelyesség*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 199–200. 201–203.
6. MNyL. 2001. névutó – terpeszkedő kifejezés. *Magyar nyelvhelyességi lexikon*. Budapest: Corvina. 163–164.

Egyes névutók váltakozása

1. MNyL. 2001. névutó-keveredések. *Magyar nyelvhelyességi lexikon*. Budapest: Corvina. 164.

● *alapján, alapon*

1. HivKk. 1978. alapján, alapon Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 23–24.
2. Nádasdy Ádám 2003. Az alapján. *Ízlések és szabályok*. Budapest: Magvető. 251–217.
3. NyKk. I. 1983. alapján | alapon. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 155. 156.
4. NymKsz.² 2005. alapján. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 31.
5. Sebestyén Árpád 1994. Alaptalan „alapján”. *Értsünk Szót! Útvesztők és útjelzők mindennapi nyelvhasználatunkban*. Debrecen: KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. 176–177.

● *alatt*

1. Bencédy József 1968. Névutók. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 99.
2. HivKk. 1978. alatt. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 27–28
3. É. Kiss Sándor 1988. Időzavarban. „Értsd is a szót...!” *Nyelvművelő írások*. Budapest: Tankönyvkiadó. 250–251.
4. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.
5. NyKk. I. 1983. alatt. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 159–160.
6. NymKsz.² 2005. alatt. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 32–33.

● *alkalmával – alkalmából*

1. HivKk. 1978. alkalmából, alkalmával. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 28.

2. MNySz. 2007. alkalmából–alkalmával. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 17.
3. NyKk. I. 1983. alkalmából–alkalmával. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 164.
4. NymKsz.² 2005. alkalmából–alkalmával. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 34.

● **alkalommal**

1. MGr. 2000. A számhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 434.
2. NyKk. I. 1983. alkalommal. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 170.
3. NymKsz.² 2005. alkalommal. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 35.
4. Sebestyén Árpád 1994. *Az alkalom szülöttei. Értsünk Szót! Útvesztők és útjelzők mindennapi nyelvhasználatunkban*. Debrecen: KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. 181–182.

● **belül**

1. Bencédy József 1968. Névvutók. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 98.
2. MGr. 2000. Az időhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 433–434.
3. NyKk. I. 1983. belül. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 302.
4. NymKsz.² 2005. belül. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 69–70.

● **céljából**

1. HivKk. 1978. céljából, céljára. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 57.
2. É. Kiss Sándor 1988. Időzavarban. „Értsd is a szót...!” *Nyelvművelő írások*. Budapest: Tankönyvkiadó. 250–251.
3. MGr. 2000. A célhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 439–440.
4. NyKk. I. 1983. céljából. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 378.
5. NymKsz.² 2005. céljából. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 88.

● **dacára, ellenére**

1. Bencédy József 1968. A köztöszök. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 133.
2. HivKk. 1978. dacára. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 60.

3. NyKk. I. 1983. dacára | ellenére. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 420. 513.
4. NymKsz.² 2005. dacára. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 102.

● **érdekében**

1. HivKk. 1978. érdekében. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 81.
2. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom.* Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.
3. NyKk. I. 1983. érdekében. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 545.
4. NymKsz.² 2005. érdekében. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 151.
5. Sebestyén Árpád 1994. *Ez érdekében. Értsünk Szót! Útvesztők és útjelzők mindennapi nyelvhasználatunkban.* Debrecen: KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. 184–185.

● **eredményeként, eredményeképp, eredményeképpen**

1. NyKk. I. 1983. következtében. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1262–1263.
2. NymKsz.² 2005. eredményeként, eredményeképp(en). Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 152.

● **eredően**

1. HivKk. 1978. eredően. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 82.
2. MGr. 2000. Az okhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika.* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 439.

● **értelmében**

1. HivKk. 1978. értelmében. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 82.
2. NyKk. I. 1983. értelmében. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 552.
3. NymKsz.² 2005. értelmében. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 154.

● **esetben, esetében, esetén**

1. HivKk. 1978. esetében, esetén. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 83–84.

2. MGr. 2000. Az időhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 433–434.
3. NyKk. I. 1983. eset, esetben | esetén. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 565. 565–566.
4. NymKsz.² 2005. eset, esetben, esetén. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kézisótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 156.

● **felé/fele**

1. Bencédy József 1968. A határozók és névutók helyes használata. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 95.
2. Grétsy László 1964. Arccal a *felé* felé! *Szaknyelvi kalauz*. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 187–193.
3. Grétsy László szerk. 1976. A bővítményekkel kapcsolatos nyelvhelyességi kérdések. *Mai magyar nyelvünk*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 55.
4. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.
5. Kemény Gábor 1992. Felszólamlás a hivatalok *felé*. Kemény Gábor–Szántó Jenő szerk., *Mondd és írd!* Budapest: Auktor Kiadó. 259–260.
6. Kovalovszky Miklós 1953. Nyelvünk újabb belső fejleményeinek nyelvhelyességi kérdései. III. Lőrincze Lajos szerk., *Nyelvművelésünk főbb kérdései*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 191.
7. Kovalovszky Miklós 1977. Ragok – névutók. *Nyelvfejlődés, nyelvhelyesség*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 199–200.
8. MGr. 2000. A részeshatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 442–443.
9. MGr. 2000. Az időhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 433–434.
10. NyKk. I. 1983. *felé*. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 600–601.
11. NyKk. I. 1983. *felé*. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 89–90.
12. NymKsz.² 2005. *felé*. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kézisótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 173.
13. Tótfalusi István [1999]. *felé*. *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 218.

● **felől**

1. HivKk. 1978. *felől*. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 91.
2. Kovalovszky Miklós 1953. Nyelvünk újabb belső fejleményeinek nyelvhelyességi kérdései. III. Lőrincze Lajos szerk., *Nyelvművelésünk főbb kérdései*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 191–192.
3. Kovalovszky Miklós 1977. Ragok – névutók. *Nyelvfejlődés, nyelvhelyesség*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 199–200.

4. MGr. 2000. Az okhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 439.
5. NyKk. I. 1983. felől. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 612.
6. NymKsz.² 2005. felől. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 176.

● **folyamán**

1. HivKk. 1978. folyamán. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 96–97.
2. NyKk. I. 1983. folyamán. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 658.
3. NymKsz.² 2005. folyamán. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 194.

● **folytán**

1. HivKk. 1978. folytán. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 97.
2. MGr. 2000. Az okhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 439.
3. NyKk. I. 1983. folytán. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 662.
4. NymKsz.² 2005. folytán. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 194–195.

● **fölött/felett**

1. HivKk. 1978. fölött. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 98–99.
2. NyKk. I. 1983. fölött. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 682–684.
3. NymKsz.² 2005. fölött. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 199–200.

● **gyanánt**

1. HivKk. 1978. gyanánt. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 103.
2. MGr. 2000. Az állapothatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 434–436.
3. NyKk. I. 1983. gyanánt. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 730–731.
4. NymKsz.² 2005. gyanánt. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 213.

● **illetően, illetőleg**

1. HivKk. 1978. illetően. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 150.
2. NyKk. I. 1983. illetőleg–illetve–illetően. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1014–1015.
3. NymKsz.² 2005. illetőleg–illetve–illetően. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 258.
4. Sebestyén Árpád 1994. Gondolatok a névutókat *illetően*. *Értsünk Szót! Útvesztők és útjelzők mindennapi nyelvhasználatunkban*. Debrecen: KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. 185–186.

● **iránt**

1. HivKk. 1978. iránt. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 156.
2. NyKk. I. 1983. iránt. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1030.
3. NymKsz.² 2005. iránt. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 264.

● **kapcsán**

1. HivKk. 1978. kapcsán, kapcsolatban, kapcsolatosan. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 167.
2. NyKk. I. 1983. kapcsán. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1119.
3. NymKsz.² 2005. kapcsán. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 283.

● **kapcsolatban**

1. HivKk. 1978. kapcsán, kapcsolatban, kapcsolatosan. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 167.
2. MNySz. 2007. kapcsolatban. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 129.
3. NyKk. I. 1983. kapcsolatban. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1119–1120.
4. NymKsz.² 2005. kapcsolatban. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 283.

● **kapcsolatosan**

1. HivKk. 1978. kapcsán, kapcsolatban, kapcsolatosan. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 167.
2. NyKk. I. 1983. kapcsolatosan. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1120.
3. NymKsz.² 2005. kapcsolatosan. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 283.

● **keresztül**

1. HivKk. 1978. keresztül. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 174.
2. É. Kiss Sándor 1988. *A titkárnőn keresztül. „Értsd is a szót...!” Nyelvművelő írások*. Budapest: Tankönyvkiadó. 243–244.
3. MGr. 2000. A helyhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 432–433.
4. MGr. 2000. Az időhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 433–434.
5. NyKk. I. 1983. keresztül. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1156–1157.
6. NymKsz.² 2005. keresztül. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 292.
7. Tótfalusi István [1999]. keresztül. *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 181.

● **keretében, keretén belül, keretei között**

1. HivKk. 1978. keretében, keretei között, keretén belül. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 174.
2. MNySz. 2007. keretén belül. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 133.
3. NyKk. I. 1983. keretében. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1157.
4. NymKsz.² 2005. keretében. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 292.
5. NymKsz.² 2005. keretén belül. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 292.

● **kifolyólag, kifolyóan**

1. HivKk. 1978. kifolyóan, kifolyólag. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 178–179.
2. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.

3. NyKk. I. 1983. kifolyólag, kifolyóan. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1195–1196.
4. NymKsz.² 2005. kifolyólag, kifolyóan. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 300–301.
5. Tótfalusi István [1999]. kifolyólag. *Kis magyar nyelvklinika.* Budapest: Anno Kiadó. 221–222.

● **köszönhetően**

1. MNySz. 2007. köszönhetően. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár.* Celldömölk: Pauz-Westermann. 140.
2. NymKsz.² 2005. köszönhető – tulajdonítható. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 317.

● **következtében**

1. HivKk. 1978. következtében | mindek következtében. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 193. 225.
2. MGr. 2000. Az okhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika.* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 439.
3. NyKk. I. 1983. következtében. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1262–1263.
4. NymKsz.² 2005. következtében. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 320.

● **követően, követőleg**

1. HivKk. 1978. követően, követőleg. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 193–194.
2. NyKk. I. 1983. követően. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1263.
3. NymKsz.² 2005. követően. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 320.
4. Tótfalusi István [1999]. követően. *Kis magyar nyelvklinika.* Budapest: Anno Kiadó. 222–223.

● **létére**

1. MNySz. 2007. létére – lévén. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár.* Celldömölk: Pauz-Westermann. 150–151.
2. NyKk. II. 1985. létére. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 50.
3. NymKsz.² 2005. létére. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 342.

• *lévén*

1. MNySz. 2007. létére – lévén. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 150–151.
2. MNySz. 2007. lévén, hogy... – lévén... Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 151.
3. NyKk. II. 1985. lévén. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 56.
4. NymKsz.² 2005. lévén. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 343–344.

• *magasságában*

1. Balázs Géza 2002. Magasban. *Nyelvünkben a világ*. Budapest: Ister Szolgáltató, kereskedelmi és Kiadó Kft. 218–219.
2. Benyhe János 2005. Hat óra magasságában. *Dohogó. Nyelv-őr-járat*. Budapest: Kortárs Kiadó. 62–63.
3. Horváth Péter Iván 2015. *Magasságában (Nyelvi kérdések. 100 könnyed ismeretterjesztő cikk*. Budapest: Inter KHT–Tinta Könyvkiadó. 96–97.
4. Mínya Károly 2011. A névutókkal kapcsolatos újítások. *Változó szókincsünk. A neologizmusok több szempontú vizsgálata*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 91–92.
5. MNySz. 2007. magasságában. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 156–157.
6. NymKsz.² 2005. magasságában. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 351.
7. Tolcsvai Nagy Gábor 2002. Nyelvhelyesség és kategorizáció. Balázs Géza–A. Jászó Anna–Koltói Ádám szerk., *Éltető anyanyelvünk. Írások Grétsy László 70. születésnapjára*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 465–472.

• *megelőzően*

1. HivKk. 1978. megelőzően. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 214.
2. NyKk. II. 1985. megelőzően. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 116.
3. NymKsz.² 2005. megelőzően. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 357–358.
4. Tótfalusi István [1999]. megelőzően. *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 223–224.

• *mellett*

1. Bencédy József 1968. Névutók. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 99.
2. HivKk. 1978. mellett. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 221.

3. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.
4. É. Kiss Sándor 1988. *Mellett... mellett... mellett... „Értsd is a szót...!” Nyelvművelő írások*. Budapest: Tankönyvkiadó. 261–265.
5. MNySz. 2007. mellett. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 169.
6. NyKk. II. 1985. mellett. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 143–144.
7. NymKsz.² 2005. mellett. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kézisótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 365.
8. Seregy Lajos 1992. Ne menjünk el *mellette!* Kemény Gábor–Szántó Jenő szerk., *Mondd és írd!* Budapest: Auktor Kiadó. 260–261.

● **miatt, végett**

1. Bencédy József 1968. Névvutók. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 92.
2. Fejes László 2015. Mi végett kell beszólni? Mi van akkor, ha valamit utálunk, de még ürügyet sem találunk rá? A nyelvművelők megtalálták a megoldást: rekesszük ki ok és ürügy nélkül! *Nyelv és Tudomány*. <https://m.nyest.hu/hirek/mi-vegett-kell-beszolni?comments>
3. HivKk. 1978. *miatt | végett*. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 223–224. 319.
4. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.
5. Kontra Miklós 2003. *(a miatt) | (miatt) és (végett)*. | *Az miatt csinálta? Az (a miatt) változó. | Betegség végett zárva? A (miatt) és (végett) változók*. | Kontra Miklós szerk., *Nyelv és társadalom a rendszerváltáskori Magyarországon*. Budapest: Osiris Kiadó. 81–82. 157–165.
6. MGr. 2000. A célhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 439–440.
7. MNySz. 2007. miatt – végett. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 171.
8. NyKk. II. 1985. miatt | végett. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 160–161. 1198.
9. NymKsz.² 2005. miatt | végett. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kézisótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 371. 597.
10. Sinkovics Balázs 2011. A *végett* névvutó. *Nyelvi változók, nyelvi változások és normatív szabályozás*. Szeged: Szegedi Tudományegyetem. (Doktori értekezés.) 70–88. (Irodalom és források 139–161.)
11. Tompa József 1992. Félreértések elkerülése *végett*. Kemény Gábor–Szántó Jenő szerk., *Mondd és írd!* Budapest: Auktor Kiadó. 257–258.
12. Tótfalusi István [1999]. *végett*. *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 226.

● **nézve**

1. HivKk. 1978. nézve. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 244.
2. NyKk. II. 1985. nézve. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 310.

● **okából, okáért, okán**

1. MGr. 2000. A tekintethatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 440–441.
2. MNySz. 2007. okán. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 191.
3. NyKk. II. 1985. okából, okáért, okán Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 420–421.
4. NymKsz.² 2005. okából–okáért–okán. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 418.
5. Sebestyén Árpád 1994. A választékosság okán? *Értsünk Szót! Útvesztők és útjelzők mindennapi nyelvhasználatunkban*. Debrecen: KLTE Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. 175–176.

● **részére, számára**

1. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.
2. MGr. 2000. A részeshatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 442–443.
3. NyKk. II. 1985. számára – részére. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 749–750.
4. NymKsz.² 2005. számára – részére. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 505.

● **részéről**

1. HivKk. 1978. részéről. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 260.
2. MGr. 2000. A tekintethatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 440–441.
3. MGr. 2000. Az eredethatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 437.
4. NyKk. II. 1985. részéről. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 583.
5. NymKsz.² 2005. részéről. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 467.

● *révén, útján*

1. Bencédy József 1968. Névutók. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 98–99.
2. HivKk. 1978. útján. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 314.
3. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom*. Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.
4. MGr. 2000. Az eszközhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 441–442.
5. MNySz. 2007. révén – útján. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 206.
6. NyKk. II. 1985. révén – útján. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 588.
7. NymKsz.² 2005. révén–útján | útján. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 468–469. 585.

● *során*

1. HivKk. 1978. során. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 264.
2. NyKk. II. 1985. során. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 662–663.
3. NymKsz.² 2005. során. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 489.

● *szemben*

1. Hernádi Sándor 1963. Tenger szemben. *Helyesen, szépen magyarul. Kis nyelvművelő az általános iskolák számára*. Budapest: Tankönyvkiadó. 31–32.
2. HivKk. 1978. szemben. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 270.

● *szempontjából*

1. NyKk. II. 1985. szempont – szemszög – nézőpont – nézőszög. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 793.

● *tekintetében*

1. Balázs Géza 2002. Eltekintettek a tekintetében-től. *Nyelvünkben a világ*. Budapest: Ister Szolgáltató, kereskedelmi és Kiadó Kft. 119–121.
2. HivKk. 1978. tekintetében. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 296.
3. MGr. 2000. A tekintethatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 440–441.

4. NyKk. II. 1985. tekintetében. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 994.
5. NymKsz.² 2005. tekintetében. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 549.

● **tekintettel**

1. HivKk. 1978. tekintettel. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 296.
2. MGr. 2000. A tekintethatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika.* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 440–441.
3. NyKk. II. 1985. tekintetben – tekintettel – tekintve. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 993–994.
4. NymKsz.² 2005. tekintetben – tekintettel – tekintve. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 548–549.

● **téren, terén, területen, területén**

1. HivKk. 1978. terén | területén. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 298. 301.
2. NyKk. II. 1985. téren, terén | területen, területén. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1004. 1016.
3. NymKsz.² 2005. téren, terén | területen, területén. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 554. 556.
4. Tótfalusi István [1999]. terén. *Kis magyar nyelvklinika.* Budapest: Anno Kiadó. 225–226.

● **túlmenően, túlmenőleg**

1. HivKk. 1978. túlmenően – túlmenőleg. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 311.

● **után, múlva, múltán**

1. Bencédy József 1968. Névutók. *Nyelvművelő tanácsok.* Budapest: Tankönyvkiadó. 98.
2. HivKk. 1978. után. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve.* Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 313–314.
3. Imre Samu 1957. Az egyszerű mondat vizsgálata. II. rész. Deme László–Köves Béla szerk., *Magyar nyelvhelyesség. Előadások, gyakorlószövegek, irodalom.* Budapest: Kossuth Könyvkiadó. 247–272.
4. É. Kiss Sándor 1988. Időzavarban. „Értsd is a szót...!” *Nyelvművelő írások.* Budapest: Tankönyvkiadó. 250–251.
5. MGr. 2000. Az időhatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika.* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 433–434.
6. NyKk. II. 1985. után – múlva – múltán. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1151–1154.
7. NymKsz.² 2005. után. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 583.

● **útján** l. révén, útján

● **vége**tt l. miatt, végett

● **vonatkozásban, vonatkozásában**

1. HivKk. 1978. vonatkozásban, vonatkozásában. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 325.
2. MNySz. 2007. vonatkozásában. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pazu-Westermann. 246.
3. NyKk. II. 1985. vonatkozás, vonatkozásában. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1246.
4. NymKsz.² 2005. vonatkozásban, vonatkozásában. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 609.

● **vonatkozóan, vonatkozólag**

1. HivKk. 1978. vonatkozólag. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 325.
2. MGr. 2000. A tekintethatározó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 440–441.
3. NyKk. II. 1985. vonatkozóan, vonatkozólag Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1247.
4. NymKsz.² 2005. vonatkozóan, vonatkozólag. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 609.

& VIZSGATÉTELEK

Jelmagyarázat

÷ gyakorlati kérdés (a megszerzett ismereteket mondatokba foglalt konkrét nyelvi formák nyelvi helyénvalósági megítélésében kell alkalmazni; nem szükséges elméletileg ismerni az érintett nyelvi formák nyelvhelyességi és a nyelvi helyénvalósági megítélését)

NÉVUTÓK

1. A névutó mibenléte és fajtái. *

A NÉVUTÓK NYELVTANI KÉRDÉSEI

1. A névutók nyelvhelyességi megítélése, a nyelvművelői érvek cáfolata.
2. A névutók szórendi helye – általános áttekintés. *
3. Az előjáró névutó fogalma. Példák.
4. A névutók szórendi helye – általános áttekintés. *
5. A névutók irányhármassága. *
6. A *múlva* ragos alakjainak használata. *

A NÉVUTÓK HASZNÁLATA

1. Névutós névszók váltakozása határozóragos névszókkal – általános áttekintés. *
2. Névutós névszók váltakozása más névutós névszókkal – általános áttekintés. *

EGYES NÉVUTÓK

1. Az *alapján* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Az *alapján* váltakozása más nyelvi formákkal. Példák.
2. Az *alatt* névutó használata. ÷
3. Az *alkalmával* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Az *alkalmával* váltakozása más nyelvi formákkal. Példák.
4. Az *alkalmából* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
5. Az *alkalommal* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Az *alkalommal* váltakozása más nyelvi formákkal. Példák.
6. A *belül* névutó használata. ÷
7. A *céljából* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. *
8. A célhatározó mibenléte, példákkal. *
9. Az *ellenére* és a *dacára* váltakozása. A két változat jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
10. Az *érdekében* névutó használata. ÷
11. Az *eredményeként*, *eredményeképp*, *eredményeképpen* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
12. Az *eredően* jelentése, stílusértéke, váltakozása más formákkal, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.

13. Az *értelmében* névutó használata. ÷
14. Az *esetben* névutó használata. ÷
15. Az *esetében* és az *esetén* névutó közti jelentésbeli különbség. Példák.
16. Az *esetében* és az *esetén* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. *
17. A *felé/fele* névutó használatának áttekintése. *
18. A részeshatározó mibenléte, példákkal. *
19. A *felé* nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése részeshatározói használatban. A *felé* váltakozása ebben a jelentésben más nyelvi formákkal. Példák.
20. A *felől* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. *
21. A *folyamán* névutó használata. ÷
22. A *folytán* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
23. A *fölött/felett* névutó használata. ÷
24. A *gyanánt* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
25. Az *illetően* és az *illetőleg* névutó használata. ÷
26. Az *iránt* és a *szemben* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
27. A *kapcsán* névutó használata. ÷
28. A *kapcsolatban* névutó használata. ÷
29. A *kapcsolatosan* névutó használata. ÷
30. A *keresztül* névutó használata. ÷
31. A *keretében* névutó használata. ÷
32. A *kifolyólag*, a *kifolyóan* és a *kifolyólagosan* névutók használata. ÷
33. A *köszönhetően* jelentése, stílusértéke, váltakozása más formákkal, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
34. A *következtében* jelentése, stílusértéke, váltakozása más formákkal, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
35. A *követően*, *követőleg* és a *megelőzően* jelentése, stílusértéke, váltakozása más nyelvi formákkal, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
36. A *létére* és a *lévén* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
37. A *magasságában* jelentése, stílusértéke, váltakozása más nyelvi formákkal, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
38. A *megelőzően* névutó használata. ÷
39. A *mellett* névutó használata. ÷
40. A *miatt* és a *végett* jelentése, stílusértéke, váltakozása más nyelvi formákkal, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
41. A *nézve* névutó használata. ÷
42. Az *okából* és az *okáért* névutók használata. ÷
43. Az *okán* névutó használata. ÷
44. A *részére* és a *számára* névutók használata. ÷
45. A *részéről* névutó használata. ÷
46. A *révén* és az *útján* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
47. Az eszközhatározó mibenléte, példákkal. *
48. A *során* névutó használata. ÷
49. A *szemben* jelentése, stílusértéke, nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.

50. A *szempontjából* névutó használata. ÷
51. A *tekintetében* névutó használata. ÷
52. A *tekintettel* névutó használata. ÷
53. A *tekintve* névutó használata. ÷
54. A *téren* és a *terén* névutók használata. ÷
55. A *területen* és a *területén* névutók használata. ÷
56. A *túlmenően* és a *túlmenőleg* névutók használata. ÷
57. Az *után* névutó használata. ÷
58. Az *útján* névutó használata. ÷
59. A *vége* névutó használata. ÷
60. A *vonatkozásban* és a *vonatkozásában* névutók használata. ÷
61. A *vonatkozóan* és a *vonatkozólag* névutók használata. ÷

NYELVI IDEOLÓGIÁK

1. A nyelvi aformalizmus mibenléte.
2. A nyelvi autonomizmus mibenléte.
3. A nyelvi brevizmus mibenléte.
4. A nyelvi egzaktizmus mibenléte.
5. A nyelvi extrudizmus mibenléte.
6. A nyelvi idiomizmus mibenléte.
7. A nyelvi izomorfizmus mibenléte.
8. A nyelvi kommunikacionizmus mibenléte.
9. A nyelvi konzervativizmus mibenléte.
10. A nyelvi korrekcionizmus mibenléte.
11. A nyelvi necesszizmus mibenléte.
12. A nyelvi originalizmus mibenléte.
13. A nyelvi platonizmus mibenléte.
14. A nyelvi purizmus mibenléte.
15. A nyelvi standardizmus mibenléte.
16. A nyelvi szimplicizmus mibenléte.
17. A nyelvi szintetizmus mibenléte.
18. A nyelvi uzualizmus mibenléte.

& JELMAGYARÁZAT

nyelvhelyességi ítélet, szabály, kívánalom

helyénvalósági ítélet, nyelvhasználati tanács

a helyénvalóság megállapításához empirikus kutatásra van szükség

cáfolat, részleges vagy teljes ellenvélemény, korrekció, kiegészítés

stílusérték, használati érték

nyelvi ideológiák, más magyarázat

ellentét; fontos!

nyelvjárási, népnyelvi, népi használat

tudománytalan, elfogadhatatlan megállapítás, rossz példa vagy rossz eljárás, gyakorlat

sokkolóan tudománytalan, elfogadhatatlan megállapítás, rossz példa vagy rossz eljárás, gyakorlat

örvendetesen helyálló megállapítás

humor

ISBN 978-80-974359-4-3
EAN 9788097435943